HENR·JOS·VOGELS

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET LATINE

PARS PRIMA
EVANGELIA ET ACTUS APOSTOLORUM

DÜSSELDORF
SCHWANN·DRUCKEREI UND VERLAG

225.033
.V64
V.1

Vogels, Henr. Jos.
Novum testamentum
graece et latine.

Date Due

Cardinal Spellman Library
St. Pius X Seminary
Graymoor, Garrison, N. Y.

DEMCO

225.X28
V879
V1

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE ET LATINE

PARS PRIMA:
EVANGELIA ET ACTUS APOSTOLORUM

Property of
Southern Evangelical Seminary
3000 Tilley Morris Road
Matthews, NC 28105

Fra. Hyacinth, S.A.
Fra. J. Romanus S.A.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET LATINE

TEXTUM GRAECUM RECENSUIT, APPARATUM CRITICUM EX EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLECTUM ADDIDIT, TEXTUM LATINUM EX VULGATA VERSIONE SIXTI V PONT. MAX. IUSSU RECOGNITA ET CLEMENTIS VIII AUCTORITATE EDITA REPETIIT

HENR. JOS. VOGELS

Southern Evangelical Seminary
3000 Tilley Morris Road
Matthews, NC 28105

PARS PRIMA:

EVANGELIA ET ACTUS APOSTOLORUM

BS1903 .V64 1922 v.1
Vogels, Heinrich Joseph, b. 1880.
Novum testamentum

DÜSSELDORF
L. SCHWANN, DRUCKEREI UND VERLAG

Ref
BS1903
.V64
1922
v.1

225.03
.V64
v.1

Imprimatur.

Coloniae, die 13. Martii 1922.

Dr. Vogt
Vicarius Generalis.

Copyright by L. Schwann, Düsseldorf 1922.

Alle Rechte vorbehalten.

PRAEFATIO EDITORIS

Haec editio Novi Testamenti Graeci, inprimis in usum eorum qui ad studium theologiae incumbunt eaque prima post longum temporis spatium a parte catholica secundum criticas quales nunc vigent rationes adornata, quo similior est et forma externa et dispositione editioni Nestleanae, quae per societatem Württembergensem ad libros divinos edendos conditam pervulgatur et cui quantum debeam ex ipsa huius libri specie apparet, eo magis meum esse opinor ostendere, qua re haec editio ab illa differat. Cum enim Nestleus novum textum qui dicitur receptum edere sibi proposuisset, factum est, ut ubicumque optimae quaeque editiones — Westcott-Hortianam[1]), Tischendorfianam[2]), Weissianam[3]) dico — inter se discrepant, plurum lectiones sequeretur, ego eum, quem principalem puto textum praebens ad formam quidem textus statuendam cum alias editiones tum eximium illum librum ab Hermanno de Soden anno MCMXIII editum assidue adhibui.

Sed cum fieri non possit, ut brevi praefatione exponam quibus causis adductus libellum in hunc ipsum quem cernis modum instituerim, unum hoc allaturus sum. Ac primum quidem apparet textum librorum sacrorum ex ipsis fontibus haustum strictim modo restitui posse diligentissime pervestigata et perspecta codicum memoria quae in nullis omnium gentium omniumque temporum litteris tam intricata et contorta est quam in libris sacris, quippe quibus nullus liber saepius editus, nullus diligentius et accuratius lectus sit. Nam cum ne Latinae quidem aut Syriacae quae dicitur Vulgatae stemma codicum confici possit singulis ramis et ramulis aliis alio tendentibus atque

---

1) The New Testament in the original Greek. The Text revised by B. F. Westcott and F. J. A. Hort, London and Cambridge 1895.

2) Novum Testamentum Graece, ed. C. Tischendorf, Ed. octava critica maior, Lipsiae 1869—1872.

3) Das Neue Testament. Textkritik. Untersuchungen u. Textherstellung von B. Weiß, Leipzig 1894—1900.

inter se artissime conexis, eum omnino tempus atque operam perdere necesse est, qui, qua ratione testes Graeci inter se cohaereant, perscrutari velit.

Deinde quamquam Hermanni illius de Soden magna editio inscribitur „Die Schriften des Neuen Testaments in ihrer ältesten erreichbaren Textgestalt, hergestellt auf Grund ihrer Textgeschichte“ tamen equidem non puto illum iure eo titulo uti. Nam traditionis Graecae historiam ille adeo non praebet, ut et ea, quae de Graecorum testimoniorum memoria proponit mihi potius coniecta ac ficta quam ex ipsis fontibus hausta videantur, et ea, quae de versionum historia disserit, mea quidem sententia minime perfecta mendorumque plena sint. Quod ut demonstretur, satis est ostendere ab illo Tatianum Arabicum, formam textus omnino recentem et quae magnam partem nihil nisi textum qui Peschitho dicitur exhibet, maxima ex parte primum textum illius operis, quod dicitur Diatessaron, existimari neque, quod E. Sellinus iam anno 1891 demonstravit — permultum ad illum librum valere Peschitho — infirmari aut respici. Mihi quidem ille rectius facturus fuisse videtur, si in illo libro perficiendo initium cepisset ab investiganda historia veterum versionum, quae coloribus ut ita dicam expressis textum Graecum quasi iam decolorem adeo superant, ut earum historia multo facilius atque certius perspici possit. Deinde si ille inquisisset num et quatenus vis versionum ad textum Graecum redundaverit, invenisset non solum ad codices duabus linguis scriptos, velut D in evangeliis et in actis apostolorum aut D E F G in epistolis Paulinis, sed etiam ad vetustissima omnium quae habemus testimonia textus Graeci ℵ et B sine ullo dubio versionem Latinam nonnihil valuisse[1]. Itaque A. Harnackium qui nuper[2] postulavit, ut qui textum Novi Testamenti constituturi sint, versiones magis adhibeant quam Westcott-Hort, B. Weiss et Herm. de Soden fecerunt, longe aliter iudicaturum fuisse puto, si historiae versionum investigandae operam dedisset, id quod ab aliis intento studio ne inceptum quidem esse apparet. Quod ad versiones lingua Latina scriptas attinet Ioannes de Soden in libro summa cum diligentia composito

[1]) Quod ad codicem ℵ attinet, confer quae scripsi in libello „Untersuchungen zur Geschichte der lateinischen Apokalypseübersetzung“, Düsseldorf 1920, p. 18. 31. 42.

[2]) Zur Revision der Prinzipien der neutestamentlichen Textkritik, Leipzig 1909.

grateque accepto (Das lateinische Neue Testament in Afrika zur Zeit Cyprians, Leipzig 1909) id studuit ut textum eius versionis quam Cyprianus secutus est, statueret. Cur autem dubitem versionem Africanam, quae dicitur, ab eo restitutam esse, iam in „Biblische Zeitschrift 1914, 251 sqq" demonstravi; nunc addo illum nobis per versus continuos meram Vulgatam versionem pro textu Cypriani apponere, cum perspicue appareat extremis capitibus tertii Evangelii codicis Colbertini cum Palatino collatis, in hunc codicem Palatinum non pauca e Vulgata superinducta esse. Ad hoc igitur tempus docti nulla alia ex causa in versiones veteres animum intenderunt nisi spe adducti se ibi meliores et vetustiores quam quae in codicibus Graecis traduntur formas textus inventuros esse. Utrum autem in antiquissimis et Latinis et Syriacis quas adipisci possumus versionibus Novi Testamenti etiam textus principalis ad fidem reddatur an certe apud Latinos versionis Vulgatae auctor errores eorum qui ante eum libros divinos traduxerunt, emendare voluerit, nondum diiudicatum est, nam nemo, ut nunc quoque utriusque factionis docti solent, satis habeat Vulgatam praesumpta quadam opinione despicere.

Mihi certe, dum ad hoc studium incumbebam, magis magisque persuasum est non solum Vulgatam, cuius textus editione Wordsworth-Whitiana[1]) optime redditur, multo pluris aestimandam esse quam veteres versiones Latinas, verum etiam has, ubi a Graecis discrepantes cum veteribus Syriacis congruunt, valde vetustam quidem formam, sed nusquam primam lectionem praebere. Neque nimium tribuendum est Vulgatae, id quod Fr. Brandscheidio[2]) vitio vertas, qui quamcumque lectionem Vulgatae testimonio codicis Graeci fulcire potest, hanc defendit. Nam et constat S. Hieronymum in retractando Novo Testamento non omnibus eandem libris curam et diligentiam impertivisse et ex re ipsa apparet eos Vulgatae locos qui a veteribus versionibus Latinis dissentiunt, certiora testimonia habendos esse quam qui cum illis consentiunt.

In eligendo apparatu critico cum ea quae ad rem pertinent affere studui, ut ostendam, ubi et quibus causis textus primus mutatus sit, tum nonnullas

---

[1]) Novum Testamentum D. N. Iesu Christi Latine, Oxonii 1889 sqq.

[2]) Novum Testamentum Graece et Latine ², Friburgi 1906.

lectiones nulla alia ex causa rettuli nisi ut perspiciatur, quam mirum in modum testes in unum locum conveniant, qua re ad historiam textus perscrutandam ingenia accendantur. Inprimis autem ex illis vetustissimis versionibus, Latina et Syriaca, quarum primordia procul dubio usque in medium alterum p. Chr. n. saeculum redeunt et saepe mirum quantum inter se consentiunt, plures quam in aliis apparatibus criticis fieri solet locos adnotavi. Praeterea ceteras versiones, Armeniacam, Saïdicam, Bohairicam, Aethiopicam, Gothicam non nisi occasione data adhibui. Multas vero huius editionis proprias res cognosces longiore demum et diligentiore studio ad apparatum criticum collato. Neque esse mihi videtur, quod argumentis confirmem Tatianum Arabicum a me ibi solum commemoratum esse, ubi a textu versionis Peschitho aberrat. Iisdem de causis omisi Firmicum Maternum aut Commodianum una cum Cypriano, in duobus prioribus Evangeliis Rehdigeranum una cum Vulgata, in actis apostolorum lectionarium g^2 aut Luciferum una cum Gigante, in Apocalypsi Orosium aut Cassiodorum una cum Cypriano, Cypriani codicis W interpolatorem una cum Tyconio affere, quod illae textus formae omnibus quos commemoravi locis, plane aut paene inter se congruunt, ita ut duorum testimonia in unum confluant.

Apparatum criticum nonnullorum librorum inprimis Apocalypseos aliquantum auxissem, si in hoc libro conscribendo uti potuissem libris meis et scriptis; quae cum Argentorati retinerentur, solum adiumentis maxime necessariis instructus hanc editionem confeci, in qua curanda, si totidem annos quot menses collocare mihi licuisset, fortasse ausus essem dedicare hunc libellum omnibus eis quibus gratias debeo, velut ordinibus theologicis Universitatum litterarum Bonnensis et Vratislaviensis, quae me Argentorato fugientem hospitio invitarunt aut parocho Neuhonrathensi, qui propinquos meos liberaliter recepit, aut familiaribus Collegii Leonini Bonnensis, quorum benignitate et cura usus otium cum aliqua utilitate consumere potui. Nunc autem mihi satis esse debet his omnibus hoc quoque loco tota mente gratias agere.

Praeterea valde obligatus sum beneficio Domini Dr. W. Tosetti Bonnensis qui mihi pergratum fecit, quod me in typis corrigendis adiuvit.

Scribebam Bonnae in festo circumcisionis Domini, a. 1920.

H. Vogels.

ALTERIUS EDITIONIS PRAEFATIO

Alterius editionis huius libri, qui multo benignius quam auctor speraverat, exceptus est, textus perpaucis, apparatus criticus multis locis mutatus est ita, ut omnium qui in libri censura scribenda aliquid commendaverunt, ratio, quantum fieri poterat, haberetur; cuius rei finis quidam factus est eo quod id egi et molitus sum, ne huius libri pretium in tantum augerem, ut non iam satisfieri posset usui eorum qui in studia theologica incumbunt.

Simul cum hac altera editione emittitur editio Graeco-Latina, in qua textus Vulgatae Sixto-Clementinae cum Graeco textu componitur. Quod autem in libri huius censura scribit quidam vir doctus, summa aestimatione mihi dignus „optandum sane ut ad textum Graecum mox versio Latina curis criticis edita accedere possit“ (Biblica 1921, 240): ne id ad effectum adduci possit, leges ecclesiae obstare dolendum est.

Iam praecipue gaudeo hoc quoque loco gratias agere amicis meis Ioanni Scharold Burghausensi necnon Carolo Weyman Monacensi, qui praefationem in Latinam linguam transtulerunt.

Bonnae, d. 25. Nov. 1921.

H. Vogels.

QUID SIBI VELINT SIGLA APPARATUS CRITICI

+ = addit, om. = omittit, > = invertit.

vers. (= versus), pon. (= ponit, ponunt), praem. (= praemittit), codd. (= codices), inc. (= incipit), fin. (= finis), al. (= alii), rep. (= repetit), simil. (= similiter) etc.

1° 2° 3° significat primum, secundum, tertium eiusdem generis in versu verbum.

Codices Graeci omnes citantur secundum Tischendorf-Gregory. In notandis codicibus litteris maiusculis scriptis retinebantur unciales (ℵ A B C D *Γ Δ* etc.) aut adhibebantur numeri praeposito 0 (038 etc.). Codices autem litteris minusculis scripti numeris (1. 2. 3 etc.) notantur. Prima vero manus insignitur asterisco codici apposito (ℵ*), emendatio posterior apposito c (B^{c} aut B^{corr}), lectio marginalis apposito mg aut m (47^{mg}, sy^{hm}).

Versio Latina siglum habet lat; vet. lat significat varios codices versionis veteris Latinae, quae antea Itala nominabatur, parvis litteris Latinis (a, b, c etc.) notatos, ut distinguantur a Vulgata (vg). lat^{pler} est maior numerus Latinorum, vet. lat^{pler} maior numerus veterum Latinorum. Textus versionis Vulgatae citatur secundum editionem Wordsworth-Whitianam, praeter quam interdum modo Clementina (vg^{cl}) affertur. Singulorum autem Vulgatae codicum (am = Amiatinus, cav = Cavensis, demid = Demidovianus, fuld = Fuldensis, gat = Gatianus, tol = Toletanus) perraro ratio habetur.

Versiones Syriacae inter se consentientes siglo sy notantur. Aliarum versionum occasione data afferuntur Armeniaca (arm), Saïdica (sa), Bohairica (bo), Aethiopica (aeth), Gothica (go).

Scriptorum nomina contracta pleraque explicatione non egent. Citantur autem e numero Graecorum:

Marcion, Iustinus, **Irenaeus** ($Iren^{lat}$ = versio Latina S. Irenaei), **Clemens** Alexandrinus, **Origenes**, **Eusebius** Caesareensis, **Epiphanius**, **Gregorius** Nyssenus, **Chrysostomus**, **Theodorus** Mopsuestenus;

e numero vero Latinorum:

Tertullianus, **Victor**inus Pettaviensis (Apoc.), **Cypr**ianus, **Rebapt** (auctor libri de rebaptismate), **Nov**atianus, **Lucif**er Calaritanus, Marius **Victor**inus (Gal., Phil., Eph.), **Hil**arius, **Priscill**ianus, **Ambrosiaster**, **Tyc**onius, **Opt**atus Milevitanus, **Nicet**as de Remesiana, **Ambr**osius, **Hier**onymus, **Aug**ustinus, **Pseudo-Aug**ustinus, **Sedul**ius, **Max**imus Taurinensis, **Vig**ilius Tapsensis, **Facundus**, **Cassiod**orus, **Prim**asius;

e numero Syrorum:

Tatianus (Diatessaron librum qui vocatur primum lingua Graeca conscriptum esse mihi persuasum est; Tat^{ephr} significat textum harmoniae testimonio S. Ephraemi confirmatum, Tat^{ar} autem est textus ille, cuius forma ex harmonia arabica ab A. Ciasca Romae 1888 edita petenda est), **Afr**aates, **Ephr**aemus, **Barsa**libi.

Evangelia

I. Codices graeci

- ℵ (von Soden δ 2, Gregory 01), Sinaiticus, saec. IV (?), Petersburg
- A (δ 4, 02), Alexandrinus, s. V, London
- B (δ 1, 03), Vaticanus, s. IV, Rom
- C (δ 3, 04), Ephraemi rescr., s. V, Paris
- D (δ 5, 05), Cantabrigiensis s. Bezae, s. VI, Cambridge
- E (ε 55, 07), Basileensis, s. VIII, Basel
- F (ε 86, 09), Boreelianus, s. IX, Utrecht
- G (ε 87, 011), Seidelianus I, s. IX/X, London
- H (ε 88, 013), Seidelianus II, s. IX/X, Hamburg, Cambridge
- K (ε 71, 017), Cyprius, s. IX, Paris
- L (ε 56, 019), Parisiensis, s. VIII, Paris
- M (ε 72, 021), Campianus, s. IX, Paris
- N (ε 19, 022), Purpureus, s. VI, Petersburg, Rom, London, Wien, Patmos
- P (ε 33, 024), Guelferbyt. rescr., s. VI, Wolfenbüttel
- Q (ε 4, 026), Guelferbyt. rescr., s. V, Wolfenbüttel
- R (ε 22, 027), Nitriensis rescr., s. VI, London
- S (ε 1027. 028), Vaticanus a. 949, Rom
- T (ε 5, 029), Rom, Coll. de prop. fide, s. V
- U (ε 90, 030), Nanianus, s. IX/X, Venedig
- W (ε 014, 032), Washington, s. V, Detroit, Michigan
- X (A³ 033), München, Univ. Bibl. s. IX/X
- Y (ε 073, 034), London, s. IX
- Z (ε 26, 035), Dublinensis rescr., s. V/VI, Dublin

Γ (ε 70, 036), Tischendorfianus, s. IX/X, Oxford, Petersburg
Δ (ε 76, 037), Sangallensis, s. IX/X, St. Gallen
Θ (ε 050, 038), Koridethi, s. VII/IX, Tiflis
Λ (ε 77, 039), Oxford, s. IX/X
Ξ (A 1, 040), Zacynthius rescr., s. VIII, London
Π (ε 73, 041), Petersburg, s. IX
Σ (ε 18, 042), Rossanensis, s. VI, Rossano
Φ (ε 17, 043), Beratinus, s. VI, Berat
Ψ (δ 6, 044), Athos, s. VIII/IX

1 (δ 254) Basel s. XII, 13 (ε 368) Paris XIII, 28 (ε 168) Paris XI, 33 (δ 48) Paris IX/X, 69 (δ 505) Leicester XV, 124 (ε 1211) Wien XII, 157 (ε 207) Rom XII, 213 (ε 129) Venedig XI, 346 (ε 226) Mailand XII, 472 (ε 1386) London XIII/XV, 543 (ε 257) London XII, 565 (ε 93) Petersburg IX/X, 579 (ε 376) Paris XIII, 700 (ε 133) London XI, 713 (ε 351) Wisbech XIII, 1241 (δ 371) Sinai XIII etc.

II. Vetus Latina

a Vercellensis, s. IV/V
a² Curiensis, s. V/VI (= n)
b Veronensis, s. V
c Colbertinus, s. XII, Paris
d Cantabrigiensis (cf. D)
e Palatinus, s. V, Wien
f Brixianus, s. VI, Brescia
ff¹ Corbeiensis I, s. X/XI, Petersburg
ff² Corbeiensis II, s. V, Paris
g¹ Sangermanensis I, s. VIII, Paris
g² Sangermanensis II, s. X, Paris
h Claromontanus, s. V, Rom
i Vindobonensis, s. V/VI
k Bobiensis s. IV/V, Turin
l Rehdigeranus, s. VII/VIII, Breslau
m Speculum Pseudo-Aug., s. VIII/IX Rom
n St. Gallen, s. V/VI (= a²)
o St. Gallen, s. VII
q Monacensis, s. VI/VII
r¹ Usserianus I, s. VI/VII, Dublin
r² Usserianus II, s. IX, Dublin
s Mailand, s. VI
t Bern, s. V/VI
aur Aureus, s. VI/VIII, Stockholm

III. Versio Syriaca

sy^{c} Codex syrus - Curetonianus
sy^{s} Codex syrus - Sinaiticus
sy^{pal} Lectionar. syro-palaestinense
sy^{p} Versio peschitho
sy^{h} Versio harclensis (sy^{hm} = nota marginalis huius versionis)

Actus apostolorum

I. Codices Graeci

ℵ A B C D cf. Evangelia
E (α 1001) Laudianus, s. VI, Oxford
G (α 1002) Petropolitanus, s. VII, Petersburg
H (α 6) Mutinensis, s. IX, Modena
K (1^{1}) Mosquensis, s. IX, Moskau
L (α 5) Angelicus, s. IX, Rom
P (α 3) Porfirianus rescr., s. IX, Petersburg
137 (α 364), s. XIII, Mailand etc.

II. Vetus Latina

d e cf. D E; m cf. Evangelia
g Gigas, s. XIII, Stockholm
h fragm. Floriacensia, s. VII, Paris
p Perpinianus, s. XIII, Paris
s fragm. Bobiensia, s. VI, Wien
t Lectionar. Toletan., s. XI, Paris
w Wernigerode, s. XV

III. Versio Syriaca

sy^{p} sy^{h} sy^{hm} cf. Evangelia

Epistolae Paulinae

I. Codices Graeci

ℵ A B C cf. Evangelia, K L P cf. Actus apostolorum
D (α 1026) Claromontanus, s. VI, Paris
E (α 1027) Sangermanensis, s. IX, Petersburg
F (α 1029) Augiensis, s. IX, Cambridge
G (α 1028) Boernerianus, s. IX, Dresden
H (α 1022) Euthalianus, s. VI, Athos etc.
M (α 1031) Wolfianus, s. IX, Hamburg, London

II. Vetus Latina

d e f g cf. D E F G
r fragm. Frisingensia, s. V/VI, München

III. Versio Syriaca
sy^{p} sy^{h} cf. Evangelia

Epistolae catholicae

I. Codices Graeci
cf. Actus apostolorum

II. Vetus Latina
m cf. Evangelia; h s cf. Actus apostolorum
ff Corbeiensis, s. X, Petersburg
q fragm. Monacensia, s. VI/VII

III. Versio Syriaca
sy^{p} sy^{h} cf. Evangelia

Apocalypsis

I. Codices Graeci
א A C cf. Evangelia; P cf. Actus apostolorum
Q (α 1070, B ap. Tischend.) Basiliano-Vatic., s. **X**, Rom

II. Vetus Latina
m cf. Evangelia; g h cf. Actus apostolorum

III. Versio Syriaca
sy^{h} cf. Evangelia.

INDEX

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ — Evangelium 1

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ — sec. Matthaeum . . 1

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ — sec. Marcum 89

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ — sec. Lucam 147

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ — sec. Joannem 241

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ — Actus apostolorum 310

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ — Epistolae Paulinae . 402

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ — ad Romanos 402

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α — ad Corinthios I 436

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β — ad Corinthios II 466

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ — ad Galatas 488

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ — ad Ephesios 498

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ — ad Philippenses 509

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ — ad Colossenses . 517

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α — ad Thessalonicenses I 525

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β — ad Thessalonicenses II 531

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α — ad Timotheum I 535

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β — ad Timotheum II 543

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ — ad Titum 549

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ — ad Philemonem . . 553

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ — ad Hebraeos 555

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ — Epistolae catholicae 579

ΙΑΚΩΒΟΥ — Jacobi 579

ΠΕΤΡΟΥ Α — Petri I 587

ΠΕΤΡΟΥ Β — Petri II 596

ΙΩΑΝΝΟΥ Α — Joannis I 602

ΙΩΑΝΝΟΥ Β — Joannis II 612

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ — Joannis III 613

ΙΟΥΔΑ — Judae 614

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ — Apocalypsis Joannis 618

EVANGELIA
ET
ACTUS APOSTOLORUM

SANCTUM IESU CHRISTI
EVANGELIUM
SECUNDUM MATTHAEUM

1--17: L 3,23—38.

1 Liber generationis Iesu Christi filii David,
filii Abraham.
2 Abraham genuit Isaac. Isaac autem ge-
nuit Iacob. Iacob autem genuit Iudam, et
3 fratres eius. Iudas autem genuit Phares, et
Zaram de Thamar. Phares autem genuit
4 Esron. Esron autem genuit Aram. Aram
autem genuit Aminadab. Aminadab autem
genuit Naasson. Naasson autem genuit Sal-
5 mon. Salmon autem genuit Booz de Rahab.
Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed
6 autem genuit Iesse. Iesse autem genuit David
regem. David autem rex genuit Salomonem
7 ex ea, quae fuit Uriae. Salomon autem genuit
Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abias
8 autem genuit Asa. Asa autem genuit Iosaphat.
Iosaphat autem genuit Ioram. Ioram autem
9 genuit Oziam. Ozias autem genuit Ioatham.
Ioatham autem genuit Achaz. Achaz autem ge-
10 nuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manas-
sen. Manasses autem genuit Amon. Amon au-
11 tem genuit Iosiam. Iosias autem genuit Iecho-
niam, et fratres eius in transmigratione Ba-

---

[1] 1 Par 17, 11. Gen 5, 1; 22, 18.
[2] Gen 21, 3; 25, 26; 29, 35.
[3—5] Rth 4, 18—22. 1 Par 2, 4—15.
[6] 2 Reg 12, 24.
[7—11] 1 Par 3, 10—16.
[11] Est 2, 6; 11, 4.

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ 1 1-17: L 3,23—38.
υἱοῦ Ἀβραάμ.
Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέν- 2
νησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰού-
δαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέν- 3
νησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμι- 4
ναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών,
Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, ˈ Σαλμὼν δὲ 5
ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ 6
τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν τὸν
Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομὼν δὲ ἐγέν- 7
νησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, ˈ Ἀσὰφ δὲ 8
ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν, ˈ Ὀζίας 9
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑζεκίαν, ˈ Ἑζε- 10
κίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωσίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ 11
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βα-

1,5 *βοες* ℵ B k, *βοος* C 33 | *6* om. *ο βασιλευς* ℵ B Γ 1. 71 g[1.2] k | *7* *αβιουδ* c q (g[1] k; cf. D Lc 3,23 sqq) | *8* *εγενν* 3o] + *τον οχοζιαν οχοζιας δε εγεννησεν τον ιωας ιωας δε εγεννησεν τον αμασιαν αμασιας δε εγεννησεν* sy[c] Afr (cf D Lc 3,23 sqq) | *10* *αμων* E K L al. a vg sy *11* *εγενν.*] + *τον ιωακειμ ιωακειμ δε* M U al.

12 *βυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος*
Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ
13 *ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ ἐγέν-*
νησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλια-
14 *κίμ, Ἐλιακὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, ' Ἀζὼρ*
δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν
15 *Ἀχίμ, Ἀχὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, ' Ἐλιοὺδ*
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
16 *' Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μα-*
ρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.
17 *Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ*
γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ
ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ
γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν*
μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ
Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν
19 *γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ*
ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν
παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐ-
20 *τήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγ-*
γελος κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν
Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννη-
21 *θὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν,*
καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ
σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

---

16 **ιωσηφ ω μνηστευθεισα παρθενος μαριαμ εγεννησεν ιησουν τον λεγομενον χριστον** Θ 346. 543. 826. 828 a g^{1} k q (b c d sy^{c} arm), **ιωσηφ ω εμνηστευθη παρθενος μαριαμ εγεννησεν ιησουν τον λεγομενον χριστον** sy^{s} (Bars) | *18*⟩ **χριστου ιησου** B, om. **ιησου** lat sy^{c} | **γεννησις** E K L al. | **μνηστ.**] + **γαρ** E K L al. | *19* **ιωσηφ δε δικαιος ανηρ** Tat sy^{c} | **αυτην** 1°] **μαριαμ** Tat sy^{cs} | *20* **γυναικα**] **μεμνηστευμενην** sy^{c}, om. **την γυναικα σου** Tat | **εν αυτη**] **εξ αυτης** b c f g^{1} r^{2} sy^{cs} | **κατ οναρ**] **δι οραματος νυκτος** sy^{c} (sy^{s}) | *21* **λαον αυτ.**] **κοσμον** sy^{c}

bylonis. Et post transmigrationem Baby- 12
lonis: Iechonias genuit Salathiel. Salathiel
autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem 13
genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim.
Eliacim autem genuit Azor. ¹ Azor autem 14
genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim.
Achim autem genuit Eliud. ¹ Eliud autem 15
genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Ma-
than. Mathan autem genuit Iacob. Iacob 16
autem genuit Ioseph virum Mariae, de qua
natus est Iesus, qui vocatur Christus.

Omnes itaque generationes ab Abraham 17
usque ad David, generationes quattuordecim:
et a David usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quattuordecim: et a transmigratione Babylonis usque ad Christum, generationes quattuordecim.

Christi autem generatio sic erat: Cum 18
esset desponsata mater eius Maria Ioseph,
antequam convenirent, inventa est in utero
habens de Spiritu sancto. Ioseph autem vir 19
eius cum esset iustus, et nollet eam tradu-
cere: voluit occulte dimittere eam. Haec 20
autem eo cogitante, ecce Angelus Domini
apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili
David, noli timere accipere Mariam con-
iugem tuam: quod enim in ea natum est,
de Spiritu sancto est. pariet autem filium: 21
et vocabis nomen eius Iesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.

---

12 1 Par 3, 17—19. 1 Esdr 3, 2.
18 L 1, 27. 35.
21 L 1, 31; 2, 21. J 4, 42. Act 4, 12.

Is 7,14 22 Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur
quod dictum est a Domino per Prophetam
23 dicentem: Ecce virgo in utero habebit, et
pariet filium: et vocabunt nomen eius Em-
manuel, quod est interpretatum Nobiscum
24 Deus. Exurgens autem Ioseph a somno,
fecit sicut praecepit ei angelus Domini, et
25 accepit coniugem suam. Et non cognoscebat
eam donec peperit filium suum primogenitum:
et vocavit nomen eius Iesum.

2 Cum ergo natus esset Iesus in Bethlehem
Iuda in diebus Herodis regis, ecce Magi ab
2 oriente venerunt Ierosolymam, ' dicentes: Ubi
est qui natus est rex Iudaeorum? vidimus
enim stellam eius in oriente, et venimus ado-
3 rare eum. Audiens autem Herodes rex, tur-
4 batus est, et omnis Ierosolyma cum illo. Et
congregans omnes principes sacerdotum, et
Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Chri-
Mich 5,1. 5 stus nasceretur. At illi dixerunt ei: In Beth-
lehem Iudae: Sic enim scriptum est per
6 Prophetam: Et tu Bethlehem terra Iuda,
nequaquam minima es in principibus Iuda:
ex te enim exiet dux, qui regat populum
meum Israel.

7 Tunc Herodes clam vocatis Magis dili-
genter didicit ab eis tempus stellae, quae
8 apparuit eis: et mittens illos in Bethlehem,

---

25 L 2, 7.
2 2 Mt 27, 11. 37; Num 24, 17.
5 J 7, 42.

Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 22 Is 7,14.
ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· »ἰδοὺ 23
ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ
καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,« ὅ ἐστιν
μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. ἐγερθεὶς 24
δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσ-
έταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν 25
ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον·
καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς **2**
Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως,
ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερο-
σόλυμα [1] *λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς* 2
τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν
τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ 3
πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν 4
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ
ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶ-
ται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰου- 5 Mich 5,1.
δαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·
»καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη 6
εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύ-
σεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου
τὸν Ἰσραήλ.«
Τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους 7
ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ 8

---

22 δια] + *ησαιου* Tat D al. sy^{cs} vet. lat | *23 καλεσεις* D | *24 την γυν. αυτου*] *μαριαμ* sy^{c}, *μαριαμ την γυν. αυτου* $\aleph^{c}$ sa bo r^{2} | *25* om. *ουκ εγινωσκ αυτην* k sy^{s}, *εξησεν καθαρως μετ αυτης* Tat sy^{c} | *ετεκεν υιον και εκαλ.* ℵBZ 1. 33. b c g^{1} k sy^{cs} | **2**,*4* om. *παρ αυτων* D Γ | *5* om. *αυτω* Tat a g^{2} q | *προφ.*] + *μιχαιου λεγοντος* 4 | *6 βηθλ. της ιουδαιας* D vet. lat sy | *ουδαμ.*] *μη* Tat D vet. lat | *εξελ.*] + *μοι* C K Γ al. (Mich. 5,2)

εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ
παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
9 *κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκού-*
σαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ
ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς
10 *ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες*
δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.
11 *καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον*
μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες
προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυ-
ροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν
12 *καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες*
κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι᾽
ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
13 *Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυ-*
ρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερ-
θεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως
ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παι-
14 *δίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρ-*
έλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς
Os 11,1. 15 *καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως*
τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· »ἐξ Αἰ-
γύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.«
16 *Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν*
μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν
πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν
πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν
Jer 31,15. 17 *μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου*
18 *τοῦ προφήτου λέγοντος· »φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκού-*
σθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρα-
κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.«

---

9 εσταθη ℵBCL al | *14* ο δε] + ιωσηφ vet. lat sy | *18* ηκουσθη] + θρηνος και CDEKL al. sy^cp (Jer. 31,15)

dixit: Ite, et interrogate diligenter de puero:
et cum inveneritis, renunciate mihi, ut et ego
veniens adorem eum. Qui cum audissent 9
regem, abierunt. et ecce stella, quam viderant
in oriente, antecedebat eos, usquedum veniens
staret supra, ubi erat puer. Videntes autem 10
stellam gavisi sunt gaudio magno valde. Et 11
intrantes domum, invenerunt puerum cum
Maria matre eius, et procidentes adoraverunt
eum: et apertis thesauris suis obtulerunt ei
munera, aurum, thus, et myrrham. Et responso 12
accepto in somnis ne redirent ad Herodem,
per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

Qui cum recessissent, ecce angelus Do- 13
mini apparuit in somnis Ioseph, dicens: Surge,
et accipe puerum, et matrem eius, et fuge in
Aegyptum, et esto ibi usque dum dicam tibi.
Futurum est enim ut Herodes quaerat puerum
ad perdendum eum. Qui consurgens accepit 14
puerum, et matrem eius nocte, et secessit in
Aegyptum: et erat ibi usque ad obitum He- 15 O 11,1
rodis: ut adimpleretur quod dictum est a
Domino per Prophetam dicentem: Ex Aegypto
vocavi filium meum.

Tunc Herodes videns quoniam illusus esset 16
a Magis, iratus est valde, et mittens occidit
omnes pueros, qui erant in Bethlehem, et in
omnibus finibus eius a bimatu et infra se-
cundum tempus, quod exquisierat a Magis.
Tunc adimpletum est quod dictum est per 17 Jer 31,15
Ieremiam prophetam dicentem: Vox in Rama 18
audita est ploratus, et ululatus multus: Rachel
plorans filios suos, et noluit consolari, quia
non sunt.

---

[11] Ps 71, 10. 15. Is 60, 6.
[13] Ex 2, 15.

19 Defuncto autem Herode, ecce angelus Do-
mini apparuit in somnis Ioseph in Aegypto,
20 dicens: Surge, et accipe puerum, et matrem
eius, et vade in terram Israel: defuncti sunt
21 enim, qui quaerebant animam pueri. Qui
consurgens, accepit puerum, et matrem eius,
22 et venit in terram Israel. Audiens autem quòd
Archelaus regnaret in Iudaea pro Herode patre
suo, timuit illò ire: et admonitus in somnis,
Is 11,1; 53,2. 23 secessit in partes Galilaeae. Et veniens habi-
tavit in civitate, quae vocatur Nazareth: ut
adimpleretur quod dictum est per Prophetas:
Quoniam Nazaraeus vocabitur.
1—12: Mc 1,2—8. L 3,3—18. 3 In diebus autem illis venit Ioannes Bap-
2 tista praedicans in deserto Iudaeae, et dicens:
Poenitentiam agite: appropinquavit enim
Is 40,3. 3 regnum caelorum. Hic est enim, qui dictus
est per Isaiam prophetam dicentem: Vox
clamantis in deserto: Parate viam Domini:
4 rectas facite semitas eius. Ipse autem Ioannes
habebat vestimentum de pilis camelorum, et
zonam pelliceam circa lumbos suos: esca
autem eius erat locustae, et mel silvestre.
5 Tunc exibat ad eum Ierosolyma, et omnis
6 Iudaea, et omnis regio circa Iordanem; et bapti-
zabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata
7 sua. Videns autem multos Pharisaeorum, et
Sadducaeorum venientes ad baptismum suum,
dixit eis: Progenies viperarum, quis de-
monstravit vobis fugere a ventura ira?
8/9 Facite ergo fructum dignum poenitentiae. Et
ne velitis dicere intra vos: Patrem habemus

[20] Ex 4, 19 | [23] L 1, 26; 2, 39; 4, 16. J 1, 45. 46. Act 10, 38. Is 11, 1; 53, 2 (?) | 3 [1] J 1, 6. 7 | [4] 4 Reg 1, 8. Heb 11, 37 | [7] 12, 34; 23, 13—15 | [9] J 8, 33. 39. Rm 2, 28; 9, 7.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος 19
κυρίου κατ᾽ ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰ-
γύπτῳ ˈ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον 20
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν
Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν
τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παι- 21
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν
Ἰσραήλ. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς 22
Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐφο-
βήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλ- 23 Is 11,1; 53,2
θὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ·
ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι
Ναζωραῖος κληθήσεται.

1—12:
Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰω- 3 Mc 1,2—8. L 3,1—18.
άννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς
Ἰουδαίας ˈ καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ 2
βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς 3 Is 40,3.
διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· »φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυ-
ρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.«
Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ 4
τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ
μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱερο- 5
σόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχω-
ρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορ- 6
δάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων 7
καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας· ˈ καὶ 8/9
μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν

---

23 ναζαρεθ CEKM al. vet. lat vg | ***του προφητου*** a b f ff^{2} k l sy | **3,***1* om. *δε* DEKL al. b ff^{1} g^{1} q | *6* om. ***ποταμω*** DEKL al. lat | om. *υπ αυτου* ℵ* | *7* om. ***αυ του*** ℵ* B Hil

*Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ
τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.*
10 *ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖ-
ται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν*
11 *ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν ὑμᾶς
βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς*
12 *βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ
πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς
τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.*

13—17: Mc 1,9—11. L 3,21.22. J 1,31—34.

13 *Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπ-*
14 *τισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν
αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισ-*
15 *θῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ
πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιο-*
16 *σύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. ' βαπτισθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ
ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦ-
μα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, καὶ*
17 *ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐ-
ρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπη-
τός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.*

1—11: Mc 1,12.13. L 4,1—13.

4 *Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ
τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.*
2 *καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας*

---

10 τας ριζας Tat vet. lat sy^{s} | *12* αποθ.] + αυτου BELUW al. | *15* αφιησιν (baptizavit c) αυτον] + και εβαπτισθη ο ιησους sy^{c}, + et cum baptizaretur (+ iesus g^{1}) lumen ingens (magnum g^{1}) circumfulsit (fulgebat g^{1}) de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant (qui congregati erant g^{1}) a g^{1} (cf. Iust Tat Ev. Ebion.) | *16* om. αυτω ℵB sy^{cs} Hil Vig | om. και 3° ℵB lat | *17* λεγουσα] + προς αυτον D vet. lat sy^{cs} | ουτος εστιν] συ ει D sy$^{cs\,pal}$ | και ο αγαπητος sy^{cs}

Abraham. dico enim vobis quoniam potens
est Deus de lapidibus istis suscitare filios
Abrahae. Iam enim securis ad radicem arbo- 10
rum posita est. Omnis ergo arbor, quae non
facit fructum bonum, excidetur, et in ignem
mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua 11
in poenitentiam: qui autem post me venturus
est, fortior me est, cuius non sum dignus
calceamenta portare: ipse vos baptizabit in
Spiritu sancto, et igni. Cuius ventilabrum in 12
manu sua: et permundabit aream suam: et
congregabit triticum suum in horreum, paleas
autem comburet igni inextinguibili.

Tunc venit Iesus a Galilaea in Iordanem 13 13—17: Mc 1,9—11.
ad Ioannem, ut baptizaretur ab eo. Ioannes 14 L 3,21.22 J 1,31—34
autem prohibebat eum, dicens: Ego a te debeo
baptizari, et tu venis ad me? Respondens 15
autem Iesus, dixit ei: Sine modo: sic enim
decet nos implere omnem iustitiam. Tunc
dimisit eum. Baptizatus autem Iesus, con- 16
festim ascendit de aqua. et ecce aperti sunt
ei caeli: et vidit spiritum Dei descendentem
sicut columbam, et venientem super se. Et 17
ecce vox de caelis dicens: Hic est filius meus
dilectus, in quo mihi complacui.

Tunc Iesus ductus est in desertum a Spiri- 4 1—11: Mc 1.12.13.
tu, ut tentaretur a diabolo. Et cum ieiu- 2 L 4,1—13.
nasset quadraginta diebus, et quadraginta

---

[10] J 15, 2. 6.
[11] J 1, 26. 27. 33. Act 1, 5; 11, 16.
[12] 13, 30.
[16] 1 Pt 4, 14. Ez 1, 1.
[17] 12, 18; 17, 5. 2 Pt 1, 17. Ps 2, 7. Is 42, 1.
4 [1] Heb 2, 18; 4,15. Ex 34, 28. 3 Reg 19, 8.

3 noctibus, postea esuriit. Et accedens tentator
dixit ei: Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes
Dt 8,3 4 fiant. Qui respondens dixit: Scriptum est:
Non in solo pane vivit homo, sed in omni
5 verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc assump-
sit eum diabolus in sanctam civitatem, et
Ps 90,11 12. 6 statuit eum super pinnaculum templi, et
dixit ei: Si filius Dei es, mitte te deorsum.
Scriptum est enim: Quia angelis suis manda-
vit de te, et in manibus tollent te, ne forte
Dt 6,16. 7 offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi
Iesus: Rursum scriptum est: Non tentabis
8 Dominum Deum tuum. Iterum assumpsit
eum diabolus in montem excelsum valde: et
ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam
9 eorum, ' et dixit ei: Haec omnia tibi dabo, si
Dt 6,13. 10 cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Iesus:
Vade Satana: Scriptum est enim: Dominum
11 Deum tuum adorabis, et illi soli servies. Tunc
reliquit eum diabolus: et ecce angeli accesse-
runt, et ministrabant ei.
12—17: Mc 1.14.15. L 4,14.15. 12 Cum autem audisset Iesus quòd Ioannes
13 traditus esset, secessit in Galilaeam: et, re-
licta civitate Nazareth, venit, et habitavit in
Capharnaum maritima, in finibus Zabulon, et
Is 8,23; 9,1. 14 Nephthalim: ut adimpleretur quod dictum est
15 per Isaiam prophetam: Terra Zabulon, et
terra Nephthalim, via maris trans Iordanem,
16 Galilaea gentium ' populus, qui sedebat

---

[5] 27, 53.
[11] 26, 53. L 22, 43. J 1, 51. Heb 1, 6. 13.
[14] J 7, 52.

τεσσεράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν. καὶ προσελ- 3
θὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ὁ δὲ ἀπο- 4 Dt 8,3
κριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· »οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ
ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκ-
πορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.« Τότε παραλαμ- 5
βάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ 6 Ps 90,11.12.
λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι »τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.«
ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· »οὐκ ἐκ- 7 Dt 6,16.
πειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.« Πάλιν παρα- 8
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν,
καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσ-
μου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτα 9
σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε, σατανᾶ· γέ- 10 Dt 6,13.
γραπται γάρ· »κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.« Τότε ἀφίησιν αὐτὸν 11
ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ
διηκόνουν αὐτῷ.

12—17: Mc 1,14.15 L 4,14.15.

Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν 12
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ 13
ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παρα-
θαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ·
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προ- 14 Is 8,23; 9,1
φήτου λέγοντος· »γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφ-
θαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, 15
Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ' ὁ λαὸς ὁ καθήμενος 16

4,*3 ειπεν*] + *αυτω* D a b c g^{1} h sy$^{cs pal}$ | *4* om. *αλλ — θεου* k, om. *εκπορ. δια στομ. θεου* D b g^{1} sy^{pal} | *5 ιστησιν* EKLM al. | *6 περι σου*] + *του διαφυλαξαι σε* Tat a sy^{s} | *9 ειπεν*] *λεγει* EKLM al. | *10 υπαγε*] + *οπισω μου* DELM al. vet. lat sy$^{c(s)}$ | *11 διαβολος*] + *αχρι καιρου* Tat sy^{cs} | *12 ναζαρα* BZ 33 k | *13 καπερν.* CEKL al. | *15 ιορδ.*] + *ποταμου* Tat sy^{cs}

*ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημέ-
νοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν
αὐτοῖς.«*
17 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέ-
γειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.*

18-22: Mc 1,16—20. L 5,1—11. J 1,40 s.

18 *Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
λαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον
Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
τας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ*
19 *ἁλιεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ*
20 *ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως*
21 *ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προ-
βὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκω-
βον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ
πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν·*
22 *καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ
πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.*

Mc 1,39. L 4,15.44.

23 *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν,
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσ-
σων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θερα-
πεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ*
24 *λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν
Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συν-
εχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζο-
μένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐ-
τούς.*
25 *Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσο-
λύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.*

---

16 σκοτια $\aleph^{c}$ B D W | ειδον μεγα οι καθημενοι D vet. lat | om. χωρα και Tat a c k sy^{c} (cf. Afr sy^{s}) | *17* om. μετανοειτε et γαρ k sy^{cs} | *18* περιπατων] παραγων D vet. lat sy^{s} | *23* om. ο ιησους B 157 k sy^{c} | *24* εθεραπευσεν (D a b c g^{1} h sy$^{cs\,pal}$ *praem.* παντας)] + ενι εκαστω αυτων τας χειρας επιθεις Tat sy^{cs}

in tenebris, vidit lucem magnam: et sedenti-
bus in regione umbrae mortis, lux orta est eis.
Exinde coepit Iesus praedicare, et dicere: 17
Poenitentiam agite: appropinquavit enim reg-
num caelorum.
Ambulans autem Iesus iuxta mare Gali- 18 13—22:
laeae, vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Mc 1,16—20. L 5,1—11.
Petrus, et Andream fratrem eius, mittentes J 1,40 s
rete in mare, (erant enim piscatores) [1] et ait 19
illis: Venite post me, et faciam vos fieri pisca-
tores hominum. At illi continuo relictis retibus 20
secuti sunt eum. Et procedens inde, vidit alios 21
duos fratres, Iacobum Zebedaei, et Ioannem
fratrem eius in navi cum Zebedaeo patre
eorum, reficientes retia sua: et vocavit eos.
Illi autem statim relictis retibus et patre, 22
secuti sunt eum.
Et circuibat Iesus totam Galilaeam, docens 23 Mc 1,39. L 4,15 44
in synagogis eorum, et praedicans evangelium
regni: et sanans omnem languorem, et omnem
infirmitatem in populo. Et abiit opinio eius in 24
totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male
habentes, variis languoribus, et tormentis
comprehensos, et qui daemonia habebant, et
lunaticos, et paralyticos, et curavit eos:
et secutae sunt eum turbae multae 25
de Galilaea, et Decapoli, et de Ierosо-
lymis, et de Iudaea, et de trans Iordanem.

---

[17] 3, 2.
[19] 13, 47. Ez 47, 10.
[20] 19, 27.
[23] Act 10, 38.
[24] Mc 6, 55.
[25] Mc 3, 7. 8. L 6, 17.

c 5—7: L 6,20—49. 5 Videns autem Iesus turbas, ascendit in
montem, et cum sedisset, accesserunt ad eum
2 discipuli eius, et aperiens os suum docebat
eos dicens:
3 Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum
est regnum caelorum.
4 Beati mites: quoniam ipsi possidebunt
terram.
5 Beati, qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
6 Beati, qui esuriunt, et sitiunt iustitiam:
quoniam ipsi saturabuntur.
7 Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.
8 Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum
videbunt.
9 Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur.
10 Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum
caelorum.
11 Beati estis cum maledixerint vobis, et
persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum
12 adversum vos mentientes, propter me: gaudete, et exultate, quoniam merces vestra
copiosa est in caelis. sic enim persecuti sunt
prophetas, qui fuerunt ante vos.
13 Vos estis sal terrae. Quòd si sal evanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra,
nisi ut mittatur foras, et conculcetur ab
14 hominibus. | Vos estis lux mundi. Non
potest civitas abscondi supra montem posita.
15 neque accendunt lucernam, et ponunt eam

5 [3] Is 57, 15; 61, 1; 66, 2. L 4, 18 | [5] Ps 36, 11 | [4] Ps 125, 5. 6. Is 61, 2. J 16, 20. Apoc 7, 17. 21, 4 | [8] Ps 23, 4. 2 Tim 2, 22. Heb 12, 14. 1 J 3, 2. 3 | [10] 2 Tim 2,12. 1 Pt 3, 14 | [11] Heb 11, 26. 1 Pt 4, 14. 16 | [12] Act 5, 41. Rm 5, 3. Heb 10,34; 11,33—38. 1 Pt 4, 13 | [13] Mc 9, 50. L 14, 34. 35 | [14] Eph 5, 8; Phil 2, 15; J 8, 12; Apoc 21, 10 | [15] Mc 4, 21. L 8, 16; 11, 33.

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ 5 c 5—7: L 6,20—49.
καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν 2
αὐτοὺς λέγων·
Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν 3
ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακλη- 4
θήσονται.
μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν 5
τὴν γῆν.
μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιο- 6
σύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 7
μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν 8
θεὸν ὄψονται.
μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ] υἱοὶ θεοῦ 9
κληθήσονται.
μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι 10
αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξω- 11
σιν καὶ εἴπωσιν πᾶν ῥῆμα πονηρὸν καθ' ὑμῶν
ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλ- 12
λιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς
πρὸ ὑμῶν.
Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας 13
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει
ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. 14
οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κει-
μένη· οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν 15

5,5. *4* > Tat D 33 lat^{pler} sy^{c} | *4 πενθ.*] + *νυν* ℵ^{o} 33 sy^{pal} | *9* om. *αυτοι* ℵCD al. lat sy^{p} | *11* > *διωξωσιν ... ονειδισωσιν* Tat D 33 h k sy^{c} | om *ρημα* ℵBD lat sy^{cs} | om. *ψευδομενοι* D b c g^{1} h k Tert sy^{s} | > *καθ υμων παν* D h k sy | *εμου*] *δικαιοσυνης* D a b c g^{1} k, *του ονοματος μου* sy^{cs} | *12 τω ουρανω* D al. a b k Tert | *υμων*] + *οι πατερες αυτων* U b c(k) Tert sy^{cs}

ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμ-
16 πει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ
φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν
πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ
18 πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ
μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένη-
19 ται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων
τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέ-
γας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ
δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρι-
σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
21 οὐρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται
22 τῇ κρίσει. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζό-
μενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ
κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά,
ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρέ,
23 ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν
προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ
24 σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ
θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι
τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
25 δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ
ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ· μή ποτέ σε
παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ
ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ· ἀμὴν λέγω
26 σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν

18 νομου] + *και των προφητων* Θ 13. 124 sy^{pal} arm Ir | 22 om. *εικη* ℵ B Iust Tert vg | *ραχα* ℵ* D lat | *ειπη* 2° + *τω αδελφω αυτου* L Θ 1. 13 al ff^{1} sy^{cs}

sub modio, sed super candelabrum ut luceat
omnibus, qui in domo sunt. Sic luceat lux 16
vestra coram hominibus: ut videant opera
vestra bona, et glorificent patrem vestrum,
qui in caelis est.

Nolite putare quoniam veni solvere legem, 17
aut prophetas: non veni solvere, sed adim-
plere. Amen quippe dico vobis, donec transeat 18
caelum et terra, iota unum, aut unus apex
non praeteribit a lege, donec omnia fiant.
Qui ergo solverit unum de mandatis istis mi- 19
nimis, et docuerit sic homines, minimus vo-
cabitur in regno caelorum: qui autem fecerit
et docuerit, hic magnus vocabitur in regno
caelorum. Dico enim vobis, quia nisi abunda- 20
verit iustitia vestra plus quàm Scribarum,
et Pharisaeorum, non intrabitis in regnum
caelorum. Audistis quia dictum est antiquis: 21
Non occides: qui autem occiderit, reus erit
iudicio. Ego autem dico vobis: quia omnis, 22
qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui
autem dixerit fratri suo, raca: reus erit con-
cilio. Qui autem dixerit, fatue: reus erit
gehennae ignis. Si ergo offers munus tuum 23
ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater
tuus habet aliquid adversum te: relinque 24
ibi munus tuum ante altare, et vade prius
reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres
munus tuum. Esto consentiens adversario 25
tuo cito dum es in via cum eo: ne forte
tradat te adversarius iudici, et iudex tradat
te ministro: et in carcerem mittaris. Amen 26
dico tibi, non exies inde, donec reddas

[16] Eph 5, 8. 9. 1 Pt 2, 12 | [17] 3, 15. L 4, 21. Rm 3, 31; 10, 4; 13, 8. Gal 3, 24 | [18] L 16, 17; 21, 33 | [19] Jc 2, 10. 11. 1 Cor 15, 9 | [21] Ex 20, 13. Deut 5, 17. Lv 24, 17. Deut 17, 8 | [22] 1 J 3, 15 | [23] Mc 11, 25 | [25] L 12, 58. 59. 1 Pt 5, 8.

27 novissimum quadrantem. Audistis quia dic-
28 tum est antiquis: Non moechaberis. Ego
autem dico vobis: quia omnis, qui viderit
mulierem ad concupiscendum eam, iam
29 moechatus est eam in corde suo. Quòd si
oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum,
et proiice abs te: expedit enim tibi ut pereat
unum membrorum tuorum, quàm totum
30 corpus tuum mittatur in gehennam. Et si
dextra manus tua scandalizat te, abscide eam,
et proiice abs te: expedit enim tibi ut pereat
unum membrorum tuorum, quàm totum
Dt 24,1. 31 corpus tuum eat in gehennam. Dictum est
autem: Quicumque dimiserit uxorem suam,
32 det ei libellum repudii. Ego autem dico vobis:
Quia omnis, qui dimiserit uxorem suam, ex-
cepta fornicationis causa, facit eam moechari:
Ex 20,7. Lv 19,12. Nu 30,3. 33 et qui dimissam duxerit, adulterat. Iterum
audistis quia dictum est antiquis: Non periu-
rabis: reddes autem Domino iuramenta tua.
34 Ego autem dico vobis, non iurare omnino,
35 neque per caelum, quia thronus Dei est: neque
per terram, quia scabellum est pedum eius:
neque per Ierosolymam, quia civitas est magni
36 regis: neque per caput tuum iuraveris, quia
non potes unum capillum album facere, aut
37 nigrum. Sit autem sermo vester, est, est:
non, non: quod autem his abundantius est,
Lv 24,19.20. 38 a malo est. Audistis quia dictum est:
Oculum pro oculo, et dentem pro dente.
39 Ego autem dico vobis, non resistere malo: sed
si quis te percusserit in dexteram maxillam
40 tuam, praebe illi et alteram: et ei, qui vult
tecum iudicio contendere, et tunicam tuam

[27] Ex 20, 14. Deut 5, 18 [28] Job 31, 1. 2 Pt 2, 14 | [29] 18, 8. 9. Mc 9, 43. 47. Col 3, 5 | [31] 19, 7. Mc 10, 4—12 | [32] L 16, 18. 1 Cor 7, 10. 11. Rm 7, 3 | [34] Jc 5, 12. Is 66, 1. Act 7, 49. Mt 23, 16—22 | [35] Ps 98, 5 | [37] 2 Cor 1. 17, Jc 5, 12. | [39] 26, 67. J 18, 22. 23. Lev 19, 18 | [40] 1 Cor 6, 7.

ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· »οὐ 27
μοιχεύσεις.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέ- 28
πων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη
ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ 29
ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα
ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ
σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά 30
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς
γέενναν ἀπέλθῃ. Ἐρρέθη δέ· »ὃς ἂν ἀπολύσῃ 31 Dt 24,1.
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.«
ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα 32
αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν
μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ,
μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς 33 Ex 20,7. Lv 19,12. Nu 30,3.
ἀρχαίοις· »οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ
κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρό- 34
νος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπό- 35
διόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱερο-
σόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·
μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι 36
μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. ἔστω δὲ
ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν 37
τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. Ἠκούσατε 38 Lv 24,19.20
ὅτι ἐρρέθη· »ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι 39
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιάν
σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ 40
τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου

---

27 ερρ.] + *τοις αρχαιοις* L M al. c ff[1] g[1.2] h vg sy[c] | *28* om. *αυτην* 1° ℵ* 236 r[1] Tert | om. *ηδη* Tat sy[cs] | *30* om. vers. D sy[s] | *32* *ος αν απολυση* D E G al. a b g[1] h k | om. *και ος — μοιχαται* D 64 a b k | *33* om. *παλιν* fuld sy[s] | om. *τοις αρχαιοις* k sy[s] | *38* om. *και* Afr sy[cs] | *39* om. *δεξιαν* Tat D k sy[cs]

41 λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε
ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο.
42 τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ
Lv 19,18 43 δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι
ἐρρέθη· »ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις
44 τὸν ἐχθρόν σου.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς
ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διω-
45 κόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνα-
τέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ
46 δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ
47 οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; καὶ ἐὰν ἀσπά-
σησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;
48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος τέλειός ἐστιν.
6 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ
2 πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν
ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου,
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
3 μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην
μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου,
4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
5 σοι. Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ

---

41 δυο] + ετι αλλα D al. lat sy^{cs} | *45* > αγαθους ... πονηρους Tert lat^{pler} sy | *46* το αυτο] ουτως DZ 33 al. hk sy^{cs} | *47* om. vers. Tat k sy^{s} | φιλους] αδελφους ℵBDZ al. vet. lat^{pler} sy^{c} | εθνικοι] τελωναι EKL al. h sy^{p} | *47* το αυτο] ουτως EKL al. h sy^{cs} | **6**,*1* om. δε BDEK al. vet. lat^{pler} vg sy^{c} | δικ.] ελεημοσυνην EKLM al. fk sy^{p} | *4* κρυπτω 2°] + αυτος DEMS al. hq sy^{p} | σοι] + εν τω φανερω EKLM al. abcfg^{1}hq sy^{p} | *5* προσευχη ουκ εση DEKL al. q sy^{c}

tollere, dimitte ei et pallium. et quicumque te 41
angariaverit mille passus, vade cum illo et
alia duo. Qui petit a te, da ei: et volenti 42
mutuari a te, ne avertaris. Audistis quia 43 Lev 19,18
dictum est: Diliges proximum tuum, et odio
habebis inimicum tuum. Ego autem dico 44
vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite
his, qui oderunt vos: et orate pro persequen-
tibus, et calumniantibus vos: ut sitis filii 45
patris vestri, qui in caelis est: qui solem suum
oriri facit super bonos, et malos: et pluit super
iustos et iniustos. Si enim diligitis eos, qui 46
vos diligunt, quam mercedem habebitis?
nonne et publicani hoc faciunt? Et si saluta- 47
veritis fratres vestros tantum, quid amplius
facitis? nonne et ethnici hoc faciunt? Estote 48
ergo vos perfecti, sicut et pater vester caelestis
perfectus est.

Attendite ne iustitiam vestram faciatis **6**
coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin
mercedem non habebitis apud patrem vestrum,
qui in caelis est. Cum ergo facis eleemosynam, 2
noli tuba canere ante te, sicut hypocritae
faciunt in synagogis, et in vicis, ut honorifi-
centur ab hominibus: Amen dico vobis, rece-
perunt mercedem suam. Te autem faciente 3
eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat
dextera tua: ut sit eleemosyna tua in ab- 4
scondito, et pater tuus, qui videt in abscondito
reddet tibi. Et cum oratis, non eritis sicut 5

---

[44] L 6, 27. 28. Rm 12, 14. 20. Ex 23, 4. 5. Job 31, 29. 30. Act 7, 59.
[45] L 6, 35. Eph 5, 1. Phil 2, 15.
[48] Lev 19, 2. L 6, 36. 1 Pt 1, 15.
6,[3] 25, 37—40. Rm 12, 8.
[5] 23, 6.

hypocritae, qui amant in synagogis, et in
angulis platearum stantes orare, ut videantur
ab hominibus: amen dico vobis, receperunt
6 mercedem suam. Tu autem cum oraveris,
intra in cubiculum tuum, et clauso ostio,
ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus
7 qui videt in abscondito, reddet tibi. Orantes
autem, nolite multum loqui, sicut ethnici.
putant enim quòd in multiloquio suo exau-
8 diantur. Nolite ergo assimilari eis. scit enim
pater vester, quid opus sit vobis, antequam
L 11,2–4 9 petatis eum. Sic ergo vos orabitis: Pater
noster, qui es in caelis: sanctificetur nomen
10 tuum. | Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas
11 tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum
12 supersubstantialem da nobis hodie. Et dimitte
nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus
13 debitoribus nostris. Et ne nos inducas in
tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.
14 Si enim dimiseritis hominibus peccata eo-
rum: dimittet et vobis pater vester caelestis
15 delicta vestra. Si autem non dimiseritis
hominibus: nec pater vester dimittet vobis
16 peccata vestra. Cum autem ieiunatis, nolite
fieri sicut hypocritae tristes. exterminant
enim facies suas, ut appareant hominibus

---

[6] 4 Reg 4, 33. Is 26, 20 (LXX).
[7] Is 1, 15.
[8] 6, 32.
[9] J 17, 6.
[10] 3, 2. L 22, 42. Act 21, 14. Heb 13, 21.
[12] 18, 21—35.
[13] 26, 41. J 17, 15.
[15] 18, 35. Ecli 28, 42. Mc 11, 25. 26.
[16] Is 58, 4—9.

ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύ-
χεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου 6
καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί
σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. Προσευ- 7
χόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί·
δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσ-
ακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν 8
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς
αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· 9 L 11 2—4.
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· Ἁγιασθήτω
τὸ ὄνομά σου· ' ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενη- 10
θήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς· Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν 11
σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, 12
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ 13
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε 14
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει
καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ 15
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς 16
οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις

---

5 φιλουσιν] + *στηναι* D vet. lat | *προσευχεσθαι*] *και προσευχομενοι* D al. h | om. vers. sy^{s} | *6* om. *σου* 2° b c ff^{1} h k sy$^{c s pal}$ | *σοι*] + *εν τω φανερω* E K L M al. a b c f g^{1} h q sy^{p} | *7 εθνικοι*] *υποκριται* Tat B sy^{c} | *8 γαρ*] + *ο θεος* ℵ* B | *αιτησαι αυτον*] *ανοιξαι το στομα* D h | *9 ουν*] *δε* a sy^{s} | *10* om. *ως* D a b c k Tert | *12 αφηκαμεν* ℵ* B Z 1. 124^{mg} | *13 πονηρου*] + *οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην* E G K L al. f g^{1} q sy | *15* om *τα παραπτωματα αυτων* ℵ D al. lat sy^{p} | *αφησει*] + *υμιν* D al. lat sy | *16 το προσωπον* ℵ* g^{1} k

νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσιν
17 *τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί*
σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
18 *ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων*
ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώ-
σει σοι.

19 *Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,*
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπ-
20 *ται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· θησαυρίζετε*
δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς
οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ
21 *διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν*
ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.
22 *Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν*
οὖν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά
23 *σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου*
πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος
24 *πόσον. Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·*
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει,
ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·
25—33: L 12,22—31. 25 *οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ*
τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν
τί φάγητε καὶ τί πίητε μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν
τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς
26 *τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε*
εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,
καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ
27 *ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν*
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν

---

18 > νηστ. τοις ανθρ. B k | om. σου 2° ℵ*Δ syc | σοι] + εν τω φανερω EΔ al. a b c g[1] h k | *22* οφθαλμος 1°] + σου Tat B vet. lat | om. ουν ℵ* al. a ff[1] q vg syc | *24* ουδεις] + οικετης LΔ al. | *25* om. και τι πιητε ℵ 1. 4. 22 a b ff[1] k vg | *27* om. μεριμνων 59 a b h k syc

ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt
mercedem suam. Tu autem, cum ieiunas, 17
unge caput tuum, et faciem tuam lava, ne 18
videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo,
qui est in abscondito: et pater tuus, qui videt
in abscondito, reddet tibi.

Nolite thesaurizare vobis thesauros in 19
terra: ubi aerugo, et tinea demolitur: et ubi
fures effodiunt, et furantur. Thesaurizate 20
autem vobis thesauros in caelo: ubi neque
aerugo, neque tinea demolitur, et ubi fures
non effodiunt, nec furantur. Ubi enim est 21
thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. Lucerna 22
corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus
fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum
erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam: 23
totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo
lumen, quod in te est, tenebrae sunt: ipsae
tenebrae quantae erunt? Nemo potest duobus 24
dominis servire: aut enim unum odio habebit,
et alterum diliget: aut unum sustinebit, et
alterum contemnet. Non potestis Deo
servire, et mammonae. Ideo dico vobis, 25 25—32: L 12,22—31
ne soliciti sitis animae vestrae quid mandu-
cetis, neque corpori vestro quid induamini.
Nonne anima plus est quàm esca: et cor-
pus plus quàm vestimentum? Respicite 26
volatilia caeli, quoniam non serunt, neque
metunt, neque congregant in horrea: et
pater vester caelestis pascit illa. Nonne
vos magis pluris estis illis? Quis autem 27
vestrum cogitans potest adiicere ad staturam

---

[20] 19, 21. L 12, 33. 34. Col 3, 1. 2
[22] L 11, 34—36.
[23] 20, 15.
[24] L 16, 9. 13.
[25] Phil 4, 6. 1 Tim 6, 6. Heb 13, 5. 1 Pt 5, 7.
[26] 10, 29—31.

28 suam cubitum unum? Et de vestimento quid
soliciti estis? Considerate lilia agri quomodo
29 crescunt: non laborant, neque nent. Dico
autem vobis, quoniam nec Salomon in omni
gloria sua coopertus est sicut unum ex istis.
30 Si autem foenum agri, quod hodie est, et cras
in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto
31 magis vos modicae fidei? Nolite ergo soliciti
esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid
32 bibemus, aut quo operiemur? haec enim
omnia gentes inquirunt. Scit enim pater
33 vester, quia his omnibus indigetis. Quaerite
ergo primum regnum Dei, et iustitiam eius:
34 et haec omnia adiicientur vobis. Nolite ergo
soliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies
solicitus erit sibiipsi. sufficit diei malitia sua.
7 2 Nolite iudicare, ut non iudicemini. In
quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini:
et in qua mensura mensi fueritis, remetietur
3 vobis. Quid autem vides festucam in oculo
fratris tui: et trabem in oculo tuo non vides?
4 Aut quomodo dicis fratri tuo: Sine eiiciam
festucam de oculo tuo: et ecce trabs est in
5 oculo tuo? Hypocrita, eiice primum trabem
de oculo tuo, et tunc videbis eiicere festucam
6 de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante
porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, et
7 conversi dirumpant vos. Petite, et dabitur
vobis: quaerite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit:
8
et qui quaerit, invenit: et pulsanti aperietur.

---

[29] 3 Reg 10, 4—7 | [32] 6,8 | [33] Rm 14, 17. 3 Reg 3, 11—14. Ps 36, 4. 25 | [34] 6, 11. Ex 16, 19. Jc 4, 13. 14 | **7** [2] Rm 2, 1. 3; 14, 10. 1 Cor 4, 5. Jc 2, 13; 4, 11. 12. Mc 4, 24 | [6] 10, 11 | [7] Mc 11, 24. L 11, 9—13. Jr 29, 13. 14. J 14, 13; 16, 23.

αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μερι- 28
μνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς
αὐξάνει· οὐ κοπιᾶ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν 29
ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περι-
εβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ 30
ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολ-
λῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνή- 31
σητε λέγοντες· τί φάγωμεν; ἤ· τί πίωμεν· ἤ· τί
περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη 32
ἐπιζητεῖ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶ- 33
τον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην
αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.
μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον 34
μεριμνήσει ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία
αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρί- 7 2
ματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ με-
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρ- 3
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ 4
πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ
κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ
δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε 5
πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ
τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ 6
ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή ποτε κατα-
πατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στρα-
φέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται 7
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοι-
γήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ 8
ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

---

28 om. τι a b h k sy^c | *30* ου πολλω] ποσω Tat Δ lat sy^c | *32* εθνη] + του κοσμου Tat sy^c | om. ο ουρανιος ℵ 28. 237 lat^pler sy^c | *33* om. του θεου ℵB |

9 *ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ*
10 *ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ*
καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
11 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ*
διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦ-
12 *σιν αὐτόν. Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν*
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐ-
τοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
13 *Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα*
ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι
14 *δι᾽ αὐτῆς· τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ*
ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
15 *οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν*
ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
16 *ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε*
αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν στα-
17 *φυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον*
ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν
18 *δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται*
δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ
19 *δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν*
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
20 *καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν*
21 *αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι*
κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός
22 *μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσίν μοι*
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ

7,*9 ον αιτησει* (om. *εαν*) ℵ*BC al. a b c g^1 h | *10 και εαν*] *η και* ℵBC al | *11* om *δοματα* L ff^1 g^2 vg | *12 ανθρωποι*] + *αγαθα* a c g^1 h k | *13* om *η πυλη* ℵ* a b c h k m | *14 τι*] *οτι* ℵB al. | om. *η πυλη* 113. 182 a h k m | *16 σταφυλας* ℵB 1. 22. 118 al. lat sy | *18 ποιειν* 1° 2°] *ενεγκειν* ℵ(B) Tert | *21 ουρανοις*] + *ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων* C Θ W 33 al. lat sy^c

Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit 9
filius suus panem, numquid lapidem porriget
ei? Aut si piscem petierit, numquid serpentem 10
porriget ei? Si ergo vos, cum sitis mali, nostis 11
bona data dare filiis vestris: quanto magis
pater vester, qui in caelis est, dabit bona
petentibus se? Omnia ergo quaecumque 12
vultis ut faciant vobis homines, et vos facite
illis. Haec est enim lex, et Prophetae.

Intrate per angustam portam: quia lata 13
porta, et spatiosa via est, quae ducit ad
perditionem, et multi sunt qui intrant per
eam. Quàm angusta porta, et arcta via est, 14
quae ducit ad vitam: et pauci sunt, qui in-
veniunt eam! Attendite a falsis prophetis, 15
qui veniunt ad vos in vestimentis ovium,
intrinsecus autem sunt lupi rapaces: a fruc- 16
tibus eorum cognoscetis eos. Numquid colli-
gunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? Sic 17
omnis arbor bona fructus bonos facit: mala
autem arbor malos fructus facit: Non potest 18
arbor bona malos fructus facere; neque arbor
mala bonos fructus facere: Omnis arbor, quae 19
non facit fructum bonum, excidetur, et in ignem
mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognos- 20
cetis eos. Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Do- 21
mine, intrabit in regnum caelorum: sed qui facit
voluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse
intrabit in regnum caelorum. Multi dicent mihi 22
in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine

---

[11] Jc 1, 17. Mt 6, 9 | [12] 22, 40. L 6, 31. Rm 13, 8—10. Tob 4, 16. Ecli 31, 18 | [13] L 13, 24. J 10, 7. 9 | [14] 19, 24. Act 14, 22. L 13, 23 | [15] 24, 4. 5. 11. 24. Act 20, 29 | [16] Gal 5, 19—22. Jc 3, 12. 18 | [17] 12, 33 | [19] 3, 10. J 15, 2. 6 | [21] 21, 29. Rm 2, 13. Jc 1, 22. 25. 1 Cor 12,3 | [22] 25, 11. 12. L 13, 25—27. 1 Cor 13, 1. 2. Jr 14, 14; 27, 15.

tuo prophetavimus, et in nomine tuo daemonia
eiecimus, et in nomine tuo virtutes multas
23 fecimus? Et tunc confitebor illis: Quia num-
quam novi vos: discedite a me, qui operamini
iniquitatem.
24 Omnis ergo, qui audit verba mea haec,
et facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui
25 aedificavit domum suam supra petram, et
descendit pluvia, et venerunt flumina, et
flaverunt venti, et irruerunt in domum illam,
et non cecidit: fundata enim erat super
26 petram. Et omnis, qui audit verba mea haec,
et non facit ea, similis erit viro stulto, qui
27 aedificavit domum suam super arenam: et
descendit pluvia, et venerunt flumina, et
flaverunt venti, et irruerunt in domum illam,
et cecidit, et fuit ruina illius magna.
28 Et factum est: cum consummasset Iesus
verba haec, admirabantur turbae super doc-
29 trina eius. Erat enim docens eos sicut
potestatem habens, et non sicut Scribae
eorum, et Pharisaei.

1—4: Mc 1,40—44. L 5,12—14.

8 Cum autem descendisset de monte, se-
2 quutae sunt eum turbae multae: et ecce
leprosus veniens, adorabat eum, dicens: Do-
3 mine, si vis, potes me mundare. Et extendens
Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo. Mun-
dare. Et confestim mundata est lepra eius.
4 Et ait illi Iesus: Vide, nemini dixeris: sed
vade, ostende te sacerdoti, et offer munus,
quod praecepit Moyses, in testimonium illis.

---

[23] 13, 41; 25, 41. 2 Tim 2, 19. Ps 6, 9.
[24] 16, 18.
[27] Ez 13, 10. 11.
[28] 11, 1; 13, 53; 19, 1; 26, 1; 22, 33. Mc 1, 22. L 4, 32.
[29] J 7, 46.
8 [4] 9,30; 12, 16; 17, 9. Mc 7, 36. L 17, 14. Lev 14, 2—32.

ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνά-
μεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω 23
αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε
ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τού- 24
τους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρο-
νίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ
τὴν πέτραν. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ 25
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς 26
λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιω-
θήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ 27
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν,
καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό- 28
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς 29
ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.
Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολού- 8 **1—4**: Mc 1,40—44
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσ- 2 L 5,12—14.
ελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέ-
λῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν 3
χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι.
καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει 4
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον
ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

22 δαιμονια] + πολλα ℵ* | 23 ομολογ.] ερω Tat a c g^1 h k sy^c | εργαται της ανομιας Tat a c h q | 24 om. ουν Tat K X al. a k sy^c | om. τουτους B* al. a g^1 k m | ομοιωθ.] ομοιος εστιν Tat a b c g^1 | 26 om. τουτους f k sy^{pal} | ομοιωθ.] ομοιος εστιν a b c h q | 27 μεγ.] + σφοδρα 13. 33. 124 al. sy^{pal} | 28 συνετελεσεν E K L M al. | 29 om. και Tat g^1 k | αυτων] + και οι φαρισαιοι C* W 33 al. lat sy | 8,4 τοις ιερευσιν Tat h sy

5—13. L 7,1—10. 5 *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσ-*
J 4,47. 6 *ῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν ' καὶ*
λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ
7 *παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει*
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· κύριε, οὐκ*
εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων*
ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πο-
ρεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ
ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ
10 *ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ*
εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
11 *ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. λέγω δὲ*
ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξου-
σιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
12 *καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ*
υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
13 *μὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκα-*
τοντάρχῃ· ὕπαγε καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω
σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
14—16: Mc 1,29–34. 14 *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου*
L 4,38–41. *εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσ-*
15 *σουσαν· καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν*
αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει

5 inc.: *μετα ταυτα δε προσηλθεν αυτω χιλιαρχης* sy^{s} (k) | *εκατοντ.*] + *τις* Tat vet. lat sy^{pal} | *6* om. *κυριε* ℵ* k sy^{cs} | *7 αυτω*] + *ακολουθει μοι* ℵ | om. *ο ιησους* ℵB k sy^{s} | *8 και αποκρ.*] *αποκρ. δε* ℵ* B 33, om. *και* k sy | *εφη*] + *αυτω* a b g^{1}h sy^{cs} | om *μονον* Tat sy^{s} | om. *ο παις μου* 1. 118. 209 a k | *9 εξουσ.*] + *τασσομενος* Tat ℵB al. vet. lat | *μου*] + *λεγω* vet. lat sy^{cs} | *10 παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ* B W 1. 4. 22 al. a k q | *12 εκβληθ.*] *εξελευσονται* ℵ k Cypr (vet. lat) | *13* om. *και* 2° ℵB al. vet. lat sy | *εκεινη*] + *και υποστρεψας ο εκατονταρχος εις τον οικον αυτου (εν αυτη τη ωρα) ευρεν τον παιδα υγιαινοντα* Tat ℵ* al. g^{1} sy^{pal} | *15 ηγερθη*] + *ευθεως* Tat g^{1}h (sy^{cs})

5–13: L 7,1–10. J 4,47.

Cum autem introisset Capharnaum, acces- 5
sit ad eum Centurio, rogans eum, et dicens: 6
Domine, puer meus iacet in domo paralyticus,
et male torquetur. Et ait illi Iesus: Ego ve- 7
niam, et curabo eum. Et respondens Cen- 8
turio, ait: Domine, non sum dignus ut intres
sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et
sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum 9
sub potestate constitutus, habens sub me
milites, et dico huic, Vade, et vadit: et alii,
Veni, et venit: et servo meo, Fac hoc, et
facit. Audiens autem Iesus miratus est, et 10
sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non
inveni tantam fidem in Israel. Dico autem 11
vobis, quòd multi ab Oriente, et Occidente
venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac,
et Iacob in regno caelorum: filii autem regni 12
eiicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus,
et stridor dentium. Et dixit Iesus Centurioni: 13
Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus
est puer in illa hora.

Et cum venisset Iesus in domum 14
Petri, vidit socrum eius iacentem, et fe-
bricitantem: et tetigit manum eius, et dimi- 15
sit eam febris, et surrexit, et ministrabat

---

[10] 9, 2; 15, 28.
[11] L 13, 28. 29. Is 49, 12; 59, 19; Mal 1, 11; Eph 3, 6.
[12] 22, 13; 24, 51; 25, 30.
[13] 9, 29; 15, 28.
[14] 1 Cor 9, 5.

16 eis. Vespere autem facto, obtulerunt ei multos daemonia habentes: et eiiciebat spiritus
Is 53,4. 17 verbo: et omnes male habentes curavit: [17] ut
adimpleretur quod dictum est per Isaiam
prophetam, dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit: et aegrotationes nostras portavit.
18 Videns autem Iesus turbas multas cir-
19—22: L 9,57—60. 19 cum se, iussit ire trans fretum. Et accedens
unus scriba, ait illi: Magister, sequar te,
20 quocumque ieris. Et dicit ei Iesus: Vulpes
foveas habent, et volucres caeli nidos: filius
autem hominis non habet ubi caput reclinet.
21 Alius autem de discipulis eius ait illi: Domine,
permitte me primum ire, et sepelire patrem
22 meum. Iesus autem ait illi: Sequere me, et
23—27: Mc 4,35—41. L 8,22—25. 23 dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et
ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum
24 discipuli eius: et ecce motus magnus factus est
in mari ita ut navicula operiretur fluctibus,
25 ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum
Discipuli eius, et suscitaverunt eum, dicentes:
26 Domine, salva nos, perimus. Et dicit
Iesus: Quid timidi estis, modicae fidei? Tunc
surgens, imperavit ventis, et mari, et facta est
27 tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt
dicentes: Qualis est hic, quia venti, et mare

---

[17] J 1, 29. 36. 1 Pt 2, 14.
[18] Mc 4, 35. L 8, 22.
[20] 2 Cor 8, 9.
[21] 3 Reg 19, 20.
[22] J 1, 43; 5, 25. Rm 6, 13.
[26] 14, 31; 16, 8. Ps 106, 25—30.

αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν 16
αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν
τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 17 Is 53,4.
διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς
ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβά-
στασεν.
Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν 18
ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελ- 19 **19—22:** L 9,57—60.
θὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε,
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει 20
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ
δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· 21
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι
τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· ἀκο- 22
λούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς [τὸ] 23 **23—27:** Mc 4,36—41
πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. L 8,23—25.
καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, 24
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων·
αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- 25
ταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε, σῶσον, ἀπολ-
λύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλι- 26
γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέ-
μοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός 27
ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα

---

15 διηκ αυτοις M L Δ 1. 33 al. lat sy^{cs} | *17 νοσους*] + *ημων* vet. lat sy | *18* om. *πολλους* ℵB (*οχλον* = B c g^{1} sy^{cs}) al. | *εκελ.*] + *τους μαθητας αυτου* vet. lat sy^{c} | *20 κατασκ.*] + ubi requiescant vet. lat | *21* om. *αυτου* ℵB 33 al. a b c h q | *22* om. *ιησους* ℵ 33 b c q, om. *ο δε ιησ.* k sy^{s} | *23* om. *το* BC 1. 33 al. | *24 κυμ.*] + *ην γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις* 108. 262 al. g^{2} sy^{pal} | *25* om. *οι μαθηται* ℵB 33 a c ff^{1} k vg | *26* om. *ολιγοπιστοι* Tat sy^{c} | *τω ανεμω* ℵ* 1 13 22. 124. 209 a b g^{1} h q | *27* > *η θαλ. και οι αν.* k sy^{c}

28—34: Mc 5,1—17. L 8,26—37.

28 *αὐτῷ ὑπακούουσιν; Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς*
τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήν-
τησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνη-
μείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ
ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
29 *καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ*
τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι
30 *ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων*
31 *πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν*
αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον
32 *ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐ-*
τοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη
κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπ-
33 *έθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον,*
καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα
34 *καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ*
πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ
ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ

1—8: Mc 2,1—12. L 5,17—26.

9 *τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον δι-*
2 *επέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ*
ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον, ἀφέων-
3 *ταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμμα-*
4 *τέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. καὶ*
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν·
ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις

---

28 ελθοντων αυτων ℵ* | γεργεσηνων EKLS al., γερασηνων lat sa | *29* om. ιδου vet lat sy | σοι] + ιησου EKMS al. lat sa | θεου] + τι ck | ημας απολεσαι προ καιρου ℵ*, om. προ καιρου sy^s | *30* οὐ μακραν lat | *31* αποστ. ημ.] επιτρεψον ημας απελθειν CEKL al. q (ff h) sy | *32* τους χοιρ.] την αγελην των χοιρων EKLM al. ff h | αγελη] + των χοιρων EKLS al. | om. και απεθ. εν τ. υδασ. sy^s | *34* υπαντησιν ℵB 1. 33 al. | **9**,*2* om. ιδου a q sy | αφιενται ℵBK vg | *3* βλασφ.] + τις δυναται αμαρτιας αφιεναι ει μη μονος ο θεος Tat a h l | *4* ιδων] ειδως BM 1. 209 al. fuld sy^p | om. υμεις ℵBCD 1. 22. 33 lat

obediunt ei? Et cum venisset trans fretum 28 28—34: Mc 5,1—17. L 8,26—37.
in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo
habentes daemonia, de monumentis exeuntes,
saevi nimis, ita ut nemo posset transire per
viam illam. Et ecce clamaverunt, dicentes: 29
Quid nobis, et tibi, Iesu fili Dei? Venisti huc
ante tempus torquere nos? Erat autem non 30
longe ab illis grex multorum porcorum
pascens. Daemones autem rogabant eum, 31
dicentes: Si eiicis nos hinc, mitte nos in
gregem porcorum. [1] Et ait illis: Ite. At illi 32
exeuntes abierunt in porcos, et ecce impetu
abiit totus grex per praeceps in mare: et mor-
tui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt: et 33
venientes in civitatem, nunciaverunt omnia,
et de eis, qui daemonia habuerant. Et ecce 34
tota civitas exiit obviam Iesu: et viso eo roga-
bant, ut transiret a finibus eorum. Et 9 1—8: Mc 2,1—12 L 5,17—26
ascendens in naviculam, transfretavit, et
venit in civitatem suam. Et ecce offerebant 2
ei paralyticum iacentem in lecto. Et videns
Iesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide
fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce qui- 3
dam de Scribis dixerunt intra se: Hic blasphe-
mat. Et cum vidisset Iesus cogitationes eorum, 4
dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus

---

[29] L 4, 41. 2 Pt 2, 4. Judas 6.
9 [1] 4, 13.
[4] 12, 25. J 2, 25.

5 vestris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur
tibi peccata tua: an dicere: Surge, et ambula?
6 Ut autem sciatis, quia filius hominis habet
potestatem in terra dimittendi peccata, tunc
ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum, et
7 vade in domum tuam. Et surrexit, et abiit
8 in domum suam. Videntes autem turbae timu-
erunt, et glorificaverunt Deum, qui dedit
9—13: Mc 2,13—17. L 5,27—32 9 potestatem talem hominibus. Et, cum tran-
siret inde Iesus, vidit hominem sedentem in
telonio, Matthaeum nomine. Et ait illi: Sequere
10 me. Et surgens, secutus est eum. Et factum
est discumbente eo in domo, ecce multi publi-
cani, et peccatores venientes discumbebant
11 cum Iesu, et discipulis eius. Et videntes Pha-
risaei, dicebant discipulis eius: Quare cum
publicanis, et peccatoribus manducat Magister
12 vester? At Iesus audiens, ait: Non est opus
valentibus medicus, sed male habentibus.
Os 6,6. 13 Euntes autem discite quid est: Misericordiam
volo, et non sacrificium. Non enim veni
14—17: Mc 2,18—22. L 5,33—38. L 18,12. 14 vocare iustos, sed peccatores. Tunc accesse-
runt ad eum discipuli Ioannis, dicentes:
Quare nos, et Pharisaei ieiunamus frequen-
15 ter: discipuli autem tui non ieiunant? Et
ait illis Iesus: Numquid possunt filii sponsi
lugere, quamdiu cum illis est sponsus?

---

11 L 15, 2.
13 12, 7. 1 Reg 15, 22.
15 J 3, 29.

ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέων- 5
ταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περι-
πάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς 6
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας —
τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν
κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερ- 7
θεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ 8
οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν
δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ 9 — 9—13: Mc 2,13—17 L 5,27—32.
παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθή-
μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολού-
θησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου 10
ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρ-
τωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι 11
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διὰ τί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος
ὑμῶν; ' ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν 12
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος 13 — Os 6,6.
θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι
δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς. Τότε προσέρχονται 14 — 14—17: Mc 2,18—22. L 5,33—38. L 18,12.
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διὰ τί
ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ
μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς 15
ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος
πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος;

---

6 > *ο υιος τ. ανθρ. εξουσ εχει* Tat D 33 vet. lat vg | *εγειρε* Tat B D al lat | *7 εγερθ.*] + *ηρεν την κλινην αυτου* Tat sy^s | *8 εφοβ*] *εθαυμασαν* C E F K al | *9 μαθθαιον* ℵ B D sa | *9 ηκολουθει* ℵ D 1. 21. 209 | *10* om. *εγενετο αυτου* ℵ* sy | *ανακειμενων* ℵ* sy | om. *και* 2° ℵ D a b c f ff^1 g^1 vg | om *ελθοντες* ℵ* a sy^s | *11 εσθιει*] + *και πινει* M al. g^2, *εσθιετε και πινετε* (om. *ο διδασκ. υμων*) Tat sy^s (k) | *12* om. *ιησους* ℵ B D 248 al. sy^s | *ιατρων* ℵ | *13 αμαρτ.*] + *εις μετανοιαν* C E G K al. c g$^{1.2}$ | *14 πολλα*] *πυκνα* ℵ^c lat sy^s, om. ℵ* B 27. 71 | *15 νυμφωνος*] *νυμφιου* D lat bo | *πενθειν*] *νηστευειν* D W lat sy^p | fin.] + *εν εκειναις ταις ημεραις* Tat D vet. lat

ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ
16 *νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπι-*
βάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
17 *ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλ-*
λουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ
ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.
18—26: Mc 5,22—43. L 8,41—56.
18 *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων*
τις προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ
θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπί-
19 *θες τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ ζήσεται. καὶ*
ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ
20 *μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώ-*
δεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασ-
21 *πέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ·*
ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθή-
22 *σομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν*
εἶπεν· θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
23 *καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ*
ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ
ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ˈ
24 *ἔλεγεν· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κορά-*
25 *σιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.* ˈ *ὅτε*
δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς
26 *χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ*
ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

---

17 **ρησσει ο οινος (+ ο νεος** D) **τους ασκους και ο οινος απολλυται και οι ασκοι** D k (Tat g^1 sy^s) | *18* **τις]** **εἷς** B K S V Δ al. a b c ff^1 vg, om. ℵ al. q | **προσελθ.]** + **ονοματι ιαειρος** Tat b (h) | om. **οτι** ℵ D 1. 13. 33 al. | *19* **ηκολουθει** ℵ C D 33 vet. lat^{pler} vg | *20* **ετη]** + **εχουσα εν τη ασθενεια** Tat L | om. **του κρασπεδου** Tat a b c g^1 k | *21* om. **μονον** Tat ℵ* a h | **σωθησομαι]** + Lc. 8,44ᵇ Mc 5,30ᵇ. 31 Lc 8,45—47 Tat c | *22* om **ιησους** ℵ* D a b c k q sy^s | **εσωθη]** **ιαθη** Tat k | *24* **αυτου]** + **ειδοτες οτι απεθανεν** Tat ℵ* sa | *25* **το κορ.]** **ευθυς** Tat sy^s (h) | *26* **φημ. αυτης** ℵ C 1. 33. 118. 124, **φημ. αυτου** D 71. 435

Venient autem dies cum auferetur ab eis spon-
sus: et tunc ieiunabunt. Nemo autem immittit 16
commissuram panni rudis in vestimentum
vetus: tollit enim plenitudinem eius a vesti-
mento: et peior scissura fit. Neque mittunt 17
vinum novum in utres veteres. alioquin
rumpuntur utres, et vinum effunditur, et
utres pereunt. Sed vinum novum in utres
novos mittunt: et ambo conservantur.

Haec illo loquente ad eos, ecce princeps 18 18—26: Mc 5,22—43 L 8,41—56
unus accessit, et adorabat eum, dicens: Do-
mine, filia mea modo defuncta est: sed veni,
impone manum tuam super eam, et vivet.
Et surgens Iesus, sequebatur eum, et disci- 19
puli eius. Et ecce mulier, quae sanguinis 20
fluxum patiebatur duodecim annis, accessit
retro, et tetigit fimbriam vestimenti eius.
Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum 21
vestimentum eius: salva ero. At Iesus 22
conversus, et videns eam, dixit: Confide
filia, fides tua te salvam fecit. Et salva
facta est mulier ex illa hora. Et cum ve- 23
nisset Iesus in domum principis, et vidisset
tibicines et turbam tumultuantem, dice- 24
bat: Recedite: non est enim mortua puella,
sed dormit. Et deridebant eum. Et cum 25
eiecta esset turba, intravit: et tenuit ma-
num eius. Et surrexit puella. Et exiit 26
fama haec in universam terram illam.

---

[16] J 1, 17.
[21] 14, 36.
[24] J 11, 11. 14. 25.
[25] 8, 15.

27 Et transeunte inde Iesu, secuti sunt eum duo
caeci, clamantes, et dicentes: Miserere nostri,
28 fili David. Cum autem venisset domum,
accesserunt ad eum caeci. Et dicit eis Iesus:
Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt
29 ei: Utique, Domine. Tunc tetigit oculos
eorum, dicens: Secundum fidem vestram
30 fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum: et
comminatus est illis Iesus, dicens: Videte ne
31 quis sciat. Illi autem exeuntes, diffamaverunt
32 eum in tota terra illa. Egressis autem illis,
ecce obtulerunt ei hominem mutum, daemo-
33 nium habentem. Et eiecto daemonio, locutus
est mutus, et miratae sunt turbae, dicentes:
34 Numquam apparuit sic in Israel. Pharisaei
autem dicebant: In principe daemoniorum
eiicit daemones.

35 Et circuibat Iesus omnes civitates, et
castella, docens in synagogis eorum, et
praedicans evangelium regni, et curans om-
nem languorem, et omnem infirmitatem.
36 Videns autem turbas, misertus est eis:
quia erant vexati, et iacentes sicut oves non
37 habentes pastorem. Tunc dicit discipulis
suis: Messis quidem multa, operarii autem
38 pauci. Rogate ergo Dominum messis,
1–15: Mc 6,7–13. L 9,1–6. **10** ut mittat operarios in messem suam. Et
convocatis duodecim discipulis suis,
dedit illis potestatem spirituum immun-

---

[27] 20, 29–34.
[29] 8, 13.
[30] 8, 4.
[34] 12, 24.
[35] 4, 23; 10, 1.
[36] 14, 14. Mc 6, 34. Num 27, 17. 3 Reg 22, 17. Ez 34, 5.
[37] L 10, 2 J 4, 35.

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολού- 27
θησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες·
ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν 28
οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο
ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. τότε ἥψατο 29
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν
ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν 30
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελ- 31
θόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ 32
ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβλη- 33
θέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· 34
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ 35
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, 36
ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς 37
αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ 38
ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς 10 1—15 Mc 6,7—13 L 9,1—5.
αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκα-

---

27 om. *αυτω* B D 126 k | om *και λεγοντες* C* L a k sy^s | *28 οι*] + *δυο* Tat ℵ* D a b h sy^{pal} | *30 ανεωχθ*] + *παραχρημα* a g^1 h sy | *31* om. *ολη* ℵ* sy^s | *32* om. *ανθρωπον* ℵ B al sy | *34* om. vers. Tat D a k Hil sy^s | *35 μαλακ.*] + *εν τω λαω* ℵ* E F G K al. c g^1 (+ *και πολλοι ηκολουθησαν αυτω* ℵ [om. *πολλοι*] L 13. 124 al. a b g^1 h) *εσκυλ.*] *εκλελυμενοι* L al. **10,** *1 εξουσ.*] + *κατα* E F L al.

θάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν
2—4 Mc 3,14—19. L 6,13—16 J 1 40—49
2 *πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ*
δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·
πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβε-
3 *δαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος*
καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ
τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος,
4 *Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης*
5 *ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώ-*
δεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς
λέγων·
Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
6 *Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον*
πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
7 *πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ*
8 *βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε,*
νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια
9 *ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ*
κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς
10 *τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο*
χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος
11 *γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν*
πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
12 *εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν·*
13 *καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη*

10,*1 μαλακ.*] + *εν τω λαω* L 157 al. b g^1 | *3 λεββαιος ο επικληθεις θαδδαιος* EFGKL al. (om. *ο επικλ. θαδδ.* Dk), iudas zelotes a b g^1 h q, > *σιμων ο ζηλωτης ιουδας ιακωβου* Tat sy^s | *4 κανανιτης* ℵEFGKM al. | *σκαριωτης* D lat sy, *σκαριωθ* C a b c g^1 h | *5 αυτοις*] + *και* D lat | *6* om. *δε* Tat D k | *πορ.*] *υπαγετε* D | *7* om. *οτι* Tat B sy^s | *8* om. *νεκρ. εγειρ.* EFGK al. f | *καθαρ.*] + *και* Tat D k sy^s | *10 ραβδους* CEFGKW al. a k, + in manibus vestris a b c g^1 h q | *της τροφης*] *του μισθου* KMΠ 299 al. a b c f ff^1 g^1 h q | *11* om. *η κωμην* D 1. 118 al. a b ff^1 h k sy^s | om. *εως αν εξελθ.* X Ambr | *12 αυτην*] + *λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω* Tat ℵD ΘW al. vet lat | *13 και εαν — αξια*] *ει δε μηγε* D sy^s

dorum, ut eiicerent eos, et curarent omnem
languorem, et omnem infirmitatem. Duo- 2
decim autem Apostolorum nomina sunt haec.
Primus: Simon, qui dicitur Petrus, et Andreas
frater eius, Iacobus Zebedaei, et Iohannes
frater ' Philippus, et Bartholomaeus, Tho- 3
mas, et Matthaeus publicanus, Iacobus
Alphaei, et Thaddaeus, ' Simon Cananaeus, 4
et Iudas Iscariotes, qui et tradidit eum. Hos 5
duodecim misit Iesus: praecipiens eis, dicens:
In viam gentium ne abieritis, et in civi-
tates Samaritanorum ne intraveritis: sed po- 6
tius ite ad oves, quae perierunt domus Israel.
Euntes autem praedicate, dicentes: Quia 7
appropinquavit regnum caelorum. Infirmos 8
curate, mortuos suscitate, leprosos mundate,
daemones eiicite: gratis accepistis, gratis date.
Nolite possidere aurum, neque argentum, 9
neque pecuniam in zonis vestris: non peram in 10
via, neque duas tunicas, neque calceamenta,
neque virgam: dignus enim est operarius cibo
suo. In quamcumque autem civitatem, aut 11
castellum intraveritis, interrogate, quis in ea
dignus sit: et ibi manete donec exeatis.
Intrantes autem in domum, salutate eam, 12
dicentes: Pax huic domui. Et si quidem 13
fuerit domus illa digna, veniet pax

2—4: Mc 3,14—19. L 6,13—16 J 1,40—49.

---

10 [1] 17, 19. 20; 4, 23; 9, 35.
[2] Act 1, 13.
[6] 15, 24. Act 13, 46. J 10, 16. Act 13, 46. Jr 50, 6.
[7] 4, 17. L 10, 9.
[8] Act 9, 34. 40; 20, 33; 28, 10.
[10] L 10, 4. 1 Tim 5, 18. Num 18, 31.
[12] L 10, 5. 6.

vestra super eam: si autem non fuerit digna,
14 pax vestra revertetur ad vos. Et quicumque
non receperit vos, neque audierit sermones
vestros: exeuntes foras de domo, vel civitate,
15 excutite pulverem de pedibus vestris. Amen
dico vobis: Tolerabilius erit terrae Sodomorum
et Gomorrhaeorum in die iudicii, quàm illi
16 civitati. Ecce ego mitto vos sicut oves in
medio luporum. Estote ergo prudentes sicut
17–22: Mc 13,9–13. L 21,12–17. 17 serpentes, et simplices sicut columbae. Cavete
autem ab hominibus. Tradent enim vos in
conciliis, et in synagogis suis flagellabunt vos:
18 et ad praesides, et ad reges ducemini propter
19 me in testimonium illis, et gentibus. Cum
autem tradent vos, nolite cogitare quomodo,
aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa
20 hora, quid loquamini. non enim vos estis qui
loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui
21 loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem
in mortem, et pater filium: et insurgent filii
22 in parentes, et morte eos afficient: et eritis
odio omnibus propter nomen meum: qui
autem perseveraverit usque in finem, hic sal-
23 vus erit. Cum autem persequentur vos in civi-
tate ista, fugite in aliam. Amen dico vobis,
non consummabitis civitates Israel, donec ve-
24 niat Filius hominis. Non est discipulus super
magistrum, nec servus super dominum
25 suum. sufficit discipulo, ut sit sicut magister

---

[14] L 10, 10—12. Act 13, 51; 18, 6 | [15] 11, 24. Gen 19, 28. L 20, 47. 2 Pt 2, 6 | [16] L 10, 3. J 10, 12. Act 20, 29. Rm 16, 19 | [17] 24, 9 | [18] 24, 14. Act 25, 23; 27, 24 | [19] L 12, 11—12 | [20] J 14, 26. 1 Cor 2, 4 | [21] 10, 35. Mich 7, 6 | [22] 24, 9. 13. J 15, 21 | [23] 16, 28; 23, 34 | [24] L 6, 40. J 13, 16; 15, 20 | [25] 12, 24.

ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη
ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὃς ἂν μὴ 14
δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδό- 15
μων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρό- 16
βατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς
οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσ- 17
έχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν
γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας 18
δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ 19
παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί
λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τί λαλήσητε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, 20
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν
ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνα- 21
τον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε 22
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ 23
διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς
τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέ-
σητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 24
διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος 25

17—22: Mc 13,9—13 L 21,12—17.

14 om. της οικιας η D arm | om. εκ BD al | *16* ως ο οφις א* | *17* om. δε Tat D al a c g^1 k sy^s | *18* < βασ. . . . ηγεμ. vet. lat sy^s | αχθησεσθε] σταθησεσθε D 111 vet. lat sy^s | ενεκεν] + του ονοματος g^1 sy^s | *19* om. πως η Tat a b k sy^s | om. δοθησεται — λαλησετε D L al. k | *21* δε] γαρ ff^1 l sy^s | *23* ετεραν] + καν εκ ταυτης διωκωσιν υμας φευγετε εις την αλλην Tat (D L Θ) 1. 13. 22 al. a b ff^1 $g^{1.2}$ h k sy^s | om. γαρ Tat D M al. vet. lat^{pler} vg arm | om. του 1° B D

αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν
οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλ-
26–33: L 12,2—9. 26 *λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. μὴ οὖν φοβηθῆτε*
αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ
ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθή-
27 *σεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ*
φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ
28 *τῶν δωμάτων. καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀπο-*
κτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνα-
μένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν
δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν
29 *γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;*
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ
30 *τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς*
31 *κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. μὴ οὖν*
φοβεῖσθε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.
32 *Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν*
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ
ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς·
33 *ὅστις δ᾽ ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-*
πων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ
34–36: L 12,51—53. 34 *πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε*
ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον
35 *βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ δι-*
χάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην
36 *κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀν-*
37 *θρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ*
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ
φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
38 *ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ*

---

25 βεεζεβουλ ℵB, βελζεβουλ DLX al, beelzebub c g[2] vg sy | καλουσιν D | *28* φοβεισθε 1°] φοβηθητε DS al | αποκτειναι] σφαξαι D* | απολ. εν γεενν.] βαλειν εις γεενναν Tat sy[s] Hil | *29* om. ουχι Tat sy[s] | *30* κεφ.] + υμων DL vet. lat sy | *32* om. ουν Tat X al. sy[s] | *33* ουρ.] + και εμπροσθεν των αγγελων αυτου sy[c] | *35* ανθρ] υιον Tat D vet. lat sy[cs] | *37* om. και ο φιλων — αξιος BDKΠ al.

eius: et servo, sicut dominus eius. Si Patrem
familias Beelzebub vocaverunt: quanto magis
domesticos eius? Ne ergo timueritis eos: Nihil 26 26—33: L 12,2—9.
enim est opertum, quod non revelabitur: et
occultum, quod non scietur. Quod dico vobis 27
in tenebris, dicite in lumine: et quod in aure
auditis, praedicate super tecta. Et nolite 28
timere eos, qui occidunt corpus, animam
autem non possunt occidere: sed potius timete
eum, qui potest et animam, et corpus perdere
in gehennam. Nonne duo passeres asse 29
vaeneunt: et unus ex illis non cadet super
terram sine patre vestro? Vestri autem 30
capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite 31
ergo timere: multis passeribus meliores estis
vos. Omnis ergo, qui confitebitur me coram 32
hominibus, confitebor et ego eum coram
Patre meo, qui in caelis est: qui autem 33
negaverit me coram hominibus, negabo et
ego eum coram Patre meo, qui in caelis
est. Nolite arbitrari quia pacem venerim 34 34—36: L 12,51—53.
mittere in terram: non veni pacem mittere,
sed gladium. veni enim separare homi- 35
nem adversus patrem suum, et filiam ad-
versus matrem suam, et nurum adversus
socrum suam: et inimici hominis, domestici 36
eius. Qui amat patrem, aut matrem plus 37
quàm me, non est me dignus. et qui amat
filium, aut filiam super me, non est me
dignus. Et qui non accipit crucem suam, et 38

---

[26] Mc 4, 22. L 8, 17.
[28] Jc 4, 12. Heb 10, 31.
[30] 1 Reg 14, 45.
[31] 12, 12.
[33] L 9, 26. 2 Tim 2, 12. 2 Pt 2, 1.
[35] 10, 21. Mich 7, 6.
[37] Dt 33, 9. L 14, 26. 27
[38] 16, 24. 25.

39 sequitur me, non est me dignus. Qui invenit
animam suam, perdet illam: et qui perdiderit
40 animam suam propter me, inveniet eam. Qui
recipit vos, me recipit: et qui me recipit, reci-
41 pit eum, qui me misit. Qui recipit prophetam
in nomine prophetae, mercedem prophetae ac-
cipiet: et qui recipit iustum in nomine iusti,
42 mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum
dederit uni ex minimis istis calicem aquae
frigidae tantum in nomine discipuli: amen
dico vobis, non perdet mercedem suam.

11 Et factum est, cum consummasset Iesus,
praecipiens duodecim discipulis suis, transiit
inde ut doceret, et praedicaret in civitatibus
eorum.

2–19: L 7,1–35.

2 Ioannes autem cum audisset in vinculis
opera Christi, mittens duos de discipulis suis,
3 ait illi: Tu es, qui venturus es, an alium
4 expectamus? Et respondens Iesus ait illis:
Euntes renunciate Ioanni quae audistis, et
5 vidistis. Caeci vident, claudi ambulant,
leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui
6 resurgunt, pauperes evangelizantur: et bea-
tus est, qui non fuerit scandalizatus in me.
7 Illis autem abeuntibus, coepit Iesus dicere
ad turbas de Ioanne: Quid existis in
desertum videre? arundinem vento agita-
8 tam? Sed quid existis videre? hominem
mollibus vestitum? Ecce qui mollibus
9 vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed

---

[39] L 17, 33. J 12, 25 | [40] 18, 5 L 10, 16. J 12, 44; 13, 20. Act 16, 15 | [41] 13, 17; 23, 29. 3 Reg 17, 9—15. 4 Reg 4, 8—37 | [42] 25, 40. Mc 9, 11 | **11** [1] 7, 28; 13, 53; 19, 1; 26, 1 | [3] Mal 3, 1. Dan 9, 26 | [5] Is 35, 5. 6; 61, 1. L 4, 18. Mt 5, 3 | [6] 13, 57; 26, 31 | [7] 3, 1. 5 | [8] 3,4 | [9] L 1, 76.

ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ὁ 39
εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ
ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει
αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ 40
ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ 41
δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισ-
θὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον
εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται. καὶ 42
ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων **11**
τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν
τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ 2 **2—19:** L 7,18—35
τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ ' εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ 3
ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 4
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ
ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ 5
χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ
κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς 6
ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ 7
πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεά-
σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
' ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς 8
ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φο-
ροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. ἀλλὰ 9

---

38 αξιος] μαθητης ck | **42** μικρων] ελαχιστων Tat D lat | ποτηρ.] + υδατος (Tat) D lat sy[cs] | om. μονον D al. Cypr sy[cs] | μαθητου] εμου b g[1] ff[1] | αποληται ο μισθος Tat D lat sy[cs] | **11** 2 χριστου] ιησου D al. sy[c] | δια] δυο EFGK al. ff[1] g[1] vg | 3 om. αυτω Tat a h k | 4 > βλεπ. . . . ακουετε Tat L 435 sy[cs] | 5 om. και 1° Z Δ 28 c ff[1] g[1.2] h vg | > πτωχ. ευαγγ. . . . νεκρ. εγειρ.(+) sy[c], om. και πτωχοι ευαγγ. Tat k sy[s] | 6 om. εστιν X 235 a b g[1] | 8 om. ιματιοις ℵ B D lat | βασιλειων EFGK al. | om. εισιν ℵ* B

τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν,
Mal 3,1. 10 *καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτος γάρ ἐστιν*
περὶ οὗ γέγραπται· »ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευά-
11 *σει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.« ἀμὴν λέγω*
ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεί-
ζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
12 *ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως*
ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ
13 *βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προ-*
φῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν·
14 *καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ*
15 *μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέ-*
16 *τω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;*
ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς
17 *ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις ¹ λέγουσιν· ηὐλή-*
σαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν
18 *καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε*
ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον
19 *ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ*
πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ
20—24: L 10,12—15. 20 *ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. Τότε*
ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·
21 *¹ οὐαί σοι, Χοραζείν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά[ν]·*
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
22 *σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ*

---

9 om. *και* b c g^1 h sy^{cs} | *10* om. *γαρ* Tat ℵ B D b g^1 k sy^{cs} | *ος*] *και* P a b c k (Mal 3,1 | *12* om. *δε* D Ambr sy^s | *15* om. *ακουειν* B D 32 k sy^s | *16* *αγορα* D al. lat sy | *ετερ.*] *εταιροις αυτων* C E F G K L al. a b h q sy | *17* *εθρην.*] + *υμιν* C E F G al. a b h q sy | *19* *απο*] + *παντων* Tat 13. 124. 346 k | *τεκνων*] *εργων* ℵ B W 124 sy^ph bo | *20* *ηρξ.*] + *ο ιησους* C K L Π al. g^1h sy | om. *αυτου* Tat D g sy^{cs} | *21* *χοροζαιν* D vg (b c g^1 ff^2) | *ουαι σοι* 2°] *και* D vet. lat

quid existis videre? prophetam? Etiam dico
vobis, et plus quàm prophetam. Hic est 10 Mal 3,1.
enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam, qui prae-
parabit viam tuam ante te. Amen dico vobis, 11
non surrexit inter natos mulierum maior
Ioanne Baptista: qui autem minor est in
regno caelorum, maior est illo. A diebus 12
autem Ioannis Baptistae usque nunc, regnum
caelorum vim patitur, et violenti rapiunt
illud. Omnes enim prophetae, et lex usque 13
ad Ioannem prophetaverunt: et si vultis 14
recipere, ipse est Elias, qui venturus est. Qui 15
habet aures audiendi, audiat. Cui autem 16
similem aestimabo generationem istam? Si-
milis est pueris sedentibus in foro: qui cla-
mantes coaequalibus ' dicunt: Cecinimus 17
vobis, et non saltastis: lamentavimus, et non
planxistis. Venit enim Ioannes neque man- 18
ducans, neque bibens, et dicunt: Daemonium
habet. Venit filius hominis manducans, et 19
bibens, et dicunt: Ecce homo vorax, et
potator vini, publicanorum, et peccatorum
amicus. Et iustificata est sapientia a filiis suis.
Tunc coepit exprobrare civitatibus, in quibus 20 20–24: L 10,12–15.
factae sunt plurimae virtutes eius, quia non
egissent poenitentiam. Vae tibi Corozain, 21
vae tibi Bethsaida: quia, si in Tyro, et Sidone
factae essent virtutes, quae factae sunt in
vobis, olim in cilicio, et cinere poenitentiam
egissent. Verumtamen dico vobis: Tyro, et 22

---

[10] Mc 1, 2. J 3, 28. Ex 23, 20 | [11] 13, 17. Job 14, 1 | [12] L 16, 16; 13, 24. J 6, 15 | [13] 1 Pt 1, 10 | [14] Mal 3, 23. L 1, 17. Mt 17, 10—13 | [17] Prov 29, 9 | [18] 3, 4. J 10, 20 | [19] 9, 14—15 | [21] Jonas 3, 6. Dan 9, 3. L 9, 10 | [22] Prov 6, 34. Rm 2, 12.

Sidoni remissius erit in die iudicii, quàm vobis.
23 Et tu Capharnaum, numquid usque in caelum
exaltaberis? usque in infernum descendes.
quia, si in Sodomis factae fuissent virtutes,
quae factae sunt in te, forte mansissent usque
24 in hanc diem. Verumtamen dico vobis, quia
terrae Sodomorum remissius erit in die iudicii,
quàm tibi.
25—27: 25 In illo tempore respondens Iesus dixit:
L 10,21.22. Confiteor tibi, Pater, Domine caeli et terrae,
quia abscondisti haec a sapientibus, et pru-
26 dentibus, et revelasti ea parvulis. Ita Pater:
27 quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia
mihi tradita sunt a Patre meo. Et nemo
novit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis
novit, nisi Filius, et cui voluerit filius reve-
28 lare. Venite ad me omnes, qui laboratis, et
29 onerati estis, et ego reficiam vos. Tollite
iugum meum super vos, et discite a me, quia
mitis sum, et humilis corde: et invenietis re-
30 quiem animabus vestris. Iugum enim meum
suave est, et onus meum leve.
1—8: 12 In illo tempore abiit Iesus per sata sab-
Mc 2,23—28. L 6,1—5. bato: discipuli autem eius esurientes coepe-
2 runt vellere spicas, et manducare. Pharisaei
autem videntes, dixerunt ei: Ecce discipuli
tui faciunt quod non licet facere sabbatis.
3 At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit
David, quando esuriit, et qui cum eo
4 erant: quomodo intravit in domum Dei,
et panes propositionis comedit, quos non

---

[23] 4, 13; 8, 5; 9, 1. Is 14, 13. 15 | [24] 10, 15 | [25] 1 Cor 1, 19. 26—29; 2, 6. Sir 51, 1. Act 17, 24. Is 29, 14 (LXX). Prov 16, 21 | [27] 28, 18. J 3, 35; 14, 6; 17, 2. Phil 2, 9. Gal 1, 15 | [28] 12, 20; 23, 4. Jr 31, 25. Sir 51, 33 | [29] 3 Reg 12, 4. Jr 6, 16. Ps 2, 3 (LXX). Gal 5, 1 | [30] 1 J 5, 3 | 12 [1] Deut 5, 14; 23, 26 | [2] Ex 20, 10 | [3] 1 Reg 21, 1—7 | [4] Lev 24, 9. 3 Reg 21, 6.

Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ
ὑμῖν. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ 23
ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω 24
ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.
Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 25 25—27: L 10,21.22.
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νη-
πίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο 26
ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ 27
πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ
μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ
μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτι- 28
σμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν 29
μου ἐφ᾽ ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι
καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν
ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ 30
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.
Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς 12 1—8: Mc 2,23—28. L 6,1—5.
σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθί-
ειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ 2
οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν
ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε 3
τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ᾽
αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ 4
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ

---

23 μη . . . υψωθηση] ἡ . . . υψωθεισα K M X Δ Π al. | υψωθ.] + η D L a b (c g^{2}) | καταβηση B D W lat sy^{cs} | *24* om. υμιν k sy^{cs}, σοι sy^{p} | 〉 ανεκτοτ. εσται γη σοδ. ℵ k | *25* om. και συνετων Hil sy^{cs} | **12**,*1* σταχ.] + et confricantes eas c sy^{c}, + manibus suis Tat c sy^{c} | *2* om. εν σαββατω ff^{1} k sy^{cs} | *4* εφαγον ℵ B | ους] ὃ B D 13. 124 b ff^{2} k q

ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ
5 *μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ*
νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ
6 *σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; λέγω*
Os 6,6. 7 *δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. εἰ δὲ*
ἐγνώκειτε τί ἐστιν· »ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν,«
8 *οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος*
γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9—14: Mc 3,1—6. 9 *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συν-*
L 6,6—11. 10 *αγωγὴν αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων*
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ
ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατ-
11 *ηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται*
ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν
ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ
12 *κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει*
ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββα-
13 *σιν καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ·*
ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπ-
14 *εκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. ἐξελθόντες δὲ οἱ*
Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως
15 *αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀν-*
εχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
16 *πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, ¹ καὶ*
ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσω-
Is 42,1—4; 41,9. 17 *σιν· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ*
18 *προφήτου λέγοντος· »ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα,*
ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς
19 *ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει,*
οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν
20 *αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει*

---

6 δε] *γαρ* D ff^1 k sy^{cs} | *του ιερου*] sabbato b g^1 ff^2h | *10 χειρα*] + *δεξιαν* Tat sy^{cs} | *11* om. *ἐν* $ff^{1.2}$ g^1 k sy^{cs} om. *τουτο* D c g^1 f ff^1 h k sy | *15* om. *οχλοι* ℵ B lat^{pler} | *16 και 1°*] *δε οὺς εθεραπευσεν* D 1. vet. lat | *επετιμ αυτοις*] *επεπληξεν αυτους* D (*αυτοις*) 1 | *18* om. *εἰς* ℵ B

licebat ei edere, neque his, qui cum eo erant,
nisi solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege 5
quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum
violant, et sine crimine sunt? Dico autem 6
vobis, quia templo maior est hic. Si autem 7 Os 6,6.
sciretis, quid est: Misericordiam volo, et non
sacrificium: numquam condemnassetis inno-
centes: Dominus enim est filius hominis etiam 8
sabbati.

Et cum inde transisset, venit in synagogam 9 9—14: Mc 3,1—6. L 6,6—11
eorum. Et ecce homo manum habens aridam, 10
et interrogabant eum, dicentes: Si licet
sabbatis curare? ut accusarent eum. Ipse 11
autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo,
qui habeat ovem unam, et si ceciderit haec
sabbatis in foveam, nonne tenebit, et levabit
eam? Quanto magis melior est homo ove? 12
Itaque licet sabbatis benefacere. Tunc ait 13
homini: Extende manum tuam. Et extendit,
et restituta est sanitati sicut altera. Exeuntes 14
autem Pharisaei, consilium faciebant adversus
eum, quomodo perderent eum. Iesus autem 15
sciens recessit inde: et secuti sunt eum multi,
et curavit eos omnes: et praecepit eis ne 16
manifestum eum facerent. Ut adimpleretur 17 Is 42,1—4; 41,9.
quod dictum est per Isaiam prophetam, dicen-
tem: Ecce puer meus, quem elegi, dilectus 18
meus, in quo bene complacuit animae meae.
Ponam spiritum meum super eum, et iudicium
gentibus nunciabit. Non contendet, neque 19
clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem
eius. arundinem quassatam non confringet, 20

[5] Num 28, 9. J 7, 22. 23 | [7] 9, 13 | [10] L 14, 3 | [12] L 14, 5 | [14] J 5, 16 | [15] Mc 3, 7—12 | [16] 8, 4; 9, 30. J 7, 4 | [18] 3, 17. Agg 2, 23.

et linum fumigans non extinguet. donec
21 eiiciat ad victoriam iudicium: et in nomine
eius Gentes sperabunt.
22–45: Mc 3 22–30. L 11,14–26. 29–32. 22 Tunc oblatus est ei daemonium habens,
caecus, et mutus, et curavit eum ita ut
23 loqueretur, et videret. Et stupebant omnes
turbae, et dicebant: Numquid hic est filius
24 David? Pharisaei autem audientes, dixerunt:
Hic non eiicit daemones nisi in Beelzebub
25 principe daemoniorum. Iesus autem sciens
cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum
divisum contra se, desolabitur: et omnis ci-
vitas, vel domus divisa contra se, non stabit.
26 Et si satanas satanam eiicit, adversus se di-
visus est: quomodo ergo stabit regnum
27 eius? Et si ego in Beelzebub eiicio daemones,
filii vestri in quo eiiciunt? Ideo ipsi iudices
28 vestri erunt. Si autem ego in spiritu Dei
eiicio daemones, igitur pervenit in vos
29 regnum Dei. aut quomodo potest quisquam
intrare in domum fortis, et vasa eius diri-
pere, nisi prius alligaverit fortem? et tunc
30 domum illius diripiet. Qui non est mecum,
contra me est: et qui non congregat mecum,
31 spargit. Ideo dico vobis: Omne peccatum,
et blasphemia remittetur hominibus, spi-
ritus autem blasphemia non remittetur.
32 Et quicumque dixerit verbum contra
filium hominis, remittetur ei: qui autem

---

[23] J 7, 31.
[24] 9, 34. 2 Thess 2, 9.
[28] 1 J 3, 8. 1 Thess 2, 16.
[29] Is 49, 24. 1 J 4, 4.
[30] Mc 9, 40. J 11, 52.
[31] Heb 6, 4. 6; 10, 26. 1 J 5, 16.
[32] L 12, 10. 1 Tim 1, 13.

*καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ
εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ* 21
ἔθνη ἐλπιοῦσιν.«
Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφ- 22
*λὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε
τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο* 23
*πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς Δαυίδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον·* 24
*οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ
Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ* 25
*ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς·
πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς ἐρημοῦ-
ται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ᾽
ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν* 26
*σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ* 27
*ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ
ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκ-* 28
*βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελ-* 29
*θεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
ρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὴ* 30
*ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συν-
άγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,* 31
*πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς
ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ
ἀφεθήσεται. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ* 32
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ᾽

22—45:
Mc 3,22—30.
L 11, 14—26.
29—32.

---

22 προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον B sy[c] | *τον*] + *τυφλον και* CEGK al. | *βλεπειν*] + *και ακουειν* Tat b sy[c] (h sy[s]) | *24. 27 βεελζ.* cf. 10, 25 | *25 ιδων* D al. ff[1] k sy[cs] | om *ο ιησους* ℵBDk sy[cs] | *30 σκορπιζει*] + *με* ℵ 33 | *31 αφεθησεται* 1°] + *υμιν* B 1   *ος δ᾽ αν κατα πνευματος βλασφημηση* Tat b ff[1] h sy[cs] | *πνευματος*] + *αγιου* b h sy[c pal] | *ουκ αφεθ.*] + *τοις ανθρωποις* CDEG al. c f q, + *αυτω* Tat b ff[2] h sy[cs]

ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ
ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε
33 *ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν*
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.
34 *γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν*
πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς
35 *καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ*
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά, καὶ ὁ
πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
36 *ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα*
ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀπο-
δώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως·
37 *ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν*
λόγων σου καταδικασθήσῃ.
38 *Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων*
καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ
39 *σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·*
γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ
σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
40 *Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν*
τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
41 *ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει*
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,
42 *καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου*
ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύ-
της καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολο-
43 *μῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. Ὅταν*
δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
που, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνά-

---

34 λαλει] εκβαλλει k sy^{cs}, + αγαθα D | *35* θησαυρου 1°] + της καρδιας αυτου Tat L 1. (22. 33) f ff^{2} sy^{cs} | *36* om. αργον X al. om. εαν ℵ B D lat

dixerit contra Spiritum sanctum, non remitte-
tur ei neque in hoc saeculo, neque in futuro.
Aut facite arborem bonam, et fructum eius 33
bonum: aut facite arborem malam, et fruc-
tum eius malum: siquidem ex fructu arbor
agnoscitur. Progenies viperarum, quomodo 34
potestis bona loqui, cum sitis mali? ex
abundantia enim cordis os loquitur. Bonus 35
homo de bono thesauro profert bona: et
malus homo de malo thesauro profert mala.
Dico autem vobis quoniam omne verbum 36
otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent
rationem de eo in die iudicii. Ex verbis enim 37
tuis iustificaberis, et ex verbis tuis condem-
naberis.

Tunc responderunt ei quidam de Scribis 38
et Pharisaeis, dicentes: Magister, volumus a
te signum videre. Qui respondens ait illis: 39
Generatio mala, et adultera signum quaerit:
et signum non dabitur ei, nisi signum Ionae
prophetae. Sicut enim fuit Ionas in ventre 40
ceti tribus diebus, et tribus noctibus; sic erit
Filius hominis in corde terrae tribus diebus,
et tribus noctibus. Viri Ninivitae surgent in 41
iudicio cum generatione ista, et condemnabunt
eam: quia poenitentiam egerunt in praedica-
tione Ionae. Et ecce plus quàm Ionas hic.
Regina austri surget in iudicio cum 42
generatione ista, et condemnabit eam: quia
venit a finibus terrae audire sapientiam
Salomonis, et ecce plus quàm Salomon hic.
Cum autem immundus spiritus exierit ab 43
homine, ambulat per loca arida, quaerens re-

---

[33] 7, 17 | [34] 3,7. J 8, 43; 12, 39. Rm 8, 7 | [35] L 6, 45 | [37] L 19, 22 | [38] 16, 1. 1 Cor 1, 22 | [39] 16, 4 | [40] Jonas 2, 1—2 | [41] Jonas 3, 5 | [42] 3 Reg 10, 1—10. 2 Par 9, 1.

44 quiem, et non invenit. Tunc dicit: Revertar
in domum meam, unde exivi. Et veniens
invenit eam vacantem, scopis mundatam, et
45 ornatam. Tunc vadit, et assumit septem
alios spiritus secum nequiores se, et intrantes
habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius
peiora prioribus. Sic erit et generationi huic
pessimae.

46—50: Mc 3,31—35. L 8,19—21.

46 Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater
eius, et fratres stabant foris, quaerentes
47 loqui ei. Dixit autem ei quidam: Ecce mater
tua, et fratres tui foris stant quaerentes te.
48 At ipse respondens dicenti sibi, ait: Quae est
49 mater mea, et qui sunt fratres mei? Et ex-
tendens manum in discipulos suos, dixit: Ecce
50 mater mea, et fratres mei. Quicumque enim
fecerit voluntatem Patris mei, qui in caelis
est: ipse meus frater, et soror, et mater est.

1—23: Mc 4,1—20. L 8,4—15.

13 In illo die exiens Iesus de domo, sedebat
2 secus mare. Et congregatae sunt ad eum tur-
bae multae, ita ut in naviculam ascendens sede-
3 ret: et omnis turba stabat in littore, | et locu-
tus est eis multa in parabolis, dicens: Ecce
4 exiit qui seminat, seminare. Et dum seminat,
quaedam ceciderunt secus viam, et venerunt
5 volucres caeli, et comederunt ea. Alia autem

---

45 27, 64. 2 Pt 2, 20.
46 13, 55.
48 L 2, 49.
50 Rm 8, 29. J 15, 14.
13 1 13, 36.
3 13, 34. 35.

παυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. τότε λέγει· εἰς τὸν 44
οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν
εὑρίσκει σχολάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσ-
μημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει 45
μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνε-
ται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ
τῇ πονηρᾷ.
Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ 46 **46 50:** Mc 3,31—35.
μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω L 8,19—21.
ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπεν δέ τις αὐτῷ· 47
ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστή-
κασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 48
εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου,
καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτείνας τὴν 49
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ' ὅστις 50
γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ
ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ
μήτηρ ἐστίν.
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ 13 **1—23:** Mc 4,1—20.
τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ 2 L 8,4—15.
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε
αὐτὸν εἰς [τὸ] πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. καὶ ἐλά- 3
λησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· Ἰδοὺ
ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ 4
σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ 5

44 *ευρισκει*] + *τον οικον* D | *σχολ. και σεσαρ.* ℵC al. vet. lat sy | 45 om. *μετ εαυτου* Tat f ff^1 sy^s | 46 om. *ζητουντες αυτω λαλησαι* ℵ | 47 om. vers. ℵBLΓ 126 al. ff^1 k sy^{cs} | 48 *και*] *ἢ* D al. a ff$^{1.2}$ h k q sy^s | om. *τινες εισιν* b c ff^2 g^1 k sy^s | 49 om. *αυτου* 1° ℵ*D al. a b ff^1 g^1 k q | *μου και*] + *ιδου* e sy^{cp} | **13**,1 om. *απο της οικιας* D a b e ff$^{1.2}$ g^1 k sy^s | 3 *σπειρειν*] + *τον σπορον αυτου* b ff^1 h (sy^s) | 4 *πετεινα*] + *του ουρανου* EKMΠ al. b ff^1 h sy^c

*ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολ-
λήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
6 βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη,
7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκαν-
8 θαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,
9 ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα
10 ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ εἶπον αὐτῷ· διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς
11 αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν
δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
12 οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει,
δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ
13 οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. διὰ
τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες
οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν*
Is 6,9.10. 14 *οὐδὲ συνιοῦσιν. καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ
προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα· »ἀκοῇ ἀκούσετε
καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ
15 μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τού-
του, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ
τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσο-
16 μαι αὐτούς.« ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ
ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.*

---

5 om. *δια το μη εχειν βαθ. γης* e sy^s | *7 επνιξαν* ℵD 13. 124. 346 | *9* om. *ακουειν* ℵBL a e ff^1 k | *11* om. *αυτοις* ℵCZ al. ff^1 k | *το μυστηριον* vet. lat sy | om. *των ουρανων* a b g^1 ff^2 k sy^s, *του θεου* Tat | *13 λαλω αυτοις ινα . . . μη βλεπωσιν . . . μη ακουωσιν και μη συνιωσιν μηποτε επιστρεψωσιν* D Θ al. b c g^1 h ff^2 k sy^{cs} | *14 και* 1°] + *τοτε* Tat D 1 al. vet. lat | om. *αυτοις* a c sy^c | *λεγουσα*] + *πορευθητι και ειπε τω λαω τουτω* (Is 6, 9) D vet. lat | *15 ωσιν* 1°] + *αυτων* ℵC al. b c g^2 h k sy | *επαχυνθη γαρ . . .*] incrassa . . . a k (Is. 6, 9 text. hebr., cf. Act 28, 27: g p) | om *ιδωσιν- -συνωσιν* a k | *16* om *υμων* 2° B al. a b c ff^2 g^1 q

ceciderunt in petrosa, ubi non habebant
terram multam: et continuo exorta sunt,
quia non habebant altitudinem terrae. sole 6
autem orto aestuaverunt: et quia non habe-
bant radicem, aruerunt. Alia autem cecide- 7
runt in spinas: et creverunt spinae, et suffo-
caverunt ea. Alia autem ceciderunt in terram 8
bonam: et dabant fructum, aliud centesimum,
aliud sexagesimum, aliud trigesimum. Qui 9
habet aures audiendi, audiat. Et accedentes 10
discipuli dixerunt ei: Quare in parabolis
loqueris eis? Qui respondens, ait illis: Quia 11
vobis datum est nosse mysteria regni caelo-
rum: illis autem non est datum. Qui enim 12
habet, dabitur ei, et abundabit: qui autem
non habet, et quod habet auferetur ab eo.
Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes 13
non vident, et audientes non audiunt, neque
intelligunt. Et adimpletur in eis prophetia 14 Is 6,9.10.
Isaiae dicentis: Auditu audietis, et non
intelligetis: et videntes videbitis, et non vide-
bitis. Incrassatum est enim cor populi huius, 15
et auribus graviter audierunt, et oculos suos
clauserunt: nequando videant oculis, et auri-
bus audiant, et corde intelligant, et conver-
tantur, et sanem eos. Vestri autem beati oculi 16
quia vident, et aures vestrae quia audiunt.

---

10 13, 34. 35.
12 25, 29. Mc 4, 25. L 8, 18.
13 11, 4. Deut 29, 3.
14 J 12, 40. Act 28, 26. 27.
15 Heb 5, 11.
16 L 10, 23. 24.

17 Amen quippe dico vobis, quia multi prophetae,
et iusti cupierunt videre quae videtis, et non
viderunt: et audire quae auditis, et non
18 audierunt. Vos ergo audite parabolam semi-
19 nantis. Omnis, qui audit verbum regni, et
non intelligit, venit malus, et rapit quod
seminatum est in corde eius: hic est qui secus
20 viam seminatus est. Qui autem super petrosa
seminatus est, hic est, qui verbum audit, et
21 continuo cum gaudio accipit illud: non habet
autem in se radicem, sed est temporalis. facta
autem tribulatione et persecutione propter
22 verbum, continuo scandalizatur. Qui autem
seminatus est in spinis, hic est, qui verbum
audit, et solicitudo saeculi istius, et fallacia
divitiarum suffocat verbum, et sine fructu
23 efficitur. Qui vero in terram bonam semina-
tus est, hic est qui audit verbum, et intelligit,
et fructum affert, et facit aliud quidem cen-
tesimum, aliud autem sexagesimum, aliud
vero trigesimum.

24 Aliam parabolam proposuit illis, dicens:
Simile factum est regnum caelorum homini,
qui seminavit bonum semen in agro suo.
25 cum autem dormirent homines, venit ini-
micus eius, et superseminavit zizania in medio
26 tritici, et abiit. Cum autem crevisset herba,
et fructum fecisset, tunc apparuerunt et
27 zizania. Accedentes autem servi patris-
familias, dixerunt ei: Domine, nonne bonum
semen seminasti in agro tuo? Unde ergo
28 habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo
hoc fecit: Servi autem dixerunt ei, Vis,

---

[22] 6, 19—34. L 14, 18—20. 1 Tim 6, 9.
[24] 13, 36—43.
[25] Mc 4, 27. Job 31, 40.

ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 17
δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί- 18
ραντος. Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασι- 19
λείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ
ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ 20
πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει 21
δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενο-
μένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐ-
θὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπα- 22
ρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ
μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνε-
ται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν 23
ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών, ὃς δὴ καρπο-
φορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· 24
ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν 25
δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ
ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ
σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος 26
καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου 27
εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπει-
ρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; ' ὁ 28
δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίη-
σεν. οἱ δὲ δοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν· θέλεις οὖν

---

17 om. γαρ ℵ al. vet. lat | ειδον] ηδυνηθησαν ειδειν D | *18* ουν] δε e sy^{cp} | *20* om. ευθυς e sy^{s} | *22* om. τουτου ℵBD a ff^{2} g^{1} h k arm | *23* ⟩ ακουων τον λογον D lat sy | ος δη] τοτε D a b c e ff^{2} h q και g^{1} f ff^{1} vg sy^{cp}, και τοτε sy^{s} | *25* om. αυτου h k sy^{cs} | *28* λεγουσιν αυτω οι δουλοι D vet. lat sy | om. ουν D lat^{pler} sy

29 ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δέ φησιν· οὔ,
μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε
30 ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξάνεσθαι
ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ
τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε
πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας
πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συν-
31 32: Mc 4,30—32. L 13,18.19. 31 αγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. Ἄλλην παρα-
βολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λα-
32 βὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ
μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων,
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ
γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐ-
33 τοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς·
ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν
λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία,
34 ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ
Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παρα-
Ps 77,2. 35 βολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· »ἀνοίξω ἐν
παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμ-
μένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.«
36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν.
Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγον-
τες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων
37 τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρων
38 τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ
δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα,
οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά

---

29 φησιν] + αυτοις D al. a b c f h k sy | και τον σιτον D al. lat sy | *30* αφετε] + δε vet. lat sy^{cs} | μεχρι] εως B D | om. αυτα 1° D h k r², om. αυτα 2° D vet. lat^{pler} vg | *33* om. ελαλησεν αυτοις D k sy^{cs} | γυνη] + σοφη sy^{c} | *34* ουδεν] ουκ D E F G al. lat sy | *35* προφητου] + ησαιου ℵ* 1. 13. 33. 124. 253 | καταβολης] αρχης k sy^{cs} | om. κοσμου B 1. 22 k sy^{cs} | *36* φρασον] διασαφησον ℵ B Θ lat

imus, et colligimus ea? Et ait: Non: ne forte 29
colligentes zizania, eradicetis simul cum eis
et triticum. Sinite utraque crescere usque ad 30
messem, et in tempore messis dicam messo-
ribus: Colligite primum zizania, et alligate ea
in fasciculos ad comburendum, triticum
autem congregate in horreum meum. Aliam 31 31–32: Mc 4,30–32. L 13,18.19
parabolam proposuit eis dicens: Simile est
regnum caelorum grano sinapis, quod acci-
piens homo seminavit in agro suo: quod 32
minimum quidem est omnibus seminibus:
cum autem creverit, maius est omnibus oleri-
bus, et fit arbor, ita ut volucres caeli veniant,
et habitent in ramis eius. Aliam parabolam 33
locutus est eis. Simile est regnum caelorum
fermento, quod acceptum mulier abscondit
in farinae satis tribus, donec fermentatum est
totum. Haec omnia locutus est Iesus in 34
parabolis ad turbas: et sine parabolis non
loquebatur eis: ut impleretur quod dictum 35 Ps 77,2
erat per Prophetam dicentem: Aperiam in
parabolis os meum, eructabo abscondita a
constitutione mundi.

Tunc, dimissis turbis, venit in domum: 36
et accesserunt ad eum discipuli eius,
dicentes: Edissere nobis parabolam ziza-
niorum agri. Qui respondens ait illis: Qui 37
seminat bonum semen, est Filius hominis.
Ager autem, est mundus. Bonum vero 38
semen, hi sunt filii regni. Zizania autem,

---

[30] 3, 12.
[31] L 17, 6.
[32] Dan 4, 9. 18. Ezech 17, 23; 31, 6. Ps 103, 12.
[33] 16, 6. L 13, 20. 21.
[34] Mc 4, 33. 34.
[38] 1 Cor 3, 9.

39 filii sunt nequam. Inimicus autem, qui semi-
navit ea, est diabolus. Messis vero, consum-
matio saeculi est. Messores autem, angeli
40 sunt. Sicut ergo colliguntur zizania, et
igni comburuntur: sic erit in consummatione
41 saeculi. mittet filius hominis angelos suos,
et colligent de regno eius omnia scandala,
42 et eos, qui faciunt iniquitatem: et mittent
eos in caminum ignis. Ibi erit fletus, et stridor
43 dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in
regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi,
44 audiat. Simile est regnum caelorum the-
sauro abscondito in agro: quem qui invénit
homo, abscondit, et prae gaudio illius vadit,
et vendit universa quae habet, et emit
45 agrum illum. Iterum simile est regnum
caelorum homini negotiatori, quaerenti bonas
46 margaritas. Inventa autem una pretiosa mar-
garita, abiit, et vendidit omnia quae habuit,
47 et emit eam. Iterum simile est regnum
caelorum sagenae missae in mare, et ex
48 omni genere piscium congreganti. quam,
cum impleta esset, educentes, et secus littus
sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos
49 autem foras miserunt. Sic erit in consum-
matione saeculi: exibunt angeli, et separa-
50 bunt malos de medio iustorum, et mittent
eos in caminum ignis: ibi erit fletus, et

---

[40] J 15, 6.
[41] Soph 1, 3. Mt 25, 31—46. 7, 23.
[42] 8, 12. Ps 111, 10.
[43] Dan 12, 3.
[44] 19, 29. L 14, 33. Phil 3, 7. 8. Prov 2, 4.
[46] Prov 8, 10. 11. Phil 3, 7. 8.
[47] 22, 9. 10. Hab 1, 17.
[49] 25, 32.
[50] Ps 111, 10. Mt 8, 12. 13, 42.

εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας 39
αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια
αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ 40
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται,
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἀποστε- 41
λεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ,
καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· 42
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν 43
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν ἀκουέτω. Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν 44
οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία 45
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ
ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὑρὼν δὲ ἕνα 46
πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα
ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία 47
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ
εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συν-
αγαγούσῃ· ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ 48
τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ
εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται 49
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ
ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμι- 50
νον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ

---

39 om. **εχθρος ο** sy[cs] | *40* **κατακαιεται** ℵBD al. *42* **βαλλουσιν** ℵDX e | *43* om. **ακουειν** ℵBΘ a b e k *44* om. **εν τω αγρω** ℵ*, > **εν τω αγρ. κεκρυμμ.** c **ανθρωπος**] **τις** D, om. e | *45* om. **ανθρωπω** ℵ*B al. Ambr | *46* om. **ενα** DΘ 124 a b c g[1] h k sy[c] | om. **παντα** D c ff[2] h | *47* **σαγηνη**] + **μεγαλη** sy[cs] | **γενους**] + piscium lat | *48* **καλα**] **καλλιστα** Tat D vet. lat[pler] (**τους καλλιστους ιχθυας** a b h sy[cs]) | *50* **βαλλουσιν** ℵ*D*X

51 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί,
52 κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμ-
ματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκ-
βάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
53—58: Mc 6,1—6. L 4,15—30 53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παρα-
54 βολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. καὶ ἐλθὼν εἰς
τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνά-
55 μεις; ¹ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός;
οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ
56 Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς
57 ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;¹ καὶ
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
58 ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ
ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπι-
στίαν αὐτῶν.

1—12: Mc 6,14.17—30. L 9,7—9. 14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τε-
2 τράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν
αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-
3 μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατή-
σας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἐν φυλακῇ
ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου

---

51 om. λεγει — ιησους ℵBD afhq r² sy^s | om. κυριε ℵBDΘ al. ff^{1.2} k vg sy^{cs} | *54* αντιπατριδα ℵ* | *54* ταις συναγωγαις lat sy | πασα η σοφια D al. sy^s | *55* εστιν ο] + του ιωσηφ a b g¹ ff² sy^c (sy^s) | ιωσης KLΔΠ al. k q sy, ιωαννης ℵ* DEF al. | *56* om. ουχι ff¹ h sy^{cs} | *57* ιδ. πατρ] πατριδι αυτου EGKL al. lat^{pler} sy | *58* τας απιστιας D k | **14**,*2* βαπτ.] + ον εγω απεκεφαλισα Tat D a b ff¹ h | αυτου] + μητι D b f h | om. αυτος k sy^{cs} | om. δια τουτο B* | *3* ηρωδ.] + τοτε BΘ al. | om. αυτον ℵB al. ff¹ h | om. και . . . απεθετο D 61 e k | om. φιλιππου D lat^{pler}

stridor dentium. Intellexistis haec omnia? 51
Dicunt ei: Etiam. Ait illis: Ideo omnis scriba 52
doctus in regno caelorum, similis est homini
patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova
et vetera.

Et factum est, cum consummasset Iesus 53 53—58: Mc 6,1—6. L 4,15—30.
parabolas istas, transiit inde. Et veniens in 54
patriam suam, docebat eos in synagogis
eorum, ita ut mirarentur, et dicerent: Unde
huic sapientia haec, et virtutes? Nonne 55
hic est fabri filius? Nonne mater eius di-
citur Maria, et fratres eius, Iacobus, et
Ioseph, et Simon, et Iudas? et sorores 56
eius, nonne omnes apud nos sunt? Unde
ergo huic omnia ista? Et scandalizabantur 57
in eo. Iesus autem dixit eis: Non est pro-
pheta sine honore nisi in patria sua, et in
domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas 58
propter incredulitatem illorum.

In illo tempore audivit Herodes tetrarcha 14 1—12: Mc 6,14 17—30. L 9,7—9.
famam Iesu: [1] et ait pueris suis: Hic est 2
Ioannes Baptista: ipse surrexit a mortuis, et
ideo virtutes operantur in eo. Herodes enim 3
tenuit Ioannem, et alligavit eum: et posuit
in carcerem propter Herodiadem uxorem

---

54 7, 28; 11, 1; 19, 1; 26, 1.
56 J 7, 15. 52.
57 J 4, 44.
14 1 3, 19. 20.
3 11, 2.

4 fratris sui. Dicebat enim illi Ioannes: Non
5 licet tibi habere eam. Et volens illum occidere,
timuit populum: quia sicut prophetam eum
6 habebant. Die autem natalis Herodis saltavit
filia Herodiadis in medio, et placuit Herodi.
7 Unde cum iuramento pollicitus est ei dare
8 quodcumque postulasset ab eo. At illa
praemonita a matre sua, Da mihi, inquit, hic
9 in disco caput Ioannis Baptistae. Et contri-
status est rex: propter iuramentum autem, et
eos, qui pariter recumbebant, iussit dari.
10 Misitque et decollavit Ioannem in carcere.
11 Et allatum est caput eius in disco, et datum
12 est puellae, et attulit matri suae. Et acce-
dentes discipuli eius, tulerunt corpus eius,
et sepelierunt illud: et venientes nuncia-
13–21: Mc 6,3–44. L 9,10–17. J 6,1–13.
13 verunt Iesu. Quod cum audisset Iesus,
secessit inde in navicula, in locum desertum
seorsum: et cum audissent turbae, secutae
14 sunt eum pedestres de civitatibus. Et exiens
vidit turbam multam, et misertus est eis, et
15 curavit languidos eorum. Vespere autem facto,
accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes:
Desertus est locus, et hora iam praeteriit:
dimitte turbas, ut euntes in castella, emant
16 sibi escas. Iesus autem dixit eis: Non ha-
bent necesse ire: date illis vos manducare.

---

4 19, 9. Lev 18, 16; 20, 21.
5 21, 26.
10 17, 12.
14 9, 36.

τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν- 4
νης· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων 5
αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς
προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίοις δὲ γενομένοις 6
τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳ-
διάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, ὅθεν 7
μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
αἰτήσηται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς 8
αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφα-
λὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ 9
βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συν-
ανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, καὶ πέμψας 10
ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ 11
ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη
τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ 12
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα
καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ
Ἰησοῦ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν 13
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ
πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν 14
πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ
ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ὀψίας δὲ 15
γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγον-
τες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρ-
ῆλθεν· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ-
θόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώ-
ματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν 16
ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

13–21: Mc 6,31—44. L 9,10—17. J 6,1—13.

---

4 αυτην] + γυναικα k sy^cp | *6* γενεσιων δε αγομενων EGMS al. (γενομενων CK) | της ηρωδ.] αυτου ηρωδιας D | ωρχησ.] + εισελθουσα Tat sy^cs | μεσω] + του συμποσιου Tat vet. lat sy^c | *8* om. επι πινακι Tat D | *9* λυπηθεις, om. δε B D Θ 1. 13. 124. 346 a | και δια τους συναναχ. D Θ vet. lat sy^cs | *11* και 3°] + το κορασιον Tat b c e f h sy^c | *12* αυτου] ιωαννου b ff¹ sy^c | σωμα EFGK al. | αυτο] αυτον ℵ* B a ff¹ | *14* om. εξελθων a b ff² sy^cs | *15* om. ουν B D E F al. lat | *16* om. ο ιησους ℵ D al. k sy

17 *οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε*
18 *ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι*
19 *ὧδε αὐτούς. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλι-*
θῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρ-
τους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς
μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχ-
20 *λοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ*
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
21 *κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες*
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παι-
22--36: Mc 6,45—56. J 6,15—21. 22 *δίων. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς*
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς
23 *τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ*
ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽
ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος
24 *ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης*
ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ
25 *ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκ-*
τὸς [ἀπ]ῆλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν
26 *θάλασσαν. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ*
τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέ-
γοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
27 *ἔκραξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς*
28 *λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀπο-*
κριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ
29 *εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα. ˈὁ*
δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέ-
τρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν

---

18 om. *ωδε* DΘ al. vet. lat sy[cs] | *19 μαθηται*] + *εδωκαν* b sy | *21* om. *ωσει* W 241. 247 lat sy | > *παιδ. . . . γυναικ.* DΘ 1. vet. lat sy[s] | *22* om. *ευθεως* ℵ*C* ff[1] (tunc) sy[c] | om. *αυτον* D vet. lat | *23 τους οχλους*] *αυτους* ff[1] sy[cs] | *24 μεσον τ. θαλ. ην*] *σταδιους πολλους απο της γης απειχεν* B 13. 124. 238. 346 sy | *26 οι δε μαθηται ιδοντες αυτον* Tat BD sy[pal], *ιδοντες δε αυτ. οι μαθ.* ℵ*(Θ) a b e ff[1.2] g[1] h q | *27* om. *ο ιησους* ℵ*D al. ff[1] sy[c] | *29 ελθειν*] *και ηλθεν* BC* al. sy[cs], + *ηλθεν ουν* ℵ*

Responderunt ei: Non habemus hic nisi 17
quinque panes, et duos pisces. Qui ait eis: 18
Afferte mihi illos huc. Et cum iussisset tur- 19
bam discumbere super foenum, acceptis quin-
que panibus, et duobus piscibus, aspiciens in
caelum benedixit, et fregit, et dedit discipulis
panes, discipuli autem turbis. Et manduca- 20
verunt omnes, et saturati sunt. Et tulerunt
reliquias, duodecim cophinos fragmentorum
plenos. Manducantium autem fuit numerus, 21
quinque millia virorum, exceptis mulieribus,
et parvulis. Et statim compulit Iesus disci- 22 22–36: Mc 6,45–56 J 6,15–21.
pulos ascendere in naviculam, et praecedere
eum trans fretum, donec dimitteret turbas.
Et dimissa turba, ascendit in montem solus 23
orare. Vespere autem facto solus erat ibi.
navicula autem in medio mari iactabatur 24
fluctibus: erat enim contrarius ventus. Quarta 25
autem vigilia noctis, venit ad eos ambulans
super mare. Et videntes eum super mare 26
ambulantem, turbati sunt, dicentes: Quia
phantasma est. Et prae timore clamaverunt.
Statimque Iesus locutus est eis, dicens: 27
Habete fiduciam: ego sum, nolite timere. Re- 28
spondens autem Petrus dixit: Domine. si tu es,
iube me ad te venire super aquas. At ipse ait: 29
veni. Et descendens Petrus de navicula,
ambulabat super aquam ut veniret ad

---

20 4 Reg 4, 44.
23 L 6, 12; 9, 18.
25 Ps 76, 20. Job 9, 8. Is 43, 16.
26 L 24, 37.

30 Iesum. Videns vero ventum validum, timuit:
et cum coepisset mergi, clamavit dicens:
31 Domine, salvum me fac. Et continuo Iesus
extendens manum, apprehendit eum: et ait
32 illi: Modicae fidei, quare dubitasti? Et cum
ascendissent in naviculam, cessavit ventus.
33 Qui autem in navicula erant, venerunt, et
adoraverunt eum, dicentes: Vere filius Dei es.
34 Et cum transfretassent, venerunt in terram
35 Genesar. Et cum cognovissent eum viri loci
illius, miserunt in universam regionem illam,
36 et obtulerunt ei omnes male habentes: et
rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti
eius tangerent. Et quicumque tetigerunt,
salvi facti sunt.

1–20: Mc 7,1–23 **15** Tunc accesserunt ad eum ab Ierosolymis
2 Scribae, et Pharisaei, dicentes: Quare disci-
puli tui transgrediuntur traditionem seniorum?
non enim lavant manus suas cum panem
3 manducant. Ipse autem respondens ait illis:
Quare et vos transgredimini mandatum Dei
Ex 20,12; 21,17. Dt 5,16. 4 propter traditionem vestram? Nam Deus
dixit: Honora patrem, et matrem. et: Qui
maledixerit patri, vel matri, morte moriatur.
5 Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri, vel
matri, Munus quodcumque est ex me, tibi
6 proderit: et non honorificabit patrem suum,
aut matrem suam: et irritum fecistis manda-
Is 29,13 Lxx. 7 tum Dei propter traditionem vestram. Hypo-
critae, bene prophetavit de vobis Isaias, dicens:

---

31 8, 26.
33 J 1, 49.
36 9, 21. L 6, 19.
15 2 Deut 4, 2. L 11, 38.
5 Prov 28, 24.

Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, 30
καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων·
κύριε, σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας 31
τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ·
ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; ¹ καὶ ἀναβάντων 32
αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ 33
ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀλη-
θῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον 34
ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐ- 35
τὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς
ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρ- 36
εκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέ-
δου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώ-
θησαν.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἰεροσο- 15 1 20: Mc 7,1—23.
λύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· διὰ 2
τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν
τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 3
εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν
ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ 4 Ex 20,12; 21,17.
γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· »τίμα τὸν πατέρα καὶ Dt 5,16.
τὴν μητέρα,« καί· »ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω·« ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ 5
τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ 6
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον
τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, 7 Is 29,13. Lxx.
καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων·

---

30 om. *ισχυρον* ℵB 33 | *33 υιος*] + *συ* Db | *34 γεννησαρ* D lat sy | **15**,*1 τω ιησου*] *προς αυτον* Tat D lat sy^{cs} | > *γραμμ. και φαρ.* CEFG al. | *2* om. *αυτων* ℵB al. fg^{1} | *3* om. *και* ℵ* al. q | *4 ενετ. λεγων*] *ειπεν* BD 1. 124 lat sy | *ἢ*] *και* sy^{sp} | *5 ωφεληθης*] + *ουδεν εστιν* ℵ* | *6* om. *η την μητερα αυτου* ℵBD al. ak sy^{c} | *τον νομον*] *τον λογον* BD al. lat sy, *την εντολην* EFGK al. | *7 ησαιας*] + *ο προφητης* Tat ff^{1} sy^{cs}

8 »ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρ-
9 δία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· μάτην δὲ
σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλ-
10 ματα ἀνθρώπων.« Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
11 ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· ˈοὐ
τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος,
12 τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελ-
θόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ
Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσ-
13 θησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζω-
14 θήσεται. ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ
τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότε-
15 ροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
16 βολὴν ταύτην. ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς
17 ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευό-
μενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς
18 ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ
τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα
19 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρ-
χονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ
ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21—28: Mc 7,24—30. 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν
22 εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ
Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα
ἐκραύγασεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὲ
Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

---

8 λεγων· εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και τοις χειλ. CEFG al. f sy^p | απεχει] εστιν D lat | *9* διδασκ. και ενταλμ. vet. lat | *12* λογον] + τουτον vet. lat sy | *14* αυτους] τους τυφλους D | om. τυφλων ℵBD sa bo | *15* om. ταυτην ℵBZ 1. al. | **17** ουπω] ου BDΘ al. lat sy | *18* εκεινα D c ff² | *22* εκρ. οπισω αυτου λεγουσα Tat D (c g¹)

Populus hic labiis me honorat: cor autem 8
eorum longe est a me. Sine causa autem 9
colunt me, docentes doctrinas, et mandata
hominum. Et convocatis ad se turbis, dixit 10
eis: Audite, et intelligite. Non quod intrat in 11
os, coinquinat hominem: sed quod procedit
ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc acce- 12
dentes discipuli eius, dixerunt ei: Scis quia
Pharisaei audito verbo hoc, scandalizati sunt?
At ille respondens ait: Omnis plantatio, quam 13
non plantavit Pater meus caelestis, eradica-
bitur. Sinite illos: caeci sunt, et duces 14
caecorum. caecus autem si caeco ducatum
praestet, ambo in foveam cadunt. Respon- 15
dens autem Petrus dixit ei: Edissere nobis
parabolam istam. At ille dixit: Adhuc et vos 16
sine intellectu estis? Non intelligitis quia 17
omne, quod in os intrat, in ventrem vadit,
et in secessum emittitur? Quae autem pro- 18
cedunt de ore, de corde exeunt, et ea coin-
quinant hominem: de corde enim exeunt co- 19
gitationes malae, homicidia, adulteria, fornica-
tiones, furta, falsa testimonia, blasphemiae.
haec sunt, quae coinquinant hominem. Non 20
lotis autem manibus manducare, non coin-
quinat hominem.

Et egressus inde Iesus secessit in 21 21–28: Mc 7,24–30
partes Tyri, et Sidonis. Et ecce mulier 22
Chananaea a finibus illis egressa clama-
vit, dicens ei: Miserere mei Domine fili
David: filia mea male a daemonio vexatur.

---

[9] Col 2, 22. Tit 1, 14.
[11] 12, 34. 1 Tim 4, 4.
[13] J 15, 2.
[14] 23, 24. L 6, 39. J 9, 40. Rm 2, 19.
[19] Gen 8, 21.
[22] 9, 27. Mc 3, 8.

23 ¹ Qui non respondit ei verbum. Et accedentes
discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte
24 eam: quia clamat post nos. Ipse autem
respondens, ait: Non sum missus nisi ad oves,
25 quae perierunt domus Israel. At illa venit,
et adoravit eum, dicens: Domine, adiuva me.
26 Qui respondens ait: Non est bonum sumere
27 panem filiorum, et mittere canibus. At illa
dixit: Etiam Domine: nam et catelli edunt
de micis, quae cadunt de mensa dominorum
28 suorum. Tunc respondens Iesus, ait illi: O
mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut
vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.
29 Et cum transisset inde Iesus, venit secus
Mare Galilaeae: et ascendens in montem,
30 sedebat ibi. Et accesserunt ad eum turbae
multae, habentes secum mutos, caecos, claudos, debiles, et alios multos: et proiecerunt
31 eos ad pedes eius, et curavit eos: ita ut
turbae mirarentur videntes mutos loquentes,
claudos ambulantes, caecos videntes: et
32–39: Mc 8,1–10. 32 magnificabant Deum Israel. Iesus autem,
convocatis discipulis suis, dixit: Misereor
turbae, quia triduo iam perseverant mecum,
et non habent quod manducent: et dimittere
eos ieiunos nolo, ne deficiant in via.

---

24 10, 6.
28 8, 10. 13.
29 Mc 7, 31.
30 Mc 3, 10.
31 Mc 7, 37. L 7, 16.
32 14, 14.

ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελ- 23
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέ-
γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν
ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην 24
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσ-
ραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· 25
κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ 26
ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· 27
καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐ-
τῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ 28
γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς
θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.
Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ 29
τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ
ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι 30
πολλοὶ ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλούς, κυλλούς,
τυφλούς, κωφούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ
ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς ὄχλους θαυ- 31
μάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς
βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ 32 32—39: Mc 8,1—10.
δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι
ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ
ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νή-
στεις οὐ θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

---

24 προβατα] + ταυτα D sy^{cs} | *26* εστιν καλον] εξεστιν D vet. lat | *27* om. γαρ B e sy$^{s\,palp}$ | αυτων] + και ζη sy | *28* om. ο ιησους D al. sy^{cs} | om. αυτη a b c ff^{2} sy^{s} | *30* παρα] υπο D b sy^{s} | αυτους] + παντας Tat D b c ff^{2} g^{1} r^{1} | *31* τον οχλον ℵ C D U Δ 1. 13. 124 al. | λαλουντας] ακουοντας B Φ al. e | εδοξαζον ℵ L 1. al. lat | *32* om. αυτου ℵ a | οχλον] + τουτον D al. b c f ff^{1} sy | om. ηδη Tat B 1

33 *καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν*
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον
34 *τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους*
ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύ-
35 *δια. καὶ ἐκέλευσεν τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν*
36 *γῆν ' καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς*
ἰχθύας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς
37 *μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ*
ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ
περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρίδας
38 *πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι*
39 *ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύ-*
σας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν
εἰς τὰ ὅρια Μάγδαλα.

1–12: Mc 8,11—21. 16 *Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδου-*
καῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ
L 12,54—56. 2 *τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς*
εἶπεν αὐτοῖς· ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία,
3 *πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· ' καὶ πρωΐ· σήμερον*
χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός.
τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε δια-
κρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.
4 *γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ,*
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
5 *Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν. ' Καὶ*
ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο
6 *ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε*
καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων

---

33 om. **και** ff[1]g[1] sy | om. **τοσουτοι** ff[1]k sy | **34** *ειπον*] + *αυτω* D al. sy[cp] | **35. 36** *εκελευσε . . .* **και** **λαβων**] *παραγγειλας . . .* **ελαβεν** ℵBD 1. 13. 33. 124. 346 | *38 ησαν*] + *ως* B 1. 13. 22. 33. 124. 346 | > *παιδ. . . . γυν.* ℵD al. lat sy[c] | *39 μαγαδαν* ℵBD sy[s] (lat) | **16,**2 om. *αυτοις* D a c g[1] sy[s] | *2. 3* om. *οψιας γενομενης* – *ου δυνασθε* Tat ℵBX 13. 124. 157 al. sy[cs] | *3 ουρανος* (*αηρ* D)] + **υποκριται** EFGH al. b e f ff[1] g[1] sy[p] | 4 inc. **και** *αποκριθεις ειπεν αυτοις γενεα* 700 | om. **και** *μοιχαλις* D a ff[1.2] g[1] e | *επιζητει*] *αιτει* B | **6** om. *ορατε* **και** a b c ff[2] sy[cs]

Et dicunt ei discipuli: Unde ergo nobis in 33
deserto panes tantos, ut saturemus turbam
tantam? Et ait illis Iesus: Quot habetis 34
panes? At illi dixerunt: Septem, et paucos
pisciculos. Et praecepit turbae, ut discum- 35
berent super terram. Et accipiens septem 36
panes, et pisces, et gratias agens, fregit, et
dedit discipulis suis, et discipuli dederunt
populo. Et comederunt omnes, et saturati 37
sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tule-
runt septem sportas plenas. Erant autem 38
qui manducaverunt, quattuor millia homi-
num, extra parvulos, et mulieres. Et, dimissa 39
turba, ascendit in naviculam: et venit in fines
Magedan.

Et accesserunt ad eum Pharisaei, et Sad- 16 1–12: Mc 8,11–21.
ducaei tentantes: et rogaverunt eum ut
signum de caelo ostenderet eis. At ille 2 L 12,54–56.
respondens, ait illis: Facto vespere dicitis:
Serenum erit, rubicundum est enim caelum.
Et mane: Hodie tempestas, rutilat enim triste 3
caelum. Faciem ergo caeli diiudicare nostis:
signa autem temporum non potestis scire?
Generatio mala et adultera signum quaerit: 4
et signum non dabitur ei, nisi signum Ionae
prophetae. Et relictis illis, abiit. ' Et cum 5
venissent discipuli eius trans fretum, obliti
sunt panes accipere. Qui dixit illis: In- 6
tuemini, et cavete a fermento Pharisaeorum,

---

16 [1] 12, 38.
[3] 11, 4.
[4] Jonas 2, 1. Mt 12, 39. 40.
[6] L 12, 1.

7 et Sadducaeorum. At illi cogitabant intra
se dicentes: Quia panes non accepimus.
8 Sciens autem Iesus, dixit: Quid cogitatis intra
vos modicae fidei, quia panes non habetis?
9 Nondum intelligitis, neque recordamini quin-
que panum in quinque millia hominum, et
10 quot cophinos sumpsistis? neque septem
panum in quattuor millia hominum, et quot
11 sportas sumpsistis? Quare non intelligitis,
quia non de pane dixi vobis: Cavete a fer-
12 mento Pharisaeorum, et Sadducaeorum? Tunc
intellexerunt quia non dixerit cavendum a
fermento panum, sed a doctrina Pharisaeorum,
et Sadducaeorum.

13–20: Mc 8,27–30. L 9,18–21

13 Venit autem Iesus in partes Caesareae
Philippi: et interrogabat discipulos suos, di-
cens: Quem dicunt homines esse Filium ho-
14 minis? At illi dixerunt: Alii Ioannem Bap-
tistam, alii autem Eliam, alii vero Ieremiam,
15 aut unum ex prophetis. Dicit illis Iesus: Vos
16 autem quem me esse dicitis? Respondens
Simon Petrus dixit: Tu es Christus, filius Dei
17 vivi. Respondens autem Iesus, dixit ei: Bea-
tus es Simon Bar Iona: quia caro, et sanguis
non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in caelis
18 est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et
super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,
et portae inferi non praevalebunt adversus
19 eam. Et tibi dabo claves regni caelorum.
Et quodcumque ligaveris super terram,
erit ligatum et in caelis: et quodcumque

---

[7] J 4, 33 | [8] 6, 30 | [9] 14, 17—21. Mc 6, 52 | [10] 15, 34—38 | [12] J 6, 27 | [14] 14, 2. 17, 10 | [16] J 6, 69 | [17] 17, 5. Gal 1, 15. 16 | [18] 4, 18; 10, 2. J 1, 42. Eph 2, 20. Apoc 21, 14. Is 38, 10. Job 38, 17. Ps 9, 15; 106, 18. Sap 16, 13 | [19] 18, 18. J 20, 23. Apoc 1, 18.

καὶ Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυ- 7
τοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς 8
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς,
ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; οὔπω νοεῖτε, 9
οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντα-
κισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ 10
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας
σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ 11
ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. τότε συν- 12
ῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
ἄρτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων.
Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας 13
13–20: Mc 8,27–30. L 9,18–21.
τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέ-
γων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν 14
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν
ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ 15
τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ- 16
τρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ
ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 17
μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ
αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ 18
Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατ-
ισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς 19
βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν

---

7 οι δε] τοτε D vet. lat sy^{s} | om. λεγοντες Tat K sy^{cs} | ελαβοντο Tat sy^{cs} | 8 ελαβετε] εχετε ℵ B D Θ al. lat | 9 om. ουδε μνημον. ℵ* X | μνημ.] + οτε Tat D Δ | τοις πεντακισχιλιοις D | 11 om. υμιν D a b ff^{2} Lucif | 12 αρτων] φαρισαιων και σαδδουκαιων ℵ* 33 ff^{1} sy^{c}, om. D Θ 124 a b ff^{2} sy^{s} | 16 om. δε lat sy$^{c\,pal}$ | 18 om. δε L al. lat sy | αυτης] te Tat? | 19 om. και 1° ℵ B D al. e ff^{1} sy | > σοι δωσω D L lat sy | κλειδας ℵ B L al.

λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρα-
20 *νοῖς. τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ*
εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.
21—28: Mc 8,31—9,1. L 9,22—27. 21 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς*
μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα
ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀπο-
22 *κτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ*
προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι
23 *τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε*
ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 *Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ*
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυ-
τὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολου-
25 *θείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ*
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν
26 *ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. τί*
γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον
ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;
ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
27 *αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσ-*
θαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέ-
λων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν
28 *πρᾶξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες*
τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θα-
νάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

20 διεστειλατο] *επετιμησεν* B D e sy^{c} | *ιησους ο χριστος* C E F G H K al. d f g^{2} vg. *ο χριστος ιησους* D^{gr} c ff^{2} fuld | *21 ηρξατο ιησους χριστος* ℵ B | *παθειν*] + *και αποδοκιμασθηναι* Tat sy^{c}(700) | *μετα τρεις ημερας* D (a b c e ff^{2} g^{1}) | *22 ηρξατο . . . λεγων*] *λεγει* Tat B sy^{cs} | om *επιτιμαν αυτω* Tat ff^{1} sy^{c}, om. *αυτω* a b c ff^{2} g^{1} r^{2} | om. *σοι* a b e ff$^{1.2}$ r^{2} sy^{c} | *23 ο δε*] + *ιησους* ff^{1} sy^{c} | *ειπεν*] *επετιμησεν τω σιμωνι και λεγει* Tat sy^{c} | *αλλα τα*] *αλλ α* D vet. lat | *του ανθρωπου* D q | *27 των αγιων αγγελων* D sy^{p} (C b) | *την πραξιν*] *τα εργα* ℵ* F 1 al. vet. lat^{pler} vg sy

solveris super terram, erit solutum et in
caelis. Tunc praecepit discipulis suis ut 20
nemini dicerent quia ipse esset Iesus Christus.
Exinde coepit Iesus ostendere discipulis 21 21--28: Mc 8,31—9,1 L 9,22—27.
suis, quia oporteret eum ire Ierosolymam,
et multa pati a senioribus, et Scribis, et
principibus sacerdotum, et occidi, et tertia die
resurgere. Et assumens eum Petrus, coepit 22
increpare illum dicens: Absit a te, Domine:
non erit tibi hoc. Qui conversus, dixit Petro: 23
Vade post me satana, scandalum es mihi:
quia non sapis ea, quae Dei sunt, sed ea,
quae hominum. Tunc Iesus dixit discipulis 24
suis: Si quis vult post me venire, abneget
semetipsum, et tollat crucem suam, et se-
quatur me. Qui enim voluerit animam suam 25
salvam facere, perdet eam. qui autem perdi-
derit animam suam propter me, inveniet eam.
Quid enim prodest homini, si mundum uni- 26
versum lucretur, animae vero suae detrimen-
tum patiatur? Aut quam dabit homo com-
mutationem pro anima sua? Filius enim 27
hominis venturus est in gloria Patris sui cum
angelis suis: et tunc reddet unicuique se-
cundum opera eius. Amen dico vobis, sunt 28
quidam de hic stantibus, qui non gustabunt
mortem, donec videant Filium hominis ve-
nientem in regno suo.

---

[20] 17, 9.
[21] 12, 40. J 2, 19.
[23] Is 8, 14. Rm 8, 32.
[24] 10, 38. 39.
[26] 4, 8. Phil 3, 8.
[27] J 5, 29. Rm 2,6. Ps 61, 13. Prov 24, 12.
[28] 10, 23; 26, 64.

1—13: Mc 9,2—13. L 9,28—36.

17 Et post dies sex assumit Iesus Petrum,
et Iacobum, et Ioannem fratrem eius, et ducit
2 illos in montem excelsum seorsum: et trans-
figuratus est ante eos. Et resplenduit facies
eius sicut sol: vestimenta autem eius facta
3 sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt
illis Moyses, et Elias cum eo loquentes.
4 Respondens autem Petrus, dixit ad Iesum:
Domine, bonum est nos hic esse: si vis, facia-
mus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi
5 unum, et Eliae unum. Adhuc eo loquente, ecce
nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox
de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus,
in quo mihi bene complacui: ipsum audite.
6 Et audientes discipuli ceciderunt in faciem
7 suam, et timuerunt valde. Et accessit Iesus,
et tetigit eos: dixitque eis: Surgite, et nolite
8 timere. Levantes autem oculos suos, nemi-
9 nem viderunt, nisi solum Iesum. Et de-
scendentibus illis de monte, praecepit eis
Iesus, dicens: Nemini dixeritis visionem, do-
10 nec Filius hominis a mortuis resurgat. Et
interrogaverunt eum discipuli, dicentes: Quid
ergo Scribae dicunt quòd Eliam oporteat
11 primum venire? At ille respondens, ait eis:
Elias quidem venturus est, et restituet omnia.
12 dico autem vobis, quia Elias iam venit,
et non cognoverunt eum, sed fecerunt in

---

17 [1] J 12, 23—41. Ex 24, 16.
[2] 2 Pt 1, 16—18. Ex 34, 29.
[3] 22, 32. 1 Pt 1, 10—12.
[5] 3, 17; 16, 16. 17. Deut 18, 15. Gen 22, 2. Ps 2, 7. Is 42, 1.
[6] Hab 3, 2 (LXX).
[7] Apoc 1, 17.
[9] 16, 20.
[10] 11, 14. Mal 3, 23.
[12] 14, 9. 10. L 23, 25.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 17 1—13: Mc 9,2—13 L 9,28—36
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν
κατ' ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ- 2
τῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ
φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθη[σαν] αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ 3
Ἠλίας μετ' αὐτοῦ συνλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς 4
δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς
σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ
μίαν. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ 5
ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νε-
φέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπη-
τός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκού- 6
σαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν
καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσῆλθεν ὁ 7
Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε
καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλ- 8
μοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μό-
νον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους 9
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε
τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νε-
κρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθη- 10
ταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγου-
σιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκρι- 11
θεὶς εἶπεν· Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκατα-
στήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθεν, 12
καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν

17,*1* *και* 1°] + *εγενετο* D Θ al. lat | *κατ ιδιαν*] *λειαν* D Eus | *2* *μετεμορφ.* (*μεταμορφωθεις* D e) | + *ο ιησους* D vet. lat^{pler} sy^{p} | *το φως*] *χιων* Tat D lat sy^{cs} | *3* *ωφθη* ℵ B D al. lat^{pler} | *5* *φωνη*] ⌒ *ηκουσθη* Tat sy^{c} (a n) | ⟩ *ακουετε αυτου* ℵ B D 1. 33 ff^{1} | *7* *ειπεν*] + *αυτοις* a b c ff^{2} l sy^{c} | *8* *τον*] *αυτον* ℵ* B | *9* *αναστη*] *εγερθη* B D | *10* om. *ουν* 700 sy$^{c\ pal}$ | *11* *ερχεται*] + *πρωτον* C E F G al. f q | *και αποκ.*] *αποκαταστησαι* D vet. lat sy

αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
13 θρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ᾽ αὐτῶν. τότε συν-
ῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτι-
στοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14–21: Mc 9,14–29. L 9,37–42. 14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλ-
15 θεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν [1] καὶ λέ-
γων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιά-
ζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει
16 εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσ-
ήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνή-
17 θησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ-
μένη, ἕως πότε μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε
18 ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽
αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς
19 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ
μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ᾽ ἰδίαν εἶπον· διὰ τί
20 ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν·
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἐντεῦθεν
ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει
21 ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ
ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22–23: Mc 9,30–32. L 9,43–45. 22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

---

12 ουτως — αυτων post vers. 13 pon. D vet. lat | *13* om. του βαπτιστου ff^{1} sy^{s} | αυτοις] + ουτως sy^{c} | *14* ελθοντων αυτων] ελθων D lat sy$^{cs\,pal}$ | *15* om. κυριε ℵ Z sy^{s} | πασχει] εχει ℵ B al. | πολλακις 2°] ενιοτε D Θ 1. 22 | *17* ειπεν] + αυτοις ℵ e sy^{c} | > διεστρ. και απιστ. Tat sy^{cs} | εως ποτε 2°] και Tat sy^{cs} | αυτον] τον υιον σου Tat sy^{cs} | *18* om. ο παις ℵ | *20* om. ιησους ℵ B D Θ 33. 124 al. a ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ n sy^{cs} | ειπεν] λεγει ℵ B D 1. 13. 33. 124. 346 vet. lat | εντευθεν] ενθεν ℵ B D 00 | *21* om. vers. ℵ* B Θ al. e ff^{1} sy$^{cs\,pal}$ | *22* > αυτων δε αναστρεφομενων (συνστρ. φ. ℵ B lat) D vet. lat

eo quaecumque voluerunt. Sic et Filius
hominis passurus est ab eis. Tunc intellexe- 13
runt discipuli, quia de Ioanne Baptista di-
xisset eis.

Et cum venisset ad turbam, accessit ad 14 14—21: Mc 9,14—29. L 9,37—42.
eum homo genibus provolutus ante eum, di- 15
cens: Domine, miserere filio meo, quia luna-
ticus est, et male patitur: nam saepe cadit
in ignem, et crebro in aquam. et obtuli 16
eum discipulis tuis, et non potuerunt curare
eum. Respondens autem Iesus, ait: O gene- 17
ratio incredula, et perversa quousque ero
vobiscum? usquequo patiar vos? Afferte huc
illum ad me. Et increpavit illum Iesus, et 18
exiit ab eo daemonium, et curatus est puer
ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad 19
Iesum secreto, et dixerunt: Quare nos non
potuimus eiicere illum? Dixit illis Iesus: 20
Propter incredulitatem vestram. Amen quippe
dico vobis, si habueritis fidem, sicut granum
sinapis, dicetis monti huic, Transi hinc illuc,
et transibit, et nihil impossibile erit vobis.
Hoc autem genus non eiicitur nisi per ora- 21
tionem, et ieiunium.

Conversantibus autem eis in Gali- 22 22—23: Mc 9,30—32. L 9,43—45.
laea, dixit illis Iesus: Filius hominis

---

[13] L 1, 17.
[17] Deut 32, 5. J 14, 9. Col 3, 13.
[19] 10, 1.
[20] 21, 21. L 17, 6. Mc 11, 23. Ps 113, 4. 1 Cor 13, 2.
[22] 16, 21.

23 tradendus est in manus hominum: et occident
eum, et tertia die resurget. Et contristati
sunt vehementer.
24 Et cum venissent Capharnaum, accesse-
runt qui didrachma accipiebant, ad Petrum,
et dixerunt ei: Magister vester non solvit
25 didrachma? | Ait: Etiam. Et cum intrasset in
domum, praevenit eum Iesus, dicens: Quid
tibi videtur Simon? Reges terrae a quibus
accipiunt tributum vel censum? a filiis suis,
26 an ab alienis? | Et ille dixit: Ab alienis. Dixit
27 illi Iesus: Ergo liberi sunt filii. Ut autem
non scandalizemus eos, vade ad mare, et
mitte hamum: et eum piscem, qui primus
ascenderit, tolle: et aperto ore eius, invenies
staterem: illum sumens, da eis pro me, et te.

1–9: Mc 9,33–47. L 9,46–48.

18 In illa hora accesserunt discipuli ad Iesum,
dicentes: Quis putas, maior est in regno
2 caelorum? Et advocans Iesus parvulum, sta-
3 tuit eum in medio eorum, | et dixit: Amen
dico vobis, nisi conversi fueritis, et effi-
ciamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum
4 caelorum. Quicumque ergo humiliaverit
se sicut parvulus iste, hic est maior in regno
5 caelorum. Et qui susceperit unum parvu-
6 lum talem in nomine meo, me suscipit. qui

---

[23] J 16, 6.
[24] Ex 30, 13.
[27] Rm 14, 13. 1 Cor 8, 13.
18 [3] 19, 14. J 3, 3. 5.
[5] 10, 40. J 13, 20.
[6] L 17, 1. 2.

παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀπο- 23
κτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλ- 24
θον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ
εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;
[1] λέγει· ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προ- 25
έφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ,
Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβά-
νουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ
ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν ἀλλο- 26
τρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί
εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, 27
πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν
ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν
δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.
Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ 18 1-9: Mc 9,33—47 L 9, 46—48.
Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον 2
ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν [1] καὶ εἶπεν· ἀμὴν 3
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ
παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ 4
παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παι- 5
δίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὃς 6

---

23 μετα τρεις ημερας D vet. lat^{pler} sy^{s} | om. και ελυπηθησαν σφοδρα K al. | *24* > ειπον τω πετρω D sy$^{s\,pal}$ | υμων] σου sy^{cs} | *25* λεγει] + σιμων sy^{c} | της γης] των εθνων 700 | *26* inc.: λεγει αυτω ο πετρος απο των αλλοτριων. ειποντος (ℵ) C L al. | υιοι] + εφη σιμων ναι λεγει ο ιησους δος ουν και συ ως αλλοτριος αυτων Tat 713 (ff^{1}) | *27* > αγκιστ. εις θαλασσ. r^{2} sy^{s} | ευρησεις] + εκει D 713 vet. lat sy^{cs} | στατηρα] + εγκειμενον 713 | om. λαβων ff^{1} sy^{s} | om. αυτοις Tat r^{1} sy^{c} **18**,*1* εκεινη] + δε Tat B M e sy^{c} | ωρα] ημερα Θ 1. 33 al. vet. lat sy^{cs} | λεγοντες] + αυτω e sy^{cs} | > εσται μειζων ff^{1} sy^{cs} | *2* παιδιον] + εν Tat e f sy^{cs} | *4* ουν] γαρ g^{1} sy^{cs}

δ᾽ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν
πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ
μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατα-
7 *ποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ*
κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν
τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι᾽ οὗ τὸ
8 *σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ*
πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πό-
δας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 *καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐ-*
τὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφ-
θαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλ-
μοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
10 *πυρός. Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν*
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσ-
12 14: L 15,4—7. 12 *ωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Τί ὑμῖν*
δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρό-
βατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ
ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ
13 *πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς
14 *ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως*
οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν
τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τού-

---

7 γαρ] + εστιν ℵ D al. lat | ανθρωπω] + εκεινω B E G H al. lat^{pler} | *8* αυτον] αυτα E F G H al. sy^{p} | καλον] + γαρ U al. ff^{2} sy | > κυλλον η χωλον ℵ B lat | > ποδας . . . χειρας D vet. lat | το πυρ το αιωνιον] την γεενναν του πυρος 1 ff^{1} gat sy^{c} | *9* καλον] + γαρ Tat f ff^{1} sy^{s} | την γεενν. τ. πυρος] ignem aeternum e f | *10* τουτων] + των πιστευοντων εις εμε Tat D b c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ sy^{c} | fin.] + ηλθεν (γαρ) ο υιος του ανθρωπου (ζητησαι και) σωσαι το απολωλος D E F G al. lat sy^{cp} | *12* τι] + δε D a sy^{c} | om. επι τα ορη ℵ* | *14* om. εμπροσθεν ℵ sy^{cs} | υμων] μου B F H al. sy^{s}

autem scandalizaverit unum de pusillis istis,
qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur
mola asinaria in collo eius, et demergatur in
profundum maris. Vae mundo a scandalis. 7
Necesse est enim ut veniant scandala: verum-
tamen vae homini illi, per quem scandalum
venit. Si autem manus tua, vel pes tuus scan- 8
dalizat te: abscide eum, et proiice abs te:
bonum tibi est ad vitam ingredi debilem, vel
claudum, quàm duas manus, vel duos pedes
habentem mitti in ignem aeternum. Et si ocu- 9
lus tuus scandalizat te, erue eum, et proiice abs
te: bonum tibi est cum uno oculo in vitam in-
trare, quàm duos oculos habentem mitti in
gehennam ignis. Videte ne contemnatis 10
unum ex his pusillis: dico enim vobis,
quia angeli eorum in caelis semper vident
faciem patris mei, qui in caelis est. Venit 11
enim filius hominis salvare quod perierat.
Quid vobis videtur? si fuerint alicui 12 12—14: L 15,4—7
centum oves, et erraverit una ex eis:
nonne relinquit nonagintanovem in monti-
bus, et vadit quaerere eam, quae erravit?
et si contigerit ut inveniat eam: amen dico 13
vobis, quia gaudet super eam magis quàm
super nonagintanovem, quae non erraverunt.
Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, 14
qui in caelis est, ut pereat unus de pusillis is-

---

8 5, 29. 30.
10 Act 12, 15. Heb 1, 14.

15 tis. Si autem peccaverit in te frater tuus,
vade, et corripe eum inter te, et ipsum solum.
16 si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. ' si
autem te non audierit, adhibe tecum adhuc
unum, vel duos, ut in ore duorum, vel trium
17 testium stet omne verbum. Quòd si non
audierit eos: dic ecclesiae. si autem ecclesiam
non audierit: sit tibi sicut ethnicus, et publi-
18 canus. Amen dico vobis, quaecumque alliga-
veritis super terram, erunt ligata et in caelo:
et quaecumque solveritis super terram, erunt
19 soluta et in caelo. Iterum dico vobis, quia
si duo ex vobis consenserint super terram,
de omni re quamcumque petierint, fiet illis a
20 patre meo, qui in caelis est. Ubi enim sunt
duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi
sum in medio eorum.
21 Tunc accedens Petrus ad eum, dixit: Do-
mine quoties peccabit in me frater meus, et
22 dimittam ei? usque septies? Dicit illi Iesus:
Non dico tibi usque septies: sed usque septua-
23 gies septies. Ideo assimilatum est regnum cae-
lorum homini regi, qui voluit rationem ponere
24 cum servis suis. Et cum coepisset rationem
ponere, oblatus est ei unus, qui debebat ei
25 decem millia talenta. Cum autem non haberet
unde redderet, iussit eum dominus eius ve-
nundari, et uxorem eius, et filios, et omnia,

---

[15] Lev 19, 17. L 17, 3. Gal 6, 1.
[16] Deut 19, 15.
[17] 1 Cor 5, 13.
[18] 16, 19. J 20, 23.
[19] Mc 11, 24.
[20] 28, 20. J 14, 23.
[22] L 17, 4. Gen 4. 24.
[23] 25, 19.

των. Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, 15
ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ
μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελ-
φόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ 16
ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· ἐὰν δὲ παρακούσῃ
αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλη- 17
σίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ
ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε 18
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα
ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρα-
νῷ. Πάλιν [ἀμὴν] λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφω- 19
νήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
ματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσιν 20
δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, 21
ποσάκις ἁμαρτήσει ὁ ἀδελφός μου εἰς ἐμὲ καὶ
ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; ' λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 22
σοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδο-
μηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασι- 23
λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν
συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἀρξα- 24
μένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς
ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐ- 25
τοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα

15 om. εις σε ℵB al. | om. υπαγε Afr sy^{cs} | om. μονου Afr sy^{s} | *16* ακουση] + σου LΔ 33 al. lat sy | om. μαρτυρων Tat D Aug | *17* και 2°] + ως D sy^{cp} | *19* om. αμην ℵDLM al. ff^{2} vg | *20* ουκ εισιν γαρ δυο η τρεις συνηγμενοι εις το εμον ονομα παρ οις ουκ ειμι εν μεσω αυτων D sy^{s} Clem-Alex (g^{1}) | *21* προσελθων] + αυτω Tat vet. lat sy^{c} | *22* om. ο ιησους Tat ff^{1} Lucif sy^{cs} | om. λεγω σοι εως Tat sy^{cs}, om. εως επτακις αλλα Tat | *24* om. εις e sy^{s}, ⟩ εις αυτω ℵB | μυριων] πολλων ℵ* | συναιρειν] + λογον lat sy^{c} | *25* om. ο κυριος αυτου 700 g^{1} sy^{cs}, om. αυτου ℵBDL a g^{2} vg

26 ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦ-
λος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμη-
27 σον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχ-
νισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν
28 αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν
δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐ-
τοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατή-
σας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις.
29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
λέγων· μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
30 σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐ-
τὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα
ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν
32 τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε
προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει
αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ
σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα;
34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν
τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλό-
35 μενον αὐτῷ. Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουρά-
νιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

1—9: Mc 10,1—12. 19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν
εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

26 ουν] δε D lat sy | δουλος] + εκεινος D L Δ 33 al. lat sy | αυτω] τω κυριω αυτου c e f sy^{cs} | om. κυριε B D Θ 15 al. a c e ff^{1} g^{2} vg sy^{c} | > αποδωσω σοι ℵ B L 13. 33. 69 al. a c g$^{1.2}$ h vg sy^{cp}, om. σοι D 700 e b ff$^{1.2}$ sy^{s} | *28* αποδος] + μοι C Γ al. e f sy | *29* ουν] δε e f sy | αυτου] + εις τους ποδας αυτου E F H K al. f q sy^{p} | εμοι και (καγω D sy^{cs})] + παντα L Γ Π 1. 33 al. c f ff^{1} g^{2} q vg sy^{p} | *31* ουν] δε C al. lat^{pler} sy | om. σφοδρα a b e ff$^{1.2}$ r^{1} sy^{s} | *33* εδει] + ουν Tat D Θ lat sy^{pal} | *34* om. παν D al. sy^{s} | om. αυτω Tat B D al. lat sy^{cs} | *35* ουρανιος ℵ B D al. | υμων] + τα παραπτωματα αυτων C al. f h | **19**,*1* ετελ.] ελαλησεν D vet. lat

quae habebat, et reddi. Procidens autem 26
servus ille, orabat eum, dicens: Patientiam
habe in me, et omnia reddam tibi. Misertus 27
autem dominus servi illius, dimisit eum, et
debitum dimisit ei. Egressus autem servus 28
ille invenit unum de conservis suis, qui debe-
bat ei centum denarios: et tenens suffocabat
eum, dicens: Redde quod debes. Et proci- 29
dens conservus eius, rogabat eum, dicens:
Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi.
Ille autem noluit: sed abiit, et misit eum in 30
carcerem donec redderet debitum. Videntes 31
autem conservi eius quae fiebant, contristati
sunt valde: et venerunt, et narraverunt do-
mino suo omnia, quae facta fuerant. Tunc 32
vocavit illum dominus suus: et ait illi: Serve
nequam, omne debitum dimisi tibi quoniam
rogasti me: nonne ergo oportuit et te mise- 33
reri conservi tui, sicut et ego tui misertus
sum? Et iratus dominus eius tradidit eum 34
tortoribus, quoadusque redderet universum
debitum. Sic et Pater meus caelestis faciet 35
vobis, si non remiseritis unusquisque fratri
suo de cordibus vestris.

Et factum est, cum consummasset 19 1–9: Mc 10,1–12.
Iesus sermones istos, migravit a Galilaea,
et venit in fines Iudaeae trans Iordanem,

---

[34] 5, 26; 22, 7.
[35] 6, 14. 15.
19 [1] 7, 28; 11, 1; 13, 53; 26, 1.

4

2 ¹ et secutae sunt eum turbae multae, et curavit
eos ibi.
3 Et accesserunt ad eum Pharisaei ten-
tantes eum, et dicentes: Si licet homini di-
mittere uxorem suam, quacumque ex causa?
4 Qui respondens, ait eis: Non legistis, quia
qui fecit hominem ab initio, masculum, et
Gn 2,24 5 feminam fecit eos? ¹ et dixit: Propter hoc
dimittet homo patrem, et matrem, et adhae-
rebit uxori suae, et erunt duo in carne una.
6 ¹ itaque iam non sunt duo, sed una caro. Quod
Dt 24,1. 7 ergo Deus coniunxit, homo non separet. Di-
cunt illi: Quid ergo Moyses mandavit dare
8 libellum repudii, et dimittere? Ait illis: Quo-
niam Moyses ad duritiam cordis vestri per-
misit vobis dimittere uxores vestras: ab initio
9 autem non fuit sic. Dico autem vobis, quia
quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob
fornicationem, et aliam duxerit, moechatur:
10 et qui dimissam duxerit, moechatur. Dicunt
ei discipuli eius: Si ita est causa hominis
11 cum uxore, non expedit nubere. Qui dixit
illis: Non omnes capiunt verbum istud, sed
12 quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de
matris utero sic nati sunt: et sunt eunuchi,
qui facti sunt ab hominibus: et sunt eunuchi,
qui seipsos castraverunt propter regnum cae-
lorum. Qui potest capere capiat.

---

[3] 5, 31. 32.
[4] Gen 1, 27.
[5] Eph 5, 31.
[6] 1 Cor 7, 10. 11.
[9] 14, 4. L 16, 18.
[11] 1 Cor 7, 7. 17.
[12] L 14, 20.

καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθε- 2
ράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες 3
αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀπο- 4
κριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾽
ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ˈ καὶ 5 Gn 2,24
εἶπεν· »ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ
γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν;»
ˈ ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ 6
θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγου- 7 Dt 24,1.
σιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι
βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει 8
αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας
ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. λέγω δὲ 9
ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ
ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται καὶ ὁ
ἀπολελυμένην γαμῶν μοιχᾶται. λέγουσιν αὐτῷ 10
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ
ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει
γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν 11
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ᾽ οἷς δέδοται. εἰσὶν γὰρ 12
εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν
οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

---

2 om. *εκει* Tat h sy^{s} | *3* om. *ανθρωπω* ℵ B L Γ 125. 301 Aug | *4* *ο δε*] + *ιησους* Tat vet. lat | *ποιησας*] *κτισας* B Θ 1. 22. 33. 124 | *6* > *μια σαρξ* ℵ D lat sy | *συνεζ.*] + *εις εν* D a e h ff$^{1.2}$ r^{1} | *7* *αυτην*] *την γυναικα* b c ff^{2} sy^{cs}, om. ℵ D L Z 1. 22 lat^{pler} | *8* *λεγει*] + *ο ιησους* Tat ℵ a b c | *9* om. *οτι* B D vet. lat | *μη επι ... μοιχαται*] *παρεκτος λογου πορνειας ποιει αυτην μοιχευθηναι* B al. ff^{1} | om. *και ο απολελ. γαμ. μοιχαται* ℵ D L S 69 al. a b e ff$^{1.2}$ g^{1} h r^{1} sy^{cs} | *10* om. *αυτου* ℵ B Θ al. e ff^{1} g^{1} | *ανθρωπου*] *ανδρος* Tat D vet. lat

13 *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς*
χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ
14 *μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·*
ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν
πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
15 *οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπο-*
ρεύθη ἐκεῖθεν.
16—30: Mc 10,17—31. L 18,18—30. 16 *Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδά-*
σκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
17 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ;*
εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν
18 *εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ·*
ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ
μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις,
19 *τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπή-*
20 *σεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ*
νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;
21 *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι,*
ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτω-
χοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο
22 *ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν*
λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτή-
23 *ματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθη-*
ταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκό-
λως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
24 *νῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν*
κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ
25 *πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἀκού-*

---

15 αυτοις] + ευλογησεν αυτα και Tat 713 | *16* om. αγαθον Tat 238. 248 ff^{2} sy^{c} | εχω] σχω BC*D κληρονομησω ℵL 28. 33 al. sy$^{cs\,pal}$ | *17 δε*] + ιησους Tat EM 33 a b c ff$^{1.2}$ h r^{1} sy^{c} | *18 λεγει αυτω ποιας*] ποιας φησιν ℵL, εφη αυτω ποιας B 13 | *20 αυτω*] + εκεινος e sy (artic.?) | > ταυτα παντα BD al. ff^{1} sy | εφυλ.] + εκ νεοτητος μου CD al. lat sy | σου] + παντα Tat b c f ff$^{1.2}$ q sy$^{s\,pal}$ | *21 ουρανοις* BCD al. e g^{1}, + και αρας τον σταυρον σου Tat sy^{c} | *22* om. δε D h f sy^{s} | τον λογον] τουτο e f h om. τον λογον ℵ al^{1}., τουτον τον λογον B a b c ff^{1} sy | *24 του θεου*] των ουρανων Z 1. 33. 124. 157 lat sy^{cs}

Tunc oblati sunt ei parvuli, ut manus 13 13—15: Mc 10,13—16. L 18,15—17.
eis imponeret, et oraret. Discipuli autem
increpabant eos. Iesus vero ait eis: Sinite 14
parvulos, et nolite eos prohibere ad me venire:
talium est enim regnum caelorum. Et cum 15
imposuisset eis manus, abiit inde.

Et ecce unus accedens, ait illi: Magister 16 16—30: Mc 10, 17—31. L 18, 18—30.
bone, quid boni faciam ut habeam vitam
aeternam? Qui dixit ei: Quid me interrogas 17
de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem
vis ad vitam ingredi, serva mandata. Dicit 18
illi: Quae? Iesus autem dixit: Non homi-
cidium facies: Non adulterabis: Non facies
furtum: Non falsum testimonium dices: ¦ Ho- 19
nora patrem tuum, et matrem tuam, et diliges
proximum tuum sicut teipsum. Dicit illi ado- 20
lescens: Omnia haec custodivi a iuventute
mea, quid adhuc mihi deest? Ait illi Iesus: 21
Si vis perfectus esse, vade, vende quae habes,
et da pauperibus, et habebis thesaurum in
caelo: et veni, sequere me. Cum audisset 22
autem adolescens verbum, abiit tristis: erat
enim habens multas possessiones. Iesus 23
autem dixit discipulis suis: Amen dico
vobis, quia dives difficile intrabit in regnum
caelorum. Et iterum dico vobis: Facilius est 24
camelum per foramen acus transire, quàm
divitem intrare in regnum caelorum. Audi- 25

---

[14] 18, 2. 3.
[17] L 10, 26—28.
[18] Ex 20, 12—16. Deut 5, 17—20.
[19] Ex 20, 12; Lev 19, 18. Deut 5, 16.
[21] 6, 20. L 12, 33. Phil 3, 7. 8.
[22] Ps 61, 11.

tis autem his, discipuli mirabantur valde,
26 dicentes: Quis ergo poterit salvus esse? Aspi-
ciens autem Iesus, dixit illis: Apud homines
hoc impossibile est: apud Deum autem omnia
27 possibilia sunt. Tunc respondens Petrus,
dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia, et
28 secuti sumus te: quid ergo erit nobis? Iesus
autem dixit illis: Amen dico vobis, quòd vos,
qui secuti estis me, in regeneratione cum
sederit filius hominis in sede maiestatis suae,
sedebitis et vos super sedes duodecim, iudi-
29 cantes duodecim tribus Israel. Et omnis,
qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores,
aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios,
aut agros propter nomen meum, centuplum
30 accipiet, et vitam aeternam possidebit. Multi
autem erunt primi novissimi, et novissimi
20 primi. Simile est regnum caelorum homini
patrifamilias, qui exiit primo mane con-
2 ducere operarios in vineam suam. Con-
ventione autem facta cum operariis ex denario
3 diurno, misit eos in vineam suam. Et egres-
sus circa horam tertiam, vidit alios stantes
4 in foro otiosos, | et dixit illis: Ite et vos
in vineam meam, et quod iustum fuerit dabo
5 vobis. | Illi autem abierunt. Iterum autem
exiit circa sextam, et nonam horam: et
6 fecit similiter. Circa undecimam vero exiit,
et invenit alios stantes, et dicit illis:
7 Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt
ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis:

---

26 Gen 18, 14. Job 42, 2. Zach 8, 6.
27 L 5, 11.
28 L 22, 30. Dan 7, 9. 10. Apoc 3, 21.
29 Heb 10, 34.
30 20, 16. L 13, 30.
20 1 21, 33. Is 5, 1—7.
2 Tob 4, 1; 5, 14.

σαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέ-
γοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ 26
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.
Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ 27
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι·
τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 28
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθή-
σεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες
τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὅστις 29
ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ
μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνό-
ματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶ- 30
τοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ ἐστιν 20
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ 2
τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστει-
λεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελ- 3
θὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, ˈ καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπ- 4
άγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ
δίκαιον δώσω ὑμῖν. ˈ οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ 5
ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν
ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν 6
ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστή-
κατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ· 7
ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς·

---

25 **εξεπλ.**] + **και εφοβηθησαν** D a b c e ff^{2} g^{2} sy^{c} | om. **σφοδρα** Tat sy^{pal} | *28* **αυτοις**] **αυτω** D | **αυτοι**] **υμεις** BCX al. lat | *29* om. **η πατερα** D b ff$^{1.2}$ r^{2} sy^{cs}, om. **η γυναικα** BD a b e ff^{1} r^{2} sy^{s} | > **οικιας** post **αγρους** pon. CL 1. al., om. **η οικιας** ℵ* Θ | **μου**] + **και νυν** Tat e | **πολλαπλασιονα** Tat BL sy^{pal} | **ληψ. και**] + **εν τω ερχομενω** Tat e sy^{c} | **20**.*1* om. **γαρ** Tat 713 b c e ff^{1} g$^{1.2}$ sy^{s}, **δε** h sy^{c} | *5* om. **οι δε απηλθον** sy^{s}

8 ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. ὀψίας δὲ
γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ
ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπό-
δος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσ-
9 χάτων ἕως τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ
10 τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. καὶ
ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψον-
ται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί.
11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 ˡ λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν,
καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι
13 τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ
14 σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ˡ ἆρον τὸ
σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
15 ὡς καὶ σοί· ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν
τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι
16 ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι
πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17—19: Mc 10,32—34. L 18,31—33.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα
παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, καὶ
18 ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ
19 κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσου-
σιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστι-
γῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θήσεται.

20—28: Mc 10,35—45.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ

---

7 **υμεις**] + **εργαζετε** e f ff¹ h | *8* **μισθον**] + **αυτων** f h sy | *9* **ελθοντες ουν** D Θ 33 al. lat | om. **ωραν** 713 e q | *10* **πλειον** BCNZ al. | *13* **συνεφωνησα σοι** L 713 al. sy^s | *15* om. ἢ 1° BD al. ι² sy^cs | > **ποιησαι εν τοις εμοις** (om. **εν τ. εμ.** b g¹ ff² vg) **ο θελω** Tat f sy^c (sy^s) | *16* fin.] + **πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι** CDN al. lat sy | *17* **μελλων δε αναβαινειν** B 1. sy^p | om. **μαθητας** ℵDΘ al. sy^cs

Ite et vos in vineam meam. Cum sero autem 8
factum esset, dicit dominus vineae procu-
ratori suo: Voca operarios, et redde illis mer-
cedem incipiens a novissimis usque ad primos.
Cum venissent ergo qui circa undecimam 9
horam venerant, acceperunt singulos denarios.
Venientes autem et primi, arbitrati sunt quòd 10
plus essent accepturi: acceperunt autem et
ipsi singulos denarios. Et accipientes mur- 11
murabant adversus patremfamilias, dicentes: 12
Hi novissimi una hora fecerunt, et pares illos
nobis fecisti, qui portavimus pondus diei,
et aestus. At ille respondens uni eorum, dixit: 13
Amice non facio tibi iniuriam: nonne ex
denario convenisti mecum? Tolle quod tuum 14
est, et vade: volo autem et huic novissimo dare
sicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo, 15
facere? an oculus tuus nequam est, quia ego
bonus sum? Sic erunt novissimi primi, et 16
primi novissimi. multi enim sunt vocati, pauci
vero electi.

Et ascendens Iesus Ierosolymam, as- 17 17—19 Mc 10,32—34. L 18,31—33.
sumpsit duodecim discipulos secreto, et ait
illis: Ecce ascendimus Ierosolymam, et filius 18
hominis tradetur principibus sacerdotum, et
Scribis, et condemnabunt eum morte, ' et 19
tradent eum Gentibus ad illudendum, et
flagellandum, et crucifigendum, et tertia die
resurget.

Tunc accessit ad eum mater filio- 20 20—28: Mc 10,35—45.
rum Zebedaei cum filiis suis, adorans et

---

[15] Rm 9, 16. 21. Mt 6, 23. Mc 7, 22.
[16] 19, 30. 22, 14.
[18] 16, 21; 17, 22. 23.
[20] 10, 2.

21 petens aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid vis?
Ait illi: Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus
ad dexteram tuam, et unus ad sinistram in
22 regno tuo. Respondens autem Iesus, dixit:
Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem,
quem ego bibiturus sum? Dicunt ei: Possu-
23 mus. Ait illis: Calicem quidem meum bibe-
tis: sedere autem ad dexteram meam vel si-
nistram non est meum dare vobis, sed quibus
24 paratum est a Patre meo. Et audientes de-
cem, indignati sunt de duobus fratribus.
25 Iesus autem vocavit eos ad se, et ait: Scitis
quia principes gentium dominantur eorum:
et qui maiores sunt, potestatem exercent
26 in eos. Non ita erit inter vos: sed qui-
cumque voluerit inter vos maior fieri, sit
27 vester minister: et qui voluerit inter vos
28 primus esse, erit vester servus. sicut filius
hominis non venit ministrari, sed ministrare,
et dare animam suam, redemptionem pro
multis.

29—34: Mc 10,46—52. L 18,35—43.

29 Et egredientibus illis ab Iericho, se-
30 cuta est eum turba multa, et ecce duo
caeci sedentes secus viam, audierunt,
quia Iesus transiret: et clamaverunt,
dicentes: Domine miserere nostri, fili
31 David. Turba autem increpabat eos

---

[21] 19, 28.
[22] 26, 39. J 18, 11. L 12, 50.
[23] Act 12, 2. Apoc 1, 9.
[24] L 22, 24—26.
[26] 23, 11.
[27] Mc 9, 35.
[28] L 22, 27. Phil 2, 7. 1 Tim 2, 6. Is 53, 10—12. Heb 9, 28.
[30] 15, 22.

αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέ- 21
λεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ
δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύ-
μων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 22
Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν
αὐτῷ· δυνάμεθα. λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτή- 23
ριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι,
ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ 24
ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο
ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς 25
εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιά-
ζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ 26
ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν
διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, 27
ἔσται ὑμῶν δοῦλος· ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 28
που οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχὼ ἠκο- 29 **29–34: Mc 10,46—52. L 18,35—43.**
λούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφ- 30
λοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι
Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον
ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς 31

---

21 λεγει αυτω] *η δε ειπεν* B e | *ειπε*] *κυριε* sy^cs | om. *σου* 1° ℵB | *22 ειπεν*] + *αυτη* e sy^c, + *αυτοις* b c f ff^1.2 sy^s | om. *αυτω* D sy^cs | *23 και*] *η* B L 1. 33 lat | *αλλ᾽ οἷς*] *αλλοις* 225 d | *25 ειπεν*] + *αυτοις* D 238 e sy | *28* fin.] + *υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι και* (+ *ου* sy^c) *εκ μειζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και* (om. *εισ. δε και* sy^c) *παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλινεσθε εις τους εξεχοντας τοπους μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χωρει και καταισχυνθηση* (+ *ενωπιον των ανακειμενων* sy^c). *εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανω και* (+ *τοτε* θ) *εσται σοι τουτο χρησιμον* (+ *ενωπιον των ανακειμενων* e sy^c) D Φ vet. lat sy^c | *30* om. *κυριε* ℵ D Θ al.

ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες·
32 *κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. καὶ στὰς ὁ*
Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε
33 *ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοι-*
34 *γῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ*
Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐ-
θέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

1–11: Mc 11,1—10. L 19,29—38. J 12,12—19.

21 *Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον*
εἰς Βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ
2 *Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς ˈ λέγων αὐτοῖς·*
πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον
3 *μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις*
ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν
4 *ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο δὲ*
γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφή-
Zch 9,9. 5 *του λέγοντος· »εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ*
ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπιβεβη-
κὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.«
6 *πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς*
7 *προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ˈ ἤγαγον τὴν ὄνον*
καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ
ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.
8 *ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια*
ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν
9 *δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι*

---

31 μειζον] *πολλω μαλλον* Tat ℵ | *32 ειπεν*] + *αυτοις* Tat c f ff$^{1.2}$ h n r^2 | *33 ημων*] + *και αναβλεπωμεν σε* Tat sy^c, + quibus dixit iesus. creditis posse me hoc facere. qui responderunt ei. ita domine c | *34 ανεβλεψαν*] + *αυτων οι οφθαλμοι* C N al. q sy^p | **21**, *1 βηθφ.*] + *και βηθανιαν* Tat 13. 33. 69 al. sy^{pal} | *3 τι*] + *ποιειτε* D | *4 δε*] + *ολον* B N al. g^2 q | *δια*] + *ζαχαριου* a c h | 5 om. *ειπατε τη θυγατρι σιων* 700 e | *σοι*] + *δικαιος και* sy$^{c\ pal}$ (Zach. 9. 9) | *υποζυγιον* D vet. lat | 7 om. *αυτων* 2° ℵ* B D Θ b e ff$^{1.2}$ | *εκαθητο επανω αυτου* D Θ vet. lat | *8 εστρωννυον*] *εστρωσαν* ℵ D c e ff^2 q

ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes:
Domine, miserere nostri, fili David. Et stetit 32
Iesus, et vocavit eos, et ait: Quid vultis ut
faciam vobis? Dicunt illi: Domine, ut ape- 33
riantur oculi nostri. Misertus autem eorum
Iesus, tetigit oculos eorum. Et confestim 34
viderunt, et secuti sunt eum.

Et cum appropinquassent Ierosolymis, et 21 1–11: Mc 11,1–10 L 19,29–38. J 12,12–19.
venissent Bethphage ad Montem oliveti: tunc
Iesus misit duos discipulos, dicens eis: Ite 2
in castellum, quod contra vos est, et statim
invenietis asinam alligatam, et pullum cum
ea: solvite, et adducite mihi: et siquis vobis 3
aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus
habet: et confestim dimittet eos. Hoc autem 4
totum factum est, ut adimpleretur quod dictum
est per Prophetam dicentem: Dicite filiae 5 Zch 9,9.
Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus,
sedens super asinam, et pullum filium subiu-
galis. Euntes autem discipuli, fecerunt sicut 6
praecepit illis Iesus. Et adduxerunt asinam 7
et pullum: et imposuerunt super eos vestimen-
ta sua, et eum desuper sedere fecerunt. Plu- 8
rima autem turba straverunt vestimenta sua
in via: alii autem caedebant ramos de arbo-
ribus, et sternebant in via: turbae autem, 9

---

21 [3] 26, 18.
[5] Is 62, 11.
[8] 4 Reg 9, 13.
[9] Ps 117, 25. 26. 2 Reg 14, 4. Apoc 7, 10.

quae praecedebant, et quae sequebantur,
clamabant, dicentes: Hosanna filio David:
benedictus, qui venit in nomine Domini:
10 hosanna in altissimis. Et cum intrasset
Ierosolymam, commota est universa civitas,
11 dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant:
Hic est Iesus propheta a Nazareth Galilaeae.
12—22: 11,11–24. L 19,45–48. J 2,14–16.
12 Et intravit Iesus in templum Dei, et
eiiciebat omnes vendentes, et ementes in
templo, et mensas numulariorum, et cathedras
Is 56,7. Jr 7,11.
13 vendentium columbas evertit: et dicit eis:
Scriptum est: Domus mea domus orationis
vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam
14 latronum. Et accesserunt ad eum caeci, et
15 claudi in templo: et sanavit eos. Videntes
autem principes sacerdotum, et Scribae mira-
bilia, quae fecit, et pueros clamantes in
templo, et dicentes: Hosanna filio David:
16 indignati sunt, [1] et dixerunt ei: Audis quid
Ps 8,3
isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Utique.
numquam legistis: Quia ex ore infantium, et
17 lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis,
abiit foras extra Civitatem in Bethaniam:
ibique mansit.
18 Mane autem revertens in Civitatem, esuriit.

---

[11] 21, 46.
[15] Ps 117, 25.
[19] L 13, 6.

οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος 10
αὐτοῦ εἰς Ἰεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις
λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· 11
οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ
τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ καὶ 12 **12—22:** Mc 11,11—24 L 19,45—48. J 2,14—16.
ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγορά-
ζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολ-
λυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς· 13 Is 56,7. Jr 7,11.
γέγραπται· »ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κλη-
θήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λη-
στῶν.« Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ 14
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ 15
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ
ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ,
ἠγανάκτησαν, ' καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι 16
λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέ- Ps 8,3.
ποτε ἀνέγνωτε ὅτι »ἐκ στόματος νηπίων καὶ θη-
λαζόντων κατηρτίσω αἶνον;« Καὶ καταλιπὼν 17
αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν,
καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 18

---

9 om. αυτον EFGH al. lat | fin.] + απηντων δε αυτω πολλοι χαιροντες και δοξαζοντες τον θεον περι παντων ων ειδον Tat Φ sy[c] | *10* λεγοντες a b ff[1.2] r[2] sy | *11* οχλοι] πολλοι D 1. 22 a b c e ff[1] h | *12* om. του θεου ℵ B L Θ al. b | περιστερας] + ανεστρεψεν Tat 713 h | *13* κληθησ.] + πασιν τοις εθνεσιν Tat sy[c] | εποιησατε CDEF al. lat | *14* om. εν τω ιερω Tat e | *15* > γραμμ. . . . αρχ. Θ 69. 124. 346 sy[c] | *16* ουκ ακουεις Tat FH 28. 108. 157. 238. 346 al. sy[c] | αινον] + ενεκα των εχθρων σου e (Ps 8, 3) | *17* om. εξω της πολεως ℵ* | om. εις βηθφ. e | *18* παραγων D vet. lat sy[c]

19 *καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ'*
αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα
μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παρα-
20 *χρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύ-*
μασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ
21 *συκῆ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακρι-
θῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν
τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
22 *τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν*
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε.

23—27: Mc 11,27—33. L 20,1—8.

23 *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον*
αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
24 *καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ' ἀπο-*
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς
κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν
25 *ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτισμα*
τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες·
ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διὰ τί οὖν
26 *οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀν-*
θρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς
27 *προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. καὶ ἀποκρι-*
θέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς
καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
28 *ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν*
τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν·
τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.
29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὑπάγω κύριε, καὶ οὐκ*

---

20 συκη] + *αυτη* Tat 713 sy[cs] | *23* om. *διδασκοντι* vet. lat sy | *ποιεις*] + *ειπον ημιν* Tat sy[s] | *28* om. *και* ℵ*LZ e ff[1] sy[cs] (om. *και προσελθων*) | om. *σημερον* e sy[s] | *αμπελ.*] + *μου* BXZ al. c g[1.2] vg | *29 απηλθεν*] + *εις τον αμπελωνα* D vet. lat sy[cs] | *υπαγω κυριε και ουκ*] *ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις* ℵCDLXZ al. lat sy[c]

Et videns fici arborem unam secus viam, venit 19
ad eam: et nihil invenit in ea nisi folia tan-
tum, et ait illi: Numquam ex te fructus nas-
catur in sempiternum. Et arefacta est con-
tinuo ficulnea. Et videntes discipuli, mirati 20
sunt, dicentes: Quomodo continuo aruit?
Respondens autem Iesus, ait eis: Amen dico 21
vobis, si habueritis fidem, et non haesitaveritis,
non solum de ficulnea facietis, sed et si monti
huic dixeritis, Tolle, et iacta te in mare, fiet.
Et omnia quaecumque petieritis in oratione 22
credentes, accipietis.

Et cum venisset in templum, accesserunt 23
ad eum docentem, principes sacerdotum, et
seniores populi, dicentes: In qua potestate
haec facis? Et quis tibi dedit hanc potesta-
tem? Respondens Iesus dixit eis: Interro- 24
gabo vos et ego unum sermonem: quem si
dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua
potestate haec facio. Baptismus Ioannis unde 25
erat? e caelo, an ex hominibus? At illi
cogitabant inter se, dicentes: Si dixerimus,
e caelo, dicet nobis: Quare ergo non credi-
distis illi? Si autem dixerimus, ex homini- 26
bus, timemus turbam: omnes enim habebant
Ioannem sicut prophetam. Et respondentes 27
Iesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis et ipse:
Nec ego dico vobis in qua potestate haec facio.
Quid autem vobis videtur? Homo quidam 28
habebat duos filios, et accedens ad primum,
dixit: Fili, vade hodie, operare in vinea mea.
Ille autem respondens, ait: Nolo. Postea 29

23—27: Mc 11,27—33 L 20,1—8.

---

21 17, 20. L 17, 6.
23 J 2, 18.
25 J 1, 25.
26 14, 5.
29 7, 21.

30 autem, poenitentia motus, abiit. Accedens
autem ad alterum, dixit similiter. At ille re-
31 spondens, ait: Eo, domine, et non ivit. quis
ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt
ei: Primus. Dicit illis Iesus: Amen dico
vobis, quia publicani, et meretrices praece-
32 dent vos in regnum Dei. Venit enim ad vos
Ioannes in via iustitiae, et non credidistis ei.
publicani autem, et meretrices crediderunt ei:
vos autem videntes nec poenitentiam habuistis
33–46: Mc 12,1–12. L 20,9–19.
33 postea, ut crederetis ei. Aliam parabolam
audite: Homo erat paterfamilias, qui plan-
tavit vineam, et sepem circumdedit ei, et fodit
in ea torcular, et aedificavit turrim, et locavit
34 eam agricolis, et peregre profectus est. Cum
autem tempus fructuum appropinquasset,
misit servos suos ad agricolas, ut acciperent
35 fructus eius. Et agricolae, apprehensis servis
eius, alium ceciderunt, alium occiderunt,
36 alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios
servos plures prioribus, et fecerunt illis
37 similiter. Novissime autem misit ad eos
filium suum, dicens: Verebuntur filium meum.
38 Agricolae autem videntes filium, dixerunt intra
se: Hic est heres, venite, occidamus eum, et
39 habebimus hereditatem eius. Et apprehensum
40 eum eiecerunt extra vineam, et occiderunt. Cum

---

[31] L 18, 14.
[32] L 7, 29.
[33] 25, 14. Is 5, 1—2.
[38] 27, 18. J 1, 11.
[39] Heb 13, 12. 13.

ἀπῆλθεν. προσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύ- 30
τως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον
δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. τίς ἐκ τῶν δύο 31
ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ
ἔσχατος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν
ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθεν γὰρ 32
Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ
πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ
μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλ- 33 33—46: Mc 12,1—12 L 20,9—19.
λην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπος ἦν οἰκοδε-
σπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγ-
μὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ 34
καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους
αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρ-
ποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δού- 35
λους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν,
ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους 36
δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς 37
αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται
τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν 38
εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν
κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξ- 39
έβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν 40

---

30 ου θελω υστερ. δε μεταμ.] εγω κυριε (+ υπαγω D) και ουκ ℵCDLXZ al. lat sy[c] | *31* εσχατος] υστερος B, πρωτος ℵCLXZ al. sy[c] | > πορναι . . . τελων. a b c e ff[1.2] | *32* om. ουδε D e sy[s], ου ℵCLX al. | *33* ανθρ.] + τις X al. e f h sy[c] | *34* καρπων] + του αμπελωνος sy[c pal] | *35* > ελιθοβ. . . . απεκτ. vet. lat sy[cp] | *37* αυτου] + τον μονογενη vet. lat | λεγων] + ισως 61 b c e ff[2] h sy | *38* om. εν εαυτοις Tat V sy[s] | σχωμεν ℵBDLZ 1. 22. 33, ημων εσται η κληρονομια Tat Φ e sy[cs pal] | *39* απεκτ.] + αυτον c e f sy

οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει
41 *τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς*
κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώ-
σεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐ-
Ps 117,22.23. 42 *τῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει*
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς
γραφαῖς· »λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ
43 *ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;« διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι*
ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ
δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
44 *καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσε-*
45 *ται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ*
ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς
παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·
46 *καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς*
22 *ὄχλους, ἐπεὶ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Καὶ*
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς
2—10: L 14,16—24. 2 *αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-*
νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους
3 *τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους*
αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γά-
4 *μους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλεν*
ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις·
ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου
καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε
5 *εἰς τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον,*
ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν
6 *αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους*
7 *αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ὁ δὲ βασιλεὺς*
ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ

42 *εν τη γραφη* Tat sy[cs], om. *εν ταις γραφαις* 6 e g[1] | om. *αυτη* a e | *43* *τον καρπον* vet. lat | *44* om. vers. D 33 a b e ff[1.2] r[1.2] sy[s] | *45* *ακουσαντες δε* ℵ L Z 33 sy[cs] | *46* *τον οχλον* ℵ* C sy[p] | *ως*] *εις* ℵ B L 1. 22 | 22,4 om. *μου* 2° Δ b e ff[2] r[2] | *σιτιστα*] + *μου* X 700 ff[2] g[1] h q sy | 7 *και ακουσας ο βασιλευς εκεινος* C X Δ Π al. f q sy[p] | *το στρατευμα* D al. vet. lat sy[c]

ergo venerit dominus vineae, quid faciet agri-
colis illis? Aiunt illi: Malos male perdet: et 41
vineam suam locabit aliis agricolis, qui
reddant ei fructum temporibus suis. Dicit 42 Ps 117,22 23
illis Iesus: Numquam legistis in Scripturis:
Lapidem, quem reprobaverunt aedificantes,
hic factus est in caput anguli? A Domino
factum est istud, et est mirabile in oculis
nostris: ideo dico vobis, quia auferetur a 43
vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti
fructus eius. Et qui ceciderit super lapidem 44
istum, confringetur: super quem vero ceci-
derit, conteret eum. Et cum audissent prin- 45
cipes sacerdotum, et Pharisaei parabolas eius,
cognoverunt quòd de ipsis diceret. Et quae- 46
rentes eum tenere, timuerunt turbas: quoniam
sicut prophetam eum habebant. Et respon- **22**
dens Iesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens:
Simile factum est regnum caelorum homini 2 2—10: L 14,16—24
regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos 3
suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant
venire. Iterum misit alios servos, dicens: 4
Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi,
tauri mei, et altilia occisa sunt, et omnia
parata: venite ad nuptias. Illi autem negle- 5
xerunt: et abierunt, alius in villam suam,
alius vero ad negotiationem suam: reliqui 6
vero tenuerunt servos eius, et contumeliis
affectos occiderunt. Rex autem cum au- 7
disset, iratus est: et missis exercitibus suis,

---

[42] Act 4, 11. Rm 9, 33. 1 Pt 2, 6—8.
[44] Dan 2, 34—45.
22 [2] J 3, 29.
[4] 21, 36.
[5] Heb 2, 3.
[6] 23, 37.
[7] 18, 34; 24, 2.

perdidit homicidas illos, et civitatem illorum
8 succendit. Tunc ait servis suis: Nuptiae
quidem paratae sunt, sed qui invitati erant,
9 non fuerunt digni. ite ergo ad exitus viarum,
et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias.
10 Et egressi servi eius in vias, congregaverunt
omnes, quos invenerunt, malos et bonos: et
11 impletae sunt nuptiae discumbentium. Intra-
vit autem rex ut videret discumbentes, et
vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.
12 Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non
habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.
13 Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus,
et pedibus eius, mittite eum in tenebras
exteriores: ibi erit fletus, et stridor dentium.
14 Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.
15—22: 15 Tunc abeuntes Pharisaei, consilium inie-
Mc 12,13—17. L 20,20—26. 16 runt ut caperent eum in sermone. Et mittunt
ei discipulos suos cum Herodianis dicentes:
Magister, scimus quia verax es, et viam
Dei in veritate doces, et non est tibi cura
de aliquo: non enim respicis personam ho-
17 minum: dic ergo nobis quid tibi videtur,
18 licet censum dare Caesari, an non? Cognita
autem Iesus nequitia eorum, ait: Quid me
19 tentatis hypocritae? ostendite mihi nu-
misma census. At illi obtulerunt ei denarium.
20 Et ait illis Iesus: Cuius est imago haec, et
21 superscriptio? Dicunt ei: Caesaris. Tunc
ait illis: Reddite ergo quae sunt Caesaris,

---

8 Act 13, 46.
9 13, 47; 21, 43.
13 8, 12. Ps 111, 10.
15 J 8, 6.
16 Mc 3, 6. J 3, 2.
21 Rm 13, 7.

ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν
αὐτῶν ἐνέπρησεν. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐ- 8
τοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλη-
μένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς 9
διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέ-
σατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι 10
ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους
εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη
ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς 11
θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρω-
πον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει 12
αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα
γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν 13
τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖ-
ρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 14
Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον 15 **15–22:** Mc 12,13—17 L 20,20—26.
ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ 16
ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ
τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν
ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ
διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ
βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· εἰπὲ οὖν ἡμῖν, 17
τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ
οὔ; γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· 18
τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ 19
νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ
δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη 20
καὶ ἡ ἐπιγραφή; [1] *λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος.* 21
τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος

---

10 οσους] ους ℵB* D al. vg | > αγαθους . . . πονηρ. Tat c f ff^{1} h l r^{2} | γαμος] νυμφων ℵB* L | *12* ηλθες D b c e g^{1} ff$^{1.2}$ sy^{c} | *13* αρατε αυτον ποδων και χειρων και D a b c e ff^{2} h q sy^{c} | *14* om. vers. 33 | *15* om. εν λογω ℵ* | *17* om. ειπε ουν ημιν D a b e ff$^{1.2}$ q r$^{1.2}$ sy^{s} | *18* ειπεν] + αυτοις Tat 33 e sy^{cs} | *20* om. και 1° D b e ff$^{1.2}$ h r^{2} sy^{cs} | αυτοις] + ο ιησους D 33 al. lat sy | *21* om. αυτω ℵB sy^{p}

22 *Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἀκού-*
σαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
23—33: 23 *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδου-*
Mc 12,18—27. L 20,27—40. *καῖοι, λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώ-*
Gn 38,8. Dt 25,5.6 24 *τησαν αὐτὸν ˈ λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν·*
»ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
25 *σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.« ἦσαν δὲ παρ᾽ ἡμῖν*
ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν,
καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
26 *τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ*
27 *τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. ὕστερον δὲ πάντων ἀπ-*
28 *έθανεν ἡ γυνή. ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν*
29 *ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀπο-*
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε μὴ
εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.
30 *ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμί-*
ζονται, ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελοι [τοῦ] θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ
31 *εἰσιν. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ*
ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγον-
Ex 3,6. 32 *τος· »ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ*
καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;« οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν
33 *ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-*
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
34—40: 34 *Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς*
Mc 12,28—31. L 10,25—28. 35 *Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, ˈ καὶ*
ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐ-

---

23 om. *αυτω* ℵ* sy^{s} | *λεγοντες*] + *αυτω* Tat sy^{cs} | *αναστασιν*] *βιον των θνητων* Tat sy^{s} | *24 ειπεν*] + *ημιν* e sy | om. *την γυναικα αυτου* D sy^{s} | *25 γαμησας* DΓΔ al. | *27 απεθ.*] + *και* DΓ al. lat^{pler} sy^{p} | *28 αναστασει*] *βιω των θνητων* Tat sy^{s} | *των επτα*] *αυτων* Tat sy^{c}, om. b e | *παντες γαρ*] *οι γαρ επτα* b e sy^{c} | *αυτην*] + *γυναικα* G 28. 33 al. arm | *29* om. *δε* b e ff^{2} h r^{1} sy | *30 αναστ.*] + *των νεκρων* r^{2} sy^{cs} | om. *τ. θεου* Tat B D al. vet. lat sy^{c} | *εν τω ουρ.*] *των ουρανων* e sy^{c} | *32 ουκ εστ. (ο) θεος νεκρ.* ℵ B D L Δ al. lat sy | *34 ακουσ.*] *ιδοντες* Tat e sy^{cs} | *επι το αυτο*] *επ αυτον* Tat D vet. lat sy^{cs} | *35 επηρωτ.*] + *αυτον* lat sy^{c} | om. *νομικος* 1 e sy^{s}

Caesari: et quae sunt Dei, Deo. Et audientes 22
mirati sunt, et relicto eo abierunt.
In illo die accesserunt ad eum Sad- 23 23–33: Mc 12,18–27. L 20,27–40.
ducaei, qui dicunt non esse resurrectionem:
et interrogaverunt eum, | dicentes: Magister, 24 Gn 38,8. Dt 25,5.6.
Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non
habens filium, ut ducat frater eius uxorem
illius, et suscitet semen fratri suo. Erant 25
autem apud nos septem fratres: et primus,
uxore ducta, defunctus est: et non habens
semen, reliquit uxorem suam fratri suo.
Similiter secundus, et tertius usque ad sep- 26
timum. Novissime autem omnium et mulier 27
defuncta est. In resurrectione ergo cuius erit 28
de septem uxor? omnes enim habuerunt eam.
Respondens autem Iesus, ait illis: Erratis 29
nescientes Scripturas, neque virtutem Dei.
In resurrectione enim neque nubent, neque 30
nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in caelo.
De resurrectione autem mortuorum non 31
legistis quod dictum est a Deo dicente vobis:
Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et 32 Ex 3,6.
Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, sed
viventium. Et audientes turbae, mirabantur 33
in doctrina eius.
Pharisaei autem audientes quòd si- 34 34–40: Mc 12,28–31. L 10,25–28.
lentium imposuisset Sadducaeis, conve-
nerunt in unum: et interrogavit eum 35
unus ex eis legis doctor, tentans

---

22 J 8, 9.
23 Act 23, 6. 8.
24 Deut 25, 5. 6. Gen 38. 8.
29 1 Cor 15, 34.
32 8. 11; 17, 3.
33 7, 28.

36 eum: Magister, quod est mandatum magnum
Dt 6,5. 37 in Lege? Ait illi Iesus: Diliges Dominum
Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota
38 anima tua, et in tota mente tua. Hoc est
Lv 19,18. 39 maximum, et primum mandatum. Secundum
autem simile est huic: Diliges proximum
40 tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis
41—46: Mc 12,35—37. L 20,41—44. 41 universa lex pendet, et prophetae. Congre-
gatis autem Pharisaeis, interrogavit eos Iesus,
42 dicens: Quid vobis videtur de Christo? cuius
43 filius est? Dicunt ei: David. Ait illis: Quo-
modo ergo David in spiritu vocat eum Domi-
Ps 109,1. 44 num, dicens: Dixit Dominus Domino meo:
sede a dextris meis, donec ponam inimicos
45 tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo
David vocat eum Dominum, quomodo filius
46 eius est? et nemo poterat ei respondere ver-
bum: neque ausus fuit quisquam ex illa die
eum amplius interrogare.
Mc 12,38—40. L 20,45—47. L 11,39—52. 23 Tunc Iesus locutus est ad turbas, et ad
2 discipulos suos, dicens: Super cathedram
3 Moysi sederunt Scribae, et Pharisaei. Omnia
ergo quaecumque dixerint vobis, servate,
et facite: secundum opera vero eorum
nolite facere: dicunt enim, et non faciunt.
4 Alligant enim onera gravia, et importabilia,
et imponunt in humeros hominum: digito
5 autem suo nolunt ea movere. Omnia
vero opera sua faciunt ut videantur
ab hominibus: dilatant enim phylacteria

---

40 7, 12. Rm 13, 10. Gal 5, 14.
42 J 7, 42.
44 Act 2, 34. 35. Heb 1, 13. Apoc 3, 21.
23 3 Mal 2, 7. 8.
4 11, 28. 30. Act 15, 28.
5 6, 1. Act 15, 10. Ex 13, 9. Num 15, 38. 39.

τόν· διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· »ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου 37 Dt 6,5.
ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.« αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη 38
καὶ πρώτη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· 39 Lv 19,18.
»ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.« ἐν ταύ- 40
ταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται
καὶ οἱ προφῆται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρι- 41 41 46: Mc 12,35—37. L 20,41—44.
σαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ¹ λέγων· τί 42
ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν;
λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυίδ. λέγει αὐτοῖς· πῶς 43
οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ
λέγων· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου 44 Ps 109,1
ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου;« εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ 45
αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; καὶ οὐδεὶς 46
ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλ-
μησέν τις ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
αὐτὸν οὐκέτι.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς 23 Mc 12,38—40. L 20,45—47. L 11,39—52.
μαθηταῖς αὐτοῦ ¹ λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθ- 2
έδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.
πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ 3
τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέ-
γουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. δεσμεύουσιν δὲ 4
φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ ἐπιτιθέασιν
ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δακτύλῳ
αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ 5
ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς
ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια

---

39 om. *δε* ℵB al. | *40* om. *ολος* ℵ* sy | *43 πνευμ.*] + *αγιω* sy^{c} | *44 υποκατω*] *υποποδιον* EFHK vet. lat^{pler} vg sy^{h} | *46 ημερας*] *ωρας* D al. aq sy^{cs} | 23,3 *υμιν*] + *τηρειν* ΔΠ al. fq sy^{p} | > *τηρειτε και ποιειτε* ΔΠ al. lat sy^{c}, om. *και τηρειτε* ℵ* sy^{s} | *4* om. *και δυσβαστακτα* ℵL 1. 209 abeff^{2}h sy | *τω δε*] *αυτοι δε τω* ℵBDL 33. 157 sy | *ενι των δακτυλων αυτων ου προσψαυουσιν* Tat sy^{c} (sy^{s})

αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα τῶν ἱμα-
6 τίων αὐτῶν, φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν
τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
7 συναγωγαῖς[1] καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββί, [ῥαββί].
8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν
ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς
10 γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. μηδὲ κλη-
θῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς
11 ὁ Χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διά-
12 κονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται,
13 καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Οὐαὶ
δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσ-
θεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
15 οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι
ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐ-
16 τὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν,
ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ
17 τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ
μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν
18 χρυσόν; καὶ ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐ-
δέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω
19 αὐτοῦ, ὀφείλει. τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶ-
20 ρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ
οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ

---

5 om. των ιματιων αυτων ℵBD al. vet. lat^{pler} vg | 7 ραββει ραββει DWΓΠ al. sy | *8* διδασκ.] καθηγητης ℵ*DLG al. | διδασκ.] + ο χριστος EFGHK al. sy | *12* om. δε Tat f h | *13* fin.] + ουαι (δε) υμιν γραμματεις και φαρισαιοι (υποκριται) οτι κατεσθιετε τας οικιας των χηρων (και) προφασει μακρα προσευχομενοι. δια τουτο λημψεσθε περισσοτερον κριμα EFGHK al. f sy^{cp} | *17* αγιαζων CLΓΔ al. lat | *20* om. εν αυτω e ff^{2} h

sua, et magnificant fimbrias. Amant autem 6
primos recubitus in coenis, et primas cathe-
dras in synagogis, et salutationes in foro, et 7
vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem 8
nolite vocari Rabbi. unus est enim Magister
vester, omnes autem vos fratres estis. Et 9
patrem nolite vocare vobis super terram:
unus est enim Pater vester, qui in caelis est.
Nec vocemini magistri: quia Magister vester 10
unus est, Christus. Qui maior est vestrum, 11
erit minister vester. Qui autem se exaltaverit, 12
humiliabitur: et qui se humiliaverit exal-
tabitur. Vae autem vobis Scribae, et Pha- 13
risaei hypocritae: quia clauditis regnum
caelorum ante homines. vos enim non intratis,
nec introeuntes sinitis intrare. Vae vobis 14
Scribae, et Pharisaei hypocritae: quia come-
ditis domos viduarum, orationes longas oran-
tes: propter hoc amplius accipietis iudicium.
Vae vobis Scribae, et Pharisaei hypocritae: 15
quia circuitis mare, et aridam, ut faciatis
unum proselytum: et cum fuerit factus,
facitis eum filium gehennae duplo quàm vos.
Vae vobis duces caeci, qui dicitis: Quicum- 16
que iuraverit per templum, nihil est: qui
autem iuraverit in auro templi, debet. Stulti, 17
et caeci: Quid enim maius est, aurum,
an templum, quod sanctificat aurum? Et 18
quicumque iuraverit in altari, nihil est:
quicumque autem iuraverit in dono, quod
est super illud, debet. Caeci: Quid enim 19
maius est, donum, an altare, quod sanctificat
donum? Qui ergo iurat in altari, iurat in eo, 20

---

[6] L 14, 7. J 5, 44. Mt 6, 5 | [11] 20, 26. 27 | [12] L 14, 11; 18, 14. Job 22, 29. Prov 29, 23. Ez 21, 26. Jc 4, 6. 10. 1 Pt 5, 5 | [13] 16, 19. L 13, 25 | [16] 15, 14 | [19] Ex 29, 37.

21 et in omnibus, quae super illud sunt. et qui-
cumque iuraverit in templo, iurat in illo, et in
22 eo, qui habitat in ipso: et qui iurat in caelo,
iurat in throno Dei, et in eo, qui sedet super
23 eum. Vae vobis Scribae, et Pharisaei hypo-
critae: qui decimatis mentham, et anethum,
et cyminum, et reliquistis quae graviora sunt
legis, iudicium, et misericordiam, et fidem.
haec oportuit facere, et illa non omittere.
24 Duces caeci, excolantes culicem, camelum
25 autem glutientes. Vae vobis Scribae, et
Pharisaei hypocritae, quia mundatis quod
deforis est calicis, et paropsidis: intus autem
26 pleni estis rapina, et immunditia. Pharisaee
caece, munda prius quod intus est calicis, et
paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mun-
27 dum. Vae vobis Scribae, et Pharisaei hypo-
critae: quia similes estis sepulchris dealbatis,
quae aforis parent hominibus speciosa, intus
vero plena sunt ossibus mortuorum, et omni
28 spurcitia. sic et vos aforis quidem paretis
hominibus iusti: intus autem pleni estis
29 hypocrisi, et iniquitate. Vae vobis Scribae,
et Pharisaei hypocritae, qui aedificatis se-
pulchra prophetarum, et ornatis monumenta
30 iustorum, ¹ et dicitis: Si fuissemus in die-
bus patrum nostrorum, non essemus socii
31 eorum in sanguine prophetarum. ita-
que testimonio estis vobismetipsis, quia

---

[22] 5, 34.
[23] Lev 27, 30. Mich 6, 8.
[25] Mc 7, 4.
[26] Tit 1, 15. J 9, 40
[27] Act 23, 3.
[28] L 16, 15.
[29] 10, 41; 13, 17.
[31] Act 7, 52.
[32] 1 Thess 2, 16.

καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὀμόσας 21
ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοι-
κήσαντι αὐτόν· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ 22
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθη-
μένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ 23
Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύ-
οσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφή-
κατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ
ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι
κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλί- 24
ζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.
Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- 25
ταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ
ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθά- 26
ρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς
παροψίδος ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθα-
ρόν. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι 27
ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονια-
μένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης
ἀκαθαρσίας. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν 28
φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ
ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ 29
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ
κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, ¹ καὶ λέγετε· 30
εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν,
οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι
τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι 31

---

23 om. και το κυμινον a e Chrys | τον ελεον C Γ Δ Π al. | om. δε ℵ D Γ al. c e f ff$^{1.2}$ g^{1} vg | 25 ακρασ.] αδικιας C E F G al. f sy^{p} | 26 φαρισαιοι τυφλοι καθαρισατε c sy | om. και της παροψιδος D Θ 1. 209 a e ff^{2} r$^{1.2}$ sy^{s} | αυτων] αυτου B D E 1. 13 al a e, om. c ff^{2} g^{1} h l | 27 οιτινες — γεμουσιν] εξωθεν ο ταφος φαινεται ωραιος εσωθεν δε γεμει D (om. οιτινες ℵ*) | 28 ως δικαιοι e sy^{s} | 30 > αυτων κοινωνοι B D al.

32 *υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. καὶ*
ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
33 *ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς*
34 *κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-*
στέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ
γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώ-
σετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πό-
35 *λιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον*
ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
36 *ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*
37 *ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἰερου-*
σαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προ-
φήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν
τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ
νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελή-
38 *σατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.*
Ps 117,26. 39 *λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι ἕως ἂν*
εἴπητε· »εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου.«

Mc 13. L 21,5—36. **24** *Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύ-*
ετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι
2 *αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἀποκρι-*
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ
3 *λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐ-*

---

32 πληρωσετε B e sy^c | *33* γεννημα vet. lat sy | *34* om. σοφους και X | om. εξ αυτων μαστ. εν ταις συν. υμων D a (om. εξ αυτων 2° b e ff² h r²) | *35* om. υιου βαραχ. ℵ* | *37* αυτην] σε D lat sy^s | πτερυγ.] + αυτης X Δ al. vet. lat sy | *38* om. ερημος BL ff² sy^s | *39* υμιν] + οτι D Θ 1. 13 al. a b c ff² h q sy | **24**.*1* την οικοδομην a ff² h l r^{1.2} sy | *2* om. οὐ 1° Tat DLX al. lat sy^s | υμιν] + οτι D a sy

filii estis eorum, qui prophetas occiderunt.
Et vos implete mensuram patrum vestrorum. 32
Serpentes genimina viperarum, quomodo fu- 33
gietis a iudicio gehennae? Ideo ecce ego 34
mitto ad vos prophetas, et sapientes, et scri-
bas, et ex illis occidetis, et crucifigetis, et ex
eis flagellabitis in synagogis vestris, et per-
sequemini de civitate in civitatem: ut veniat 35
super vos omnis sanguis iustus, qui effusus
est super terram, a sanguine Abel iusti usque
ad sanguinem Zachariae, filii Barachiae, quem
occidistis inter templum et altare. Amen 36
dico vobis, venient haec omnia super gene-
rationem istam. Ierusalem Ierusalem, quae 37
occidis prophetas, et lapidas eos, qui ad te
missi sunt, quoties volui congregare filios
tuos, quemadmodum gallina congregat pullos
suos sub alas, et noluisti? Ecce relinquetur 38
vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis, 39 Ps 117,26.
non me videbitis amodo, donec dicatis:
Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Et egressus Iesus de templo, ibat. Et 24 Mc 13 L 21,5—36.
accesserunt discipuli eius, ut ostenderent ei
aedificationes templi. Ipse autem respondens 2
dixit illis: Videtis haec omnia? Amen dico
vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem,
qui non destruatur. Sedente autem eo 3

---

[33] 3, 7.
[34] 13, 52; 10, 23. 1 Thess 2, 15.
[35] Gen 4, 8. 2 Par 24, 21. Mt 27, 25.
[37] 22, 6. L 13, 34. 35. J 8, 59; 10, 31. Act 7, 59.
1 Thess 2, 15. Heb 11, 37.
[38] Jr 22, 5; 12, 7. 3 Reg 9, 7. 8.
[39] 21, 9.
24 [2] L 19, 44.
[3] 23, 29.

super Montem oliveti, accesserunt ad eum
disciPuli secreto, dicentes: Dic nobis, quando
haec erunt? et quod signum adventus tui, et
4 consummationis saeculi? Et respondens Iesus,
5 dixit eis: Videte nequis vos seducat. multi
enim venient in nomine meo, dicentes: Ego
6 sum Christus: et multos seducent. Audituri
enim estis praelia, et opiniones praeliorum.
Videte ne turbemini. oportet enim haec fieri,
7 sed nondum est finis. consurget enim gens
in gentem, et regnum in regnum, et erunt
pestilentiae, et fames, et terraemotus per
8 loca. haec autem omnia initia sunt dolorum.
9 Tunc tradent vos in tribulationem, et occi-
dent vos: et eritis odio omnibus gentibus
10 propter nomen meum. Et tunc scandaliza-
buntur multi, et invicem tradent, et odio
11 habebunt invicem. Et multi pseudoprophetae
12 surgent, et seducent multos. Et quoniam
abundavit iniquitas, refrigescet charitas mul-
13 torum. qui autem perseveraverit usque in
14 finem, hic salvus erit. Et praedicabitur hoc
Evangelium regni in universo orbe, in testi-
monium omnibus gentibus: et tunc veniet
15 consummatio. Cum ergo videritis abomina-
tionem desolationis, quae dicta est a Daniele
propheta, stantem in loco sancto, qui legit,
16 intelligat; tunc qui in Iudaea sunt, fugiant
17 ad montes: et qui in tecto, non descendat
18 tollere aliquid de domo sua: et qui in

---

[5] J 5, 43. Act 5, 36. 37. 1 J 2, 18. Phil 2, 9. 10 | [6] Dan 2, 28 | [7] Is 19, 2. 2 Par 15, 6 | [9] 10, 17. 22. J 16, 2 | [10] Dan 11, 41 | [11] 7, 15. 1 J 4, 1 | [12] 2 Thess 2, 10. 2 Tim 3, 1—5 | [13] 10, 22. Apoc 13, 10 | [14] 28, 19; 10, 18 | [15] Dan 9, 27; 12, 11 | [17] L 17, 31.

τοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρ-
ουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; καὶ ἀποκρι- 4
θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις
ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ 5
ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. μελλήσετε δὲ ἀκούειν 6
πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θρο-
εῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ
τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ 7
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ
λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους· πάντα δὲ ταῦ- 8
τα ἀρχὴ ὠδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς 9
θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά
μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ 10
ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλή-
λους· καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται 11
καὶ πλανήσουσιν πολλούς· καὶ διὰ τὸ πληθυν- 12
θῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολ-
λῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσε- 13
ται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς 14
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν 15
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν
διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ,
ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, ' τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ 16
φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 17
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν 18

3 ελαιων] + κατεναντι του ιερου Tat C | om. κατ ιδιαν Tat sy[s] | λεγοντ.] + domine e h | 4 om. αυτοις a b e | 6 γαρ] + παντα C G Δ Π al. sy, + ταυτα vet. lat[pler] vg | 7 > λοιμοι και λιμοι L W 33 c f ff[1] g[1. 2] vg, om. και λοιμοι ℵ B D a b e ff[2] r[1. 2] sy[s] | 8 οδυνων D* lat | 9 om. των εθνων C 1. 131 al. l sy[s] | μου] + ο δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται C[cor] Γ 713 | 15 om. εστος εν τοπ. αγ. sy[s] | 17 τα] τι D Θ 1. 33 al. lat | om. αυτου D a b ff[2] q r[2]

τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον
19 αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς
20 θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσ-
εύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει-
21 μῶνος μηδὲ σαββάτῳ· ἔσται γὰρ τότε θλίψις
μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου ἕως
22 τοῦ νῦν οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολο-
βώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ
23 ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ
24 ὧδε ὁ Χριστός, ἤ· ὧδε, μὴ πιστεύσητε· ἐγερθή-
σονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται,
καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
25 πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ
26 προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν
τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς τα-
27 μείοις, μὴ πιστεύσητε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ
ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσ-
μῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
28 ἀνθρώπου· ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχ-
29 θήσονται οἱ ἀετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν
θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσε-
ται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
30 αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ
31 μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· καὶ ἀποστελεῖ
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς
μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς

18 τα ιματια Γ Δ al. f sy^{p} | *23* η] + ιδου Tat a c g^{1} h r^{1} | *24* om. μεγαλα Tat ℵ ff^{1} r^{1} | πλανασθαι L Z 1. 22. 33 vet. lat^{pler} | εκλεκτ.] + μου c ff^{1} h sa bo | *30* εν τω ουρ.] του εν ουρανοις D | > πολλης και δοξης D lat sy^{spal} | om. τοτε 2° ℵ* 13. 237. 238 e, > κοψ. τοτε D Θ 1. 69. 124 a | *31* om. φωνης ℵ L Δ al. e sy | επισυναξει ℵ* al. sy^{s}

agro, non revertatur tollere tunicam suam.
Vae autem praegnantibus, et nutrientibus in 19
illis diebus. Orate autem ut non fiat fuga 20
vestra in hieme, vel sabbato. erit enim tunc 21
tribulatio magna, qualis non fuit ab initio
mundi usque modo, neque fiet. Et nisi 22
breviati fuissent dies illi, non fieret salva
omnis caro: sed propter electos breviabuntur
dies illi. Tunc siquis vobis dixerit: Ecce hic est 23
Christus, aut illic: nolite credere. Surgent 24
enim pseudochristi, et pseudoprophetae: et
dabunt signa magna, et prodigia, ita ut in
errorem inducantur (si fieri potest) etiam
electi. Ecce praedixi vobis. Si ergo dixerint 25
vobis, Ecce in deserto est, nolite exire: ecce 26
in penetralibus, nolite credere. Sicut enim 27
fulgur exit ab Oriente, et paret usque in
Occidentem: ita erit et adventus Filii hominis.
minis. Ubicumque fuerit corpus, illic con- 28
gregabuntur et aquilae. Statim autem post 29
tribulationem dierum illorum sol obscurabitur,
et luna non dabit lumen suum, et stellae ca-
dent de caelo, et virtutes caelorum commo-
vebuntur: et tunc parebit signum Filii ho- 30
minis in caelo: et tunc plangent omnes tribus
terrae: et videbunt Filium hominis venientem
in nubibus caeli cum virtute multa, et maie-
state. Et mittet angelos suos cum tuba, 31
et voce magna: et congregabunt electos

[19] L 23, 29 | [20] Act 1, 12 | [21] Dan 12, 1. Joel 2,2 | [24] Deut 13, 2—4. 2 Thess 2, 8—9 | [25] J 16, 1. 4 | [27] L 17, 23—24 | [28] L 17, 37. Job 39, 30. Hab 1, 8 | [29] Is 13, 10; 34, 4. 2 Pt 3, 10 | [30] 26, 64. Apoc 1, 7; 19, 11. Dan 7, 13. 14. Zach 12, 10—12.

eius a quattuor ventis, a summis caelorum
32 usque ad terminos eorum. Ab arbore autem
fici discite parabolam: cum iam ramus eius
tener fuerit, et folia nata, scitis quia prope est
33 aestas: ita et vos cum videritis haec omnia,
34 scitote quia prope est in ianuis. Amen dico
vobis, quia non praeteribit generatio haec,
35 donec omnia haec fiant. Caelum, et terra
transibunt, verba autem mea non praeter-
36 ibunt. De die autem illa, et hora nemo scit,
37 neque angeli caelorum, nisi solus Pater. Sicut
autem in diebus Noe, ita erit et adventus
38 Filii hominis. sicut enim erant in diebus
ante diluvium comedentes et bibentes, nu-
bentes et nuptui tradentes, usque ad eum
39 diem, quo intravit Noe in arcam, ' et non
cognoverunt donec venit diluvium, et tulit
40 omnes: ita erit et adventus Filii hominis. Tunc
duo erunt in agro: unus assumetur, et unus
41 relinquetur. duae molentes in mola: una
42 assumetur, et una relinquetur. Vigilate ergo,
quia nescitis qua hora Dominus vester ven-
43 turus sit. Illud autem scitote, quoniam si
sciret paterfamilias qua hora fur venturus
esset, vigilaret utique, et non sineret perfodi

---

[35] 5, 18.
[36] 1 Thess 5, 1—2.
[37] Gen 6, 11—13. L 17, 26—27.
[38] Gen 7, 7. 2 Pt 3, 5—6.
[40] L 17, 35. 36.
[42] 25, 13.
[43] L 12, 39—46.
[44] Apoc 16, 15.

αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων
οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς 32
μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐ-
τῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γι-
νώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτως καὶ ὑμεῖς 33
ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 34
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένη-
ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ 35
λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. Περὶ δὲ τῆς 36
ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ [μου] μό-
νος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται 37
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὡς γὰρ 38
ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ
τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμί-
ζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατα- 39
κλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο 40
ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς
ἀφίεται· δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παρα- 41
λαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, 42
ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχε-
ται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδε- 43
σπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
γόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν

---

31 αυτων] + αρχομενων δε τουτων γινεσθαι αναβλεψατε και επαρατε τας κεφαλας υμων διοτι εγγιζει η απολυτρωσις υμων Tat D b c h q r$^{1.2}$ | 33 παντα] + γινομενα 33 al. a c f h r^{1} | 35 om. vers. ℵ* | 36 ουρανων] + ουδε ο υιος ℵBDΘ 13 28. 86. 124 a b c e f ff$^{1.2}$ h l q vg^{codd} | om. μου ℵBDLΔΠ 1. 33. 69 lat^{pler} | 37 δε] γαρ BD e r^{1} sy^{s} | αι ημερ.] ην εν ταις ημερ. Tat lat sy$^{s\,pal}$ | 38 ημεραις] + εκειναις BD vet. lat | 39 om. και 3° BD a b h q r$^{1.2}$ sy | 41 αφιεται] + δυο επι κλινης μιας εις παραλαμβανεται και εις αφιεται Tat D 13. 69 a b c (e) f ff$^{1.2}$ h q vg^{codd} | 42 ημερα] ωρα LΓΠ al. vet. lat^{pler} vg sy^{p} | 43 διορυγηναι BΓΔ al.

44 *οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοι-*
μοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
45 *ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ*
φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκε-
τείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν
46 *καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ*
47 *κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα· ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
48 *καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος*
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ
49 *κύριος, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους*
αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων,
50 *ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ*
51 *οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ*
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
25 *ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ*
βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες
λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπ-
2 *άντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν*
3 *μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦ-*
σαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυ-
4 *τῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν*
5 *τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονί-*
ζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ
6 *ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν·*
ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 *τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ*
8 *ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. αἱ δὲ μω-*
ραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ
ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

---

45 καταστησει ℵ M al. | οικετ.] θεραπειας D Γ al. lat | *48* om. εκεινος ℵ* Θ al. sy[s] | *49* εσθιειν και πινειν G al. | **25**,*1* νυμφιου] + και της νυμφης D X Θ 1. 124 al. lat sy | *2* > φρον. . . . μωραι X Γ Δ Π al. f sy[ph] | *3* om. αυτων ℵ L 44 vg | ελαιον] + εν τοις αγγειοις αυτων D 713 ff[1] | *6* νυμφιος] + ερχεται X Γ Δ Π al. lat sy | εξερχ.] εγειρεσθε Θ 1. 157 b c ff[2] | *7* om. αυτου ℵ B 700

domum suam. Ideo et vos estote parati: 44
quia qua nescitis hora Filius hominis venturus est. Quis, putas, est fidelis servus, et 45
prudens, quem constituit dominus suus super
familiam suam ut det illis cibum in tempore?
Beatus ille servus, quem cum venerit dominus 46
eius, invenerit sic facientem. amen dico vobis, 47
quoniam super omnia bona sua constituet eum.
Si autem dixerit malus servus ille in corde 48
suo: Moram facit dominus meus venire: et 49
coeperit percutere conservos suos, manducet
autem, et bibat cum ebriosis: veniet dominus 50
servi illius in die, qua non sperat, et hora,
qua ignorat: et dividet eum, partemque eius 51
ponet cum hypocritis. illic erit fletus, et
stridor dentium. Tunc simile erit regnum 25
caelorum decem virginibus: quae accipientes
lampades suas exierunt obviam sponso, et
sponsae. Quinque autem ex eis erant fatuae, 2
et quinque prudentes: sed quinque fatuae, 3
acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum
secum: prudentes vero acceperunt oleum in 4
vasis suis cum lampadibus. Moram autem 5
faciente sponso, dormitaverunt omnes et
dormierunt. Media autem nocte clamor factus 6
est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei.
Tunc surrexerunt omnes virgines illae, et 7
ornaverunt lampades suas. Fatuae autem 8
sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo
vestro: quia lampades nostrae extinguuntur.

---

[47] 25, 21. 23.
[48] Eccl 8, 11. 12.
[51] 8, 12. Ps 111, 10.
25 [1] Apoc 19, 7.

9 Responderunt prudentes, dicentes: Ne forte
non sufficiat nobis, et vobis, ite potius ad
10 vendentes, et emite vobis. Dum autem irent
emere, venit sponsus: et quae paratae erant,
intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est
11 ianua. Novissime vero veniunt et reliquae
virgines, dicentes: Domine, Domine, aperi
12 nobis. At ille respondens, ait: Amen dico
13 vobis, nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis
diem, neque horam.
14—30: L 19,1.—27. 14 Sicut enim homo peregre proficiscens,
vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua.
15 Et uni dedit quinque talenta, alii autem
duo, alii vero unum, unicuique secundum
propriam virtutem, et profectus est statim.
16 Abiit autem qui quinque talenta acceperat,
et operatus est in eis, et lucratus est alia
17 quinque. Similiter et qui duo acceperat,
18 lucratus est alia duo. Qui autem unum acce-
perat, abiens fodit in terram, et abscondit
19 pecuniam domini sui. Post multum vero
temporis venit dominus servorum illorum,
20 et posuit rationem cum eis. Et accedens qui
quinque talenta acceperat, obtulit alia quin-
que talenta, dicens: Domine, quinque talenta
tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucra-
21 tus sum. Ait illi dominus eius: Euge serve
bone, et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis,
super multa te constituam, intra in gaudium

---

11 L 13, 25. 27.
12 7, 23.
13 24, 42.
14 21, 33.
15 Rm 12, 6.
19 18, 23.
21 24, 45—47. L 16, 10.

ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μή ποτε 9
οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον
πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμ- 10
φίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾿ αὐτοῦ εἰς
τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ 11
ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε
κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· 12
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε 13
οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.
Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν 14 **14–30: L 19,12–27.**
τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε 15
τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν
ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευ- 16
θεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο
ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε· ὡσαύτως 17
καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.
ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ 18
ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ 19
δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων
ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ᾿ αὐτῶν. καὶ 20
προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγ-
κεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε
τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα
ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε 21
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ

---

9 λεγ.] + *ου* Θ b $r^{1.2}$ | > *υμιν και ημιν* ℵ 247 | *10 απερχ. δε αυτων*] *εως υπαγουσιν* D b ff^2 (c h g^2) | *11 ερχονται*] *ηλθον* D c f ff^2 l r^2 | om. *και* D vet. lat sy^s | om. *κυριε* 2° Tat 713 sa | *13 ωραν*] + *εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται* Γ al. | *15. 16* > *ευθεως δε* Θ 1. 118 al. | *16* om. *δε* ℵ*B al. b ff^1 | *εκερδησεν*] *εποιησεν* ℵ*AXΓ al. q | *πεντε* 2°] + *ταλαντα* ℵACD al. f q sy^p | *17* om. *και* ℵ*CL 33 b g^2 vg | > *και αυτος εκερδησεν* D, om. *και αυτος* ℵ*BCL 33. 59 lat sy^p | *18* om. *απελθων* D vet. lat | *20* om. *ταλαντα* 1° ℵ | om. *ταλαντα* 2° Δ ff^2 h r^1 sy | *21* > *αγαθε δουλε* a b h | *21. 23 επι* 1°] *επει επ* D lat

22 κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τά-
λαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρ-
έδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη
23 αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς
εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος,
θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν
25 οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα
τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.
26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου
οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπε-
ζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν
28 σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ
29 δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι
παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ
μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
31 μὸς τῶν ὀδόντων. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγ-
γελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
32 αὐτοῦ· καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλή-
λων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
33 τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δε-
34 ξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε
ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ

---

22 ταλαντα 1ο] + λαβων א D X Γ al. lat | om. κυριε א | *23* > αγαθε δουλε h l r[1] | > πιστος ης B h r[1] | *24* om. και 1ο D a b c r[1.2] | σκληρος] αυστηρος א.1. 22 | *27* τα αργυρια א B syp | *30* εκβαλετε] βαλετε εξω D 51. vet. lat | *31* οι αγιοι αγγελοι A Γ Δ al. f sy | *32* αφορισει א* L Δ 1. 209 | *33* om. αυτου א A | ευωνυμ.] + αυτου א sy

domini tui. Accessit autem et qui duo talenta 22
acceperat, et ait: Domine, duo talenta tradi-
disti mihi, ecce alia duo lucratus sum. Ait 23
illi dominus eius: Euge serve bone, et fidelis,
quia super pauca fuisti fidelis, super multa
te constituam, intra in gaudium domini tui.
Accedens autem et qui unum talentum acce- 24
perat, ait: Domine, scio quia homo durus es,
metis ubi non seminasti, et congregas ubi non
sparsisti: et timens abii, et abscondi talentum 25
tuum in terra: ecce habes quod tuum est.
Respondens autem dominus eius, dixit ei: 26
Serve male, et piger, sciebas quia meto ubi
non semino, et congrego ubi non sparsi: opor- 27
tuit ergo te committere pecuniam meam
numulariis, et veniens ego recepissem utique
quod meum est cum usura. Tollite itaque 28
ab eo talentum, et date ei, qui habet decem
talenta. omni enim habenti dabitur, et 29
abundabit: ei autem, qui non habet, et quod
videtur habere, auferetur ab eo. Et inutilem 30
servum eiicite in tenebras exteriores: illic erit
fletus, et stridor dentium. Cum autem 31
venerit Filius hominis in maiestate sua, et
omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem
maiestatis suae: et congregabuntur ante 32
eum omnes gentes, et separabit eos ab
invicem, sicut pastor segregat oves ab
hoedis: et statuet oves quidem a dextris 33
suis, hoedos autem a sinistris. Tunc dicet 34
rex his, qui a dextris eius erunt: Venite

---

[29] 13, 12.
[31] 16, 27. Zach 14, 5. Apoc 20, 11—13.
[32] Rm 14, 10.
[33] Ez 34, 17.

benedicti Patris mei, possidete paratum vobis
35 regnum a constitutione mundi. esurivi
enim, et dedistis mihi manducare: sitivi, et
dedistis mihi bibere: hospes eram, et colle-
36 gistis me: ¹ nudus, et cooperuistis me: infir-
mus, et visitastis me: in carcere eram, et veni-
37 stis ad me. Tunc respondebunt ei iusti,
dicentes: Domine, quando te vidimus esurien-
tem, et pavimus te: sitientem, et dedimus
38 tibi potum? quando autem te vidimus
hospitem, et collegimus te: aut nudum,
39 et cooperuimus te? aut quando te vidimus
infirmum: aut in carcere, et venimus ad te?
40 Et respondens rex, dicet illis: Amen dico vobis,
quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis
41 minimis, mihi fecistis. Tunc dicet et his, qui a
sinistris erunt: Discedite a me maledicti in
ignem aeternum, qui paratus est diabolo, et
42 angelis eius. esurivi enim, et non dedistis mihi
manducare: sitivi, et non dedistis mihi
43 potum: hospes eram, et non collegistis me:
nudus, et non cooperuistis me: infirmus, et in
44 carcere, et non visitastis me. Tunc responde-
bunt ei et ipsi, dicentes: Domine, quando te
vidimus esurientem, aut sitientem, aut hos-
pitem, aut nudum, aut infirmum, aut in
45 carcere, et non ministravimus tibi? Tunc
respondebit illis dicens: Amen dico vobis:
Quamdiu non fecistis uni de minoribus his,
46 nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium
aeternum: iusti autem in vitam aeternam.

---

[35] Is 58, 7.
[37] 6, 3.
[40] Prov 19, 17. Heb 2, 11.
[41] 7, 23. Apoc 20, 10. 15.
[46] J 5, 29. Dan 12, 2.

εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν
ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσ-
μου. ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, 35
ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συν-
ηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθέ- 36
νησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
ἤλθατε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ 37
δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα
καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ 38
γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν 39
ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; καὶ 40
ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε 41
ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ
[οἱ] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, 42
ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ 43
οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ
με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέ-
ψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέ- 44
γοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ δι-
ψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ
καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται 45
αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ
ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ
ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν 46
αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

---

37 εθρεψ.] + σε b c ff^{2} r^{1} sy | εποτισ.] + σε lat^{pler} sy^{s} | *38* συνηγ.] + σε lat^{pler} sy | περιεβ.] + σε b c ff^{2} g^{1} sy | *40* om. ο βασιλευς a ff^{1} sy^{s} | ερει] ειπεν d ff^{1} sy, λεγει a b h l | om. των αδελφων μου B ff$^{1.2}$ | *41* ευων.] + αυτου b c h sy | το ητοιμασμ.] ο ητοιμασεν ο πατηρ μου D 1. 22 Iust a b c ff$^{1.2}$ g^{1} h Tert Cypr | *43* om. γυμνος — περιεβ. με א* 124. 127 al. | *44* > γυμνον η ξενον Tat a ff^{1}

26 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας*
τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
2–5: Mc 14,1.2. L 22,1.2. 2 *οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται,*
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
3 *σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς*
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
4 *ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ συν-*
εβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν
5 *καὶ ἀποκτείνωσιν· ˈἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,*
6–13: Mc 14,3—9. L 7,36—50. J 12,1—8. *ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.*
6 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ*
7 *Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ*
ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου βαρυτίμου καὶ κατ-
8 *έχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. ἰδόντες*
δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ
9 *ἀπώλεια αὕτη; ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολ-*
10 *λοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς*
εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
11 *ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γὰρ*
τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
12 *τοτε ἔχετε· βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ*
τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέ-*
λιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ
14–16: Mc 14,10.11. L 22,3—6. 14 *ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε*
πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
15 *Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ˈεἶπεν· τί*
θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;
16 *οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. ˈκαὶ*
ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

26,*1* om. *παντας* E Γ 124. 157 al. sy^s | *2* om. *οιδατε* D | *3* *αρχιερ.*] + *και οι γραμματεις* Γ Δ Π al. c f g² h sy^cp | *4* om. *και αποκτεινωσιν* B r² | *7* *πολυτιμου* ℵ A D L al. | *9* *τουτο*] + *το μυρον* Γ al. c q | *11* *εχετε* 2°] + *μεθ υμων* Tat ff² h sy^s | *14* *σκαριωτης* D lat sy | *15* *ειπεν*] + *αυτοις* D lat sy | *αργυρ.*] *στατηρας* D a b q (*στατηρας αργυριου* 1. 209 h) | *16* *παραδω*] + *αυτοις* D Θ b c h q r¹ sy^pal

Et factum est: cum consummasset Iesus 26
sermones hos omnes, dixit discipulis suis:
[1] Scitis quia post biduum Pascha fiet, et 2 2–4: Mc 14,1.2.
Filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc 3 L 22,1.2.
congregati sunt principes sacerdotum, et
seniores populi in atrium principis sacer-
dotum, qui dicebatur Caiphas: et consilium 4
fecerunt ut Iesum dolo tenerent, et occiderent.
Dicebant autem: Non in die festo, ne forte 5
tumultus fieret in populo.
Cum autem Iesus esset in Bethania in 6 6–13: Mc 14,3–9
domo Simonis leprosi, accessit ad eum mulier 7 L 7,36–50 J 12,1–8.
habens alabastrum unguenti pretiosi, et effu-
dit super caput ipsius recumbentis. Videntes 8
autem discipuli, indignati sunt dicentes: Ut
quid perditio haec? potuit enim istud vaenun- 9
dari multo, et dari pauperibus. Sciens autem 10
Iesus, ait illis: Quid molesti estis huic mu-
lieri? opus enim bonum operata est in me.
nam semper pauperes habetis vobiscum: me 11
autem non semper habetis. Mittens enim haec 12
unguentum hoc in corpus meum: ad sepelien-
dum me fecit. Amen dico vobis, ubicumque 13
praedicatum fuerit hoc evangelium in toto
mundo, dicetur et quòd haec fecit in memo-
riam eius. Tunc abiit unus de duodecim, 14 14–16: Mc 14,10.11.
qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad principes L 22,3–6.
sacerdotum: [1] et ait illis: Quid vultis mihi 15
dare, et ego vobis eum tradam? At illi
constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde 16
quaerebat opportunitatem ut eum traderet.

---

26 [1] 7,28; 11, 1; 13, 53; 19, 1.
[2] 20, 18.
[10] L 11, 7; 18, 5.
[11] Deut 15, 11.
[15] J 11, 57. Zach 11, 12.
[16] 1 Tim 6, 9—10.

17—19: Mc 14,12—16. L 22,7—13.
17 Prima autem die Azymorum accesserunt
disciples ad Iesum, dicentes: Ubi vis paremus
18 tibi comedere Pascha? At Iesus dixit: Ite in
civitatem ad quemdam, et dicite ei: Magister
dicit: Tempus meum prope est, apud te facio
19 Pascha cum discipulis meis. Et fecerunt dis-
cipuli sicut constituit illis Iesus, et parave-
20—30: Mc 14,17—26. L 22,14—23. J 13,21—26.
20 runt Pascha. Vespere autem facto, discum-
21 bebat cum duodecim discipulis suis. Et eden-
tibus illis, dixit: Amen dico vobis, quia unus
22 vestrum me traditurus est. Et contristati
valde, coeperunt singuli dicere: Numquid ego
23 sum Domine? At ipse respondens, ait: Qui
intingit mecum manum in paropside, hic me
24 tradet. Filius quidem hominis vadit, sicut
scriptum est de illo: vae autem homini illi,
per quem Filius hominis tradetur: bonum erat
25 ei, si natus non fuisset homo ille. Respondens
autem Iudas, qui tradidit eum, dixit: Num-
26 quid ego sum Rabbi? Ait illi: Tu dixisti. ¹ Coe-
nantibus autem eis, accepit Iesus panem,
et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis,
et ait: Accipite, et comedite: hoc est corpus
27 meum. Et accipiens calicem gratias egit: et
28 dedit illis, dicens: Bibite ex hoc omnes. Hic
est enim sanguis meus novi testamenti, qui
pro multis effundetur in remissionem pecca-
29 torum. Dico autem vobis: Non bibam
amodo de hoc genimine vitis usque in diem

---

17 Ex 12, 18—20.
18 21, 3. L 19, 5.
26 14, 19. 1 Cor 11, 23—25.
28 Ex 24, 8. Jr 31, 31. Zach 9, 11. Heb 9, 20.
29 Act 1, 4; 10, 41.

Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μα- 17 **17—19:** Mc 14,12—16.
θηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσω- L 22,7—13.
μέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; ¹ ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε 18
εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ
διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν·
πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς 19
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Ὀψίας δὲ 20 **20—30:** Mc 14,17—26
γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἐσ- 21 L 22,14—23. J 13,21—26.
θιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς
ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα 22
ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι,
κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ᾿ 23
ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παρα-
δώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέ- 24
γραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι᾿ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν 25
εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ
εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς 26
τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς
μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστή- 27
σας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ 28
περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ᾿ ἄρτι ἐκ τούτου 29
τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας

---

20 δωδεκα] + μαθητων ℵ A L M Δ Π Θ 33. 157 al. lat | *22* om. αυτω D Θ 69. 124 al. lat sy^{s} | εκαστ.] + αυτων A D M Γ Δ Π al. | *23* ⟩ την χειρα μετ εμου D Θ sy | *24* om. ο ανθρωπος εκεινος h r^{1} sy | *26* ευλογ.] ευχαριστησας A Γ Δ Π al. | *27* το ποτηριον A C D H al. | om. και 2° C L Z Δ 1. 33. 157. 252 q | λεγων] + λαβετε b g^{1}h sy | *28* μου] + το A C Γ Δ al. | της καινης διαθ. A C D Γ al. lat (novi et aeterni test. b) | εκχυνομενον E F G H al.

ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν
30 τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες
31–35: Mc 14,27—31. L 22,31—34. 31 ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Τότε λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλι-
Zch 13,7. σθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται
γάρ· »πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθή-
32 σονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης·« μετὰ δὲ τὸ
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
33 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες
σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδα-
34 λισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
35 τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν
δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνή-
σομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36–46: Mc 14 32—42. L 22,40—46. 36 Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον
λεγόμενον Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·
καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύ-
37 ξωμαι. καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο
υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου
ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽
39 ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ μου,
εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτή-
ριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ᾽ ὡς σύ.
40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει
αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕ-
τως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽
41 ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-
θητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον,

---

29 > *καινον μεθ υμων* C L Z 1. 28. 33. 209, om. *καινον* c q | *32 γαλιλ.*] + *κακει με οψεσθε* 565 a | *33* om. *αυτω* 700 b c ff^2 sy^s | *36 γεθσαμ.* D f r^1 | *39 προσελθων* ℵ A C D W al. sy^p | om. *μου* L Δ 1. 209 al. Cypr vg | *μη το θελημα μου αλλα το σον γινεσθω* Tat sy^s | fin.] + Lc 22, 43—44: C^{corr} 69. 124 | *40 και* 1°] + *αναστας απο της προσευχης* C^{corr} Γ 69. 700 | *ισχυσας* A ff^2 g^2 gat

illum, cum illud bibam vobiscum novum in
regno Patris mei. Et hymno dicto, exierunt in 30
Montem oliveti. Tunc dicit illis Iesus: 31 31—35: Mc 14,27—31. L 22,31—34.
Omnes vos scandalum patiemini in me, in
ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam Zch 13,7.
pastorem et dispergentur oves gregis. Post- 32
quam autem resurrexero, praecedam vos in
Galilaeam. Respondens autem Petrus, ait illi: 33
Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego num-
quam scandalizabor. Ait illi Iesus: Amen dico 34
tibi, quia in hac nocte antequam Gallus cantet,
ter me negabis. Ait illi Petrus: Etiamsi opor- 35
tuerit me mori tecum, non te negabo. Simi-
liter et omnes discipuli dixerunt.

Tunc venit Iesus cum illis in villam, quae 36 36—46: Mc 14 32—42 L 22,40—46.
dicitur Gethsemani, et dixit discipulis suis:
Sedete hic donec vadam illuc, et orem. Et 37
assumpto Petro, et duobus filiis Zebedaei,
coepit contristari et maestus esse. Tunc ait 38
illis: Tristis est anima mea usque ad mortem:
sustinete hic, et vigilate mecum. Et pro- 39
gressus pusillum, procidit in faciem suam,
orans, et dicens: Pater mi, si possibile est,
transeat a me calix iste. verumtamen non sicut
ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos 40
suos, et invenit eos dormientes, et dicit
Petro: Sic non potuistis una hora vigilare
mecum? Vigilate, et orate ut non intretis in 41
tentationem. Spiritus quidem promptus est,

---

[30] Ps 112—117. L 22, 39. J 18, 1.
[31] J 16, 32.
[32] 28, 7.
[34] J 13, 38.
[37] Heb 5, 7.
[38] Ps 41, 6. 7. J 12, 27.
[39] J 18, 11. Heb 5, 8.
[41] Heb 2, 14; 4, 15.

42 caro autem infirma. Iterum secundo abiit,
et oravit, dicens: Pater mi, si non potest hic
calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas
43 tua. Et venit iterum, et invenit eos dormientes:
44 erant enim oculi eorum gravati. Et relictis
illis, iterum abiit, et oravit tertiò, eundem
45 sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos
suos, et dicit illis: Dormite iam, et requiescite:
ecce appropinquavit hora, et Filius hominis
46 tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus
47 ecce appropinquavit qui me tradet. Adhuc eo
loquente, ecce Iudas unus de duodecim venit,
et cum eo turba multa cum gladiis, et fustibus,
missi a principibus sacerdotum, et senioribus
48 populi. Qui autem tradidit eum, dedit illis
signum, dicens: Quemcumque osculatus fuero,
49 ipse est, tenete eum. Et confestim accedens
ad Iesum, dixit: Ave Rabbi. Et osculatus est
50 eum. Dixitque illi Iesus: Amice, ad quid
venisti? Tunc accesserunt, et manus iniece-
51 runt in Iesum, et tenuerunt eum. Et ecce unus
ex his, qui erant cum Iesu, extendens manum,
exemit gladium suum, et percutiens servum
principis sacerdotum amputavit auriculam
52 eius. Tunc ait illi Iesus: Converte gladium
tuum in locum suum. omnes enim, qui acce-
53 perint gladium, gladio peribunt. An putas,
quia non possum rogare patrem meum, et ex-

47–56: Mc 14 43–50. L 22,47–53. J 18,3–12

[42] 6, 10.
[44] 2 Cor 12, 8.
[45] 2 Reg 24, 14.
[46] J 14, 31.
[52] Gen 9, 6. Apoc 13, 10.
[53] Joel 3, 11. Mc 5, 9.

ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν 42
προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω,
γενηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν 43
εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ
ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν 44
ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον
εἰπὼν πάλιν. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς 45
καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ
ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρ-
τωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ 46
παραδιδούς με. Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ 47
Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ
ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ 48
παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων·
ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν.
καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε, 49
ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 50
εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελ-
θόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ 51
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως
ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ 52
Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν
τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν
ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύνα- 53
μαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παρα-

47—56: Mc 14,43—50. L 22,47—53. J 18,3—12.

42 > *το ποτηριον τουτο* D al. g^1 l sy^s, om. *το ποτηριον* ℵABCW al. | *παρελθειν*] + *απ εμου* ACG al. f ff^2 sy^p | *43 ευρισκει* EFGH al. | *βεβαρ.*] + *υπνω* a b g^1 sy^s | *44* om. *εκ τριτου* ADKΠ 1. 157 a b ff^2 r^1 | *ειπων*] + Lc 22, 43—44 Tat^{ar} 1241 (cf. ad 26, 39) | *45 ιδου*] + *γαρ* B al. sy^s | *46 αγωμεν*] + *εντευθεν* G al. a sy^s | *49 κατεφιλησεν*] *προσεκυνησεν* 713 | *50* > *εφ ο παρει εταιρε* D a c f ff^2 sy | *52 τον τοπον*] *την θηκην* Tat 700 sa | *απολ.*] *αποθανουνται* FHKM al. sy^p

στήσει μοι ἄρτι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
54 *ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι*
55 *οὕτως δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ*
Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ'
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ
56 *οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα*
πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε
οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 - 75: Mc 14,53—72. L 22,54—71. J 18,12—27.

57 *Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς*
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ
58 *οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκο-*
λούθει αὐτῷ [ἀπὸ] μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς
τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ
59 *τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς*
καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν
60 *κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, καὶ*
οὐχ εὗρον πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόν-
61 *των. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ' εἶπον·*
οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι.
62 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν*
63 *ἀποκρίνῃ, τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ*
Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ·
ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν
64 *εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει*

---

53 πλειους η] *πλειω* ℵ* B D | *λεγεωνων* ℵ* A C K L al. | *55 εξηλθ.*] + *επ εμε* Tat a c sy[s] | *ημεραν*] + **προς υμας** C D Γ Δ al. lat sy[cp] | *58* om. *απο* ℵ C F L Δ Π al. | *59 αρχ.* (*ο αρχιερευς* a sa Orig)] + **και οι πρεσβυτεροι** A C N Γ al. f q sy | *60 δυο*] + *ψευδομαρτυρες* C Γ al. lat | **και ουκ ευρον το εξης** (sequentia: d, exitum: ff[2], exitum rei: h) **και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες** *και ουχ ευρον το εξης* (rei sequentia: d, quicquam in eo: ff[2], in eum quicquam: h) D ff[2] h | *61 ουτος εφη*] **τουτον ηκουσαμεν λεγοντα** D b c f ff[2] h r[1.2] | *ναον*] + **τουτον** b c ff[2] h r[1.2] | *62* om. *αυτω ουδεν* – *63 αρχιερευς* ℵ* *63 και*] + *αποκριθεις* A C (D) E F H al. vet. lat[pler] sy | *θεου* 2°] + **του ζωντος** C N Δ al. ff[2] r[2] sy[p]

hibebit mihi modo plusquam duodecim legio-
nes angelorum? Quomodo ergo implebuntur 54
Scripturae, quia sic oportet fieri? In illa hora 55
dixit Iesus turbis: Tamquam ad latronem
existis cum gladiis, et fustibus comprehendere
me: quotidie apud vos sedebam docens in
templo, et non me tenuistis. Hoc autem totum 56
factum est, ut adimplerentur Scripturae pro-
phetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo,
fugerunt.

At illi tenentes Iesum, duxerunt ad 57 57—75: Mc 14,53—72 L 22,54—71. J 18,12—27.
Caipham principem sacerdotum, ubi Scribae
et seniores convenerant. Petrus autem seque- 58
batur eum a longe, usque in atrium principis
sacerdotum. Et ingressus intro, sedebat cum
ministris, ut videret finem. Principes autem 59
sacerdotum, et omne concilium quaerebant
falsum testimonium contra Iesum, ut eum
morti traderent: et non invenerunt, cum 60
multi falsi testes accessissent. Novissime
autem venerunt duo falsi testes, et dixerunt: 61
Hic dixit: Possum destruere templum Dei, et
post triduum reaedificare illud. Et surgens 62
princeps sacerdotum, ait illi: Nihil respondes
ad ea, quae isti adversum te testificantur?
Iesus autem tacebat. Et princeps sacer- 63
dotum ait illi: Adiuro te per Deum vivum, ut
dicas nobis si tu es Christus filius Dei. Dicit 64

---

[56] 26, 31.
[61] J 2, 19—21.
[63] 27, 12. J 10, 24.
[64] Ps 109, 1. Mc 16, 19. Act 7, 56. 2 Cor 13, 4. Dan 7, 13. Ex 10, 29.

illi Iesus: Tu dixisti. verumtamen dico vobis,
amodo videbitis filium hominis sedentem a
dextris virtutis Dei, et venientem in nubibus
65 caeli. Tunc princeps sacerdotum scidit
vestimenta sua, dicens: Blasphemavit: quid
adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis
66 blasphemiam: ¦ quid vobis videtur? At illi
67 respondentes dixerunt: Reus est mortis. Tunc
expuerunt in faciem eius, et colaphis eum
ceciderunt, alii autem palmas in faciem eius
68 dederunt, ¦ dicentes: Prophetiza nobis Christe,
69 quis est qui te percussit? Petrus vero sede-
bat foris in atrio: et accessit ad eum una an-
70 cilla, dicens: Et tu cum Iesu Galilaeo eras. At
ille negavit coram omnibus, dicens: Nescio
71 quid dicis. Exeunte autem illo ianuam, vidit
eum alia ancilla, et ait his, qui erant ibi: Et
72 hic erat cum Iesu Nazareno. Et iterum nega-
vit cum iuramento: Quia non novi hominem.
73 Et post pusillum accesserunt qui stabant, et
dixerunt Petro: Vere et tu ex illis es: nam
74 et loquela tua manifestum te facit. Tunc
coepit detestari, et iurare quia non novisset
75 hominem. Et continuo gallus cantavit. ¦ Et
recordatus est Petrus verbi Iesu, quod dixe-
rat: Prius quàm gallus cantet, ter me negabis.
Et egressus foras, flevit amare.

---

[65] 9, 8. J 10, 33.
[66] J 19. 7. Lev 24, 16.
[67] Is 50, 6.
[68] L 23, 39.
[72] J 8, 55.
[75] Is 22, 4.

αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'
ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον
ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν
νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρη- 65
ξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί
ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε
τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ· ' τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ 66
ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν.
Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ 67
ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν ' λέγοντες· 68
προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας
σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· 69
καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ
σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ὁ δὲ 70
ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα
τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν 71
αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ· [καὶ] οὗτος
ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν 72
ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες 73
εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ,
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε ἤρξατο 74
καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρη- 75
κότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρ-
νήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

---

64 ειπας] + *οτι εγω ειμι* Tat ΔΦ | *65 βλασφ.*] + *εκ του στοματος* Tat Φ sy^s | *66 οι δε αποκρ.*] *απεκριθησαν παντες και* Tat D a b c (ff^2) h r^2 sy^s | *67 τοτε*] + *προσελθοντες* Tat sy^s | *αυτον*] + *και ενεπαιζον αυτω* Tat sy^s | *69 γαλ.*] *ναζωρειον* C sy^p | *70 εμπροσθεν*] + *αυτων* AC*FH al. | *λεγεις*] + *ουδε επισταμαι* DΔ 1. 209 a b n r$^{1.2}$ sy^s | *71 αλλη*] + *παιδισκη* D a b c ff^2 h n q | *αυτοις*] *τοις* ℵBDG al. | om. *και* 2° ℵBD 700 sy^s | *72 οτι* (om. ℵ)] *λεγων* D b c ff^2 r^2 (h f r^1) | *73* om. *και συ* DΘ 1 b c h l q sy^s | *δηλ. σε ποιει*] *ομοιαζει* Tat D vet. lat sy^s | *75* om. *οτι* D lat sy^s

Mc 15,1. L 22,66. 27 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάν-
J 18,28. τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
2 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ
δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πι-
3 λάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παρα-
διδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπ-
έστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν
4 καὶ πρεσβυτέροις λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα
ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.
5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν,
6 καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόν-
τες τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ
εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.
7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν
8 ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ
ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς
Zch 11,12.13. 9 σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερε-
Jr 32,6—9. μίου τοῦ προφήτου λέγοντος· »καὶ ἔλαβον τὰ
τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου
10 ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν
αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συν-
11–14: 11 έταξέν μοι κύριος.« Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμ-
Mc 15,2—5. L 23,2.3. προσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν
J 18,29—38. ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
12 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ κατ-
ηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρε-
13 σβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Πιλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦ-
14 σιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα,
15–26: 15 ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ
Mc 15,6—15. L 23,13—25. ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ
J 18,39—19,1.

27._1_ ελαβον] εποιησαν D a c f r^2 | _2_ ποντιω πιλατω A C X Γ al. lat | _4_ αθωον] δικαιον Tat L Θ al. lat | ειπον] + αυτω Tat sy^s | _5_ τα] + τριακοντα ℵ | fin.] + et strangulavit se Tat sy^s | _6_ κορβαν B* f g^1 q r^2 (corbam a d h r^1), κορβανα X 157 | _8_ αγρος 2°] + acheldemach lat | _9_ om. ιερεμιου Φ 33. 157 a b sy | _10_ εδωκα ℵ 122 al. sy | _11_ εσταθη] εστη A X Γ Δ al.

Mane autem facto, consilium inierunt 27 Mc 15,1 L 22,66. J 18,28.
omnes principes sacerdotum, et seniores po-
puli adversus Iesum, ut eum morti traderent.
Et vinctum adduxerunt eum, et tradiderunt 2
Pontio Pilato praesidi. Tunc videns Iudas, 3
qui eum tradidit, quòd damnatus esset;
poenitentia ductus, retulit triginta argenteos
principibus sacerdotum, et senioribus, ' di- 4
cens: Peccavi, tradens sanguinem iustum.
At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris.
Et proiectis argenteis in templo, recessit: et 5
abiens laqueo se suspendit. Principes autem 6
sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt: Non
licet eos mittere in corbonam: quia pretium
sanguinis est. Consilio autem inito, emerunt 7
ex illis agrum figuli, in sepulturam peregri-
norum. Propter hoc vocatus est ager ille, 8
Haceldama, hoc est, ager sanguinis, usque
in hodiernum diem. Tunc impletum est 9 Zch 11,12.13. Jr 32,6–9.
quod dictum est per Ieremiam prophetam,
dicentem: Et acceperunt triginta argenteos
pretium appretiati, quem appretiaverunt a
filiis Israel: et dederunt eos in agrum figuli, 10
sicut constituit mihi Dominus. Iesus autem 11 11–14: Mc 15,2–5. L 23,2 3 J 18,29–38.
stetit ante praesidem, et interrogavit eum
praeses, dicens: Tu es Rex Iudaeorum? Dicit
illi Iesus: Tu dicis. ' Et cum accusaretur a prin- 12
cipibus sacerdotum, et senioribus, nihil respon-
dit. Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quanta 13
adversum te dicunt testimonia? Et non re- 14
spondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur
praeses vehementer. Per diem autem sollem- 15 15–26: Mc 15,6–15. L 23,13–25. J 18,39–19,1.
nem consueverat praeses populo dimittere unum

---

27 [2] L 23, 1. J 18, 31. 32 | [3] 26, 15 | [5] Act 1, 18. 2 Reg 17, 23 | [6] Mc 12, 41 | [8] Act. 1, 19 | [12] 26, 63. Is 53, 7 | [14] J 19, 9.

16 vinctum, quem voluissent. habebat autem
tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barab-
17 bas. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: Quem
vultis dimittam vobis: Barabbam, an Iesum,
18 qui dicitur Christus? Sciebat enim quòd per
19 invidiam tradidissent eum. Sedente autem
illo pro tribunali, misit ad eum uxor eius,
dicens: Nihil tibi, et iusto illi. multa enim
passa sum hodie per visum propter eum.
20 Principes autem sacerdotum, et seniores per-
suaserunt populis ut peterent Barabbam,
21 Iesum vero perderent. Respondens autem
praeses, ait illis: Quem vultis vobis de duobus
22 dimitti? At illi dixerunt: Barabbam. ¹ Dicit
illis Pilatus: Quid igitur faciam de Iesu, qui
23 dicitur Christus? Dicunt omnes: Crucifigatur.
Ait illis praeses: Quid enim mali fecit? At
illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur.
24 Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed
magis tumultus fieret: accepta aqua, lavit
manus coram populo, dicens: Innocens ego
25 sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Et
respondens universus populus, dixit: Sanguis
26 eius super nos, et super filios nostros. Tunc di-
misit illis Barabbam: Iesum autem flagellatum
tradidit eis ut crucifigeretur.

27—30: Mc 15,16—19. J 19,2.3.

27 Tunc milites praesidis suscipientes
Iesum in praetorium, congregaverunt ad eum
28 universam cohortem: et exuentes eum,

---

[18] 21, 38. J 11, 47. 48; 12, 19. Act 7, 9.
[19] J 2, 4.
[22] Act 3, 13.
[24] Deut 21, 6.
[25] Act 5, 28. Mt 23, 32—36.

δέσμιον ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπί- 16
σημον λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν 17
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τίνα θέλετε
ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγό-
μενον Χριστόν; ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρ- 18
έδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ 19
βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ
λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ
γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν. Οἱ 20
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς
ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ
Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν 21
εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω
ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· τὸν Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς 22
ὁ Πιλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω.[1] ὁ δὲ 23
ἡγεμὼν ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ
περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. ἰδὼν 24
δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον
θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς
χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι
ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς
ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ 25
αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ 26
Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες 27
τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ᾽
αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν 28

27—30: Mc 15,16—19. J 19,2.3.

---

16 om. τοτε b c h r$^{1.2}$ sy | *16. 17* ιησουν βαραββαν Θ 1. 118. 209. 241^{c}. 299^{c} sy^{s} | *21* om. απο των δυο c sy^{s} | *22* ποιησωμεν D vet. lat | σταυρωθητω] + σταυρωθητω Tat K Π al. | *23* om. ηγεμων ℵ B Θ 33. 69 sy^{s} | om. λεγοντες K Π 1. al. a b r$^{1.2}$ | *24* απεναντι] + παντος c h sy^{s} | om. του δικαιου B D Θ a b ff^{2} sy^{s} | *26* παρεδωκ.] + αυτοις D F L N 1. 209 al. lat^{pler} sy^{s} | *28* ενδυσαντες B D al. vet. lat sy^{s} | αυτον] + ιματιον πορφυρουν και Tat D al. vet. lat sy^{s}

31-56: Mc 15,20—41. L 23,26.33—49. J 19,16—30.

29 *χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, καὶ πλέ-*
ξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον
αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
30 *καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλα-*
31 *μον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ*
ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλα-
μύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
32 *ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχό-*
μενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι
Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυ-
33 *ρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον*
Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος,
34 *ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγ-*
μένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν.
35 *σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια*
36 *αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον, καὶ καθήμενοι ἐτή-*
37 *ρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κε-*
φαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην·
Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
38 *δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο*
λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
39 *Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν*
40 *κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ' καὶ λέγοντες·*
ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,

---

29 om. *πλεξαντες* a b c ff^2 h q | *ενεπαιξαν* ℵ B D L Γ 33 al. | *32 κυρην.*] + *ερχομενον απ αγρου* Tat 33 (a b c ff^2 g^2 h), + *εις απαντησιν αυτου* D a b c ff^2 g^2 h) | *33* om. *λεγομενον* ℵ* | *34 οινον*] οξος A N Γ Δ c f h q | *35 βαλοντες* ℵ A D Π al. | *κληρον*] + *ινα πληρωθη το ρηθεν δια του προφητου διεμερισαν τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον* Tat Δ Θ Φ 1. al. a b c g^2 h q r^1 | *37 γεγρ.*] + haebreice graece et latine h | om. *ιησους* 3. 6. 40. 61. 68. 435. 700 al. a b q r^1 | *38 δεξιων*] + nomine zoatham c | *ευων.*] + nomine camma c (cf. ad Lc 23, 33) | *40 λεγοντ.*] + *ουα* Tat D M Δ Θ al. a b c ff^2 g^2 h l q sy^{pal} | *θεου*] + *και* ℵ A D al. vet. lat sy

chlamydem coccineam circumdederunt ei,
et plectentes coronam de spinis, posuerunt 29
super caput eius, et arundinem in dextera
eius. Et genu flexo ante eum, illudebant ei,
dicentes: Ave rex Iudaeorum. Et expuentes 30
in eum, acceperunt arundinem, et percutie-
bant caput eius. Et postquam illuserunt ei, 31
exuerunt eum chlamyde, et induerunt eum
vestimentis eius, et duxerunt eum ut cruci-
figerent. Exeuntes autem invenerunt homi- 32
nem Cyrenaeum, nomine Simonem: hunc
angariaverunt ut tolleret crucem eius. Et 33
venerunt in locum, qui dicitur Golgatha, quod
est Calvariae locus. Et dederunt ei vinum 34
bibere cum felle mistum. Et cum gustasset,
noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt 35
eum, diviserunt vestimenta eius, sortem
mittentes: ut impleretur quod dictum est
per Prophetam dicentem: Diviserunt sibi
vestimenta mea, et super vestem meam
miserunt sortem. Et sedentes servabant 36
eum. Et imposuerunt super caput eius cau- 37
sam ipsius scriptam: Hic est Iesus rex
Iudaeorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo 38
latrones: unus a dextris, et unus a sinistris.
Praetereuntes autem blasphemabant eum mo- 39
ventes capita sua, et dicentes: Vah qui 40
destruis templum Dei, et in triduo illud
reaedificas: salva temetipsum: si filius Dei es,

31—56:
Mc 15,20—41
L 23,26.33—49
J 19,16—30

---

[30] Is 50, 6.
[34] Ps 68, 22.
[35] Ps 21, 19.
[38] Is 53, 12. Gen 40, 3—23.
[39] Ps 21, 8; 108, 25.
[40] 26, 61. J 2, 19.

41 descende de cruce. Similiter et principes
sacerdotum illudentes cum Scribis, et senio-
42 ribus dicebant: Alios salvos fecit, seipsum
non potest salvum facere: si rex Israel est,
descendat nunc de cruce, et credimus ei:
43 ' confidit in Deo: liberet nunc, si vult eum:
44 dixit enim: Quia filius Dei sum. Idipsum
autem et latrones, qui crucifixi erant cum
45 eo, improperabant ei. A sexta autem hora
tenebrae factae sunt super universam terram
46 usque ad horam nonam. Et circa horam
nonam clamavit Iesus voce magna, dicens:
Eli, Eli, lamma sabacthàni? hoc est: Deus
meus, Deus meus ut quid dereliquisti me?
47 Quidam autem illic stantes, et audientes,
48 dicebant: Eliam vocat iste. Et continuo cur-
rens unus ex eis acceptam spongiam implevit
aceto, et imposuit arundini, et dabat ei bi-
49 bere. Ceteri vero dicebant: Sine videamus
50 an veniat Elias liberans eum. Iesus autem
iterum clamans voce magna, emisit spi-
51 ritum. Et ecce velum templi scissum est
in duas partes a summo usque deorsum.
et terra mota est, et petrae scissae sunt,
52 ' et monumenta aperta sunt: et multa
corpora sanctorum, qui dormierant, surrexe-
53 runt. Et exeuntes de monumentis post re-
surrectionem eius, venerunt in sanctam

---

[43] Ps 21, 9. Sap 2, 13—20.
[46] Ps 21, 2. J 8, 29.
[48] Ps 68, 22.
[51] Heb 9, 8; 10, 19—20. Ex 26, 31. Am 8, 3 (LXX); 9, 1.
[53] Act 26, 23. Dan 12, 2.

κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ 41
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ 42
δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, κατα-
βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ᾽
αὐτόν. πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν 43
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός.
τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες σὺν 44
αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας 45
σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ 46
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλὶ ἠλὶ λεμὰ σαβαχ-
θανί; τοῦτ᾽ ἔστιν· θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με
ἐγκατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκού- 47
σαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐ- 48
θέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον
πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν
αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ 49
ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν 50
κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. Καὶ 51
ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ᾽ ἄνω-
θεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ
πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν 52
καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
ἠγέρθησαν· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων 53
μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν

---

41 πρεσβ.] *φαρισαιων* D al. a b c ff² hq gat, *πρεσβ. και φαρ.* EFGH al. f syp | *42 σωσαι*] + *ει* ΑΓΔΠ al. lat sy | *σταυρου*] + *ινα ιδωμεν* Tat f | *πιστευσωμεν* ℵEFH al. | *43 ει πεποιθεν* DΘ 1. 118 al. a b h l arm | om. *νυν* ΑΗΠ al. ff² | *44 αυτω*] + *ως οι λοιποι* sys | *45 inc.* et postquam crucifixus est a b c r² | om. *επι πασαν την γην* ℵ* 248 l | *46 ελωει ελωει* B (ℵ 33) | *λαμα ζαφθανει* D h ff² (a b ff¹) | *47 εστωτων* ΑDΓΔ | *49 ελεγον*] *ειπαν* B (D 69, a b c ff² q | *σωσ. αυτον*] + *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα* ℵBCLUΓ 5. 48. 67. 115. 127 gat | om. vers. 49: 59. 239. 253. 433, ante v. 48 pon. Orig | *50* om. *παλιν* FL al. h sys | *52* om. *και τα μνημεια ανεωχθησαν* ℵ* al.

54 *πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκα-*
τόνταρχος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τὸν
Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα
ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ
55 *υἱὸς ἦν οὗτος. ᾿Ησαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ*
ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ·
56 *ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ*
Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν
υἱῶν Ζεβεδαίου.

57–61: Mc 15,42—47. L 23,50—55. J 19,38—42.

57 *Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος*
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς
58 *ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ*
Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ
59 *Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. καὶ λαβὼν τὸ*
σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ,
60 *καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ*
ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον
61 *μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. ᾿Ην δὲ*
ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία,
62 *καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύ-*
ριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συν-
ήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶ-
63 *τον ' λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ*
πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρο-
64 *μαι. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως*
τῆς τρίτης ἡμέρας, μή ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ·
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη
65 *πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ*

---

53 om. *και ενεφανισθ. πολλοις* ℵ al. | *54 γινομενα* B D 33. 258 | *56* om. *μαρια η μαγδ. και* ℵ* | *και μαρ. η*] + *θυγατηρ* sy^{s} | *και ιωση* (*ιωσηφ* ℵ* D W al. lat sy^{s}) *μητηρ*] *και η μαρια η ιωσηφ* ℵ* | *μητηρ* 2°] *μαρια η* ℵ* | *57 εμαθητευθη* ℵ D al. | *58 αποδοθ.*] + *το σωμα* A C Γ Δ Π al. lat sy^{p} | *59* ⟩ *ιωσηφ το σωμα* D a ff^{2} h r^{1} sy^{pal} (+ iesu a f ff^{2} h r^{1}) | *60* om. *αυτο* L 69 arm | *64* om. *αυτου* ℵ B | *κλεψ.*] + *νυκτος* F G L M al.

civitatem, et apparuerunt multis. Centurio 54
autem, et qui cum eo erant, custodientes
Iesum, viso terraemotu et his, quae fiebant,
timuerunt valde, dicentes: Vere Filius Dei
erat iste. Erant autem ibi mulieres multae 55
a longe, quae secutae erant Iesum a Galilaea,
ministrantes ei: inter quas erat Maria Mag- 56
dalene, et Maria Iacobi, et Ioseph mater, et
mater filiorum Zebedaei.

Cum autem sero factum esset, venit 57
quidam homo dives ab Arimathaea, nomine
Ioseph, qui et ipse discipulus erat Iesu. hic 58
accessit ad Pilatum, et petiit corpus Iesu.
Tunc Pilatus iussit reddi corpus. ¦ Et accepto 59
corpore, Ioseph involvit illud in sindone
munda. et posuit illud in monumento suo novo, 60
quod exciderat in petra. Et advolvit saxum
magnum ad ostium monumenti, et abiit. Erat 61
autem ibi Maria Magdalene, et altera Maria,
sedentes contra sepulchrum. Altera autem 62
die, quae est post Parasceven, convenerunt
principes sacerdotum, et Pharisaei ad Pila-
tum, ¦ dicentes: Domine, recordati sumus, 63
quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post
tres dies resurgam. Iube ergo custodiri 64
sepulchrum usque in diem tertium: ne forte
veniant discipuli eius, et furentur eum, et
dicant plebi: Surrexit a mortuis: et erit
novissimus error peior priore. Ait illis 65

57—61: Mc 15,42—47. L 23,50—55. J 19,38—42.

---

[55] L 8, 2. 3.
[56] 20, 20.
[57] Ex 34, 25.
[60] Is 53, 9.
[61] 28, 1.
[63] 27, 40; 12, 40. 2 Cor 6, 8.

Pilatus: Habetis custodiam, ite, custodite
66 sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt
sepulchrum, signantes lapidem, cum custo-
1–10: dibus.
Mc 16,1–10 L 24,1–10. J 20,1–18.
28 Vespere autem sabbati, quae lucescit in
prima sabbati, venit Maria Magdalene, et
2 altera Maria videre sepulchrum. Et ecce
terraemotus factus est magnus. Angelus
enim Domini descendit de caelo: et accedens
3 revolvit lapidem, et sedebat super eum: erat
autem aspectus eius sicut fulgur: et vesti-
4 mentum eius sicut nix. Prae timore autem
eius exterriti sunt custodes, et facti sunt
5 velut mortui. Respondens autem angelus
dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio
enim, quòd Iesum, qui crucifixus est, quae-
6 ritis: ¦ non est hic: surrexit enim, sicut dixit.
venite, et videte locum, ubi positus erat Do-
7 minus. Et cito euntes, dicite discipulis eius
quia surrexit: et ecce praecedit vos in Gali-
laeam: ibi eum videbitis. ecce praedixi vobis.
8 Et exierunt cito de monumento cum timore,
et gaudio magno, currentes nunciare disci-
9 pulis eius. Et ecce Iesus occurrit illis,
dicens: Avete. Illae autem accesserunt, et
tenuerunt pedes eius, et adoraverunt eum.
10 ¦ Tunc ait illis Iesus: Nolite timere. ite,
nunciate fratribus meis ut eant in Gali-
11 laeam, ibi me videbunt. Quae cum abiis-
sent, ecce quidam de custodibus venerunt

---

[66] Dan 6, 18.
28 [1] 27, 61.
[3] 17, 2. Act 1, 10.
[6] 12. 40; 16, 21; 17, 23; 20, 19. Act 2, 36.
[7] 26, 32. J 16, 16. 22.
[10] Heb 2, 11. Gen 45, 4; 50, 19. Ps 21, 23.

Πιλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλί-
σασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλί- 66
σαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ
τῆς κουστωδίας.
Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν 28 1—10: Mc 16,1—10 L 24,1—10. J 20,1—18.
σαββάτων, ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ
ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σει- 2
σμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς
ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον
καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ 3
ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς
χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ 4
τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ἀποκρι- 5
θεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φο-
βεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρω-
μένον ζητεῖτε· ˡοὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς 6
εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύ-
ριος. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθη- 7
ταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. ˡκαὶ ἀπελθοῦσαι 8
ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· 9
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ
τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει 10
αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγ-
γείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται. Πορευομένων 11
δὲ αὐτῶν ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες

ˡ 65 om. *δε* BEFG al. lat | *κουστωδ.*] *φυλακας* D vet. lat | 28,2 *λιθον*] + *απο της θυρας* ACEG al. fh syp | 3 om. *λευκον* vg sys | 5 om. *ταις γυναιξιν* ℵ* | 6 *ηγερθη*] + *απο των νεκρων* c d f ff² q | om. *ο κυριος* ℵBΘ 33 al. sys | 7 om. *απο των νεκρων* D lat sys | om. *ιδου* 1° D vet. lat | 8 *εξελθουσαι* ADΓΔ al. | fin.] + *ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου* ACLG al. fq syh | 10 om. *μου* ℵ | *οψεσθαι* D [illegible] h

εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα
12 *τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρε-*
σβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ
13 *ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ' λέγοντες· εἴπατε ὅτι*
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐ-
14 *τὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο*
ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ
15 *ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τὰ*
ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφη-
μίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς
16 *σήμερον. Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν*
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐ-
17 *τοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν,*
18 *οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλά-*
λησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία
19 *ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέντες οὖν μαθη-*
τεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
20 *πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα*
ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν
εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος.

---

12 *λαβοντες*] *εποιησαν* א* (cf. ad Mt 27, 1) | *14* om. *αυτον* אBΘ 33 e | *15* *σημερον*] + *ημερας* BD al. lat | *16* om. *εις την γαλιλαιαν* 33 Eus | *17* *προσεκυν.*] + *αυτω* AΔΠ al. q sy | *18* *ουρανοις* D fin.] + *καθως απεστηλεν με ο πατηρ καγω αποστελω υμας* Θ syp | *19* *ουν*] *νυν* Tatar D a b h n, om. *ουν* Tatephr אAEFH al. | *βαπτισαντες* BD | om. *αγιου* Tatephr | *20* *ειμι μεθ υμων* אD sypal | *αιωνος*] + *αμην* ΓΔΠΘ al. a b c f sy

in civitatem, et nunciaverunt principibus
sacerdotum omnia, quae facta fuerant. Et 12
congregati cum senioribus consilio accepto,
pecuniam copiosam dederunt militibus, ' di- 13
centes: Dicite quia discipuli eius nocte vene-
runt, et furati sunt eum, nobis dormientibus.
Et si hoc auditum fuerit a praeside, nos 14
suadebimus ei, et securos vos faciemus. At illi 15
accepta pecunia, fecerunt sicut erant edocti.
Et divulgatum est verbum istud apud Iudaeos,
usque in hodiernum diem. Undecim autem 16
discipuli abierunt in Galilaeam in montem,
ubi constituerat illis Iesus. Et videntes eum 17
adoraverunt: quidam autem dubitaverunt.
Et accedens Iesus locutus est eis, dicens: 18
Data est mihi omnis potestas in caelo, et in
terra. euntes ergo docete omnes gentes: bap- 19
tizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiri-
tus sancti: docentes eos servare omnia quae- 20
cumque mandavi vobis: et ecce ego vobiscum
sum omnibus diebus, usque ad consumma-
tionem saeculi.

---

13 27, 64:
16 28, 7. 10.
18 11, 27. Eph 1, 20—22. Dan 7, 14.
19 Mc 16, 15. 16.
20 18, 20. J 14, 23.

SANCTUM IESU CHRISTI EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

2–8: Mt 3,1–12. L 3,1–18. J 1,19–30. Mal 3,1. Is 40,3.

1 Initium Evangelii Iesu Christi, Filii Dei.
2 Sicut scriptum est in Isaia propheta: Ecce
ego mitto angelum meum ante faciem tuam,
3 qui praeparabit viam tuam ante te. Vox
clamantis in deserto: Parate viam Domini,
4 rectas facite semitas eius. Fuit Ioannes in
deserto baptizans, et praedicans baptismum
5 poenitentiae in remissionem peccatorum. Et
egrediebatur ad eum omnis Iudaeae regio,
et Ierosolymitae universi, et baptizabantur
ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata
6 sua. Et erat Ioannes vestitus pilis cameli, et
zona pellicea circa lumbos eius: et locustas,
7 et mel silvestre edebat. Et praedicabat
dicens: Venit fortior me post me: cuius non
sum dignus procumbens solvere corigiam
8 calceamentorum eius. Ego baptizavi vos
aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto.

Inscr. Act 12, 12; 15, 37. Col 4, 10. Philem 24. 2 Tim 4, 11. 1 Pt 5, 13.

1 [2] Ex 23, 20. Mt 11, 10. L 7, 27. J 3, 28.

[6] 4 Reg 1, 8. Zach 13, 4. Mt 11, 8.

[7] Act 13, 25.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ 1
τοῦ θεοῦ. Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἠσαΐᾳ τῷ 2
προφήτῃ· »ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν
μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν
ὁδόν σου· ¹ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμά- 3
σατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ,« ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ 4
ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν 5
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται
πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου 6
καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ ἐκήρυσ- 7
σεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

2–8: Mt 3,1–12 L 3,1–18. J 1,19–30. Mal 3,1.
Is 40,3.

1,*1* om. *υιου του θεου* ℵ* Θ 28 sy[pal] Iren Orig | *2 τω ησ. τω προφ.*] *τοις προφηταις* AEFH al. (r¹) | *οδ. σου*] + *εμπροσθεν σου* ΑΓΔ al. f ff¹·² g¹·² | *3 αυτου*] *του θεου ημων* Tat D (*υμων*) a b c f ff² g², + Lc 3, 5—6. Is. 40, 5—8 W c | *4* om. *ο* ADPΓΠ | > *εν τη ερημω βαπτ.* D 28 vet. lat | *5* om. *και* 3° ℵ* a | > *και εβαπτ. παντες* ΑΡΓΠ 13. 124 al. | om. *ποταμω* DWΘ a b c ff² sy | *6 τριχ. καμ. κ. ζων. δερμ. περι τ. οσφ. αυτου*] *δερρην καμηλου* D a, om. *και ζων.—αυτου* b ff² r¹ t | *7 εκηρ. λεγ. κτλ.*] *ελεγεν αυτοις· εγω μεν υμας βαπτιζω εν υδατι* (+ in paenitentiam a). *ερχεται δε οπισω μου ο ισχυροτερος μου* Tat D a r¹ | om. *κυψας* Tat DΘ 28 vet. lat | *8* om. *δε* Tat D 69 a ff² | > *υμας βαπτισει* D al. a ff² | *αγιω*] + *και πυρι* Tat P al.

9–11: 9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν
Mt 3,13–17. L 3,21.22. Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη
J 1,31–34. 10 εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. καὶ εὐθὺς ἀνα-
βαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς
οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν κατα-
11 βαῖνον εἰς αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδό-
12.13: 12 κησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς
Mt 4,1–11. L 4,1–13. 13 τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα
ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν
μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
14.15: 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν
Mt 4,12–17. L 4,14.15. ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέ-
15 λιον τοῦ θεοῦ ˈ καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ
καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετα-
16–20: 16 νοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Καὶ
Mt 4,18–22. L 5,1–11. παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας
εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος
ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς.
17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου,
καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλεεῖς ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐ-
19 τῷ. Καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ

---

9 om. και εγενετο a | ναζαρεθ D E F G H W al. | > υπο ιωανν. εις τον ιορδ. A P Γ Δ Π al. c f | *10* om. ευθυς D a b ff^{2} r^{1} | σχιζ.] ηνοιγμενους Tat D lat sy^{pal} | πνευμα] + θεου 700 al. | καταβ.] + απο του ουρανου W, + και μενον ℵ W 33. 262 b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ vg | *11* εγενετο] ηκουσθη (Θ) 28. 565, venit a f, om. Tat ℵ* D ff^{2} t | του ουρανου W b c, + λεγουσα c f l | σοι] ω A Γ Π al. b d g^{1} | *12* πνευμα] + το αγιον Tat D | *13* ημερ.] + και τεσσαρακ. νυκτας L M 13. 33 al. (c) ff^{1} g^{1} vg | *14* μετα δε] και μετα B D a c ff^{2} | ευαγγ.] + της βασιλειας A D Γ Δ Π al. a f g$^{1.2}$ vg | *15* om. και λεγων ℵ* c sy^{s} | πεπληρωνται οι καιροι Tat D vet. lat | του θεου] των ουρανων W | *16* αμφιβ.] + αμφιβληστρον A Γ Δ Π al. b ff^{2}, + τα δικτυα D Θ 13. 28. 69. 124. 346 a c f g$^{1.2}$ vg | *17* om. γενεσθαι 1. 13. 28 al. b r^{1} sy | *18* τα δικτυα] παντα D a b c ff^{2} r^{1} | *19* om. ολιγον Tat ℵ*

Et factum est: in diebus illis venit Ie- 9 9—11: Mt 3,13—17. L 3,21 22. J 1,32—34
sus a Nazareth Galilaeae: et baptizatus est
a Ioanne in Iordane. Et statim ascendens 10
de aqua, vidit caelos apertos, et Spiritum
tamquam columbam descendentem, et manen-
tem in ipso. Et vox facta est de caelis: Tu 11
es filius meus dilectus, in te complacui. Et 12 12.13: Mt 4,1—11. L 4,1—13
statim Spiritus expulit eum in desertum. Et 13
erat in deserto quadraginta diebus, et qua-
draginta noctibus: et tentabatur a satana:
eratque cum bestiis, et angeli ministra-
bant illi.

Postquam autem traditus est Ioannes, 14 14.15: Mt 4,12—17. L 4,14.15.
venit Iesus in Galilaeam, praedicans Evan-
gelium regni Dei, ' et dicens: Quoniam 15
impletum est tempus, et appropinquavit
regnum Dei: poenitemini, et credite Evan-
gelio. Et praeteriens secus Mare Galilaeae, 16 16—20: Mt 4,18—22. L 5,1—11.
vidit Simonem, et Andream fratrem eius,
mittentes retia in mare, (erant enim pisca-
tores) ' et dixit eis Iesus: Venite post me, 17
et faciam vos fieri piscatores hominum.
Et protinus relictis retibus, secuti sunt 18
eum. Et progressus inde pusillum, vidit Iaco- 19
bum Zebedaei, et Ioannem fratrem eius, et

---

[9] L 2, 51.
[10] Ez 1, 1.
[11] 9, 7. Ps 2, 7. Is 42, 1. Gen 22, 2.
[13] Ps 90, 13. Job 5, 22. 23. J 1, 51.
[15] Gal 4, 4. Dan 7, 22.
[17] Mt 13, 47.

20 ipsos componentes retia in navi: | et statim
vocavit illos. Et relicto patre suo Zebedaeo
in navi cum mercenariis, secuti sunt eum.
21—28: L 4,31—37. Mt 4,13. 21 Et ingrediuntur Capharnaum: et statim
sabbatis ingressus in synagogam, docebat eos.
22 Et stupebant super doctrina eius: erat enim
docens eos, quasi potestatem habens, et
23 non sicut Scribae. Et erat in synagoga
eorum homo in spiritu immundo: et excla-
24 mavit, | dicens: Quid nobis, et tibi Iesu Na-
zarene: venisti perdere nos? scio qui sis,
25 Sanctus Dei. Et comminatus est ei Iesus,
26 dicens: Obmutesce, et exi de homine. Et
discerpens eum spiritus immundus, et excla-
27 mans voce magna exiit ab eo. Et mirati
sunt omnes, ita ut conquirerent inter se
dicentes: Quidnam est hoc? quaenam doc-
trina haec nova? quia in potestate etiam
spiritibus immundis imperat, et obediunt ei.
28 Et processit rumor eius statim in omnem
29—34: Mt 8,14—16. L 4,38—41. 29 regionem Galilaeae. Et protinus egredientes
de synagoga, venerunt in domum Simonis,
30 et Andreae cum Iacobo, et Ioanne. De-

---

22 Mt 7, 28—29.
24 5, 7. 3 Reg 17, 18. Ps 15, 10. L 1, 35.
26 9, 26.
30 Act 28, 8.

αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν 20
πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐ- 21 **21–28:** L 4,31—37. Mt 4,13
θὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν
ἐδίδασκεν. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ- 22
τοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν 23
τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν ' λέγων· ἔα, τί ἡμῖν 24
καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς.
οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν 25
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ
αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 26
θαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ
αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζη- 27
τεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; δι-
δαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς παντα- 28
χοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. Καὶ 29 **29–34:** Mt 8,14—16. L 4,38—41.
εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατ- 30

---

20 απηλθ. οπισω αυτου] ηκολουθησαν αυτω Tat D W lat | *22* om. αυτους b q sy^s | om. και 2° D b c e ff^2 | γραμμ.] + αυτων C M Δ 33 al. c f g^2 | *23* om. ευθυς A C D Γ al. lat sy | αυτων] των ιουδαιων 713. 1082, om. D L 72 b c e ff^2 g^1 t | *24* om. εα ℵ B D W Θ 157 lat sy | οιδαμεν ℵ L Δ Tert arm | *26* και σπαρ. κτλ.] και εξηλθεν το πνευμα (το ακαθαρτον) και σπαραξας αυτον και κραξας φωνη μεγαλη εξηλθεν απ αυτου D e ff^2 | *27* ωστε συνζητ.] και συνεζητουν W b c e ff^2 q r^1 | om. προς εαυτ. λεγ. b e ff^2 q | om. τι εστιν τουτο Tat D W vet. lat | διδαχ.] + εκεινη D b q | *28* om. ευθυς Tat ℵ* Θ 1. 28. 33 al. b c e ff^2 r^1 sy^s | om. πανταχου ℵ* A D G Π al. c ff^2 g$^{1.2}$ vg sy | *29* om. ευθυς D c e ff^2 r^1 sy, εξελθων δε εκ της συναγωγης ηλθεν D W b e q

ἔκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ
31 *περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν*
κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ
32 *πυρετὸς εὐθύς, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Ὀψίας*
δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαι-
33 *μονιζομένους· καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη*
34 *πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς*
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια
πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαι-
35—39: L 4,42—44. 35 *μόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. Καὶ πρωῒ ἔννυχα*
λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον
36 *τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξεν αὐ-*
37 *τὸν Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εὑρόντες αὐ-*
38 *τὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. καὶ*
λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας
κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο
39 *γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συν-*
αγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ
δαιμόνια ἐκβάλλων.

40—45: Mt 8,2—4. L 5,12—16. 40 *Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν*

---

30 om. ευθυς W b c ff² q r¹ sy | *31* ηγειρεν — χειρος] εκτεινας την χειρα κρατησας ηγειρεν αυτην D (W) b q r¹ | om. ευθυς ℵ B C L W 1. 28. 33 al. e arm | και 3°] + ηγερθη Tat 16 c (e) | αυτοις] αυτω W 579 d e | *32* om. οψιας δε γενομενης b e q sy^s | εδυσεν B D | εχοντας] + νοσοις ποικιλαις D vet. lat sy^s (cf. ℵ*!) | om. και τους δαιμον. W r¹ sy^s | *33* θυραν] + αυτου D c ff² q | πολλους — νοσοις] αυτους Tat D (sy^s ℵ L) | *34* και δαιμ. — εξεβ.] και τους δαιμονια εχοντας εξεβαλεν αυτα απ αυτων D ff² | λαλειν τα δαιμ.] αυτα λαλειν D Θ vet. lat sy^s | fin.] + και εθεραπευσεν πολλους κακως εχοντας ποικιλαις νοσοις και δαιμονια πολλα εξεβαλεν D | *35* om. λιαν W vet. lat | om. αναστας D a c sy^s | om. εξηλθεν και W b e ff² q | *37* και ευρ. αυτον λεγ.] λεγοντες W b c | *38* om. αλλαχου A D Γ Δ al. lat sy | κωμοπ.] κωμας και εις τας πολεις D lat sy | εξηλθον] εληλυθα W Δ 28. 69. 124. 346 al., εξεληλυθα A D Γ Π al. | *39* εις 1°] + πασας e sy | ηλθεν] ην A C D Γ al. lat sy | om. και τα δαιμ. εκβ. W.

cumbebat autem socrus Simonis febricitans:
et statim dicunt ei de illa. Et accedens 31
elevavit eam, apprehensa manu eius: et
continuo dimisit eam febris, et ministrabat
eis. Vespere autem facto cum occidisset sol, 32
afferebant ad eum omnes male habentes, et
daemonia habentes: et erat omnis civitas 33
congregata ad ianuam. Et curavit multos, 34
qui vexabantur variis languoribus, et dae-
monia multa eiiciebat, et non sinebat ea loqui,
quoniam sciebant eum. Et diluculo valde 35 35—39: L 4,42—44.
surgens, egressus abiit in desertum locum,
ibique orabat. Et prosecutus est eum Simon, 36
et qui cum illo erant. Et cum invenissent 37
eum, dixerunt ei: Quia omnes quaerunt te.
Et ait illis: Eamus in proximos vicos, et civi- 38
tates, ut et ibi praedicem: ad hoc enim veni.
Et erat praedicans in synagogis eorum, et in 39
omni Galilaea, et daemonia eiiciens.

Et venit ad eum leprosus deprecans 40 40—45: Mt 8,2—4. L 5,12—16.

---

[34] L 4, 41. Act 16, 17—18.

eum: et genu flexo dixit ei: Si vis, potes me
41 mundare. Iesus autem misertus eius, extendit
manum suam: et tangens eum, ait illi: Volo:
42 Mundare. Et cum dixisset, statim discessit
43 ab eo lepra, et mundatus est. Et commi-
44 natus est ei, statimque eiecit illum: et dicit
ei: Vide nemini dixeris: sed vade, ostende te
principi sacerdotum, et offer pro emundatione
tua, quae praecepit Moyses in testimonium
45 illis. At ille egressus coepit praedicare, et
diffamare sermonem, ita ut iam non posset
manifeste introire in civitatem, sed foris in
desertis locis esset, et conveniebant ad eum
undique.

1–12: Mt 9,1–8. L 5,17–26.

2 Et iterum intravit Capharnaum post
dies, et auditum est quòd in domo esset,
2 et convenerunt multi, ita ut non caperet
neque ad ianuam, et loquebatur eis verbum.
3 Et venerunt ad eum ferentes paralyticum,
4 qui a quattuor portabatur. Et cum non
possent offerre eum illi prae turba, nudaverunt
tectum ubi erat: et patefacientes submiserunt
5 grabatum, in quo paralyticus iacebat. Cum
autem vidisset Iesus fidem illorum, ait paraly-
6 tico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua. Erant
autem illic quidam de Scribis sedentes, et

---

[44] 3, 12; 5, 43; 7, 36. Lev 13, 49; 14, 2—32.

αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι
ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς 41
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο
καὶ λέγει αὐτῷ· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εἰπόν- 42
τος αὐτοῦ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέπρα,
καὶ ἐκαθερίσθη. καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ 43
εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, [1] καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα 44
μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον
τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ δια- 45
φημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνα-
σθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ᾽ ἔξω ἐπ᾽
ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν
πάντοθεν.

Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι᾽ ἡμε- 2 1—12: Mt 9,1—8. L 5,17—26
ρῶν ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. καὶ [εὐθέως] 2
συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ
τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν 3
αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι 4
προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν
τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. καὶ 5
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παρα-
λυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. ἦσαν 6
δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ

---

40 om. *και γονυπ. αυτον* B D G Γ W 124 al. a b c ff^{2} g^{1} | *αυτω*] + *κυριε* B C L W c e ff^{2} g^{1} sy^{pal} arm | *41 ο δε ιησ.*] *και* ℵ B D vet. lat | *σπλαγχν.*] *οργισθεις* Tat D a ff^{2} r^{1}, om. b | om. *αυτω* ℵ W al. c ff^{2} sy^{p} | *42* om. *ειποντος αυτου* ℵ B D L W 69 al. a b c e ff^{2} g^{1} sy | om. *και εκαθερισθη* W b e | *43* om. vers. W b c (e, sy) | *44 αρχιερει* 33. 69 ff^{2} vg | *45* > *φανερως εισελθ. εις πολ.* D ff^{2} sy | om. *παντοθεν* b e | 2,2 om. *ευθεως* ℵ B L W Θ 33 b vg arm | *3 και 1°*] + *ιδου ανδρες* W 565 | *4 προσενεγκ.*] *προσεγγισαι* A C D Γ al. vet. lat^{pler} | om. *εξορυξ.* D W vet. lat sy | *5 παραλ.*] + *θαρσει* C | *τεκν.*] + *μου* ℵ* sy

7 διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· τί οὗτος
οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι
8 ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογί-
ζονται αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα
9 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν
10 κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι
ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, — λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 ˈ σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ
12 ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς
ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων,
ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

13—17: Mt 9,9—13. L 5,27—32.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν
14 αὐτούς. Καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ
Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν
15 αὐτῷ. Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
16 ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ
γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες αὐτὸν ἐσθί-

6 αυτων] + λεγοντες D W a b c e ff^2 r^1 | *8* om. ουτως B W Θ a c e ff^2 q r^1 | om. εν εαυτοις W c e | om. ταυτα L W Θ 275 b c e ff^2 | υμων] + πονηρα c e | *9* om. τω παραλυτ. W 33 a e | > υπαγε εις τον οικον σου η ειπειν αφαιωνται σου αι αμαρτ. D a ff^2 r^1 | *10* > επι της γης αφιεναι ℵ C D H L al. lat sy, om. επι της γης W b q | *11* om. σοι λεγω W b c e | *12* om. ευθυς W b c e q | εναντ.] εμπροσθεν ℵ B L W 700, ενωπιον 28. 33 al. | εξιστ. παντας] θαυμαζειν αυτους W | > ουτως ουδεποτε ℵ B D L W 244 e | ειδομεν] εφανη εν τω ισραηλ ℵ | *14* λευιν] ιακωβον Tat D Θ al. vet. lat | *15* κατακειμενων αυτων D Θ (W) vet. lat | om. αυτου 1° W b c | *16* αυτον εσθ.] οτι ησθιεν ℵ D L, οτι εσθιει B 33 b d ff^2 | om. ιδοντες — τελωνων W e

cogitantes in cordibus suis: Quid hic sic 7
loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere
peccata, nisi solus Deus? Quo statim cognito 8
Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se,
dicit illis: Quid ista cogitatis in cordibus
vestris? Quid est facilius dicere paralytico: 9
Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge,
tolle grabatum tuum, et ambula? Ut autem 10
sciatis quia Filius hominis habet potestatem
in terra dimittendi peccata, (ait paralytico)
[1] tibi dico: Surge, tolle grabatum tuum, et vade 11
in domum tuam. Et statim surrexit ille: et, 12
sublato grabato, abiit coram omnibus, ita ut
mirarentur omnes, et honorificarent Deum,
dicentes: Quia numquam sic vidimus.

Et egressus est rursus ad mare: omnis- 13 13—17: Mt 9,9–13. L 5,27–32.
que turba veniebat ad eum, et docebat
eos. Et cum praeteriret, vidit Levi Al- 14
phaei sedentem ad telonium, et ait illi:
Sequere me. Et surgens secutus est eum.
Et factum est, cum accumberet in domo illius, 15
multi publicani, et peccatores simul dis-
cumbebant cum Iesu, et discipulis eius:
erant enim multi, qui et sequebantur eum.
Et Scribae, et Pharisaei videntes quia mandu- 16

---

2 [7] Is 43, 25.
[8] J 2, 25.
[11] J 5, 8.
[14] J 1, 43.

caret cum publicanis, et peccatoribus, dice-
bant discipulis eius: Quare cum publicanis,
et peccatoribus manducat et bibit Magister
17 vester? Hoc audito Iesus ait illis: Non
necesse habent sani medico, sed qui male
habent: non enim veni vocare iustos, sed
peccatores.
18–22: Mt 9,14–17. L 5,33–38. 18 Et erant discipuli Ioannis, et Pharisaei
ieiunantes: et veniunt, et dicunt illi: Quare
discipuli Ioannis, et Pharisaeorum ieiunant,
19 tui autem discipuli non ieiunant? Et ait
illis Iesus: Numquid possunt filii nuptiarum,
quamdiu sponsus cum illis est, ieiunare?
Quanto tempore habent secum sponsum, non
20 possunt ieiunare. Venient autem dies cum
auferetur ab eis sponsus: et tunc ieiunabunt
21 in illis diebus. Nemo assumentum panni
rudis assuit vestimento veteri: alioquin aufert
supplementum novum a veteri, et maior
22 scissura fit. Et nemo mittit vinum novum
in utres veteres: alioquin dirumpet vinum
utres, et vinum effundetur, et utres peribunt:
sed vinum novum in utres novos mitti debet.
23–28: Mt 12,1–8. L 6,1–5. 23 Et factum est iterum cum Dominus
sabbatis ambularet per sata, et discipuli
eius coeperunt progredi, et vellere spicas.

---

[17] Ex 15, 26. J 3, 17; 12, 47.
[19] J 3, 29.
[20] L 17, 22. J 16, 20.
[22] Job 32, 19.

οντα μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; καὶ ἀκούσας 17
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ
ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ
ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρι- 18
σαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθη-
ταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μα-
θηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 19
μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμ-
φίος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον
ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται
νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ 20
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους 21
ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ
μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ
παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ οὐδεὶς 22
βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλ-
λυται καὶ οἱ ἀσκοί. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινοὺς βλητέον.
Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παρα- 23
πορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.

18 22: Mt 9,14—17. L 5,33—38.

23 28: Mt 12,1—8. L 6 1—5.

---

16 τι] *δια τι* (om. *οτι*) Tat ℵDW, om. BL 33 al. | > *των αμαρτ. κ τελων. εσθ. κ. πιν.* D a | *17 ιατρων* a b ff^{2}q | *αμαρτ.*] + *εις μετανοιαν* C Γ al. a c | *18 φαρισαιοι*] *των φαρισαιων* EFGH al. 1. 33 al | om. *μαθηται* 4° B 127 | *19* om. *οσυν χρονον — νηστευειν* Tat DUW 1. 33. 118. 248 al. a b e ff^{2}i sy | *20 εκειναις ταις ημεραις* Γ al. a b c e f | *21 επισυνραπτει* D | *22 παλαιους*] + *αλλ εις καινους* W | *ρηξει — ασκους*] *διαρησσονται οι ασκοι* W a | *οιν. εκχειται και οι ασκοι απολουνται* ℵ A C Γ Δ Π al. vg om. *αλλα—βλητεον* D a b ff^{2}i t, om. *βλητεον* ℵ*B | *23 σταχ.*] + *και εσθιειν* a c e ff^2

24 *καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν*
25 *τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; καὶ αὐτὸς λέγει*
αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ,
ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ
1 Sm 21,7. 26 *μετ᾽ αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ*
θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους
τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν
εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
27 *αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ*
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ
28 *τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-*
1–6: 3 *θρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Καὶ εἰσῆλθεν*
Mt 12,9—14. L 6,6—11. *πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος*
2 *ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· καὶ παρετήρουν*
αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα
3 *κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ*
τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
4 *καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆ-*
σαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι;
5 *οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽*
ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρ-
δίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν
χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ

---

24 om. *αυτω* D e i t | *ποιουσ.*] + *οι μαθηται σου* Tat D M Θ 1. 13. 28. 69. 124. 346 vet. lat sy^s | *εξεστ.*] + *αυτοις* D a b c ff^2 r^1 | *25* om. *αυτος* ℵ B C L W 13. 28. 33. 69. 124 al. b f ff^2 i q vg | *λεγει*] *αποκριθεις ειπεν* D a | *26* om. *πως* B D r^1 t | om. *επι αβιαθαρ αρχ.* D W 271 a b e ff^2 i r^1 t sy^s | > *εφαγ. τους αρτ. τ. προθ.* W b c ff^2 | > *μετ αυτω ουσιν ους ουκ εξεστι φαγειν ει μη τ. ιερευσιν* D a b c e i | *27 και ελεγ. αυτοις*] *λεγω δε υμιν οτι* D W vet. lat | om. *το σαββατον* — *28 ωστε* D a c e ff^2 i, om. *και ουχ* — *σαββ.* W sy^s | *εγενετο*] *εκτισθη* W 700 sy | *28* fin.] + Mc 3, 21: a | 3,*1 και εισηλθ. παλιν*] *εισελθοντος αυτου* W c e | *ην εκει*] *ερχεται* W b c e | *3 εγειρε*] + *και στηθι* Tat D c e f arm | *εν μεσω* D^{gr} c | *4 σωσαι*] + *μαλλον* D 28. 124 | *5 πωρωσει*] *νεκρωσει* D c ff^2 i r^1 sy^s | *χειρα*] + *σου* ℵ A C D G al. lat sy | *αυτου*] + *ευθεως* D ff^2 i, + *υγιης ως η αλλη* L Γ al. (131 a b c g^2 + *ως η αλλη*)

Pharisaei autem dicebant ei: Ecce, quid 24
faciunt sabbatis quod non licet? Et ait illis: 25
Numquam legistis quid fecerit David, quando
necessitatem habuit, et esuriit ipse, et qui cum
eo erant? quomodo introivit in domum Dei 26 1 Sm 21,1
sub Abiathar principe sacerdotum, et panes
propositionis manducavit, quos non licebat
manducare, nisi sacerdotibus, et dedit eis,
qui cum eo erant? Et dicebat eis: Sab- 27
batum propter hominem factum est, et non
homo propter sabbatum. Itaque Dominus est 28
filius hominis, etiam sabbati. Et introivit **3** 1—6: Mt 12,9—14 L 6,6—11
iterum in synagogam: et erat ibi homo habens
manum aridam. Et observabant eum, si sab- 2
batis curaret, ut accusarent illum. Et ait 3
homini habenti manum aridam: Surge in
medium. Et dicit eis: Licet sabbatis bene- 4
facere, an male? animam salvam facere, an
perdere? At illi tacebant. Et circumspiciens 5
eos cum ira, contristatus super caecitate
cordis eorum, dicit homini: Extende manum
tuam. Et extendit, et restituta est manus

---

[26] Lev 24, 9.
[27] Deut 5, 14.
3 [5] J 11, 33. Mc 3, 34; 10, 23.

6 illi. Exeuntes autem Pharisaei, statim cum
Herodianis consilium faciebant adversus eum
quomodo eum perderent.
7–12: Mt 12,15.16 L 6,17–19. 7 Iesus autem cum discipulis suis secessit
ad mare: et multa turba a Galilaea, et
8 Iudaea secuta est eum, et ab Ierosolymis,
et ab Idumaea, et trans Iordanem: et qui
circa Tyrum, et Sidonem, multitudo magna,
audientes, quae faciebat, venerunt ad eum.
9 Et dixit discipulis suis ut navicula sibi
deserviret propter turbam, ne comprimerent
10 eum. multos enim sanabat ita ut irruerent
in eum ut illum tangerent quotquot habebant
11 plagas. Et spiritus immundi, cum illum
videbant, procidebant ei: et clamabant di-
12 centes: Tu es Filius Dei. Et vehementer
comminabatur eis ne manifestarent illum.
13–19: Mt 10,1–4. L 6,12–16. 13 Et ascendens in montem vocavit ad se
14 quos voluit ipse: et venerunt ad eum. Et
fecit ut essent duodecim cum illo: et ut
15 mitteret eos praedicare. Et dedit illis potes-
tatem curandi infirmitates, et eiiciendi dae-
16 monia. Et imposuit Simoni nomen Petrus:
17 et Iacobum Zebedaei, et Ioannem fratrem

---

[6] Mt 22, 16. Mc 12, 13.
[8] Mt 4, 25; 15, 22.
[9] 5, 24.
[10] Mt 15, 30.
[11] L 4, 41.
[12] 1, 34.
[16] J 1, 42.
[17] L 9, 54.

αὐτοῦ. καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ 6
τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ,
ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀν- 7
εχώρησεν πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν· καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας ˈ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς 8
Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ
Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα
ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθη- 9
ταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· πολλοὺς γὰρ 10
ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ
ἅψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας. καὶ τὰ πνεύματα 11
τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν
αὐτῷ καὶ ἔκραζεν λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν 12
φανερὸν ποιήσωσιν. Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ 13
ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ
ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα 14
ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς
κηρύσσειν ˈ καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαι- 15
μόνια· καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν 16
ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν 17
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ

7–12: Mt 12,15.16. L 6,17–19.

13–19: Mt 10,1–4. L 6,12–16.

---

6 > ευθυς εξελθοντες a e r^1 sy^s, om. ευθυς L W al. b q | εδιδουν] εποιουν A P Γ Π al. lat^{pler} | om. κατ αυτου b c sy^s | *7* > και απο ιουδαιας ηκολουθησεν ℵ C Δ 238 vg, om. ηκολ. D W 28. 124 a b c e ff^2 i q r^2 sy^s | *8* om. και απο της ιδουμ. ℵ W Θ 118. 258 c ff^2 sy^s | om. πληθος πολυ W a b c sy^s | *9* αυτον] + πολλοι D a i (ff^2 13. 28. 69. 124. 346) | *11* om. οταν αυτον εθεωρ. sy^s | συ ει] + ο χριστος C M P 16. 121 al. | *13* om. αυτος W c i sy | *14* δωδεκα] + ους και αποστολους ωνομασεν ℵ B C W Θ al. | κηρυσσ.] + το ευαγγελιον D W b e f ff$^{1.2}$ i q | om. και ινα αποστ.—κηρυσσειν c g^2 gat (cf. 15) | *15* εχειν] εδωκεν αυτοις D b c f ff^2 g$^{1.2}$ i vg | εξουσ.] + θεραπευειν τας νοσους και A D P Γ Π al. lat sy | δαιμ.] + και περιαγοντας κηρυσσειν το ευαγγελιον W a c e

Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βο-
18 ανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν καὶ
Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ
Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ
19 Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον ˈ καὶ Ἰού-
δαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν
ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον
21 φαγεῖν. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξῆλθον
22—30: Mt 12,24—32. L 11,15—22.
22 κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ
γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες
ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι
23 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσ-
καλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνα-
25 ται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία
ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία
26 ἐκείνη στῆναι. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ᾽
ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ
27 τέλος ἔχει. ἀλλ᾽ οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν
οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ,
28 καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἀμὴν

---

17. 18 inc.: κοινως δε αυτους εκαλεσεν βοανηργες. ησαν δε ουτοι σιμων και ανδρεας ιακωβος και ιωαννης φιλιππος κτλ. W b c e q | βαρθολ. και] + iudas c e, om. θαδδαιος e | 17 ονομα B D^{gr} 28. 225. 271 sy^p | 18 θαδδαιον] λεββαιον D a b ff^2 i q r^1 | 20 ερχεται ℵ B W al. b (e ff^2 i r^1) sy^s | 21 ακουσ. οι παρ αυτου] οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεις και οι λοιποι D (W) vet. lat | εξεστη] εξεσταται αυτους D (W Θ) 13. 69. 346 a b d ff^2 i q | om. οτι εξεστη — 22 καταβαντες ελεγον c e | 22 και οτι — των δαιμ.] τον αρχοντα τ. δ. και δι αυτου W vet. lat | 25 om. η οικια εκεινη W e | 26 ανεστη εφ εαυτον] σαταναν εκβαλλει Tat D vet. lat | στηναι] + η βασιλεια αυτου Tat D W vet. lat (c e ff^2 > μεμερ. η βασ. αυτου) | 27 ισχ. διαρπασαι εισελθων W b c e ff^2 | > τα σκευη τ. ισχ. εισελθ. εις τ. οικ. αυτ. διαρπ. A Γ Π al. lat^{pler} | την οικιαν 2° | τα σκευη W e sy^s | 28 αμην αμην c sy^s

Iacobi, et imposuit eis nomina Boanerges,
quod est, Filii tonitrui: et Andream, et 18
Philippum, et Bartholomaeum, et Matthaeum,
et Thomam, et Iacobum Alphaei, et Thad-
daeum, et Simonem Cananaeum, | et Iudam 19
Iscariotem, qui et tradidit illum.

Et veniunt ad domum: et convenit iterum 20
turba, ita ut non possent neque panem man-
ducare. Et cum audissent sui, exierunt tenere 21
eum: dicebant enim: Quoniam in furorem
versus est. Et Scribae, qui ab Ierosolymis 22 22–30: Mt 12,24–32 L 11,15–22
descenderant, dicebant: Quoniam Beelzebub
habet, et quia in principe daemoniorum eiicit
daemonia. Et convocatis eis in parabolis 23
dicebat illis: Quomodo potest satanas sata-
nam eiicere? Et si regnum in se dividatur, 24
non potest regnum illud stare. Et si domus 25
super semetipsam dispertiatur, non potest
domus illa stare. Et si satanas consurrexerit 26
in semetipsum, dispertitus est, et non poterit
stare, sed finem habet. Nemo potest vasa fortis 27
ingressus in domum diripere, nisi prius fortem
alliget, et tunc domum eius diripiet. Amen 28

---

[20] 6, 31.
[21] J 7, 20; 8, 48. 52; 10, 20.
[22] L 12, 10.
[28] 1 J 5, 16.

dico vobis, quoniam omnia dimittentur filiis
hominum peccata, et blasphemiae, quibus
29 blasphemaverint. qui autem blasphemaverit
in Spiritum sanctum, non habebit remissio-
nem in aeternum, sed reus erit aeterni delicti.
30 Quoniam dicebant: Spiritum immundum
31–35: Mt 12,46–50. L 8,19–21. 31 habet. Et veniunt mater eius et fratres:
et foris stantes miserunt ad eum vocantes
32 eum, ' et sedebat circa eum turba: et dicunt
ei: Ecce mater tua, et fratres tui foris quae-
33 runt te. Et respondens eis, ait: Quae est
34 mater mea, et fratres mei? Et circumspiciens
eos, qui in circuitu eius sedebant, ait: Ecce
35 mater mea, et fratres mei. Qui enim fecerit
voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea,
et mater est.

1–20: Mt 13,1–23. L 8,4–15. 4 Et iterum coepit docere ad mare: et con-
gregata est ad eum turba multa, ita ut navim
ascendens sederet in mari, et omnis turba
2 circa mare super terram erat: et docebat eos in
parabolis multa, et dicebat illis in doctrina
3 sua: ' Audite: ecce exiit seminans ad seminan-
4 dum. Et dum seminat, aliud cecidit circa
viam, et venerunt volucres caeli, et com-

---

[34] J 20, 17.

λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν
ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
ὅσας ἐὰν βλασφημήσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ 29
εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν
αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. ὅτι 30
ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. Καὶ ἔρχον- 31 **31–35:** Mt 12,46—50.
ται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ L 8,19—21.
ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες
αὐτόν. καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγου- 32
σιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
[καὶ αἱ ἀδελφαί σου] ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ 33
ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου
καὶ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενος τοὺς 34
περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ
μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ 35
θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελ-
φὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά- 4 **1–20:** Mt 13,1—23
λασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, L 8,4—15.
ὥστε αὐτὸν εἰς [τὸ] πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν
τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν
ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα- 2
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ· [1] ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ 3
σπεῖραι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν 4
παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατ-

---

28 οσα BDE al. | om. οσας — βλασφημησωσιν W vet. lat | *29* αμαρτηματος] κρισεως ΑΓΠ al. f sy^p | *30* εχει] εχειν αυτον D 77. 235 a b c e ff^2 g^1 q | *31* > οι αδελφ και η μητηρ ΑΓΠ al. | στηκοντες BCΔ 28 | καλ.] φωνουντες DΠΓ al. | *32* om. και αι αδελφαι σου ℵBCG al. 1. 13. 33. 69 al. e ff^2 vg | ζητ.] στηκουσιν ζητουντες W (a) b (c) e f, + σε ιδειν c e | *33* και 1°] ος δε W b c e ff^2 q r^1 | **4**,*1* εν τη θαλ.] παρα τον αιγιαλον W b e | προς την θαλ.] εν τω αιγιαλω W vet. lat^{pler} | om. επι της γης DW vet. lat sy^s | ησαν] stabat f ff^2, c r^1 sy | *2* πολλα και ελεγ. αυτ. εν τη διδ. αυτ.] λεγων W b c e | *4* om. εγενετο DFW al. lat sy | πετ.] + του ουρανου DGM a ff^2 g^1 i q r^1

5 *ἔφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες*
ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξαν-
6 *έτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· καὶ ὅτε ἀνέτει-*
λεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
7 *ῥίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάν-*
θας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν
8 *αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. καὶ ἄλλα ἔπεσεν*
εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀνα-
βαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριά-
9 *κοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν·*
10 *ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ὅτε ἐγένετο*
κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν
11 *τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·*
ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
Is 6,9.10. 12 *πάντα γίνεται, ἵνα »βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ*
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶ-
σιν, μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς.«
13 *καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν*
ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;
14 15 *ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ*
παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν
ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει
16 *τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. καὶ οὗτοί*
εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι,
οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς

---

5 οπου . . . και] **και οτι** D W vet. lat^{pler} | om. **ευθυς** b sy^s | *εξανετ.*] *εξεβλαστησεν* 1. 13. 28. 69 al. | *6 και — ηλιος*] *ηλιου δε ανατειλαντος* A Π al. a c e f | *8 αυξανοντα* Π al. | *9 ακουετω*] + **και ο συνιων συνιετω** D a b ff^2 i r^1 | *10 περι—δωδεκα*] **μαθηται αυτου** D W Θ 13. 28. 69 al. a b c ff^2 g^1 i q r^1 | **την παραβολην** A Π al., **τις η παραβολη αυτη** D W Θ 13. 28. 69 al. a b c f ff^2 g^1 i l q | *11* om. *τα παντα* b c ff^2 i r^1 | *γινεται*] *λεγεται* D Θ 28. 64. 124 a b c ff^2 g^1 i q | *12* om. *βλεπωσιν και* W sy^s | om. **ακουωσιν και** W 28 a | *αφησω* D ff^2 i q r^1 | **αυτοις**] + *τα αμαρτηματα* A D Δ Π al. lat^{pler} sy | *15 οπου σπειρ. ο λογος*] qui neglegenter verbum suscipiunt a b f q (c), om. sy^s | om. *ευθυς* Tat 1. 118 sy^s | *16* om. **ομοιως** D W Θ 1. 13. 28. 69 a b c ff^2 g^1 i q sy | om. **ευθυς** D 1. 28 al. c ff^2 i q sy^s

ederunt illud. Aliud vero cecidit super petrosa, 5
ubi non habuit terram multam: et statim
exortum est, quoniam non habebat altitudi-
nem terrae: et quando exortus est sol, ex- 6
aestuavit: et eo quòd non habebat radicem,
exaruit. Et aliud cecidit in spinas: et ascen- 7
derunt spinae, et suffocaverunt illud, et fruc-
tum non dedit. Et aliud cecidit in terram 8
bonam: et dabat fructum ascendentem, et
crescentem, et afferebat unum triginta, unum
sexaginta, et unum centum. Et dicebat: Qui 9
habet aures audiendi, audiat. Et cum esset 10
singularis, interrogaverunt eum hi, qui cum
eo erant duodecim, parabolam. Et dicebat eis: 11
Vobis datum est nosse mysterium regni Dei:
illis autem, qui foris sunt, in parabolis omnia
fiunt: ut videntes videant, et non videant: 12 Is 6,9.10
et audientes audiant, et non intelligant: ne-
quando convertantur, et dimittantur eis pec-
cata. Et ait illis: Nescitis parabolam hanc? 13
et quomodo omnes parabolas cognoscetis?
Qui seminat, verbum seminat. Hi autem 14/15
sunt, qui circa viam, ubi seminatur verbum,
et cum audierint, confestim venit satanas,
et aufert verbum, quod seminatum est
in cordibus eorum. Et hi sunt similiter, 16
qui super petrosa seminantur: qui cum
audierint verbum, statim cum gaudio

---

4 [11] 1 Cor 5, 12; 14, 21. 22.
[12] J 12, 40. Act 28, 26.

17 accipiunt illud: et non habent radicem in se,
sed temporales sunt: deinde orta tribulatione
et persecutione propter verbum, confestim
18 scandalizantur. Et alii sunt, qui in spinis
seminantur: hi sunt, qui verbum audiunt,
19 ' et aerumnae saeculi, et deceptio divitiarum,
et circa reliqua concupiscentiae introeuntes
suffocant verbum, et sine fructu efficitur.
20 Et hi sunt, qui super terram bonam seminati
sunt, qui audiunt verbum, et suscipiunt,
et fructificant, unum triginta, unum sexa-
21 ginta, et unum centum. Et dicebat illis:
Numquid venit lucerna ut sub modio ponatur,
aut sub lecto? nonne ut super candelabrum
22 ponatur? Non est enim aliquid absconditum,
quod non manifestetur: nec factum est oc-
23 cultum, sed ut in palam veniat. Si quis
24 habet aures audiendi, audiat. Et dicebat
illis: Videte quid audiatis. In qua mensura
mensi fueritis, remetietur vobis, et adiicietur
25 vobis. Qui enim habet, dabitur illi: et qui
non habet, etiam quod habet auferetur ab eo.
26 Et dicebat: Sic est regnum Dei, quemad-
modum si homo iaciat sementem in terram,
27 ' et dormiat, et exurgat nocte et die, et
semen germinet, et increscat dum nescit
28 ille. Ultro enim terra fructificat, primum
herbam, deinde spicam, deinde plenum fru-
29 mentum in spica. Et cum produxerit fructus,
statim mittit falcem, quoniam adest messis.
30 Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei?

21–25: L 8,16–18.

30–34: Mt 13,31 32 34. L 13,18,19.

---

[19] 10, 23—24.
[21] Mt 5, 15.
[22] Mt 10, 26. L 12, 2.
[24] Mt 7, 2. L 6, 38.
[25] Mt 13, 12.
[27] Jc 5, 7.
[29] Joel 4, 13. Apoc 14, 15.

λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν 17
ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης
θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκαν-
δαλίζονται. καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας 18
σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες,
καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ 19
πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπο-
ρευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρ-
πος γίνεται. καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν 20
καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον
καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριά-
κοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ 21 **21—25: L 8,16—18.**
ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
λυχνίαν τεθῇ; οὐ γάρ ἐστίν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ 22
ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽
ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, 23
ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί 24
ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.
ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, 25
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν· 26
οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς [ἐὰν] ἄνθρω-
πος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ 27
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος
βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, 28
εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ.
ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει 29
τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. Καὶ 30 **30—34: Mt 13,31.32.34 L 13,18.19.**
ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,

---

19 η μεριμνα i q ℵy | αι απαται D al. i q arm (c e ff²) | πλουτου] κοσμου D Θ c ff² i q (b e) arm | om. και αι π. τα λοιπα επιθ. D W Θ 1 b c ff² i q | *20* σπαρ.] πιπτοντες W c e ff² i q r¹ | *21* ερχεται] απτεται D vet. lat | *22* om. τι B D H K W al. vet. lat | *24* ω] + γαρ 713 b | om. και προστεθ. υ. τ. ακου. D W al. e l r², om. τοις ακουουσιν ℵ B C L Δ al. lat arm | om. και ελεγεν—ακουετε 1 | *26* om. εαν ℵ B D^gr L Δ al. | *29* om. ευθυς W c e

31 ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; ὡς κόκκον
σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό-
τερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς
32 γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖ-
ζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους
μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ
33 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ
τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
34 λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· χωρὶς δὲ παρα-
βολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς
ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35-41: Mt 8,18.23—27. L 8,22—25.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας
36 γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες
τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ
37 πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ
γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα
ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ
38 πλοῖον. καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσ-
κεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
39 ἀπολλύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ
ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο.
καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη
40 μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως;
41 πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; ʹ καὶ ἐφοβήθησαν φόβον
μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει

---

31 ως] ομοια εστιν Tat D bo c (+ η βασιλεια του θεου) | κοκκω ℵBD al. | *32* om. και οταν σπαρη W bcqr^1 | αναβαινει] αυξει W bceqr^1 | *33* om. πολλαις CLΔW 1. 28. 33 al. bce | om. τον λογον bce | *34* παντα] αυτας D eff^{2}iq | *36* πλοια (πλοιαρια EFGHL al.)] + πολλα D ff^2(b), + αμα bcff^2, iqr^1 (W e) | πλοια] πολλοι W e | *37* om. ωστε ηδη γεμ. το πλ. ℵ* e | *39* > και τη θαλασση και ειπεν DW 1. 118 al. bceff^{2}iq arm | om. σιωπα W bceff^2 | om. μεγαλη W e | *40* om. πως ουκ] ουπω ℵBDL al. lat^{pler} | *41* τις αρα ουτος εστιν οτι και] ecce quomodo be | > η θαλ. και οι ανεμ. DWΘ bff^{2}q (e) | > αυτω υπακ. ℵ*CΔ 1. 13. 28. 69 al.

aut cui parabolae comparabimus illud? Sicut 31
granum sinapis, quod cum seminatum fuerit
in terra, minus est omnibus seminibus, quae
sunt in terra: et cum seminatum fuerit, ascen- 32
dit, et fit maius omnibus oleribus, et facit
ramos magnos, ita ut possint sub umbra eius
aves caeli habitare. Et talibus multis parabolis 33
loquebatur eis verbum, prout poterant audire:
sine parabola autem non loquebatur eis. 34
seorsum autem discipulis suis disserebat omnia.

Et ait illis in illa die, cum sero esset 35 35–41: Mt 8,18.23–27. L 8,22–25.
factum: Transeamus contra. Et dimittentes 36
turbam, assumunt eum ita ut erat in navi:
et aliae naves erant cum illo. Et facta est 37
procella magna venti, et fluctus mittebat in
navim, ita ut impleretur navis. Et erat ipse 38
in puppi super cervical dormiens: et excitant
eum, et dicunt illi: Magister, non ad te per-
tinet, quia perimus? Et exurgens comminatus 39
est vento, et dixit mari: Tace, obmutesce.
Et cessavit ventus: et facta est tranquillitas
magna. [1] Et ait illis: Quid timidi estis? nec- 40
dum habetis fidem? Et timuerunt timore 41
magno, et dicebant ad alterutrum: Quis,
putas, est iste, quia et ventus et mare obediunt

---

32 Dan 4, 9. 18. Ez 17, 23; 31, 6.
33 J 16, 12.
37 Jonas 1, 3.
38 L 10, 40.
39 Ps 88, 10; 106, 23—30; 103, 7.
40 J 14, 1. 27.

1–21: Mt 8,28–34. L 8,26–40.

5 ei? Et venerunt trans fretum maris in regio-
2 nem Gerasenorum. Et exeunti ei de navi,
statim occurrit de monumentis homo in spiritu
3 immundo, qui domicilium habebat in monu-
mentis, et neque catenis iam quisquam
4 poterat eum ligare: quoniam saepe com-
pedibus et catenis vinctus, dirupisset ca-
tenas, et compedes comminuisset, et nemo
5 poterat eum domare. et semper die ac
nocte in monumentis, et in montibus erat,
6 clamans, et concidens se lapidibus. Videns
autem Iesum a longe, cucurrit, et adoravit
7 eum: ¹ et clamans voce magna dixit: Quid
mihi, et tibi, Iesu fili Dei altissimi? adiuro
8 te per Deum, ne me torqueas. Dicebat enim
9 illi: Exi spiritus immunde ab homine. Et
interrogabat eum: Quod tibi nomen est? Et
dicit ei: Legio mihi nomen est, quia multi
10 sumus. Et deprecabatur eum multum, ne se
11 expelleret extra regionem. Erat autem ibi
circa montem grex porcorum magnus, pas-
12 cens. Et deprecabantur eum spiritus, dicentes:
Mitte nos in porcos ut in eos introeamus.
13 ¹ Et concessit ei stati mIesus. Et exeuntes
spiritus immundi introierunt in porcos: et
magno impetu grex praecipitatus est

---

5 ⁷ 1, 24. Mt 26, 63. Jc 2, 19. 3 Reg 17, 18.

αὐτῷ; Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης 5
εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντος 2
αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ
ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνή- 3
μασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο
αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ 4
ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς
ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς
ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ 5
ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν
κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. καὶ 6
ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ
προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ 7
λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.
ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ- 8
τον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί 9
ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγεὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ 10
ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν 11
δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βο-
σκομένη·ˈ καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμ- 12
ψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλ-
θωμεν.ˈ καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα 13
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς
χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ

1—21: Mt 8.28—34 L 8,26—40.

5 *1* ηλθεν CGLMΔ al. | om. της θαλασσης D 13. 69 i ff² q | γερασηνων ℵ* B D lat, γεργεσηνων LUΔΘ 1. 28. 33 al. sy^s | *2* εξελθοντων αυτων D W c e ff² | om. ευθυς B W b c e ff² i sy | *4* οτι πολλ. αυτον δεδεμενον πεδες και αλυσεσιν εν αις εδησαν διεσπακεναι και τας πεδας συντετριφεναι D (ff² i l q) | *5* και διαπαντος νυκτ.] νυκτος δε D W vet. lat | > ορεσιν ... μνημασιν D al. b e i q | *6* προσεδραμεν W b c d e i q | *8* αυτω] + ο ιησους Tat D ff² q r¹ | *10* om. πολλα L e sy^s | *11* om. μεγαλη Tat D L U b e ff² i r¹ | βοσκομενων Tat A L Δ b d q | *12* αυτον] + (παντες), οι δαιμονες A E F G al. a (b c ff² etc) | *13* inc. και ευθεως κυριος ιησους επεμψεν αυτους εις τους χοιρους D c ff² r¹

εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο
14 *ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυ-*
γον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς
ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός.
15 *καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν*
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ
σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα, καὶ
16 *ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες*
πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν
17 *χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελ-*
18 *θεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. καὶ ἐμβαίνοντος*
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονι-
19 *σθεὶς ἵνα μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν,*
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς
τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ
20 *κύριος πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. καὶ ἀπῆλθεν*
καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα
ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
21 *Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ*
πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ᾽
22—43: Mt 9,18—26. L 8,41—56. 22 *αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἔρχεται*
εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ
23 *ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ*
παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν
μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας
αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ.
24 *Καὶ ἀπῆλθεν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἠκολούθει*
25 *αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. Καὶ*

15 om. *τον εσχηκ. τον λεγεωνα* D lat sy^s | *16 εγεν. τω δαιμ.*] *εσωθη ο δαιμονισθεις* Tat 1. 209 | *17 ηρξ. παρακ*] *παρεκαλουν* Tat D Θ 225. 700 a | *18 παρεκαλει*] *ηρξατο παρακαλειν* D lat^{pler} | *19 κυριος*] *θεος* Tat D | *21* om. *εν τω πλοιω* D Θ 1. 28 al. a b c e ff^2 i q sy^s | > *εις το περαν παλιν* ℵ D 700 a b e i q sy^p, om. *παλιν* Tat Θ sy^s bo | om. *και ην* D b c e f i q r^1 sy | *22 και 1°*] + *ιδου* A C Π al. c f l | om. *ονομ. ιαειρος* D a e ff^2 i | om. *ιδων αυτον* D e | *23 παρακαλων* D a b e i r^1 | om. *πολλα* D al. b c ff^2 i q | *ινα ελθ. επιθης τας χειρ. αυτη*] *ελθε αψαι αυτης εκ των χειρων σου* D ff^2 i q r^1 | om. *ινα σωθη* c e sy^s sa

in mare ad duo millia, et suffocati sunt in mari.
Qui autem pascebant eos, fugerunt, et nun- 14
ciaverunt in civitatem, et in agros. Et egressi
sunt videre quid esset factum: et veniunt 15
ad Iesum: et vident illum, qui a daemonio
vexabatur, sedentem, vestitum, et sanae
mentis, et timuerunt. Et narraverunt illis, 16
qui viderant, qualiter factum esset ei, qui
daemonium habuerat, et de porcis. Et rogare 17
coeperunt eum ut discederet de finibus eorum.
Cumque ascenderet navim, coepit illum depre- 18
cari, qui a daemonio vexatus fuerat, ut esset
cum illo, ¹ et non admisit eum, sed ait illi: 19
Vade in domum tuam ad tuos, et annuncia
illis quanta tibi Dominus fecerit, et misertus
sit tui. Et abiit, et coepit praedicare in 20
Decapoli, quanta sibi fecisset Iesus: et omnes
mirabantur.

Et cum transcendisset Iesus in navi 21
rursum trans fretum, convenit turba multa
ad eum, et erat circa mare. Et venit quidam 22 22—43: Mt 9,18—26. L 8,41—56.
de archisynagogis nomine Iairus: et videns
eum, procidit ad pedes eius, ¹ et deprecabatur 23
eum multum, dicens: Quoniam filia mea
in extremis est, Veni, impone manum
super eam, ut salva sit, et vivat.

Et abiit cum illo, et sequebatur eum 24
turba multa, et comprimebant eum. Et 25

---

20 7, 31. Mt 4, 25.
23 7, 32.
24 3, 9.

mulier, quae erat in profluvio sanguinis annis
26 duodecim, et fuerat multa perpessa a com-
pluribus medicis: et erogaverat omnia sua,
nec quidquam profecerat, sed magis deterius
27 habebat: cum audisset de Iesu, venit in turba
28 retro, et tetigit vestimentum eius: [1] dicebat
enim: Quia si vel vestimentum eius tetigero,
29 salva ero. Et confestim siccatus est fons
sanguinis eius: et sensit corpore quia sanata
30 esset a plaga. Et statim Iesus in semetipso
cognoscens virtutem, quae exierat de illo,
conversus ad turbam, aiebat: Quis tetigit
31 vestimenta mea? Et dicebant ei discipuli sui:
Vides turbam comprimentem te, et dicis:
32 Quis me tetigit? Et circumspiciebat videre
33 eam, quae hoc fecerat. Mulier vero timens et
tremens, sciens quod factum esset in se, venit
et procidit ante eum, et dixit ei omnem veri-
34 tatem. Ille autem dixit ei: Filia, fides
tua te salvam fecit: vade in pace, et
35 esto sana a plaga tua. Adhuc eo loquente,
veniunt ab archisynagogo, dicentes: Quia
filia tua mortua est: quid ultra vexas Ma-
36 gistrum? Iesus autem audito verbo, quod
dicebatur, ait archisynagogo: Noli timere:
37 tantummodo crede. Et non admisit quem-
quam se sequi nisi Petrum, et Iacobum, et
38 Ioannem fratrem Iacobi. Et veniunt in domum

---

[28] Act 19, 12.
[30] L 4, 14; 6. 19.
[34] 1 Reg 1, 17.

γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, καὶ 26
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανή-
σασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφελη-
θεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,
ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ 27
ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν 28
γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ
σωθήσομαι. καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ 29
αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπι- 30
γνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν,
ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο
τῶν ἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ- 31
τοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέ-
γεις· τίς μου ἥψατο; καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν 32
τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ 33
τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν [ἐπ'] αὐτῇ, ἦλθεν
καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν
τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ 34
πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ
ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι αὐτοῦ 35
λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέ-
γοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλ-
λεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως παρ- 36
ακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυν-
αγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. καὶ οὐκ 37
ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ
μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν Ἰακώβου. καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον 38

---

27 > *του ιματ. αυτου εν τ. οχλω* D a i q r^1 | *28 ελεγ. γαρ*] *λεγουσα* D 700 b c ff^2 i q r^1, + *εν εαυτη* D K Π 1. 33 al. a c ff^2 i q r^1 arm | *29* om. *και εγνω — μαστιγος* Θ, om. *απο της μαστ.* b c | *30* om. *εν εαυτω* D vet. lat sa | *32* om. *ιδειν — ποιησασαν* c Θ | *33 τρεμ.*] + *διο πεποιηκει λαθρα* D Θ 50. 124 al. a ff^2 i r^1 arm | om. *επ'* ℵ B C D L al. ar^1, om. *επ αυτη* ff^2 i | *αυτω*] + *εμπροσθεν παντων* Tat W 13. 69. 124. 346 | *35 λεγ.*] + *αυτω* Tat D 33 b i | *36* om. *ευθεως* ℵ B D X W Δ 1. 28 al. lat sy | *παρακ.*] + *τουτον* D f ff^2 i q | om. *λαλουμενον* D vet. lat

τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, καὶ
39 *κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, καὶ εἰσελ-*
θὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε;
40 *τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ*
κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας παρα-
λαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα
καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν
41 *τὸ παιδίον ἀνακείμενον. καὶ κρατήσας τῆς χει-*
ρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
42 *ἔγειρε. καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περι-*
επάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν
43 *εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς*
πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι
αὐτῇ φαγεῖν.

1—6: Mt 13,53—58. L 4,15—30.

6 *Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πα-*
τρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
2 *αὐτοῦ. καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ*
συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξ-
επλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς
ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦ-
3 *ται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; οὐχ οὗτός*
ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς
Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος;
καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;
4 *καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ*
Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
5 *καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ*

---

40 **και** 1°] **οι δε** D vet. lat | **ο**] **αυτος** ℵBCDLΔ lat | **παντας**] + **εξω** D 13. 124 vet. lat | om. **ανακειμενον** ℵBDLΔ al. a b e ff² i | *41* **αυτη**] + **ραββι** D | **ταβιθα** DW a b c ff² i (e) | **κουμι** ADΔΠ lat^pler | **το κορ.**] puella puella e | *42* **εξεστ.**] + **παντες** D vet. lat^pler | *43* om. **πολλα** Tat D vet. lat | **6**,*2* **γενομενου**] **ημερα** D ff² i q r¹ | **και οι πολλοι** BL 13. 28. 69. 346 | om. **ακουοντες** b c e | **εξεπλ.**] + **επι τη διδαχη αυτου** DΘ 118. al. lat | *3* **ο του τεκτονος και ο υιος** 10. 13. 33. 69 lat^pler | **ιωση** ACΠ al., **ιωσηφ** ℵ 121 b e q vg

archisynagogi, et videt tumultum, et flentes,
et eiulantes multum. Et ingressus, ait illis: 39
Quid turbamini, et ploratis? puella non est
mortua, sed dormit. ¹ Et irridebant eum. Ipse 40
vero eiectis omnibus assumit patrem, et matrem
puellae, et qui secum erant, et ingreditur ubi
puella erat iacens. Et tenens manum puellae, 41
ait illi: Talitha cumi, quod est interpretatum:
Puella (tibi dico) surge. ¹ et confestim surrexit 42
puella, et ambulabat: erat autem annorum
duodecim: et obstupuerunt stupore magno.
Et praecepit illis vehementer ut nemo id 43
sciret: et dixit dari illi manducare.

Et egressus inde, abiit in patriam suam: 6 (1—6: Mt 13,53—58. L 4,16—30.)
et sequebantur eum discipuli sui: ¹ et facto 2
sabbato coepit in synagoga docere: et multi
audientes admirabantur in doctrina eius, di-
centes: Unde huic haec omnia? et quae est
sapientia, quae data est illi: et virtutes tales,
quae per manus eius efficiuntur? Nonne 3
hic est faber, filius Mariae, frater Iacobi,
et Ioseph, et Iudae, et Simonis? nonne
et sorores eius hic nobiscum sunt? Et
scandalizabantur in illo. Et dicebat illis 4
Iesus: Quia non est propheta sine honore
nisi in patria sua, et in domo sua, et in
cognatione sua. Et non poterat ibi 5

---

39 J 11, 11.
40 Act 9, 40.
41 9, 27. L 7, 14.
43 1, 44.
6 2 J 7, 15.
3 L 2, 34. 35.
5 6, 13.

virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos
6 impositis manibus curavit: et mirabatur
propter incredulitatem eorum.
7—13: Mt 10,1.9—15. L 9,1—6. 7 Et circuibat castella in circuitu docens. ' Et
vocavit duodecim: et coepit eos mittere
binos, et dabat illis potestatem spirituum
8 immundorum. Et praecepit eis ne quid tol-
lerent in via, nisi virgam tantum: non peram,
9 non panem, neque in zona aes, ' sed calceatos
sandaliis, et ne induerentur duabus tunicis.
10 Et dicebat eis: Quocumque introieritis in do-
11 mum: illic manete donec exeatis inde: ' et
quicumque non receperint vos, nec audierint
vos, exeuntes inde, excutite pulverem de pe-
12 dibus vestris in testimonium illis. Et exeuntes
13 praedicabant ut poenitentiam agerent: et
daemonia multa eiiciebant, et ungebant oleo
multos aegros, et sanabant.
14—29: Mt 14,1—12. L 9,7—9. 14 Et audivit rex Herodes, (manifestum enim
factum est nomen eius) et dicebat: Quia
Ioannes Baptista resurrexit a mortuis: et
15 propterea virtutes operantur in illo. Alii
autem dicebant: Quia Elias est. Alii vero
dicebant: Quia propheta est, quasi unus
16 ex prophetis. Quo audito Herodes ait:
Quem ego decollavi Ioannem, hic a mor-
17 tuis resurrexit. Ipse enim Herodes misit,
ac tenuit Ioannem, et vinxit eum in car-
cere propter Herodiadem uxorem Philippi

---

[7] L 10, 1.
[13] Jc 5, 14—15.
[14] 8. 19. 20.

ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώ-
στοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύ- 6
μαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο 7 7–13: Mt 10,1.9—14. L 9,1—6.
αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς
ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ 8
παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν
εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ
εἰς τὴν ζώνην χαλκόν. ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σαν- 9
δάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν 10
αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε
ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ 11
δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευό-
μενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω
τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ 12
ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, καὶ δαι- 13
μόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολ-
λοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.
Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν 14 14—29: Mt 14,1—12. L 9,7—9.
γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ
διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ἄλλοι 15
δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι
προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ 16
ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην,
οὗτος ἠγέρθη. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας 17
ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν
φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου

---

6 εθαυμασεν ℵB al. | *7* ηρξατο . . . αποστελλειν] απεστειλεν Tat D vet. lat sy^s | *8* τας ζωνας b c e ff² sy | *10* om. εις οικιαν D a ff² i | *11* om. τον υποκατω D 33. 700 lat sy^s | fin.] + αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη AΠ al. a f g² q sy^p | *14* ηρωδ.] + την ακοην ιησου Tat M 13. 69. 131. 346 al. | ελεγον B W (D) a b c ff² | *15* om. ελεγον 2° ℵΘ 1. 28. 209 a b c ff² sy^p arm | om. προφητης ως D b c ff² i | *16* ουτος] + εστιν· αυτος A C Π al. a b i q

18 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλεγεν
γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν
19 τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρῳδιὰς ἐν-
εῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ
20 ἠδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συν-
ετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει,
21 καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. καὶ γενομένης ἡμέρας
εὐκαίρου ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖ-
πνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς
22 χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ
εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳδιά-
δος καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρῴδῃ
καὶ τοῖς συνανακειμένοις εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ
κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι·
23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι
24 ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ ἐξελθοῦσα
εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν·
25 τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. καὶ
εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασι-
λέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς
μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπ-
26 τιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ
τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέ-
27 λησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. καὶ εὐθὺς ἀποστείλας
ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν
28 αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ,
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ

---

20 ηπορει?] εποιει A C D Δ Π al. lat sy | *21* om. οτε D lat sa | γενεθλιοις D | *22* αυτης της] αυτου ℵ B D L Δ 238 al. | *23* αυτη] + πολλα D al. (a) i ff² q arm | *24* εξελθουσα] + το κορασιον b f sy^s | *25* om. μετα σπουδης D a b c i q | om. εξαυτης D al. c f | πιν.] + ωδε D (q), om. επι πινακι Tat 28. 213 c | *26* βασ.] + ως ηκουσεν D c ff² i r¹ | *27* om. ευθυς c ff² i vg sy^s

fratris sui, quia duxerat eam. Dicebat enim 18
Ioannes Herodi: Non licet tibi habere uxorem
fratris tui. Herodias autem insidiabatur illi: 19
et volebat occidere eum, nec poterat. Herodes 20
enim metuebat Ioannem, sciens eum virum
iustum et sanctum: et custodiebat eum, et
audito eo multa faciebat, et libenter eum
audiebat. Et cum dies opportunus accidisset, 21
Herodes natalis sui coenam fecit principibus,
et tribunis, et primis Galilaeae. cumque 22
introisset filia ipsius Herodiadis, et saltasset,
et placuisset Herodi, simulque recumben-
tibus; rex ait puellae: Pete a me quod vis,
et dabo tibi: ' et iuravit illi: Quia quidquid 23
petieris dabo tibi, licet dimidium regni
mei. Quae cum exisset, dixit matri suae: 24
Quid petam? At illa dixit: Caput Ioannis
Baptistae. Cumque introisset statim cum 25
festinatione ad regem, petivit dicens: Volo
ut protinus des mihi in disco caput Ioan-
nis Baptistae. Et contristatus est rex: 26
propter iusiurandum, et propter simul dis-
cumbentes noluit eam contristare: sed 27
misso spiculatore praecepit afferri caput
eius in disco. Et decollavit eum in carcere,
' et attulit caput eius in disco: et dedit 28
illud puellae, et puella dedit matri suae.
Quo audito, discipuli eius venerunt, et 29

---

[18] 10, 11. Lev 18, 16.
[20] Act 24, 24.
[21] Apoc 6, 15.
[23] Esth 5, 3. 6.
[25] L 1, 39.
[26] L 18, 23.

tulerunt corpus eius: et posuerunt illud in
monumento.
30 Et convenientes Apostoli ad Iesum, renun-
ciaverunt ei omnia, quae egerant, et docuerant.
31 Et ait illis: Venite seorsum in desertum
locum, et requiescite pusillum. Erant enim
qui veniebant et redibant multi: et nec
32 spatium manducandi habebant. Et ascenden-
tes in navim, abierunt in desertum locum
33 seorsum. Et viderunt eos abeuntes, et cogno-
verunt multi: et pedestres de omnibus civi-
tatibus concurrerunt illuc, et praevenerunt
34 eos. Et exiens vidit turbam multam Iesus: et
misertus est super eos, quia erant sicut oves
non habentes pastorem, et coepit illos docere
35 multa. Et cum iam hora multa fieret, acces-
serunt discipuli eius, dicentes: Desertus est
36 locus hic, et iam hora praeteriit: dimitte
illos, ut euntes in proximas villas, et vicos,
37 emant sibi cibos, quos manducent: Et re-
spondens ait illis: Date illis vos manducare.
Et dixerunt ei: Euntes emamus ducentis de-
38 nariis panes, et dabimus illis manducare. Et
dicit eis: Quot panes habetis? ite, et videte.
Et cum cognovissent, dicunt: Quinque, et
39 duos pisces. Et praecepit illis ut accumbere
facerent omnes secundum contubernia super
40 viride foenum. Et discubuerunt in partes
41 per centenos, et quinquagenos. Et acceptis

32—44: Mt 14,13—21. L 9,11—17. J 6,1—13

---

[30] L 9, 10; 10, 17.
[31] 3, 20.
[34] Num 27, 17. Ez 34, 5. Mt 9, 36.
[35] 8, 1—9.
[41] 7, 34; 8, 7.

*ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν
μνημείῳ.*

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, 30
*καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ
ὅσα ἐδίδαξαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς* 31
*αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύ-
σασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ
ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽* 32 32 - 44: Mt 14,13—21
ἰδίαν. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέ- 33 L 9,11—17. J 6, 1—13.
*γνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς. Καὶ* 34
*ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ᾽ αὐτοὺς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι-
μένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ* 35
*ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ
τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς,* 36
*ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώ-
μας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. ὁ δὲ ἀπο-* 37
*κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν
δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς
φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε;* 38
*ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε,
καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι* 39
*πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ
χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ ἀνὰ* 40
ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς 41

---

30 om. *οσα* 2° Tat ℵ* C W al. lat sy^{s} | *31 υμεις — κατ ιδιαν*] *υπαγωμεν* D a c ff^{2} i r^{1} sy | *33 προηλθον αυτους*] *συνηλθον αυτου* D 28. 700 b c (ff^{2} i) sy^{s} | *36 κυκλω*] *εγγιστα* D 700 lat | *37 αυτοις* 1°] + *ο ιησους* D a ff^{2} i | *φαγειν* 2°] + *ινα εκαστος αυτων βραχυ λαβη* Tat W 13. 69. 124. 346 sa | *38* om. *και γνοντες* c sy^{s} | *πεντε*] + *αρτους* D a c f ff^{2} l i q sy | *39* om. *συμπ. συμπ.* (W) a q sy^{s} | *40 κατα εκατ. κ κατα πεντ.* ℵ B D | om. *ανα* 2° 33 al. a c ff^{2} l r^{1} sy

πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρ-
τους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν
αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.
42/43 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν
κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ
44 τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους
45 - 56: Mt 14,22—36. J 6,15—21.
45 πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ
προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως
46 αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος
47 αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ
ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσ-
48 σης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν
αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ
ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλα-
κὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περι-
πατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν
49 αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης
περιπατοῦντα ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀν-
50 έκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταρά-
χθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκό-
πασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς
52 ἐξίσταντο· οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ'
53 ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη. Καὶ διαπε-

---

41 αρτους] + ο ιησους Tat b c ff² sa | αυτοις] κατεναντι αυτων D lat | *43* κλασματων ℵ Θ al. 13. 69. 124. 209. 346 | *45* ευθυς] + εξεγερθεις D vet. lat | om. προς βηθσαιδαν 1689. 983 | *47* ην] + παλαι D 1. 28. 209 al. (a b i ff²) | *48* ερχεται] + ο ιησους D a f ff² i r¹ sy^p | om. προς αυτους D W a b ff² r¹ | *49* εδοξ. οτι φαντ. εστιν ℵ B L 33 al. | *50* om. γαρ αυτον ειδον D Θ 565 vet. lat | om. ευθυς D 33 c ff² i | om. θαρσειτε G al. | *51* om. λιαν D^gr W 1. 28 b | om. εκ περισσου ℵ B L Δ sy | εξιστ.] + και εθαυμαζον A D X Γ Π al. a b f q

quinque panibus, et duobus piscibus, intuens
in caelum, benedixit, et fregit panes, et dedit
discipulis suis, ut ponerent ante eos: et duos
pisces divisit omnibus. Et manducaverunt 42
omnes, et saturati sunt. Et sustulerunt reli- 43
quias, fragmentorum duodecim cophinos ple-
nos, et de piscibus. Erant autem qui man- 44
ducaverunt quinque millia virorum. Et 45 45—56: Mt 14,22—36. J 6,15—21.
statim coegit discipulos suos ascendere navim,
ut praecederent eum trans fretum ad Beth-
saidam, dum ipse dimitteret populum. Et 46
cum dimisisset eos, abiit in montem orare. Et 47
cum sero esset, erat navis in medio mari, et
ipse solus in terra. Et videns eos laborantes 48
in remigando, (erat enim ventus contrarius
eis) et circa quartam vigiliam noctis venit ad
eos ambulans supra mare: et volebat praeter-
ire eos. At illi ut viderunt eum ambulantem 49
supra mare, putaverunt phantasma esse, et
exclamaverunt. Omnes enim viderunt eum, et 50
conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis,
et dixit eis: Confidite, ego sum, nolite timere.
Et ascendit ad illos in navim, et cessavit 51
ventus. Et plus magis intra se stupebant:
non enim intellexerunt de panibus: erat enim 52
cor eorum obcaecatum. Et cum transfre- 53

---

[43] Deut 28, 5.
[48] Ps 76, 20. Job 9, 8. Is 43, 16.
[50] J 16, 33.
[51] 4, 39.
[52] 8, 17. Mt 16, 9.

tassent, venerunt in terram Genesareth, et
54 applicuerunt. Cumque egressi essent de navi,
55 continuo cognoverunt eum: et percurrentes
universam regionem illam, coeperunt in
grabatis eos, qui se male habebant, circum-
56 ferre, ubi audiebant eum esse. Et quocumque
introibat, in vicos, vel in villas, aut civitates,
in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur
eum, ut vel fimbriam vestimenti eius tan-
gerent, et quotquot tangebant eum, salvi
fiebant.

1—23: Mt 15,1—20.

7 Et conveniunt ad eum Pharisaei, et qui-
2 dam de Scribis, venientes ab Ierosolymis. Et
cum vidissent quosdam ex discipulis eius
communibus manibus, idest non lotis, man-
3 ducare panes, vituperaverunt. Pharisaei
enim, et omnes Iudaei, nisi crebro laverint
manus, non manducant, tenentes traditionem
4 seniorum: et áforo nisi baptizentur, non
comedunt: et alia multa sunt, quae tradita
sunt illis servare, baptismata calicum, et
5 urceorum, et aeramentorum, et lectorum: et
interrogabant eum Pharisaei, et Scribae:
Quare discipuli tui non ambulant iuxta tradi-
tionem seniorum, sed communibus manibus

[56] 5, 27—28. Act 5, 15; 19, 11—12.
7 [1] J 4, 1.
[2] L 11, 38.

ράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ
προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ **54**
πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν ˈ περιέδραμον **55**
ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς
κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. καὶ ὅπου ἂν εἰσεπο- **56**
ρεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν
ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐ-
τοῦ ἐσῴζοντο.

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί 7 **1—23:** Mt 15,1—20
τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων ˈ καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι 2
κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν
τοὺς ἄρτους. οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ 3
Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας
οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ ῥαντίσων- 4
ται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρ-
έλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν
καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. ἔπειτα ἐπερωτῶσιν 5
αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διὰ τί
οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παρά-
δοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν

---

53 > *ηλθον επι την γην* A D N X Γ Π al. lat | *γεννησαρ* D b c ff2 r1 sys p | om. *και προσωρμ.* D W Θ 1. 28. 209 a b c ff2 i q r1 sy | *54* *εξελθοντος αυτου* c ff2 i q r1 sys | om. *ευθυς* Tat 565. 700 q | *αυτον*] + *οι ανδρες του τοπου εκεινου* A G W Δ 1. 13. 28 al. c g2 gat | *55* *κραβ.*] + *παντας* D a b ff2 q | *φερειν. περιεφερον γαρ αυτους οπου αν ηκουσαν τον ιησουν ειναι* D 472 (a b ff2 i q) | *56* *αγορ.*] *πλατειαις* D 565 lat | om. *αυτου* 2° 565. 999 a b ff2 i q sys | **7**,*2* om. *κοιναις . . . τουτεστιν* b c sy sa | *αρτους*] + *εμεμψαντο* FKMNS al., + *κατεγνωσαν* D (latpler) | *3* *πυγμη*] *πυκνα* ℵ W vg syp, om. sys | *4* *αγορ.*] + *οταν ελθωσιν* D W 472 vet. lat arm | *ραντισωνται?*] *βαπτισωνται* A D E G H M al. lat | om. *και κλινων* ℵ B L Δ | *5* *επειτα*] *και* ℵ B D L 1. 33. 209 lat syp | *γραμμ.*] + *λεγοντες* W Δ 472 al. a c ff2 i r1 sys

Is 29,13. Lxx. 6 ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;' ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς
ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν, ὡς γέγραπται ὅτι »οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεί-
λεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει
7 ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες
8 διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.« ἀφέντες
γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παρά-
δοσιν τῶν ἀνθρώπων βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ
ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
9 ποιεῖτε. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν
Ex 20,12; 21,17. Dt 5,16. 10 ὑμῶν τηρήσητε. Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· »τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου,« καί· »ὁ κακο-
λογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.«
11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ
12 ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποι-
13 ῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, ἀκυροῦντες τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε·
14 καὶ παρόμοια πολλὰ τοιαῦτα ποιεῖτε. Καὶ προσ-
καλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς·
15 ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. οὐδέν ἐστιν
ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐ-
τὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα
16 τὸν ἄνθρωπον. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου,
ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παρα-
18 βολήν. καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύν-
ετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευό-
μενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοι-

6 ως γεγρ.] και ειπεν Tat D i (Θ a b c ff² sy^s) | τιμα] αγαπα D W a b c | 7 διδασκαλ.] + και a c f i r² | 8 om. αφεντες — ανθρωπων sy^s. βαπτισμους — ποιειτε ante αφεντες pon. D 565 al. vet. lat, om. βαπτ. — ποιειτε ℵ B L W Δ 1. 209. 251 | 9 τηρησ.] στησητε D^gr W Θ 565 al. vet. lat sy^s | 11 πατρι] + αυτου D a c ff² i q | 13 υμων] + τη μωρα D vet. lat | 16 om. vers. ℵ B L Δ 28 | 18 δυναται . . . κοινωσαι] κοινοι ℵ sy^s

manducant panem? At ille respondens, dixit 6 Is 29,13. Lxx.
eis: Bene prophetavit Isaias de vobis hypo-
critis, sicut scriptum est: Populus hic labiis
me honorat, cor autem eorum longe est a me.
in vanum autem me colunt, docentes doc- 7
trinas, et praecepta hominum. Relinquentes 8
enim mandatum Dei, tenetis traditionem ho-
minum, baptismata urceorum, et calicum:
et alia similia his facitis multa. Et dicebat 9
illis: Bene irritum facitis praeceptum Dei,
ut traditionem vestram servetis. Moyses 10 Ex 20,12; 21,17. Dt 5,16.
enim dixit: Honora patrem tuum, et matrem
tuam. Et: Qui maledixerit patri, vel matri,
morte moriatur. Vos autem dicitis: Si dixerit 11
homo patri, aut matri, Corban, (quod est
donum) quodcumque ex me, tibi profuerit:
et ultra non dimittitis eum quidquam facere 12
patri suo, aut matri, rescindentes verbum Dei 13
per traditionem vestram, quam tradidistis:
et similia huiusmodi multa facitis. Et ad- 14
vocans iterum turbam, dicebat illis: Audite
me omnes, et intelligite. Nihil est extra 15
hominem introiens in eum, quod possit eum
coinquinare, sed quae de homine procedunt,
illa sunt, quae communicant hominem. Si 16
quis habet aures audiendi, audiat. Et cum 17
introisset in domum a turba, interrogabant
eum discipuli eius parabolam. Et ait illis: 18
Sic et vos imprudentes estis? Non intel-
ligitis quia omne extrinsecus introiens
in hominem, non potest eum commu-

---

[15] Act 10, 14—15.

19 nicare: quia non intrat in cor eius, sed in
ventrem vadit, et in secessum exit, purgans
20 omnes escas? Dicebat autem, quoniam quae
de homine exeunt, illa communicant ho-
21 minem. Abintus enim de corde hominum
malae cogitationes procedunt, adulteria, for-
22 nicationes, homicidia, ' furta, avaritiae,
nequitiae, dolus, impudicitiae, oculus malus,
23 blasphemia, superbia, stultitia. Omnia haec
mala abintus procedunt, et communicant
hominem.

24–30: Mt 15,21–28.
24 Et inde surgens abiit in fines Tyri, et
Sidonis: et ingressus domum, neminem voluit
25 scire, et non potuit latere. Mulier enim statim
ut audivit de eo, cuius filia habebat spiritum
immundum, intravit, et procidit ad pedes
26 eius. Erat enim mulier Gentilis, Syrophoe-
nissa genere. Et rogabat eum ut daemo-
27 nium eiiceret de filia eius. Qui dixit illi:
Sine prius saturari filios: non est enim
bonum sumere panem filiorum, et mittere
28 canibus. At illa respondit, et dixit illi:
Utique Domine, nam et catelli comedunt sub
29 mensa de micis puerorum. Et ait illi: Propter
hunc sermonem vade, exiit daemonium a
30 filia tua. Et cum abiisset domum suam,
invenit puellam iacentem supra lectum,
31 et daemonium exiisse. Et iterum exiens
de finibus Tyri, venit per Sidonem

---

22 Mt 6, 23; 20, 15.
24 3 Reg 17, 8—24. J 4, 3.
28 L 16, 21.
30 J 4, 51.
31 Mt 15, 29—31.

νῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρ- 19
δίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα
ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;
ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, 20
ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ 21
τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ
κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,
'μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, 22
ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν 23
ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια 24 — 24–30: Mt 15,21—28.
Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν
οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν·
ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν 25
τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα
προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ γυνὴ 26
ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς
θυγατρὸς αὐτῆς. καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον 27
χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν.
ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ 28
τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ 29
τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγα-
τρός σου τὸ δαιμόνιον. καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν 30
οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν
κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. Καὶ πάλιν 31
ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος

---

19 οτι ουκ] ου γαρ D vet. lat | *κοιλιαν*] + αυτου a n sy^p | *αφεδρ.*] οχετον D, εξω sy^s | *εκπορ.*] εκβαλλεται ℵ al., εξερχεται D | *βρωμ.*] + et exit in rivum a n | *24* om. και σιδωνος D L W Δ 28. 565 a b ff^2 i n r^1 sy^s | *25 προς τ. ποδ. αυτου*] αυτω Tat 28 al. b c i sy^s | *26 φοινισσα* D^{gr} i | *28 ναι κυριε*] κυριε αλλα D b c ff^2 i | *29* > υπαγε δια D 565. 700 al. vet. lat sy^p | *30 το παιδ. βεβλ.*] την θυγατερα βεβλημενην A N X Γ Π al. a n sy^p

εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν
32 ὁρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ
33 αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ
τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐ-
τοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς
34 γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν
35 διανοίχθητι. καὶ εὐθέως ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
36 καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ
37 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερ-
περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα
πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ
ἀλάλους λαλεῖν.

1—10: Mt 15,32—39.

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου
ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσά-
2 μενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς· σπλαγ-
χνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσ-
3 μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ
ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν,
ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ
4 μακρόθεν ἥκουσιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις
5 ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας; καὶ ἠρώτα
αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά.
6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς
γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας
ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα

---

34 εφφεθα D W lat | 35 om. ευθεως ℵ B D L Δ al. 83 a b ff² i q | και 2°] + ευθυς ℵ L Δ sy^pal | ορθως] + ωστε παντας εξιστασθαι 472 a | 36 μηδενι] + μηδεν D 565. 700 q | om. οσον — διεστελλ. D b c ff² i | αυτοι] οι δε D* b c ff² i | 8,1 παλιν πολλου?] παμπολλου A E F H K al. | 2 προσμ. μοι] εισιν απο ποτε ωδε εισιν D vet. lat | 3 απολυσαι αυτ. νηστ. εις οικον ου θελω μη εκλυθωσιν Tat D(Θ) 565 vet. lat sy^pal | 4 om. ωδε Tat D 565 al. c ff² i q r¹

ad Mare Galilaeae inter medios fines Deca-
poleos. Et adducunt ei surdum, et mutum, 32
et deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
Et apprehendens eum de turba seorsum, misit 33
digitos suos in auriculas eius: et expuens,
tetigit linguam eius: et suspiciens in caelum, 34
ingemuit, et ait illi: Ephphetha, quod est
adaperire. Et statim apertae sunt aures eius, 35
et solutum est vinculum linguae eius, et
loquebatur recte. Et praecepit illis ne cui 36
dicerent. Quanto autem eis praecipiebat,
tanto magis plus praedicabant: et eo amplius 37
admirabantur, dicentes: Bene omnia fecit:
et surdos fecit audire, et mutos loqui.

In diebus illis iterum cum turba multa 8 1—10: Mt 15,32–39.
esset, nec haberent quod manducarent: con-
vocatis discipulis, ait illis: Misereor super tur- 2
bam: quia ecce iam triduo sustinent me, nec
habent quod manducent: et si dimisero eos 3
ieiunos in domum suam, deficient in via: qui-
dam enim ex eis de longe venerunt. Et respon- 4
derunt ei discipuli sui: unde illos quis poterit
hic saturare panibus in solitudine? Et inter- 5
rogavit eos: Quot panes habetis? Qui dixerunt:
Septem. Et praecepit turbae discumbere 6
super terram. Et accipiens septem panes, gra-
tias agens fregit, et dabat discipulis suis ut

---

32 5, 23.
33 8, 23.
34 6, 41. J 11, 41.
36 1, 43—45.
37 Is 35, 5.
8,3 6, 34—44.

7 apponerent, et apposuerunt turbae. Et
habebant pisciculos paucos: et ipsos benedixit,
8 et iussit apponi. Et manducaverunt, et
saturati sunt, et sustulerunt quod superaverat
9 de fragmentis, septem sportas. Erant autem
qui manducaverunt, quasi quattuor millia:
10 et dimisit eos. Et statim ascendens navim cum
discipulis suis, venit in partes Dalmanutha.
11–21: Mt 16,1-12. 11 Et exierunt Pharisaei, et coeperunt con-
quirere cum eo, quaerentes ab illo signum
12 de caelo, tentantes eum. Et ingemiscens
spiritu, ait: Quid generatio ista signum
quaerit? Amen dico vobis, si dabitur gene-
13 rationi isti signum. Et dimittens eos, as-
cendit iterum navim, et abiit trans fretum.
14 Et obliti sunt panes sumere: et nisi unum
15 panem non habebant secum in navi. Et
praecipiebat eis, dicens: Videte, et cavete
a fermento Pharisaeorum, et fermento He-
16 rodis. Et cogitabant ad alterutrum, di-
17 centes: Quia panes non habemus. Quo
cognito, ait illis Iesus: Quid cogitatis, quia
panes non habetis? nondum cognoscitis
nec intelligitis? adhuc caecatum habetis cor
18 vestrum? ¹ oculos habentes non videtis? et
aures habentes non auditis? Nec recorda-
19 mini, quando quinque panes fregi in quinque
millia: quot cophinos fragmentorum plenos
20 sustulistis? Dicunt ei: Duodecim. ¹ Quando

---

[7] 6, 41. 43.
[8] Deut 28, 5.
[11] J 6, 30.
[15] 3, 6. L 12, 1.
[17] 6, 52.
[18] Jer 5, 21. Ez 12, 2. Mt 13, 13. 16.
[19] 6, 41—44.
[20] 8, 6—9.

παρατιθῶσιν, καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ 7
εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν
καὶ ταῦτα παρατιθέναι. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτά- 8
σθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ
σπυρίδας. ¹ ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ 9
ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ 10
πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ
μέρη Δαλμανουθά.

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζη- 11 **11—21: Mt 16,1—12.**
τεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενά- 12
ξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη
ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ
γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν 13
ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελά- 14
θοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο 15
αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. καὶ 16
διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι ἄρτους
οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· 17
τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω
νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν
καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, 18
καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύ-
ετε, ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς 19
πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων
πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. ὅτε 20

---

7 ευλογ.] ευχαριστησας D q | ειπεν — παρατιθ.] παρεθηκεν ℵ* | *10* ευθυς] αυτος D b i k r^{1}, om. Tat 565 c sy^{s} | μερη] ορια D Θ al. cf | δαλμ.] μαγδαλα (W) 1. 13. 69 al., μαγεδα Tat 565 c k sy^{s} (b ff^{2} i r^{1}) μελεγαδα D | *11* inc.: και ηρξ. οι φαρ. 33 c k | σημ.] + ιδειν ℵ c | *13* εμβας] + εις (το) πλοιον A E F G al. vet. lat^{pler} | *15* om. ορατε D Θ 565 al. a k sy^{s}, om. βλεπετε Δ 700 b ff^{2} i q r^{1} | ηρωδ.] των ηρωδιανων W 565 al. i k arm | *16* om. λεγοντες Tat ℵ B D W 565. 700 al. vet. lat | εχουσιν B W 565. 700 al. c k, ειχον D a b i q r^{1} | *17* πεπωρωμενη εστιν η καρδια υμων D (Θ) 565 vet. lat (b c ff^{2} i)

δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ
21 *λέγουσιν· ἑπτά. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;*
22 *Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν*
αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐ-
23 *τοῦ ἅψηται. καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ*
τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ
πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
24 *αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν, εἴ τι βλέπει. καὶ ἀνα-*
βλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς
25 *δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν*
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τη-
26 *λαυγῶς ἅπαντα. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς*
οἶκον αὐτοῦ λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

27—9,1: Mt 16,13—28. L 9,18—27. 27 *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*
εἰς τὰς κώμας Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐ-
28 *τοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; ' οἱ δὲ*
εἶπον αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφη-
29 *τῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα*
με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐ-
30 *τῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα*
31 *μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδά-*
σκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων

---

22 βηθανιαν D 262 a f ff^2 i l q | *23* βλεπεις Tat B C D^{gr} Δ al. sy^s | *24* om. αναβλεψας c sy^s | om. περιπατουντας 700 | *25* ειτα] και D vet. lat sy^s | και ενεβλ.] ωστε αναβλεψαι D lat | *26* om. μηδε—εισελθης D c e, λεγ.] + υπαγε εις τον οικον σου και εαν εις την κωμην εισελθης μηδενι (μηδεν) ειπης μηδε εν τη κωμη Θ 13. 28. 61. 69. 346 (D b f ff^2 g$^{1.2}$) | *27* τας κωμ. καισ.] καισαριαν D a b ff^2 i q | *29* και αυτος] τοτε b f i vg, om. W | χριστ.] + ο υιος του θεου (του ζωντος) Tat ℵ L W 157. 13. 69. 124. 346 b r^1 sy^p

et septem panes in quattuor millia: quot
sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei:
Septem. ¹ Et dicebat eis: Quomodo nondum 21
intelligitis?

Et veniunt Bethsaidam, et adducunt ei 22
caecum, et rogabant eum ut illum tangeret.
Et apprehensa manu caeci, eduxit eum extra 23
vicum: et expuens in oculos eius impositis
manibus suis, interrogavit eum si quid videret.
Et aspiciens, ait: Video homines velut arbores 24
ambulantes. Deinde iterum imposuit manus 25
super oculos eius: et coepit videre. et
restitutus est ita ut clare videret omnia. Et 26
misit illum in domum suam, dicens: Vade in
domum tuam: et si in vicum introieris, nemini dixeris.

Et egressus est Iesus, et discipuli eius 27 27—9,1: Mt 16,13-28. L 9,18—27.
in castella Caesareae Philippi: et in via interrogabat discipulos suos, dicens eis: Quem
me dicunt esse homines? Qui responderunt 28
illi, dicentes: Ioannem Baptistam, alii Eliam,
alii vero quasi unum de prophetis. Tunc 29
dicit illis: Vos vero quem me esse dicitis?
Respondens Petrus, ait ei: Tu es Christus.
Et comminatus est eis, ne cui dicerent de 30
illo. Et coepit docere eos quoniam oportet 31
filium hominis pati multa, et reprobari a senioribus, et a summis sacerdotibus, et Scribis,

---

[22] 6, 56.
[23] 7, 32. 33. J 9, 6.
[26] 7, 36.
[28] 6, 15.
[29] J 6, 67—69.
[30] 9, 9.

8

32 et occidi: et post tres dies resurgere. Et
palam verbum loquebatur. Et apprehendens
33 eum Petrus, coepit increpare eum. Qui con-
versus, et videns discipulos suos, comminatus
est Petro, dicens: Vade retro me satana, quo-
niam non sapis quae Dei sunt, sed quae
34 sunt hominum. Et convocata turba cum
discipulis suis, dixit eis: Si quis vult me
sequi, deneget semetipsum: et tollat cru-
35 cem suam, et sequatur me. Qui enim vo-
luerit animam suam salvam facere, perdet
eam: qui autem perdiderit animam suam
propter me, et Evangelium, salvam faciet
36 eam. Quid enim proderit homini, si lucretur
mundum totum: et detrimentum animae suae
37 faciat? Aut quid dabit homo commutationis
38 pro anima sua? Qui enim me confusus fuerit,
et verba mea in generatione ista adultera et
peccatrice: et filius hominis confundetur eum,
cum venerit in gloria patris sui cum angelis
9 sanctis. Et dicebat illis: Amen dico vobis,
quia sunt quidam de hic stantibus, qui non
gustabunt mortem donec videant regnum Dei
veniens in virtute.

2—13: Mt 17,1—13, L 9,28—36.

2 Et post dies sex assumit Iesus Petrum,
et Iacobum, et Ioannem: et ducit illos in
montem excelsum seorsum solos, et trans-
3 figuratus est coram ipsis. Et vestimenta eius
facta sunt splendentia, et candida nimis velut
nix, qualia fullo non potest super terram

---

33 Mt 4, 10.
35 Mt 10, 39.
37 Ps 48, 8—9.
38 Mt 10, 33.

καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνα-
στῆναι·[1] καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ 32
προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς 33
αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω
μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ
τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν 34
ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· εἴ
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 35
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν 36
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
τί γὰρ δῷ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς 37
αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς 38
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρ-
τωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται
αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 9
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 2 **2–13:** Mt 17,1–13. L 9,28–36.
τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην,
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν
μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ 3
λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως

---

32 ελαλει] λαλησει Tat sy^s αυτω] + dicens. domine propitius esto nam hoc non erit a b n | *35* om. εμου και D 28 a b i k r^1 sy^s | *36* ωφελει ℵ B L al. a n | *38* om. λογους W k | om. ταυτη W a d i n r^2 | **9**,*2* και 5°] + εν τω προσευχεσθαι αυτον (αυτους) Tat W Θ 13. 28. 69. 124. 346. 565 | fin.] + και ελαμψε το προσωπον αυτου ως ο ηλιος Tat sy^s | *3* om. στιλβ. Tat e l sy^s | λιαν] + ως χιων A D^{gr} N X Γ Π lat^{pler} | οια — λευκανειν] ως ου δυναται τις λευκαναι επι της γης D^{gr} b i sy^p, om. X a n sy^s

4 λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωϋσεῖ,
5 καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκη-
νάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν.
6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ
ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
8 μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξάπινα
περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν
9 Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Καὶ καταβαινόντων
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς
10 τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον
ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν
11 τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν
λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν
12 δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ' ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν
ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς
γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ
13 πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ
Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14—29: Mt 17,14—21. L 9,37—42.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον
πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας
15 πρὸς αὐτούς. καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες
αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπά-
16 ζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζη-
17 τεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ
τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς

---

4 *αυτοις*] *αυτω* Tat 28 | ⟩ *μωυσης και ηλιας* Tat c sy^s | *τω ιησου*] *αυτω* ff² sy^s | 5 om. *αποκριθεις* 565 a n q sy^s | *και* 2°] + *ει θελεις* Tat 28. 700 a c f n q (D 565 al.) | 7 *εγενετο* 2°] *ηλθεν* A D N X Γ al. lat^pler, om. W 1 k | *11 λεγουσ.*] + *οι φαρισαιοι και* ℵ L vg | *14 ελθοντες . . . ειδον* ℵ B L Δ k arm (sy^s) | *15 προστρεχ.*] *προσχεροντες* D, gaudentes Tat b c ff² i k | *αυτον*] *τον ιησουν* Tat D b c ff² k r¹

candida facere. Et apparuit illis Elias cum 4
Moyse: et erant loquentes cum Iesu. Et 5
respondens Petrus, ait Iesu: Rabbi, bonum
est nos hic esse: et faciamus tria taberna-
cula, Tibi unum, et Moysi unum, et Eliae
unum. Non enim sciebat quid diceret: erant 6
enim timore exterriti: et facta est nubes 7
obumbrans eos: et venit vox de nube, dicens:
Hic est Filius meus charissimus: audite illum.
Et statim circumspicientes, neminem amplius 8
viderunt, nisi Iesum tantum secum. Et 9
descendentibus illis de monte, praecepit illis
ne cuiquam quae vidissent, narrarent: nisi
cum Filius hominis a mortuis resurrexerit.
Et verbum continuerunt apud se: conqui- 10
rentes quid esset: Cum a mortuis resurrexerit.
Et interrogabant eum, dicentes: Quid ergo 11
dicunt Pharisaei, et Scribae, quia Eliam
oportet venire primum? Qui respondens, ait 12
illis: Elias cum venerit primo, restituet omnia:
et quomodo scriptum est in Filium hominis,
ut multa patiatur et contemnatur. Sed dico 13
vobis quia et Elias venit (et fecerunt illi
quaecumque voluerunt) sicut scriptum est
de eo.

Et veniens ad discipulos suos, vidit turbam 14 14—29: Mt 17,14—21. L 9,37—42
magnam circa eos, et Scribas conquirentes cum
illis. Et confestim omnis populus videns Iesum, 15
stupefactus est, et expaverunt, et accurrentes
salutabant eum. Et interrogavit eos: Quid 16
inter vos conquiritis? Et respondens unus de 17
turba, dixit: Magister, attuli filium meum ad

---

9 [4] 12, 27; 1 Pt 1, 10—12 | [6] 14, 40 | [7] 1, 11. 2 Pt 1, 17. Gen 22, 2. Ps 2, 7. Deut 18, 15. Act 3, 22 | [9] 8, 30 | [12] Mal 3, 23. Is 53, 3 | [13] Mt 11, 14. 3 Reg 19, 2. 10.

18 te habentem spiritum mutum: qui ubicumque
eum apprehenderit, allidit illum, et spumat,
et stridet dentibus, et arescit: et dixi dis-
cipulis tuis ut eiicerent illum, et non po-
19 tuerunt. Qui respondens eis, dixit: O gene-
ratio incredula, quamdiu apud vos ero? quam-
20 diu vos patiar? afferte illum ad me. Et attu-
lerunt eum. Et cum vidisset eum, statim
spiritus conturbavit illum: et elisus in terram,
21 volutabatur spumans. Et interrogavit patrem
eius: Quantum temporis est ex quo ei hoc
22 accidit? At ille ait: Ab infantia: [1] et frequenter
eum in ignem, et in aquas misit ut eum per-
deret. sed si quid potes, adiuva nos, misertus
23 nostri. Iesus autem ait illi: Si potes credere,
24 omnia possibilia sunt credenti. Et continuo
exclamans pater pueri, cum lacrymis aiebat:
Credo, Domine: adiuva incredulitatem meam.
25 Et cum videret Iesus concurrentem turbam,
comminatus est spiritui immundo, dicens illi:
Surde, et mute spiritus, ego praecipio tibi,
exi ab eo: et amplius ne introeas in eum.
26 Et exclamans, et multum discerpens eum,
exiit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut
27 multi dicerent: Quia mortuus est. Iesus autem
tenens manum eius, elevavit eum, et surrexit.
28 Et cum introisset in domum, discipuli eius
secreto interrogabant eum: Quare nos non
29 potuimus eiicere eum? Et dixit illis: Hoc

---

[19] L 24, 25. J 11, 33.
[23] 11, 23.
[24] L 17, 5.
[26] 1, 26.
[27] 5, 41.
[28] 10, 10.

σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν 18
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει
τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθη-
ταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, 19
ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. καὶ ἤνεγκαν αὐ- 20
τὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς
συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς
ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα 21
αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐ-
τῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν· καὶ πολλάκις καὶ 22
εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ
αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνι-
σθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ 23
δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. εὐθὺς κρά- 24
ξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγεν·
πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ 25
Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον
καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ 26
κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγέ-
νετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι
ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς 27
αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελ- 28
θόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ'
ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-
θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ 29

---

18 ισχ.] + *εκβαλειν αυτο* D W Θ 565 a b r^1 arm | *19 απιστος*] + *και διεστραμμενη* Tat D W 13. 69. 124. 157 al. | *20* om. *προς αυτον* D lat | *21 επηρωτ.*] + *ο ιησους* 1. 28. 118. 124 al. a c f r^1 sy, + *λεγων* W 13. 28. 69. 124. 346 a f | *22 ημιν*] + *κυριε* D 565 a b ff^2 i q arm (sy^s) | *24* om. *μετα δακρ.* ℵ A B C L Δ W al. k sy^s | *25* om. *τω ακαθ.* W sy^c | > *κωφ. . . . αλαλ.* c d ff^2 k sy | *26* om. *πολλα* 472 b c k | *27* om. *και ανεστη* W k l sy^p

γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσ-
ευχῇ καὶ νηστείᾳ.
30—32: Mt 17,22.23. L 9,43—45. 30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς
31 Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκεν
γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀπο-
32 κτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. οἱ δὲ
ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερω-
τῆσαι.
33—50: Mt 18,1—9. L 9,46—50. 33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελο-
34 γίζεσθε; οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ
35 διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. καὶ καθίσας
ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ
36 πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν
αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ
37 εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἂν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων
δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς
ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀπο-
38 στείλαντά με. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· διδά-
σκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολού-
39 θει ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν·
οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί
40 με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
41 ἐστιν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος

---

29 > νηστ. και προσευχη sy, om. και νηστ. ℵ* B k | *31* om. αυτοις B k | om. αποκτανθεις D a i k | *32* om. vers. 472 | *34* om. εν τη οδω Tat A D Δ a b f i q sy^{s} | *35* και 1°] τοτε D b i | om. και λεγει — διακονος D k | *38* δαιμ.] + ος ουκ ακολουθει ημιν A D N X Γ Π al. lat | om. οτι ουκ ακ. ημιν D X 1. 13. 14. 28. 69. 209 al. lat arm | *39* om. ιησους D W 1. 13. 28. 69. 209 al. a b ff^{2} i k sy^{s} | om. αυτον D a b i k r^{1} | om. ταχυ F W 1. 28. 209 a b c d ff^{2} i k sy^{s}

genus in nullo potest exire, nisi in oratione,
et ieiunio.
Et inde profecti praetergrediebantur Ga- 30 30—32: Mt 17,22 23. L 9,43—45.
lilaeam: nec volebat quemquam scire. Doce- 31
bat autem discipulos suos, et dicebat illis:
Quoniam filius hominis tradetur in manus
hominum, et occident eum, et occisus tertia
die resurget. At illi ignorabant verbum: et 32
timebant interrogare eum.
Et venerunt Capharnaum. Qui cum domi 33 33—50: Mt 18,1—9. L 9,46—50.
essent, interrogabat eos: Quid in via tracta-
batis? At illi tacebant. siquidem in via inter 34
se disputaverant, quis eorum maior esset. Et 35
residens vocavit duodecim, et ait illis: Si quis
vult primus esse, erit omnium novissimus, et
omnium minister. Et accipiens puerum, statuit 36
eum in medio eorum: quem cum complexus
esset, ait illis: Quisquis unum ex huiusmodi 37
pueris receperit in nomine meo, me recipit:
et quicumque me susceperit, non me suscipit,
sed eum, qui misit me. Respondit illi 38
Ioannes, dicens: Magister, vidimus quemdam
in nomine tuo eiicientem daemonia, qui non
sequitur nos, et prohibuimus eum. Iesus 39
autem ait: Nolite prohibere eum. nemo est
enim qui faciat virtutem in nomine meo, et
possit cito male loqui de me. qui enim non 40
est adversum vos, pro vobis est. Quisquis 41
enim potum dederit vobis calicem aquae

---

[30] J 7, 1 | [31] 8, 31; 10, 32—34 | [32] L 9, 45; 18, 34 | [33] Mt 17, 24 | [35] 10, 43. 44 | [36] 10, 16 | [37] Mt 10, 40. J 13, 20 | [38] Num 11, 27—28 | [39] 1 Cor 12, 3 | [40] Mt 12, 30 | [41] Mt 10, 42. 1 Cor 1, 12; 3, 23. 2 Cor 10, 7. Rm 8, 9.

in nomine meo, quia Christi estis: amen dico
42 vobis, non perdet mercedem suam. Et
quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis
credentibus in me: bonum est ei magis si
circumdaretur mola asinaria collo eius, et in
43 mare mitteretur. Et si scandalizaverit te
manus tua, abscinde illam: bonum est tibi
debilem introire in vitam, quàm duas manus
habentem ire in gehennam, in ignem inextin-
44 guibilem: ubi vermis eorum non moritur, et
45 ignis non extinguitur. Et si pes tuus te
scandalizat, amputa illum: bonum est tibi
claudum introire in vitam aeternam, quàm
duos pedes habentem mitti in gehennam
46 ignis inextinguibilis: ubi vermis eorum non
47 moritur, et ignis non extinguitur. Quòd
si oculus tuus scandalizat te, eiice eum:
bonum est tibi luscum introire in regnum
Dei, quàm duos oculos habentem mitti in
48 gehennam ignis: ubi vermis eorum non mo-
49 ritur, et ignis non extinguitur. Omnis enim
igne salietur, et omnis victima sale salietur.
50 Bonum est sal: quòd si sal insulsum fuerit:
in quo illud condietis? Habete in vobis sal,
et pacem habete inter vos.

1–12: Mt 19,1–9. **10** Et inde exurgens venit in fines
Iudaeae ultra Iordanem: et conveniunt
iterum turbae ad eum: et sicut consue-
2 verat, iterum docebat illos. Et accedentes
Pharisaei interrogabant eum: Si licet viro

---

43 Mt 5, 30.
44 Is 66, 24.
47 Mt 5, 29.
49 Lev 2, 13.
50 Mt 5, 13. L 14, 34. Col 4, 6.
10 1 9, 33.

ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς 42
ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν
πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ
περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐ-
τοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν 43
σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· κα-
λόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ
τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν,
εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου 45
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε
εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας
ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. καὶ ἐὰν ὁ 47
ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
καλόν σέ ἐστιν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν 48
οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. πᾶς γὰρ 49
πυρὶ ἁλισθήσεται καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλι-
σθήσεται. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον 50
γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς 10 1-12: Mt 19,1—9
Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμ-
πορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώ-
θει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες 2
Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ

---

41 ονομ.] + μου ℵ* D X Γ al. lat | 42 πιστ.] πιστιν εχοντων C* D a | om. εις εμε ℵ* C* D Δ a b ff² i k | 43 σκανδαλιση ℵ B L Δ al. a f k r¹ vg | απελθειν] βληθηναι Tat D 12. 61 a f ff² k | 44. 46 + οπου ο σκωληξ αυτων ου τελ υτα και το πυρ ου σβεννυται A D N X Γ al. latpler syp | 45 ζωην] + αιωνιον D latpler | γεενναν] + εις το πυρ το ασβεστον A D N X al. latpler | 47 βληθηναι] απελθειν D al. c i sys | γεενν.] + του πυρος A C N X Γ al. f g² i q | 48 > το πυρ ου σβεν. και ο σκωλ. c k | 49 inc. πασα γαρ θυσια αλι αλισθησεται D vet. lat, om. και π. θυσ. αλι αλισθ. ℵ B L D W 1. 61. 435 al. k sys | 10,2 om. προσελθ. φαρ. D a b k sys

3 γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋ-
Dt 24,1. 4 σῆς; οἱ δὲ εἶπον· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον
5 ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
Gn 1,27. 6 ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. ἀπὸ δὲ ἀρχῆς
κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεός·
Gn 2,24. 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται
8 πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία
9 σάρξ. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
10 χωριζέτω. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθη-
11 ταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. καὶ λέγει
αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
12 γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· καὶ ἐὰν
αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον,
μοιχᾶται.

13-16: Mt 19,13—15. L 18,15—17.
13 *Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἅψη-
ται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.
14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
15 θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
16 εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευ-
λόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτά.*

17-31: Mt 19,16—30. L 18,18—30.
17 *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδρα-
μὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν·
διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον
18 κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με*

---

4 *επετρ.*] + *ημιν* c ff^2 sy | *αποστ.*] + *δουναι* D c ff^2 q (sy^s, b r^1) | *5* om. *υμιν* D W 28 al. b c k r^1 | *6* om. *κτισεως* D b ff^2 q sy | om. *ο θεος* ℵ B C L Δ c ff^2 | 7 om. *και προσκ. πρ. τ. γυν. αυτου* ℵ B sy^s | *12 απολ. τ. ανδρ. αυτης*] *εξελθη απο (του) ανδρος* D Θ 13. 28. 69 al. a b c ff^2 g^2 q arm sa | vers. 12 ante 11 *ος αν απολ.* pon. W 1 al. a sy^s | *13 τοις προσφ.*] *αυτοις* ℵ B C L Δ c k | *14 ηγαν. και*] + *επιτιμησας* W Θ 1. 28. 565. 700 al. sy

uxorem dimittere: tentantes eum. At ille 3
respondens, dixit eis: Quid vobis praecepit
Moyses? Qui dixerunt: Moyses permisit 4 Dt 24,1.
libellum repudii scribere, et dimittere. Quibus 5
respondens Iesus, ait: Ad duritiam cordis
vestri scripsit vobis praeceptum istud. ab 6 Gn 1,27.
initio autem creaturae masculum, et feminam
fecit eos Deus. Propter hoc relinquet homo 7 Gn 2,24.
patrem suum, et matrem, et adhaerebit ad
uxorem suam: et erunt duo in carne una. 8
Itaque iam non sunt duo, sed una caro. ¹ Quod 9
ergo Deus coniunxit, homo non separet. Et 10
in domo iterum discipuli eius de eodem in-
terrogaverunt eum. Et ait illis: Quicumque 11
dimiserit uxorem suam, et aliam duxerit,
adulterium committit super eam. Et si 12
uxor dimiserit virum suum, et alii nupserit,
moechatur.

Et offerebant illi parvulos ut tangeret 13 13—16: Mt 19,13—15. L 18,15—17.
illos. Discipuli autem comminabantur offe-
rentibus. Quos cum videret Iesus, indigne 14
tulit, et ait illis: Sinite parvulos venire ad me,
et ne prohibueritis eos: talium enim est
regnum Dei. Amen dico vobis: Quisquis non 15
receperit regnum Dei velut parvulus, non
intrabit in illud. Et complexans eos, et im- 16
ponens manus super illos, benedicebat eos.

Et cum egressus esset in viam, procurrens 17 17—31: Mt 19,16—30. L 18,18—30.
quidam genu flexo ante eum, rogabat eum:
Magister bone, quid faciam ut vitam aeternam
percipiam? Iesus autem dixit ei: Quid me 18

---

[4] Mt 5, 31—32 | [8] 1 Cor 6, 16 | [10] 9, 28 | [11] 6, 18. L 16, 18. 1 Cor 7, 10—11 | [12] 1 Cor 7, 13 | [15] Mt 18, 3 | [16] 9, 36.

dicis bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus:
Ex 20,12–17. D 5,16–20 19 Praecepta nosti: Ne adulteres, Ne occidas,
Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris,
Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum et
20 matrem. At ille respondens, ait illi: Magister,
21 haec omnia observavi a iuventute mea. Iesus
autem intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei:
Unum tibi deest: vade, quaecumque habes
vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum
22 in caelo: et veni, sequere me. Qui contristatus
in verbo, abiit moerens: erat enim habens
23 multas possessiones. Et circumspiciens Iesus,
ait discipulis suis: Quàm difficile qui pecunias
24 habent, in regnum Dei introibunt! Discipuli
autem obstupescebant in verbis eius. At
Iesus rursus respondens ait illis: Filioli, quàm
difficile est, confidentes in pecuniis, in regnum
25 Dei introire! Facilius est, camelum per fora-
men acus transire, quàm divitem intrare
26 in regnum Dei. Qui magis admirabantur,
dicentes ad semetipsos: Et quis potest salvus
27 fieri? Et intuens illos Iesus, ait: Apud homines
impossibile est, sed non apud Deum: omnia
28 enim possibilia sunt apud Deum. Et coepit
ei Petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia,

---

[19] Deut 24, 14.
[21] 8, 34. Mt 10, 38. Mc 14, 5.
[24] Ps 61, 11. 1 Tim 6, 17.
[27] Gen 18, 14. Job 42, 2. Zach 8, 6 (LXX).

λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
τὰς ἐντολὰς οἶδας· »μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, 19 Ex 20,12—17. Dt 5,16—20; 24,14.
μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστε-
ρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.«
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα 20
πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰη- 21
σοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον
καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν.
ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπού- 22
μενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ 23
περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ 24
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ
δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα,
πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρή-
μασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν·
εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς 25
τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξ- 26
επλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύνα-
ται σωθῆναι; ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· 27
παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. Ἤρξατο λέ- 28
γειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα

---

19 οιδ. μη μοιχ. μη πορνευσης D c k | om. μη αποστ. Tat B* K W Δ Π 1. 28. 69 al. sy[s] | *20* om. αποκρ. ℵ B C Δ | μου] + τι ετι υστερω Tat K M N W Π Θ 13. 28. 69 al. a c arm | *21* om. αρας τον σταυρον ℵ B C D Δ 406 lat[pler] | *24* τοις λογ. αυτου] τουτοις τοις λογοις Tat c | om. τεκνα E G K Π al. c k | om. τους πεπ. επι χρημ. ℵ B W Δ Ψ k | *25* ευκοπωτ.—πλουσιον] ταχιο- καμηλος δια τρυμαλιδος ραφιδος διελευσεται η πλουσιος D, vers. 25 ante 24 pon. D a b ff[2] | om. εισελθειν D W Θ a ff[2] k sy[s] | *26* εαυτους] αυτον ℵ B C Δ | *27* αδυνατον — τω θεω] αδυν. εστιν· παρα δε τω θεω δυνατον D 157 a ff[2] k, om. παντα γαρ δυν. π. τ. θεω Δ Ψ 1. 69. 209 al.

29 καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα
ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ
30 εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ
ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ
διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
31 αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ
οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32—34: Mt 20,17—19. L 18,31—34. J 11,16.55,

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερο-
σόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐ-
33 τοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι
ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν
καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν
34 ˡ καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ
καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35—45: Mt 20,20—28.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-
νης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε,
θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν.
36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με ποιῆσαι ὑμῖν;
37 οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν
καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ
38 σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,

---

29 inc. εφη ο ιησους ℵ B Δ al. | om. ενεκεν 2° A B al. c k | *30* om. νυν D al. a k q sy[s] | οικιας—αιωνιον] ος δε αφηκεν οικιαν και αδελφας και αδελφους και μητερα και τεκνα και αγρους μετα διωγμου εν τω αιωνι τω ερχομενω ζωην αιωνιον λημψεται D a b ff[2] | *32* om. οι δε ακ. εφοβ. D K 11. 28. 157 al. a b | *34* > μαστιγ. . . . εμπτ. A N X Γ Π al. sy | om. και μαστ. αυτ. και αποκτ. D | *35* οι] + δυο B C

et secuti sumus te. Respondens Iesus, ait: 29
Amen dico vobis: Nemo est, qui reliquerit
domum, aut fratres, aut sorores aut patrem,
aut matrem, aut filios, aut agros propter
me, et propter Evangelium, qui non accipiat 30
centies tantum, nunc in tempore hoc: domos,
et fratres, et sorores, et matres, et filios,
et agros, cum persecutionibus, et in saeculo
futuro vitam aeternam. Multi autem erunt 31
primi novissimi, et novissimi primi.

Erant autem in via ascendentes Ierosoly- 32
mam: et praecedebat illos Iesus, et stupe-
bant: et sequentes timebant. Et assumens
iterum duodecim, coepit illis dicere quae
essent ei eventura. Quia ecce ascendimus 33
Ierosolymam, et Filius hominis tradetur prin-
cipibus sacerdotum, et Scribis, et senioribus,
et damnabunt eum morte, et tradent eum
gentibus: et illudent ei, et conspuent eum, 34
et flagellabunt eum, et interficient eum: et
tertia die resurget.

32—34: Mt 20,17—19. L 18,31-34. J 11,16 56.

Et accedunt ad eum Iacobus, et Ioannes 35
filii Zebedaei, dicentes: Magister, volumus ut
quodcumque petierimus, facias nobis. At ille 36
dixit eis: Quid vultis ut faciam vobis? Et 37
dixerunt: Da nobis ut unus ad dexteram tuam,
et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria
tua. Iesus autem ait eis: Nescitis quid petatis: 38
potestis bibere calicem, quem ego bibo:

35—45: Mt 20,20—28.

---

[32] 9, 31.
[38] 14, 36. L 12, 50. Rm 6, 3.

aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari?
39 At illi dixerunt ei: Possumus. Iesus autem
ait eis: Calicem quidem, quem ego bibo,
bibetis; et baptismo, quo ego baptizor,
40 baptizabimini: sedere autem ad dexteram
meam, vel ad sinistram, non est meum dare
41 vobis, sed quibus paratum est. Et audientes
decem coeperunt indignari de Iacobo, et
42 Ioanne. Iesus autem vocans eos, ait illis:
Scitis quia hi, qui videntur principari gentibus,
dominantur eis: et principes eorum potesta-
43 tem habent ipsorum. Non ita est autem in
vobis, sed quicumque voluerit fieri maior, erit
44 vester minister: et quicumque voluerit in
45 vobis primus esse, erit omnium servus. Nam
et Filius hominis non venit ut ministraretur
ei, sed ut ministraret, et daret animam suam
redemptionem pro multis.

46—52: Mt 20,29—34 L 18,35—43.

46 Et veniunt Iericho: et proficiscente eo de
Iericho, et discipulis eius, et plurima multitu-
dine, filius Timaei Bartimaeus caecus, sede-
47 bat iuxta viam mendicans. Qui cum audisset
quia Iesus Nazarenus est, coepit clamare, et
48 dicere: Iesu fili David, miserere mei. Et
comminabantur ei multi ut taceret. At
ille multo magis clamabat: Fili David mi-
49 serere mei. Et stans Iesus praecepit illum
vocari. Et vocant caecum dicentes ei: Anim-
50 aequior esto: surge, vocat te. Qui proiecto
51 vestimento suo exiliens, venit ad eum. Et
respondens Iesus dixit illi: Quid tibi vis

---

39 Act 12, 2. Apoc 1, 9.
42 L 22, 25—27.
43 9, 35.
45 Is 53, 10—12.

ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;
ˈοἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 39
αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ 40
δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ
ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκού- 41
σαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς 42
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες
ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ
μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ 43
οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἂν θέλῃ μέγας
γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, ˈ καὶ ὃς 44
ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων
δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν 45
διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ. Καὶ ἐκπορευομένου 46
αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφ-
λὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. καὶ 47
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν ἤρξατο
κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν
με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ 48
δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν
με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. 49
καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει,
ἔγειρε, φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον 50
αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. καὶ 51
ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις

46—52: Mt 20,29—34 L 18,35—43.

40 αλλ᾽ οις] αλλοις a b d ff² k sy^s aeth | ητοιμ.] + υπο του πατρος μου Tat ℵ*(Θ) 1. 209 a r¹ | *42 μεγαλοι*] βασιλεις ℵC* lat^{pler} | *43 εσται*] εστω ℵCXΔ 69. 299. 435 al. | *44 εν υμ. ειναι*] υμων γενεσθαι AXΓΠ a . | *45 και γαρ*] ωσπερ Tat c sy^s | *46 απο ιερ.*] εκειθεν D(Θ) vet. lat^{pler} (565) | τυφλ. εκαθ. π. τ. οδ. προσαιτων (επαιτ. DΘ 565) AXΓΠD lat^{pler} | om. vers. 48 W al. | *49 ειπεν αυτον φωνηθηναι* ADXΓΠ al. lat^{pler} | *50 επιβαλων* 565

ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί,
52 *ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε,*
ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.
1–10: Mt 21,1—9. L 19,29—38. J 12,12—16.
11 *Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθ-*
φαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν,
2 *ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ˡ καὶ λέγει*
αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι
ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρή-
σετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὔπω ἀνθρώ-
3 *πων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. καὶ*
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ
κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν
4 *ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον*
πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ
5 *ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καί τινες τῶν*
ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες
6 *τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ*
7 *Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ φέρουσιν*
τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν
αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν.
8 *καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν*
ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν
9 *ἀγρῶν. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-*
τες ἔκραζον· ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
10 *ἐν ὀνόματι κυρίου· εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασι-*
λεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς
11 24: Mt 21,12—22. L 19,45—48.
11 *ὑψίστοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς*
τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας

---

51 ῥαββ.] *κυριε ραββει* Tat D a b ff^2 i, *ραββι* 38 g^1 k q, *κυριε* 409 | *52 και ο*] *ο δε* ℵ* A C D X Γ Π lat sy^p | **11**,*1* *ηγγιζεν* D vet. lat sy^p | om. *βηθφ. και* D 700 lat^{pler} | *και εις βηθαν.* ℵ C (k sy^s) | *2* *κεκαθικεν* A D X Γ Π al. | *3 ποι. τουτο*] *λυετε τον πωλον* (Tat) D Θ 565 vet. lat^{pler} arm | *6* om. *αυτοις* D b c i k | *8 κοψ. εκ τ. αγρ.*] *εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εν τη οδω* A (D) K M N Π al. lat^{pler}, om. *αλλοι — αγρων* W sy^s | *9* om. *ωσαννα* D W b ff^2 r^1 | *10 ωσ.*] *ειρηνη εν ουρανω και δοξα* (W) 1. 118 al. arm

faciam? Caecus autem dixit ei: Rabboni, ut
videam. Iesus autem ait illi: Vade, fides tua 52
te salvum fecit. Et confestim vidit, et seque-
batur eum in via.

Et cum appropinquarent Ierosolymae, et 11 1—10: Mt 21,1—9. L 19,29—38. J 12,12—16
Bethaniae ad Montem olivarum, mittit duos
ex discipulis suis, et ait illis: Ite in castellum, 2
quod contra vos est, et statim introeuntes
illuc, invenietis pullum ligatum, super quem
nemo adhuc hominum sedit: solvite illum, et
adducite. Et si quis vobis dixerit: Quid facitis? 3
dicite, quia Domino necessarius est: et con-
tinuo illum dimittet huc. Et abeuntes in- 4
venerunt pullum ligatum ante ianuam foris
in bivio: et solvunt eum. Et quidam de 5
illic stantibus dicebant illis: Quid facitis sol-
ventes pullum? Qui dixerunt eis sicut prae- 6
ceperat illis Iesus, et dimiserunt eis. Et duxe- 7
runt pullum ad Iesum: et imponunt illi vesti-
menta sua, et sedit super eum. Multi autem 8
vestimenta sua straverunt in via: alii autem
frondes caedebant de arboribus, et sternebant
in via. Et qui praeibant, et qui sequebantur 9
clamabant, dicentes: Hosanna: Benedictus, qui
venit in nomine Domini: benedictum quod 10
venit regnum patris nostri David: Hosanna in
excelsis. Et introivit Ierosolymam in tem- 11 11—24: Mt 21,12—22. L 19,45—48.
plum: et circumspectis omnibus, cum iam

---

11 [2] L 23, 53. Gen 49, 11.
[3] 14, 14. J 13, 13.
[8] 4 Reg 9, 13.
[9] Ps 117, 25—26.

vespera esset hora, exiit in Bethaniam cum
duodecim.
12 Et alia die cum exirent a Bethania, esuriit.
13 Cumque vidisset a longe ficum habentem folia,
venit si quid forte inveniret in ea. et cum
venisset ad eam, nihil invenit praeter folia:
14 non enim erat tempus ficorum. Et respon-
dens dixit ei: Iam non amplius in aeternum
ex te fructum quisquam manducet. Et audie-
15 bant discipuli eius. Et veniunt Ierosolymam.
Et cum introisset in templum, coepit eiicere
vendentes, et ementes in templo: et mensas
numulariorum, et cathedras vendentium co-
16 lumbas evertit. et non sinebat ut quisquam
Is 56,7. Jer 7,11. 17 transferret vas per templum: et docebat,
dicens eis: Nonne scriptum est: Quia domus
mea, domus orationis vocabitur omnibus
gentibus? Vos autem fecistis eam speluncam
18 latronum. Quo audito principes sacerdotum,
et Scribae quaerebant quomodo eum perde-
rent: timebant enim eum, quoniam universa
19 turba admirabatur super doctrina eius. Et
cum vespera facta esset, egrediebatur de civi-
20 tate. Et cum mane transirent, viderunt ficum
21 aridam factam a radicibus. Et recordatus
Petrus, dixit ei: Rabbi, ecce ficus, cui male-
22 dixisti, aruit. Et respondens Iesus ait illis:
23 Habete fidem Dei. [1] amen dico vobis, quia qui-
cumque dixerit huic monti: Tollere, et mittere
in mare, et non haesitaverit in corde suo, sed
crediderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei.

---

[13] L 3, 9; 13, 6—9.
[15] J 2, 14—16.
[18] 1, 22; 6, 2; 7, 37; 10, 26.
[22] J 14, 1.
[23] Mt 17, 20. L 17, 6.

*ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ
τῶν δώδεκα.*
Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βη- 12
θανίας ἐπείνασεν. καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν 13
*ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ,
καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς* 14
*εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς
καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.*
ˈΚαὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ εἰσελθὼν 15
*εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας
καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, καὶ* 16
οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ,
ˈκαὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται 17 Is 56,7. Jer 7,11.
*ὅτι »ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν
σπήλαιον λῃστῶν.« καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς* 18
*καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν
ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ
ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ* 19
ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.
Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν 20
ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέ- 21
*τρος λέγει αὐτῷ· ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατ-
ηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει* 22
αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 23
*ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ.*

---

13 ηλθεν] + εις αυτην W sy | ει αρα τι ευρ.] ιδειν εαν τι εστιν D b c ff^{2} i k r^{1} | om. ελθων επ αυτην D 700 vet. lat (sy) | *15* om. κατεστρ. D k sy^{s} | *19* εξεπορευοντο A B K M W al. c d r^{1} sy^{p} | *22* αυτοις] + ει Tat ℵ D 13. 28. 69 al a b i r^{1} sy^{s} | om. θεου 28* a c k r$^{1.2}$ | *23* πιστευση το μελλον ο αν ειπη γενησεται D b c ff^{2} i | om. αυτω b c ff^{2} k i sy^{s}

24 *διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε*
καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε καὶ ἔσται
25 *ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε*
εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
26 *ὑμῶν· εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν*
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 - 33: Mt 21,23—27. L 20,1—8. 27 *Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν*
τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
28 *πρεσβύτεροι, ˈ καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ*
ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν
29 *ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-*
τοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρί-
θητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
30 *ποιῶ. τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν*
31 *ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. καὶ διελογί-*
ζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ
οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 ˈ *ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν*
ὄχλον· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως
33 *ὅτι προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ*
λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
1–12: Mt 21,33—46. L 20,9—19. 12 *σίᾳ ταῦτα ποιῶ. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παρα-*
βολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν,
καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
2 *γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς*
τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν
γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος·

---

24 λαμβανετε A N X Γ Π al., λημψεσθε D 1 al. lat *26* om. vers. fuld ℵ B L S 157 al. k l sy[s] | *28* om. ινα ταυτα ποιης W Θ 28. 565 al. a b ff[2] i r[1] sy[s] | *31* λεγοντες] + τι ειπωμεν D Θ Φ 13. 28. 69 al. a c i k r[1] (b ff[2]) | *32* ειχον] ηδεισαν D W Θ (28. 700) vet. lat arm | om. οντως ℵ* N Θ 1. 28. 124 al. c k sy[s] | **12**,*2* λαβη] δωσωσιν αυτω D vet. lat sy

Propterea dico vobis, omnia quaecumque 24
orantes petitis, credite quia accipietis, et
evenient vobis. Et cum stabitis ad orandum, 25
dimittite si quid habetis adversus aliquem: ut
et Pater vester qui in caelis est, dimittat vobis
peccata vestra. Quòd si vos non dimiseritis: 26
nec Pater vester, qui in caelis est, dimittet
vobis peccata vestra.

Et veniunt rursus Ierosolymam. Et cum 27 27—33: Mt 21,23—27. L 20,1—8.
ambularet in templo, accedunt ad eum summi
sacerdotes, et Scribae, et seniores: et dicunt 28
ei: In qua potestate haec facis? et quis dedit
tibi hanc potestatem ut ista facias? Iesus 29
autem respondens, ait illis: Interrogabo vos
et ego unum verbum, et respondete mihi: et
dicam vobis in qua potestate haec faciam.
Baptismus Ioannis, de caelo erat, an ex 30
hominibus? Respondete mihi. ¹ At illi cogi- 31
tabant secum, dicentes: Si dixerimus, De
caelo, dicet, Quare ergo non credidistis ei?
Si dixerimus, Ex hominibus, timemus popu- 32
lum. omnes enim habebant Ioannem quia
vere propheta esset. Et respondentes dicunt 33
Iesu: Nescimus. Et respondens Iesus ait illis:
Neque ego dico vobis in qua potestate haec
faciam. Et coepit illis in parabolis loqui: 12 1—12: Mt 21,33—46. L 20,9—19.
Vineam pastinavit homo, et circumdedit
sepem, et fodit lacum, et aedificavit turrim, et
locavit eam agricolis, et peregre profectus est.
Et misit ad agricolas in tempore servum 2
ut ab agricolis acciperet de fructu vineae.

---

[24] Mt 7, 7. J 14, 13; 16, 23.
[25] Mt 5, 23; 6, 14. Mt 6, 14—15.
12 [1] Is 5, 1—2.

3 Qui apprehensum eum ceciderunt, et dimi-
4 serunt vacuum. Et iterum misit ad illos alium
servum: et illum in capite vulneraverunt, et
5 contumeliis affecerunt. Et rursum alium misit,
et illum occiderunt: et plures alios: quosdam
6 caedentes, alios vero occidentes. Adhuc ergo
unum habens filium charissimum: et illum
misit ad eos novissimum, dicens: Quia revere-
7 buntur filium meum. Coloni autem dixerunt
ad invicem: Hic est heres: venite, occidamus
8 eum: et nostra erit hereditas. Et apprehen-
dentes eum, occiderunt: et eiecerunt extra
9 vineam. Quid ergo faciet Dominus vineae?
Veniet, et perdet colonos: et dabit vineam
Ps 117,22 23. 10 aliis. Nec scripturam hanc legistis: Lapidem,
quem reprobaverunt aedificantes, hic factus
11 est in caput anguli: A Domino factum est
12 istud, et est mirabile in oculis nostris? Et
quaerebant eum tenere: et timuerunt turbam.
cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam
hanc dixerit. Et relicto eo abierunt.
13 Et mittunt ad eum quosdam ex
13—17: Mt 22,15—22. L 20,20—26. Pharisaeis, et Herodianis, ut eum ca-
14 perent in verbo. Qui venientes dicunt ei:
Magister, scimus quia verax es, et non curas
quemquam: nec enim vides in faciem
hominum, sed in veritate viam Dei do-

---

[8] Heb 13, 12.
[12] 14, 1.
[13] 3, 6.

καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κε- 3
νόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον 4
δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἠτίμασαν.
καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ 5
πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέν-
νοντες. ἔτι ἕνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστει- 6
λεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντρα-
πήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ 7
πρὸς ἑαυτοὺς εἶπον ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονό-
μος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται
ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, 8
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί 9
οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται
καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην 10 **Ps 117,22.23.**
ἀνέγνωτε· »λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ 11
ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;« Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρα- 12
τῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ
ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρι- 13 **13—17: Mt 22,15—22, L 20,20—26.**
σαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν
λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, 14
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδά-

---

3 *κενον*] + *προς αυτον* D a b ff² | *4* ***κακειν.***] + ***λιθοβολησαντες*** A C N X Γ Π al. | *ητιμ.*] ***απεστειλαν ητιμωμενον*** A C N X Γ Π al. | *6* om. ***προς αυτους*** D ff² i k r¹ | *7* *γεωργ.*] + ***θεασαμενοι αυτον ερχομενον*** Θ 13. 28. 69. 124 al. syʰ arm | *9* om. *ουν* Tat B L sysˢ | *αμπελωνος*] + ***τοις γεωργοις εκεινοις. λεγουσιν αυτω*** Tat 472 | *αλλοις*] + *γεωργοις* Tat b c ff² i | *10* inc. ***και λεγει αυτοις ο ιησους*** Tat 472 | *13* om. ***προς αυτον*** D vet. lat | *14* om. *ελθοντες* D k sysˢ | *λεγ. αυτω*] ***ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολω λεγοντες*** G W 1. 13. 28. 69 al. (sysˢ)

σκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν
15 *ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν*
εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνά-
16 *ριον ἵνα ἴδω.* ¹ *οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς·*
τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον
17 *αὐτῷ· Καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν*
αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ᾽ αὐτῷ.
18—27: Mt 22,23—33. L 20,27—38. 18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες*
λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν
Dt 25,5.6. Gn 38,8. 19 *λέγοντες·* ¹ *διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν*
ὅτι »ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ
γυναῖκα καὶ τέκνον μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
20 *τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.« ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ*
πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
21 *ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν,*
καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ
22 *τρίτος ὡσαύτως· καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν*
σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 *ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν*
ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
24 *ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε*
μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
25 *θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γα-*
μοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι
Ex 3,2.6. 26 *ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγεί-*
ρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ

---

14 κηνσ.] επικεφαλαιον D Θ 565 al. k | om. δωμεν η μη δωμεν D vet. lat^{pler} (vg sy^s) | *15 ο δε ιησους ιδων* D 13. 28. 69. 346 b c ff^2 i q | om. ινα ιδω Tat k | *19 καταλ.*] εχη D W 28 vet. lat sy^s | *20 ησαν ουν παρ ημιν επτα* Tat D a b c ff^2 i q r^1 | *22* inc. ωσαυτως και (+ παντες c k) οι επτα Tat (D) A vg | om. παντων D a ff^2 i k r^1 | *23* om. οταν αναστωσιν ℵ B C D L Δ 28. 33 c k r^1 | *οι γαρ επτα*] παντες γαρ Tat 1. 91. 299. 472 k | *24* om. ου Δ 544 a c i k r^1 sy^s | om. δια τουτο 544 c | *ειδ.*] γινωσκοντες D b c ff^2 i r^1 | *θεου*] + οιδατε D | *25 αγγ.*] + θεου 33. 61. 69. 472. 544 l | *26 δε*] + της αναστασεως Tat 13. 33. 69 al.

ces. licet dari tributum Caesari, an non dabi-
mus? Qui sciens versutiam illorum, ait illis: 15
Quid me tentatis? afferte mihi denarium ut
videam. At illi attulerunt ei. Et ait illis: 16
Cuius est imago haec, et inscriptio? Dicunt
ei: Caesaris. Respondens autem Iesus dixit 17
illis: Reddite igitur quae sunt Caesaris,
Caesari: et quae sunt Dei, Deo. Et mira-
bantur super eo.

Et venerunt ad eum Sadducaei, qui 18 18—27: Mt 22,23—33. L 20,27—38.
dicunt resurrectionem non esse: et inter-
rogabant eum dicentes: Magister, Moyses 19 Dt 25,5.6. Gn 38,8.
nobis scripsit, ut si cuius frater mortuus fuerit,
et dimiserit uxorem, et filios non reliquerit,
accipiat frater eius uxorem ipsius, et resus-
citet semen fratri suo. Septem ergo fratres 20
erant: et primus accepit uxorem, et mortuus
est non relicto semine. Et secundus accepit 21
eam, et mortuus est: et nec iste reliquit
semen. Et tertius similiter. Et acceperunt 22
eam similiter septem: et non reliquerunt
semen. Novissima omnium defuncta est et
mulier. In resurrectione ergo cum resur- 23
rexerint, cuius de his erit uxor? septem
enim habuerunt eam uxorem. Et respondens 24
Iesus, ait illis: Nonne ideo erratis, non
scientes Scripturas, neque virtutem Dei?
Cum enim a mortuis resurrexerint, neque 25
nubent, neque nubentur, sed sunt sicut
angeli in caelis. De mortuis autem quòd 26 Ex 3,2.6
resurgant, non legistis in libro Moysi, super

---

[17] Rm 13, 7.
[26] Mt 8, 11. L 16, 22.

rubum quomodo dixerit illi Deus, inquiens:
Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et
27 Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, sed
vivorum. Vos ergo multum erratis.
28—34: Mt 22,34—40. L 20,39.40. L 10,25—28.
28 Et accessit unus de Scribis, qui audierat
illos conquirentes, et videns quoniam bene
illis responderit, interrogavit eum quod esset
Dt 6,4.5. 29 primum omnium mandatum. Iesus autem
respondit ei: Quia primum omnium man-
datum est: Audi Israel, Dominus Deus tuus,
30 Deus unus est: et diliges Dominum Deum
tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima
tua, et ex tota mente tua, et ex tota virtute
Lev 19,18. 31 tua. Hoc est primum mandatum. ' Secun-
dum autem simile est illi: Diliges proximum
tuum tamquam teipsum. Maius horum aliud
32 mandatum non est. Et ait illi Scriba: Bene
Magister, in veritate dixisti, quia unus est
33 Deus, et non est alius praeter eum. Et
ut diligatur ex toto corde, et ex toto intel-
lectu, et ex tota anima, et ex tota forti-
tudine: et diligere proximum tamquam seip-
sum, maius est omnibus holocautomatibus,
34 et sacrificiis. Iesus autem videns quòd
sapienter respondisset, dixit illi: Non es
longe a regno Dei. Et nemo iam audebat eum
35—37: Mt 22,41—46. L 20,41—44.
35 interrogare. Et respondens Iesus dicebat,
docens in templo: Quomodo dicunt Scribae
Ps 109,1. 36 Christum filium esse David? Ipse enim David
dicit in Spiritu sancto: Dixit Dominus Domino
meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos
37 tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo

---

[27] 9, 4 | [30] J 15, 12 | [32] Deut 6, 4; 4, 35 | [33] 1 Reg 15, 22 | [34] Act 26, 27—29 | [36] 2 Reg 23, 2. J 7, 42 | [37] L 19, 48; 21, 38.

τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· »ἐγὼ ὁ
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ;«
οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ [θεὸς] ζώντων. 27
ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας 28 — 28-34: Mt 22,34—40.
αὐτῶν συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη — L 10,25—28.
αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ
πρώτη πάντων; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρώτη 29 — Dt 6,4.5.
ἐστίν· »ἄκουε, Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος
εἷς ἐστιν, καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ 30
ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου
καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου.« δευτέρα αὕτη· »ἀγαπήσεις τὸν πλη- 31 — Lv 19,18.
σίον σου ὡς σεαυτόν.« μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ
οὐκ ἔστιν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, 32
διδάσκαλε, ἐπ᾽ ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστιν καὶ
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐ- 33
τὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συν-
έσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν
πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων
τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς, 34
ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ
οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ 35 — 35-37: Mt 22,41—46.
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ — L 20,41—44.
ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς
υἱὸς Δαυίδ ἐστιν; αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ 36 — Ps 109,1.
πνεύματι τῷ ἁγίῳ· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.« αὐτὸς 37

---

27 om. *υμεις ουν* ℵBCLWΔk | *28* om. *αυτων συνζ. ειδως* k sy^s | *ιδων* ℵ*CDL 1. 13. 28 al. lat | *αυτον*] + *λεγων διδασκαλε* D b c ff^2 i k | om. *παντων* Tat D al. vet. lat sy^s | *30* om. *και εξ ολ. τ. διαν. σου* D al. c k r^2 | fin.] + *αυτη πρωτη εντολη* ADXΓΠ al. lat | *31 μειζων*] + *δε* Tat ℵL b i | *33 συνεσεως*] *δυναμεως* DΘ 565 a i q r^1 | *36 αυτος*] *και ουτος* D arm | *υποκατω* BDW 28 sy^s | *37 αυτος*] *ει* Tat b c ff^2 sy^s

Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ
ἐστιν υἱός;
38—40: Mt 23. L 20,45—47. 38 *Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.* ꜝ *Καὶ*
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν
39 *καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς* ꜝ *καὶ πρωτοκαθ-*
εδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν
40 *τοῖς δείπνοις, οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν*
χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι,
41—44: L 21,1—4. 41 *οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. Καὶ καθ-*
ίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ
ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ
42 *πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία*
χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.
43 *καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν*
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ
πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων
44 *εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισ-*
σεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερή-
σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
βίον αὐτῆς.
Mt 24. L 21,5—36. 13 *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει*
αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε
2 *ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ*
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας
οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ [ὧδε] λίθος ἐπὶ λίθον
3 *ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ* ·
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
4 *Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα*

---

38 inc. ***ο δε διδασκων αμα ελεγεν αυτοις*** D (Θ) a b i r^1 | ***στολαις***] ***στοαις*** $sy^{s\,pal}$ | *40* ***χηρων***] + ***και ορφανων*** D W 13. 28. 69 al. a b c ff^2 g^2 i | *41* om. ***βαλλει — πλουσιοι*** D | *42* om. ***πτωχη*** D 565 al. vet. lat arm | *43* om. ***η πτωχη*** 21 k | **13**,*1* ***οικοδ.***] + ***του ιερου*** D vet. lat | *2* ***βλεπετε*** Tat D vet. lat | ***οικοδ.***] + ***αμην λεγω υμιν (σοι) οτι*** Tat D G 13. 28. 69 vet. lat | ***ωδε*** (om. A E F H al. vg)] ***εν τω ιερω*** c e k | fin.] + ***και δια τριων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων*** D W vet. lat

David dicit eum Dominum, et unde est
filius eius?
Et multa turba eum libenter audivit. Et 38 38—40: Mt 23. L 20,45—47.
dicebat eis in doctrina sua: Cavete a Scribis,
qui volunt in stolis ambulare, et salutari in
foro, et in primis cathedris sedere in synagogis, 39
et primos discubitus in coenis: qui devorant 40
domos viduarum sub obtentu prolixae ora-
tionis: hi accipient prolixius iudicium. Et 41 41—44: L 21,1—4.
sedens Iesus contra gazophylacium, aspi-
ciebat quomodo turba iactaret aes in gazo-
phylacium, et multi divites iactabant multa.
Cum venisset autem vidua una pauper, 42
misit duo minuta, quod est quadrans, et 43
convocans discipulos suos, ait illis: Amen
dico vobis, quoniam vidua haec pauper plus
omnibus misit, qui miserunt in gazophyla-
cium. Omnes enim ex eo, quod abundabat 44
illis, miserunt: haec vero de penuria sua
omnia quae habuit misit totum victum suum.
Et cum egrederetur de templo, ait illi unus 13 Mt 24. L 21,5—36.
ex discipulis suis: Magister, aspice quales
lapides, et quales structurae. Et respondens 2
Iesus, ait illi: Vides has omnes magnas aedi-
ficationes? Non relinquetur lapis super lapi-
dem, qui non destruatur. Et cum sederet 3
in Monte olivarum contra templum, interro-
gabant eum separatim Petrus, et Iacobus, et
Ioannes, et Andreas: Dic nobis, quando ista 4

---

38 J 5, 44.
41 4 Reg 12, 10.
44 2 Cor 8, 12.

9

fient? et quod signum erit, quando haec
5 omnia incipient consummari? Et respondens
Iesus coepit dicere illis: Videte ne quis vos
6 seducat: multi enim venient in nomine meo
dicentes, quia ego sum: et multos seducent.
7 Cum audieritis autem bella, et opiniones
bellorum, ne timueritis: oportet enim haec
8 fieri: sed nondum finis. Exurget enim gens
contra gentem, et regnum super regnum,
et erunt terraemotus per loca, et fames.
9–13: Mt 10,17–22. L 21,12–17. 9 Initium dolorum haec. Videte autem vos-
metipsos. Tradent enim vos in conciliis, et
in synagogis vapulabitis, et ante praesides,
et reges stabitis propter me, in testimonium
10 illis. Et in omnes gentes primum oportet
11 praedicari Evangelium. Et cum duxerint vos
tradentes, nolite praecogitare quid loquamini:
sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id
loquimini. non enim vos estis loquentes,
12 sed Spiritus sanctus. Tradet autem frater
fratrem in mortem, et pater filium: et con-
surgent filii in parentes, et morte afficient eos.
13 Et eritis odio omnibus propter nomen meum.
Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit.
14 Cum autem videritis abominationem deso-
lationis stantem, ubi non debet, qui legit
intelligat: tunc qui in Iudaea sunt, fugiant
15 in montes: et qui super tectum, ne descendat
in domum, nec introeat ut tollat quid de
16 domo sua: et qui in agro erit, non rever-

13 [8] Is 19, 2. 2 Par 15, 6.
[10] 16, 15.
[12] Mich 7, 6.
[13] J 15, 21.
[14] Dan 9, 27; 12, 4. 10.

ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντε-
λεῖσθαι πάντα; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· 5
βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσον- 6
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ- 7
μους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ
γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ 8
ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.
ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί· ἀρχαὶ
ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· 9 — 9—13: Mt 10,17—22. L 21,12—17.
παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς
συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ
βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς. καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυ- 10
χθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς 11
παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε,
ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελ- 12
φὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπανα-
στήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν
αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ 13
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς 14
ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώ-
σκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω 15
εἰς τὴν οἰκίαν μηδὲ εἰσελθέτω τι ἆραι ἐκ τῆς
οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρε- 16

---

5 *ηρξ. λεγειν*] *ειπεν* Tat D 237 a k n arm | 6 om. *γαρ* ℵ B L W Cypr | 7 *πολεμων*] + *ορατε* Tat ℵ* | *θροεισθε*] *θορυβεισθε* D 12. 57 al. a n | 8 *λιμοι*] + *και ταραχαι* A X Γ Π al. q sy | *αρχη* ℵ B D K al. lat^{exc} q sy | 9 *βλεπετε — υμας*] *ειτα υμας αυτους παραδωσουσιν* D (Θ) 565 a ff^2 i (k) r^1 (arm) | 10 *ευαγγ.*] + *εν πασιν τοις εθνεσιν* D ff^2 sy^p | 11 *λαλησ.*] + *μηδε μελετατε* A X Γ Δ Π al. sy^p | 14 *νοειτω*] + *τι αναγεινωσκει* D a | 15 om. *εις την οικιαν* ℵ B L c k | om. *μηδε εισελθετω* 1071. 1082 c k

17 ψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
18 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα
19 μὴ γένηται χειμῶνος· ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρ-
χῆς κτίσεως ἣν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ
20 οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος
τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ
τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς
21 ἡμέρας. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ
22 Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσου-
σιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ
23 δυνατὸν τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε·
24 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν πάντα. Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγ-
25 γος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς
26 οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ
27 δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκ-
λεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ'
28 ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς
συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη
ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα,
29 γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτως καὶ
ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
30 ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα
31 πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-

---

18 και προσευχεσθε D a i r^1 | χειμ.] + η σαββατου L al. g^2 k n | *19* εσται γαρ εν ταις ημεραις εκειναις Γ a b d k n q r^1 | om. ην εκτ. ο θεος D 27. 565 a c ff^2 i k n arm | *22* om. ψευδοχρ. και D al. i k | δωσ.] ποιησουσιν D 13. 28 al. a | *23* om. ιδου B L W 28 a ff^2 i r^1 | *25* δυν. των ουρανων Tat D K 115 a c ff^2 g^1 i

tatur retro tollere vestimentum suum. Vae 17
autem praegnantibus, et nutrientibus in illis
diebus. Orate vero ut hieme non fiant. Erunt 18/19
enim dies illi tribulationes tales, quales non
fuerunt ab initio creaturae, quam condidit
Deus usque nunc, neque fient. Et nisi bre- 20
viasset Dominus dies, non fuisset salva omnis
caro: sed propter electos, quos elegit, breviavit
dies. Et tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic 21
est Christus, ecce illic, ne credideritis. Exur- 22
gent enim pseudochristi, et pseudoprophetae,
et dabunt signa, et portenta ad seducendos,
si fieri potest, etiam electos. Vos ergo 23
videte: ecce praedixi vobis omnia. Sed in 24
illis diebus post tribulationem illam sol
contenebrabitur, et luna non dabit splen-
dorem suum: et stellae caeli erunt decidentes, 25
et virtutes, quae in caelis sunt, movebuntur.
Et tunc videbunt filium hominis venientem 26
in nubibus cum virtute multa, et gloria.
Et tunc mittet angelos suos, et congregabit 27
electos suos a quattuor ventis, a summo terrae
usque ad summum caeli. A ficu autem 28
discite parabolam. Cum iam ramus eius
tener fuerit, et nata fuerint folia, cognoscitis
quia in proximo sit aestas: sic et vos cum 29
videritis haec fieri, scitote quòd in pro-
ximo sit in ostiis. Amen dico vobis, 30
quoniam non transibit generatio haec,
donec omnia ista fiant. Caelum, et terra trans- 31

---

[17] L 23, 29.
[19] Dan 12, 1. Joel 2, 2.
[22] Deut 13, 1—3. 2 Thess 2, 9—11.
[24] Is 13, 10.
[25] Is 34, 4.
[26] Dan 7, 13. 1 Thess 4, 15. 16.
[27] Zach 2, 6. Deut 30, 4. Mt 13, 41.

32 ibunt, verba autem mea non transibunt. De
die autem illo, vel hora nemo scit, neque
33 angeli in caelo, neque Filius, nisi Pater. Vi-
dete, vigilate, et orate: nescitis enim quando
34 tempus sit. Sicut homo, qui peregre profectus
reliquit domum suam, et dedit servis suis po-
testatem cuiusque operis, et ianitori praecepit
35 ut vigilet. Vigilate ergo, (nescitis enim quando
dominus domus veniat: sero, an media nocte,
36 an galli cantu, an mane) ' ne cum venerit
37 repente, inveniat vos dormientes. Quod
autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate.

1.2: Mt 26 1—5. L 22,1.2.

14 Erat autem Pascha et Azyma post bi-
duum: et quaerebant summi sacerdotes, et
Scribae quomodo eum dolo tenerent, et oc-
2 ciderent. Dicebant autem: Non in die festo,
ne forte tumultus fieret in populo.

3—9: Mt 26,6–13. J 12 1–8. L 7,36.

3 Et cum esset Bethaniae in domo Si-
monis leprosi, et recumberet: venit mulier
habens alabastrum unguenti nardi spicati
pretiosi, et fracto alabastro, effudit super
4 caput eius. Erant autem quidam indigne
ferentes intra semetipsos, et dicentes: Ut
5 quid perditio ista unguenti facta est? Po-
terat enim unguentum istud vaenundari
plus quàm trecentis denariis, et dari
6 pauperibus. Et fremebant in eam. ' Iesus
autem dixit: Sinite eam, quid illi molesti
7 estis? Bonum opus operata est in me. ' sem-
per enim pauperes habetis vobiscum: et

---

32 Mt 24, 36.
34 Mt 25, 14. L 19, 12.
35 L 12, 38.
14 5 10, 21.
6 L 11, 7.
7 Deut 15, 11.

σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.
Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς 32
οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ
μὴ ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσ- 33
εύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. ὡς 34
ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετεί-
λατο ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε 35
γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ
μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· μὴ ἐλ- 36
θὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ὃ δὲ 37
ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο **14**
ἡμέρας. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί-
νωσιν. ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μή ποτε 2
ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

1 2:
Mt 26,1—5.
L 22,1.2

Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ 3
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν
γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς
πολυτελοῦς· συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν
αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦν- 4
τες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον 5
πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆ-
ναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ 6
Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους
παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. πάν- 7
τοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, καὶ

3–9:
Mt 26,6—13.
J 12,1—8.
L 7,36.

---

32 οι αγγ.] αγγελος B | om. ουδε ο υιος X 983. 1689 | *33* om. και προσευχ. BD a c k | *37* λεγω δε υμιν γρ. D a (ff² i) | **14**,*1* om. και τα αζυμα D a ff² | om. εν δολω Dgr a | *3* συντρ.] θραυσασα D Θ 565 | την (τον ℵ* A D E F al.) αλαβ.] αυτον q sy, om. c k | *4* ησαν—εαυτους] οι δε μαθηται αυτου διεπονουντο D Θ 565 a ff² i r¹ arm, om. προς εαυτ. c k | εαυτ.] + και ελεγον D Θ 565 r¹ syp | om. του μυρου W 1. 63. 64 al. a c l sys | om. γεγονεν D 544 a ff² i

ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι ἐμὲ δὲ
8 *οὐ πάντοτε ἔχετε. ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν*
9 *μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν*
δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη
10.11: Mt 26,14—16. L 22,3—6.
10 *λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Καὶ*
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.
11 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο*
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν
εὐκαίρως παραδῷ.
12—16: Mt 26,17—19. L 22,7—13.
12 *Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ*
πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς
13 *τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν*
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν,
καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
14 *βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,* [1] *καὶ ὅπου ἐὰν*
εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος
λέγει· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα
15 *μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν*
δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· καὶ
16 *ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ*
αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς
17—25: Mt 26,20—29. L 22,14—23. J 13,21—26.
17 *εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ*
18 *ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ*
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
19 *με, ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ. ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ*
λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος·
20 *μήτι ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα,*

9 om. τουτο ℵBDLW 13. 28. 69 a ff^2 i k sy^s | *10* om. αυτοις DWΘ 28 al. a c ff^2 i k r^1 sy^s | *11* om. ακουσαντες D vet. lat | *13* πολιν και] εισελθοντων υμων εις την πολιν W 13. 28. 69 al. arm | *14* διδ.] + ημων Tat c i k | λεγει] + ο καιρος μου εγγυς εστιν Tat sy^s | *15* om. ετοιμον AMΔ al. a vg arm | *16* εξηλθ.] + ετοιμασαι (αυτω) WΘ 28. 565 | om. και ηλθον ℵ* | ευρον] εποιησαν D vet. lat, om. k | *18* ο εσθ.] των εσθιοντων B sa | *19* om. και αλλ. μητι εγω ℵBCLPWΔ al. vg sy

cum volueritis, potestis illis benefacere: me
autem non semper habetis. Quod habuit 8
haec, fecit: praevénit ungere corpus meum
in sepulturam. Amen dico vobis: Ubicumque 9
praedicatum fuerit Evangelium istud in universo
mundo, et quod fecit haec, narrabitur
in memoriam eius. Et Iudas Iscariotes unus 10 **10. 11:**
de duodecim abiit ad summos sacerdotes, **Mt 26,14–16 L 22,3–6.**
ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi 11
sunt: et promiserunt ei pecuniam se daturos.
Et quaerebat quomodo illum opportune traderet.

Et primo die Azymorum quando Pascha 12 **12–16:**
immolabant, dicunt ei discipuli: Quo vis **Mt 26,17–19 L 22,7–13**
eamus, et paremus tibi ut manduces Pascha?
Et mittit duos ex discipulis suis, et dicit eis: 13
Ite in civitatem: et occurret vobis homo
lagenam aquae baiulans, sequimini eum:
et quocumque introierit, dicite domino 14
domus, quia magister dicit: Ubi est refectio
mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem?
Et ipse vobis demonstrabit coena- 15
culum grande, stratum: et illic parate nobis.
Et abierunt discipuli eius, et venerunt in 16
civitatem: et invenerunt sicut dixerat illis,
et paraverunt Pascha. Vespere autem 17 **17–25:**
facto, venit cum duodecim. Et discumbenti- 18 **Mt 26,20–29 L 22 14–23 J 13,21–26**
bus eis, et manducantibus, ait Iesus:
Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet
me, qui manducat mecum. At illi coeperunt 19
contristari, et dicere ei singulatim: Numquid
ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim, 20

---

[8] Act 3, 6.
[14] 11, 3.
[18] Ps 40, 10. Dan 12, 26.

21 qui intingit mecum manum in catino. Et
Filius quidem hominis vadit sicut scriptum
est de eo: vae autem homini illi, per quem
Filius hominis tradetur. bonum erat ei, si
22 non esset natus homo ille. Et manducantibus
illis, accepit Iesus panem: et benedicens
fregit, et dedit eis, et ait: Sumite, hoc est
23 corpus meum. Et accepto calice, gratias
agens dedit eis: et biberunt ex illo omnes.
24 Et ait illis: Hic est sanguis meus novi testa-
25 menti, qui pro multis effundetur. Amen
dico vobis, quia iam non bibam de hoc
26—31: genimine vitis usque in diem illum, cum
t 26,30—35 2,31—34 39 26 illud bibam novum in regno Dei. Et hymno
Zch 13,7. 27 dicto exierunt in Montem olivarum. Et ait
eis Iesus: Omnes scandalizabimini in me in
nocte ista: quia scriptum est: Percutiam pa-
28 storem, et dispergentur oves. Sed postquam
resurrexero, praecedam vos in Galilaeam.
29 Petrus autem ait illi: Et si omnes scandali-
30 zati fuerint in te: sed non ego. Et ait illi
Iesus: Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte
hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter
31 me es negaturus. At ille amplius loquebatur:
Et si oportuerit me simul commori tibi, non
te negabo: Similiter autem et omnes dicebant.
32—42: 32 Et veniunt in praedium, cui nomen
t 26,36—46 L 22,40—46. Gethsemani. Et ait discipulis suis:
33 Sedete hic donec orem. Et assumit

---

22 1 Cor 11, 23—25.
24 Ex 24, 8. Zach 9, 11.
26 Ps 112—117.
27 J 16, 32.
28 16, 7.
30 J 13, 38.
31 J 11, 16.
32 J 18, 1.

ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον.
ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς 21
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
νος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον 22
εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν·
λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν 23
ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον
ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν 24
τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ
πολλῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω 25
ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ **26—31:**
τοῦ θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος 26 Mt 26,30—35. L 22,31—34.39.
τῶν ἐλαιῶν. Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι 27 Zch 13,7.
πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· »πα-
τάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπι-
σθήσονται.« ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω 28
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· 29
εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ.
καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι 30
σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ ἐκπερισσῶς 31
ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε
ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθση- 32 **32—42:** Mt 26,36—46.
μανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε L 22,40—46.
ὧδε ἕως προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν 33

---

21 om. ο υιος τ. ανθρ. 2° D 700 a ff^2 | om. ην B W c ff^2 i l q | *22* λαβετε] + φαγετε E F H S al. ff^2 | *23* το ποτηριον A P Γ Π al. | *24* της καινης διαθ. A P X Γ al. lat^{pler} | εκχυννομ. E F H K al., + εις αφεσιν αμαρτιων Tat W 9. 13. 69 al. a g^2 | *25* πιω] προσθω πειν D (Θ) 565 a f | *27* και 1°] τοτε Tat D b c ff^2 | προβ.] + της ποιμνης E F K M Π al. a b c | *29* εγω] + σκανδαλισθησομαι Tat D b ff^2 q r^1 | *30* αμην] + αμην Tat Θ sy^s | om. σημερον D 565 a f ff^2 i q arm | *31* om. δε B al. a c ff^2 k | *32* γησαμανει D a ff^2 (k) | τοις μαθ. αυτου] αυτοις D a

Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετʼ αὐτοῦ,
34 *καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,* ˈ *καὶ*
λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως
35 *θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ προ-*
ελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύ-
χετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπʼ αὐτοῦ ἡ
36 *ὥρα,* ˈ *καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά*
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπʼ ἐμοῦ·
37 *ἀλλʼ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται καὶ*
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν
38 *ὥραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,*
ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα
39 *πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν ἀπελ-*
40 *θὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. καὶ*
ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας,
ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
41 *καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχε-*
ται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ
λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα,
ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
42 *χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·*
43—54: Mt 26,47—58. L 22,47—55. J 18,2—18. 43 *ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. Καὶ εὐθὺς*
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας εἷς
τῶν δώδεκα, καὶ μετʼ αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
44 *γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει*
δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων·
ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ

---

34 **και 1°] τοτε** D 13. 69. 124. 565 al. a b arm | *35* **προσελθων** A C D^{gr} E al. ff^2 sy^p | **επιπτ.] + επι προσωπον** Tat D G Θ 1. 13. 69 al. vet. lat^{pler} sy^s | om. **επι της γης** 28 c | **ωρα] + αυτη** Tat D b c f ff^2 i q | *36* **ουχ ο εγω θελω αλλ ο συ θελεις** D (Θ) 565 al. c ff^2 | *37* **ερχ.] + προς τους μαθητας** Tat 1071 c | **ισχυσατε** D 1. 69. 124 al. ff^2 k r^2 | *39* om. **τον αυτ. λογ. ειπων** D vet. lat | *40* **καταβαρ.] + υπνω** 713 q sy^s | *41* **απεχει] + το τελος** Tat D W Θ 565. 713 al. a b c f ff^2 q r^1 | **ηλθεν] και** D c ff^2 q

Petrum, et Iacobum, et Ioannem secum: et
coepit pavere, et taedere. Et ait illis: Tristis 34
est anima mea usque ad mortem: sustinete
hic, et vigilate. Et cum processisset paulu- 35
lum, procidit super terram: et orabat, ut si
fieri posset, transiret ab eo hora: et dixit: 36
Abba pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer
calicem hunc a me, sed non quod ego volo,
sed quod tu. Et venit, et invenit eos dor- 37
mientes. Et ait Petro: Simon, dormis? non
potuisti una hora vigilare? Vigilate, et orate 38
ut non intretis in tentationem. Spiritus
quidem promptus est, caro vero infirma. Et 39
iterum abiens oravit eumdem sermonem,
dicens. Et reversus, denuo invenit eos dor- 40
mientes, (erant enim oculi eorum gravati) et
ignorabant quid responderent ei. Et venit 41
tertio, et ait illis: Dormite iam, et requiescite.
Sufficit: venit hora: ecce Filius hominis tra-
detur in manus peccatorum. Surgite, eamus. 42
ecce qui me tradet, prope est. Et, adhuc 43 43—54: Mt 26,47—58. L 22,47—55. J 18,2—18.
eo loquente, venit Iudas Iscariotes unus de
duodecim, et cum eo turba multa cum gla-
diis, et lignis, a summis sacerdotibus, et
Scribis, et senioribus. Dederat autem tra- 44
ditor eius signum eis, dicens: Quemcumque
osculatus fuero, ipse est, tenete eum, et

---

[34] J 12, 27.
[36] 10, 38. Rm 8, 15. Gal 4, 6.
[40] 9, 6.
[41] 2 Reg 24, 14.
[42] J 14, 31.

45 ducite caute. Et cum venisset, statim accedens
ad eum, ait: Ave Rabbi: et osculatus est
46 eum. At illi manus iniecerunt in eum, et
47 tenuerunt eum. Unus autem quidam de cir-
cumstantibus educens gladium, percussit ser-
vum summi sacerdotis: et amputavit illi
48 auriculam. Et respondens Iesus, ait illis:
Tamquam ad latronem existis cum gladiis,
49 et lignis comprehendere me? quotidie eram
apud vos in templo docens, et non me te-
50 nuistis. Sed ut impleantur Scripturae. | Tunc
discipuli eius relinquentes eum, omnes fuge-
51 runt. Adolescens autem quidam sequebatur
eum amictus sindone super nudo: et tenuerunt
52 eum. At ille reiecta sindone, nudus profugit
ab eis.

53 Et adduxerunt Iesum ad summum sacer-
dotem: et convenerunt omnes sacerdotes,
54 et Scribae, et seniores. Petrus autem a
longe secutus est eum usque intro in atrium
summi sacerdotis: et sedebat cum ministris
55–65: Mt 26,59–68. L 22,63–71. J 18,19–24.
55 ad ignem, et calefaciebat se. Summi vero
sacerdotes, et omne concilium quaerebant ad-
versus Iesum testimonium, ut eum morti
56 traderent, nec inveniebant. Multi enim
testimonium falsum dicebant adversus eum:
57 et convenientia testimonia non erant. Et
quidam surgentes, falsum testimonium fere-
58 bant adversus eum, dicentes: Quoniam nos
audivimus eum dicentem: Ego dissolvam
templum hoc manu factum, et per triduum
59 aliud non manufactum aedificabo. Et

---

[50] J 16, 32.
[58] J 2, 19; 4, 21. 23.

ἀπάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν 45
αὐτῷ λέγει· ῥαββί, [ῥαββί,] καὶ κατεφίλησεν αὐτόν·
οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν 46
αὐτόν. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασά- 47
μενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ
ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. καὶ 48
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν
ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με· καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ 49
διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ἀφέντες αὐτὸν 50
ἔφυγον πάντες. Καὶ εἷς τις νεανίσκος συν- 51
ηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ
γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ 52
καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, 53
καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος 54
ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ
φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον 55 **55—65:** Mt 26,59—68. L 22,63—71. J 18,19—24.
ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανα-
τῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· πολλοὶ γὰρ 56
ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρ-
τυρίαι οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδο- 57
μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες [1] *ὅτι ἡμεῖς ἠκού-* 58
σαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν
ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ 59

---

45 om. *ελθων* D Θ 1 al. a c ff^2 k q sy^p | om. *ευθυς* D Θ 565 vet. lat | *ραββι ραββι* A E F G al. sy^p, *χαιρε ραββι* 1. 13. 69. 124 al. a c | *47* om. *των παρεστηκ.* D a | *ωταριον* ℵ B D 1 | *51 και νεανισκος τις* ℵ B C L a sy^p | om. *επι γυμνου* W 1. 118. 209 c k sy^s | om. *οι νεανισκοι* ℵ B C D L Δ a c f k vg | *52* om. *απ αυτων* ℵ B C L c k sy^p | *54* om. *προς το φως* Tat 1. 251 sy^s | *58 ημεις—λεγ.*] *ειπεν* ℵ c k | om. *τουτον* D sy^s (ff^2) | *αχειρ. οικ.*] *αναστησω αχειρ.* D a c ff^2 k

60 *οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ*
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν
Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί
61 *σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ*
ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα
αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
62 *τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι,*
καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ
63 *τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρ-*
ρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν
64 *ἔχομεν μαρτύρων;* [1] *ἠκούσατε τῆς βλασφημίας·*
τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν
65 *ἔνοχον εἶναι θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύ-*
ειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσ-
ωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ·
προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν
66—72: Mt 26,69—75. L 22,56—62. J 18,17.25—27.
66 *ἔλαβον. Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ*
αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,
67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα*
αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα
68 *τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα*
οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω
69 *εἰς τὸ προαύλιον καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἡ*
παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς
70 *παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. ὁ δὲ*
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρ-
εστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ·
71 *καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν*
καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον

---

61 αυτον] + εκ δευτερου W Θ 13. 69. 124 al. sy[s] | om. ο χριστος Γ Φ 251 k | *62* επι των νεφελ. G 1. 11. 28 al. a r[2] sy | *65* εμπτυειν τω προσωπω, om. αυτ. κ. περικ. Tat D a f | *68* om. και αλεκτ. εφων. Tat ℵ B L W c sy[s] | *69* inc. παλιν δε ιδουσα αυτον η παιδ D Θ 565 al. lat sy | *70* om. και γαρ γαλ. ει W 273. 579 a | fin.] + και η λαλια σου ομοιαζει A N X Γ Δ Π al. q sy[p] | *71* ομν.] λεγειν D q (a) | om. τουτον ον λεγετε ℵ 544 (D[gr], k)

non erat conveniens testimonium illorum.
Et exurgens summus sacerdos in medium, 60
interrogavit Iesum, dicens: Non respondes
quidquam ad ea, quae tibi obiiciuntur ab
his? Ille autem tacebat, et nihil respondit. 61
Rursum summus sacerdos interrogabat eum,
et dixit ei: Tu es Christus filius Dei benedicti?
Iesus autem dixit illi: Ego sum: et videbitis 62
Filium hominis sedentem a dextris virtutis
Dei, et venientem cum nubibus caeli. Sum- 63
mus autem sacerdos scindens vestimenta sua,
ait: Quid adhuc desideramus testes? Audistis 64
blasphemiam: quid vobis videtur? Qui
omnes condemnaverunt eum esse reum mortis.
Et coeperunt quidam conspuere eum, et ve- 65
lare faciem eius, et colaphis eum caedere, et
dicere ei: Prophetiza: et ministri alapis eum
caedebant. Et cum esset Petrus in atrio 66
deorsum, venit una ex ancillis summi sacer-
dotis: et cum vidisset Petrum calefacientem 67
se, aspiciens illum, ait: Et tu cum Iesu
Nazareno eras. At ille negavit, dicens: Neque 68
scio, neque novi quid dicas. Et exiit foras
ante atrium, et gallus cantavit. Rursus autem 69
cum vidisset illum ancilla, coepit dicere circum-
stantibus: Quia hic ex illis est. At ille iterum 70
negavit. Et post pusillum rursus qui astabant,
dicebant Petro: Vere ex illis es: nam et Gali-
laeus es. Ille autem coepit anathematizare, 71
et iurare: Quia nescio hominem istum,

66–72: Mt 26,69–75. L 22,56–62. J 18,17.25–27

---

61 15, 5. Is 53, 7.
62 Dan 7, 13. Ps 109, 1.
64 J 19, 7.

72 quem dicitis. Et statim gallus iterum canta-
vit. Et recordatus est Petrus verbi, quod
dixerat ei Iesus: Prius quàm gallus cantet bis,
ter me negabis. Et coepit flere.

Mt 27,1.2. 22,66; 23,1. J 18,28.

15 Et confestim, mane consilium facientes
summi sacerdotes cum senioribus, et Scribis,
et universo concilio, vincientes Iesum, duxe-
2 runt, et tradiderunt Pilato. Et interrogavit
eum Pilatus: Tu es rex Iudaeorum? At ille
3 respondens, ait illi: Tu dicis. Et accusabant
4 eum summi sacerdotes in multis. Pilatus
autem rursum interrogavit eum, dicens: Non
respondes quidquam? vide in quantis te
5 accusant. Iesus autem amplius nihil respon-
6 dit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem
festum solebat dimittere illis unum ex vinctis,
7 quemcumque petissent. Erat autem qui dice-
batur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinc-
8 tus, qui in seditione fecerat homicidium. Et
cum ascendisset turba, coepit rogare, sicut
9 semper faciebat illis. Pilatus autem respondit
eis, et dixit: Vultis dimittam vobis regem
10 Iudaeorum? Sciebat enim quòd per invidiam
11 tradidissent eum summi sacerdotes. Ponti-
fices autem concitaverunt turbam, ut magis
12 Barabbam dimitteret eis. Pilatus autem
iterum respondens, ait illis: Quid ergo vul-
13 tis faciam regi Iudaeorum? At illi iterum
14 clamaverunt: Crucifige eum. Pilatus vero
dicebat illis: Quid enim mali fecit?

2—19: Mt 27,11—30. L 23,2—25. J 18,29—19,16.

---

15 [5] 14, 61. Is 53, 7.
[10] J 11, 48; 12, 19. Mt 21, 38. 27, 18.
[14] Act 3, 13.

ὃν λέγετε. καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώ- 72
νησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.
Καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες 15 Mt 27, 1.2. L 22,66; 23,1. J 18,28.
οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμμα-
τέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰη-
σοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ. καὶ 2 — 2-19: Mt 27,11—30. L 23,2—25. J 18,29—19,16.
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει·
σὺ λέγεις. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς 3
πολλά. ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν 4
λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατ-
ηγοροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, 5
ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν 6
ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὅνπερ ᾐτοῦντο.
ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασι- 7
αστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον
πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο 8
αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶ- 9
τος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω
ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσκεν γὰρ 10
ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα 11
μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ 12
Πιλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί
οὖν ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ 13/14
Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν;

---

72 om. *ευθυς* A C N X Γ al. | om. *εκ δευτερου* ℵ L c | om. *οτι πριν—απαρν.* D a | *επιβ. εκλ.*] *ηρξατο κλαιειν* D Θ 565 lat sy | **15**,*1* *ποιησ.*] *ετοιμασαντες* ℵ C L | *απηνεγκ.*] *απηγαγον εις την αυλην* D(W) vet. lat | *4* *αποκρ.*] + *αυτοις* c sy^s | *6* *ον παρητουντο* ℵ A B | *8* *αναβας* ℵ B D lat bo sa | *αναβ.*] + *ολος* D 565 a k | *10* om. *οι αρχ.* Tat B 1 al. a sy^s | *11* *επεισαν* Tat D 565 vet. lat sy^s | *12* om. *ον λεγετε* A D W 1. 13. 69 al. lat sy^s | *13* om. *παλιν* 544 a c ff^2 sy^s | *εκρ.*] *ανασειομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον* G 13. 69. 124 al. arm

15 οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ' ὁ
δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποι-
ῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρ-
έδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.
16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς
αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην
17 τὴν σπεῖραν. καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύ-
ραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
18 στέφανον· ' καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε,
19 βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τι-
20—41: Mt 27,31—56. L 23,26—49. J 19,16—30.
20 θέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια. Καὶ
21 ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. καὶ
ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάν-
δρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ
23 ἐστιν μεθερμηνευόμενος κρανίου τόπος. καὶ
ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ
24 ἔλαβεν. καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερί-
ζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ'
25 αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύ-
26 ρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰ-
τίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν
27 Ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο
λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων
Is 53,12. 28 αὐτοῦ. [καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα »καὶ
29 μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη«.] Καὶ οἱ παρα-
πορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς

---

15 om. βουλομ. — ποιησαι D k | 17 om. πλεξαντες D | 19 om. και τιθ. τ. γον. προσεκ. αυτω D k | 20 om. ενεπαιξαν αυτω D | 22 φερ.] αγουσιν D 13. 69. al. lat | om. τοπον ℵ c | 25 τριτη] εκτη Θ | εσταυρ.] εφυλασσον D k n r[1] | 26 επιγεγρ. (om. 213. 477 c k)] + ουτος εστιν D r[1] sy | 28 om. vers. ℵ A B C D X al. k sy[s]

At illi magis clamabant: Crucifige eum. | Pila- 15
tus autem volens populo satisfacere, dimisit
illis Barabbam, et tradidit Iesum flagellis
caesum, ut crucifigeretur.

Milites autem duxerunt eum in atrium 16
praetorii, et convocant totam cohortem, | et 17
induunt eum purpura, et imponunt ei plec-
tentes spineam coronam. Et coeperunt salu- 18
tare eum: Ave rex Iudaeorum. Et percutie- 19
bant caput eius arundine: et conspuebant
eum, et ponentes genua, adorabant eum. Et 20 20—41: Mt 27,31-56. L 23,26-49. J 19,16-30
postquam illuserunt ei, exuerunt illum pur-
pura, et induerunt eum vestimentis suis: et
educunt illum ut crucifigerent eum. Et 21
angariaverunt praetereuntem quempiam, Si-
monem Cyrenaeum venientem de villa, patrem
Alexandri, et Rufi, ut tolleret crucem eius.
Et perducunt illum in Golgotha locum: quod 22
est interpretatum Calvariae locus. Et dabant 23
ei bibere myrrhatum vinum: et non accepit.
Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta 24
eius, mittentes sortem super eis, quis quid
tolleret. Erat autem hora tertia: et cruci- 25
fixerunt eum. Et erat titulus causae eius 26
inscriptus: REX IUDAEORUM. Et cum eo 27
crucifigunt duos latrones: unum a dextris, et
alium a sinistris eius. Et impleta est scriptura, 28 Is 53,12
quae dicit: Et cum iniquis reputatus est. Et 29
praetereuntes blasphemabant eum, moventes

---

[21] Rm 16, 13.
[23] Ps 68, 22.
[24] Ps 21, 19.
[29] Ps 21, 8; 108, 25. Mc 14, 58.

capita sua, et dicentes: Vah qui destruis
templum Dei, et in tribus diebus reaedificas:
30 salvum fac temetipsum descendens de cruce.
31 Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad
alterutrum cum Scribis dicebant: Alios salvos
fecit, seipsum non potest salvum facere.
32 Christus rex Israël descendat nunc de cruce,
ut videamus, et credamus. Et qui cum eo
33 crucifixi erant, convitiabantur ei. Et facta
hora sexta, tenebrae factae sunt per totam
34 terram usque in horam nonam. Et hora nona
exclamavit Iesus voce magna, dicens: Eloi,
eloi, lamma sabactháni? quod est inter-
pretatum: Deus meus, Deus meus, ut quid
35 dereliquisti me? Et quidam de circumstantibus
36 audientes, dicebant: Ecce Eliam vocat. Cur-
rens autem unus, et implens spongiam aceto,
circumponensque calamo, potum dabat ei,
dicens: Sinite, videamus si veniat Elias ad
37 deponendum eum. Iesus autem emissa voce
38 magna expiravit. Et velum templi scissum est
39 in duo, a summo usque deorsum. Videns au-
tem Centurio, qui ex adverso stabat, quia sic
clamans expirasset, ait: Vere hic homo Filius
40 Dei erat. Erant autem et mulieres de longe
aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene,
et Maria Iacobi minoris, et Ioseph mater, et
41 Salome: et cum esset in Galilaea, sequebantur
eum, et ministrabant ei, et aliae multae, quae
42–47: Mt 27,57–61. L 23,50–56. J 19,38–42. 42 simul cum eo ascenderant Ierosolymam. Et
cum iam sero esset factum (quia erat parasceve,

---

32 Mt 16, 1. 4.
33 Am 8, 9.
34 Ps 21, 2.
36 Ps 68, 22.
40 L 8, 2. 3.

*κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐὰ ὁ καταλύων
τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις, σῶσον* 30
σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ 31
*οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ
τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν
οὐ δύναται σῶσαι· ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ* 32
*καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ
ὠνείδιζον αὐτόν. Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης* 33
*σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἐνάτης. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς* 34
*φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λιμὰ σαβαχθανεί; ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός
μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; καί τινες τῶν παρ-* 35
*εστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ.
δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περι-* 36
*θεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ* 37
Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Καὶ 38
*τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ'
ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ* 39
*παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξ-
έπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς
θεοῦ ἦν. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρό-* 40
*θεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰω-
σῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλι-* 41
*λαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ,
καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς
Ἱεροσόλυμα.*
Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, 42

42—47: Mt 27,57—61. L 23,50—55. J 19,38—42.

---

31 om. *ομοιως* D vet. lat | om. *προς αλληλους* 13. 28. 69 al. c k | *34 λαμα* B D 1 i k n vg, *λεμα* ℵ C L Δ 72 vg^codd | *ζαφθανει* D (ff² k) | *εγκατελ.*] *ωνειδισας* D c i k | *35 ελεγ. ηλειαν φωνει ουτος* D Θ c ff² | *38 δυο*] + *μερη* Tat D vet. lat | *39 εξ εναντιας αυτου*] *εκει* D (W) 565 n q | *οτι ουτ.*] *ουτως αυτον κραξαντα και* D | *40 ιωση* ℵ A C E W al., *ιωσηφ* lat sy | *42* om. *ηδη* c k sy^p

43 *ὅ ἐστιν προσάββατον, ' ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ*
Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς
ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολ-
μήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο
44 *τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν*
εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεν-
τυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν·
45 *καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ*
46 *σῶμα τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα καθ-*
ελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν
αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας,
καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
47 *μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία*
ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

1-8: Mt 28,1—8. L 24,1—12. J 20,1—10.

16 *Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ*
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώ-
μη ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν
2 *αὐτόν. καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρ-*
χονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.
3 *καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν*
4 *τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀνα-*
βλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος·
5 *ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ*

---

43 πτωμα D k sy[s] | *44* εθαυμαζεν ℵ D lat | *45* πτωμα ℵ B D L Θ 565 sy[s], + αυτου Tat D q sy[s] | *46* καθελ.] λαβων D n | λιθον] + μεγαν Tat ℵ | *47* ιωση C E G K al., ιωσηφ A 258 vg | εθεωρουν] notaverunt sibi (D Θ 565) c d ff[2] q | που] τον τοπον οπου D c ff[2] q arm | **16** *1. 2* inc.: *και πορευθεισαι ηγορασαν αρωματα ινα αυτον αλειψωσιν. και ερχονται πρωι μιας σαββατου επι το μνημειον ανατελλοντος του ηλιου* D (n q k c ff[2]) | *3* > ημιν αποκ. D 565 c ff[2] k n q | εκ της θυρας (om. sy[s]) του μνημ.] ab osteo. subito autem ad horam tertiam tenebrae die factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgente in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est. tunc illae accesserunt ad monimentum k | *4* *ην γαρ μεγας σφοδρα και ερχονται και ευρισκουσιν αποκεκυλισμενον τον λιθον* Tat D Θ 565 c ff[2] n (sy[s])

quod est ante sabbatum) venit Ioseph ab 43
Arimathaea nobilis decurio, qui et ipse erat
expectans regnum Dei, et audacter introivit
ad Pilatum, et petiit corpus Iesu. Pilatus 44
autem mirabatur si iam obiisset. Et accer-
sito centurione, interrogavit eum si iam mor-
tuus esset. Et cum cognovisset a centurione, 45
donavit corpus Ioseph. Ioseph autem mercatus 46
sindonem, et deponens eum involvit sindone,
et posuit eum in monumento, quod erat ex-
cisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium
monumenti. Maria autem Magdalene, et Maria 47
Ioseph aspiciebant ubi poneretur.

Et cum transisset sabbatum, Maria 16 1–8: Mt 28,1–8. L 24,1–12. J 20,1–10.
Magdalene, et Maria Iacobi, et Salome
emerunt aromata ut venientes ungerent
Iesum. Et valde mane una sabbatorum, 2
veniunt ad monumentum, orto iam sole.
Et dicebant ad invicem: Quis revolvet 3
nobis lapidem ab ostio monumenti? Et 4
respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat
quippe magnus valde. Et introeuntes in 5

---

43 L 2, 25. 38.
16 1 Mc 14, 8.

monumentum viderunt iuvenem sedentem in
dextris, coopertum stola candida, et obstu-
6 puerunt. Qui dicit illis: Nolite expavescere:
Iesum quaeritis Nazarenum, crucifixum: sur-
rexit, non est hic, ecce locus ubi posuerunt
7 eum. Sed ite, dicite discipulis eius, et Petro
quia praecedit vos in Galilaeam: ibi eum
8 videbitis, sicut dixit vobis. At illae exeuntes,
fugerunt de monumento: invaserat enim eas
tremor et pavor: et nemini quidquam dixe-
runt: timebant enim.
9 Surgens autem mane, prima sabbati,
apparuit primo Mariae Magdalene, de qua
10 eiecerat septem daemonia. Illa vadens nun-
ciavit his, qui cum eo fuerant, lugentibus,
11 et flentibus. Et illi audientes quia viveret,
et visus esset ab ea, non crediderunt.
L 24,13–35. 12 Post haec autem duobus ex his ambu-
lantibus ostensus est in alia effigie, eun-
13 tibus in villam: et illi euntes nunciaverunt
14–18: L 24 36–49. J 20,19–23. 14 ceteris: nec illis crediderunt. Novissime
recumbentibus illis undecim apparuit: et
exprobravit incredulitatem eorum et duri-
tiam cordis: quia iis, qui viderant eum
Mt 28,18–20. 15 resurrexisse, non crediderunt. Et dixit

---

16 [7] 14, 28.
[9] L 8, 2. J 20, 11—18.
[10] J 16, 20.
[14] 1 Cor 15, 5. J 20, 26—29.

μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς
δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξ-
εθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμ- 6
βεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν
ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε 7
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,
καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ 8
τοῦ μνημείου, εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστα-
σις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.
Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη 9
πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλή-
κει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγει- 10
λεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ
κλαίουσιν· κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεά- 11
θη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν 12 L 24,13—35.
ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ
μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν· κἀκεῖνοι ἀπελ- 13
θόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις
ἐπίστευσαν. Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς 14 14—18: L 24,36—49.
ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν J 20,19—23.
αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις
αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. καὶ εἶπεν 15 Mt 28,18—20.

---

6 εκθαμβ.] + *οιδα γαρ οτι* W | om. *τον ναζαρηνον* ℵ* D | om. *ουκ εστιν ωδε* ck | *ιδετε* DW c, videte ecce ff² knq | *7 οτι προαγει*] *ιδου προαγω* DW(k) | *αυτον*] *με* Dk | *ειπεν*] *ειρηκα* Tat D ff² kn | *8* **τρομος**] *φοβος* DW nq | om. vers. 9—20: ℵBk sy[s] sa arm[codd] | *9 εφανερωσεν πρωτοις* D | *10* om. *και κλαιουσιν* W | *14 ηγηγερμ.*] + *εκ νεκρων* ACXΔ al. sy[p] | fin.] + *κακεινοι απελογουντο λεγοντες οτι ο αιων ουτος της ανομιας και της απιστιας υπο τον σαταναν εστιν ο μη εων τα υπο των πνευματων ακαθαρτα την αληθειαν του θεου καταλαβεσθαι δυναμιν. δια τουτο αποκαλυψον σου την δικαιοσυνην ηδη. εκεινοι ελεγον τω χριστω και ο χριστος εκεινοις προσελεγεν οτι πεπληρωται ο ορος των ετων της εξουσιας του σατανα αλλα εγγιζει αλλα δεινα και υπερ ων εγω αμαρτησαντων παρεδοθην εις θανατον ινα υποστρεψωσιν εις την αληθειαν και*

αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα
16 κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ
πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ
17 ἀπιστήσας κατακριθήσεται. σημεῖα δὲ τοῖς
πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει, ἐν τῷ ὀνό-
ματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλή-
18 σουσιν καιναῖς, ὄφεις ἀροῦσιν κἂν θανάσιμόν
τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους
19 χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἕξουσιν. Ὁ μὲν
οὖν κύριος [Ἰησοῦς] μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς
ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ
20 δεξιῶν τοῦ θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυ-
ξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ
τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούν-
των σημείων.

ΑΛΛΩΣ

[[*Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.*]]

μηκετι αμαρτησωσιν ινα την εν τω ουρανω πνευματικην και αφθαρτον της δικαιοσυνης δοξαν κληρονομησωσιν. αλλα πορευθεντες εις τον κοσμ. κτλ. W (cf. Hieron., Contr. Pel. 2,15) | *17* > ακολουθησει ταυτα CL(A 33) | om. καιναις CLΔ arm | *18* inc. και εν ταις χερσιν οφ. αρ. CLXΔ 1. 22. 33 al. sy[cp] | *19* om. ουν CLW 90 i arm | κυρ.] + ιησους CKLΔ 1. 22. 33 al. c ff[2] vg sy | θεου] πατρος 471. 472. 544 | *ΑΛΛΩΣ*] LTΨ 099. 0112. 274[mg]. 579 k sy[hmg] sa[codd] bo[codd] aeth[mg]

eis: Euntes in mundum universum praedicate
Evangelium omni creaturae. Qui crediderit, 16
et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non
crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, 17
qui crediderint, haec sequentur: In nomine
meo daemonia eiicient: linguis loquentur
novis: ' serpentes tollent: et si mortiferum quid 18
biberint, non eis nocebit: super aegros manus
imponent, et bene habebunt. Et Dominus 19
quidem Iesus postquam locutus est eis, assumptus est in caelum, et sedet a dextris Dei. Illi 20
autem profecti praedicaverunt ubique Domino
cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis.

---

[16] J 3, 18. Act 2, 38.
[17] Act 16, 18; 2, 4. 11; 10, 46. Mt 10, 8.
[18] L 10, 19. Act 28, 3—6. Jc 5, 14—15.
[19] L 24, 50—53. Act 1, 4—11. 1 Tim 3, 16. Ps 109, 1. Act 7, 55. 4 Reg 2, 11.
[20] Heb 2, 4. Act 14, 3.

SANCTUM IESU CHRISTI
EVANGELIUM
SECUNDUM LUCAM.

1 Quoniam quidem multi conati sunt or-
dinare narrationem, quae in nobis completae
2 sunt, rerum: sicut tradiderunt nobis, qui ab
initio ipsi viderunt, et ministri fuerunt ser-
3 monis: visum est et mihi, assecuto omnia a
principio diligenter, ex ordine tibi scribere,
4 optime Theophile, ' ut cognoscas eorum ver-
borum, de quibus eruditus es, veritatem.
5 Fuit in diebus Herodis, regis Iudaeae,
sacerdos quidam nomine Zacharias de vice
Abia, et uxor illius de filiabus Aaron, et
6 nomen eius Elisabeth. Erant autem iusti
ambo ante Deum, incedentes in omnibus man-
datis, et iustificationibus Domini sine querela,
7 et non erat illis filius eo quòd esset Elisabeth
sterilis, et ambo processissent in diebus suis.
8 Factum est autem, cum sacerdotio fungere-
9 tur in ordine vicis suae ante Deum, secundum
consuetudinem sacerdotii, sorte exiit ut
incensum poneret, ingressus in templum
10 Domini: et omnis multitudo populi erat
11 orans foris hora incensi. Apparuit autem
illi Angelus Domini, stans a dextris altaris
12 incensi. Et Zacharias turbatus est videns, et
13 timor irruit super eum. Ait autem ad illum

Inscr. Col 4, 14. Philem 24. 2 Tim 4, 11 (2 Cor 8, 18) | [2] J 15, 27 | [3] Act 1, 1; 13, 26; 24, 3; 26, 25 | [5] 1 Par 24, 10. 19. Ex 6, 23. Neh 12, 17 | [9] Ex 30, 7 | [11] Act 10, 3.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι 1
διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν
πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρ- 2
χῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν 3
ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,
ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν 4
ἀσφάλειαν.

Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως 5
τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ
ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέ-
ρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ἦσαν 6
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευό-
μενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν
τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, 7
καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι
προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει 8
τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ 9
ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελ-
θὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος 10
ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ
θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου 11
ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιά-
ματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φό- 12
βος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 13

---

3 καμοι] + *και τω πνευματι τω αγιω* b q got | *5 αβιαμ* e l sy^s | *ελισαβεθ* D Θ lat^pler, elisabel b | *10* om. *εξω* 1355 b l q sy^s

ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσ-
ηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ
γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
14 *Ἰωάννην· καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις,*
καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 *ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον*
καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου
16 *πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ*
πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον
17 *τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐν-*
ώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου,
ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ
ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ
18 *λαὸν κατεσκευασμένον. καὶ εἶπεν Ζαχαρίας*
πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ
γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβη-
19 *κυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ*
ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρ-
εστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆ-
20 *σαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· καὶ*
ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι
ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ᾿ ὧν οὐκ
ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρω-
21 *θήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς*
προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ
22 *χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύ-*
νατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν
ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐ-
23 *τοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλή-*
σθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλ-
24 *θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς*
ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
25 *περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ὅτι*
οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς
ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

---

13 αγγ.] + **κυριου** Θ c ff² l arm | **διοτι**] **ιδου** a c ff² l q r¹ sy^s (+ γαρ) | om. **σοι** D 471. 579 | *24* **μετα δε**] **και μετα** D sy

Angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exau-
dita est deprecatio tua: et uxor tua Elisabeth
pariet tibi filium, et vocabis nomen eius Io-
annem: et erit gaudium tibi, et exultatio, 14
et multi in nativitate eius gaudebunt: ˡ erit 15
enim magnus coram Domino: et vinum, et
siceram non bibet, et Spiritu sancto replebitur
adhuc ex utero matris suae: et multos 16
filiorum Israel convertet ad Dominum Deum
ipsorum: et ipse praecedet ante illum in 17
spiritu, et virtute Eliae: ut convertat corda
patrum in filios, et incredulos ad prudentiam
iustorum, parare Domino plebem perfectam.
Et dixit Zacharias ad Angelum: Unde hoc 18
sciam? ego enim sum senex, et uxor mea pro-
cessit in diebus suis. Et respondens Ange- 19
lus dixit ei: Ego sum Gabriel, qui asto ante
Deum: et missus sum loqui ad te, et haec
tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, et non 20
poteris loqui usque in diem, quo haec fiant,
pro eo quòd non credidisti verbis meis, quae
implebuntur in tempore suo. Et erat plebs 21
expectans Zachariam: et mirabantur quòd
tardaret ipse in templo. Egressus autem 22
non poterat loqui ad illos, et cognoverunt
quòd visionem vidisset in templo. Et ipse erat
innuens illis, et permansit mutus. Et factum 23
est, ut impleti sunt dies officii eius, abiit in
domum suam: post hos autem dies concepit 24
Elisabeth uxor eius, et occultabat se mensibus
quinque, dicens: Quia sic fecit mihi Dominus 25
in diebus, quibus respexit auferre opprobrium
meum inter homines.

---

[15] Num 6, 3. Jdc 13, 4. 5. 1 Reg 1, 11 | [17] Mt 11, 14; 17, 11—13. Mal 3, 1. 23. 24 | [18] Gen 18, 11. Rm 4, 19—20 | [19] Dan 8, 16; 9, 21. Heb 1, 14 | [20] 1, 45 | [25] Gen 30, 23.

26 In mense autem sexto, missus est Ange-
lus Gabriel a Deo in civitatem Galilaeae, cui
27 nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam
viro, cui nomen erat Ioseph, de domo David,
28 et nomen virginis Maria. Et ingressus Ange-
lus ad eam dixit: Ave gratia plena: Dominus
29 tecum: Benedicta tu in mulieribus. Quae cum
audisset, turbata est in sermone eius, et
30 cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait
Angelus ei: Ne timeas Maria, invenisti enim
31 gratiam apud Deum: ecce concipies in utero,
et paries filium, et vocabis nomen eius Iesum.
32 hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur,
et dabit illi Dominus Deus sedem David patris
33 eius: et regnabit in domo Iacob in aeternum, et
34 regni eius non erit finis. Dixit autem Maria
ad Angelum: Quomodo fiet istud, quoniam
35 virum non cognosco? Et respondens Angelus
dixit ei: Spiritus sanctus superveniet in te, et
virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et
quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius
36 Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, et ipsa
concepit filium in senectute sua: et hic mensis
37 sextus est illi, quae vocatur sterilis: quia
non erit impossibile apud Deum omne verbum.
38 Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat
mihi secundum verbum tuum. Et discessit
39 ab illa Angelus. Exurgens autem Maria in
diebus illis abiit in montana cum festi-
40 natione, in civitatem Iuda: Et intravit in

---

[27] 2,5 Mt 1, 16. 18 | [28] Jdc 5, 24 | [31] Jdc 13, 3. Is 7, 14. Mt 1, 21—23 | [32] Is 9, 7. 2 Reg 7, 12—16 | [33] Mich 4, 7. Dan 7, 14 | [34] J 3, 9 | [35] Ex 13, 12. Lev 21, 12. Mt 1, 18. 20. J 10, 36. 2 Cor 12, 9. | [37] Gen 18, 14 | [39] Mc 6, 25.

Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος 26
Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας
ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, πρὸς παρθένον μεμνηστευ- 27
μένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελ- 28
θὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ
κύριος μετὰ σοῦ. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, 29
καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.
καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· 30
εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλ- 31
λήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ 32
υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος
ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς 33
αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος. εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς 34
ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ 35
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον
ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιά-
σει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται
υἱὸς θεοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου 36
καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ
οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ·
ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. 37
εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό 38
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς
ὁ ἄγγελος. Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέ- 39
ραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ
σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν 40

---

26 εν δε τ. μην. ϛ. εκτ.] eodem autem tempore a b c ff^2 l | *θεου*] *κυριου* b c ff^2 l r^1 | *28 αυτην*] + *ο αγγελος* ℵ *Δ* 69. 700. 713 al. f ff^2 l q r^1 sy, + *ευηγγελισατο αυτην και* 565. 1555. 2145 a b e ff^2 l r^1 | *ειπεν*] + *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* A C D X *Γ Θ* al. lat sy | *29 η δε*] + *ιδουσα* A C *Γ Δ* al. vet. lat sy | *διελογ.*] + *εν εαυτη λεγουσα* X 33. 282 (D 28. 73 al.) | *34 ειπεν δε*] *και ειπεν* D a | *προς—γιν.*] ecce ancilla domini contingat mihi secundum verbum tuum b | *εγνων* Tat a d g^1 l q aur | *35 γεννωμ.*] + *εκ σου* C 1. 22. 33. 124 al. a c e r^1 sy | *38* om. *ειπεν—σου* b e

οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.
41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα-
ρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ
κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ
42 Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ
εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογη-
43 μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι
τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς
44 μέ; ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ
σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει
45 τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ
πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλη-
46 μένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ·

Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου·
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί·
49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός.
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
51 Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·
52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς,
53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.
54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
μνησθῆναι ἐλέους,

---

42 ανεβοησεν ℵCFΘ 13. 28. 33 al. | *φωνη*] *κραυγη* BLWΞ 565 | *46 μαριαμ*] elisabeth a b (— bel) l Iren Orig[lat] Nicet. Rem | *48 επεβλ.*] + *κυριος* D | *50 εις γενεας γενεων* A(D)EGH al. b c, *εις γενεαν και γενεαν* ℵFM 1. 13. 28. 69 al. ff[2] l q, *απο γενεας εις γενεαν* 565

domum Zachariae, et salutavit Elisabeth. Et 41
factum est, ut audivit salutationem Mariae
Elisabeth, exultavit infans in utero eius: et
repleta est Spiritu sancto Elisabeth: et excla- 42
mavit voce magna, et dixit: Benedicta tu inter
mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et 43
unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad
me? Ecce enim ut facta est vox salutationis 44
tuae in auribus meis, exultavit in gaudio infans
in utero meo. et beata, quae credidisti, quo- 45
niam perficientur ea, quae dicta sunt tibi a
Domino. Et ait Maria: 46

Magnificat anima mea Dominum:
et exultavit spiritus meus in Deo salutari 47
meo.
Quia respexit humilitatem ancillae suae: 48
ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes
generationes.
Quia fecit mihi magna qui potens est: 49
et sanctum nomen eius.
Et misericordia eius a progenie in progenies 50
timentibus eum.
Fecit potentiam in brachio suo: 51
dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede, 52
et exaltavit humiles.
Esurientes implevit bonis: 53
et divites dimisit inanes.
Suscepit Israel puerum suum, 54
recordatus misericordiae suae.

---

[41] 1, 15. Gen 25, 22 (LXX) | [42] Deut 28, 9. Jdc 5, 24 | [43] Mt 3, 11; 22, 43. Mc 1, 7. J 3, 31 | [45] 1, 20; 11, 28 | [46] 1 Reg 2, 1—10 | [48] 1, 25. 1 Reg 1, 11. Ps 112, 5—6. L 11, 27. Gen 30, 13 | [49] Ps 110, 9 | [50] Ps 102, 13. 17 | [51] Ps 88, 11. 2 Reg 22, 28 | [52] Ps 146, 6. Job 12, 19; 5, 11. 1 Reg 2, 7. Ez 21, 31 | [53] 1 Reg 2, 5. Ps 33, 11; 106, 9 | [54] Is 41, 8. Ps 97, 3.

55 Sicut locutus est ad patres nostros,
Abraham, et semini eius in saecula.
56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus
tribus: et reversa est in domum suam.
57 Elisabeth autem impletum est tempus
58 pariendi, et peperit filium. Et audierunt vi-
cini, et cognati eius quia magnificavit Do-
minus misericordiam suam cum illa, et con-
59 gratulabantur ei. Et factum est in die
octavo, venerunt circumcidere puerum, et
vocabant eum nomine patris sui Zachariam.
60 Et respondens mater eius, dixit: Nequaquam,
61 sed vocabitur Ioannes. Et dixerunt ad illam:
Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur
62 hoc nomine. Innuebant autem patri eius,
63 quem vellet vocari eum. Et postulans pugil-
larem scripsit, dicens: Ioannes est nomen eius.
64 Et mirati sunt universi. ¹ Apertum est autem
illico os eius, et lingua eius, et loquebatur
65 benedicens Deum. Et factus est timor super
omnes vicinos eorum: et super omnia mon-
tana Iudaeae divulgabantur omnia verba
66 haec: et posuerunt omnes, qui audierant in
corde suo, dicentes: Quis, putas, puer iste erit?
67 Etenim manus Domini erat cum illo. ¹ Et
Zacharias pater eius repletus est Spiritu
sancto: et prophetavit, dicens:
68 Benedictus Dominus Deus Israel,

---

[55] Mich 7, 20. Gen 17, 7; 18, 18; 22, 17.
[58] Rm 12, 15.
[59] Gen 17, 12.
[60] 1, 13.
[68] 7, 16. Ps 40, 14; 71, 18; 105, 48; 110, 9.

καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, 55
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς
τὸν αἰῶνα.

Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, 56
καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν 57
αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ 58
περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν
κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συν-
έχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ 59
ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.
καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60
ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς 61
αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου
ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ 62
πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.
καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάν- 63
νης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν
πάντες. ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα- 64
χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν
τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς 65
περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ
τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,
καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ 66
αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ 67
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων·

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, 68

---

56 om. ωσει D vet. lat | 60 κληθ.] + το ονομα αυτου CD 213 sy[pal] | 63 om. λεγων D 273 e sy[s] | 63. 64 και παραχρημα ελυθη η γλωσσα αυτου και εθαυμ. παντες· ανεωχθη δε το στομα αυτου D a b g[1] r[1] (ff[2]) | 65 > φοβος (+ μεγας D b c) επι παντας D 565 lat sy | 66 ταις καρδιαις Tat D L Θ 49 e | om. ην D ff[2] q sy[s] | 67 επροφ. λεγων] ειπεν D | 68 om. κυριος W a b c ff[2] g[1] l sy[s]

ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ
λαῷ αὐτοῦ,
69 *καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν*
ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 *καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ᾽*
αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 *σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς*
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
72 *ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν*
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
73 *ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα*
ἡμῶν,
74 *τοῦ δοῦναι ἡμῖν ˡ ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχ-*
θρῶν ῥυσθέντας
75 *λατρεύειν αὐτῷ ˡ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ*
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.
76 *Καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κλη-*
θήσῃ·
προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
77 *τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ*
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,
78 *διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,*
ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,
79 *ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου*
καθημένοις,
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης.

80 *Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύ-*
ματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀνα-
δείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2 *Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν*
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφε-

---

68 του λαου W b f ff² q r¹ | *70* > προφ. αυτου των απ αιων. D vet. lat sy^s | *71* εξ] εκ χειρος Tat D sy^s | *75* ημερ.] + της ζωης EHM al. arm | *76* προ προσ.] ενωπιον ℵBW

quia visitavit, et fecit redemptionem plebis
suae:
Et erexit cornu salutis nobis: 69
in domo David pueri sui.
Sicut locutus est per os sanctorum, qui a 70
saeculo sunt, prophetarum eius:
Salutem ex inimicis nostris, et de manu 71
omnium, qui oderunt nos:
Ad faciendam misericordiam cum patribus 72
nostris:
et memorari testamenti sui sancti.
Iusiurandum, quod iuravit ad Abraham 73
patrem nostrum,
daturum se nobis: Ut sine timore, de 74
manu inimicorum nostrorum liberati,
serviamus illi. In sanctitate, et iustitia 75
coram ipso, omnibus diebus nostris.
Et tu puer, propheta Altissimi vocaberis: 76
praeibis enim ante faciem Domini parare
vias eius:
Ad dandam scientiam salutis plebi eius: 77
in remissionem peccatorum eorum:
Per viscera misericordiae Dei nostri: 78
in quibus visitavit nos, oriens ex alto:
Illuminare his, qui in tenebris, et in umbra 79
mortis sedent:
ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.
Puer autem crescebat, et confortabatur 80
spiritu: et erat in desertis usque in diem
ostensionis suae ad Israel.
Factum est autem in diebus illis, exiit 2
edictum a Caesare Augusto ut describe-

---

[69] 1 Reg 2, 10. Ps 131, 17. Ez 29, 21 | [71] Ps 105, 10 | [72] Ps 104, 8; 105, 45. Gen 17, 7. Lev 26, 42 | [73] Gen 22, 16—17. Mich 7, 20 | [74] Tit 2, 12. 14 | [76] Mal 3, 1. Mt 3, 3 | [77] Jer 31, 34 | [78] Num 24, 17. Is 60, 1—2. Mal 3, 20 | [79] Mt 4, 16. Is 9, 1; 42, 7; 58, 8; 59, 8. Rm 3, 17 | [80] Mt 3, 1. L 3, 2 | 2 [1] Act 17, 7.

2 retur universus orbis. Haec descriptio prima,
3 facta est a praeside Syriae Cyrino: et ibant
omnes ut profiterentur singuli in suam civi-
4 tatem. Ascendit autem et Ioseph a Galilaea de
civitate Nazareth in Iudaeam in civitatem
David, quae vocatur Bethlehem: eo quòd esset
5 de domo, et familia David, ut profiteretur
cum Maria desponsata sibi uxore praegnante.
6 Factum est autem, cum essent ibi, impleti
7 sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum
primogenitum, et pannis eum involvit, et
reclinavit eum in praesepio: quia non erat
8 eis locus in diversorio. Et pastores erant
in regione eadem vigilantes, et custodientes
9 vigilias noctis super gregem suum. Et ecce
angelus Domini stetit iuxta illos, et claritas
Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore
10 magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere:
ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum,
11 quod erit omni populo: quia natus est vobis
hodie Salvator, qui est Christus Dominus
12 in civitate David. Et hoc vobis signum:
Invenietis infantem pannis involutum, et
13 positum in praesepio. Et subito facta
est cum angelo multitudo militiae caelestis
14 laudantium Deum, et dicentium: Gloria
in altissimis Deo, et in terra pax hominibus
15 bonae voluntatis. Et factum est, ut disces-
serunt ab eis Angeli in caelum: pastores

---

[5] 1, 27.
[7] Mt 1, 25.
[8] Mich 4, 8; 5, 4.
[12] Is 1, 3.
[13] Dan 7, 10.
[14] 19, 38. Is 57, 19. Eph 2, 14. 17.

σθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ 2
πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-
ρηνίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, 3
ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ 4
Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζα-
ρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις καλεῖ-
ται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ
πατριᾶς Δαυίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ 5
μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγέ- 6
νετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ
ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν 7
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν
καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐ-
τοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες 8
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην
αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς 9
καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβή-
θησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγε- 10
λος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ' ὅτι 11
ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς
κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ 12
σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ
κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν 13
τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούν-
των τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· δόξα ἐν ὑψίστοις 14
θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία[ς].
Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν 15
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες

2,*2 κυρινου* B W lat | *3 πολιν*] *πατριδα* D, *χωραν* C sy[s] | *4 την ιουδ.*] *γην ιουδα* D a e r[1] | *αυτον*] *αυτους* Tat 348. 1216 e sy[s] | > *δια — δαυιδ* post *εγκυω* (5) pon. D sy[s] | om. *γυναικι* ℵ B C D L Ξ W 1. 131 e f r[1] sy[p] | *6 αυτους*] *αυτην* Tat b e | *7* om. *αυτης* b c ff[2] l r[1] | obvolverunt et collocaverunt e | om. *αυτοις* vet. lat | *10 λαω*] *κοσμω* sy | *11* > *κυριος χριστος* W sy[s] | *12* om. *και κειμενον* ℵ* D 68 | *13 ουρανου* B D sy[p] | *14 ευδοκιας* ℵ* A B D W Iren lat | *15* om. *και οι ανθρωποι* ℵ B L Ξ W Θ 1. 130 lat[plor]

εἶπον πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθ-
λεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ
16 ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες,
καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ
17 τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ
διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος
18 αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων
19 ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· ἡ δὲ Μαριὰμ
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα
20 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποι-
μένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ
πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη
πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περι-
τεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς,
τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφ-
θῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρι-
σμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον
αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,
Ex 13,2.12.15. 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι »πᾶν ἄρσεν
διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,«
Lv 12,8; 5,11. 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ
νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς
25 περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἰερου-
σαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν
τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν·
26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ
27 τὸν Χριστὸν κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι

---

15 ειπον] ελαλουν ℵBW 565 lat^{pler} sy^{p} | *17* om. ιδοντες vet. lat^{pler} sy^{s} | om. τουτου Tat DΛΘ 1 aefr^{1} sy^{s} | *21* αυτον] το παιδιον DEGH al. er^{1} sy | *22* αυτων] αυτου D 21. 220 lat sy^{s} (eius), om. 435 | *24* ειρημ.] γεγραμμενον 1047 aur sy^{s} | *25* om. ιδου D sy | *26* κεχρηματισμενος δε ην D vet. lat^{pler}

loquebantur ad invicem: Transeamus usque
Bethlehem, et videamus hoc verbum, quod
factum est, quod Dominus ostendit nobis. Et 16
venerunt festinantes: et invenerunt Mariam,
et Ioseph, et infantem positum in praesepio.
Videntes autem cognoverunt de verbo, quod 17
dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui 18
audierunt, mirati sunt: et de his, quae dicta
erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem con- 19
servabat omnia verba haec, conferens in corde
suo. Et reversi sunt pastores glorificantes, et 20
laudantes Deum in omnibus, quae audierant,
et viderant sicut dictum est ad illos.

Et postquam consummati sunt dies octo 21
ut circumcideretur puer: vocatum est nomen
eius Iesus, quod vocatum est ab angelo prius
quàm in utero conciperetur.

Et postquam impleti sunt dies purga- 22
tionis eius secundum legem Moysi, tulerunt
illum in Ierusalem, ut sisterent eum Do-
mino, sicut scriptum est in lege Domini: 23 Ex 13,2 12 15.
Quia omne masculinum adaperiens vulvam,
sanctum Domino vocabitur. et ut darent 24 Lv 12,8; 5,11.
hostiam secundum quod dictum est in
lege Domini par turturum, aut duos pullos
columbarum. Et ecce homo erat in 25
Ierusalem, cui nomen Simeon, et homo
iste iustus, et timoratus, expectans con-
solationem Israel, et Spiritus sanctus erat in
eo. Et responsum acceperat a Spiritu sancto, 26
non visurum se mortem, nisi prius vi-
deret Christum Domini. Et venit in spiritu 27

---

[17] 2, 10—12 | [19] 2,51 | [21] 1, 31. 59. Lev 12, 3—5. Gal 4, 4 | [22] Lev 12. Num 6, 9 | [24] Num 6, 10 | [25] Is 40, 1; 49, 13. Gen 49, 18. Ps 118, 166. L 6, 24.

in templum. Et cum inducerent puerum
Iesum parentes eius, ut facerent secundum
28 consuetudinem legis pro eo: et ipse accepit
eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit:
29 Nunc dimittis servum tuum Domine,
secundum verbum tuum in pace:
30 Quia viderunt oculi mei salutare tuum,
31 Quod parasti ante faciem omnium populorum.
32 Lumen ad revelationem gentium,
et gloriam plebis tuae Israel.
33 Et erat pater eius et mater mirantes super
34 his, quae dicebantur de illo. Et benedixit
illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem eius:
Ecce positus est hic in ruinam, et in resur-
rectionem multorum in Israel: et in signum,
35 cui contradicetur: et tuam ipsius animam
pertransibit gladius ut revelentur ex multis
36 cordibus cogitationes. Et erat Anna prophe-
tissa, filia Phanuel, de tribu Aser: haec pro-
cesserat in diebus multis, et vixerat cum viro
37 suo annis septem a virginitate sua. Et haec
vidua usque ad annos octoginta quattuor:
quae non discedebat de templo, ieiuniis, et
38 obsecrationibus serviens nocte, ac die. Et
haec, ipsa hora superveniens, confitebatur
Domino: et loquebatur de illo omnibus, qui
expectabant redemptionem Israel.
39 Et ut perfecerunt omnia secundum legem
Domini, reversi sunt in Galilaeam in civitatem
suam Nazareth.

---

[29] Gen 46, 30.
[30] Is 40, 5; 52, 10. L 3, 6.
[32] Is 42, 6; 49, 6; 25, 7; 46, 13. Act 13, 47.
[34] Is 8, 14. Mt 21, 42. 1 Cor 1, 23. 1 Pt 2, 8. J 9, 39.
[35] J 19, 25.
[37] 1 Tim 5, 5.
[38] 24, 21. Is 52, 9.

εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς
τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ
τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς 28
ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·

νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, 29
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ·
ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 30
ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31
λαῶν,
φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν 32
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες 33
ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν 34
αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν
μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ
ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον
ἀντιλεγόμενον, καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν δι- 35
ελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ
πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα 36
προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ·
αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα
μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς,
καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, 37
ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσιν
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. καὶ [αὕτη] αὐτῇ τῇ 38
ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει
περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρω-
σιν Ἱερουσαλήμ.

Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον 39
κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν
πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.

---

27 ειθισμ.] εθος D lat | *32* om. εθνων D | *33* πατηρ αυτου] ιωσηφ A E G H K M Θ al. vet. lat sy^{p} | *36* om. ην D b sy^{s} | ετη] ημερας Ephr sy^{s} | *37* om. εως D a b c e ff^{2} l q sy^{s} | ιερου] ναου D | *38* λυτρ.] + εν A D L X al. gat | ιερουσ.] ισραηλ 348 ar^{1} | *39* fin.] + καθως ερρεθη δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται Tat D a

40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πλη-
ρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ᾿ αὐτό.
41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾿ ἔτος εἰς
42 Ἰερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγέ-
νετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ
43 τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέ-
ρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰη-
σοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ
44 γονεῖς αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν
τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
45 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, καὶ
μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀναζη-
46 τοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς
εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερω-
47 τῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐ-
48 τοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας
ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώ-
49 μενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί
ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πα-
50 τρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ
51 ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ᾿ αὐ-
τῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσό-
μενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
52 τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ
Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι
παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

---

40 παιδιον] + ιησους D | εκρ.] + πνευματι A X Γ Δ al. f q | > εκρ. . . . ηυξ. D b c e ff^2 | *41* οι γον. αυτ.] ο τε ιωσηφ και η μαριαμ 1012 a b c ff^2 l r^1 (+ mater eius c ff^2) | *42* εγεν. αυτω ετη ιβ′ ανεβησαν οι γονεις αυτου εχοντες αυτον D e | εορτ.] + των αζυμων D X 213 a c e | *43* εγν. οι γον.] εγνω ιωσηφ και η μητηρ A C X Γ al. b c f ff^2 g^1 l q sy^p | *48* ο πατ. σου καγω] ημεις sy^c | ωδυν.] + και λυπουμενοι Tat D a e ff^2 l q r^1, + ambulantes Tat Pseud.—Aug (Quaest. NT) | *51* om. και ηλθεν C D 28 | om. ταυτα ℵ* B D M W a e sy^{sp} | *52* > ηλικ. κ. σοφ. D L al. vet. lat sy | θεω και] + παρα D r^1 sy$^{cs\,pal}$

Puer autem crescebat, et confortabatur 40
plenus sapientia: et gratia Dei erat in illo.
Et ibant parentes eius per omnes annos 41
in Ierusalem, in die sollemni Paschae. Et 42
cum factus esset annorum duodecim, ascen-
dentibus illis Ierosolymam secundum consue-
tudinem diei festi, consummatisque diebus, 43
cum redirent, remansit puer Iesus in Ieru-
salem, et non cognoverunt parentes eius.
Existimantes autem illum esse in comitatu, 44
venerunt iter diei, et requirebant eum inter
cognatos, et notos. Et non invenientes, 45
regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum.
Et factum est, post triduum invenerunt illum 46
in templo sedentem in medio doctorum, audien-
tem illos, et interrogantem eos. Stupebant 47
autem omnes, qui eum audiebant, super pru-
dentia, et responsis eius. Et videntes admi- 48
rati sunt. Et dixit mater eius ad illum:
Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus,
et ego dolentes quaerebamus te. Et ait ad 49
illos: Quid est quòd me quaerebatis? nes-
ciebatis quia in his, quae patris mei sunt,
oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt 50
verbum, quod locutus est ad eos. Et des- 51
cendit cum eis, et venit Nazareth: et erat
subditus illis. Et mater eius conservabat
omnia verba haec in corde suo. Et Iesus 52
proficiebat sapientia, et aetate, et gratia
apud Deum, et homines.

---

[40] 2, 52. 1, 80.
[41] Ex 23, 14—17.
[43] Ex 12, 18.
[47] J 7, 15. Mt 22, 33.
[49] J 2, 16. L 23, 46.
[51] 2, 19.
[52] 1 Reg 2, 26. Prov 3, 4. Rm 14, 18.

3 Anno autem quintodecimo imperii Tiberii
Caesaris, procurante Pontio Pilato Iudaeam,
tetrarcha autem Galilaeae Herode, Philippo
autem fratre eius tetrarcha Ituraeae, et
Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinae
2 tetrarcha, sub principibus sacerdotum Anna,
et Caipha: factum est verbum Domini super
3—18: 3 Ioannem, Zachariae filium, in deserto. Et
Mt 3,1—12. venit in omnem regionem Iordanis, praedicans
Mc 1,2—8. baptismum poenitentiae in remissionem pec-
Is 40,3—5. 4 catorum, sicut scriptum est in Libro sermo-
num Isaiae prophetae: Vox clamantis in
deserto: Parate viam Domini: rectas facite
5 semitas eius: [1] omnis vallis implebitur: et
omnis mons, et collis humiliabitur: et erunt
prava in directa: et aspera in vias planas:
6 et videbit omnis caro salutare Dei.
7 Dicebat ergo ad turbas quae exibant ut
baptizarentur ab ipso: Genimina viperarum
quis ostendit vobis fugere a ventura ira?
8 Facite ergo fructus dignos poenitentiae, et ne
coeperitis dicere: Patrem habemus Abraham.
Dico enim vobis quia potens est Deus de
9 lapidibus istis suscitare filios Abrahae. Iam
enim securis ad radicem arborum posita est.
Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum,
10 excidetur, et in ignem mittetur. Et inter-
rogabant eum turbae, dicentes: Quid

---

3 [2] 1, 80.
[6] 2, 30. Act 28, 28.
[7] Mt 23, 33. J 3, 36.
[8] Mt 7, 20.
[10] Act 2, 37.

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας 3
Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πι-
λάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς
Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τρα-
χωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς
τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊ- 2
άφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχα-
ρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν 3 — 3—18. Mt 3,1—12. Mc 1,1—8.
περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα
μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται 4 — Is 40,3—5.
ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου· »φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα 5
φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς
ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· καὶ ὄψεται πᾶσα 6
σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.«
Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βα- 7
πτισθῆναι ὑπ᾿ αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετα- 8
νοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύνα-
ται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν 9
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε-
ται. *Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί* 10

3,1 *ηγεμ.*] *επιτροπευοντος* D sy | *αβιλλιανης* D a b e f ff^2 r^1 | *2 καιφα* C D lat | *θεου*] *κυριου* 28 c d ff^2 q r^1 | *4 αυτου*] *τω θεω ημων* r^1 sy | *5 ευθειας* B D^{gr} Ξ 73. 253 lat^{pler} | *6* inc. *και αποκαλυφθησεται η δοξα του κυριου και οψ.* r^1 sy^{cs} | *το σωθηρ. τ. θεου* (om. sy^s) *οτι ελαλησεν το στομα του κυριου* sy^c (cf. W c, Mc 1, 3) | *7 υπ*] *ενωπιον* D b e l q r^1, om. *υπ αυτου* sy^{cs} | *8 καρπον αξιον* D W e r^1 | om. *εν εαυτ.* lat^{pler} sy^{cs} | *τον αβρ.*] + amen amen e | om. *γαρ* e ff^2 sa | *9* om. *και* 1° D 713 lat sy | *καρπους καλους* D sy

11 οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς·
ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι,
12 καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον
δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπον πρὸς
13 αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ-
14 μένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς;
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε μηδὲ
συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις
15 ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ δια-
λογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
περὶ τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν
ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
17 πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ,
18 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ
μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
19 λαόν· ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος
ὑπ᾿ αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν
20 πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο
ἐπὶ πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν
φυλακῇ.

21.22: Mt 3,13—17. Mc 1,9—11. J 1,32.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν
λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχο-
22 μένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστε-

---

10 ποιησ.] + ινα σωθωμεν D b q sy[c] | *12 τελων.*] + ομοιως D a | *12. 14 ποιησ.*] + ινα σωθωμεν D | *16 απεκρ.—ιωανν.*] επιγνους τα διανοηματα αυτων ειπεν D | υμας] + εις μετανοιαν C D vet. lat | ερχ.—μου] ο δε ερχομενος ισχυροτερος μου εστιν D l | om. αυτου D a b e ff[2] l q r[1] arm | om. αγιω 63. 64 Tert Aug

ergo faciemus? Respondens autem dicebat 11
illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti:
et qui habet escas, similiter faciat. Venerunt 12
autem et publicani ut baptizarentur, et
dixerunt ad illum: Magister, quid faciemus?
At ille dixit ad eos: Nihil amplius, quàm 13
quod constitutum est vobis, faciatis. Inter- 14
rogabant autem eum et milites, dicentes:
Quid faciemus et nos? Et ait illis: Neminem
concutiatis, neque calumniam faciatis: et con-
tenti estote stipendiis vestris. Existimante 15
autem populo, et cogitantibus omnibus in
cordibus suis de Ioanne, ne forte ipse esset
Christus: respondit Ioannes, dicens omnibus: 16
Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem
fortior me, cuius non sum dignus solvere
corigiam calceamentorum eius: ipse vos bapti-
zabit in Spiritu sancto, et igni: cuius venti- 17
labrum in manu eius, et purgabit aream suam,
et congregabit triticum in horreum suum,
paleas autem comburet igni inextinguibili.
Multa quidem, et alia exhortans evangelizabat 18
populo. Herodes autem tetrarcha cum cor- 19
riperetur ab illo de Herodiade uxore fratris
sui, et de omnibus malis, quae fecit Herodes,
adiecit et hoc super omnia, et inclusit Ioan- 20
nem in carcere.

Factum est autem cum baptizaretur 21
omnis populus, et Iesu baptizato, et orante,
apertum est caelum: et descendit Spiri- 22
tus sanctus corporali specie sicut colum-

21.22: Mt 3,13–17 Mc 1,9–11 J 1,32.

[15] J 1, 19—28.
[16] Act 13, 25. J 13, 5.
[19] Mt 14, 3—4. Mc 6, 17—18.
[21] Ez 1, 1.
[22] 9, 35. Ps 2, 7. Gen 22, 2. Is 42, 1.

ba in ipsum: et vox de caelo facta est: Tu es
filius meus dilectus, in te complacui mihi.
23—38: Mt 1,1—17. 23 Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum
triginta, ut putabatur, filius Ioseph, qui fuit
24 Heli, ¦ qui fuit Mathat, qui fuit Levi, qui fuit
25 Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph, ¦ qui
fuit Mathathiae, qui fuit Amos, qui fuit
26 Nahum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, ¦ qui
fuit Mahath, qui fuit Mathathiae, qui fuit
27 Semei, qui fuit Ioseph, qui fuit Iuda, ¦ qui fuit
Ioanna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui
28 fuit Salathiel, qui fuit Neri, ¦ qui fuit Melchi,
qui fuit Addi, qui fuit Cosan, qui fuit Elma-
29 dam, qui fuit Her, ¦ qui fuit Iesu, qui fuit
Eliezer, qui fuit Iorim, qui fuit Mathat, qui
30 fuit Levi, ¦ qui fuit Simeon, qui fuit Iuda, qui
fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit Eliakim,
31 ¦ qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit
Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David,
32 ¦ qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz,
33 qui fuit Salmon, qui fuit Naasson, ¦ qui fuit
Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui
34 fuit Phares, qui fuit Iudae, ¦ qui fuit Iacob,
qui fuit Isaac, qui fuit Abrahae, qui fuit
35 Thare, qui fuit Nachor, ¦ qui fuit Sarug, qui
fuit Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber,
36 qui fuit Sale, ¦ qui fuit Cainan, qui fuit Arpha-
xad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit La-
37 mech, ¦ qui fuit Mathusale, qui fuit Henoch,
qui fuit Iared, qui fuit Malaleel, qui fuit
38 Cainan, ¦ qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui
fuit Adam, qui fuit Dei.
1—13: Mt 4,1—11. Mc 1,12.13. **4** Iesus autem plenus Spiritu sancto regres-
sus est a Iordane: et agebatur a Spiritu
2 in desertum ¦ diebus quadraginta, et tenta-

---

[23] 4, 22. Act 1, 1; 10, 37 | [27] 1 Par 3, 17. Esdr 3, 2 | [31] 1 Reg 16, 1. 13. 2 Reg 5, 14 | [32] Ruth 4, 22 | [33] 1 Par 2, 1—15. Gen 29, 35 | [34] Gen 21, 2—3; 11, 10—26. 1 Par 1, 24—27 | [36] Gen 5, 3—32. 1 Par 1, 1—4 | [37] Gen 11, 10; 4, 25 | [38] Gen 5, 1—3.

ρὰν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι·
σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν 23 23—38: Mt 1,1—17.
τριάκοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ
Ἡλεὶ | τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ 24
Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ | τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς 25
τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἑσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ | τοῦ Μαὰθ 26
τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ
Ἰωδὰ | τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ 27
τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ | τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ 28
τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἢρ | τοῦ Ἰησοῦ 29
τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ
| τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ 30
τοῦ Ἐλιακεὶμ | τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματ- 31
ταθὰ τοῦ Ναθὰν τοῦ Δαυὶδ | τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ 32
Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν | τοῦ 33
Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ
τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα | τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ 34
τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ | τοῦ Σε- 35
ροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ
| τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε 36
τοῦ Λάμεχ | τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἑνὼχ τοῦ 37
Ἰάρετ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰν | τοῦ Ἐνὼς 38
τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.
Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρε- 4 1—13: Mt 4,1—11. Mc 1,12.13.
ψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύ-
ματι ἐν τῇ ἐρήμῳ | ἡμέρας τεσσεράκοντα πειρα- 2

---

22 σ*υ — ευδ.]* υιος μου ει συ· εγω σημερον γεγεν-νηκα σε D a b c ff^2 l r^1 Iust Clem.—Al. | *23* και αυτος ην ιησ.] ην δε ιησους D sy^{sp} | om. αρχομενος 1555 e f sy | ενομ.] + ειναι D b c e ff^2 l q | *23—31* ιωσηφ τ. ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. ιεχονιου τ. ιωακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσεια τ. αμως τ. μανασση τ. εζεκεια τ. αχας τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωας τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαδ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ροβοαμ τ. σολομων τ. δαυειδ D | *36* om. του καιναμ D | **4**,*1* εν τω πνευμ.] υπο του πνευματος 700 a c

ζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελε-
3 σθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διά-
βολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
Dt 8,3. 4 ἵνα γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι »οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ
5 ζήσεται ὁ ἄνθρωπος«. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν
ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκου-
6 μένης ἐν στιγμῇ χρόνου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν
καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ
7 ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσ-
Dt 6,13.14. 8 κυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται·
»προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ
9 μόνῳ λατρεύσεις.« Ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερου-
σαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυ-
Ps 90,11 12. 10 τὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι »τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ δια-
11 φυλάξαι σε, καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή
ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου«.
Dt 6,16. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται·
13 »οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.« Καὶ
συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη
ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14.15: Mt 4,12—17 Mc 1,14.15 14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ

2 διαβ.] σατανα D e sy^{s} | ουδεν] + ουδε επιεν Λ 13. 69. 122. 124. 346 arm | 3 τω λιθ.—αρτος] ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται Tat D r^{1} | 4 ανθρ.] + αλλ επι παντι ρηματι (+ εκπορευομενω δια στοματος 118. 548 al.) θεου A D Γ Δ Π al. lat sy^{p} | vers. 5—8 post 4, 12 pon. (a) b c f g^{1} l q Ambr | 5 αυτον] + ο διαβολος A Γ Δ Λ lat^{pler}, + εις ορος υψηλον (+ λιαν D 13. 69. 124. 346) A D Γ Δ Λ Π al. (e) | 6 διαβ.] + ταυτας απασας τας βασιλειας και την δοξαν αυτων οτι εμοι παραδεδοται sy^{s} | 8 αυτω] + υπαγε οπισω μου σατανα Tat A Γ Δ Λ Π al. b e l q | > κυρ. τ. θ. σ. προσκ. ℵ B D F L W al. 1. 33. 69 lat^{pler} sy^{p} | 9 om. κατω a c l sy^{s} | 12 ειρηται] γεγραπται Tat D W 472 vet. lat

batur a diabolo. Et nihil manducavit in diebus
illis: et consummatis illis esuriit. Dixit autem 3
illi diabolus: Si filius Dei es, dic lapidi huic
ut panis fiat. Et respondit ad illum Iesus: 4 Dt 8,3.
Scriptum est: Quia non in solo pane vivit
homo, sed in omni verbo Dei. Et duxit 5
illum diabolus in montem excelsum, et osten-
dit illi omnia regna orbis terrae in momento
temporis, ' et ait illi: Tibi dabo potestatem 6
hanc universam, et gloriam illorum: quia
mihi tradita sunt: et cui volo do illa. Tu 7
ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia.
Et respondens Iesus, dixit illi: Scriptum est: 8 Dt 6,13 14.
Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli
servies. Et duxit illum in Ierusalem, et 9
statuit eum super pinnam templi, et dixit
illi: Si filius Dei es, mitte te hinc deorsum.
Scriptum est enim quòd Angelis suis man- 10 Ps 90,11.12
davit de te, ut conservent te: et quia in 11
manibus tollent te, ne forte offendas ad lapi-
dem pedem tuum. Et respondens Iesus, ait 12 Dt 6,16.
illi: Dictum est: Non tentabis Dominum Deum
tuum. Et consummata omni tentatione, dia- 13
bolus recessit ab illo, usque ad tempus.
Et regressus est Iesus in virtute 14 14.15: Mt 4,12–17. Mc 1,14.15.

4[3] 11, 11.
[6] Apoc 13, 2. 1 J 2, 15—17.
[9] Ez 8, 3.
[13] J 14, 30. Heb 4, 15.

Spiritus in Galilaeam, et fama exiit per uni-
15 versam regionem de illo. Et ipse docebat in
synagogis eorum, et magnificabatur ab om-
nibus.
16—30: Mt 13,53—58 Mc 6,1—6. 16 Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et
intravit secundum consuetudinem suam diesab-
s 61,1.2; 58,6. 17 bati in synagogam, et surrexit legere. Et tra-
ditus est illi Liber Isaiae prophetae. Et ut re-
volvit librum, invenit locum ubi scriptum erat:
18 Spiritus Domini super me: propter quod unxit
me, evangelizare pauperibus misit me, sanare
contritos corde, praedicare captivis remissio-
nem, et caecis visum, dimittere confractos in
19 remissionem, praedicare annum Domini accep-
20 tum, et diem retributionis. Et cum plicuisset
librum, reddidit ministro, et sedit. Et omnium
in synagoga oculi erant intendentes in eum.
21 Coepit autem dicere ad illos: Quia hodie
impleta est haec scriptura in auribus vestris.
22 Et omnes testimonium illi dabant: et mira-
bantur in verbis gratiae, quae procedebant
de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est
23 filius Ioseph? Et ait illis: Utique dicetis
mihi hanc similitudinem: Medice cura teipsum:
quanta audivimus facta in Capharnaum, fac
24 et hic in patria tua. Ait autem: Amen
dico vobis, quia nemo propheta acceptus
25 est in patria sua. In veritate dico vobis,
multae viduae erant in diebus Eliae in Israel,
quando clausum est caelum annis tribus,
et mensibus sex: cum facta esset fames

---

[16] 2, 41. Act 17, 2; 22, 3 | [18] Mt 5, 3; 11 5 | [19] Lev 25, 10. Act 6, 15 | [21] Mt 5, 17 | [22] J 6, 42. Eph 4, 29 | [23] Mt 4, 13. 1 Cor 1, 22. L 4, 23 | [24] J 4, 44 | [25] 3 Reg 17, 1. 9; 18, 1. Jc 5, 17.

πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν
καθ᾽ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐ- 15
τὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξα-
ζόμενος ὑπὸ πάντων.
Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμ- 16 **16—30:** Mt 13,53—58. Mc 6,1—6.
μένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ
ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον 17 Is 61,1.2 ; 58,6
τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον
εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· »πνεῦμα 18
κυρίου ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με· εὐαγγε-
λίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με, κηρῦξαι αἰχ-
μαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖ-
λαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν 19
κυρίου δεκτόν.« καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀπο- 20
δοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· καὶ πάντων οἱ ὀφθαλ-
μοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρ- 21
ξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρω-
ται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες 22
ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις
τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ
οὗτος; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι 23
τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυ-
τόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρ-
ναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης 24
δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ᾽ ἀληθείας 25
δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς
ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς

---

15 om. αυτων D a b l | *16* om. τεθραμ. και εισηλθεν D* | *17* βιβλ. τ. πρ. ησ.] ο προφητης ησαιας D 1654 | αναπτ.] ανοιξας A B L Ξ 33. 449 | om. το βιβλιον D 1654 | *18* απεστ. με] + ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν A Γ Δ Λ Π Θ al. f r² sy^p | *19* δεκτον] + και ημεραν ανταποδοσεως τω θεω ημων 579. 1071 lat | *24* αμην αμην D 700 ff² r¹

26 μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν
αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς
27 Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ
λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ
προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες
29 θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ
ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ
ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ
πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι
30 αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν
ἐπορεύετο.

31—37: Mc 1,21—28. Mt 4,13. J 2,12.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς
Γαλιλαίας. καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
32 σάββασιν· καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
33 ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαι-
μονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ·
34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες
ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώ-
θητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν
τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
36 μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ
πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες·
τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρ-
37 χονται; καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς

38—44: Mt 8,14—17. Mc 1,29—39.

38 πάντα τόπον τῆς περιχώρου. Ἀναστὰς δὲ
ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συν-

---

25 om μεγας 579 e l | om. πασαν Γ 111. 565 sy^{pal} | *26* σιδωνος EGHK al. | *27* νεμαν X e ff^{2} l r^{1} vg, naaman b c Tert | *28* om. παντες e sy^{s} | *31* γαλ.] + την παραθαλασσιον εν οριοις ζαβουλων και νεφθαλειμ D | *34* om. εα D 33 al. vet. lat sy$^{s\,pal}$ | *35* μεσον] + ανακραυγασαν τε D | *36* θαμβος] + μεγας D b r$^{1.2}$ sy^{p} | *37* εξηλθεν η ακοη D a (e) | *38* οικ. σιμ.] + και ανδρεου Tat D b c e ff^{2} g^{1} l

magna in omni terra: et ad nullam illarum 26
missus est Elias, nisi in Sarepta Sidoniae,
ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant 27
in Israel sub Elisaeo propheta: et nemo eorum
mundatus est nisi Naaman Syrus. Et repleti 28
sunt omnes in synagoga ira, haec audientes.
Et surrexerunt, et eiecerunt illum extra civi- 29
tatem: et duxerunt illum usque ad super-
cilium montis, super quem civitas illorum erat
aedificata ut praecipitarent eum. Ipse autem 30
transiens per medium illorum, ibat.

Et descendit in Capharnaum civitatem 31 31–37: Mc 1,21–28
Galilaeae, ibique docebat illos sabbatis. Et 32 Mt 4 13. J 2,12.
stupebant in doctrina eius, quia in potestate
erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo 33
habens daemonium immundum, et exclamavit
voce magna, dicens: ' Sine, quid nobis, et tibi 34
Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te
qui sis, Sanctus Dei. Et increpavit illum 35
Iesus, dicens: Obmutesce, et exi ab eo. Et
cum proiecisset illum daemonium in medium,
exiit ab illo, nihilque illum nocuit. Et factus 36
est pavor in omnibus, et colloquebantur ad
invicem, dicentes: Quod est hoc verbum,
quia in potestate et virtute imperat immundis
spiritibus, et exeunt? Et divulgabatur fama 37
de illo in omnem locum regionis. Surgens 38 38–44: Mt 8,14–17. Mc 1,29–39.
autem Iesus de synagoga, introivit in domum
Simonis. Socrus autem Simonis tene-

---

[27] 4 Reg 5, 14.
[29] J 8, 59; 10, 39.
[32] Mt 7, 28—29. J 7, 46.
[34] Jc 2, 19. L 8, 28. 3 Reg 17, 18.
[37] 4, 14; 5, 15.

batur magnis febribus: et rogaverunt illum pro
39 ea. Et stans super illam imperavit febri: et
dimisit illam. Et continuo surgens, ministra-
40 bat illis. Cum autem sol occidisset: omnes,
qui habebant infirmos variis languoribus,
ducebant illos ad eum. At ille singulis
41 manus imponens, curabat eos. Exibant
autem daemonia a multis clamantia, et
dicentia: Quia tu es filius Dei: et increpans
non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum
42 esse Christum. Facta autem die egressus
ibat in desertum locum, et turbae requirebant
eum, et venerunt usque ad ipsum: et detine-
43 bant illum ne discederet ab eis. Quibus ille
ait: Quia et aliis civitatibus oportet me
evangelizare regnum Dei: quia ideo missus
44 sum. Et erat praedicans in synagogis Ga-
lilaeae.

1–11: Mt 4,18–22. Mc 1,16–20.

5 Factum est autem, cum turbae irruerent
in eum, ut audirent verbum Dei, et ipse
2 stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit
duas naves stantes secus stagnum: piscatores
autem descenderant, et lavabant retia.
3 Ascendens autem in unam navim, quae
erat Simonis, rogavit eum a terra reducere
pusillum. Et sedens docebat de navicula
4 turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit
ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia
5 vestra in capturam. Et respondens Simon,
dixit illi: Praeceptor, per totam noctem labo-

---

[39] Act 28, 8.
[40] Mt 11, 23. Mc 5, 23. Act 28, 9.
[41] Mt 8, 29. Mc 3, 11—12. Act 16, 17—18.
[43] 8, 1.
[44] Mt 4, 23.
5 [4] J 21, 6.

εχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετί- 39
μησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παρα-
χρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύ- 40
νοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦν-
τας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν·
ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθερά-
πευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ 41
πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν,
ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενο- 42
μένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον
τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον
ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύ-
εσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ 43
ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπέσταλμαι.
καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλι- 44
λαίας.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ 5　**1—11:** Mt 4,18—22. Mc 1,16—20
καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν
ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ εἶδεν 2
πλοῖα δύο ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς
ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποβάντες ἀπέπλυνον τὰ δίκτυα.
ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, 3
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον·
καθίσας δὲ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.
ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· 4
ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν 5
αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιά-

---

39 αυτην] + *ο πυρετος* א e | *δε διηκ.*| *ωστε αναστασαν αυτην διακονειν* D | *40 την χειρα* b q sy | 42 om. *τοπον* א* | *οι*] *πολλοι* e sy^s | *44 γαλ.*] *ιουδαιας* אBCL al. 1. 21 sy^p | **5**,*1 και αυτ. ην εστ.*] *εστωτος αυτου* Tat D e | *3 ολιγ.*] *οσον οσον* D | *5 επιστ.*] *διδασκαλε* D a

σαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου
6 χαλάσω τὰ δίκτυα. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συν-
έκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερρήγνυτο δὲ
7 τὰ δίκτυα αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς μετ-
όχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας
συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
8 ἀμφότερα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν
δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν
Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
9 ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. θάμβος γὰρ περιέσχεν
αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ
10 τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκω-
βον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν
κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σί-
μωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀν-
11 θρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ
πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

12—16: Mt 8,1—4. Mc 1,40—45.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν
πόλεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω,
καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽
14 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς

---

5. *6* ρημ. σου ου μη παρακουσομαι και ευθυς χαλασαντες τα δικτυα D e (sy^{s}) | *6* διερρ. — αυτων] ωστε τα δ. ρησσεσθαι D e f r^{1} | *7* και ηλθ. και] ελθοντες ουν D e sy | ωστε] + ηδη Tat C*, + παρα τι D, + paene c e r^{1} sy | *8* λεγ.] + παρακαλω D c f r^{1} sy^{p} | om. κυριε א* e | *10. 11* inc. ησαν δε κοινωνοι αυτου ιακωβος κ. ιω. υιοι ζ. ο δε ειπεν αυτοις· δευτε και μη γεινεσθε αλιεις ιχθυων. ποιησω γαρ υμας αλιεις ανθρωπων. οι δε ακουσαντες παντα κατελειψαν επι της γης και ηκ. αυτω D (e) | *12* πληρ. λεπρ.] λεπρος Tat D | ιδων τ. ιησ.] αυτος a b c ff^{2} l

rantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo
laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluse- 6
runt piscium multitudinem copiosam, rumpe-
batur autem rete eorum. Et annuerunt sociis, 7
qui erant in alia navi ut venirent, et adiu-
varent eos. Et venerunt, et impleverunt
ambas naviculas, ita ut pene mergerentur.
Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad 8
genua Iesu, dicens: Exi a me, quia homo
peccator sum, Domine. Stupor enim circum- 9
dederat eum, et omnes, qui cum illo erant, in
captura piscium, quam ceperant: Similiter 10
autem Iacobum, et Ioannem, filios Zebedaei,
qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem
Iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris
capiens. Et subductis ad terram navibus, 11
relictis omnibus secuti sunt eum.

Et factum est, cum esset in una civita- 12 12—16: Mt 8,1–4. Mc 1,40—45.
tum, et ecce vir plenus lepra, et videns
Iesum, et procidens in faciem, rogavit eum,
dicens: Domine, si vis, potes me mundare.
Et extendens manum, tetigit eum dicens: 13
Volo: Mundare. Et confestim lepra dis-
cessit ab illo. et ipse praecepit illi ut ne- 14
mini diceret: sed, Vade, ostende te sacer-
doti, et offer pro emundatione tua, sicut

---

[6] Num 11, 22.
[8] Act 10, 26. L 18, 13.
[10] Mt 13, 47.
[11] Mt 19, 27.
[14] Lev 13, 49; 14, 2—32.

15 praecepit Moyses, in testimonium illis. Per-
ambulabat autem magis sermo de illo: et
conveniebant turbae multae ut audirent, et
16 curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autem
secedebat in desertum, et orabat.
17—26: Mt 9,1—8. Mc 2,1—12. 17 Et factum est in una dierum, et ipse
sedebat docens. Et erant Pharisaei sedentes,
et legis doctores, qui venerant ex omni
castello Galilaeae, et Iudaeae, et Ierusalem:
18 et virtus Domini erat ad sanandum eos. Et
ecce viri portantes in lecto hominem, qui erat
paralyticus: et quaerebant eum inferre, et
19 ponere ante eum. Et non invenientes qua
parte illum inferrent prae turba, ascenderunt
supra tectum, et per tegulas summiserunt
20 eum cum lecto in medium ante Iesum. Quo-
rum fidem ut vidit, dixit: Homo remittuntur
21 tibi peccata tua. Et coeperunt cogitare Scri-
bae, et Pharisaei, dicentes: Quis est hic, qui
loquitur blasphemias? Quis potest dimittere
22 peccata, nisi solus Deus? Ut cognovit autem
Iesus cogitationes eorum, respondens, dixit ad
illos: Quid cogitatis in cordibus vestris?
23 Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi
24 peccata: an dicere: Surge, et ambula? Ut
autem sciatis quia Filius hominis habet po-

---

[15] 4, 14. 37.
[16] Mc 1, 35.
[17] 6, 19; 8, 46.
[21] 7, 49. Is 43, 25; 55, 7. J 5, 12. Ps 129, 4.
[24] J 3, 35; 17, 2.

προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ 15
συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύ-
εσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν 16
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν 17
διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ
νομοδιδάσκαλοι οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης
κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερου-
σαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐ-
τόν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρω- 18
πον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ 19
εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων
καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον
ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐ- 20
τῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς 21
καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος ὃς
λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι
εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς 22
διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ' τί 23
ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν 24

17—26: Mt 9,1—8. Mc 2,1—12.

---

14 εις μαρτ. αυτ.] ινα εις μαρτ. η υμιν τουτο D a b c ff^{2} q r^{1} Marcion | fin.] + ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημιζειν τον λογον ωστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερως εις πολιν εισελθειν αλλα εξω ην εν ερημοις τοποις και συνηρχοντο προς αυτον Tat D (+ και ηλθεν παλιν εις καφαρναουμ) | 17 ημερων αυτου διδασκοντος συνελθειν τους φαρ. και νομοδ. ησαν δε συνεληλυθοτες D (e c) | om. και δυναμις κυριου ην D X 213 | 19 δια τ. κεραμ.] αποστεγασαντες τους κεραμους οπου ην D b | αυτ. σ. τ. κλιν.] τον κραβαττον συν τω παραλυτικω D | 22 υμων] + πονηρα D (c e l r^{1})

ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ
παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ
25 *κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ*
παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ'
ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξά-
26 *ζων τὸν θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ*
ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέ-
γοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
27—32: Mt 9,9—13. Mc 2,13—17. 27 *Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώ-*
νην ὀνόματι Λευὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον,
28 *καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν*
29 *πάντα ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν*
δοχὴν μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ·
καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν
30 *μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ*
Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διὰ τί μετὰ τῶν τελω-
31 *νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ*
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
32 *κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους*
33—39: Mt 9,14—17. Mc 2,18—22. 33 *ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον*
πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ
τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν.
34 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε*
τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
35 *αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ*
ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,

---

24 κλιν.] **κραβαττον** D c r^1 | *25* **εφ ο κατεκ.] την κλινην** D e sy^p (a b c r^1 sy^{pal}) | *26* om. **και εκστ.— εδοξ. τ. θεον** DMSXW 13. 69. 124 al. e | *27* inc. **και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθουντα αυτω οχλον εδιδασκεν και παραγων ειδεν λευει τον του αλφαιου καθημενον** D | *29* **οι ησαν — κατακ.] ανακειμενων** Tat D e | *30* om. **και αμαρτ.** C* D | *33* **οι δε μαθηται σου ουδεν τουτων ποιουσιν** D e | *34* **μη δυνανται οι υιοι τ. ν. εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ εαυτων νηστευειν** D e

testatem in terra dimittendi peccata, (ait
paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum
tuum, et vade in domum tuam. Et confestim 25
consurgens coram illis, tulit lectum, in quo
iacebat: et abiit in domum suam, magnificans
Deum. Et stupor apprehendit omnes, et 26
magnificabant Deum. Et repleti sunt timore,
dicentes: Quia vidimus mirabilia hodie.

Et post haec exiit, et vidit publicanum 27 27–32: Mt 9,9–13. Mc 2,13–17
nomine Levi, sedentem ad Telonium, et ait
illi: Sequere me. Et relictis omnibus, surgens 28
secutus est eum. et fecit ei convivium 29
magnum Levi in domo sua: et erat turba
multa publicanorum, et aliorum, qui cum illis
erant discumbentes. Et murmurabant Phari- 30
saei, et Scribae eorum dicentes ad discipulos
eius: Quare cum publicanis, et peccatoribus
manducatis, et bibitis? Et respondens Iesus, 31
dixit ad illos: Non egent qui sani sunt
medico, sed qui male habent. Non veni 32
vocare iustos, sed peccatores ad poenitentiam.
At illi dixerunt ad eum: Quare discipuli 33 33–39: Mt 9,14–17. Mc 2,18–22.
Ioannis ieiunant frequenter, et obsecrationes
faciunt, similiter et Pharisaeorum: tui
autem edunt, et bibunt? Quibus ipse ait: 34
Numquid potestis filios sponsi, dum cum illis
est sponsus, facere ieiunare? Venient autem 35
dies: cum ablatus fuerit ab illis sponsus,

---

[25] J 5, 8—9.
[29] 15, 1.
[30] 15, 2; 19, 7.
[31] 4, 23.
[34] J 3, 29.
[35] 17, 22. J 16, 20.

36 tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat
autem et similitudinem ad illos: Quia nemo
commissuram a novo vestimento immittit in
vestimentum vetus: alioquin et novum rum-
pit, et veteri non convenit commissura a novo.
37 Et nemo mittit vinum novum in utres veteres:
alioquin rumpet vinum novum utres, et
38 ipsum effundetur, et utres peribunt. sed
vinum novum in utres novos mittendum est.
39 et utraque conservantur. [1] Et nemo bibens
vetus, statim vult novum, dicit enim: Vetus
melius est.
1—5: Mt 12 1—8. Mc 2,23—28. 6 Factum est autem in sabbato secundo,
primo, cum transiret per sata, vellebant disci-
puli eius spicas, et manducabant confricantes
2 manibus. Quidam autem Pharisaeorum, dice-
bant illis: Quid facitis quod non licet in sab-
1 Reg 21,7. 3 batis? Et respondens Iesus ad eos, dixit:
Nec hoc legistis quod fecit David, cum
4 esurisset ipse, et qui cum illo erant? quo-
modo intravit in domum Dei, et panes pro-
positionis sumpsit, et manducavit, et dedit
his, qui cum ipso erant: quos non licet man-
5 ducare nisi tantum sacerdotibus? Et dicebat
illis: Quia Dominus est Filius hominis, etiam
6—11: Mt 12,9—14 Mc 3,1—6. 6 sabbati. Factum est autem et in alio sab-
bato, ut intraret in synagogam, et doceret.

---

[37] Job 32, 19.
6 [1] Deut 23, 26.
[2] J 5, 10.
[4] Lev 24, 9.

τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς 36
ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει
ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα
τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον 37
εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος
ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς 38
καινοὺς βλητέον. καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν εὐ- 39
θέως θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστό-
τερός ἐστιν.
Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ δια- 6 1–5: Mt 12,1—8. Mc 2,23—28.
πορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς στάχυας ψώ-
χοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων 2
εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάβ-
βασιν; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ 3 1 Sm 21,7.
Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυὶδ
ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες;
ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς 4
ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδω-
κεν τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν
εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 5
ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ
σαββάτου. Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελ- 6 6—11: Mt 12,9—14. Mc 3,1—6.
θεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν·

---

37 τους ασκ.] + τους παλαιους D | *38* βλητ.] βαλλουσιν ℵ D vet. lat sy, + και αμφοτεροι (συν)τηρουνται A C D R X Γ al. lat sy | *39* om. vers. D vet. lat | **6**,*1* om. δευτεροπρ. ℵ B L W 1. 22. 33 al. lat^pler sy | οι δε μαθ. αυτου ηρξαντο τιλλειν D b e | *2* ιδε τι ποιουσιν οι μαθ. σου τοις σαββ. ο ουκ εξεστ., om. ποιειν Tat D | *4* om. ως B D (c) | fin.] + τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου D | vers. 5 post 6, 10 pon. Marcion? Tat D | *6* και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγωγην σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα D

καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
7 *ἦν ξηρά· παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ*
Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα
8 *εὕρωσιν κατηγορίαν κατ᾽ αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾔδει*
τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ
ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς
9 *τὸ μέσον· ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς*
πρὸς αὐτούς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς· τί ἔξεστιν τῷ
σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
10 *σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; καὶ περιβλεψάμενος πάντας*
αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου.
ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
11 *αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς*
ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
12—16: Mc 3,13—19. 12 *Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν*
αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν δια-
13 *νυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε*
ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς
14 *καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, ' Σίμωνα, ὃν καὶ*
ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ Φίλιπ-
15 *πον καὶ Βαρθολομαῖον, ' καὶ Μαθθαῖον καὶ*
Θωμᾶν, [καὶ] Ἰάκωβον Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα
16 *τὸν καλούμενον ζηλωτήν, ' καὶ Ἰούδαν Ἰακώ-*
βου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προ-
17—19: Mt 4,23—5,1. Mc 3,7—12. 17 *δότης, καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου*
πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας

---

7 **κατηγορειν αυτου** ℵ* B S X 1. 22. 28 **al.** lat^pler sy | *8 ηδει . . . δε*] **γινωσκων** D bf | *9 τι*] **ει** ℵ B D L 157 lat sy | **απολ.**] + **οι δε εσιωπων** Tat D Λ al. | *10 αυτους*] + **εν οργη** D X Λ 1. 11. 22. + **μετ οργης** 13. 69. 124 a¹. vet. lat^pler sy | **αυτου**] + **ως (και) η αλλη** D 1. 131 (al.) | *11* **διελογιζοντο πρ. αλλ. πως απολεσωσιν αυτον** (Tat) D | *14* **ιωανν.**] + **τον αδελφον αυτου ους επωνομασεν βοανηργες ο εστιν υιοι βροντης** D (ff²) | *15* **θωμ.**] + **τον επικαλουμενον διδυμον** D | *16* om. **ισκαριωθ** a b r¹ | *17* om. **του λαου** ℵ* 1. 1181

Et erat ibi homo, et manus eius dextra erat
arida. Observabant autem Scribae, et Phari- 7
saei si in sabbato curaret: ut invenirent unde
accusarent eum. Ipse vero sciebat cogita- 8
tiones eorum: et ait homini, qui habebat
manum aridam: Surge, et sta in medium.
Et surgens stetit. Ait autem ad illos Iesus: 9
Interrogo vos si licet sabbatis benefacere, an
male: animam salvam facere, an perdere?
Et circumspectis omnibus dixit homini: Ex- 10
tende manum tuam. Et extendit: et restituta
est manus eius. Ipsi autem repleti sunt in- 11
sipientia, et colloquebantur ad invicem, quid-
nam facerent Iesu.

Factum est autem in illis diebus, exiit 12 12—16: Mc 3,13—19
in montem orare, et erat pernoctans in ora-
tione Dei. Et cum dies factus esset, vocavit 13
discipulos suos: et elegit duodecim ex ipsis
(quos et Apostolos nominavit) Simonem, quem 14
cognominavit Petrum, et Andream fratrem
eius, Iacobum, et Ioannem, Philippum, et
Bartholomaeum, Matthaeum, et Thomam, 15
Iacobum Alphaei, et Simonem, qui vocatur
zelotes, et Iudam Iacobi, et Iudam Iscariotem, 16
qui fuit proditor. Et descendens cum illis, stetit 17 17—19: Mt 4,23—5,1 Mc 3,7—12.
in loco campestri, et turba discipulorum eius,
et multitudo copiosa plebis ab omni Iudaea,

---

[7] 14, 1.
[13] Mt 10, 2—4. J 6, 70. Act 1, 13.

et Ierusalem, et maritima, et Tyri, et Sidonis,
18 qui venerant ut audirent eum, et sana-
rentur a languoribus suis. Et qui vexa-
bantur a spiritibus immundis, curabantur.
19 Et omnis turba quaerebat eum tangere:
quia virtus de illo exibat, et sanabat omnes.
20—23: Mt 5,3 4.6.11.12. 20 Et ipse elevatis oculis in discipulos suos,
dicebat:

Beati pauperes: quia vestrum est regnum
Dei.
21 Beati, qui nunc esuritis: quia saturabimini.
Beati, qui nunc fletis: quia ridebitis.
22 Beati eritis cum vos oderint homines, et
cum separaverint vos, et exprobraverint, et
eiecerint nomen vestrum tamquam malum
23 propter Filium hominis. Gaudete in illa die,
et exultate: ecce enim merces vestra multa
est in caelo: secundum haec enim faciebant
Prophetis patres eorum.
24 Verumtamen vae vobis divitibus, quia
habetis consolationem vestram.
25 Vae vobis, qui saturati estis: quia esurietis.
Vae vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis
et flebitis.
26 Vae cum benedixerint vobis homines:
secundum haec enim faciebant pseudo-
27—36: Mt 5,39—48. 27 prophetis patres eorum. Sed vobis dico,
qui auditis: Diligite inimicos vestros,
28 benefacite his, qui oderunt vos. Benedi-

---

[19] 5, 17; 8, 46. Mc 3, 10.
[21] Apoc 7, 16—17. Ps 125, 5—6. Is 61, 3.
[22] J 15, 19, 16, 2.
[24] Jc 5, 1. L 2, 25.
[25] Is 5, 22.
[26] Jc 4, 4. Mich 2, 11.

καὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ
Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι 18
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς 19
ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις
παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ 20 20–23: Mt 5,3.4.6.11 12.
αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν·

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. 21

μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρω- 22
ποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν
καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ 23
ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν
τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε 24
τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινά- 25
σετε.

οὐαί, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ 26
ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευ-
δοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλὰ ὑμῖν 27 27—36: Mt 5,39—48.
λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, ˡ εὐλο- 28

---

17 ιερος.] + και περαιας ℵ* W vet. lat^{pler} | σιδ.] + και αλλων πολεων (D) c e | 20 om. αυτος D e sy^{p} | πτωχοι] + τω πνευματι Q X 1. 13. 33. 69 al. a c f r$^{1.2}$ | του θεου] των ουρανων X 69. 157. 435 e f sy^{s} | 21 πειν. νυν] + και διψωντες Tat vet. lat, + iustitiam Tat c e l r^{1} | χορτασθησονται Tat ℵ* X 69 b e ff^{2} l q r^{1} sy^{s} | 22 > εκβαλ. . . . ονειδ. D vet. lat | 23 ημερα] ωρα 579 a sy^{s} | ιδου γαρ] οτι D sy | 26 om. παντες D L S V Γ Λ al. sy | om. οι πατερες αυτων B 700 sy^{s}

γεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε
29 *περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε*
ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ
30 *κωλύσῃς. παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ*
31 *αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε*
ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε
32 *αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας*
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτω-
33 *λοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. καὶ ἐὰν*
ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία
ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ
34 *ποιοῦσιν. καὶ ἐὰν δανίσητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε*
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα.
35 *πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθο-*
ποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ
ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχα-
36 *ρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οἰκτίρμονες,*
37–49: Mt 7. 37 *καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. καὶ*
μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ κατα-
δικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε,
38 *καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·*
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκ-
χυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ
γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
39 *Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται*
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς
40 *βόθυνον ἐμπεσοῦνται; οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ*
τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ
41 *διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος*
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δο-
κὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

---

29 **την δεξιαν σιαγ.** ℵ* E 28 al. r[2] | *31* om. **και υμεις** B 700 a ff[2] l sy[s] | > **ομοιως ποειτε** a r[1] sy[s] | *32 αμαρτ.*] + **τουτο ποιουσιν** D | *34* om. **τα ισα** D vet. lat sy[s] | *37 και ου* (bis)] *ινα* D W a c e r[2] sy[s]

cite maledicentibus vobis, et orate pro
calumniantibus vos. Et qui te percutit in 29
maxillam, praebe et alteram. Et ab eo, qui
aufert tibi vestimentum, etiam tunicam noli
prohibere. Omni autem petenti te, tribue: 30
et qui aufert quae tua sunt, ne repetas.
Et prout vultis ut faciant vobis homines, 31
et vos facite illis similiter. Et si diligitis eos, 32
qui vos diligunt, quae vobis est gratia?
nam et peccatores diligentes se diligunt. Et 33
si benefeceritis his, qui vobis benefaciunt;
quae vobis est gratia? siquidem et peccatores
hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his, a 34
quibus speratis recipere; quae gratia est
vobis? nam et peccatores peccatoribus foene-
rantur, ut recipiant aequalia. Verumtamen 35
diligite inimicos vestros: benefacite, et mu-
tuum date, nihil inde sperantes: et erit merces
vestra multa, et eritis filii Altissimi, quia ipse
benignus est super ingratos et malos. Estote 36
ergo misericordes sicut et Pater vester miseri-
cors est. Nolite iudicare, et non iudicabimini: 37 37—40: Mt 7.
nolite condemnare, et non condemnabimini.
Dimittite, et dimittemini. [1] Date, et dabitur 38
vobis: mensuram bonam, et confertam, et
coagitatam, et supereffluentem dabunt in
sinum vestrum. Eadem quippe mensura, qua
mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat 39
autem illis et similitudinem: Numquid potest
caecus caecum ducere: nonne ambo in fo-
veam cadunt? Non est discipulus super 40
magistrum: perfectus autem omnis erit, si
sit sicut magister eius. Quid autem vides 41
festucam in oculo fratris tui, trabem autem,
quae in oculo tuo est, non consideras?

[31] Mt 7, 12 | [32] 1 Tim 5, 8 | [34] Lev 25, 35—36 | [37] Mt 6, 14 | [38] Mc 4, 24 | [39] Mt 15, 14; 23, 16. 24 | [40] Mt 10, 24—25. J 15, 20.

42 Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Frater
sine eiiciam festucam de oculo tuo: ipse in
oculo tuo trabem non videns? Hypocrita
eiice primum trabem de oculo tuo: et tunc
perspicies ut educas festucam de oculo fratris
43 tui. Non est enim arbor bona, quae facit
fructus malos: neque arbor mala, faciens
44 fructum bonum. Unaquaeque enim arbor de
fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis
nis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant
45 uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis
sui profert bonum: et malus homo de malo
thesauro profert malum. Ex abundantia enim
46 cordis os loquitur. Quid autem vocatis
me Domine, Domine: et non facitis quae
47 dico? Omnis, qui venit ad me, et audit
sermones meos, et facit eos: ostendam vobis
48 cui similis sit: similis est homini aedificanti
domum, qui fodit in altum, et posuit fundamentum
mentum super petram. inundatione autem
facta, illisum est flumen domui illi, et non
potuit eam movere: fundata enim erat super
49 petram. Qui autem audit, et non facit: similis
milis est homini aedificanti domum suam
super terram sine fundamento: in quam illisus
sus est fluvius, et continuo cecidit: et facta
1–10: Mt 8,5–13. 7 est ruina domus illius magna. Cum autem
implesset omnia verba sua in aures plebis,
intravit Capharnaum.

---

45 Mt 12, 34—35.
46 Mal 1, 6. Mt 7, 21.

ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, 42
ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου,
αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν.
Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν 43
σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν
καρπὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ 44
ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν
τρυγῶσιν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ 45
θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγα-
θόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ
τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, 46
καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με 47
καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς,
ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν 48
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ
ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν·
πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν
διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. ὁ δὲ ἀκούσας 49
καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδο-
μήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ
προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν,
καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.
Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς 7 1—10: Mt 8,5—13.
τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

---

42 om. αδελφε D 047. 157 vet. lat | αυτος — βλεπων] και ιδου η δοκος εν τω σω οφθαλμω υποκειται D vet. lat sy^{s} | 43 om. γαρ D a sy^{p} | καρπους σαπρους . . . καρπους καλους Tat D lat | 44 om. γαρ 1° Tat D 700 al. vet. lat sy^{s} | om. γαρ 2° a b ff^{2} q r^{1} sy^{s} | 45 πονηρου] + θησαυρου της καρδιας αυτου A C X Γ al. c e f g^{2} q sy | 48 δια — αυτην (om. 700 sy^{s})] τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν A C D X Γ al. lat | 49 om. ευθυς D a c | 7,1 inc. και εγενετο οτε ετελεσεν ταυτα τα ρηματα ηλθεν D (c e, al) | εις — λαου] λαλων D (e)

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων
3 ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας
δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσ-
βυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
4 ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν
σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ
5 τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συν-
6 αγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν
ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν
φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ
σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην
7 μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς
σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς
8 μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου·
9 ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ
ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
10 ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ
ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες
11 εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλου-
μένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθη-
12 ταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισεν
τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο
τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ

---

3 om. προς αυτον D 700 al. vet. lat | 4 παρεκ.] ηρωτων ℵD 700 al. | 6 inc. επορευετο δε μετ αυτων ο ιησους D a c e l sy^{s} | 7 om. διο — ελθειν] Tat D 700 vet. lat sy^{s} | > 9 ειπεν τω ακ. αυτ. οχλ. αμην λεγω Tat D e | > ευρον εν τ. ισρ. Tat D vet. lat | 10 om. εις τ. οικ. 73. 1. 94 q sy^{s} | om. ασθεν. ℵBLW 1. 157 al. vet. lat sy^{s} | 11 om. εγενετο εν Tat D e sy^{s} | ναιν] capharnaum e l, ναειμ 1. 209 al. b vg | om. ικανοι ℵBW al. lat^{pler} sy | 12 inc. εγενετο δε ως ηγγιζεν D vet. lat | om. τεθνηκως Λ 54 c

Centurionis autem cuiusdam servus 2
male habens, erat moriturus: qui illi erat
pretiosus. Et cum audisset de Iesu, misit 3
ad eum seniores Iudaeorum, rogans eum ut
veniret, et salvaret servum eius. At illi cum 4
venissent ad Iesum, rogabant eum solicite,
dicentes ei: Quia dignus est ut hoc illi praestes.
diligit enim gentem nostram: et synagogam 5
ipse aedificavit nobis. Iesus autem ibat cum 6
illis. Et cum iam non longe esset a domo, misit
ad eum Centurio amicos, dicens: Domine noli
vexari: Non enim sum dignus ut sub tectum
meum intres. propter quod et meipsum non 7
sum dignum arbitratus ut venirem ad te: sed
dic verbo, et sanabitur puer meus. nam et ego 8
homo sum sub potestate constitutus, habens
sub me milites: et dico huic vade, et vadit:
et alii veni, et venit: et servo meo, fac hoc, et
facit. Quo audito Iesus miratus est: et 9
conversus sequentibus se turbis, dixit: Amen
dico vobis, nec in Israel tantam fidem inveni.
Et reversi, qui missi fuerant domum, invene- 10
runt servum, qui languerat, sanum. Et 11
factum est: deinceps ibat in civitatem,
quae vocatur Naim: et ibant cum eo disci-
puli eius, et turba copiosa. Cum autem 12
appropinquaret portae civitatis, ecce defunc-
tus efferebatur filius unicus matris suae: et

---

7 [2] J 4, 47.
[5] Act 10, 2; 27, 3.
[6] 15. 20.
[9] 18, 8. Jr 5, 3.
[12] 8, 42. 3 Reg 17, 17.

haec vidua erat: et turba civitatis multa cum
13 illa. Quam cum vidisset Dominus, misericordia
14 motus super eam, dixit illi: Noli flere. Et
accessit, et tetigit loculum. (Hi autem, qui
portabant, steterunt) Et ait: Adolescens, tibi
15 dico, surge. Et resedit qui erat mortuus,
et coepit loqui. Et dedit illum matri suae.
16 Accepit autem omnes timor: et magnificabant
Deum, dicentes: Quia propheta magnus sur-
rexit in nobis: et quia Deus visitavit plebem
17 suam. Et exiit hic sermo in universam Iu-
daeam de eo, et in omnem circà regionem.
18—35: Mt 11,2—19. 18 Et nunciaverunt Ioanni discipuli eius de
omnibus his. Et convocavit duos de disci-
19 pulis suis Ioannes, ' et misit ad Iesum, dicens:
Tu es qui venturus es, an alium expectamus?
20 Cum autem venissent ad eum viri, dixerunt:
Ioannes Baptista misit nos ad te dicens: Tu
es, qui venturus es, an alium expectamus?
21 (in ipsa autem hora multos curavit a languo-
ribus, et plagis, et spiritibus malis, et caecis
22 multis donavit visum.) Et respondens, dixit
illis: Euntes renunciate Ioanni quae audistis,
et vidistis: Quia caeci vident, claudi ambu-
lant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui
23 resurgunt, pauperes evangelizantur: et beatus
est quicumque non fuerit scandalizatus in me.

---

[13] 10, 33.
[15] 3 Reg 17, 23. 4 Reg 4, 36.
[16] 1, 68; 19, 44.
[19] Ps 39, 8; 117, 26. Mal 3, 1. Dan 9, 26.
[22] Is 35, 5; 61, 1.

αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς
ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχ- 13
νίσθη ἐπ᾽ αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. καὶ 14
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες
ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.
καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ 15
ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβεν δὲ φόβος 16
πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι
προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέ-
ψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ 17
λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ
πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 18 18-35: Mt 11,2—19
περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ˈ ἔπεμψεν 19
πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
ἄλλον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐ- 20
τὸν οἱ ἄνδρες εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπ-
έσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθερά- 21
πευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ
πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχα-
ρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 22
πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ
ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περι-
πατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν,
νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ 23
μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

12 και πολυς οχλ. τ. πολ. συνεληλυθει αυτη D e | *13* κυρ.] ιησους D W 1. 700. 713 al. f sy | *14* νεανισκε νεανισκε D a ff² | *16* αυτου] + εις αγαθον M X Λ 13. 69. 124 al. vet. lat | *17* om. περι αυτου ℵ* ff² l | *18* και – τουτων και] εν οις και μεχρι ιωανου βαπτιστου ος D e (a c l) | om. τινας D 565 lat sy | om. ο ιωανν. Tat D e | *19* επεμψεν — λεγων] λεγει. πορευθεντες ειπατε αυτω D (e) | *20* inc. και παραγ. οι ανδρες προς αυτον D (33 al.) a r¹ | *21* πονηρων] ακαθαρτων ℵ* b l | τυφλους εποιει βλεπειν D (c) e | *22* α ειδον υμων οι οφθαλμοι και α ηκουσαν υμων τα ωτα D e | > πτωχ. ευαγγ. . . . νεκρ. εγειρ. 700 sy^s

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο
λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξελη-
λύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
25 ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον;
ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρ-
26 χοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύ-
θατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ
Mal 3,1. 27 περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ
γέγραπται· »ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
28 σου ἔμπροσθέν σου.« λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων
ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν·
ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων
29 αὐτοῦ ἐστιν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ
τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ
30 βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νο-
μικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς,
31 μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω
τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι
32 εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ
καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ λέ-
γουσιν·

ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε
ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε·
34 δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρω-
πος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ
35 ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν
τέκνων αὐτῆς πάντων.

---

26 fin.] + οτι ουδεις μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης ιωανου του βαπτιστου D (om. vers. 28[a]) a | *27* om. εμπροσθεν σου D a l r[1] Marcion | *28* λεγω γαρ] αμην λεγω Tat ℵ L Ξ 157. 213 | γυναικ.] + προφητης A (D) E G H al. vg | τ. θεου] των ουρανων 495 a r[2] | *30* om. υπ αυτου a b c e l | *33* om. αρτον . . . οινον D 700 al. vet. lat sy[cs] | *35* τεκν.] εργων ℵ

Et cum discessissent nuncii Ioannis, coepit 24
de Ioanne dicere ad turbas: Quid existis in
desertum videre? arundinem vento agitatam?
| Sed quid existis videre? hominem mollibus 25
vestimentis indutum? Ecce qui in veste
pretiosa sunt et deliciis, in domibus regum
sunt. Sed quid existis videre? prophetam? 26
Utique dico vobis, et plusquam Prophetam:
| hic est, de quo scriptum est: Ecce mitto ange- 27 Mal 3,1
lum meum ante faciem tuam, qui praeparabit
viam tuam ante te. Dico enim vobis: Maior 28
inter natos mulierum propheta Ioanne
Baptista nemo est. qui autem minor est in
regno Dei, maior est illo. Et omnis populus 29
audiens et publicani, iustificaverunt Deum,
baptizati baptismo Ioannis. Pharisaei autem, 30
et legis periti consilium Dei spreverunt in
semetipsos, non baptizati ab eo. Ait autem 31
Dominus: Cui ergo similes dicam homines
generationis huius? et cui similes sunt?
Similes sunt pueris sedentibus in foro, et 32
loquentibus adinvicem, et dicentibus:

Cantavimus vobis tibiis, et non saltastis:
lamentavimus, et non plorastis.

Venit enim Ioannes Baptista, neque man- 33
ducans panem, neque bibens vinum, et dicitis:
Daemonium habet. Venit Filius hominis man- 34
ducans, et bibens, et dicitis: Ecce homo de-
vorator, et bibens vinum, amicus publicano-
rum, et peccatorum. Et iustificata est sapientia 35
ab omnibus filiis suis.

---

[24] Jr 1, 18. L 1, 17 | [25] Mt 3, 4 | [26] 1, 76 | [27] Ex 23, 20 | [28] 1, 15 | [29] 3, 7. 12. Mt 21, 32 | [30] Act 13, 46 | [33] J 10, 20 | [34] 15, 2.

36 Rogabat autem illum quidam de Phari-
saeis ut manducaret cum illo. Et ingressus
37 domum Pharisaei discubuit. Et ecce mulier,
quae erat in civitate peccatrix, ut cognovit
quòd accubuisset in domo Pharisaei, attulit
38 alabastrum unguenti: et stans retro secus
pedes eius, lacrymis coepit rigare pedes
eius, et capillis capitis sui tergebat, et oscu-
labatur pedes eius, et unguento ungebat.
39 Videns autem Pharisaeus, qui vocaverat eum,
ait intra se dicens: Hic si esset propheta,
sciret utique, quae, et qualis est mulier, quae
40 tangit eum: quia peccatrix est. Et respon-
dens Iesus, dixit ad illum: Simon, habeo tibi
aliquid dicere. At ille ait: Magister, dic.
41 Duo debitores erant cuidam foeneratori: unus
debebat denarios quingentos, et alius quinqua-
42 ginta. Non habentibus illis unde redderent,
donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit?
43 Respondens Simon dixit: Aestimo quia is, cui
plus donavit. At ille dixit ei: Recte iudicasti.
44 Et conversus ad mulierem, dixit Simoni: Vides
hanc mulierem? Intravi in domum tuam,
aquam pedibus meis non dedisti: haec autem
lacrymis rigavit pedes meos, et capillis suis
45 tersit. Osculum mihi non dedisti: haec autem
ex quo intravit, non cessavit osculari pedes
46 meos. Oleo caput meum non unxisti: haec
47 autem unguento unxit pedes meos. Propter
quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa,

---

[36] 11, 37.
[38] Mt 26, 7—13. J 12, 3—8.
[39] J 4, 19.
[42] J 21, 15.
[43] 10, 28.
[44] Gen 18, 4.
[45] Rm 16, 16.

Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ 36
μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρι-
σαίου κατεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ 37
πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται
ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλά-
βαστρον μύρου [1] καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς 38
πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο
βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς
πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ 39
Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέ-
γων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς
καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι
ἁμαρτωλός ἐστιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 40
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
ὁ δέ· διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν. [1] δύο χρεοφειλέται 41
ἦσαν δανιστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντα-
κόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ 42
αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς
οὖν αὐτῶν εἰπὲ πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; ἀποκρι- 43
θεὶς δὲ Σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ
πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρι-
νας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι 44
ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου
εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ
ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς
πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. φίλημά 45
μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσῆλθον οὐ
διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ 46
τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ
ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. οὗ χάριν λέγω 47
σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί,

---

37 > φαρισ. κατακειται D c e sy | *38* ηρξ. βρεχ.] εβρεξε D 700 vet. lat sy^{cs} | om. και τ. θριξ.—ποδ. αυτου e l | *39* ο καλ. αυτ.] παρ ω κατεκειτο D e | *41* inc. ο δε (ιησους) ειπεν δυο Tat (D) X 213 b (c) e f (ff^{2} r^{1}) | ετερος] + δηναρια D c r^{1} sy | *42* om. ουν Tat e sy^{cs} | om. ειπε ℵ B D L W Ξ 1. 157 al. lat sy | *46* τ. κεφ.] τους ποδας a e ff^{2} l sy^{pal} | om. μου τ. ποδ. D W vet. lat arm | *47* αυτ. αι πολλ.] αυτη πολλα D ff^{2} l

ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον
48 ἀγαπᾷ. εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
49 τίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφί-
50 ησιν; εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου
σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.
8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώ-
δευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ
εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ
2 οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν
τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ
ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή,
3 ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, ˈ καὶ Ἰωάννα
γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα
καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ
4-15: Mt 13,1—23. Mc 4,1—20. 4 τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Συνιόντος δὲ ὄχλου
πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς
5 αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπεί-
ρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατ-
6 έφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν
πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν
7 ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκαν-
θῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
8 αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν,
καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.
ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
9 ἀκουέτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
Is 6,9.10. 10 αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή. ὁ δὲ εἶπεν·
ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς,
ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ

---

47 om. οτι ηγαπ. πολυ D e, om. ω δε — αγαπα D | 8,1 om. και αυτος (c) e sy^cs | 4 δια παρ.] παραβολην τοιαυτην προς αυτους D b (c e) l q r^1 | 5 om. τον σπορ. αυτου Tat c sy^cs | om. του ουρ. D W vet. lat^pler sy | 6 om. φυεν sy^cs | 8 αγαθ.] + και καλην D al. a c e sy^p

quoniam dilexit multum. Cui autem minus di-
mittitur, minus diligit. Dixit autem ad illam: 48
Remittuntur tibi peccata. Et coeperunt qui 49
simul accumbebant, dicere intra se: Quis est
hic, qui etiam peccata dimittit? Dixit autem 50
ad mulierem: Fides tua te salvam fecit: vade
in pace.

Et factum est deinceps, et ipse iter faciebat 8
per civitates, et castella praedicans, et evange-
lizans regnum Dei: et duodecim cum illo, ' et 2
mulieres aliquae, quae erant curatae a spiri-
tibus malignis, et infirmitatibus: Maria, quae
vocatur Magdalene, de qua septem daemonia
exierant, et Ioanna uxor Chusae procuratoris 3
Herodis, et Susanna, et aliae multae, quae
ministrabant ei de facultatibus suis. Cum 4 4 15: Mt 13,1—23. Mc 4,1—20.
autem turba plurima convenirent, et de civi-
tatibus properarent ad eum, dixit per simili-
tudinem: Exiit qui seminat, seminare semen 5
suum: et dum seminat, aliud cecidit secus viam,
et conculcatum est, et volucres caeli comede-
runt illud. Et aliud cecidit supra petram: et 6
natum aruit, quia non habebat humorem. Et 7
aliud cecidit inter spinas, et simul exortae
spinae suffocaverunt illud. Et aliud cecidit 8
in terram bonam: et ortum fecit fructum cen-
tuplum. Haec dicens clamabat: Qui habet
aures audiendi, audiat. Interrogabant autem 9
eum discipuli eius, quae esset haec parabola.
Quibus ipse dixit: Vobis datum est nosse my- 10 Is 6,9.10.
sterium regni Dei, ceteris autem in parabolis:
ut videntes non videant, et audientes non

---

[48] 5, 20—21.
[50] 8, 48; 17, 19; 18,42.
8 [1] 4, 43.
[2] Mc 5, 19; 15, 40—41; 16, 9.
[3] 23, 14; 24, 10. Mt 14, 2. J 4, 49. 53.

11 intelligant. Est autem haec parabola: Semen
12 est verbum Dei. Qui autem secus viam, hi
sunt qui audiunt: deinde venit diabolus, et
tollit verbum de corde eorum, ne credentes
13 salvi fiant. Nam qui supra petram: qui cum
audierint, cum gaudio suscipiunt verbum:
et hi radices non habent: qui ad tempus
credunt, et in tempore tentationis recedunt.
14 Quod autem in spinas cecidit: hi sunt, qui
audierunt, et a solicitudinibus, et divitiis,
et voluptatibus vitae euntes, suffocantur,
15 et non referunt fructum. Quod autem in
bonam terram: hi sunt, qui in corde bono
et optimo audientes verbum retinent, et fruc-
16–18: Mc 4,21—25. 16 tum afferunt in patientia. Nemo autem lu-
cernam accendens, operit eam vase, aut sub-
tus lectum ponit: sed supra candelabrum
17 ponit, ut intrantes videant lumen. Non est
enim occultum, quod non manifestetur: nec
absconditum, quod non cognoscatur, et in
18 palam veniat. Videte ergo quomodo audiatis?
Qui enim habet, dabitur illi: et quicumque
non habet, etiam quod putat se habere,
auferetur ab illo.

19–21: Mt 12,46—50. Mc 3,31—35. 19 Venerunt autem ad illum mater, et fratres
eius, et non poterant adire eum prae turba.
20 Et nunciatum est illi: Mater tua, et fratres
21 tui stant foris, volentes te videre. Qui re-
spondens, dixit ad eos: Mater mea, et fratres
mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt, et
faciunt.

22–25: Mt 8,18 23 27. Mc 4,35–41. 22 Factum est autem in una dierum: et
ipse ascendit in naviculam, et discipuli eius,
et ait ad illos: Transfretemus trans stagnum.
23 Et ascenderunt. ¹ Et navigantibus illis, ob-
dormivit, et descendit procella venti in

[11] 1 Pt 1, 23 | [12] 1 Cor 1, 21 | [15] Act 16, 14. Heb 10, 36. Apoc 3, 10 | [16] Mt 5, 15 | [17] Mt 10, 26 | [18] 19, 26 | [20] J 7, 5. Act 1, 14.

*συνιῶσιν.*¹ *ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπό-* 11
ρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν 12
ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐ-
τῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ 13
τῆς πέτρας οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέ-
χονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν,
οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πει-
ρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας 14
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μερι-
μνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευό-
μενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. τὸ 15
δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατ-
έχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐ- 16 **16—18:** Mc 4,21—25.
δεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ
ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλʼ ἐπὶ λυχνίας ἐπι-
τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ
φῶς. οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενή- 17
σεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ
εἰς φανερὸν ἔλθῃ. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· 18
ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ
ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπʼ αὐτοῦ.
Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ 19 **19—21:** Mt 12,46—50. Mc 3,31—35.
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ· ἡ 20
μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω
ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς 21
αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.
Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς 22 **22—25:** Mt 8,18.23—27 Mc 4,35—41.
ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν 23
ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν

16 inc. *ελεγεν αλλην παραβολην· ουδεις* sy^c | *17 ου* 1°] *ουδεν* a c e r¹ | *22* om. *και αυτος* ℵ* e sy | om. *και ανηχθ.* e sy | *23 ανεμου*] + *πολλη* Tat D

λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον.
24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπι-
στάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς
ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους·
τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπι-
τάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
26–39: Mt 8,28—34. Mc 5,1—20. 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεση-
27 νῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. ἐξελ-
θόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τις
ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ
οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν
28 ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν
ἀνακράξας προσέπεσέν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ
εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
29 ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. παρήγ-
γελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συν-
ηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ
πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δε-
σμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρή-
30 μους. ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων·
τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγεών, ὅτι εἰσῆλ-
31 θεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον
32 ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν
βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ
33 ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια

24 επιστ. επιστ.] κυριε κυριε D (sy^c) | *26* γερασηνων BD lat, γαδαρην. ARΓΔ al. sy | *27* μνημ.] + και εν τοις ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοις Tat X 1071 sy^c | *28* om. προσεπ. αυτω και D | om. του θεου DΞ 1 al. g^1l | *29* πνευμ.] δαιμονιω D e | εξελθε D e | διερησσε τ. δεσμ. ηλαυν. γαρ D ce | την ερημον D c f ff^2 sy | *30* λεγιων ονομα μοι πολλα γαρ ησαν δαιμονια D c

stagnum, et complebantur, et periclita-
bantur. Accedentes autem suscitaverunt 24
eum, dicentes: Praeceptor, perimus. At ille
surgens, increpavit ventum, et tempestatem
aquae, et cessavit: et facta est tranquillitas.
¦ Dixit autem illis: Ubi est fides vestra? Qui 25
timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes:
Quis putas hic est, quia et ventis, et mari
imperat, et obediunt ei? Et navigaverunt 26 26—39: Mt 8,28—34 Mc 5,1—20.
ad regionem Gerasenorum, quae est contra
Galilaeam. Et cum egressus esset ad terram, 27
occurrit illi vir quidam, qui habebat dae-
monium iam temporibus multis, et vestimento
non induebatur, neque in domo manebat,
sed in monumentis. Is, ut vidit Iesum, procidit 28
ante illum: et exclamans voce magna, dixit:
Quid mihi, et tibi est Iesu Fili Dei Altissimi?
obsecro te, ne me torqueas. Praecipiebat 29
enim spiritui immundo ut exiret ab homine.
Multis enim temporibus arripiebat illum, et
vinciebatur catenis, et compedibus custoditus.
et ruptis vinculis agebatur a daemonio in
deserta. Interrogavit autem illum Iesus, 30
dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit:
Legio: quia intraverant daemonia multa in
eum. Et rogabant illum ne imperaret illis ut in 31
abyssum irent. Erat autem ibi grex porcorum 32
multorum pascentium in monte: et rogabant
eum, ut permitteret eis in illos ingredi.
Et permisit illis. ¦ Exierunt ergo daemonia 33

---

[24] Act 27, 22. 34.
[28] 4, 34. 3 Reg 17, 18.
[29] 13, 16. J 5, 6. Mc 9, 21.

ab homine, et intraverunt in porcos: et
impetu abiit grex per praeceps in stagnum,
34 et suffocatus est. Quod ut viderunt factum
qui pascebant, fugerunt, et nunciaverunt
35 in civitatem, et in villas. Exierunt autem
videre quod factum est, et venerunt ad Ie-
sum: et invenerunt hominem sedentem, a quo
daemonia exierant, vestitum, ac sana mente
36 ad pedes eius, et timuerunt. Nunciaverunt
autem illis et qui viderant, quomodo sanus
37 factus esset a legione: et rogaverunt illum
omnis multitudo regionis Gerasenorum ut
discederet ab ipsis: quia magno timore tene-
bantur. Ipse autem ascendens navim, re-
38 versus est. Et rogabat illum vir, a quo dae-
monia exierant, ut cum eo esset. Dimisit
39 autem eum Iesus, dicens: [1] Redi in domum
tuam, et narra quanta tibi fecit Deus. Et
abiit per universam civitatem, praedicans
quanta illi fecisset Iesus.

40–56: Mt 9,18–26. Mc 5,21–43.
40 Factum est autem cum rediisset Iesus,
excepit illum turba. erant enim omnes ex-
41 pectantes eum. Et ecce venit vir, cui nomen
Iairus, et ipse princeps synagogae erat: et
cecidit ad pedes Iesu, rogans eum ut intraret
42 in domum eius, quia unica filia erat ei fere
annorum duodecim, et haec moriebatur. Et
43 contigit, dum iret, a turbis comprimebatur. Et
mulier quaedam erat in fluxu sanguinis ab annis
duodecim, quae in medicos erogaverat omnem

[39] 17, 18. Mt 12, 16. Mc 7, 36.
[42] 7, 12.

ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους,
καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες 34
τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγο- 35
νός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον
καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια
ἐξεληλύθει ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγ- 36
γειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμο-
νισθείς. καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος 37
τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ
ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ 38
ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι
σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· ' ὑπόστρεφε 39
εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ
θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσ-
σων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν 40
ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες
προσδοκῶντες αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ 41
ὄνομα Ἰάειρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συν-
αγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ 42
ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ
τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.
καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώ- 43
δεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν

40—56. Mt 9,18—26. Mc 5,21—43.

33 εισηλθον] ωρμησαν D | 35 inc. παραγενομενων δε εκ της πολεως και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρ. κ. ιματισμ. καθημενον D | 36 δε] γαρ D c | ο δαιμ.] om. c sy^cs, a legione f ff² q r¹ vg | 37 απαν — περιχ.] παντες και η χωρα D | om. εις πλοιον D l | 39 σου] + προς τους σου 579 a sy^c | 40 inc. εν δε τω υποστρ. BLR 1. 33 al. sy | 42 om. ως D 579 | 43 om. ιατροις — βιον B sy^s pal

βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ᾽ οὐδενὸς θεραπευθῆναι,
44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις
45 τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ
ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι
46 συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν
47 ἐξεληλυθυῖαν ἀπ᾽ ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι
οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα
αὐτῷ δι᾽ ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παρα-
48 χρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις
49 σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐ-
τοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυν-
αγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου,
50 μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον
51 πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν **τινα** σὺν αὐτῷ
εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον
δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
53 μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ
54 κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς
δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων·
55 ἡ παῖς, ἔγειρε. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐ-
τῆς καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ
56 δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐ-

---

43 θεραπ.] + **και διελογιζετο εν εαυτη λεγουσα εαν (+ απελθουσα** sy^{c}) **αψωμαι καν των ιματιων του ιησου σωθησομαι** Tat sy^{c} | *44* om. **οπισθεν** D 258 | om. **του κρασπεδου** a ff^{2} l r^{1} | *45* **ο δε ιησους γνους την εξελθουσαν εξ αυτου δυναμιν επηρωτα τις μου ηψατο** D a (c l q) | **αποθλ.**] + **και λεγεις τις ο αψαμενος μου** A C (D) P al. lat sy | *47* **ελαθεν**] + **φοβηθεισα και** Tat sy^{c} | *49* **ερχονται απο τ. αρχ. λεγοντες** D c sy^{cs} | *52* **απεθ.**] + **το κορασιον** Tat F L M X 1. 13. 33 al. c r^{1} sy^{c} | *56* **εξεστ.**] + **θεωρουντες** D

substantiam suam, nec ab ullo potuit curari:
accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti 44
eius: et confestim stetit fluxus sanguinis eius.
Et ait Iesus: Quis est, qui me tetigit? Ne- 45
gantibus autem omnibus dixit Petrus, et qui
cum illo erant: Praeceptor, turbae te com-
primunt, et affligunt, et dicis: Quis me tetigit?
Et dixit Iesus: Tetigit me aliquis. nam ego 46
novi virtutem de me exiisse. Videns autem 47
mulier, quia non latuit, tremens venit, et pro-
cidit ante pedes eius: et ob quam causam
tetigerit eum, indicavit coram omni populo:
et quemadmodum confestim sanata sit. At 48
ipse dixit ei: Filia, fides tua salvam te fecit:
vade in pace. Adhuc illo loquente, venit 49
quidam ad principem synagogae, dicens
ei: Quia mortua est filia tua, noli vexare
illum. Iesus autem, audito hoc verbo, re- 50
spondit patri puellae: Noli timere, crede tan-
tum, et salva erit. Et cum venisset domum, 51
non permisit intrare secum quemquam, nisi
Petrum, et Iacobum, et Ioannem, et patrem,
et matrem puellae. Flebant autem omnes, et 52
plangebant illam. At ille dixit: Nolite flere,
non est mortua puella, sed dormit. Et deride- 53
bant eum, scientes quòd mortua esset. Ipse 54
autem tenens manum eius clamavit, dicens:
Puella, surge. Et reversus est spiritus 55
eius, et surrexit continuo. Et iussit illi dari
manducare. Et stupuerunt parentes e- 56

---

[46] 5, 17; 6, 19.
[48] 7, 50. 1 Reg 1, 17.
[51] 9, 28.
[52] 7, 13.
[56] 5, 14. Mc 7, 36.

ius, quibus praecepit ne alicui dicerent quod
factum erat.

1–6: Mt 10,1.7.9-11.14. Mc 6,7—13.

9 Convocatis autem duodecim Apostolis,
dedit illis virtutem, et potestatem super
omnia daemonia, et ut languores curarent.
2 Et misit illos praedicare regnum Dei, et
3 sanare infirmos. Et ait ad illos: Nihil tuleritis
in via, neque virgam, neque peram, neque
panem, neque pecuniam, neque duas tunicas
4 habeatis. Et in quamcumque domum intra-
5 veritis, ibi manete, et inde ne exeatis. Et
quicumque non receperint vos: exeuntes de
civitate illa, etiam pulverem pedum vestrorum
6 excutite in testimonium supra illos. Egressi
autem circuibant per castella evangelizantes,

7—9: Mt 14,1.2. Mc 6,14—16.

7 et curantes ubique. Audivit autem Herodes
tetrarcha omnia, quae fiebant ab eo, et haesi-
tabat eo quòd diceretur a quibusdam: Quia
8 Ioannes surrexit a mortuis: a quibusdam
vero: Quia Elias apparuit: ab aliis autem:
9 Quia propheta unus de antiquis surrexit. Et
ait Herodes: Ioannem ego decollavi: Quis est
autem iste, de quo ego talia audio? Et quaere-

10–17: Mt 14,13–21; Mc 6,30—44. J 6,1--13.

10 bat videre eum. Et reversi Apostoli, narrave-
runt illi quaecumque fecerunt: et assumptis
illis secessit seorsum in locum desertum, qui est
11 Bethsaidae. Quod cum cognovissent turbae,
secutae sunt illum: et excepit eos, et loquebatur
illis de regno Dei, et eos, qui cura indigebant,

---

9 [4] 10, 5—7.
[5] 10, 11.
[8] 9, 19. Mt 16, 14.
[9] 23, 8.
[10] J 11, 54.

*τῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ
γεγονός.*

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐ- 9 **1—6:** Mt10,1.7.9—11
τοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαι- 14. Mc 6,7—13.
μόνια καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν 2
*αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ
ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-* 3
*τούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον
μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε
ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν* 4
*εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.
καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ* 5
*τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν πο-
δῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ᾽ αὐ-
τούς. ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώ-* 6
*μας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παντα-
χοῦ. Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὰ* 7 **7—9:** Mt 14,1.2.
γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι Mc 6,14—16.
ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ὑπό 8
*τινων δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προ-
φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ Ἡρῴ-* 9
*δης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν
οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν
αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι* 10 **10—17:** Mt 14,13—21
διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Mc 6,30—44.
Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ᾽ J 6,1—13.
ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. οἱ δὲ 11
*ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀποδεξά-
μενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας*

9,2 om. τους ασθ. B sy^{cs} | *3* πηραν] + μητε υποδηματα Tat vet. lat | om. ανα ℵBCFLΞ lat sy | 5 εξερχ. απο] + οικιας η απο της Tat 713 | *7* > εκ νεκρων ανεστη D ce | *9* περι — τοιαυτα] ουκ οιδα πολλα γαρ ακουω περι αυτου 28 | > αυτον ιδειν D 28 b ff^{2} l q r^{1} | *10* πολ. καλ.] κωμην λεγομενην D (Θ f r^{1}) | om. βηθσ. Tat ℵ* 13. 69. 157 al. sy^{c} | fin.] + εις τοπον ερημον Θ r^{1} | *11* θεραπ.] + αυτου παντας D

12 ἴᾶτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελ-
θόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν
ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας
καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισι-
13 τισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ
δὲ εἶπον· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι
καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς
ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 ˈ ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν
δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐ-
15 τοὺς κλισίας [ὡσεὶ] ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ ἐποί-
16 ησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. λαβὼν δὲ
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέ-
ψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατ-
έκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι
17 τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες,
καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων
κόφινοι δώδεκα.
18–27: Mt 16,13—28. Mc 8,27—9,1.
18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον
κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπ-
ηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν
19 εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἰωάννην τὸν
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προ-
20 φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς·
ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀπο-
21 κριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἐπι-
τιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο,
22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυ-

12 om. και ευρ. επισ. D | *14* om. ωσει 1° c q sy^{cs} | om. ωσει 2° AEGH al. lat^{pler} sy | *15* om. και κατεκλ. απαντ. DX 213 | *16* ευλογ.] + επ D vet. lat sy^{cs} | om. και κατεκλασ. D | *17* fin.] + Mt 14,21 Tat sy^{c} | *18* om. προσευχ. D a c e sy^{c} | *19* αλλ. δε λεγουσιν ηλ. Tat sy^{cs} | αλλοι δε οτι — ανεστη] η ενα των προφητων Tat D e, om. sy^{cs} | *20* σιμων πετρος Tat lat^{pler} sy^{cs} | χριστ.] + τον υιον (D) 28. 213 e r^{1} | τον χρ.] συ ει ο χριστος Tat f l sy^{cs} (+ υιος του θεου ζωντος (f) l)

sanabat. ' Dies autem coeperat declinare. Et 12
accedentes duodecim dixerunt illi: Dimitte
turbas, ut euntes in castella, villasque quae
circa sunt, divertant, et inveniant escas:
quia hic in loco deserto sumus. Ait autem 13
ad illos: Vos date illis manducare. At illi
dixerunt: Non sunt nobis plus quàm quinque
panes, et duo pisces: nisi forte nos eamus, et
emamus in omnem hanc turbam escas. Erant 14
autem fere viri quinque millia. Ait autem ad
discipulos suos: Facite illos discumbere per
convivia quinquagenos. ' Et ita fecerunt. Et 15
discumbere fecerunt omnes. Acceptis autem 16
quinque panibus, et duobus piscibus, respexit
in caelum, et benedixit illis: et fregit, et
distribuit discipulis suis, ut ponerent ante
turbas. Et manducaverunt omnes, et saturati 17
sunt. Et sublatum est quod superfuit illis,
fragmentorum cophini duodecim.

Et factum est cum solus esset orans, 18 18–27: Mt 16,13—28. Mc 8,27—9,1.
erant cum illo et discipuli: et interrogavit
illos, dicens: Quem me dicunt esse turbae?
At illi responderunt, et dixerunt: Ioannem 19
Baptistam, alii autem Eliam, alii vero quia
unus Propheta de prioribus surrexit. Dixit 20
autem illis: Vos autem quem me esse dicitis?
Respondens Simon Petrus dixit:
Christum Dei. At ille increpans illos, praecepit 21
ne cui dicerent hoc, ' dicens: Quia oportet 22
filium hominis multa pati, et reprobari a senio-

---

17 4 Reg 4, 44.
19 9, 7.
20 J 6, 69.
22 9, 44; 17, 25; 18, 32—33.

ribus, et principibus sacerdotum, et Scribis,
23 et occidi, et tertia die resurgere. Dicebat
autem ad omnes: Si quis vult post me venire,
abneget semetipsum, et tollat crucem suam
24 quotidie, et sequatur me. Qui enim voluerit
animam suam salvam facere, perdet illam:
nam qui perdiderit animam suam propter
25 me, salvam faciet illam. quid enim proficit
homo, si lucretur universum mundum, se
autem ipsum perdat, et detrimentum sui
26 faciat? Nam qui me erubuerit, et meos ser-
mones: hunc Filius hominis erubescet cum
venerit in maiestate sua, et Patris, et sanc-
27 torum angelorum. Dico autem vobis vere:
sunt aliqui hic stantes, qui non gustabunt
mortem donec videant regnum Dei.
28—36: 28 Factum est autem post haec verba
Mt 17,1—9. fere dies octo, et assumpsit Petrum, et
Mc 9,2—9. Iacobum, et Ioannem, et ascendit in montem
29 ut oraret. Et facta est, dum oraret, species
vultus eius altera: et vestitus eius albus
30 et refulgens. Et ecce duo viri loquebantur
cum illo. Erant autem Moyses, et Elias,
31 visi in maiestate: et dicebant excessum eius,
32 quem completurus erat in Ierusalem. Petrus
vero, et qui cum illo erant, gravati erant
somno. Et evigilantes viderunt maiesta-
tem eius, et duos viros, qui stabant cum
33 illo. Et factum est cum discederent ab illo,

---

[23] 14. 27.
[24] 17, 33. Mt 10, 39. J 12, 25.
[26] Mt 10, 33.
[29] Apoc 1, 16; 10, 1.
[30] 20, 38. 1 Pt 1, 10—12. 2 Pt 1, 15.
[31] 9, 22.
[32] 2 Pt 1, 16—18. J 1, 14.

τέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀπο-
κτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Ἔλεγεν 23
δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχε-
σθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο- 24
λέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφε- 25
λεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυ-
τὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπ- 26
αισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων
ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν 27
αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ 28 28–36 Mt 17,1–9. Mc 9,2–9.
ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάν-
νην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξα-
σθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ 29
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματι-
σμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες 30
δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ
Ἠλίας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον 31
αὐτοῦ, ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. ὁ δὲ 32
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ·
διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ
τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ 33
ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ

---

22 > αρχ. . . . πρεσβ. 213. 579 ff[2] l q r[1] | μετα τρεις ημερας D vet. lat Marcion | 23 om. προς παντας sy[cs] | om. και αρ. τ. σταυρ. αυτ. D a l | 25 ωφελει ανθρωπον κερδησαι . . . απολεσαι . . . ζημιωθηναι D a c | 26 om. λογους D a e l sy[c] (+ εμπροσθεν των ανθρωπων) Orig | 27 την βασ. τ. θεου] τον υιον του ανθρωπου ερχ. εν τη δοξη αυτου D (Tat sy[c]) | 28 οκτω] εξ Tat 1071 l | > ιακ. . . . ιωανν. D L M X al. 33. 157 ff[2] vg sy | 29 η ιδεα D | ετερ.] ηλλοιωθη D a c e sy (Tat Θ) | εξαστρ.] + ως χιων Tat e sy[c] | 30 οιτινες ησαν] ην δε D a, om. sy[cs]

εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς
τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλίᾳ,
34 μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος
ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβή-
θησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέ-
35 λην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ
36 ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη
Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν
ἑωράκασιν.

37—45: Mt 17,14—23, Mc 9,14—32.

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐ-
τῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πο-
38 λύς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν
λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου ἐπιβλέψαι ἐπὶ
39 τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοί ἐστιν, ' καὶ ἰδοὺ
πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει
καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις
40 ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν· καὶ
ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό,
41 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως
πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν;
42 προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσ-
ερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ
συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ
43 ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσ-
σοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει

---

33 om. προς τ. ιησ. a b ff² l | ποιησ.] ει θελεις ποιησω ωδε Tat (D ff² sy^c) | 35 om. λεγουσα 700 c l sy^s | εκλελ.] αγαπητος ACDΓ al. lat^pler sy^p, + εν ω ευδοκησα DM 544 al. | 37 τη εξ. ημ.] δια της ημερας D a b e ff² l sy^s | κατελθοντα αυτον D | 39 om. ιδου ℵD sy | om. και 2° ... κραζει Tat D e sy^s (a ff² l r¹ sy^c) | >λαμβανει γαρ αυτον εξαιφν. πνευμα D e sy^s | 40 ηδυν.] + θεραπευσαι αυτον Tat sy^cs | 41 > διεστρ. ... απιστ. Tat sy^cs

ait Petrus ad Iesum: Praeceptor, bonum est
nos hic esse: et faciamus tria tabernacula,
unum Tibi, et unum Moysi, et unum Eliae:
nesciens quid diceret. Haec autem illo lo- 34
quente, facta est nubes, et obumbravit eos:
et timuerunt, intrantibus illis in nubem. Et 35
vox facta est de nube, dicens: Hic est Filius
meus dilectus, ipsum audite. Et dum fieret 36
vox, inventus est Iesus solus. Et ipsi tacu-
erunt, et nemini dixerunt in illis diebus
quidquam ex his, quae viderant.

Factum est autem in sequenti die, descen- 37 37—45: Mt 17,14—23. Mc 9,14—32.
dentibus illis de monte, occurrit illis turba
multa. Et ecce vir de turba exclamavit, di- 38
cens: Magister, obsecro te, respice in filium
meum quia unicus est mihi: et ecce spiritus 39
apprehendit eum, et subito clamat, et elidit,
et dissipat eum cum spuma, et vix discedit
dilanians eum: et rogavi discipulos tuos ut 40
eiicerent illum, et non potuerunt. Respondens 41
autem Iesus, dixit: O generatio infidelis, et
perversa, usquequo ero apud vos, et patiar
vos? Adduc huc filium tuum. [1] Et cum acce- 42
deret, elisit illum daemonium, et dissipavit. Et
increpavit Iesus spiritum immundum, et sana-
vit puerum, et reddidit illum patri eius. Stupe- 43
bant autem omnes in magnitudine Dei: omni-
busque mirantibus in omnibus, quae faciebat,

---

[35] 3, 22. Ps 2, 7. Is 42, 1. Deut 18, 17.
[42] 7, 15.
[43] 2 Pt 1, 16.

44 dixit ad discipulos suos: Ponite vos in
cordibus vestris sermones istos: Filius enim
hominis futurum est ut tradatur in manus
45 hominum. At illi ignorabant verbum istud,
et erat velatum ante eos ut non sentirent
illud: et timebant eum interrogare de hoc
46–50: 46 verbo. Intravit autem cogitatio in eos, quis
Mt 18,1–5. Mc 9,33–40. 47 eorum maior esset. At Iesus videns cogi-
tationes cordis illorum, apprehendit puerum,
48 et statuit illum secus se, | et ait illis: Qui-
cumque susceperit puerum istum in nomine
meo, me recipit: et quicumque me receperit,
recipit eum, qui me misit. Nam qui minor
49 est inter vos omnes, hic maior est. Respondens
autem Ioannes dixit: Praeceptor, vidimus
quendam in nomine tuo eiicientem daemonia,
et prohibuimus eum: quia non sequitur
50 nobiscum. Et ait ad illum Iesus: Nolite
prohibere: qui enim non est adversum vos,
pro vobis est.
51 Factum est autem dum complerentur
dies assumptionis eius, et ipse faciem suam
52 firmavit ut iret in Ierusalem. Et misit
nuncios ante conspectum suum: et euntes
intraverunt in civitatem Samaritanorum ut
53 pararent illi. Et non receperunt eum, quia
54 facies eius erat euntis in Ierusalem. Cum
vidissent autem discipuli eius Iacobus, et
Ioannes, dixerunt: Domine, vis dicimus ut
ignis descendat de caelo, et consumat il-

---

[44] 9, 22; 1, 66; 21, 14 | [45] 18, 34; 24, 44. Mc 9, 32 | [47] 6, 8. Mt 9, 4 | [48] 22, 26. Mt 10, 40 | [50] 11, 23. Phil 1, 18 | [51] Mt 19, 1. Mc 10, 32; L 13, 22; 17, 11. J 7, 1. Act 2, 1. 1 Tim 3, 16. 4 Reg 11, 18 | [52] 17, 16. J 4, 4 | [53] J 4, 9 | [54] 4 Reg 1, 10. 12.

εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· θέσθε ὑμεῖς εἰς 44
τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν 45
παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται
αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ
ῥήματος τούτου. Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν 46 46–50
αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰη- 47 Mt 18,1—5. Mc 9,33—40
σοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ,
ˈκαὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παι- 48
δίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς
ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός
ἐστιν μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· 49
ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 50
ὁ Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ'
ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας 51
τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ 52
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ
πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, 53
ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἰε-
ρουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος 54
καὶ Ἰωάννης εἶπον· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐ-

---

44 *υμων*] + *και εις τας καρδιας υμων* Tat r[1] | 47 *ιδων*] *ειδως* ℵBFK al. sy | om. *της καρδιας* Γ 28. 472 al. l sy^c | 50 *κωλ.*] + *ου γαρ εστιν καθ υμων* L Ξ 33 al. | fin.] + *ουδεις γαρ εστιν ος ποιησει δυναμιν επι τω ονοματι μου και δυνησεται κακολογησαι με* (Tat) vet. lat | 52 *κωμην*] *πολιν* ℵ* Γ Λ Ψ 28. 69 al. lat | *ωστε*] *ως* ℵ* B a b e l q 54 *αυτους*] + *ως και ηλιας εποιησεν* ACDX al. a b c f q sy^p

55 56 *τούς, [ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησεν]; στραφεὶς δὲ ἐπετί-*
μησεν αὐτοῖς. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 60: Mt 8,19—22. 57 *Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις*
πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ
58 *κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες*
φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
59 *ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς*
ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἐπί-
τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πα-
60 *τέρα μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς*
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν
61 *διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ*
καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν
62 *μου. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς*
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον καὶ
βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.
1—12: Mt 10,7—16. 10 *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους*
ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο
πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον
2 *οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐ-*
τούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως
3 *ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑπάγετε·*
ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
4 *μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή-*

---

55 fin.] + *και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας (ανθρωπων) απολεσαι αλλα σωσαι* (D)KMUΓΛΠ al. lat^{pler} | 57 om. *κυριε* ℵBDLΞ 1. 28 al. acer^{1} vg sy^{cs} | *59 προς ετερ.*] *αυτω* Tat a | om. *κυριε* BD al. sy^{s} | *61 μοι*] + *απελθειν και* ar^{1} sy | *62 ο δε ιησ. ειπεν αυτω* De | > *εις τ. οπισω βλεπ. και επιβ. τ. χειρα (αυτου) επ αρ.* Dabceq | 10,*1* inc. *απεδειξεν δε και ετερους οβ΄* Dace (sy^{cs}) | *εβδ.*] + *δυο* BD al. acelr^{2} vg sy^{cs} | > *παντα τοπον κ. πολιν* D vet. lat sy

los? Et conversus increpavit illos, dicens: 55
Nescitis cuius spiritus estis. Filius hominis 56
non venit animas perdere, sed salvare. Et
abierunt in aliud castellum.

Factum est autem: ambulantibus illis 57 57—60: Mt 8,19—22.
in via, dixit quidam ad illum: Sequar te
quocumque ieris. Dixit illi Iesus: Vulpes 58
foveas habent, et volucres caeli nidos: Filius
autem hominis non habet ubi caput reclinet.
[1] Ait autem ad alterum: Sequere me. ille autem 59
dixit: Domine permitte mihi primum ire, et
sepelire patrem meum. Dixitque ei Iesus: 60
Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu
autem vade, et annuncia regnum Dei. Et ait 61
alter: Sequar te Domine, sed permitte mihi
primum renuntiare his, quae domi sunt. Ait 62
ad illum Iesus: Nemo mittens manum suam
ad aratrum, et respiciens retro, aptus est regno
Dei.

Post haec autem designavit Dominus et 10 1—12: Mt 10,7—16.
alios septuaginta duos. et misit illos binos
ante faciem suam in omnem civitatem, et
locum, quò erat ipse venturus. Et dicebat 2
illis: Messis quidem multa, operarii autem
pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat
operarios in messem suam. Ite: ecce ego 3
mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite 4
portare sacculum, neque peram, neque calcea-

---

55 Mc 3, 17.
56 J 3, 17; 12, 47.
59 Gen 27, 41.
60 Lev 21, 11. Num 6, 6—7.
61 3 Reg 19, 20. L 14, 33.
62 17, 31. J 6, 66. Phil 3, 13. Gen 19, 17. 26.
10 1 Ex 24, 1. Num 11, 16.
2 J 4, 35. Mt 9, 37—38.
4 12, 33; 22, 35—36; 9, 3—5. 4 Reg 4, 29.

menta, et neminem per viam salutaveritis.
5 In quamcumque domum intraveritis, primum
6 dicite: pax huic domui: et si ibi fuerit
filius pacis, requiescet super illum pax
7 vestra: sin autem, ad vos revertetur. In
eadem autem domo manete edentes, et
bibentes quae apud illos sunt: dignus est
enim operarius mercede sua. Nolite transire
8 de domo in domum. Et in quamcumque
civitatem intraveritis, et susceperint vos,
9 manducate quae apponuntur vobis: et
curate infirmos, qui in illa sunt, et dicite
10 illis: Appropinquavit in vos regnum Dei. In
quamcumque autem civitatem intraveritis, et
non susceperint vos, exeuntes in plateas eius,
11 dicite: Etiam pulverem, qui adhaesit nobis
de civitate vestra, extergimus in vos: tamen
hoc scitote, quia appropinquavit regnum Dei.
Mt 11,21—23. 12 Dico vobis, quia Sodomis in die illa remissius
13 erit, quàm illi civitati. Vae tibi Corozain,
vae tibi Bethsaida: quia si in Tyro, et Sidone
factae fuissent virtutes, quae factae sunt in
vobis, olim in cilicio, et cinere sedentes poe-
14 niterent. Verumtamen Tyro, et Sidoni remis-
15 sius erit in iudicio, quàm vobis. Et tu Ca-
pharnaum usque ad caelum exaltata, usque
16 ad infernum demergéris. Qui vos audit, me
audit: et qui vos spernit, me spernit. Qui
autem me spernit, spernit eum, qui misit
17 me. Reversi sunt autem septuaginta duo
cum gaudio, dicentes: Domine, etiam daemo-
18 nia subiiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait

[5] 24, 36. 1 Reg 25, 6 | [6] 1 Pt 4, 14 | [7] 1 Tim 5, 18. 1 Cor 9, 5—14. | [8] 1 Cor 10, 27 | [11] Act 13, 51; 18, 6 | [13] Mt 11, 21—23. Jonas 3, 6. L 8, 26; 9, 10 | [15] Is 14, 13. 15 | [16] Mt 10, 40. J 5, 23; 12, 48; 15, 23. 1 Thess 4, 8 | [18] J 12, 31. Apoc 12, 8—9. Is 14, 12.

ματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
εἰς ἣν δ᾽ ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· 5
εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς 6
εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν 7
αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες
τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μι-
σθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.
καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, 8
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, ¹ καὶ θερα- 9
πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐ-
τοῖς· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται 10
ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε·
καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς 11
πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσό-
μεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις 12
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ. Οὐαί σοι, Χοραζείν, οὐαί σοι, Βηθ- 13 Mt 11,21—23.
σαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν
αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν 14
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει
ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρα- 15
νοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ 16
ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς
ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστεί-
λαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα 17
μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπεν δὲ 18

---

5 > *πρωτον οικιαν* D* a sy^{cs} | *6 ανακ.*] *επιστρεψει η ειρηνη υμων* Tat D | *11* inc. *ιδου και τ. κον.* e sy^{cs} | om. *εκ τ. πολ. υμ.* sy^{cs} | om. *ημων* ℵBD al. vet. lat^{pler} sy^{cs} | *12 εκεινη*] *κρισεως* Tat 157. 1434 l r^{1} sy^{cs} | *15 υψωθ.*] + *η* CD a b i r^{1} | *16 εμε αθετ.—με*] *εμου ακουων ακουει του αποστειλαντος με* Tat DΘ 1582 (a b l i r^{1} sy^{cs}) | *17 εβδ.*] + *δυο* BD lat^{pler} sy^{s}

αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ
19 *τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν*
ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ,
20 *καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ*
μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται,
χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν
21. 22: Mt 11,25—27. 21 *τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο*
τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί
σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι
22 *οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. πάντα*
μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς
γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς
ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται
23 *ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς*
μαθητὰς κατ᾿ ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ
24 *οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ*
προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς
βλέπετε καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε
καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 - 28: Mt 22,35—40. Mc 12,28—34. 25 *Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐ-*
τὸν λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
26 *κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ*
Dt 6,5. Lv 19,18. 27 *νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ*
ἀποκριθεὶς εἶπεν· »ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν
σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια-
νοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.«
28 *εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει*

---

20 τω ουρανω D vet. lat | *21* > κυριε πατερ c e f ff^2 i r^1 | > συνετ. . . . σοφ. D | *22* inc. και στραφεις προς τους μαθητας ειπεν παντα A C E G al. c ff^2 l q sy^p | *23* ειπεν] + αυτοις D e sy^{cs} | om. κατ ιδιαν D al. lat^{pler} sy^{cs} | βλεπετε] + και ακουοντες α ακουετε D (c e f) | *24* om. και βασιλ. D a e ff^2 i l Marcion | *25* ιδου] ταυτα ειποντος αυτου b c f ff^2 i l sy^{cs} | om. διδασκ. D Marcion | *27* om. και εν ολ. τ. διαν. σου D vet. lat^{pler} Marcion

illis: Videbam satanam sicut fulgur de caelo
cadentem. Ecce dedi vobis potestatem cal- 19
candi supra serpentes, et scorpiones, et super
omnem virtutem inimici: et nihil vobis no-
cebit. Verumtamen in hoc nolite gaudere 20
quia spiritus vobis subiiciuntur: gaudete
autem, quòd nomina vestra scripta sunt
in caelis. In ipsa hora exultavit Spiritu 21 21.22: Mt 11,25—27.
sancto, et dixit: Confiteor tibi pater, Do-
mine caeli et terrae, quòd abscondisti haec
a sapientibus, et prudentibus, et revelasti
ea parvulis. Etiam Pater: quoniam sic pla-
cuit ante te. Omnia mihi tradita sunt a 22
Patre meo. Et nemo scit quis sit Filius, nisi
Pater: et quis sit Pater, nisi Filius, et cui
voluerit Filius revelare. Et conversus ad 23
discipulos suos, dixit: Beati oculi, qui vident
quae vos videtis. Dico enim vobis, quòd 24
multi prophetae, et reges voluerunt videre
quae vos videtis, et non viderunt: et audire
quae auditis, et non audierunt.

Et ecce quidam Legisperitus surrexit ten- 25 25—28: Mt 22,35—40, Mc 12,28—34
tans illum, et dicens: Magister, quid faciendo
vitam aeternam possidebo? At ille dixit ad 26
eum: In lege quid scriptum est? quomodo
legis? Ille respondens dixit: Diliges Dominum 27 Dt 6,5. Lv 19,18.
Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota ani-
ma tua, et ex omnibus viribus tuis, et ex omni
mente tua: et proximum tuum sicut teip-
sum. Dixitque illi: Recte respondisti: hoc fac, 28

---

[19] Mc 16, 18. Gen 3, 15. Ps 90, 13. Act 28, 6.

[20] Ex 32, 32. Is 4, 3. Phil 4, 3. Apoc 3, 5. Mt 7, 22. Heb 12, 23.

[23] Mt 13, 16. 17.

[24] 1 Pt 1, 10.

[25] 18, 18—20.

[28] 7, 43. Lev 18, 5. Mt 19, 17.

29 et vives. Ille autem volens iustificare seipsum,
dixit ad Iesum: Et quis est meus proximus?
30 Suscipiens autem Iesus, dixit: Homo quidam
descendebat ab Ierusalem in Iericho, et
incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt
eum: et plagis impositis abierunt semivivo
31 relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam
descenderet eadem via: et viso illo prae-
32 terivit. Similiter et Levita, cum esset secus
33 locum, et videret eum, pertransiit. Sama-
ritanus autem quidam iter faciens, venit
secus eum: et videns eum, misericordia
34 motus est. Et appropians alligavit vulnera
eius, infundens oleum, et vinum: et imponens
illum in iumentum suum, duxit in stabulum,
35 et curam eius egit. Et altera die protulit
duos denarios, et dedit stabulario, et ait:
Curam illius habe: et quodcumque superero-
36 gaveris, ego cum rediero reddam tibi. Quis
horum trium videtur tibi proximus fuisse illi,
37 qui incidit in latrones? At ille dixit: Qui
fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus:
Vade, et tu fac similiter.
38 Factum est autem, dum irent, et ipse
intravit in quoddam castellum: et mulier
quaedam Martha nomine, excepit illum in do-
39 mum suam, et huic erat soror nomine Maria,
quae etiam sedens secus pedes Domini, au-
40 diebat verbum illius. Martha autem satagebat
circa frequens ministerium: quae stetit, et
ait: Domine, non est tibi curae quòd soror
mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi,

---

[33] 7, 13; 9, 52; 17, 16. Mt 10, 5. J 4, 9; 8, 48. Act 8, 25 | [37] J 13, 17 | [38] J 11, 1; 12, 2—3 | [39] Deut 33, 3. Act 22, 3. 1 Cor 7, 35 | [40] Mc 4, 38.

καὶ *ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπεν* 29
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;
ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατ- 30
έβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λησταῖς
περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς
ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ 31
ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν 32
καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις 33
ὁδεύων ἦλθεν κατ᾽ αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
χνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα 34
αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς παν-
δοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν 35
αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ παν-
δοχεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι
ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
ἀποδώσω σοι. τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον 36
δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς
λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ᾽ αὐ- 37
τοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
ποίει ὁμοίως.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ 38
αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις
ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, 39
ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ
κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα 40
περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ
εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου
μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ

30 om. *τυγχ.* ℵ B D L Θ Ξ 1. 33 lat sy | *31* om. *κατα συγκυρ.* b c i l (D) | *καταβαινων* D W e | *34* om. *προσελθων* 544 a b ff² i l | > *οινον . . . ελαιον* 280 r¹ sy^cp | *35 επαν. με εγω σοι αποδ.* (D) c e | *36* om. *των τριων* D a | *38* inc. *εν δε τω πορ.* ℵ B L Ξ 33 sy^cs | *39* om. *και* 2° D a e | *40* om. *πολλην* b ff² i sy^s | > *κατελ. με μονην* D lat sy

41 *ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν*
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ
42 *θορυβάζῃ περὶ πολλά, ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία·*
Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις
οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ*
προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον
ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδί-
2 4 Mt 6,9—13. 2 *δαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτοῖς·*
ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ, ἁγιασθήτω
3 *τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· ˈ τὸν ἄρ-*
τον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾽
4 *ἡμέραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ*
γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ
5 *μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Καὶ εἶπεν*
πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύ-
σεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ·
6 *φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ˈ ἐπειδὴ φίλος*
μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω
7 *ὃ παραθήσω αὐτῷ· κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς*
εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα
κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ᾽ ἐμοῦ εἰς
τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί

---

41 om. μεριμνας — πολλα a b e ff^2 i l r^1 sy^s (D) | *42* ολιγων δε εστ. χρεια η ενος ℵBL 1. 33, om. D a b c e ff^2 i l r^1 sy^s | om. γαρ D lat^{pler} sy^{cs} | **11,***1* om. και 2° Tat ℵ* 700 al. vet. lat sy^{cs} | *2* ειπ. δε αυτ.] ο δε ειπεν D e | προσευχ.] + μη βαττολογειτε ως οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινες οτι εν τη πολυλογια αυτων εισακουσθησονται αλλα προσευχομενοι D | πατερ] + ημων ο εν τοις ουρανοις ACDPX al. vet. lat sy^p | η βασ. σου] το πνευμα σου το αγιον εφ ημας και καθαρισατω ημας 162. 700 Marcion Greg. Nyss Maxim. (+ εφ ημας D) | + γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι γης ℵACDPX al. vet. lat sy^p | *3* δος ημιν σημερον D 28 al. vet. lat | *4* τα οφειληματα ημων ως και ημεις αφιομεν τοις οφειλεταις ημων D b c ff^2 (l r$^{1.2}$ sy^p) | πειρ.] + αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου ACDRX al. vet. lat sy^p | *5* om. προς αυτους D c Marcion | *6* παρεστιν απ αγρου D | om. προς με D b i

ut me adiuvet. Et respondens dixit illi Do- 41
minus: Martha, Martha, solicita es, et turbaris
erga plurima. Porro unum est necessarium. 42
Maria optimam partem elegit, quae non
auferetur ab ea.

Et factum est: cum esset in quodam 11
loco orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis
eius ad eum: Domine, doce nos orare, sicut
docuit et Ioannes discipulos suos. Et ait 2 2–4: Mt 6,9–13
illis: Cum oratis, dicite: Pater, sanctificetur
nomen tuum. Adveniat regnum tuum.
Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. 3
Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem 4
et ipsi dimittimus omni debenti nobis. Et
ne nos inducas in tentationem. Et ait 5
ad illos: Quis vestrum habebit amicum, et
ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice,
commoda mihi tres panes, quoniam amicus 6
meus venit de via ad me, et non habeo quod
ponam ante illum: et ille deintus respon- 7
dens dicat: Noli mihi molestus esse, iam
ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt
in cubili: non possum surgere, et dare

---

[42] Mt 6, 33.
11 [1] 5, 33.
[7] Mt 26, 10. L 18, 5. Mc 14, 6.
[8] 18, 5.

8 tibi. Et si ille perseveraverit pulsans: dico
vobis, etsi non dabit illi surgens eo quòd
amicus eius sit, propter improbitatem tamen
eius surget, et dabit illi quotquot habet
9—13: Mt 7, 7—11. 9 necessarios. Et ego dico vobis: Petite, et
dabitur vobis: quaerite, et invenietis: pul-
10 sate, et aperietur vobis. Omnis enim, qui
petit, accipit: et qui quaerit, invenit: et pul-
11 santi aperietur. Quis autem ex vobis patrem
petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut
piscem: numquid pro pisce serpentem dabit
12 illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget
13 illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali,
nostis bona data dare filiis vestris: quanto
magis Pater vester de caelo dabit spiritum
bonum petentibus se?
14—26: Mt 12,22—30. 43—45. Mc 3,22—27. 14 Et erat eiiciens daemonium, et illud erat
mutum. Et cum eiecisset daemonium, locutus
15 est mutus, et admiratae sunt turbae. Quidam
autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe
16 daemoniorum eiicit daemonia. Et alii ten-
tantes, signum de caelo quaerebant ab eo.
17 Ipse autem ut vidit cogitationes eorum, dixit
eis: Omne regnum in seipsum divisum deso-
18 labitur, et domus supra domum cadet. Si
autem et Satanas in seipsum divisus est:
quomodo stabit regnum eius? quia dicitis in
19 Beelzebub me eiicere daemonia. Si autem
ego in Beelzebub eiicio daemonia: filii vestri
in quo eiiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt.
20 Porro si in digito Dei eiicio daemonia: profecto

---

9 16, 9.
10 13, 25. Rm 10, 12.
11 4, 3.
13 18, 19.
16 Mc 8, 11.
20 Ex 8, 15.

σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς 8
διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδείαν
αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ 9 — 9—13: Mt 7,7—11.
ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, 10
καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν 11
τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον
ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν
ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει 12
αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρ- 13
χοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν 14 — 14-26. Mt 12,22—30 43—45. Mc 3,22—27.
κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος
ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·
ʹτινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρ- 15
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ἕτε- 16
ροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν
παρ᾽ αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοή- 17
ματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν
διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον
πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν δι- 18
εμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ 19
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακ- 20
τύλῳ θεοῦ [ἐγὼ] ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα

---

8 inc. et ille si perseveraverit pulsans c ff^2 i l vg | *11* om. *αρτον — η* B 73 ff^2 i l sy^s | *ιχθυν*] + *αιτησει* D 124 a b f r^1 sy^{cp} | *14 ταυτα δε ειποντος αυτου προσφερεται αυτω δαιμονιζομενος κωφος και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον και τινες* D c f | *15 εξ αυτ.*] *εκ των φαρισαιων* b ff^2 i l r^2 sy^{cs} | fin.] + *ο δε αποκριθεις ειπεν πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν* ADKM al. | *16 σημ. — αυτου*] *ελεγον δος ημιν σημειον εξ ουρανου* 28

21 ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ
ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ
αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐ-
τόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει,
23 καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ'
ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
24 ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀν-
ύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον
[τότε] λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν
25 ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ
26 κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-
βάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά,
καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
27 πρώτων. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα
ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν
αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ
28 μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦνγε
μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ
φυλάσσοντες.

29 32: Mt 12,38—42.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν·
ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ,
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
30 Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς
Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
31 θρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερ-
θήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν

22 om. νικηση αυτον D | *24* om. τοτε ℵ* A C D R al. lat[pler] | *25* ευρ.] + σχολαζοντα B C L R Γ al. f l | *26* om. τοτε D sy[c] | παραλ] + μεθ εαυτου C X 33. 69 al. | r[1] | εκει] εν αυτω Tat sy[cs], om. C D 33. 122 vet. lat | *27* > γυν. τις επαρ. φων. D c e | *30* fin.] + και καθως ιωνας εν τη κοιλια του κητους εγενετο τρεις ημερας και τρεις νυκτας ουτως και ο υιος του ανθρωπου εν τη γη Tat D a e ff[2] | *31* om. εν τη κρισει D | om. των ανδρων C al. sy[cs]

pervenit in vos regnum Dei. Cum fortis arma- 21
tus custodit atrium suum, in pace sunt ea,
quae possidet. Si autem fortior eo super- 22
veniens vicerit eum, universa arma eius
auferet, in quibus confidebat, et spolia eius
distribuet. Qui non est mecum, contra me 23
est: et qui non colligit mecum, dispergit. Cum 24
immundus spiritus exierit de homine, ambulat
per loca inaquosa, quaerens requiem: et
non inveniens dicit: Revertar in domum
meam unde exivi. Et cum venerit, invenit 25
eam scopis mundatam, et ornatam. Tunc 26
vadit, et assumit septem alios spiritus secum,
nequiores se, et ingressi habitant ibi. Et
fiunt novissima hominis illius peiora prioribus.
Factum est autem, cum haec diceret: extollens 27
vocem quaedam mulier de turba dixit illi:
Beatus venter, qui te portavit, et ubera, quae
suxisti. At ille dixit: Quinimmo beati, qui 28
audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.

Turbis autem concurrentibus coepit 29 29–32: Mt 12,38–42
dicere: Generatio haec, generatio nequam
est: signum quaerit, et signum non dabitur
ei, nisi signum Ionae prophetae. Nam sicut 30
fuit Ionas signum Ninivitis: ita erit et Filius
hominis generationi isti. Regina Austri 31
surget in iudicio cum viris generationis huius,
et condemnabit illos: quia venit a

---

[22] Col 2, 15. 1 Reg 17, 50—51. 1 J 4, 4.
[23] 9, 50. J 11, 52.
[26] J 5, 14.
[27] 1, 28. 42. 48; 23, 29. Mt 12, 46.
[28] 8, 15. 21. 1 Thess 2, 7—8. 1 Pt 2, 2—3. Jc 1, 22—25.
[29] 1 Cor 1, 22.
[31] 3 Reg 10, 1.

finibus terrae audire sapientiam Salomonis:
32 et ecce plus quàm Salomon hic. Viri Nini-
vitae surgent in iudicio cum generatione
hac, et condemnabunt illam: quia poeni-
tentiam egerunt ad praedicationem Ionae,
33 et ecce plus quàm Ionas hic. Nemo lucer-
nam accendit, et in abscondito ponit, neque
sub modio: sed supra candelabrum, ut qui
34–36: Mt 6,22.23. 34 ingrediuntur, lumen videant. Lucerna cor-
poris tui, est oculus tuus. Si oculus tuus
fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum
erit: si autem nequam fuerit, etiam corpus
35 tuum tenebrosum erit. Vide ergo ne lumen,
36 quod in te est, tenebrae sint. Si ergo corpus
tuum totum lucidum fuerit, non habens
aliquam partem tenebrarum, erit lucidum
totum, et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.
37 Et cum loqueretur, rogavit illum quidam
Pharisaeus ut pranderet apud se. Et ingres-
38 sus recubuit. Pharisaeus autem coepit intra
se reputans dicere, quare non baptizatus esset
39–52: Mt 23,1–36. 39 ante prandium. Et ait Dominus ad illum:
Nunc vos Pharisaei quod déforis est calicis,
et catini, mundatis: quod autem intus est
vestrum, plenum est rapina, et iniquitate.
40 Stulti nonne qui fecit quod déforis est, etiam
41 id, quod deintus est, fecit? Verumtamen quod
superest, date eleemosynam: et ecce omnia
42 munda sunt vobis. Sed vae vobis Pharisaeis,
quia decimatis mentham, et rutam, et omne
olus, et praeteritis iudicium, et charitatem

---

[32] Jonas 3, 5.
[33] 8, 16. Mt 5, 15.
[37] 7, 36; 14, 1.
[38] Mt 15, 2.

περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολο-
μῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες 32
Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι
μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ
πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς **33**
κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ
τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος
βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ 34 **34–36:** Mt 6,22.23.
ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ
πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει 35
οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν 36
τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος
τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ
λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος 37
ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.
ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον 38
ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπεν δὲ ὁ κύριος 39 **39—52** Mt 23,1—36.
πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν
τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ
δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσω- 40
θεν ἐποίησεν; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, 41
καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. ἀλλὰ οὐαὶ 42
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ
ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ
παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ

---

32 om. vers. D | *34* inc. ο γαρ λυχνος e sy[cs] | fin.] + ει ουν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον Tat D a b e ff[2] i (sy[c] post 11, 35 pon.) | *35. 36* om. verss. D a b e ff[2] i (om. *36* sy[c]) | *36* φωτ. μη εχον — σε] μη εχον λυχνον φωτιζοντα σκοτεινον εστιν ουτως (quanto magis) οταν ο λυχνος σου φωτεινος η φωτιζει σε f q sy[s] *37* εδεηθη δε αυτου τις φαρ. D sy[cs] | *38* ιδ εθαυμ.] ηρξατο διακρινομενος εν εαυτω λεγειν D 251 lat sy[c] | *39* φαρ.] + υποκριται Tat D b | *42* τοις] + γραμματευσι και Tat b sy[c]

θεοῦ· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρ-
43 εῖναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε
τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν,
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρω-
45 ποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. Ἀπο-
κριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδά-
46 σκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ
εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτί-
ζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε
47 τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
48 ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι
αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδο-
49 μεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν·
ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστό-
λους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξου-
50 σιν, ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφη-
τῶν τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου
51 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ αἵματος Ἄβελ
ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ
τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω
ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα

---

42 om. ταυτα — παρειναι D b | 43 τοις] + γραμματευσι και Tat gat sy[c] | αγορ.] + και τας πρωτοκλισιας εν τοις δειπνοις Tat C D 13. 64 b l q r[1] | 44 om. ως τα D a c e ff[2] sy[cs] | 46 > ουαι τοις νομικ. D sy[cs] | δυσβ.] βαρεα c e sy, + και επιτιθετε επι τους ωμους των ανθρωπων Tat sy[c] | τοις φορτ.] αυτοις a sy[cs], om. D b q | 47 προφ.] + και κοσμειτε τα μνημεια των δικαιων Tat l | 48 και συνευδ.] μη συνευδοκειν D e (a b f q) | 49 om. και η σοφ τ. θ. ειπεν D b Lucif | 51 αβελ] + του δικαιου K M Π al. c e i r[1.2] | ζαχ.] + υιου βαραχιου Tat D 73. 251 | ον εφονευσαν ανα μεσον τ. θ. κ. τ. ναου Tat D sy (a e r[2]) | απο 2°] εως D vet. lat sy[cs] | 52 ηρατε] εκρυψατε Tat D Θ 157 a b c e q sy[cs]

Dei: haec autem oportuit facere, et illa non
omittere. Vae vobis Pharisaeis, quia diligitis 43
primas cathedras in synagogis, et salutationes
in foro. Vae vobis, quia estis ut monumenta, 44
quae non apparent, et homines ambulantes
supra, nesciunt. Respondens autem quidam 45
ex Legisperitis, ait illi: Magister, haec
dicens etiam contumeliam nobis facis. At 46
ille ait: Et vobis Legisperitis vae: quia
oneratis homines oneribus, quae portare
non possunt, et ipsi uno digito vestro non
tangitis sarcinas. Vae vobis, qui aedi- 47
ficatis monumenta Prophetarum: patres autem
vestri occiderunt illos. Profecto testificamini 48
quòd consentitis operibus patrum vestrorum:
quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos
autem aedificatis eorum sepulchra. Propterea 49
et sapientia Dei dixit: Mittam ad illos Prophe-
tas, et Apostolos, et ex illis occident, et per-
sequentur: ut inquiratur sanguis omnium 50
Prophetarum, qui effusus est a constitutione
mundi a generatione ista, a sanguine Abel, 51
usque ad sanguinem Zachariae, qui periit
inter altare, et aedem. Ita dico vobis,
requiretur ab hac generatione. Vae 52
vobis Legisperitis, quia tulistis clavem

---

[43] 20, 46.
[47] Act 7, 52.
[48] Act 8, 1. Rm 1, 32.
[51] Gen 4, 8. 2 Par 24, 20.

scientiae, ipsi non introistis, et eos, qui
53 introibant, prohibuistis. Cum autem haec
ad illos diceret, coeperunt Pharisaei, et Legis-
periti graviter insistere, et os eius opprimere
54 de multis, [1] insidiantes ei, et quaerentes ali-
quid capere de ore eius, ut accusarent eum.
12 Multis autem turbis circumstantibus,
ita ut se invicem conculcarent, coepit dicere
ad discipulos suos: Attendite a fermento
2–9: Mt 10,26—33. 2 Pharisaeorum, quod est hypocrisis. Nihil
autem opertum est, quod non reveletur:
3 neque absconditum, quod non sciatur. Quo-
niam quae in tenebris dixistis, in lumine
dicentur: et quod in aurem locuti estis in
4 cubiculis, praedicabitur in tectis. Dico
autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab
his, qui occidunt corpus, et post haec non
5 habent amplius quid faciant. Ostendam
autem vobis quem timeatis: timete eum, qui,
postquam occiderit, habet potestatem mittere
in gehennam. ita dico vobis, hunc timete.
6 Nonne quinque passeres vaeneunt dipondio,
et unus ex illis non est in oblivione coram
7 Deo? Sed et capilli capitis vestri omnes
numerati sunt. Nolite ergo timere: multis
8 passeribus pluris estis vos: Dico autem
vobis: Omnis, quicumque confessus fuerit me

[54] 20, 20.
12 [1] Mt 16, 6. Mc 8, 15.
[2] 8, 17.
[7] 21, 18.

τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς
εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. Κἀκεῖθεν ἐξελ- 53
θόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν
περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτόν, ζητοῦντες 54
θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ 12
ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε
ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις
ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον 2 **2–9:** Mt 10,26–33.
ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ
οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ 3
εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς
τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται
ἐπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις 4
μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ
σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν
τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· 5
φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξου-
σίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πω- 6
λεῖται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν
ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ 7
τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.
μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ 8

---

53. 54 **λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους ενωπιον παντος του λαου ηρξαντο οι φαρισαιοι και οι νομικοι δεινως εχειν και συνβαλλειν αυτω περι πλειονων ζητουντες αφορμην τινα λαβειν αυτου ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου** D (f sy^{c}, *Θ* al.) | **12**,*1* inc. **πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλω ωστε αλληλους συνπνιγειν** D (lat sy^{cs}) | om. **πρωτον** Tat b e vg sy^{s} Marcion | *2* **δε]** **γαρ** Tat D a sy^{cs} | *3* om. **ανθ ων** Tat a c sy | *4* **και μετα τ. μη] την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι** Tat D 157 (om. **εχοντ. — ποιησαι**) | *5* om. **φοβηθητε** 2° ℵ D 157 a sy^{p} | om. **ναι** a c l r^{1} | *6* om. **ουχι** Tat sy^{cs} | *7* om. **πασαι** 565 sy^{cs} | **πολλων] + γαρ** D 1675 sy

ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
9 *ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐν-*
ώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον
10 *τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον*
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ
11 *ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς*
συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε·
12 *τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ*
13 *ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου*
αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερί-
14 *σασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν*
αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ
15 *μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς; εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς·*
ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας,
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ
16 *ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. Εἶπεν δὲ παρα-*
βολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς
17 *πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. καὶ διελογίζετο*
ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
18 *συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπεν· τοῦτο*
ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μεί-
ζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
19 *γενήματα καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ*
ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραί-
20 *νου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ*
νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ

---

8 om. *των αγγελων* א Marcion | *9* om. vers. 245 e sy[s] | *10* fin.] + *αυτω ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελλοντι* Tat D c e | *11* om. *η τι* 1° D 157 vet. lat sy | *14* om. *η μεριστην* D 28. 33. 157 a c sy[cs] Marcion | *18* om. *τουτο ποιησω* sy[cs] | *μειζ. οικ.*] *ποιησω αυτας μειζονας* D lat (sy) | *τα γενημ.*] *τον σιτον* B L X sy[p] | om. *και τα αγαθ. μου* א D 130. 435 vet. lat sy[cs] | *19 ψυχη* 2°] *ιδου* sy[cs], om. vet. lat | om. *κειμενα—πιε* D a b c e ff[2] i

coram hominibus, et Filius hominis confite-
bitur illum coram Angelis Dei: qui autem 9
negaverit me coram hominibus, negabitur
coram Angelis Dei. Et omnis, qui dicit verbum 10
in Filium hominis, remittetur illi: ei autem,
qui in Spiritum sanctum blasphemaverit, non
remittetur. Cum autem inducent vos in 11
synagogas, et ad magistratus, et potestates,
nolite soliciti esse qualiter, aut quid respon-
deatis, aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus 12
docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos
dicere. Ait autem ei quidam de turba: 13
Magister, dic fratri meo ut dividat mecum here-
ditatem. At ille dixit illi: Homo, quis me con- 14
stituit iudicem, aut divisorem super vos?
Dixitque ad illos: Videte, et cavete ab omni 15
avaritia: quia non in abundantia cuiusquam
vita eius est ex his quae possidet. Dixit autem 16
similitudinem ad illos, dicens: Hominis cuius-
dam divitis uberes fructus ager attulit: et 17
cogitabat intra se dicens: Quid faciam, quia
non habeo quo congregem fructus meos? Et 18
dixit: Hoc faciam: Destruam horrea mea, et
maiora faciam: et illuc congregabo omnia,
quae nata sunt mihi, et bona mea, ' et dicam 19
animae meae: Anima, habes multa bona po-
sita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe,
epulare. Dixit autem illi Deus: Stulte, hac 20
nocte animam tuam repetunt a te: quae autem

---

[9] 9, 26.
[10] Mt 12, 32. Mc 3, 28—29.
[11] 21, 14—15. Mt 10, 19—20. Mc 13, 11.
[14] Act 7, 27.
[15] 1 Tim 6, 9—10.
[19] Jc 4, 13—14. Sir 11, 19.
[20] Heb 9, 27. Sap 15 8.

21 parasti, cuius erunt? Sic est qui sibi thesauri-
22—31: Mt 6,25—33. 22 zat, et non est in Deum dives. Dixitque ad
discipulos suos: Ideo dico vobis: Nolite soliciti
esse animae vestrae quid manducetis: neque
23 corpori quid induamini. Anima plus est quàm
esca, et corpus plus quàm vestimentum.
24 Considerate corvos quia non seminant, neque
metunt, quibus non est cellarium, neque
horreum, et Deus pascit illos. Quanto magis
25 vos pluris estis illis? Quis autem vestrum
cogitando potest adiicere ad staturam suam
26 cubitum unum? Si ergo neque quod minimum
est potestis, quid de ceteris soliciti estis?
27 Considerate lilia quomodo crescunt: non
laborant, neque nent: dico autem vobis, nec
Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut
28 unum ex istis. Si autem foenum, quod hodie
est in agro, et cras in clibanum mittitur, Deus
sic vestit: quanto magis vos pusillae fidei?
29 Et vos nolite quaerere quid manducetis, aut
30 quid bibatis: et nolite in sublime tolli: haec
enim omnia gentes mundi quaerunt. Pater
autem vester scit quoniam his indigetis.
31 Verumtamen quaerite primum regnum Dei, et
iustitiam eius: et haec omnia adiicientur vobis.
32 Nolite timere pusillus grex, quia complacuit
33—34: Mt 6,20. 21. 33 patri vestro dare vobis regnum. Vendite quae
possidetis, et date eleemosynam. Facite vobis
sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non
deficientem in caelis: quo fur non appropiat,
35—46: Mt 24,42—51 34 neque tinea corrumpit. Ubi enim thesaurus
35 vester est, ibi et cor vestrum erit. Sint lumbi

---

[21] Mt 6, 20.
[24] Ps 146, 9. Rm 1, 20.
[27] Rm 1, 20.
[32] 22, 29. Is 41, 14.
[33] 16, 9; 18, 22.
[35] Ex 12, 11. 1 Pt 1, 13.

ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων 21
ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν. Εἶπεν δὲ 22 22—31: Mt 6,25—33
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν·
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώ-
ματι τί ἐνδύσησθε. ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν 23
τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατα- 24
νοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀπο-
θήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον
ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν 25
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, 26
τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; κατανοήσατε τὰ 27
κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ 28
τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί 29
φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· ταῦτα 30
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν·
ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων· [1] *πλὴν* 31
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προσ-
τεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· 32
ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν
βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ 33 33.34: Mt 6,20.21.
δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς
διαφθείρει· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, 34
ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν ὑμῶν 35 35—46 Mt 24,42—51

21 om. vers. D a b | *22* om. *ειπεν — αυτου* Tat 245 *24* *τους κορ.*] *τα πετεινα του ουρανου* Tat D e f l r[1] *θεριζ.*] + *ουδε συναγουσιν εις αποθηκας* Tat 157 *ποσω μαλλον*] *ουχι* Tat D c e ff[2] i l | *25* om. *μεριμνων* D om. *ενα* ℵ* B D ff[2] i l | *26* inc. *και περι των λοιπων τι* D vet. lat | *28* om. *ουτως* sy[cs] | *30* om. *του κοσμου* W 270. 579 al. l | *31* *ζητειτε*] + *πρωτον* Tat 28 i

αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
Mt 25,1—13. 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις
τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γά-
μων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοί-
37 ξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς
ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς
38 καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. κἂν ἐν τῇ
δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ
39 οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ
γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἀφ-
40 ῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς
41 τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ
Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην
42 λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; καὶ εἶπεν ὁ κύριος·
τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν
καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ
43 τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος
ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ
44 εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κατα-
45 στήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχε-
σθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκε-
46 σθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
47 τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ

35 καιομ.] + in manibus vestris c ff² Cypr | 38 inc. και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτως ποιουντας μακαριοι εισιν οτι ανακλινει αυτους και διακονησει αυτοις καν (D c e) 1. 118. 209 vet. lat syᶜ | 39 om. εγρηγ. αν και ℵ* D e i syᶜˢ | 40 om. vers. 1. 118. 209 | 41 om. η και πρ. παντ. D | 42 φρον.] + και αγαθος Tat D c e syᶜ | 44 αληθ.] αμην D 251 c | 46 του δουλ. εκ.] αυτου D c e

vestri praecincti, et lucernae ardentes in mani-
bus vestris, et vos similes hominibus ex- 36 Mt 25,1–13.
pectantibus dominum suum quando revertatur
a nuptiis: ut, cum venerit, et pulsaverit, con-
festim aperiant ei. Beati servi illi, quos cum 37
venerit dominus, invenerit vigilantes: amen
dico vobis, quòd praecinget se, et faciet illos
discumbere, et transiens ministrabit illis. Et 38
si venerit in secunda vigilia, et si in tertia
vigilia venerit, et ita invenerit, beati sunt
servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret 39
paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret
utique, et non sineret perfodi domum suam.
Et vos estote parati: quia qua hora non 40
putatis, Filius hominis veniet. Ait autem 41
ei Petrus: Domine, ad nos dicis hanc para-
bolam: an et ad omnes? Dixit autem Do- 42
minus: Quis, putas, est fidelis dispensator,
et prudens, quem constituit Dominus supra
familiam suam, ut det illis in tempore
tritici mensuram? Beatus ille servus, quem 43
cum venerit Dominus, invenerit ita fa-
cientem. Vere dico vobis, quoniam supra 44
omnia, quae possidet, constituet illum. Quòd 45
si dixerit servus ille in corde suo: Moram
facit dominus meus venire: et coeperit per-
cutere servos, et ancillas, et edere, et bibere,
et inebriari: veniet dominus servi illius 46
in die, qua non sperat, et hora, qua nescit,
et dividet eum, partemque eius cum
infidelibus ponet. Ille autem servus, qui 47

---

[37] J 13, 4.
[39] 1 Thess 5, 2.
[42] 2 Tim 2, 15. 1 Pt 4, 10.
[44] Mt 25, 21.
[47] Jc 4, 17.

cognovit voluntatem domini sui, et non
praeparavit, et non fecit secundum volun-
48 tatem eius, vapulabit multis: qui autem non
cognovit, et fecit digna plagis, vapulabit
paucis. Omni autem, cui multum datum est,
multum quaeretur ab eo: et cui commenda-
49 verunt multum, plus petent ab eo. Ignem
veni mittere in terram, et quid volo nisi ut
50 accendatur? Baptismo autem habeo bapti-
zari: et quomodo coarctor usquedum perfi-
51—53: 51 ciatur? Putatis quia pacem veni dare in
t 10,34—36. terram? Non, dico vobis, sed separationem:
52 erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi,
53 tres in duos, et duo in tres ¹ dividentur: pater
in filium, et filius in patrem suum, mater in
filiam, et filia in matrem, socrus in nurum
54 suam, et nurus in socrum suam. Dicebat
autem et ad turbas: Cum videritis nubem
orientem ab occasu, statim dicitis: Nimbus
55 venit: et ita fit. et cum austrum flantem,
56 dicitis: Quia aestus erit: et fit. Hypocritae
faciem caeli, et terrae nostis probare: hoc
57 autem tempus quomodo non probatis? Quid
autem et a vobis ipsis non iudicatis quod
58 iustum est? Cum autem vadis cum adver-
sario tuo ad principem, in via da operam
liberari ab illo, ne forte trahat te ad iudicem,
et iudex tradat te exactori, et exactor mittat
59 te in carcerem. Dico tibi, non exies inde,
donec etiam novissimum minutum reddas.

---

[50] Mc 10, 38. Mt 26, 38. J 12, 27.
[53] Mich 7, 6.
[54] Mt 16, 2—3.
[58] Mt 5, 25—26.

γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοι-
μάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσε-
ται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια 48
πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη
πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ ᾧ
παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐ-
τόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί 49
θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτι- 50
σθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.
δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ 51 **51—53:** Mt 10,34—36
γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. ἔσον- 52
ται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ δια-
μεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρι-
σὶν ˡ διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς 53
ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ
ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐ-
τῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν. Ἔλεγεν 54
δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλ-
λουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος
ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· καὶ ὅταν νότον 55
πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρα- 56
νοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς
οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε 57
τὸ δίκαιον; ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντι- 58
δίκου σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
ἀπηλλάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ
πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.
λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ 59
ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

---

47 om. *ετοιμ. η* D 844 | om. *η ποιησ.* Tat L W 13 vet. lat sy | *48 ω παρεθ.— αυτον*] cui plus dignitatis adscribitur plus de illo exigetur servitutis l Cypr | *49* inc. *ουκ οιδατε οτι πυρ* X 213 b e ff² l fuld | *50* om. *δε* Tat L 28. 64 c ff² i l q sy² | *51 δουναι*] *ποιησαι* D e sy^c | *53 μητηρ*] mulier e sy^c | *56* om. *πως* D c e i sy^{cs} | *ουκ οιδατε δοκιμαζειν* ℵ B L Θ 33 (429 ff² l) | *57* om. vers. 713 | om. *τι δε* D sy^c | *59* om. *και* D 713 e f i sy | *λεπτ.*] *κοδραντην* D vet. lat sy Marcion

13 *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα
2 Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλι-
λαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλι-
3 λαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; οὐχί,
λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες
4 ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτὼ ἐφ'
οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπ-
έκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγέ-
νοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατ-
5 οικοῦντας Ἱερουσαλήμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ'
ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.
6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. συκῆν εἶχέν
τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ
ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν.
7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ
ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα
8 τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος,
ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια,
9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ
μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.
10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν
11 τοῖς σάββασιν. καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα
ἀσθενείας ἔτη δέκα ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα
καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.
12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν
αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου,
13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα
14 ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς*

13,*3* om. *αλλ* Tat 280 vet. lat | om. *παντες* ff² l r² | *4* om. *αυτοι* Tat D e sy | *5* om. *αλλ* Tat 13. 826 c e ff² i l q | om. *παντες* ff² i l sy^cs Marcion | *6 παραβ.*] + *αυτοις* Tat a | *6 ουχ ηυρεν . . . δε*] *μη ευρων* D 157 e l | *7 ευρισκω*] + *φερε την αξινην* D | *8 τουτον τον ενιαυτον* D arm | *κοπρ.*] *κοφινον κοπριων* D vet. lat | *12* om. *προσεφωνησεν και* D e

Aderant autem quidam ipso in tempore, 13
nunciantes illi de Galilaeis, quorum sanguinem
Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et re- 2
spondens dixit illis: Putatis quòd hi Galilaei
prae omnibus Galilaeis peccatores fuerint,
quia talia passi sunt? Non, dico vobis: sed 3
nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter
peribitis. Sicut illi decem et octo, supra quos 4
cecidit turris in Siloe, et occidit eos: putatis
quia et ipsi debitores fuerint praeter omnes
homines habitantes in Ierusalem? Non, 5
dico vobis: sed si poenitentiam non egeritis,
omnes similiter peribitis. Dicebat autem 6
et hanc similitudinem: Arborem fici habe-
bat quidam plantatam in vinea sua, et venit
quaerens fructum in illa, et non invenit. Dixit 7
autem ad cultorem vineae: Ecce anni tres sunt
ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac,
et non invenio: succide ergo illam: ut quid
etiam terram occupat? At ille respondens, 8
dicit illi: Domine dimitte illam et hoc anno,
usque dum fodiam circa illam, et mittam
stercora: et siquidem fecerit fructum: sin 9
autem, in futurum succides eam.

Erat autem docens in synagoga eorum sab- 10
batis. Et ecce mulier, quae habebat spiritum 11
infirmitatis annis decem et octo: et erat incli-
nata, nec omnino poterat sursum respicere.
Quam cum videret Iesus, vocavit eam ad se, 12
et ait illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate
tua. Et imposuit illi manus, et confestim 13
erecta est, et glorificabat Deum. Respondens 14

---

13 [1] Act 5, 37 | [2] J 9, 2 | [3] Ps 7, 13 | [6] 3, 9. Mt 3, 10; 21, 19. Mc 11, 13 | [8] 2 Pt 3, 9. 15 | [13] Mc 7, 32 | [14] Ex 20, 9. Deut 5, 13.

autem archisynagogus, indignans quia sabbato
curasset Iesus: dicebat turbae: Sex dies sunt,
in quibus oportet operari: in his ergo venite,
15 et curamini, et non in die sabbati. Respon-
dens autem ad illum Dominus dixit: Hypo-
critae, unusquisque vestrum sabbato non
solvit bovem suum, aut asinum a praesepio, et
16 ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahae,
quam alligavit satanas, ecce decem et octo
annis non oportuit solvi a vinculo isto die
17 sabbati? Et cum haec diceret, erubescebant
omnes adversarii eius: et omnis populus
gaudebat in universis, quae gloriose fiebant ab
18—21: Mt 13,31—33 Mc 4,30—32
18 eo. Dicebat ergo: Cui simile est regnum
19 Dei, et cui simile aestimabo illud? Simile est
grano sinapis, quod acceptum homo misit
in hortum suum, et crevit, et factum est in
arborem magnam: et volucres caeli requie-
20 verunt in ramis eius. Et iterum dixit: Cui
21 simile aestimabo regnum Dei? Simile est
fermento, quod acceptum mulier abscondit
in farinae sata tria, donec fermentaretur
totum.
22 Et ibat per civitates, et castella docens,
23 et iter faciens in Ierusalem. Ait autem illi
quidam: Domine, si pauci sunt, qui salvan-
24 tur? Ipse autem dixit ad illos: Contendite
intrare per angustam portam: quia multi, dico
25 vobis, quaerent intrare, et non poterunt. Cum
autem intraverit paterfamilias, et clauserit

---

[15] 14, 5.
[16] 19, 9. Act 3, 25.
[19] Dan 4, 9. 18. Ez 17, 23; 31, 6.
[22] 9, 51.
[24] Mt 7, 13—14. Phil 3, 12. 1 Tim 6, 12.
[25] Mt 25, 11—12.

δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββά-
τῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι
ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐ-
ταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ 15
κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ
σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην 16
δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατα-
νᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι
ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο 17
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις
ὑπ᾽ αὐτοῦ. Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ 18 18—21: Mt 13,31—33 Mc 4,30—32.
βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;
ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω- 19
πος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ
ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν 20
τοῦ θεοῦ; ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ 21
ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυ-
μώθη ὅλον.

Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας δι- 22
δάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα.
Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; 23
ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ¹ ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν 24
διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ἀφ᾽ 25
οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν

14 > ελεγ. τω οχλ. οτι εν σαββ. εθ. ο ιησ. D a e | *15* υποκριτα D V X al. f l sy | *17* om. ταυτα λεγ. αυτου D e | κατησχυνθησαν D e | om. παντες D b e ff² i l q | εν πασιν οις εθεωρουν ενδοξοις υπ αυτου γινομενοις D vet. lat | *19* om. μεγα ℵ B D L 251 a b e ff² i l sy^cs | *20* inc. η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην D (a a²) | *24* ουκ ισχ.] ουχ ευρησουσιν Tat D 1093

θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν
τὴν θύραν λέγοντες· κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν·
καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν
26 ἐστέ. τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν
σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν
27 ἐδίδαξας· ' καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν οὐκ οἶδα πόθεν
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδι-
28.29. Mt 8,11.12. 28 κίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.
29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ
βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ
30 βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ
ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται
31 ἔσχατοι. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες
Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου
32 ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀπο-
τελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦ-
33 μαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ
ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
34.35: Mt 23,37—39. 34 την ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. Ἰερουσαλὴμ
Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας
καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν
τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυ-
35 γας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ
οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως

---

25 om. εξω εσταναι και ℵ* | om. την θυραν 2° D 472 a a[2] b q sy[pal] | om. κυριε 2° ℵ B L 157 a c e ff[2] g[1.2] l vg | *26* λεγειν] + κυριε D 1604 | *27* ουκ οιδα — εστε] ουδεποτε ειδον υμας D e | *28* προφ.] + introeuntes vet. lat | *31* ημερα] ωρα ℵ A B* D L R X al. | των φαρισαιων Tat D 1604 lat sy[cs] | *32* om. τελειουμαι — *33* εχομ. 579 | *33* om. πλην — πορευεσθαι 69. 80 il (πορευεσθε b c ff[2] r[1]) | om. αυριον και ℵ* | *35* υμων] + ερημος D E G H al. 33 vet. lat[pler] sy[cp] | με] + απαρτι Tat D[gr] Θ

ostium, incipietis foris stare, et pulsare
ostium, dicentes: Domine, aperi nobis: et re-
spondens dicet vobis: Nescio vos unde sitis:
[1] tunc incipietis dicere: Manducavimus coram 26
te, et bibimus, et in plateis nostris docuisti. Et 27
dicet vobis: Nescio vos unde sitis: discedite
a me omnes operarii iniquitatis. Ibi erit fletus, 28 28. 29: Mt 8,11.12.
et stridor dentium: cum videritis Abraham,
et Isaac, et Iacob, et omnes Prophetas in
regno Dei, vos autem expelli foras. Et venient 29
ab Oriente, et Occidente, et Aquilone, et
Austro, et accumbent in regno Dei. Et ecce 30
sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi
qui erunt novissimi. In ipsa die accesserunt 31
quidam Pharisaeorum, dicentes illi: Exi,
et vade hinc: quia Herodes vult te occidere.
Et ait illis: Ite, et dicite vulpi illi: Ecce 32
eiicio daemonia, et sanitates perficio hodie,
et cras, et tertia die consummor. Verum- 33
tamen oportet me hodie et cras et sequenti
die ambulare: quia non capit prophetam
perire extra Ierusalem. Ierusalem, Ieru- 34 34. 35: Mt 23,37—39.
salem, quae occidis Prophetas, et lapidas
eos, qui mittuntur ad te, quoties volui con-
gregare filios tuos quemadmodum avis nidum
suum sub pennis, et noluisti? Ecce relin- 35
quetur vobis domus vestra deserta. Dico
autem vobis, quia non videbitis me donec

---

[26] Mt 7, 22. 23.
[27] Ps 6, 9.
[29] Mal 1, 11. Is 49, 12; 59, 19. Ps 106, 3. L 14, 15.
[30] Mt 19, 30.
[35] Jr 22, 5; 12, 7. Ps 68, 26; 117, 26. L 19, 38.

veniat cum dicetis: Benedictus, qui venit in
nomine Domini.
14 Et factum est cum intraret Iesus in do-
mum cuiusdam principis Pharisaeorum sab-
bato manducare panem, et ipsi observabant
2 eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat
3 ante illum. Et respondens Iesus dixit ad
Legisperitos, et Pharisaeos, dicens: Si licet
4 sabbato curare? ' At illi tacuerunt. Ipse vero
5 apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et
respondens ad illos dixit: Cuius vestrum
asinus, aut bos in puteum cadet, et non
6 continuo extrahet illum die sabbati? Et
7 non poterant ad haec respondere illi. Dice-
bat autem et ad invitatos parabolam, in-
tendens quomodo primos accubitus eligerent,
8 dicens ad illos: Cum invitatus fueris ad
nuptias, non discumbas in primo loco, ne
9 forte honoratior te sit invitatus ab illo, ' et
veniens is, qui te et illum vocavit, dicat tibi:
Da huic locum: et tunc incipias cum rubore
10 novissimum locum tenere. sed cum vocatus
fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut,
cum venerit qui te invitavit, dicat tibi:
Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria
11 coram simul discumbentibus: quia omnis,
qui se exaltat, humiliabitur: et qui se hu-
12 miliat, exaltabitur. Dicebat autem et

14 [1] 6, 6—11; 11, 37.
[5] 13, 15. Mt 12, 11.
[7] Mt 23, 6.
[8] Prov 25, 6.
[11] 18, 14. Mt 23, 12.

ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν **14**
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ
φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι
αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς 2
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 3
εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων·
ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ 4
ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ
ἀπέλυσεν. καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν 5
υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως
ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς 6
ταῦτα. Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους 7
παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξ-
ελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· ὅταν κληθῇς ὑπό 8
τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτο-
κλισίαν, μή ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος
ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας 9
ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ
αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' 10
ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον
τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι·
φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι.
ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ 11
ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγεν δὲ καὶ 12

---

35 om. *ηξει οτε* ℵBKL al. 1. 69 ei sy^{p} | *ηξει*] + *η ημερα* abf sy^{c} | **14**,*2* om. *τις* Tat D 1. 131 bcff^{2}ilq sy^{s} | *3* om. *λεγων* Dabfqr^{1} sy | *4* *επιλ.*] + *της χειρος αυτου* ar^{1} | *5* *υιος*] *ονος* ℵKLXΠ 1. 33. 69 abcil vg, *προβατον* D | ⟩ *εμπεσειται τη ημ. τ. σαββ. και ουκ ευθ.* D sy | *6* *οι δε ουκ απεκριθησαν πρ. τ.* D 47 (e) | *8* om. *υπο τινος* D lat^{pler} sy^{cs} | om. *εις γαμους* b sa | *η — αυτου*] *ηξει* D, om. *κεκλημ. υπ αυτου* Tat sy^{c} (vet. lat) | *9* *αρξη*] *εση* De sy^{cs} | *10* om. *πορευθεις* D 251 e

τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖ-
πνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελ-
φούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας
πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε
13 *καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. ἀλλ' ὅταν δοχὴν*
ποιῇς, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυ-
14 *φλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντ-*
αποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ
15 *ἀναστάσει τῶν δικαίων. Ἀκούσας δέ τις τῶν*
συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος
ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
16—24: Mt 22,2—10. 16 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον*
17 *μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, ˈκαὶ ἀπέστειλεν τὸν*
δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς
κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν
18 *πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραι-*
τεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα,
καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ
19 *σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν·*
ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκι-
μάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.
20 *καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο*
21 *οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος*
ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργι-
σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ·
ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ
22 *τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν*
ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι
23 *τόπος ἐστίν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦ-*
λον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ
ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος·

---

12 om. *αριστ. η* sy[s] | om. *μηδε τ. συγγ. σου* D 713 a e | *γειτ.*] + *μηδε τους* D vet. lat | *16* om. *αυτω* Tat D 544 a b e | om. *μεγα* Tat X e | *17* *ερχεσθαι* ℵ A D K L W al. vg sy[cs] | om. *παντα* ℵ* B L R b c ff[2] i l q | *19* *ερωτ. — παρητ.*] *διο ου δυναμαι ελθειν* D vet. lat | *20* om. *δια τουτο* 157 a b e i q sy[cs] | *22* > factum est domine b ff[2] l q r[1] fuld | *τοπος*] locutus a b e ff[2] l r[1] fuld

ei, qui se invitaverat: Cum facis prandium,
aut coenam, noli vocare amicos tuos, neque
fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos
divites: ne forte te et ipsi reinvitent, et fiat
tibi retributio. sed cum facis convivium, 13
voca pauperes, debiles, claudos, et caecos:
et beatus eris, quia non habent retribuere 14
tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione
iustorum. Haec cum audisset quidam de simul 15
discumbentibus, dixit illi: Beatus, qui man-
ducabit panem in regno Dei. At ipse dixit 16 16–24: Mt 22,2–10
ei: Homo quidam fecit coenam magnam, et
vocavit multos. Et misit servum suum hora 17
coenae dicere invitatis ut venirent, quia
iam parata sunt omnia. Et coeperunt simul 18
omnes excusare. Primus dixit ei: Villam
emi, et necesse habeo exire, et videre illam:
rogo te habe me excusatum. Et alter dixit: 19
Iuga boum emi quinque, et eo probare
illa: rogo te habe me excusatum. Et alius 20
dixit: Uxorem duxi, et ideo non possum venire.
Et reversus servus nunciavit haec domino suo. 21
Tunc iratus paterfamilias, dixit servo suo:
Exi cito in plateas, et vicos civitatis: et
pauperes, ac debiles, et caecos, et claudos
introduc huc. Et ait servus: Domine, factum 22
est ut imperasti, et adhuc locus est. Et 23
ait dominus servo: Exi in vias, et sepes: et
compelle intrare, ut impleatur domus mea.

---

13 Deut 14, 29.
14 J 5, 29.
15 13, 29.
20 1 Cor 7, 33.

24 Dico autem vobis quòd nemo virorum illo-
rum, qui vocati sunt, gustabit coenam meam.
25 Ibant autem turbae multae cum eo: et
26.27: Mt 10,37.38. 26 conversus dixit ad illos: Si quis venit ad
me, et non odit patrem suum, et matrem, et
uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc
autem et animam suam, non potest meus
27 esse discipulus. Et qui non baiulat crucem
suam, et venit post me, non potest meus
28 esse discipulus. Quis enim ex vobis volens
turrim aedificare, non prius sedens computat
sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ad
29 perficiendum, ' ne, posteaquàm posuerit fun-
damentum, et non potuerit perficere, omnes,
30 qui vident, incipiant illudere ei, ' dicentes:
Quia hic homo coepit aedificare, et non
31 potuit consummare? Aut quis rex iturus
committere bellum adversus alium regem,
non sedens prius cogitat, si possit cum
decem millibus occurrere ei, qui cum viginti
32 millibus venit ad se? alioquin adhuc illo
longe agente, legationem mittens rogat ea,
33 quae pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis,
qui non renunciat omnibus, quae possidet,
34 non potest meus esse discipulus. Bonum
est sal. Si autem sal evanuerit, in quo
35 condietur? Neque in terram, neque in sterqui-
linium utile est, sed foras mittetur. Qui habet
aures audiendi, audiat.

15 Erant autem appropinquantes ei publicani,

---

[26] 18, 29—30. Deut 33, 9—10. J 12, 25.
[27] 9, 23.
[34] Mt 5, 13. Mc 9, 50.

λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων 24
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ 25
στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· εἴ τις ἔρχεται πρός 26 — 26.27 Mt 10,37.38
με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
τέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυ-
τοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι.
ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται 27
ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Τίς 28
γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ
πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει
εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέ- 29
λιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεω-
ροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν[1] *λέγοντες ὅτι* 30
οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ
ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος 31
ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθ-
ίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν
δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιά-
δων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ 32
πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ
πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ 33
ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητής. Καλὸν οὖν τὸ 34
ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ-
θήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν 35
ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
ἀκουέτω.
Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι 15

---

24 ανθρωπων Tat ℵ D e | κεκλ.] + et non venerunt al | fin.] + πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι G H X Γ Λ al. | *25* om. πολλοι D a b c e l sy[c] | *27* om. vers. M R Γ 213 al. sy[s] | *28* om. γαρ Tat a b ff[2] l q, δε D e | *29* μη ισχυση οικοδομησαι και παντ. D e r[1] | αρξ. — *30* λεγ.] μελλουσιν λεγειν D e (Tat a b c ff[2] i l q) | *30* om. οτι Tat D al. a b c e ff[2] l sy[cs] | *31* ουχι] ουκ ευθεως D | *35* αλλ εξω Tat 1012 lat sy[cs] | **15** *1* om. παντες W 237. 251 b c f l q vg sy

2 καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυ-
ζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες
ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει
3 αὐτοῖς. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν
4—7: Mt 18,12—14. 4 ταύτην λέγων· τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων
ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ
καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως [οὗ] εὕρῃ αὐτό;
5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ
6 χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φί-
λους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συγχάρητέ
μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται
ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα
ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετα-
8 νοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν
ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ
σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ
9 εὕρῃ; καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γεί-
τονας λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν
10 δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται
χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ
11 ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπεν δέ· ἄνθρω-
12 πός τις εἶχεν δύο υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος
αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον
μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
13 καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα
ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν,
καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν
14 ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο
λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς
15 ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη

3 αυτους] + ο ιησους c ff^2 r^1 sy^p | *4* απολωλ.] πλανωμενον Tat b c ff^2 i l q | *5* επιτιθ.] + αυτο Tat 700. 1093 a b e i q r^1 | om. χαιρων b ff^2 i l | *10* fin.] + μαλλον η επι ενενηκοντα εννεα δικαιους οιτινες ου χρειαν εχουσιν μετανοιας Tat 1071 | *12* om. αυτων 1038 vet. lat sy | τω πατρι] αυτω vet. lat sy^{cp} | *14* om. ισχυρα b ff^2 i l sy^s | om. και — υστερ. sy^{cs}

et peccatores ut audirent illum. Et murmu- 2
rabant Pharisaei, et Scribae, dicentes: Quia
hic peccatores recipit, et manducat cum
illis. Et ait ad illos parabolam istam, dicens: 3
Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: 4 4—7: Mt 18,12—14.
et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit
nonagintanovem in deserto, et vadit ad illam,
quae perierat, donec inveniat eam? Et cum 5
invenerit eam, imponit in humeros suos gau-
dens: et veniens domum convocat amicos, 6
et vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi
quia inveni ovem meam, quae perierat? Dico 7
vobis quòd ita gaudium erit in caelo super
uno peccatore poenitentiam agente, quàm
super nonagintanovem iustis, qui non indi-
gent poenitentia. Aut quae mulier habens 8
drachmas decem, si perdiderit drachmam
unam, nonne accendit lucernam, et everrit
domum, et quaerit diligenter, donec inveniat?
Et cum invenerit, convocat amicas, et vici- 9
nas, dicens: Congratulamini mihi quia inveni
drachmam, quam perdideram? Ita dico vobis, 10
gaudium erit coram angelis Dei super uno
peccatore poenitentiam agente. Ait autem: 11
Homo quidam habuit duos filios: [1] et dixit 12
adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi
portionem substantiae, quae me contingit.
Et divisit illis substantiam. Et non post mul- 13
tos dies, congregatis omnibus, adolescentior
filius peregre profectus est in regionem longin-
quam, et ibi dissipavit substantiam suam vi-
vendo luxuriose. Et postquam omnia consum- 14
masset, facta est fames valida in regione illa,
et ipse coepit egere. Et abiit, et adhaesit 15

---

15 [2] 5, 30; 19, 7. Gal 2, 12 | [4] Ez 34, 11. 16. L 19, 10 | [6] Rm 12, 15 | [10] Eph 3, 10 | [13] 19, 12. Prov 29, 3.

uni civium regionis illius. Et misit illum in
16 villam suam ut pasceret porcos. Et cupiebat
implere ventrem suum de siliquis, quas porci
17 manducabant: et nemo illi dabat. In se autem
reversus, dixit: Quanti mercenarii in domo
patris mei abundant panibus, ego autem hic
18 fame pereo! Surgam, et ibo ad patrem meum,
et dicam ei: Pater, peccavi in caelum, et
19 coram te: iam non sum dignus vocari filius
tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis.
20 ¦ Et surgens venit ad patrem suum. Cum
autem adhuc longe esset, vidit illum pater
ipsius, et misericordia motus est, et accurrens
cecidit super collum eius, et osculatus est
21 eum. Dixitque ei filius: Pater, peccavi in
caelum, et coram te, iam non sum dignus
22 vocari filius tuus. Dixit autem pater ad
servos suos: Cito proferte stolam primam, et
induite illum, et date annulum in manum eius,
23 et calceamenta in pedes eius: et adducite vi-
tulum saginatum, et occidite, et manducemus,
24 et epulemur: quia hic filius meus mortuus
erat, et revixit: perierat, et inventus est.
25 Et coeperunt epulari. ¦ Erat autem filius eius
senior in agro: et cum veniret, et appropin-
quaret domui, audivit symphoniam, et cho-
26 rum: et vocavit unum de servis, et interrogavit
27 quid haec essent. Isque dixit illi: Frater tuus
venit, et occidit pater tuus vitulum saginatum,
28 quia salvum illum recepit. Indignatus est
autem, et nolebat introire. Pater ergo illius
29 egressus, coepit rogare illum. At ille respondens,

---

[16] 16, 21. Prov 23, 21.
[18] Jr 3, 12—13. Ps 50, 6.
[20] 7, 6.
[24] Eph 2, 1. 5; 5, 14.
[28] Mt 20, 15.

ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους·
καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν 16
κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου
αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι 17
τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς 18
τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ 19
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν
μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα 20
ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ
δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, 21
ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι
εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ 22
πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε στο-
λὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα
εἰς τοὺς πόδας, καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν 23
σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,
ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, 24
ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραί-
νεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν 25
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκου-
σεν συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλε- 26
σάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη
ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, 27
καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευ-
τόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργίσθη 28
δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ
ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 29

---

16 γεμ. τ. κοιλ. αυτ.] *χορτασθηναι* ℵBDLR(W) 1. 13. 69 al. (a)e f sy^{c} | *17 μισθιοι*] + *εν τη οικια* sy vg^{cl} | *20 ού μακραν* PX 33 | *21* fin.] + *ποιησον με ως ενα των μισθιων σου* ℵBDUX 33. 700 al. gat | *22* om. *ταχυ* APQRΓ al. sy^{p} | *26 τι θελει τουτο ειναι* D

εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι
καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ
οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων
30 μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ κατα-
φαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας
31 αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ
32 ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει,
ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.
16 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός
τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος
διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
2 αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκο-
3 νομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. εἶπεν
δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός
μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκά-
4 πτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί
ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας
5 δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. καὶ
προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν
τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον
6 ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν
βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου
τὸ γράμμα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
7 κοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφεί-
λεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. [καὶ]
λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ γράψον
8 ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονό-

29 εριφιον B, + εξ αιγων D sa | ευφρ.] αριστησω D | 30 τω δε υιω σου τω καταφαγοντι . . . και ελθοντι D e sy$^{(cs)}$ | σου τον βιον] παντα D e (+ tua) | 31 om. τεκνον D a | ει] fuisti et es a b l q got c (eris) | 32 χαρην.] + σε 1604 r$^{1.2}$ l sy^{c} | 16,2 αυτον] + ο κυριος αυτου a c r^{1} sy | 3 οικονομος] + εκεινος 157 e sy | 6 om. καθισας ταχεως D Orig | 7 οφειλ.] + τω κυριω μου 28 a c ff^{2} sy^{cp} | αυτω] και εκεινω a b l q

dixit patri suo: Ecce tot annis servio tibi, et
numquam mandatum tuum praeterivi, et num-
quam dedisti mihi hoedum ut cum amicis meis
epularer: sed postquam filius tuus hic, qui 30
devoravit substantiam suam cum meretricibus,
venit, occidisti illi vitulum saginatum. At 31
ipse dixit illi: Fili, tu semper mecum es, et
omnia mea tua sunt: epulari autem, et 32
gaudere oportebat, quia frater tuus hic, mor-
tuus erat, et revixit: perierat, et inventus est.
Dicebat autem et ad discipulos suos: **16**
Homo quidam erat dives, qui habebat villi-
cum: et hic diffamatus est apud illum quasi
dissipasset bona ipsius. Et vocavit illum, et 2
ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem
villicationis tuae: iam enim non poteris villi-
care. Ait autem villicus intra se: Quid faciam 3
quia dominus meus aufert a me villicationem?
fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio 4
quid faciam, ut, cum amotus fuero a villica-
tione, recipiant me in domos suas. Convo- 5
catis itaque singulis debitoribus domini sui,
dicebat primo: Quantum debes domino meo?
At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque 6
illi: Accipe cautionem tuam: et sede cito,
scribe quinquaginta. Deinde alii dixit: Tu 7
vero quantum debes? Qui ait: Centum
coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, et
scribe octoginta. Et laudavit dominus villi- 8

---

[31] J 17, 10.
16 [3] 18, 4.
[8] 18, 6; 20, 34. Eph 5, 8. 1 Thess 5, 5.

cum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia
filii huius saeculi prudentiores filiis lucis in
9 generatione sua sunt. Et ego vobis dico: facite
vobis amicos de mammona iniquitatis: ut,
cum defeceritis, recipiant vos in aeterna
10 tabernacula. Qui fidelis est in minimo, et in
maiori fidelis est: et qui in modico iniquus
11 est, et in maiori iniquus est. Si ergo in
iniquo mammona fideles non fuistis: quod
12 verum est, quis credet vobis? Et si in alieno
fideles non fuistis: quod vestrum est, quis
13 dabit vobis? Nemo servus potest duobus
dominis servire: aut enim unum odiet, et
alterum diliget: aut uni adhaerebit, et alterum
contemnet: non potestis Deo servire, et mam-
14 monae. Audiebant autem omnia haec Phari-
15 saei, qui erant avari: et deridebant illum. Et
ait illis: Vos estis, qui iustificatis vos coram
hominibus: Deus autem novit corda vestra:
quia quod hominibus altum est, abominatio
16 est ante Deum. Lex, et prophetae usque ad
Ioannem: ex eo regnum Dei evangelizatur, et
17 omnis in illud vim facit. Facilius est autem
caelum, et terram praeterire, quàm de Lege
18 unum apicem cadere. Omnis, qui dimittit
uxorem suam, et alteram ducit, moechatur: et
19 qui dimissam a viro ducit, moechatur. Homo
quidam erat dives, qui induebatur purpura,
et bysso: et epulabatur quotidie splendide.
20 Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus,

---

[9] 14, 14. Mt 6, 20; 10, 40; 19, 21.
[10] 19, 17. Mt 25, 21.
[13] Mt 6, 24.
[14] Mt 23, 14.
[15] 18, 9—14. Mt 23, 28. Ps 7, 10. Prov 6, 16—17.
[16] Mt 11, 12—13.
[17] Mt 5, 18.
[18] Mt 5, 32; 19, 9.

μον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν.
Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους 9
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ
δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς 10
ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ
ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, 11
τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ 12
ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς
δώσει ὑμῖν; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις 13
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου κατα-
φρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μα-
μωνᾷ. Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρι- 14
σαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήρι-
ζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαι- 15
οῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ
θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν
ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ 16
τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς
εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν 17
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν
κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα 18
αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπο-
λελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. Ἄνθρω- 19
πος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορ-
φύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν
λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος 20

---

8 οτι] **διο λεγω υμιν** D(a r[1]), **ειπεν δε προς τους μαθητας αυτου** vet. lat | *τ. γεν. τ. εαυτ.]* **ταυτην την γενεαν** vet. lat (Tat 472 א*) | *9* **του αδικου μαμωνος** D a | *10 ελαχ. 1°]* **ολιγω** Tat d e f | *ελαχ. 2°]* **ολιγω** Tat D 1. 118 lat | *12 υμετ.]* **εμον** 157 e i l Marcion | *17 τ. νομου]* **των λογων μου** Marcion | *18* om. **απο ανδρος** D 28 sy | *19* inc. **ειπεν δε και ετεραν παραβολην** D | *πλουσ.]* + cui nomen phinees sa

ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος
21 *καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπ-*
τόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ
καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 *ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχ-*
θῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον
Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη.
23 *καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,*
ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρό-
24 *θεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ*
αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με
καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ
δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσ-
25 *σάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπεν*
δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ
ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυ-
26 *νᾶσαι. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ*
ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες
διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ
27 *οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπεν δέ·*
ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν
28 *οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ-*
φούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
29 *λέγει δὲ [αὐτῷ] Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ*
30 *τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν·*
οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πο-
31 *ρευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. εἶπεν δὲ αὐτῷ·*
εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

---

21 *χορτ.*] *γεμισαι την κοιλιαν αυτου* sy bo *απο* 1°] + *των ψιχιων* A(D)PXΓ al. a vg sy^p | *23* inc. *επαρας δε* c e l r^1 vg, om. *και* 1° ℵ* ff^2 i q | fin.] + *αναπαυομενον* DΘ b c e q r^1 | *24* *και* 3°] *ινα* vet. lat | *26* om. *ενθεν* DW c e | *προς ημας*] *ωδε* D lat | *27* *πατερ*] + *αβρααμ* DNX 579 sy^{pal} | om. *αυτον* vet. lat | *31* *αναστ.*] *πορευθη* 245 (69) a ff^2 i r^1 sy^s. + *και απελθη προς αυτους* D (vet. lat) | *πεισθ.*] *πιστευσουσιν* DW 157 lat sy, + *αυτω* c l i sy

qui iacebat ad ianuam eius, ulceribus plenus,
cupiens saturari de micis, quae cadebant de 21
mensa divitis, et nemo illi dabat: sed et canes
veniebant, et lingebant ulcera eius. Factum 22
est autem ut moreretur mendicus, et portaretur
ab Angelis in sinum Abrahae. Mortuus est
autem et dives, et sepultus est in inferno.
Elevans autem oculos suos, cum esset in tor- 23
mentis, vidit Abraham a longe, et Lazarum
in sinu eius: et ipse clamans dixit: Pater 24
Abraham, miserere mei, et mitte Lazarum ut
intingat extremum digiti sui in aquam ut
refrigeret linguam meam, quia crucior in
hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili, 25
recordare quia recepisti bona in vita tua, et
Lazarus similiter mala: nunc autem hic
consolatur, tu vero cruciaris. et in his omnibus 26
inter nos, et vos chaos magnum firmatum est:
ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non
possint, neque inde huc transmeare. Et ait: 27
Rogo ergo te pater ut mittas eum in domum
patris mei. habeo enim quinque fratres, ut 28
testetur illis, ne et ipsi veniant in hunc locum
tormentorum. Et ait illi Abraham: Habent 29
Moysen, et prophetas: audiant illos. At ille 30
dixit: Non, pater Abraham: sed si quis ex
mortuis ierit ad eos, poenitentiam agent. Ait 31
autem illi: Si Moysen, et prophetas non
audiunt, neque si quis ex mortuis resur-
rexerit, credent.

---

21 Mt 15, 27. L 15, 16.
22 Heb 1, 14.
25 6, 24.
29 2 Tim 3, 16.
31 J 5, 46; 11, 45--53.

17 Et ait ad discipulos suos: Impossibile
est ut non veniant scandala: vae autem illi,
2 per quem veniunt. Utilius est illi si lapis
molaris imponatur circa collum eius, et proii-
ciatur in mare, quàm ut scandalizet unum de
3 pusillis istis. Attendite vobis: Si peccaverit
in te frater tuus, increpa illum: et si poeni-
4 tentiam egerit, dimitte illi. Et si septies in
die peccaverit in te, et septies in die con-
versus fuerit ad te, dicens: Poenitet me, di-
5 mitte illi. Et dixerunt Apostoli Domino:
6 Adauge nobis fidem. Dixit autem Dominus:
Si habueritis fidem, sicut granum sinapis,
dicetis huic arbori moro: Eradicare, et trans-
7 plantare in mare: et obediet vobis. Quis
autem vestrum habens servum arantem aut
pascentem, qui regresso de agro dicat illi:
8 Statim transi, recumbe: et non dicat ei: Para
quod coenem, et praecinge te, et ministra mihi
donec manducem, et bibam, et post haec tu
9 manducabis, et bibes? Numquid gratiam
habet servo illi, quia fecit quae ei impera-
10 verat? Non puto. Sic et vos cum feceritis
omnia, quae praecepta sunt vobis, dicite:
Servi inutiles sumus: quod debuimus facere,
fecimus.

11 Et factum est, dum iret in
Ierusalem, transibat per mediam

17 [2] Mt 18, 6—7.
[3] Mt 18, 15.
[4] Mt 18, 21—22.
[5] Mc 9, 24.
[6] Mt 13, 31; 17, 20; 21, 21.
[11] 9, 51; 13, 22.

*Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκ- 17
τόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ
δι' οὗ ἔρχεται· λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς 2
περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρρι-
πται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν
μικρῶν τούτων ἕνα. ¹ προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν 3
ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ
ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς 4
ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ
πρὸς σὲ λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. Καὶ 5
εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν
πίστιν. εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς 6
κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ
ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον 7
ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι
ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν
ἀνάπεσε, ¹ ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί 8
δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως
φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ
πίεσαι σύ; μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν 9
τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ. ¹ οὕτως καὶ ὑμεῖς, 10
ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε
ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι
πεποιήκαμεν.*

*Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς 11
Ἰερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον*

17, *1* ουαι δε] πληιν ουαι ℵBDL vet. lat sy^{cs} | ερχ.] + το σκανδαλον Tat sy^{c} | *2* λυσ.] συμφερει D e | περιεκειτο Tat D e sy^{cs} | ει] + ουκ εγεννηθη και vet. lat Marcion | εριπτο D a | *4* om. προς σε ΓΔΛ al. f i | *5* τω κυρ.] κυριε b c e ff^{2} q r^{1} | *6* om. ο κυριος D vet. lat sy | αν 1°] + τω ορει (τουτω) μεταβα εντευθεν (εκει) και μετεβαινεν και D (sy^{c}) | τη συκ.] arbori c e ff^{2} l s | *7* ποιμ.] + προβατα vet. lat sy | μη ερει D e l Hil sy^{cs} | om. ευθεως X 213 b ff^{2} l q sy^{pal} | *8* om. ουχι D (αλλα) vet. lat sy | *9* om. ου δοκω ℵBLX 157 al. a e sy^{cs} | *10* om. ουτως b ff^{2} i q | om. παντα ℵ* 579 vet. lat sy^{cs} | παντα—υμιν] οσα λεγω D | *11* om. εγενετο Tat sy^{cs}

12 *Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου*
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα
13 *λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, ' καὶ αὐτοὶ*
ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον
14 *ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπι-*
δείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν
15 *τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ*
αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς
16 *μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ*
πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν
17 *αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς*
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν;
18 *οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες*
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;
19 *καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου*
σέσωκέν σε.
20 *Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε*
ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς
καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ
21 *παρατηρήσεως, ' οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἤ· ἰδοὺ*
ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν
22 *ἐστιν. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται*
ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ
23 *τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν*
ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ [ἤ] ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μηδὲ
24 *διώξητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ*
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει,
οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
25 *αὐτοῦ. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ*

11 γαλ.] + et iericho vet. lat sy^c | *12 απηντ.*] οπου ησαν D e, om. sy^cs | *13* om. αυτοι D lat sy | ηρ. φων.] εκραξαν φωνη μεγαλη D e | *14 αυτοις*] + τεθεραπευεσθε D | *15 ιαθη*] εκαθερισθη D 157 al. vg sy | *16* om. ευχ. αυτω D | *17 ουχι οι*] ουτοι D(W) vet. lat sy^cs | *18* (εξ αυτων) ουδεις ευρεθη υποστρεφων ος δωσει δ. Tat D lat sy^cs | *21 εκει*] + μη πιστευσητε D | *23* om. η D^gr K L X W Π 33 al. e q | *24* om. εις την υπ ουρ. D 213. 700 al. a c ff^2 l r^1 s | om. λαμπει a c ff^2 l r^1 sy^cs | *ο υιος—αυτου*] η ημερα του υιου τ. ανθρ. Tat sy^cs (B D vet. lat^pler)

Samariam, et Galilaeam. Et cum ingrederetur 12
quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri
leprosi, qui steterunt a longe: et levaverunt 13
vocem, dicentes: Iesu praeceptor, miserere
nostri. Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos 14
sacerdotibus. Et factum est, dum irent,
mundati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit 15
quia mundatus est, regressus est, cum magna
voce magnificans Deum, et cecidit in faciem 16
ante pedes eius, gratias agens: et hic erat
Samaritanus. Respondens autem Iesus, dixit: 17
Nonne decem mundati sunt? et novem ubi
sunt? Non est inventus qui rediret, et daret 18
gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi: 19
Surge, vade: quia fides tua te salvum fecit.

Interrogatus autem a Pharisaeis: Quando 20
venit regnum Dei? respondens eis, dixit:
Non venit regnum Dei cum observatione:
neque dicent: Ecce hic, aut ecce illic. 21
Ecce enim regnum Dei intra vos est.
Et ait ad discipulos suos: Venient dies 22
quando desideretis videre unum diem Filii
hominis, et non videbitis. Et dicent vobis: 23
Ecce hic, et ecce illic. Nolite ire, neque
sectemini. nam, sicut fulgur coruscans de 24
sub caelo in ea, quae sub caelo sunt,
fulget: ita erit Filius hominis in die sua.
Primum autem oportet illum multa pati, et 25

---

[12] Lev 13, 45—46.
[14] 5, 14. Lev 13, 49; 14, 2—3.
[16] Mt 26, 39.
[19] 7, 50.
[20] J 3, 3; 18, 36.
[21] Mt 24, 23. J 1, 26; 12, 35.
[23] 21, 8.
[24] Mt 24, 26—27.
[25] 9, 22.

26 reprobari a generatione hac. Et sicut factum
est in diebus Noe, ita erit et in diebus Filii
27 hominis. Edebant, et bibebant: uxores duce-
bant, et dabantur ad nuptias, usque in diem,
qua intravit Noe in arcam: et venit diluvium,
28 et perdidit omnes. Similiter sicut factum est
in diebus Lot: Edebant, et bibebant: eme-
bant, et vendebant: plantabant, et aedifica-
29 bant: qua die autem exiit Lot a Sodomis, pluit
ignem, et sulphur de caelo, et omnes perdidit:
30 secundum haec erit qua die Filius hominis
31 revelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto,
et vasa eius in domo, ne descendat tollere
illa: et qui in agro, similiter non redeat retro.
32/33 Memores estote uxoris Lot. Quicumque quae-
sierit animam suam salvam facere, perdet
illam: et quicumque perdiderit illam, vivi-
34 ficabit eam. Dico vobis: in illa nocte erunt
duo in lecto uno: unus assumetur, et alter
35 relinquetur: duae erunt molentes in unum:
36 una assumetur, et altera relinquetur: ¦ duo in
agro: unus assumetur, et alter relinquetur.
37 ¦ Respondentes dicunt illi: Ubi Domine? Qui
dixit illis: Ubicumque fuerit corpus, illuc
congregabuntur et aquilae.

18 Dicebat autem et parabolam ad illos, quo-
niam oportet semper orare et non deficere,
2 ¦ dicens: Iudex quidam erat in quadam civi-
tate, qui Deum non timebat, et hominem
3 non reverebatur. Vidua autem quaedam
erat in civitate illa, et veniebat ad eum,
4 dicens: Vindica me de adversario meo. Et
nolebat per multum tempus. Post haec autem

[26] Mt 24, 37—39 | [27] Gen 7, 7—23 | [28] Gen 18, 20 | [29] Gen 19, 15—25 | [31] Mt 24, 17—18. L 9, 62; 21, 21. Mc 13, 15—16 | [32] Gen 19, 26 | [33] 9, 24 | [34] 23, 33. 39 | [35] Mt 24, 40—41 | [37] Job 39, 30. Mt 24, 28 | **18** [1] Rm 12, 12. Col 4, 2. 1 Thess 5, 17 | [3] 1 Pt 5, 8 | [4] 16, 3.

ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ 26
καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς 27
ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν
ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοίως 28
καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον,
ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδό-
μουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, 29
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾿ οὐρανοῦ καὶ ἀπ-
ώλεσεν ἅπαντας. κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ 30
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ 31
τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ
ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. ὃς ἐὰν ζητήσῃ 32/33
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει
αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ, ζωογονήσει αὐτήν.
λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης 34
μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφ-
εθήσεται· ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, 35
ἡ μία παραλημφθήσεται ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται.
καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; 37
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ
ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.
Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν 18
πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν,
λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ 2
φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς 3
αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
μου. καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα 4

---

28 καθ. εγεν.] *και* a e s | *29* om. *δε* Tat D a e s | *30 εν τη ημ. τ. υιου τ. ανθρ. η αποκαλυφθη* D vet. lat | *31 ημερα]* hora a b c ff^{2} g^{1} l r^{1} vg sy^{cs} | *33 θελησῃ ζωογονησαι τ. ψυχ. αυτ.* D | *36 + δυο εν αγρω εις παραλημφθησεται και ο ετερος αφεθησεται* D U al. lat sy | **18**,*1* om. *αυτους* D E G H Δ al. lat | 4 *χρονον]* + *πολυν* Tat lat sy^{cpal}, + *τινα* D sa

εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι
5 *οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν*
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν,
6 *ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπεν*
δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας
7 *λέγει· ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν*
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας
8 *καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ᾽ αὐτοῖς; λέγω*
ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.
πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει
τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 *Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας*
ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας
10 *τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωποι*
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς
11 *Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος*
σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο· ὁ θεός,
εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν
ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς
12 *οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου,*
13 *ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελώνης*
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν τὸ
στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ
14 *ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιω-*
μένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ᾽ ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς
ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15—17: Mt 19,13—15. Mc 10,13—16.

15 *Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν*
ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.

---

4 ειπ. εν εαυτ.] *ηλθεν εις εαυτον και λεγει* D Vig | om. *και* 2° D vet. lat sy | *5 ταυτην*] + *απελθων* D | *6 κυριος*] *ιησους* 713 sy^{s} | *8* > *πλην αρα ο υιος* D sy$^{c\,s\,pal}$ | *9* om. *την παραβ. ταυτ.* D 472 (a c r$^{1.2}$) | *10 ο ετερ.*] *εις* D c e q | *13* om. *εις τον ουραν.* i l Orig | *κυριε ο θεος* b c ff^{2} l (Tat) | *14* om. *εις τ. οικ. αυτ.* D sa | *μαλλον παρ εκειν.* D vet. lat sy (+ *φαρισαιον* D vet. lat sy^{p}), *η γαρ εκεινος* A P Q X al. | *15 απτ.*] *ευλογη* sy^{c}

dixit intra se: Etsi Deum non timeo, nec
hominem revereor: tamen quia molesta est 5
mihi haec vidua, vindicabo illam, ne in
novissimo veniens sugillet me. Ait autem 6
Dominus: Audite quid iudex iniquitatis dicit:
Deus autem non faciet vindictam electorum 7
suorum clamantium ad se die ac nocte, et
patientiam habebit in illis? Dico vobis quia 8
cito faciet vindictam illorum. Verumtamen
Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem
in terra?

Dixit autem et ad quosdam, qui in se 9
confidebant tamquam iusti, et aspernabantur
ceteros, parabolam istam: Duo homines ascen- 10
derunt in templum ut orarent: unus Phari-
saeus, et alter publicanus. Pharisaeus stans, 11
haec apud se orabat: Deus gratias ago tibi,
quia non sum sicut ceteri hominum: raptores,
iniusti, adulteri: velut etiam hic publicanus.
ieiuno bis in sabbato: decimas do omnium, 12
quae possideo. Et publicanus a longe stans, 13
nolebat nec oculos ad caelum levare: sed per-
cutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius
esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic 14
iustificatus in domum suam ab illo, quia omnis,
qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat
exaltabitur.

Afferebant autem ad illum et in- 15 15—17: Mt 19,13—15. Mc 10,13—16.
fantes, ut eos tangeret. Quod cum
viderent discipuli, increpabant illos.

---

[5] 11, 7—8. Mt 26, 10.
[6] 16, 8.
[8] 7, 9. Jr 5, 3.
[11] 16, 15. Is 58, 2. 3.
[12] Mt 23, 23.
[13] 5, 8; 23, 48. Ps 50, 3. 19. 1 J 3, 20.
[14] 14, 11. Mt 23, 12. Ez 21, 31.

16 Iesus autem convocans illos, dixit: Sinite
pueros venire ad me, et nolite vetare eos.
17 talium est enim regnum Dei. [17] Amen dico
vobis: Quicumque non acceperit regnum Dei
sicut puer, non intrabit in illud.
18—30: Mt 19,16—29. Mc 10,17—30. 18 Et interrogavit eum quidam princeps,
dicens: Magister bone, quid faciens vitam
19 aeternam possidebo? Dixit autem ei Iesus:
Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus
Ex 20,12—16. Dt 5,16—20. 20 Deus. Mandata nosti: Non occides: Non
moechaberis: Non furtum facies: Non falsum
testimonium dices: Honora patrem tuum, et
21 matrem. Qui ait: Haec omnia custodivi a
22 iuventute mea. Quo audito, Iesus ait ei:
Adhuc unum tibi deest: omnia quaecumque
habes vende, et da pauperibus, et habebis
thesaurum in caelo: et veni, sequere me.
23 His ille auditis, contristatus est: quia dives
24 erat valde. Videns autem Iesus illum tristem
factum, dixit: Quàm difficile, qui pecunias
habent, in regnum Dei intrabunt. Facilius
25 est enim camelum per foramen acus transire,
26 quàm divitem intrare in regnum Dei. Et dixerunt qui audiebant: Et quis potest salvus fieri?
27 Ait illis: Quae impossibilia sunt apud homines,
28 possibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus:
Ecce nos dimisimus omnia, et secuti sumus
29 te. Qui dixit eis: Amen dico vobis, nemo
est, qui reliquit domum, aut parentes,
aut fratres, aut uxorem, aut filios propter

---

[17] Mt 18, 3.
[22] 12, 33. Mt 6, 20.
[23] Mc 6, 26.
[28] J 19, 27.

ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε 16
τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν 17
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδά- 18 **18—30:** Mt 19,16—29. Mc 10,17—30.
σκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
μήσω; εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις 19
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. τὰς 20 Ex 20,12—16. Dt 5,16—20.
ἐντολὰς οἶδας· »μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ
κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα.« ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα 21
ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς 22
εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις
πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυ-
ρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ 23
δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη, ἦν γὰρ
πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 24
εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται·
εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος 25
βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· 26
καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα 27
παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν.
Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια 28
ἠκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν 29
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν
ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν

---

16 του θεου] των ουρανων Λ 157 al. a b c sy | *17* τ. θεου] των ουρανων sy[s] | παιδ.] + τουτο l i sy[c] | *18* om. αρχων vet. lat Marcion | *19* θεος] + ο πατηρ Marcion Orig | *20* οιδ.] + ο δε ειπεν ποιας· ειπεν δε ο ιησους Tat D e (a c r[2]), + ει θελεις εις ζωην εισελθειν sy[c] | *21* ειπεν] + αυτω G 157 c ff[2] i l sy[cp pal] | om. μου B D l sy[c] Marcion | *25* > εισελθ. εις τ. βασ. Tat D b c f l vg sy[c] | *29* om. οτι ℵ*D Δ lat | τεκνα] + εν τω καιρω τουτω Tat D

30 *τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ*
πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ
αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31—34: Mt 20,17—19. Mc 10,32—34. 31 *Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐ-*
τούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
32 *προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· παραδοθήσεται*
γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρι-
33 *σθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες*
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
34 *ἀναστήσεται. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,*
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35—43: Mt 20,29—34. Mc 10,46—52. 35 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰεριχὼ*
τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
36 *ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί*
37 *εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ*
38 *Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησεν λέγων·*
39 *Ἰησοῦ υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες*
ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ
40 *μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. σταθεὶς*
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐ-
τόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν·
41 *τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα*
42 *ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλε-*
43 *ψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ παραχρῆμα*
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν
θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ
θεῷ.

---

30 ος] και a ff² q vg sy^p | ος ουχι] εαν D b c e i l | επταπλασιονα D vet. lat, εκατονταπλασιονα 472 sy^cs | αιων.] + κληρονομησει Tat vet. lat sy^cs | *32* om. και υβρισθ. D L al. vet. lat | *34* και 2°] αλλ D 1. 209 vet. lat sy | om. τουτο D 1. 25. 209 vet. lat sy^cs | *35* > επαιτων εκαθητο D a e l r¹ | *39* om. πολλω D c | *40* om. προς αυτον D 1. 63 al a e ff² i l s (sy^cs) | *41* > αναβλ. κυριε b i l q s | *43* αινον] δοξαν D

regnum Dei, et non recipiat multo plura in hoc 30
tempore et in saeculo venturo vitam aeternam.
Assumpsit autem Iesus duodecim, et ait 31 31–34: Mt 20,17–19. Mc 10,32–34
illis: Ecce ascendimus Ierosolymam, et con-
summabuntur omnia, quae scripta sunt per
prophetas de Filio hominis. tradetur enim 32
Gentibus, et illudetur, et flagellabitur, et
conspuetur: et postquam flagellaverint, oc- 33
cident eum, et tertia die resurget. Et ipsi 34
nihil horum intellexerunt, et erat verbum
istud absconditum ab eis, et non intelligebant
quae dicebantur.
Factum est autem, cum appropinquaret 35 35–43: Mt 20,29–34. Mc 10,46–52.
Iericho, caecus quidam sedebat secus viam,
mendicans. Et cum audiret turbam prae- 36
tereuntem, interrogabat quid hoc esset.
Dixerunt autem ei, quòd Iesus Nazarenus 37
transiret. Et clamavit, dicens: Iesu fili David 38
miserere mei. Et qui praeibant, increpabant 39
eum ut taceret. Ipse vero multo magis cla-
mabat: Fili David miserere mei. Stans autem 40
Iesus iussit illum adduci ad se. Et cum ap-
propinquasset, interrogavit illum, ' dicens: 41
quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine
ut videam. Et Iesus dixit illi: Respice, fides 42
tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et 43
sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis
plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

---

[31] 9, 22. 44. J 5, 39.
[34] 24, 45. Mc 9, 32.
[42] 17, 19.

19 2 Et ingressus perambulabat Iericho. Et
ecce vir nomine Zachaeus: et hic princeps
3 erat publicanorum, et ipse dives: et quaere-
bat videre Iesum, quis esset: et non poterat
4 prae turba, quia statura pusillus erat. Et
praecurrens ascendit in arborem sycomorum
ut videret eum: quia inde erat transiturus.
5 Et cum venisset ad locum, suspiciens Iesus
vidit illum, et dixit ad eum: Zachaee festinans
descende: quia hodie in domo tua oportet me
6 manere. Et festinans descendit, et excepit
7 illum gaudens. Et cum viderent omnes, mur-
murabant, dicentes quòd ad hominem pecca-
8 torem divertisset. Stans autem Zachaeus,
dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum
meorum, Domine, do pauperibus: et si quid
9 aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait
Iesus ad eum: Quia hodie salus domui huic
facta est: eo quòd et ipse filius sit Abrahae.
10 Venit enim Filius hominis quaerere, et salvum
facere quod perierat.

11–27: Mt 25,14–30.

11 Haec illis audientibus adiiciens, dixit para-
bolam, eo quòd esset prope Ierusalem: et quia
existimarent quòd confestim regnum Dei mani-
12 festaretur. Dixit ergo: Homo quidam nobilis
abiit in regionem longinquam accipere sibi re-
13 gnum, et reverti. Vocatis autem decem servis
suis, dedit eis decem mnas, et ait ad illos: Ne-
14 gotiamini dum venio. Cives autem eius
oderant eum: et miserunt legationem post
illum, dicentes: Nolumus hunc regnare super

---

19 [3] 9, 9; 23, 8. J 12, 21 | [5] Mt 26, 18 | [7] 5, 30; 15, 2 | [8] Ex 21, 37; 22, 1. Num 5, 6—7 | [9] 13, 16. Act 3, 25; 16, 31 | [10] 5, 32. Ez 34, 16. J 3, 17. 1 Tim 1, 15 | [11] 24, 21. Act 1, 6 | [12] 15, 13. Mc 13, 34 | [14] J 1, 11; 15, 18. Mt 23, 37. Ps 2, 2—3.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰεριχώ. Καὶ ἰδοὺ 19 2
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς
ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος· καὶ ἐζήτει 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδρα- 4
μὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν,
ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.
καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς 5
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι·
σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. καὶ 6
σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.
καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι 7
παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· 8
ἰδοὺ τὰ ἡμίση μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς
πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα,
ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 9
ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ
ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν·
ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ 10
σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν 11 **11—27:** Mt 25,14—30.
παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν
καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν οὖν· ἄνθρω- 12
πός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν
λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέ- 13
σας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα
μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε
ἐν ᾧ ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐ- 14
τόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ
λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽

19,*2* om. καλουμ. DG lat^{pler} sy | *3* om. τις εστιν 2145 l sy^{c} | *4* om. εις τ. εμπρ. lat | *5* και εγεν. εν τω διερχεσθαι αυτον ειδεν και D 157 vet. lat sy^{c} | *7* om. παντες 1604 l sy^{s} | om. λεγοντες D a e ff^{2} i l s r$^{1.2}$ sy^{c} | *8* om. κυριε 579 c e i r^{2} s | *12* om. εαυτω Tat D vet. lat sy^{cs}

15 ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λα-
βόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ
τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον,
16 ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. παρεγένετο
δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα
17 προσειργάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ,
ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
18 ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ
ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε,
19 ἐποίησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ
20 σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. καὶ ὁ ἕτερος
ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
21 ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ σε,
ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας,
22 καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ· ἐκ
τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις
ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ
23 ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; καὶ διὰ τί
οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν;
24 καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. καὶ τοῖς
παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν
25 καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον
26 αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω ὑμῖν ὅτι
παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
27 ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. πλὴν
τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς
με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ
κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

---

15 om. τουτους D 1. 11 al. lat | τι διεπραγματευσαντο ℵ B D L 157 e sy^{cs} | *17* δουλε] + και πιστε Tat f | *18* δευτ.] ετερος D 157 lat | *20* om. κυριε Lucif sy^{c} | *21* οτι εφοβ. D 1071 vet. lat | ανθρωπος γαρ D e | *22* πονηρ.] απιστε c ff^{2} l r^{1} sy^{s} (a sy^{c}) | αιρω . . . θεριζω D 579 vet. lat sy | *23* δια τι ουν D e r^{1} | *24* om. την μναν D a e s | *25* om. vers. D W 69 al. b e ff^{2} Lucif sy^{cs} | *26* δοθησ.] προστιθεται D sy^{s} | εχει] δοκει εχειν 69. 346 al. sy^{c} Marcion | *27* fin.] + και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων D

nos. Et factum est ut rediret accepto regno: 15
et iussit vocari servos, quibus dedit pecuniam,
ut sciret quantum quisque negotiatus esset.
Venit autem primus dicens: Domine, mna tua 16
decem mnas acquisivit. Et ait illi: Euge 17
bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris
potestatem habens super decem civitates. Et 18
alter venit, dicens: Domine, mna tua fecit
quinque mnas. Et huic ait: Et tu esto super 19
quinque civitates. Et alter venit, dicens: 20
Domine, ecce mna tua, quam habui repositam
in sudario: timui enim te, quia homo austerus 21
es: tollis quod non posuisti, et metis quod
non seminasti. Dicit ei: De ore tuo te iudico 22
serve nequam. sciebas quòd ego homo austerus
sum, tollens quod non posui, et metens quod
non seminavi: et quare non dedisti pecuniam 23
meam ad mensam, ut ego veniens cum usuris
utique exegissem illam? Et astantibus dixit: 24
Auferte ab illo mnam, et date illi, qui decem
mnas habet. Et dixerunt ei: Domine, habet 25
decem mnas. Dico autem vobis, quia omni 26
habenti dabitur, et abundabit: ab eo autem,
qui non habet, et quod habet, auferetur ab
eo. Verumtamen inimicos meos illos, qui no- 27
luerunt me regnare super se, adducite huc:
et interficite ante me.

---

[17] 16, 10.
[22] Mt 12, 37.
[26] 8, 18. Mt 13, 12.
[27] 19, 14. Ps 2, 9. Is 63, 1—6. 1 Cor 15, 25.

28 Et his dictis, praecedebat ascendens Iero-
29 solymam. Et factum est, cum appropinquas-
set ad Bethphage, et Bethaniam ad montem,
qui vocatur Oliveti, misit duos discipulos suos,
30 ¹ dicens: Ite in castellum, quod contra est: in
quod introeuntes, invenietis pullum asinae
alligatum, cui nemo umquam hominum sedit:
31 solvite illum, et adducite. Et si quis vos
interrogaverit: Quare solvitis? sic dicetis ei:
32 Quia Dominus operam eius desiderat. Abie-
runt autem qui missi erant: et invenerunt,
33 sicut dixit illis, stantem pullum. Solventibus
autem illis pullum, dixerunt domini eius ad
34 illos: Quid solvitis pullum? At illi dixerunt:
35 Quia Dominus eum necessarium habet. Et
duxerunt illum ad Iesum. Et iactantes vesti-
menta sua supra pullum, imposuerunt Iesum.
36 Eunte autem illo, substernebant vestimenta
37 sua in via. Et cum appropinquaret iam ad
descensum Montis oliveti, coeperunt omnes
turbae discipulorum gaudentes laudare Deum
voce magna super omnibus, quas viderant,
38 virtutibus, ¹ dicentes: Benedictus, qui venit
rex in nomine Domini, pax in caelo, et gloria
39 in excelsis. Et quidam Pharisaeorum
de turbis, dixerunt ad illum: Magister,
40 increpa discipulos tuos. Quibus ipse
ait: Dico vobis, quia si hi tacuerint,

29—38: Mt 21,1—9. Mc 11,1—10. J 12,12—16.

[30] 23, 53.
[36] 4 Reg 9, 13.
[38] Ps 117, 26. L 2, 14; 13, 35.
[40] Hab 2, 11.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀνα- 28
βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν 29
εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ
καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη-
τῶν ' εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, 30
ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· 31
διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε: ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι 32
εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων δὲ αὐτῶν 33
τὸν πῶλον εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·
τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον· ὅτι ὁ κύριος 34
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰη- 35
σοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν
πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευομένου 36
δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐν
τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ κατα- 37
βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ
πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν
φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,
' λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς 38
ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη καὶ
δόξα ἐν ὑψίστοις. καί τινες τῶν Φαρισαίων 39
ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς 40
εἶπεν· λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν,

29–38: Mt 21,1–9. Mc 11,1–10 J 12,12–16.

---

28 om. εμπροσθ. D lat | *29* om. καλουμ. ΚΠ 69. 213 al. e sy^{s} | *30* εν η] και D sy | om. δεδεμεν. D | om. πωποτε DH 245 vet. lat sy^{cs} | *31* om. δια τι λυετε Dceff^{2}ls | om. ουτως acff^{2}l sy^{c} | *32* om. οι απεστ. 713 ae sy^{c} | καθως ειπ. αυτοις] ουτως e sy^{c} | fin.] + εστωτα τον πωλον 157. 713 vg (acff^{2}) | *33* om. ειπον οι κυρ. — *34* οι δε e sy^{s} | *35* αυτον] τον πωλον Tat De sy^{cs} | om. προς τ. ιησ. Tat De | επι τ. πωλ.] επ αυτον Dceq sy^{cs} | *37* om. των μαθητων acff^{2}ils sy^{c} | om. φωνη μεγ. Dl | *38* om. ερχομ. ℵ* 258 el | om. εν ονομ. κυρ. el | κυρ.] + ευλογημενος ο βασιλευς D 157 cfff^{2}ir^{1} | *39* τ. μαθ. σου] αυτοις acff^{2}ils sy^{c} | *40* om. λεγω υμιν eil

41 οἱ λίθοι κράξουσιν. Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν
42 τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων ὅτι εἰ
ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ
πρὸς εἰρήνην· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.
43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ
ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε
44 καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσίν σε
καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λί-
θον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν
45–48: Mt 21,12—16. 45 καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν
Mc 11,15—18. J 2,13—16. εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας,
Is 56,7. Jr 7,11. 46 ˡλέγων αὐτοῖς· γέγραπται· »καὶ ἔσται ὁ οἶκός
μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιή-
σατε σπήλαιον λῃστῶν.«
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ·
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν
48 ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρι-
σκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέ-
ματο αὐτοῦ ἀκούων.

1–8: Mt 21,23—27. 20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος
Mc 11,27—33. αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου
ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν
2 τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον λέγοντες πρὸς αὐ-
τόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς,
3 ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀπο-
κριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς
4 κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· τὸ βάπτισμα
5 Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ
συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν
εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὐκ ἐπιστεύ-

42 om. νυν Tat aeil sy[cs] | om. δε Tat aeil, + η ειρηνη Tat sy[c] | 43 om. σοι 1° D ae | 44 λιθ. εν ολη σοι D(Θ) 1. 124. 209 ceir[2]s | 45 πωλ.] + εν αυτω και αγοραζοντας και τας τραπεζας των κολλυβιστων εξεχεεν και τας καθεδρας των πωλουντων τας περιστερας κατεστρεψεν Tat DΛ 262 al. vet. lat | 46 om. αυτοις cer[1] sy[cs] | **20**,1 ιερεις AEGHKW al. | 3 om. λογον aeff[2]i sy[c]

lapides clamabunt. Et ut appropinquavit, 41
videns civitatem flevit super illam, dicens: 42
Quia si cognovisses et tu, et quidem in hac
die tua, quae ad pacem tibi, nunc autem
abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient 43
dies in te: et circumdabunt te inimici tui vallo,
et circumdabunt te: et coangustabunt te
undique: et ad terram prosternent te, et 44
filios tuos, qui in te sunt, et non relinquent
in te lapidem super lapidem: eo quòd non
cognoveris tempus visitationis tuae. Et in- 45 45–48: Mt 21 12–16. Mc 11 15–18 J 2,13–16.
gressus in templum, coepit eiicere vendentes
in illo, et ementes, dicens illis: Scriptum est: 46 Is 56,7. Jr 7,11.
Quia domus mea domus orationis est. Vos
autem fecistis illam speluncam latronum.

Et erat docens quotidie in templo. Prin- 47
cipes autem sacerdotum, et Scribae, et Prin-
cipes plebis quaerebant illum perdere: et 48
non inveniebant quid facerent illi. Omnis
enim populus suspensus erat, audiens illum.

Et factum est in una dierum, docente 20 1–8: Mt 21,23–27. Mc 11,27–33
illo populum in templo, et evangelizante, con-
venerunt principes sacerdotum, et Scribae
cum senioribus, et aiunt dicentes ad illum: 2
Dic nobis, in qua potestate haec facis? aut:
Quis est, qui dedit tibi hanc potestatem?
Respondens autem Iesus, dixit ad illos: 3
Interrogabo vos et ego unum verbum. Re-
spondete mihi: Baptismus Ioannis de caelo 4
erat, an ex hominibus? At illi cogita- 5
bant intra se, dicentes: Quia si dixerimus,
De caelo, dicet, Quare ergo non credi-

---

[41] 4 Reg 8, 11. J 11, 35 | [42] Deut 32, 29. Mt 13, 14. J 12, 38 | [44] 21, 6. Ps 136, 9. L 1, 68. 78; 7, 16 | [47] 21, 37; 22, 53. J 18, 20 | [48] 21, 38. Mc 12, 37.

6 distis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus,
plebs universa lapidabit nos: certi sunt
7 enim, Ioannem prophetam esse. Et respon-
8 derunt se nescire unde esset. Et Iesus ait
illis: Neque ego dico vobis in qua potestate
9—19: Mt 21,33—46. Mc 12,1—12. 9 haec facio. Coepit autem dicere ad plebem
parabolam hanc. Homo plantavit vineam, et
locavit eam colonis: et ipse peregre fuit
10 multis temporibus. Et in tempore misit ad
cultores servum, ut de fructu vineae darent
11 illi. Qui caesum dimiserunt eum inanem. | Et
addidit alterum servum mittere. Illi autem
hunc quoque caedentes, et afficientes con-
12 tumelia, dimiserunt inanem. Et addidit ter-
tium mittere: qui et illum vulnerantes eiece-
13 runt. Dixit autem dominus vineae: Quid
faciam? mittam filium meum dilectum: forsi-
14 tan, cum hunc viderint, verebuntur. Quem
cum vidissent coloni, cogitaverunt intra se,
dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut
15 nostra fiat hereditas. Et eiectum illum extra
vineam, occiderunt. Quid ergo faciet illis do-
16 minus vineae? veniet, et perdet colonos istos,
et dabit vineam aliis. Quo audito, dixerunt
Ps 177,22. 17 illi: Absit. Ille autem aspiciens eos ait: Quid
est ergo hoc, quod scriptum est: Lapidem,
quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est

---

20 [9] Is 5, 1.
[10] 2 Par 36, 15—16.
[15] Heb 13, 12—13.

σατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, 6
ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος
γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρί- 7
θησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 8
αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν 9 9—19: Mt 21,33—46. Mc 12,1—12.
τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. καὶ καιρῷ ἀπέστει- 10
λεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ
καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ
γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν.
καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ 11
κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστει-
λαν κενόν. καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ 12
καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπεν δὲ 13
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω
τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες
ἐντραπήσονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ δι- 14
ελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν 15
ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει
αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ 16
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον·
μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί 17 Ps 117,22
οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· »λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη

---

6 > λιθασει ημας ο λαος απας D e sy^{cs} | 9 inc. ελεγεν δε την παρ. ταυτ. D e(a) | ανθρ.] + τις Tat A W Θ al. | αυτος δε απεδημ. D e | 10 καιρ.] + των καρπων Tat l sa, + τινι vet. lat | 11 προσεθετο . . . πεμψαι] επεμψεν D e | 12 προσεθετο . . . πεμψαι] επεμψεν D e sy^{s} | om. οι δε D 1071 vet. lat sy^{s} | 14 om. οι γεωργοι D e | 16 ελευσ. και] λεγουσιν Tat sy^{s} | αλλοις] + οιτινες αποδωσουσιν αυτω τους καρπους εν τοις καιροις αυτων Tat l | ειπον μη γενοιτο] εγνωσαν γαρ οτι προς αυτους ειπεν την παραβολην ταυτην Tat sy^{s}

Is 8,14. 18 εἰς κεφαλὴν γωνίας;« πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον
τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ,
19 λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς
χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν
λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν
20—26: Mt 22,15—22. Mc 12,13—17. 20 παραβολὴν ταύτην. Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστει-
λαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαί-
ους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε
παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ
21 ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες·
διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδά-
σκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀλη-
22 θείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν ἡμᾶς
23 Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; κατανοήσας δὲ
αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς·
24 ˈ δείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
25 ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπον· Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καί-
26 σαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν
ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ,
καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγη-
σαν.

27—40: Mt 22,23—33.46. Mc 12,18—27.34. 27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ
ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν
Gn 38,8. Dt 25,5.6. 28 αὐτὸν ˈ λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν
ἡμῖν, »ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυ-
ναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
29 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.« ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν·
καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος·
30, 31 ˈ καὶ ὁ δεύτερος ˈ καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν,

20 παρατ.] αποχωρησαντες D Θ (W) 213 vet. lat | των λογων D | τη—ηγεμ | τω ηγεμονι D e sy^{c} | *21* om. και διδασκεις K 244 a c ff^{2} i l | ου] ουδενος Tat D 60 Aug sy^{cs} | προσ.] + ανθρωπου a f sy^{c} | *23* επιγνους D e | πονηριαν C* D 60. 243 a e l r^{1} sy^{cs} | *28* εχων γυν. — ατεκν. η] ατεκνος εχων γυναικα D e | *31* om. ελαβεν αυτην D a

in caput anguli? Omnis, qui ceciderit super 18 Is 8,14
illum lapidem, conquassabitur: super quem
autem ceciderit, comminuet illum. Et quaere- 19
bant principes sacerdotum, et Scribae mittere
in illum manus illa hora: et timuerunt
populum: cognoverunt enim quòd ad ipsos
dixerit similitudinem hanc. Et obser- 20 20—26: Mt 22,15—22, Mc 12,13—17.
vantes miserunt insidiatores, qui se iustos
simularent, ut caperent eum in sermone, ut
traderent illum principatui, et potestati prae-
sidis. Et interrogaverunt eum, dicentes: Ma- 21
gister, scimus quia recte dicis, et doces: et
non accipis personam, sed viam Dei in veri-
tate doces: licet nobis tributum dare Caesari, 22
an non? Considerans autem dolum illorum, 23
dixit ad eos: Quid me tentatis? Ostendite 24
mihi denarium: Cuius habet imaginem, et
inscriptionem? Respondentes dixerunt ei:
Caesaris. Et ait illis: Reddite ergo quae sunt 25
Caesaris, Caesari: et quae sunt Dei, Deo. Et 26
non potuerunt verbum eius reprehendere coram
plebe: et mirati in responso eius, tacuerunt.
Accesserunt autem quidam Sadducaeorum, 27 27—40: Mt 22,23—33.46. Mc 12,18-27.34.
qui negant esse resurrectionem, et interroga-
verunt eum, dicentes: Magister, Moyses scripsit 28 Gn 38,8. Dt 25,5.6.
nobis: Si frater alicuius mortuus fuerit habens
uxorem, et hic sine liberis fuerit, ut accipiat
eam frater eius uxorem, et suscitet semen
fratri suo: septem ergo fratres erant: et 29
primus accepit uxorem, et mortuus est sine
filiis. Et sequens accepit illam, et ipse mor- 30
tuus est sine filio. Et tertius accepit illam. 31

---

[18] Is 8, 14. Dan 2, 34. 44.
[19] 19, 48; 22, 2.
[20] 11, 54.
[21] Lev 19, 15.

Similiter et omnes septem, et non reliquerunt
32 semen, et mortui sunt. Novissime omnium
33 mortua est et mulier. In resurrectione ergo,
cuius eorum erit uxor? siquidem septem habue-
34 runt eam uxorem. Et ait illis Iesus: Filii huius
35 saeculi nubunt, et traduntur ad nuptias: illi
vero, qui digni habebuntur saeculo illo, et
resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque
36 ducent uxores: neque enim ultra mori pote-
runt: aequales enim Angelis sunt, et filii sunt
Ex 3,2.6. 37 Dei: cum sint filii resurrectionis. Quia vero
resurgant mortui, et Moyses ostendit secus
rubum, sicut dicit Dominum, Deum Abraham,
38 et Deum Isaac, et Deum Iacob. Deus autem
non est mortuorum, sed vivorum: omnes
39 enim vivunt ei. Respondentes autem quidam
Scribarum, dixerunt ei: Magister, bene dixisti.
41—44: 40 Et amplius non audebant eum quidquam
Mt 22,41—45. Mc 12,35—37. 41 interrogare. Dixit autem ad illos: Quomodo
Ps 109,1. 42 dicunt Christum, filium esse David? et ipse
David dicit in libro Psalmorum: Dixit Do-
43 minus Domino meo, sede a dextris meis, [1] donec
ponam inimicos tuos, scabellum pedum tu-
44 orum? David ergo Dominum illum vocat:
et quomodo filius eius est?
45—47: 45 Audiente autem omni populo, dixit discipulis
Mt 23,1 5-7.14. Mc 12,38—40. 46 suis: Attendite a Scribis, qui volunt ambulare
in stolis, et amant salutationes in foro, et pri-
mas cathedras in synagogis, et primos discu-

[34] 16, 8.
[35] Phil 3, 11.
[36] 1 J 3, 1—2.
[38] 9, 30. Rm 14, 8.
[42] J 7, 42.
[46] 11, 43.

ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα
καὶ ἀπέθανον. ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 32
ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται 33
γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. ꞌ *καὶ* 34
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τού-
του γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, οἱ δὲ κατ- 35
αξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς
ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται· οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, 36
ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀνα-
στάσεως υἱοὶ ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, 37 Ex 3.2 6.
καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει
»κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ
θεὸν Ἰακώβ·« θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ 38
ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ἀποκριθέντες 39
δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον· διδάσκαλε, κα-
λῶς εἶπας. οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν 40 **41 - 44:**
οὐδέν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν 41 Mt 22,41—45. Mc 12,35—37.
τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ 42 Ps 109,1.
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ꞌ *ἕως ἂν θῶ* 43
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.«
Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς 44
αὐτοῦ ἐστιν; ꞌ

Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς 45 **45—47:**
μαθηταῖς αὐτοῦ· προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 46 Mt23,1.5—7.14 Mc 12,38—40.
τέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ
φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρω-
τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλι-

---

31 ωσαυτως δε και] *εως των* e | *ουκ αφηκαν τεκνον* D e(a) | om. *και απεθανον* 1. 209 al. c ff^2 i l arm | *32* om. vers. 226 e(a c i sy^{cs}) | *33 οι γαρ επτα*] *παντες γαρ* Tat l | *34 τουτου*] + *γεννωνται και γεννωσιν* D (a) sy^{cs} | *35* om. *τυχειν* lat^{pler} sy^{sp} | *36 δυν.*] *μελλουσιν* D W Θ e ff^2 i l q Marcion | *αλλ εισιν ως αγγελοι* Tat 157 om. *και υιοι εισιν* D 157. 1148 a c e ff^2 i l | *37 εδηλωσεν* D W e | *44* inc. *ει δαυιδ* 157 c e ff^2 q r^1 sy | om. *ουν* D a e i, > si igitur dav. q sy | om. *και* D 157 c e ff^2 i l sy | *46 στοαις* sy^{cs}

47 *σίας ἐν τοῖς δείπνοις, οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας*
τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται·
1–4: Mc 12,41–44. 21 *οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. Ἀνα-*
βλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυ-
2 *λάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. εἶδεν δέ*
τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,
3 ⸀*καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ*
4 *πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες*
γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον
εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5–24: Mt 24,1–21. Mc 13,1–19. 5 *Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις*
6 *καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· ταῦ-*
τα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ
ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται.
7 ⸀ *ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε,*
πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν
8 *μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ*
πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καί· ὁ καιρὸς
9 *ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ*
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοη-
θῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλʼ οὐκ
10 *εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερ-*
θήσεται ἔθνος ἐπʼ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
11 *λείαν, σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ*
καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ἀπʼ οὐρανοῦ
12 *σημεῖα μεγάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπι-*

47 om. *και* D lat sy | **21**,2 om. *πενιχραν* X 213. 251 | *λεπτα*] + *ο εστιν κοδραντης* D | 4 om. *του θεου* ℵBLX 1. 118 al. sy^{cs} | om. *απαντα τ. βιον* 13 sy^{cs} | fin.] + *ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* GHΓΛ al. | 6 om. *α* DL vet. lat sy^{cs} | *λιθω*] + *εν τοιχω ωδε* D a i (c ff^{2} l q s) | 7 *αυτον*] + *οι μαθηται* Tat D | *οταν — γιν.*] *της σης ελευσεως* Tat D l | 8 *ειμι*] + *ο χριστος* 157 vet. lat^{pler} sy^{p} Marcion | 9 om. *γαρ* ff^{2} i l s vg | 10 *τοτε ελ. αυτοις· εγερθ.*] *εγερθ. γαρ* D 1574 a e ff^{2} l i sy | 11 > *λοιμοι . . . λιμοι* B 157 lat sy^{cs} Marcion fin.| + *και χειμωνες* 1012 vet. lat sy^{cp}

bitus in conviviis: qui devorant domos vidu- 47
arum, simulantes longam orationem. Hi acci-
pient damnationem maiorem. Respi- 21 1—4: Mc 12.41—44.
ciens autem vidit eos, qui mittebant munera
sua in gazophylacium, divites. Vidit autem 2
et quandam viduam pauperculam mittentem
aera minuta duo. Et dixit: Vere dico vobis, 3
quia vidua haec pauper, plus quàm omnes
misit. Nam omnes hi ex abundanti sibi mise- 4
runt in munera Dei: haec autem ex eo, quod
deest illi, omnem victum suum, quem habuit,
misit.

Et quibusdam dicentibus de templo 5 5—24: Mt 24,1—21. Mc 13,1—19.
quòd bonis lapidibus, et donis ornatum esset,
dixit: Haec, quae videtis, venient dies, in 6
quibus non relinquetur lapis super lapidem,
qui non destruatur. Interrogaverunt autem 7
illum, dicentes: Praeceptor, quando haec
erunt, et quod signum cum fieri incipient?
Qui dixit: Videte ne seducamini: multi enim 8
venient in nomine meo, dicentes quia ego sum:
et tempus appropinquavit: nolite ergo ire
post eos. Cum autem audieritis praelia, 9
et seditiones, nolite terreri: oportet primum
haec fieri, sed nondum statim finis. Tunc 10
dicebat illis: Surget gens contra gentem,
et regnum adversus regnum. Et terrae- 11
motus magni erunt per loca, et pestilen-
tiae, et fames, terroresque de caelo, et
signa magna erunt. Sed ante haec omnia in- 12

---

21 [3] 2 Cor 8, 12.
[4] 12, 15.
[6] 19, 44.
[8] Dan 7, 22.
[9] Dan 2, 28.
[10] Is 19, 2. 2 Par 15, 6.
[12] 12, 11.

iicient vobis manus suas, et persequentur
tradentes in synagogas, et custodias, tra-
hentes ad reges, et praesides propter nomen
13 meum: continget autem vobis in testimonium.
14 Ponite ergo in cordibus vestris non praeme-
15 ditari quemadmodum respondeatis. ego enim
dabo vobis os, et sapientiam, cui non poterunt
resistere, et contradicere omnes adversarii
16 vestri. Trademini autem a parentibus, et
fratribus, et cognatis, et amicis, et morte
17 afficient ex vobis: et eritis odio omnibus
18 propter nomen meum: et capillus de capite
19 vestro non peribit. In patientia vestra pos-
20 sidebitis animas vestras. Cum autem vi-
deritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc
scitote quia appropinquavit desolatio eius:
21 tunc qui in Iudaea sunt, fugiant ad montes:
et qui in medio eius, discedant: et qui in
22 regionibus, non intrent in eam. quia dies
ultionis hi sunt, ut impleantur omnia, quae
23 scripta sunt. Vae autem praegnántibus, et
nutrientibus in illis diebus. erit enim pres-
sura magna super terram, et ira populo huic.
24 Et cadent in ore gladii: et captivi ducentur
in omnes Gentes. et Ierusalem calcabitur
a Gentibus: donec impleantur tempora na-
25 tionum. Et erunt signa in sole, et luna,
et stellis, et in terris pressura Gentium prae
26 confusione sonitus maris, et fluctuum: arescen-
tibus hominibus prae timore, et expectatione,
quae supervenient universo orbi: nam virtutes
27 caelorum movebuntur: et tunc videbunt filium
hominis venientem in nube cum potestate

25—28: Mt 24,29.30. Mc 13,24—26.

[14] Mt 10, 19 | [15] Act 6, 10 | [17] Mt 10, 21—22 | [18] 12, 7. 1 Reg 14, 45 | [19] 2 Par 15, 7. Heb 10, 36 | [21] Prov 22, 3 | [22] 23, 29. Deut 32, 35. Os 9, 7. Jr 5, 29. 1 Thess 2, 16 | [23] 1 Cor 7, 26 | [24] Deut 28, 64. Zach 12, 3. Is 63, 18. Ps 78, 1. Dan 8, 10; 9, 26; 12, 7. Tob 14, 5. Rm 11, 25. Apoc 11, 2 | [25] Ps 64, 8 | [26] Is 34, 4 | [27] Dan 7, 13. Mt 26, 64.

βαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξου-
σιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς,
ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν
τοῦ ὀνόματός μου· ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρ- 13
τύριον. θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προ- 14
μελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν 15
στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι
ἢ ἀντειπεῖν πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παρα- 16
δοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ
συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ
ὑμῶν, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ 17
τὸ ὄνομά μου. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν 18
οὐ μὴ ἀπόληται· ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε 19
τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλου- 20
μένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε
ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ 21
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν
μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώ-
ραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, ὅτι ἡμέραι 22
ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα
τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις 23
καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ
τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας 24
καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ
Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι
οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται 25 25—28: Mt 24,29.30 Mc 13,24—26
σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης
καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου 26
καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
θήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 27
θρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως

---

15 om. *η αντειπειν* **D** vet. lat sy | *18* om. vers. sy[c] Marcion | *21 μη εκχωρειτωσαν* **D** | *24 καιροι*] + *και εσονται καιροι* B L | om. *καιροι εθνων* **D** | *27 μετα — πολλης*] *και δυναμει πολλη και δοξη* **D** Θ

28 *καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τούτων γίνε-
σθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν,*
29–33: 29 *διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπεν*
Mt 24,32—35. Mc 13,28—31. *παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα*
30 *τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες
ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος*
31 *ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινό-
μενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ*
32 *θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ*
33 *γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς
καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ*
34 *παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μή ποτε
βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽*
35 *ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη. ὡς παγὶς
γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους*
36 *ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε οὖν
ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυ-
γεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ
σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.*
37 *Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς
δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ*
38 *καλούμενον ἐλαιών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν
πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.*

1.2: Mt 26,1—5. Mc 14,1.2. 22 *Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη*
2 *πάσχα. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ*
3-6: 3 *τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν*
Mt 26,14—16. Mc 14,10.11. J 13,2.27. *τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ*

---

28 om. *υμων* 1° D Marcion | *30 αρξωνται προβαλλειν* e sy^{cs} | om. *ηδη* 1° Tat D 251 e r^1 sy^{cs} | *ηδη* 1°] + *τον καρπον αυτων* D 157. 713 al. lat sy^{cs} | om. *βλεπ. αφ εαυτ.* Tat D 1093 lat sy^{cs} | *31* om. *γινομενα* D a | *35 επεισελευσεται γαρ* ℵ B D a e | om. *παντας* D sa | om. *πασης* 1. 118. 131 ff^2 sy^{cs} | *36 στησεσθε* D vet. lat sy^{cs} | *37* om. *τας—εξερχ.* D(W) | *38* > *ακ. αυτ. εν τ. ιερω* D e | fin.] + Jo 8, 1—11: 13. 69. 124. 346

magna, et maiestate. His autem fieri in- 28
cipientibus, respicite, et levate capita vestra:
quoniam appropinquat redemptio vestra. Et 29
dixit illis similitudinem: Videte ficulneam,
et omnes arbores: cum producunt iam 30
ex se fructum, scitis quoniam prope est
aestas. Ita et vos cum videritis haec fieri, 31
scitote quoniam prope est regnum Dei. Amen 32
dico vobis, quia non praeteribit generatio
haec, donec omnia fiant. Caelum, et terra 33
transibunt: verba autem mea non transibunt.
Attendite autem vobis, ne forte graventur 34
corda vestra in crapula, et ebrietate, et
curis huius vitae: et superveniat in vos
repentina dies illa: tamquam laqueus enim 35
superveniet in omnes, qui sedent super faciem
omnis terrae. Vigilate itaque, omni tempore 36
orantes, ut digni habeamini fugere ista
omnia, quae futura sunt, et stare ante Filium
hominis.

29–33: Mt 24 32—35. Mc 13,28—31.

Erat autem diebus docens in templo: 37
noctibus vero exiens, morabatur in monte,
qui vocatur Oliveti. Et omnis populus mani- 38
cabat ad eum in templo audire eum.

Appropinquabat autem dies festus Azy- 22
morum, qui dicitur Pascha: et quaere- 2
bant principes sacerdotum, et Scribae,
quomodo Iesum interficerent: timebant vero
plebem. Intravit autem satanas in Iudam, 3
qui cognominabatur Iscariotes, unum de

1.2: Mt 26,1—5. Mc 14,1.2.

3–6: Mt 26,14—16. Mc 14 10,11. J 13,2.27.

---

28 Phil 4, 4—5.
33 16, 17.
34 17, 27. Mc 4, 19. Mt 24, 49. Is 5, 11—13.
35 Is 24, 17. 1 Thess 5, 3.
36 Mc 13, 33. Apoc 6, 17.
37 19, 47. J 8, 1—11; 18, 2.
38 19, 48. Mc 12, 37.
22 2 20, 19.

4 duodecim. et abiit, et locutus est cum prin-
cipibus sacerdotum, et magistratibus, quem-
5 admodum illum traderet eis. Et gavisi sunt,
6 et pacti sunt pecuniam illi dare. Et spo-
pondit. Et quaerebat opportunitatem ut
traderet illum sine turbis.

7—23: Mt 26,17—29. Mc 14,12—25.

7 Venit autem dies Azymorum, in qua
8 necesse erat occidi pascha. Et misit Petrum,
et Ioannem, dicens: Euntes parate nobis
9 pascha, ut manducemus. At illi dixerunt: Ubi
10 vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce introeun-
tibus vobis in civitatem, occurret vobis homo
quidam amphoram aquae portans: sequimini
11 eum in domum, in quam intrat, et dicetis
patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi
est diversorium, ubi pascha cum discipulis
12 meis manducem? Et ipse ostendet vobis
coenaculum magnum stratum, et ibi parate.
13 Euntes autem invenerunt sicut dixit illis, et
14 paraverunt pascha. Et cum facta esset
hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum
15 eo. et ait illis: Desiderio desideravi hoc
pascha manducare vobiscum, antequam pa-
16 tiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non
manducabo illud, donec impleatur in regno
17 Dei. Et accepto calice gratias egit, et dixit:
18 Accipite, et dividite inter vos. dico enim
vobis quòd non bibam de generatione vitis,

---

[7] Ex 12, 18—20.
[10] 1 Reg 10, 3.
[11] 2, 7.
[13] 19, 32.
[16] 13, 29.

ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν 4
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς
παραδῷ αὐτόν. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο 5
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ 6
ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ
ὄχλου αὐτοῖς.

7—23: Mt 26,17—29. Mc 14,12—25.

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ᾗ ἔδει θύε- 7
σθαι τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην 8
εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα,
ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις 9
ἑτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελ- 10
θόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν
ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθή-
σατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται·
ι καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι 11
ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; κἀκεῖνος 12
ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ
ἑτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει 13
αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὅτε 14
ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστο-
λοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυ- 15
μίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽
ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι 16
οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον 17
εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερί-
σατε εἰς ἑαυτούς· λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω 18
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου

22,*4* *αρχ.*] + *και γραμματευσιν* CP al. vet. lat sy | om. *και στρατ.* D vet. lat sy[cs] | om. *αυτοις* D a e ff[2] i l | *5* om. *και εχαρ.* 1. 118. 131. 209 b ff[2] i l q | *6* om. *και εξωμολ.* ℵ* C vet. lat[pler] sy[s] | om. *αυτοις* D a e vg | *7* *των αζ.*] *του πασχα* D a b e ff[2] i l sy | *9* *ετοιμ.*] + *σοι* B D c e ff[2] | *10* om. *αυτοις* D e | > *βασταζ. κεραμ.* D e sy | *12* *αναγ.*] + *οικον* D Θ | > *εστρωμ. μεγα* 1093 vet. lat | *14* om. *δωδεκα* ℵ* B D 157 vet. lat sy[cs] | *16* *πληρ.*] *καινον βρωθη* D | verss. 17. 18 post 19 pon. b e sy[cs] | *18* om. *γαρ* Tat l sy[c] | *γεν. τ. αμπ.*] *καρπου τουτου* a sy

19 ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν
ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς
λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι,
λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν
τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
21 πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽
22 ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀν-
θρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται.
23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ
τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς
25.26: Mt 20,25.27. Mc 10,42—44. 25 αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ
οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.
26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν
γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
27 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ
διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
28 ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ
διαμεμενηκότες μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς
29 μου· κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι
30 ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ
καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλὰς κρί-

---

19 om. *το υπερ — αναμνησ.* D a b e ff[2] i l | *20* om. vers. D a ff[2] i l sy[c] | *21* om. *μετ εμου* D sy[p] | *22 ωρισμ.*] *γεγραμμενον* Tat 472 vet. lat[pler], + *περι αυτου* Tat sy[c] aeth | om. *τω ανθρωπω* D e sy[cs] Marcion | fin.] + *ο υιος του ανθρωπου* Tat 124 b | *23* om. *αυτοι* W c sy | *24 δοκ. ειναι*] *ειη* D a sy | *25 και οι αρχοντες των [εθνων?] εξουσιαζουσιν αυτων και* ℵ* | *27 ουχι ο ανακ.*] in gentibus quidem qui recumbit in vobis autem non sic sed qui ministrat a c e ff[2] i l | *ειμι*] *ηλθον ουχ ως ο ανακειμενος αλλ* D c Orig | *28 υμεις δε εστε*] *και υμεις ηυξηθητε εν τη διακονια μου ως ο διακονων* D

donec regnum Dei veniat. Et accepto pane 19
gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: Hoc
est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc
facite in meam commemorationem. Similiter 20
et calicem, postquam coenavit, dicens: Hic
est calix novum testamentum in sanguine meo,
qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce 21
manus tradentis me, mecum est in mensa.
Et quidem Filius hominis, secundum quod 22
definitum est, vadit: verumtamen vae homini
illi, per quem tradetur. Et ipsi coeperunt 23
quaerere inter se, quis esset ex eis, qui hoc
facturus esset. Facta est autem et con- 24
tentio inter eos, quis eorum videretur esse
maior. Dixit autem eis: Reges Gentium do- 25 25,26: Mt 20,25,27. Mc 10,42–44
minantur eorum: et qui potestatem habent
super eos, benefici vocantur. Vos autem non 26
sic: sed qui maior est in vobis, fiat sicut
minor: et qui praecessor est, sicut ministrator.
Nam quis maior est, qui recumbit, an qui 27
ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem
in medio vestrum sum, sicut qui ministrat:
vos autem estis, qui permansistis mecum in 28
tentationibus meis: Et ego dispono vobis 29
sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut 30
edatis, et bibatis super mensam meam in
regno meo: et sedeatis super thronos iudi-

---

[19] 1 Cor 11, 23—25. Act 27, 35. Ex 12, 14; 13, 9. Deut 16, 3.
[20] Ex 24, 8. Jr 31, 31. Zach 9, 11. Heb 9, 20.
[21] J 13, 21—22.
[24] 9, 46.
[26] 9, 48.
[27] J 13, 4—14.
[28] J 6, 67; 11, 8. Rm 8, 18.
[29] 12, 32.
[30] Mt 19, 28. Apoc 3, 21.

31–34: 31 cantes duodecim tribus Israel. Ait autem
Mt 26,31—35. Mc 14,27—31. J 13,36—38. Dominus: Simon, Simon, ecce satanas expe-
32 tivit vos ut cribraret sicut triticum: ego
autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua:
et tu aliquando conversus confirma fratres
33 tuos. Qui dixit ei: Domine, tecum paratus
34 sum et in carcerem, et in mortem ire. At
ille dixit: Dico tibi Petre, non cantabit
hodie gallus, donec ter abneges nosse me.
35 Et dixit eis: Quando misi vos sine sac-
culo, et pera, et calceamentis, numquid
aliquid defuit vobis? At illi dixerunt:
36 Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet
sacculum, tollat similiter et peram: et qui non
habet, vendat tunicam suam, et emat gla-
Is 53,12. 37 dium. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc,
quod scriptum est, oportet impleri in me: Et
cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quae
38 sunt de me, finem habent. At illi dixerunt:
Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit
eis: Satis est.
39–46: 39 Et egressus ibat secundum consuetu-
Mt 26,30.36 46. Mc 14,26.32 42. J 18,1. dinem in Montem olivarum. Secuti sunt
40 autem illum et discipuli. Et cum pervenisset
ad locum, dixit illis: Orate ne intretis in
41 tentationem. Et ipse avulsus est ab eis
quantum iactus est lapidis: et positis genibus
42 orabat, [1] dicens: Pater si vis, transfer calicem
istum a me: Verumtamen non mea voluntas,
43 sed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus
44 de caelo, confortans eum. Et factus in
agonia, prolixius orabat. Et factus est

[31] 2 Cor 2, 11. Am 9, 9.
[32] J 17, 11. 15. 20. Ps 50, 15.
[35] 9, 3; 10, 4.
[39] 21, 37.
[42] Mt 6, 10.
[43] 3 Reg 19. 5. Deut 32, 43 (LXX). J 12, 29.

νοντες τοῦ Ἰσραήλ. εἶπεν δὲ ὁ κύριος· Σίμων 31
Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ
σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ 32
ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέ-
ψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν 33
αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς
φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ 34
εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον
ἀλέκτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι. Καὶ 35
εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαν-
τίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος
ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐθενός. ˈ εἶπεν δὲ 36
αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι [ἔτι] τοῦτο τὸ γεγραμμένον
δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· »καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη·« καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
οἱ δὲ εἶπον· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. 38
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.

31—34: Mt 26,31—35. Mc 14,27—31. J 13,36—38.

Is 53,12.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ 39
ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
μαθηταί. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν 40
αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρα-
σμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λί- 41
θου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο λέ- 42
γων· πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτή-
ριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ
τὸ σὸν γινέσθω. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' 43
οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν 44
ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο· ἐγένετο δὲ

39—46: Mt 26,30.36—46. Mc 14,26.32—42. J 18,1.

31 om. ειπεν—κυριος] BDT 1241 sy^s | *32* επιστρεψον και lat De (+ πιστευσον και) r[1] | fin.] + και προσευχεσθε ινα μη εισελθητε εις πειρασμον vet. lat | *37* om. υμιν Db | + ετι ΓΔΛΠ al. lat^pler sy | *38* om. κυριε ℵ* 1229.1574 i sy^s | fin.] + εγειρεσθε αγωμεν Tat sy^c | *42* > μη το θελ. ... γενεσθω. ει βουλει ... απ εμου D a c e ff[2] | *43. 44* om. verss. ℵ^c A B R T W 13* 1071 al. f Ambr sy^s (cf. ad Mt 26, 39) | *44* και εγενετο ℵ X 157. 213 al. lat

ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαί-
45 νοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσ-
ευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοι-
46 μωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε,
47–53: Mt 26,47—56. Mc 14,43—49. J 18, 2—11. 47 ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Ἔτι αὐτοῦ
λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας
εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν
48 τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ εἶπεν
αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
49 παραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον
50 εἶπον· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπά-
ταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον
51 καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου· καὶ ἁψά-
52 μενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ
Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ᾽ αὐτὸν
ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυ-
τέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαι-
53 ρῶν καὶ ξύλων; καθ᾽ ἡμέραν ὄντος μου μεθ᾽
ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽
ἐμέ· ἀλλ᾽ αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ σκότους.
54–62: Mt 26,57.58. 69—75. Mc 14,53.54. 66—72. J 18,12—18. 25—27. 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκο-
55 λούθει μακρόθεν. περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος
56 μέσος αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις

---

44 καταβαινοντος ℵ X 565 a c ff^2 r^1 vg | 47 οχλος] + πολυς Tat D 544 sy^{cs} | ιουδ.] + ισκαριωθ D 157 l | εγγισας εφιλησεν τον ιησουν D vet. lat sy^{cs} | fin.] + τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ον αν φιλησω αυτος εστιν D E H Λ Θ al. b c r^1 sy^p, + κρατησατε αυτον X 213 b c | 49 περι αυτον] μαθηται αυτου Tat l sy^s | 51 και εκτεινας την χειρα ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ους αυτου D a e f ff^2 i l (> post v. 53) r^1 | 52 fin.] + συλλαβειν με X 213. 713 al. l sy^p | 54 om. και εισηγαγον D Γ 1 al. lat^{pler} sy | 55 fin.] + θερμαινομενος Tat D

sudor eius, sicut guttae sanguinis decurrentis
in terram. Et cum surrexisset ab oratione, et 45
venisset ad discipulos suos, invenit eos dor-
mientes prae tristitia. Et ait illis: Quid 46
dormitis? surgite, orate, ne intretis in ten-
tationem. Adhuc eo loquente ecce turba: 47 47—53: Mt 26,47—56 Mc 14,43—49 J 18,2—11.
et qui vocabatur Iudas, unus de duodecim,
antecedebat eos, et appropinquavit Iesu ut
oscularetur eum. Iesus autem dixit illi: 48
Iuda, osculo Filium hominis tradis? Vi- 49
dentes autem hi, qui circa ipsum erant, quod
futurum erat, dixerunt ei: Domine, si percu-
timus in gladio? Et percussit unus ex 50
illis servum principis sacerdotum, et ampu-
tavit auriculam eius dexteram. Respondens 51
autem Iesus, ait: Sinite usque huc. Et cum
tetigisset auriculam eius, sanavit eum. Dixit 52
autem Iesus ad eos, qui venerant ad se, prin-
cipes sacerdotum, et magistratus templi, et
seniores: Quasi ad latronem existis cum gla-
diis, et fustibus? Cum quotidie vobiscum 53
fuerim in templo, non extendistis manus in
me: sed haec est hora vestra, et potestas
tenebrarum.

Comprehendentes autem eum, duxerunt ad 54 54—62: Mt 26,57.58. 69—75. Mc 14,53.54. 66—72. J 18,12—18. 25—27.
domum principis sacerdotum: Petrus vero se-
quebatur a longe. Accenso autem igne in medio 55
atrii, et circumsedentibus illis, erat Petrus in me-
dio eorum. Quem cum vidisset ancilla quaedam 56

---

[47] Act 1, 16.
[53] J 7. 30; 8, 20; 19, 11. Col 1, 13.

sedentem ad lumen, et eum fuisset intuita,
57 dixit: Et hic cum illo erat. At ille negavit
58 eum, dicens: Mulier, non novi illum. Et post
pusillum alius videns eum, dixit: Et tu de illis
59 es. Petrus vero ait: O homo, non sum. ' Et
intervallo facto quasi horae unius, alius
quidam affirmabat, dicens: Vere et hic cum
60 illo erat: nam et Galilaeus est. Et ait Petrus:
Homo, nescio, quid dicis. Et continuo adhuc
61 illo loquente cantavit gallus. Et conversus
Dominus respexit Petrum. Et recordatus est
Petrus verbi Domini, sicut dixerat: Quia prius
62 quàm gallus cantet, ter me negabis. Et
63 egressus foras Petrus flevit amare. Et viri,
qui tenebant illum, illudebant ei, caedentes.
64 Et velaverunt eum, et percutiebant faciem
eius: et interrogabant eum, dicentes: Prophe-
65 tiza, quis est, qui te percussit? Et alia multa
blasphemantes dicebant in eum.

63–65: Mt 26,67.68. Mc 14,65.

66 Et ut factus est dies, convenerunt seniores
plebis, et principes sacerdotum, et Scribae,
67 et duxerunt illum in concilium suum, ' di-
centes: Si ut es Christus, dic nobis. Et ait
68 illis: Si vobis dixero, non credetis mihi: ' si
autem et interrogavero, non respondebitis
69 mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit
Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei.
70 Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius
Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum.
71 At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus

66–71: Mt 26,59–66. Mc 14,55–64.

---

[61] 22, 34.
[67] J 3, 12; 8, 45; 10, 24. Jr 38, 15.
[68] 20, 7.
[69] Dan 7, 13. Ps 109, 1.

καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ
εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνήσατο 57
λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βραχὺ 58
ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ
δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ δια- 59
στάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο
λέγων· ἐπ᾽ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ᾽ αὐτοῦ ἦν,
καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· 60
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι
λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στρα- 61
φεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνή-
σθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρ-
νήσῃ με τρίς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. 62
Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον 63 **63—65:** Mt 26,67.68. Mc 14,65.
αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπ- 64
ηρώτων αὐτὸν λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν
ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες 65
ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρε- 66 **66—71:** Mt 26,59—66. Mc 14,55—64.
σβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς,
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, ¹ λέ- 67
γοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. εἶπεν
δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·
ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι 68
ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ 69
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
τοῦ θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς 70
τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε
ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ- 71

---

56 om. καθημ.—φως Tat a | ην] + semper b e ff^{2}i l | *58* εφη — ει] ειπεν το αυτο D sy^c | *59* > επ αληθειας λεγω D | *61* fin.] + μη ειδεναι με) D a(bl) | *62* om. vers. a b e ff^{2}i l | *63* om. δεροντες D 844 vet. lat sy^p | *64* om. και περικ. αυτον b c e l r^2 | περικ. αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον και ελεγον D 131 a q arm | προφ.] + ημιν χριστε Tat X 131. 213 al. l r^2 | *68* om. μοι η απολ. ℵBLT | *69* om. του θεου Tat 64 e l

ρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ
1—25: Mt 27,2.11—31. Mc 15,1—20. J 18,28—19,16.
23 στόματος αὐτοῦ. Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.
2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον
εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κω-
λύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα
3 ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλᾶτος
ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.
4 ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
5 θρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνα-
σείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ᾿ ὅλης τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως
6 ὧδε. Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ
7 ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ
τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις
8 ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν
Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων
θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ
αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾿ αὐτοῦ
9 γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν
δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως
11 κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ
Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμ-
παίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν

---

71 > *ηκουσ. γαρ*, om. *αυτοι* Tat D a b e i l | **23**,*1* om. *αυτων* 713 e sy[cs] | *2 ημων*] + *και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας* vet. lat Marcion | *διδοναι*] + *και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα* Marcion | *5* om. *διδασκων* ℵ* b e i l q | *ιουδαιας*] *γης* D | fin.] + et filios nostros et uxores avertit a nobis non enim baptizantur sicut et nos nec se mundant (c)e | *6 απο της γαλιλαιας ο ανθρ.* D vet. lat sy[cs] | *8* > *ιδ. αυτον εξ ικ. χρ.* D vet. lat sy | *9* fin.] + quasi non audiens c (sy[c]) | *10—12* om. verss. sy[s]

testimonium? ipsi enim audivimus de ore
eius. Et surgens omnis multitudo eorum, 23 1—25: Mt 27,2.11-31. Mc 15.1—20. J 18,28—19,16.
duxerunt illum ad Pilatum. Coeperunt autem 2
illum accusare, dicentes: Hunc invenimus
subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dare Caesari, et dicentem se
Christum regem esse. Pilatus autem inter- 3
rogavit eum, dicens: Tu es rex Iudaeorum?
At ille respondens ait: Tu dicis. Ait 4
autem Pilatus ad principes sacerdotum, et
turbas: Nihil invenio causae in hoc homine. At illi invalescebant, dicentes: Com- 5
movet populum docens per universam Iudaeam, incipiens a Galilaea usque huc. Pi- 6
latus autem audiens Galilaeam, interrogavit si
homo Galilaeus esset. Et ut cognovit quòd de 7
Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse Ierosolymis erat illis diebus.
Herodes autem viso Iesu, gavisus est valde. 8
erat enim cupiens ex multo tempore videre
eum, eo quòd audierat multa de eo, et sperabat
signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat 9
autem eum multis sermonibus. At ipse nihil
illi respondebat. Stabant autem principes 10
sacerdotum, et Scribae constanter accusantes
eum. Sprevit autem illum Herodes cum exerci- 11
tu suo: et illusit indutum veste alba, et remisit

---

23 [2] 20, 25.
[3] 1 Tim 6, 13.
[5] Act 1, 22; 10, 37.
[7] 3, 1. Os 10, 6 (LXX).
[8] 9, 9. J 12, 21.

12 ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes et
Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant
13 ad invicem. Pilatus autem convocatis prin-
cipibus sacerdotum, et magistratibus, et
14 plebe, ¹ dixit ad illos: Obtulistis mihi hunc
hominem, quasi avertentem populum, et ecce
ego coram vobis interrogans, nullam causam
inveni in homine isto ex his, in quibus eum
15 accusatis. Sed neque Herodes: nam remisi
vos ad illum, et ecce nihil dignum morte
16 actum est ei. Emendatum ergo illum di-
17 mittam. Necesse autem habebat dimittere
18 eis per diem festum, unum. Exclamavit
autem simul universa turba, dicens: Tolle
19 hunc, et dimitte nobis Barabbam, ¹ qui erat
propter seditionem quandam factam in
civitate et homicidium, missus in carcerem.
20 Iterum autem Pilatus locutus est ad eos,
21 volens dimittere Iesum. At illi succlamabant,
22 dicentes: Crucifige, crucifige eum. Ille
autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali
fecit iste? nullam causam mortis invenio in
23 eo: corripiam ergo illum, et dimittam. At
illi instabant vocibus magnis postulantes ut
crucifigeretur: et invalescebant voces eorum.
24 Et Pilatus adiudicavit fieri petitionem eo-
25 rum. Dimisit autem illis eum, qui propter ho-
micidium, et seditionem missus fuerat in carce-

---

[12] Act 4, 27.
[14] Act 28, 18.
[25] Mt 17, 12.

αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴ- 12
δης καὶ ὁ Πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλή-
λων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς
ἑαυτούς. Πιλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς 13
ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν ' εἶπεν 14
πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐ-
τοῦ. ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν 15
πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
πεπραγμένον αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπο- 16
λύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ 17
ἑορτὴν ἕνα. ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· 18
αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·
ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει 19
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. πάλιν δὲ ὁ 20
Πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολῦσαι
τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρω- 21
σον σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς 22
αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν
αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγά- 23
λαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσ-
χυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν 24
γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· ἀπέλυσεν δὲ τὸν 25
διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλα-

---

12 εγεν. — εαυτους] οντες δε εν αηδια ο πιλατ. και ο ηρωδ. εγενοντο φιλοι εν αυτη τη ημερα D c | ημερα] ωρα 579. 713 a | *14* τω ανθρ. τουτω] αυτω D 69 sy[cs] | *15* ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον A D X Γ Δ al. lat[pler] | *17* vers. post 23, 19 pon. D sy[cs], om. vers. Tat A B K L T a | *18* αιρε τουτον αιρε τουτον Tat D | *21* επεφ. λεγ.] εκραξαν D (c sy[s]) | om. σταυρ. 2° W 157 al. vet. lat | *22* ουδεν] + γαρ 1. 13. 69. 579 al. b e l q sy[cs] | ευρισκω D 1071 lat sy[cs] | post v. *22* pon. verss. 23, 17. 18: 1574 | *23* fin.] + και των αρχιερεων A D P X al. c f sy | *25* > φονον ... στασιν 544 lat sy[cs]

κήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ
θελήματι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά
τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ ἐπέθηκαν
αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ
γυναικῶν αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέ-
ρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ᾽ ἐμέ· πλὴν ἐφ᾽
29 ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, ὅτι ἰδοὺ
ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ
στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ
30 μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
31 καλύψατε ἡμᾶς· ˈὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
32 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤγοντο δὲ
καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρε-
33—49: Mt 27,33—56. Mc 15,22—41. J 19,17—30.
33 θῆναι. Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν
καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν
καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ
34 ἐξ ἀριστερῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες
αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμερι-
ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους.
35 ˈκαὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ
καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σω-
σάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ
36 ὁ ἐκλεκτός. ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶ-
ται προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐ-
37 τῷ ˈκαὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
38 Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ

26 inc.: susceperunt ergo iesum et portans crucem suam ducebatur c ff^{2} l r^{1} | *28* εμε] + μηδε πενθειτε D | *32* om. ετεροι c e sy^{s} | *34* om. ο δε ιησ. — ποιουσιν ℵ^{c} B D W Θ 0124. 38. 435. 597 a sy^{s} | διεμεριζοντο . . . βαλλοντες D c | *35* εσωσας σεαυτον σωσον ει υιος ει του θεου ει χριστος ει ο εκλ. D c (si tu es chr. electus dei) | *37* λεγ. χαιρε ο βασιλευς των ιουδαιων περιτιθεντες αυτω και ακανθινον στεφανον D c sy^{cs}

rem, quem petebant, Iesum vero tradidit
voluntati eorum.
Et cum ducerent eum, apprehenderunt 26
Simonem quendam Cyrenensem venientem de
villa: et imposuerunt illi crucem portare post
Iesum. Sequebatur autem illum multa turba 27
populi, et mulierum: quae plangebant, et
lamentabantur eum. Conversus autem ad 28
illas Iesus, dixit: Filiae Ierusalem, nolite
flere super me, sed super vos ipsas flete, et
super filios vestros. Quoniam ecce venient 29
dies, in quibus dicent: Beatae steriles, et
ventres, qui non genuerunt, et ubera, quae
non lactaverunt. Tunc incipient dicere mon- 30
tibus: Cadite super nos. et collibus: Operite
nos. Quia si in viridi ligno haec faciunt, in 31
arido quid fiet? Ducebantur autem et alii 32
duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et 33 33–49: Mt 27,33—56. Mc 15,22—41 J 19,17—30.
postquam venerunt in locum, qui vocatur
Calvariae, ibi crucifixerunt eum: et la-
trones, unum a dextris, et alterum a si-
nistris. Iesus autem dicebat: Pater, dimitte 34
illis: non enim sciunt quid faciunt. Divi-
dentes vero vestimenta eius, miserunt sortes.
Et stabat populus spectans, et deridebant 35
eum principes cum eis, dicentes: Alios salvos
fecit, se salvum faciat, si hic est Christus
Dei electus. Illudebant autem ei et milites 36
accedentes, et acetum offerentes ei, | et 37
dicentes: Si tu es rex Iudaeorum, salvum
te fac. Erat autem et superscriptio scripta 38

---

[26] Mt 27, 32. Mc 15, 21 | [28] Apoc 1, 7 | [29] 11, 27; 21, 23. Mt 23, 35 | [30] Os 10, 8. Apoc 6, 16; 9, 6 | [31] 1 Pt 4, 17—18. Is 11, 1 | [34] Mt 5, 44. Is 53, 12. Ps 21, 19. Act 3, 17 | [35] Ps 21, 8 | [36] Ps 68, 22.

super eum litteris Graecis, et Latinis, et
39 Hebraicis: Hic est rex Iudaeorum. Unus
autem de his, qui pendebant, latronibus, blas-
phemabat eum, dicens. Si tu es Christus,
40 salvum fac temetipsum, et nos. Respondens
autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu
times Deum, quòd in eadem damnatione es.
41 Et nos quidem iuste, nam digna factis reci-
42 pimus: hic vero nihil mali gessit. Et dicebat
ad Iesum: Domine, memento mei, cum
43 veneris in regnum tuum. Et dixit illi Iesus:
Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.
44 Erat autem fere hora sexta, et tenebrae
factae sunt in universam terram usque in
45 horam nonam. Et obscuratus est sol: et
46 velum templi scissum est medium. Et cla-
mans voce magna Iesus ait: Pater, in ma-
nus tuas commendo spiritum meum. Et
47 haec dicens, expiravit. Videns autem Cen-
turio quod factum fuerat, glorificavit Deum,
48 dicens: Vere hic homo iustus erat. Et omnis
turba eorum, qui simul aderant ad specta-
culum istud, et videbant quae fiebant, per-
49 cutientes pectora sua revertebantur. Stabant
autem omnes noti eius a longe: et mulieres,
quae secutae eum erant a Galilaea haec
videntes.

---

[39] Mt 26, 68.
[42] Gen 40, 14. Mt 16, 28.
[43] 2 Cor 12, 4. Apoc 2, 7.
[44] Am 8, 9.
[45] Ex 36, 35. Am 8, 3 (LXX); 9, 1. Heb 10, 20
[46] Ps 30, 6. Act 7, 59. 1 Pt 4, 19. L 2,49.
[47] 7,16.
[48] 18, 13.
[49] 8, 2. Ps 87, 9; 37, 12.

ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος. Εἷς 39
δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει
αὐτὸν λέγων· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυ-
τὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτι- 40
μῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν
τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, 41
ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος
δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, 42
μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον 43
μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. ⁵Ην δὲ ὡσεὶ 44
ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας ἐνάτης [1] *τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος, ἐσχίσθη* 45
δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ φωνή- 46
σας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς
χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο
δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης 47
τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ
ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες οἱ 48
συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύ-
την, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ
στήθη ὑπέστρεφον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ 49
γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ
συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα.

---

38 αυτω] + *γραμμασιν ελληνικοις ρωμαϊκοις εβραϊκοις* ℵ*ADQRΘ al. lat[pler] syp | *39* om. *λεγων ημας* De | *40 ει*] + *και ημεις εσμεν* D (sy[cs]) | *42. 43 και στραφεις προς τον κυριον ειπεν αυτω. μνησθητι μου εν τη ημερα της ελευσεως σου. αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αυτω τω επιπλησοντι. θαρσει σημερον μετ εμ.* D | *43 ιησους*] + credis c | *παραδ.*] + patris elr[1] | *45 εσχισθη—μεσον*] post v. 46 pon. Tat DΨ | *46* om. *τουτο — εξεπν.* X 213 | *47* inc. *και ο εκατοντ. φωνησας εδοξ.* D | *εκατοντ*] + et qui cum eo erant Tat eff[2]l | *48* om. *ταυτην* Tat D 213 cr[1] | *στηθη*] + *και τα μετωπα* D (1047 c) | fin.] + dicentes. vae nobis quae facta sunt hodie propter peccata nostra. appropinquavit enim desolatio hierusalem Tat (g[1] sy[cs])

50—56: Mt 27,57—61 Mc 15,42—47. J 19,38—42.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς
51 ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ' — οὗτος
οὐκ ἦν συνκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ
πράξει αὐτῶν, — ἀπὸ Ἁριμαθαίας πόλεως τῶν
Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ
52 θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ
53 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ,
54 οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος. καὶ ἡμέρα
55 ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. Κατ-
ακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεά-
σαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐ-
56 τοῦ, ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ
μύρα.

Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν

1—12: Mt 28,1—8. Mc 16,1—8. J 20,1—18.

24 ἐντολήν, τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως
ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώ-
2 ματα. εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ
3 τοῦ μνημείου, εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶ-
4 μα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπο-
ρεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσι ἀστραπτούσαις·
5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ
πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί
6 ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν
ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν
7 ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων τὸν υἱὸν τοῦ

---

50 om. ανηρ 2° D vet. lat | > δικαιος . . . αγαθος ff^{2} sy^{cs} | *53* fin. | + και θεντος αυτου επεθηκαν (-κεν D) τω μνημειω λιθον ον μογις εικοσι εκυλιον D 0124. 1071 c sa | *54* ην δε ημερα προ σαββατου D (c) | *55* om. και — σωμα D | *56* om. κατα τ. εντολ. D | **24**,*1* αρωματα (om. D vet. lat sy^{cs}] και τινες συν αυταις. ελογιζοντο δε εν εαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον. ελθουσαι δε ευρον τον λιθ. Tat D 0124 c sa | *3* om. του κυρ. ιησ. D vet. lat | *4* εσθητι αστραπτουση ℵBD lat sy | *5* ενφοβοι δε γενομεναι εκλιναν D a c r^{1} | *6* om. ουκ — ηγερθη D vet. lat | *7* om. λεγων D c

Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat 50 50—56: Mt 27,57—61. Mc 15,4—47 J 19,38—42.
decurio, vir bonus, et iustus: hic non con- 51
senserat consilio, et actibus eorum, ab
Arimathaea civitate Iudaeae, qui expecta-
bat et ipse regnum Dei. hic accessit 52
ad Pilatum, et petiit corpus Iesu: et 53
depositum involvit sindone, et posuit eum
in monumento exciso, in quo nondum
quisquam positus fuerat. Et dies erat pa- 54
rasceves, et sabbatum illucescebat. Subse- 55
cutae autem mulieres, quae cum eo vene-
rant de Galilaea, viderunt monumentum, et
quemadmodum positum erat corpus eius. Et 56
revertentes paraverunt aromata, et unguenta:
et sabbato quidem siluerunt secundum man-
datum.

Una autem sabbati valde diluculo venerunt 24 1—12: Mt 28, 1—8. Mc 16, 1—8. J 20,1—13.
ad monumentum, portantes, quae paraverant,
aromata: et invenerunt lapidem revolutum a 2
monumento. Et ingressae non invenerunt 3
corpus Domini Iesu. Et factum est, dum mente 4
consternatae essent de isto, ecce duo viri
steterunt secus illas in veste fulgenti. Cum 5
timerent autem, et declinarent vultum in ter-
ram, dixerunt ad illas: Quid quaeritis viventem
cum mortuis? ' non est hic, sed surrexit: recor- 6
damini qualiter locutus est vobis, cum adhuc
in Galilaea esset, ' dicens: Quia oportet filium 7

---

51 2, 25. 38.
53 19, 30.
55 23, 49.
56 Ex 12, 16; 20, 10. Lev 23, 8.
24 3 Rm 1, 4.
4 Act 1, 10.
5 Apoc 1, 18.
7 Mt 17, 22—23. Os 6, 2.

hominis tradi in manus hominum pecca-
8 torum, et crucifigi, et die tertia resurgere. Et
9 recordatae sunt verborum eius. Et regressae
a monumento nunciaverunt haec omnia illis
10 undecim, et ceteris omnibus. Erat autem
Maria Magdalene, et Ioanna, et Maria Iacobi,
et ceterae, quae cum eis erant, quae dicebant
11 ad Apostolos haec. Et visa sunt ante illos,
sicut deliramentum verba ista: et non
12 crediderunt illis. Petrus autem surgens
cucurrit ad monumentum: et procumbens
vidit linteamina sola posita, et abiit secum
mirans quod factum fuerat.

13—35: Mc 16,12.13.

13 Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in
castellum, quod erat in spatio stadiorum
14 sexaginta ab Ierusalem, nomine Emmaus. et
ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus,
15 quae acciderant. Et factum est, dum fabula-
rentur, et secum quaererent: et ipse Iesus ap-
16 propinquans ibat cum illis: oculi autem illorum
17 tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad
illos: Qui sunt hi sermones, quos confertis
18 ad invicem ambulantes, et estis tristes? Et
respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit
ei: Tu solus peregrinus es in Ierusalem,
et non cognovisti quae facta sunt in illa
19 his diebus? Quibus ille dixit: Quae? Et
dixerunt: De Iesu Nazareno, qui fuit vir

[10] 8, 2—3.
[11] Gen 45, 26.
[15] Mt 18, 20.
[16] 24, 31.
[17] Mt 6, 16.
[19] Mt 21, 11. Act 2, 22.

ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων 8
αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου 9
ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν
τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ 10
Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ
σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.
καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ 11
ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέ- 12
τρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ
παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα· καὶ ἀπῆλθεν
πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι 13 **13—35: Mc 16,12.13**
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν στα-
δίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμ-
μαούς, καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ 14
πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο 15
ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς
Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ 16
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι
αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι 17
οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περι-
πατοῦντες; καί ἐστε σκυθρωποί. ˈ ἀποκρι- 18
θεὶς δὲ εἷς ὀνόματι Κλεόπας εἶπεν πρὸς αὐτόν·
σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως
τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;
ˈ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· τὰ 19
περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ

---

7 om. *αμαρτ.* D a b e ff[2] l r[1] | *9* om. *απο τ. μνημ.* D vet. lat *10* om. *ησαν δε* A D W Γ 713 al. sy[cs] | *12* om. vers. Tat D vet. lat | *οθον.*] + *κειμενα* A L X Γ Δ al. vg *13 ησαν δε δυο πορ. εξ αυτ. εν αυτ. τ. ημ.* D e | *εκατον εξηκοντα* ℵ K N Π Θ 157 al. fuld | ammaus vet. lat, *ουλαμμαυς* D, + et cleop(h)as e ff[2] (b) | *14* inc. *ωμιλουν δε* D c e (sy[cs]) | *15* om. *αυτος* Tat D a c e sy[cs] | *17* om. *περιπατουντες* vet. lat sy[cs] | *και εσταθησαν σκυθ.* ℵ A * B 0124. 579 sy[pal] e sa bo | *18 παροικ.*] + *απο* c e | om. *και* D vet. lat sy | *19 και* 1°] *ο δε* D c e sy[pal]

προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναν-
20 *τίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε*
παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 *ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων*
λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν
τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ᾿ οὗ ταῦτα
22 *ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξ-*
έστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνη-
23 *μεῖον, καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον*
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ
24 *λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν*
ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς
25 *καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ*
αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βρα-
δεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
26 *ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν*
τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27 *καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων*
τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις
28 *ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς*
τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσ-
29 *εποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρ-*
εβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ᾿ ἡμῶν, ὅτι
πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα.
30 *καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.* ' *καὶ ἐγέ-*
νετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ᾿ αὐτῶν λα-
βὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου
31 *αὐτοῖς· αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί,*

---

19 **ενωπιον** D c e | *20* om. **και οι αρχ.** 1038 **a** ff[2] l | om. *ημων* a ff[2] l sy[sp] | *21* **ελπιζομεν** ℵ P *Δ Λ Π* 69 al. e ff[2] | **εστιν**] *ην* D lat | om. **συν πασ. τουτ.** vet. lat (e) | *22* om. *αλλα* a b c ff[2] r[1] sy[c] | *23* om. **και** 2° D c e sy | *24* **ουτ.**] ista c e | > **ειπον αι γυν.** D c e sy | **ειδομεν** D e | *25* **και αυτος**] **ο δε** D c e | *27* **και ην αρξ. απο μ. . . . ερμηνευειν** Tat (D) vet. lat | om. **πασαις** ℵ D | *γραφ.*] + **τι ην** ℵ L 1. 33 | om. **τα** L a c e | *29* om. **εστιν και** D vet. lat sy | *30* om. *μετ αυτων* D e sy[cs] | *31* inc. *λαβοντων* **δε** *αυτων τον αρτον απ αυτου ηνυγησαν* D e Orig

propheta, potens in opere, et sermone coram
Deo, et omni populo: Et quomodo eum tra- 20
diderunt summi sacerdotes, et principes
nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt
eum. nos autem sperabamus quia ipse esset 21
redempturus Israel: et nunc super haec
omnia, tertia dies est hodie quòd haec facta
sunt. Sed et mulieres quaedam ex nostris 22
terruerunt nos, quae ante lucem fuerunt ad
monumentum, ' et, non invento corpore eius, 23
venerunt, dicentes se etiam visionem ange-
lorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et 24
abierunt quidam ex nostris ad monumentum:
et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt,
ipsum vero non invenerunt. Et ipse dixit ad 25
eos: O stulti, et tardi corde ad credendum
in omnibus, quae locuti sunt Prophetae!
Nonne haec oportuit pati Christum, et ita 26
intrare in gloriam suam? Et incipiens a 27
Moyse, et omnibus Prophetis, interpretabatur
illis in omnibus scripturis, quae de ipso erant.
Et appropinquaverunt castello quo ibant: 28
et ipse se finxit longius ire. Et coegerunt 29
illum, dicentes: Mane nobiscum, quoniam ad-
vesperascit, et inclinata est iam dies. Et intra-
vit cum illis. Et factum est, dum recumberet 30
cum eis, accepit panem, et benedixit, ac fregit,
et porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum 31

---

[21] 1, 68; 2, 38; 19, 11. Act 1, 6.
[24] J 20, 3—10.
[25] Mc 16, 14.
[27] Deut 18, 15. Ps 21. Is 53.
[29] Act 16, 15.
[30] 22, 19. Mt 26, 27. 29.
[31] 4 Reg 6, 17.

et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex
32 oculis eorum. Et dixerunt ad invicem:
Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum
loqueretur in via, et aperiret nobis Scrip-
33 turas? Et surgentes eadem hora regressi sunt
in Ierusalem: et invenerunt congregatos
34 undecim, et eos, qui cum illis erant, | dicentes:
Quòd surrexit Dominus vere, et apparuit
35 Simoni. Et ipsi narrabant quae gesta erant
in via: et quomodo cognoverunt eum in
36–49: Mc 16,14—18. J 20,19—23. 36 fractione panis. Dum autem haec loquuntur,
stetit Iesus in medio eorum, et dicit eis: Pax
37 vobis: ego sum, nolite timere. Conturbati
vero, et conterriti, existimabant se spiritum
38 videre. Et dixit eis: Quid turbati estis, et
cogitationes ascendunt in corda vestra?
39 Videte manus meas, et pedes, quia ego ipse
sum: palpate, et videte: quia spiritus carnem,
et ossa non habet, sicut me videtis habere.
40 Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus, et
41 pedes. Adhuc autem illis non credentibus,
et mirantibus prae gaudio, dixit: Habetis
42 hic aliquid, quod manducetur? At illi ob-
tulerunt ei partem piscis assi, et favum
43 mellis. Et cum manducasset coram eis, su-
44 mens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos:

---

[32] Is 42, 3.
[34] 1 Cor 15, 4—5. J 21, 15—22.
[36] 1 Cor 15, 5.
[37] Mt 14, 26.
[39] 1 J 1, 1. Act 17, 27.
[42] J 21, 5. 10.
[43] Act 10, 41.

καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγέ-
νετο ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ 32
ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;
Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς 33
Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕν-
δεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι ἠγέρθη 34
ὁ κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ 35
ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐ-
τοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Ταῦτα δὲ αὐ- 36 **36—49:** Mc 16,14—1 J 20,19—23
τῶν λαλούντων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ
αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. πτοη- 37
θέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι 38
ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ 39
τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφή-
σατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα
οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο 40
εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ 41
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον
ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ 42
μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου· καὶ λαβὼν 43
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐ- 44

---

31 om. *και επεγν. αυτον* ℵ* | *32 και* 1°] *οι δε* D c e | *καιομενη*] *βεβαρημενη* Tat e (exterminatum) sy sa, *κεκαλυμμενη* D c | om. *εν ημιν* B D c e sy^{c} Orig | om. *ως ελαλ. ημιν* vet. lat sy^{cs} Orig | *33 αναστ.*] + *λυπουμενοι* D c e sa | *34* om. *οντως* b c e l | *35 ως*] *οτι* D c e | *36* om. *ο ιησ.* ℵ B D L vet. lat sy^{cs} | om. *και — υμιν* D vet. lat | fin.] + *εγω ειμι μη φοβεισθε* G P W 127. 713 al. Amb Aug vg sy$^{p\,hl}$ | *37 πνευμα*] *φαντασμα* D Marcion | *38 και* 1°] *ο δε* D vet. lat | *τη καρδια* B D vet. lat | *39 ιδου ιδετε* b ff^{2} l sy^{cs} | ⟩ *εγω αυτος ειμι* D c e ff^{2} Marcion | om. *με* D W Θ lat sy^{cs} | *σαρκας* ℵ* D | *40* om. vers. D vet. lat sy^{cs} | *42 οι δε*] *και* D c e | om. *και απο μελ. κηρ.* ℵ A B D L Π W e sy^{s} | *43* fin.] + *και (λαβων) τα επιλοιπα εδωκεν αυτοις* K Π Θ 13. 42. 161. 346. 713 al. vg sy^{c}

τούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα πρὸς
ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προ-
45 φήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν
46 αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ
εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται καὶ οὕτως
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ
47 νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ἀρξάμενον ἀπὸ Ἰερου-
48, 49 σαλήμ. ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
πατρός μου ἐφ᾽ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ
πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.
50–53: Mc 16,19. Act 1,4—14 50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ
51 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ᾽
52 αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ
αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς
53 Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἦσαν διὰ
παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες
τὸν θεόν.

---

46 om. ουτως 1° c e r^1 | om. και ουτως εδει ℵ B C D L a b c e ff^2 l r^1 | om. εκ νεκρων D 29. 71. 248 | om. τη τριτη ημερ b ff^2 l | *47* μεταν. εις αφεσ. ℵ B sa sy^p | εις] ως επι D c e | *48* και υμεις δε D (c) e | om. εστε B D Aug sy^{pal} | *49* om. του πατρος D e | *50* om. εως Tat D 157 lat^{pler} | *51* om. και ανεφ. εις τ. ουρ. ℵ* D vet. lat sy^s | *52* om. προσκυν. αυτ. D vet. lat sy^s | *53* > εν τω ιερ. δια παντος e l | om. αινουντες και ℵ B C L sy^s | om. και ευλογουντες D vet. lat | fin.] + αμην A B X Γ Δ Λ Θ vg sy^{cp}

Haec sunt verba, quae locutus sum ad vos,
cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse
est impleri omnia, quae scripta sunt in lege
Moysi, et Prophetis, et Psalmis de me. Tunc 45
aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas.
et dixit eis: Quoniam sic scriptum est, et sic 46
oportebat Christum pati, et resurgere a mor-
tuis tertia die: et praedicari in nomine eius 47
poenitentiam, et remissionem peccatorum in
omnes gentes, incipientibus ab Ierosolyma.
Vos autem testes estis horum. Et ego mitto 48/49
promissum Patris mei in vos. vos autem sedete
in civitate, quoadusque induamini virtute ex
alto.

Eduxit autem eos foras in Bethaniam: 50 50—53: Mc 16,19. Act 1,4—14
et elevatis manibus suis benedixit eis. Et 51
factum est, dum benediceret illis, recessit ab
eis, et ferebatur in caelum. Et ipsi adorantes 52
regressi sunt in Ierusalem cum gaudio magno:
et erant semper in templo, laudantes, et 53
benedicentes Deum. Amen.

---

[44] 9, 22. 45; 18, 31—33. J 5, 46.
[45] 9, 45; 18, 34.
[46] 1 Tim 3, 16. Act 26, 23.
[47] Act 17, 30.
[49] J 15, 26; 16, 7. Act 1, 4.
[52] J 16, 22; 14, 28.

SANCTUM IESU CHRISTI EVANGELIUM SECUNDUM IOANNEM.

1 In principio erat verbum, et verbum erat
2 apud Deum, et Deus erat verbum. Hoc erat
3 in principio apud Deum. Omnia per ipsum
facta sunt: et sine ipso factum est nihil,
4 quod factum est, in ipso vita erat, et vita
5 erat lux hominum: et lux in tenebris lucet,
6 et tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit
homo missus a Deo, cui nomen erat Ioannes.
7 Hic venit in testimonium ut testimonium
perhiberet de lumine, ut omnes crederent
8 per illum. non erat ille lux, sed ut testimo-
9 nium perhiberet de lumine. Erat lux vera,
quae illuminat omnem hominem venientem in
10 hunc mundum. in mundo erat, et mundus
per ipsum factus est, et mundus eum non
11 cognovit. In propria venit, et sui eum non
12 receperunt. quotquot autem receperunt eum,
dedit eis potestatem filios Dei fieri, his,
13 qui credunt in nomine eius: qui non ex
sanguinibus, neque ex voluntate carnis,
neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.
14 Et verbum caro factum est, et habitavit in
nobis: et vidimus gloriam eius, gloriam
quasi unigeniti a patre plenum gratiae,

---

1 [1] 1 J 1, 1—2. Apoc 19, 13 | [2] Prov 8, 22 | [3] Col 1, 16—17. Heb 1, 2 | [4] 5, 26 | [5] 3, 19; 12, 35 | [6] L 1, 13—17. 57—80. Mt 3, 1. Mc 1, 4 | [7] L 3, 3. Act 19, 4 | [8] 1, 20 | [11] Mt 21, 38 | [12] Gal 3, 26. Act 4, 12 | [13] 3, 5—6 | [14] Is 7, 14. 2 Pt 1, 16—17. Is 60, 1. L 9, 32. Apoc 21, 3.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς 1
τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν 2
ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, 3
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. ἐν 4
αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀν-
θρώπων. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ 5
ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρω- 6
πος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρ- 7
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύ-
σωσιν δι᾽ αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ᾽ 8
ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς 9
τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχό-
μενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ 10
κόσμος δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν
οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν 11
οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν 12
αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ 13
αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ
θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.
Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν 14
ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος

1,*3 ουδε εν*] *ουδεν* ℵ*D al. | *ο*] + *δε* b sy^{s} | *4 ην* 1°] *εστιν* ℵD vet. lat sy^{c} | *ην* 2°] *εστιν* b sy | om. *των ανθρ.* B* | *6 θεου*] *κυριου* D, + *ην* ℵ*D W (lat) | *9 ην*] *εστιν* Tat sy^{c}, + *δε* f sy^{c} | *12* om. *δε* D e | *13* om. *οι* D* a | *ος . . . εγεννηθη* b Tert Iren | *αιματος* b q sy | om. *ουδε εκ θελ. ανδρος* B

15 καὶ ἀληθείας.) Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ
καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
16 πρῶτός μου ἦν. ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ
ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·
17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ
18 ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν
οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς θεὸς ὁ
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγή-
σατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσο-
λύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν·
20 σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ
21 ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. καὶ
ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ
λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπ-
22 εκρίθη· οὔ. εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπό-
κρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις
23 περὶ σεαυτοῦ; ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν
24 Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ [οἱ] ἀπεσταλμένοι ἦσαν
25 ἐκ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ
εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ
26 Χριστὸς οὐδὲ Ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπ-
εκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω
ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει ὃν ὑμεῖς οὐκ
27 οἴδατε, [1] ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ

---

15 om. λεγων ℵ D b | *18* πωποτε] + ει μη W vet. lat arm | θεος] υιος A X Γ Δ Λ Π al. lat sy | om. ο ων ℵ* a | εξηγ.] + ημιν W c sy[c pal] | *20* om. και ωμολ. 2° ℵ e l sy[c] | *21* αυτον] + παλιν ℵ W a b (c) e ff[2] l r[1] sy[p] | ου] ουκ ειμι 844 c e | *22* ει] + ειπε ημιν 1071 e l sy[c] (a r[1] c ff[2] b) | *23* και εφη c e sy[pal] | κυρ.] + ευθειας ποιειτε τας τριβους του θεου ημων e (W) | *25* om. και ηρωτ. αυτ. ℵ a e | *26* υδ.] + εις μετανοιαν a q (b) | *27* ερχ.] + ος εμπροσθεν μου γεγονεν A X Γ Δ al. lat[pler], + οτι πρωτος μου ην 28. 213

et veritatis. Ioannes testimonium perhibet 15
de ipso, et clamat dicens: Hic erat, quem dixi:
Qui post me venturus est, ante me factus
est: quia prior me erat. Et de plenitudine eius 16
nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia.
quia lex per Moysen data est, gratia, et 17
veritas per Iesum Christum facta est. Deum 18
nemo vidit umquam: unigenitus filius, qui
est in sinu patris, ipse enarravit.

Et hoc est testimonium Ioannis, quando 19
miserunt Iudaei ab Ierosolymis sacerdotes et
Levitas ad eum ut interrogarent eum: Tu
quis es? Et confessus est, et non negavit: 20
et confessus est: Quia non sum ego Christus.
Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias 21
es tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu?
Et respondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis 22
es ut responsum demus his, qui miserunt
nos? quid dicis de teipso? Ait: Ego vox 23
clamantis in deserto: Dirigite viam Domini,
sicut dixit Isaias propheta. Et qui missi 24
fuerant, erant ex Pharisaeis. Et interrogave- 25
runt eum, et dixerunt ei: Quid ergo baptizas,
si tu non es Christus, neque Elias, neque Pro-
pheta? Repondit eis Ioannes, dicens: Ego 26
baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit,
quem vos nescitis. Ipse est, qui post me ven- 27
turus est, qui ante me factus est: cuius ego

---

15 1, 27. 30. Mt 3, 11 | 16 3, 34. Col 1, 19 | 17 Rm 6, 14; 10, 4. Ex 34, 6. Ps 24, 10; 39, 11; 84, 11 | 18 6, 46. 1 J 4, 12. Mt 11, 27. L 10, 22. 1 Tim 6, 16 | 19 L 3, 15—16 | 20 Act 13, 25 | 21 Mt 11, 14; 17, 10. Deut 18, 15. J 6, 14; 7, 40 | 23 Is 40, 3. Mt 3, 3. Mc 1, 3. L 3, 4 | 25 Mt 21, 25 | 26 Mt 3, 11. Mc 1, 7—8. J 1, 31. 33 | 27 3, 26. Act 13, 25.

non sum dignus ut solvam eius corigiam
28 calceamenti. Haec in Bethania facta sunt
trans Iordanem, ubi erat Ioannes bapti-
29 zans. Altera die vidit Ioannes Iesum
venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei,
30 ecce qui tollit peccatum mundi. Hic est, de
quo dixi: Post me venit vir, qui ante me
31 factus est: quia prior me erat. et ego nescie-
bam eum, sed ut manifestetur in Israel,
32 propterea veni ego in aqua baptizans. Et
testimonium perhibuit Ioannes, dicens: Quia
vidi Spiritum descendentem quasi columbam
33 de caelo, et mansit super eum. Et ego nescie-
bam eum: sed qui misit me baptizare in aqua,
ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum
descendentem, et manentem super eum, hic
34 est, qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego
vidi: et testimonium perhibui quia hic est
Filius Dei.

35 Altera die iterum stabat Ioannes, et ex
36 discipulis eius duo. Et respiciens Iesum am-
37 bulantem, dicit: Ecce agnus Dei. Et audie-
runt eum duo discipuli loquentem, et secuti
38 sunt Iesum. Conversus autem Iesus, et vi-
dens eos sequentes se, dicit eis: Quid quae-
ritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, (quod
dicitur interpretatum Magister) ubi habitas?
39 ¹ Dicit eis: Venite, et videte. Venerunt, et
viderunt ubi maneret, et apud eum man-
serunt die illo: hora autem erat quasi
40 decima. Erat autem Andreas frater Simonis

---

[28] Mt 3, 6. 13 | [29] 1, 36. Is 53, 4. 7. Jr 11, 19. 1 Pt 1, 19. 1 J 3, 5. Mt 8, 17. Apoc 5, 6—12 | [30] 1, 15. 27. | [31] 1, 26 | [32] Mt 3, 16. Mc 1, 10. L 3, 22 | [33] 1, 26. L 3, 2. Mt 3, 11 | [34] Mt 3, 17 | [36] 1, 29. Is 53, 7. Jr 11, 19 | [38] Mc 5, 30 | [40] Mt 4, 18—20.

ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑπο-
δήματος. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ 28
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. Τῇ 29
ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς
αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων
τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν ὑπὲρ 30
οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.
κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ 31
Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.
Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι 32
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρα-
νοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν 33
αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι,
ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν
ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ 34
μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ 35
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ 36
Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ
θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λα- 37
λοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεὶς 38
δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολου-
θοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ· ῥαββί, ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον
διδάσκαλε, ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε 39
καὶ ὄψεσθε. ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει,
καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα
ἦν ὡς δεκάτη. ᵀἮν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος 40

---

27 fin.] + **εκεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι** EFG al. | *28* **βηθαβαρα** KULΠ al. sy[c] | **ιορδ.**] + **ποταμου** ℵ sy[c] | *29* **θεου**] + ecce vet. lat sy[cs] | **τας αμαρτιας** W l r[1] | *32* om. **λεγων** ℵ* e | > **ως περ. καταβ.** ℵ a b e r[1] sy[c] | **μενον** D W b e q r[1] | **υιος**] **εκλεκτος** ℵ* e sy[cs] (a b ff[2] sy[pal]) | *35* om. **παλιν** Γ e r[1] sy | *36* **θεου**] + **ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου** C W al. a ff[2] | *38* **τι**] + vultis aut quem e | **ερμηνευεται** 1. 118. 209 b c e q r[1] | *39* **δεκ.**] **εκτη** A

Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ
41 *Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· εὑρίσκει*
οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ
λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν ὅ ἐστιν
42 *μεθερμηνευόμενον Χριστός. ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς*
τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ
43 *Κηφᾶς ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος. Τῇ ἐπαύ-*
ριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ
εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
44 *ἀκολούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-*
σαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
45 *εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει*
αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ
προφῆται εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ
46 *τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·*
ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει
47 *αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ Ἰησοῦς*
τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει
περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος
48 *οὐκ ἔστιν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με*
γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν
49 *συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ*
καὶ λέγει· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ
50 *βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς*
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ.
51 *καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'*
ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαί-
νοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

---

41 **πρωτος** ℵ* L Γ Δ Λ al., mane b e r[1] sy[s] | *42* **ιωνα** A X Γ Δ al c q sy | *45* om. **εν τω νομω** l r[1] sy[s] | *46* om. **και** 1° ℵ 71 a b e sy | **ειναι**] εξελθειν Tat sy[s] | *47* **αυ-του**] **του ναθαναηλ** ℵ* a | *49* om. **και λεγει** B W al. b e | *50* **μειζονα** ℵ 314 vet. lat | *51* om. **απ αρτι** ℵ B L a b c f ff[2] l vg | > **καταβ. . . . αναβ.** Afr q

Petri unus ex duobus, qui audierant a Ioanne,
et secuti fuerant eum. Invenit hic primum 41
fratrem suum Simonem, et dicit ei: Invenimus
Messiam. (quod est interpretatum Christus.)
Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem 42
eum Iesus, dixit: Tu es Simon filius Iona: tu
vocaberis Cephas. quod interpretatur Petrus.
In crastinum voluit exire in Galilaeam, et in- 43
venit Philippum. Et dicit ei Iesus: Sequere
me. Erat autem Philippus a Bethsaida, civi- 44
tate Andreae, et Petri. Invenit Philippus 45
Nathanael, et dicit ei: Quem scripsit Moyses
in lege, et Prophetae, invenimus Iesum filium
Ioseph a Nazareth. Et dixit ei Nathanael: 46
A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit
ei Philippus: Veni, et vide. Vidit Iesus Natha- 47
nael venientem ad se, et dicit de eo: Ecce
vere Israelita, in quo dolus non est. Dicit 48
ei Nathanael: Unde me nosti? Respondit
Iesus, et dixit ei: Priusquam te Philippus
vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Re- 49
spondit ei Nathanael, et ait: Rabbi, tu es
Filius Dei, tu es Rex Israel. Respondit Iesus, 50
et dixit ei: Quia dixi tibi: Vidi te sub ficu,
credis: maius his videbis. Et dicit ei: Amen, 51
amen dico vobis, videbitis caelum apertum,
et Angelos Dei ascendentes, et descendentes
supra Filium hominis.

---

[41] 4, 25. 1 Reg 2, 10. Ps 2, 2 | [42] Mt 16, 18. Mc 3, 16 | [43] Mt 8, 22. Mc 2, 14 | [45] Deut 18, 18. Is 7, 14; 53, 2. Jr 23, 5. Ez 34, 23 | [46] 7, 41. 52; 21, 2 | [47] Ps 31, 2; 72, 1. Gen 25, 27; 32, 29 | [48] 21, 2 | [49] 6, 69. 2 Reg 7, 14. Ps 2, 7. Mt 14, 33; 16, 16 | [50] 2, 11 | [51] Gen 28, 12. Mt 4, 11. Mc 1, 13.

2 Et die tertia nuptiae factae sunt in
Cana Galilaeae: et erat mater Iesu ibi.
2 Vocatus est autem et Iesus, et discipuli eius
3 ad nuptias. Et deficiente vino, dicit mater
4 Iesu ad eum: Vinum non habent. Et dicit ei
Iesus: Quid mihi, et tibi est mulier? nondum
5 venit hora mea. Dicit mater eius ministris:
6 Quodcumque dixerit vobis, facite. Erant
autem ibi lapideae hydriae sex positae se-
cundum purificationem Iudaeorum, capientes
7 singulae metretas binas vel ternas. Dicit eis
Iesus: Implete hydrias aqua. Et impleverunt
8 eas usque ad summum. Et dicit eis Iesus:
Haurite nunc, et ferte architriclino. Et tule-
9 runt. Ut autem gustavit architriclinus aquam
vinum factam, et non sciebat unde esset, mi-
nistri autem sciebant, qui hauserant aquam:
10 vocat sponsam architriclinus, et dicit ei:
Omnis homo primum bonum vinum ponit: et
cum inebriati fuerint, tunc id, quod deterius
est: Tu autem servasti bonum vinum usque
11 adhuc. Hoc fecit initium signorum Iesus in
Cana Galilaeae: et manifestavit gloriam suam,
et crediderunt in eum discipuli eius.
12 Post hoc descendit Capharnaum ipse,

---

2 [1] 1, 43. 45; 21, 2.
[4] 19, 26. Mt 12, 48; 27, 19. Mc 1, 24. 3 Reg 17, 18.
[5] Gen 41, 55.
[6] Mc 7, 3—4.
[11] 1, 14. 50; 11, 40. Is 9, 1 (LXX); J 12, 37; 20, 30—31.
[12] 7, 3. Mt 4, 13.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ 2
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ·
ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 2
εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ 3
μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσιν.
καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; 4
οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ 5
τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρι- 6
σμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ
μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 7
γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐ-
τὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν 8
καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον 9
γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ
διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ
τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος [1] καὶ λέγει αὐτῷ· 10
πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν,
καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετή-
ρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησεν 11
ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς 12

2,2 om. *και* 1° 579. 1071 eflq | *3 υστ οιν.*] *οινον ουκ ειχον οτι συντελεσθη ο οινος του γαμου ειτα* ℵ* a b ff² r¹, factum est per multam turbam vocitorum vinum consummari e l | *οινος ουκ εστιν* ℵ* sy^p, + fili (Tat?) b e ff² l | *5* et advocatis ad se ministris mater iesu dixit illis e | *υμιν*] + iesus (Tat?) e l | *6* om. *κειμεναι* ℵ* 13. 346 a e arm | *7* inc. et iesus vocitis ad se ministris e (ff² l) | *8 οι δε ηνεγκ.*] et fecerunt sicut dixit eis iesus e (Tat ff² l aur), om. X 213. 1093 | *9 ποθεν*] + factum a l ff² | *υδωρ 2°*] + quia de aqua vinum factum est l (e), + et videntes factum mirabantur a b r¹ | *φωνει*] vocavit autem b e (l) | *10* om. *τοτε* ℵ* B L W 57. 67. 248 a e ff² l q | *11 γαλ.*] + *πρωτην* ℵ* (b f q)

καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ
14—16: Mt 21,12.13. Mc 11,15—17. L 19,45.46. 14 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν
τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ
περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,
15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας
ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς
βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ
16 τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, καὶ τοῖς τὰς περιστε-
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
Ps 68,10. 17 ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμ-
μένον ἐστίν· »ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί
18 με.« ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον
αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα
19 ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
20 ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσερά-
κοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος,
21 καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.
22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ
γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα
ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·
24 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς
25 διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, καὶ ὅτι οὐ
χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ.

---

12 om. *και οι μαθ αυτ.* ℵ 314 al. a b e ff[2] l arm | *14* > *προβατα και βοας* ℵ* a f q | *15* *ως φραγελλιον* G L X W 1. 22. 33 a b c f ff[2] q vg | *τα κερματα* B L X W 33 b q arm | *17* *και εμνησθ.* W e l ff[2] l q | *κατεφαγε* Tat 69. 472. 844 al. | *21* om. *του ναου* Iren[lat] Tert (e) | *24* om. *αὐτον* ℵ a b q

et mater eius, et fratres eius, et discipuli
eius: et ibi manserunt non multis diebus.
Et prope erat Pascha Iudaeorum, et 13
ascendit Iesus Ierosolymam: et invenit in 14 14—16: Mt 21,12.13. Mc 11,15—17 L 19,45.46.
templo vendentes boves, et oves, et colum-
bas, et numularios sedentes. Et cum fe- 15
cisset quasi flagellum de funiculis, omnes
eiecit de templo, oves quoque, et boves, et
numulariorum effudit aes, et mensas sub-
vertit. Et his, qui columbas vendebant, dixit: 16
Auferte ista hinc, et nolite facere domum
patris mei, domum negotiationis. Recordati 17 Ps 68, 10.
sunt vero discipuli eius quia scriptum est:
Zelus domus tuae comedit me. Responderunt 18
ergo Iudaei, et dixerunt ei: Quod signum
ostendis nobis quia haec facis? Respondit 19
Iesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et
in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo 20
Iudaei: Quadraginta et sex annis aedificatum
est templum hoc, et tu in tribus diebus ex-
citabis illud? Ille autem dicebat de templo 21
corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mor- 22
tuis, recordati sunt discipuli eius, quia hoc
dicebat, et crediderunt scripturae, et sermoni,
quem dixit Iesus.
Cum autem esset Ierosolymis in pascha 23
in die festo, multi crediderunt in nomine eius,
videntes signa eius, quae faciebat. Ipse autem 24
Iesus non credebat semetipsum eis, eo quòd
ipse nosset omnes, et quia opus ei non erat 25
ut quis testimonium perhiberet de homine:
ipse enim sciebat quid esset in homine.

---

[13] 6, 4; 11, 55 | [16] L 2, 49. Mt 21, 38 | [18] 3, 2. Mt 21, 23 | [19] Mt 12, 6; 26, 61; 27, 40 | [21] 1 Cor 6, 19 | [22] 12, 16; 14, 26 | [25] Mc 2, 8.

3 Erat autem homo ex Pharisaeis, Nicode-
2 mus nomine, princeps Iudaeorum. Hic venit
ad Iesum nocte, et dixit ei: Rabbi, scimus
quia a Deo venisti magister, nemo enim
potest haec signa facere, quae tu facis,
3 nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Iesus, et
dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis re-
natus fuerit denuo, non potest videre regnum
4 Dei. Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo
potest homo nasci, cum sit senex? numquid
potest in ventrem matris suae iterato introire,
5 et renasci? Respondit Iesus: Amen, amen
dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua, et
Spiritu sancto, non potest introire in regnum
6 Dei. Quod natum est ex carne, caro est: et
7 quod natum est ex spiritu, spiritus est. Non
mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci de-
8 nuo. Spiritus ubi vult spirat: et vocem eius
audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat:
9 sic est omnis, qui natus est ex spiritu. Re-
spondit Nicodemus, et dixit ei: Quomodo
10 possunt haec fieri? Respondit Iesus, et dixit
ei: Tu es magister in Israel, et haec ignoras?
11 Amen, amen dico tibi, quia quod scimus
loquimur, et quod vidimus testamur, et
12 testimonium nostrum non accipitis. Si
terrena dixi vobis, et non creditis: quomodo,

3 [1] 7, 50; 19, 39.
[2] Mt 22, 16. Act 2, 22. J 9, 33.
[3] Mt 18, 3. L 17, 21. 1 Pt 1, 23. Jc 1, 17—18.
[5] Ez 36, 25—27. Eph 5, 26. Tit 3, 5.
[6] 1, 13. Gen 5, 3. Ps 50, 7.
[8] 8, 14. Mc 4, 41. Eccl 11, 5. Sir 16, 19.
[9] L 1, 34.
[11] 7, 16; 8, 26. 28; 12, 49.
[12] L 22, 67.

Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικό- 3
δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος 2
ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδά-
σκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα
ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν 3
λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύνα-
ται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς 4
αὐτὸν [ὁ] Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος
γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοι-
λίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ
γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέ- 5
γω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύ-
ματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ 6
ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος
πνεῦμά ἐστιν. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· 7
δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου 8
θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽
οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως
ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.
ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς 9
δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 10
εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ
ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι 11
ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦ-
μεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς 12

3,2 > *νυκτ. πρ. αυτ.* ℵ l | om *α συ ποιεις* l sy^{s} | 3 renatus fuerit a b e ff^{2} q | *4 εισελθ. και*] + *ανωθεν* Γat sy^{s} | *5 αναγεννηθη* lat^{pler} | *πνευμ.*] + *αγιου* a ff^{2} r^{1} | *εισελθ. εις*] *ιδειν* ℵ* M | *τ. θεου*] *των ουρανων* ℵ* 472 e | *6 εστιν* 1°] + *οτι εκ της σαρκος εγεννηθη* vet. lat sy^{c} | *εστιν* 2°] + *οτι εκ του πνευματος εστιν* 161, *οτι θεος πνευμα εστιν και εκ του θεου εγεννηθη* a e ff^{2} r^{1} (sy^{c}) | *8 εκ*] + *του υδατος και* ℵ a b e ff^{2} r^{1} sy^{cs}

13 *ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; καὶ*
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ
14 *ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν*
τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ
15 *τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων*
16 *ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτως γὰρ ἠγά-*
πησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ
τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
17 *αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ*
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ
18 *κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ*
κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι
μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς
19 *υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ*
φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ
ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ
20 *αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσ-*
σων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς,
21 *ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν*
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ
αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 *Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ*
αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν
23 *μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης*
βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλίμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 *οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ*
25 *Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθη-*

12 om. *υμιν* 2° EH al. a e ff² r¹ arm | *13* om. *και* 1° b e f sy^c | om. *ο ων* (*ος ην* e sy^c) *εν τ. ουρ.* ℵBL 33 | *15 εν αυτ.*] + *μη αποληται αλλ* ΑΓΔΛΠ lat^pler sy^p | *16 εδωκεν*] + *εις τον κοσμον* 33. 1071 e | *18* inc. *διο ο πιστ.* a d Lucif | om. *δε* ℵBW ff²l | *πιστ.* 2°] + *εις αυτον* 1071 ff²l Lucif sy^s | *20* fin.] + *οτι πονηρα εστιν* LΔ 13. 33 r¹ | *22 απηλθεν* 33 a d l | *25 ουν*] *δε* ℵ* b sy

si dixero vobis caelestia, credetis? Et nemo 13
ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo,
Filius hominis, qui est in caelo. Et sicut 14
Moyses exaltavit serpentem in deserto; ita
exaltari oportet Filium hominis: ut omnis, 15
qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat
vitam aeternam. Sic enim Deus dilexit 16
mundum, ut Filium suum unigenitum daret:
ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed
habeat vitam aeternam. Non enim misit 17
Deus Filium suum in mundum, ut iudicet
mundum, sed ut salvetur mundus per ip-
sum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui 18
autem non credit, iam iudicatus est: quia
non credit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc 19
est autem iudicium: quia lux venit in mun-
dum, et dilexerunt homines magis tenebras,
quàm lucem: erant enim eorum mala opera.
Omnis enim, qui male agit, odit lucem, et non 20
venit ad lucem, ut non arguantur opera eius:
qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut 21
manifestentur opera eius, quia in Deo sunt
facta.

Post haec venit Iesus, et discipuli eius in 22
terram Iudaeam: et illic demorabatur cum eis,
et baptizabat. Erat autem et Ioannes bapti- 23
zans in Aennon, iuxta Salim: quia aquae mul-
tae erant illic, et veniebant, et baptizabantur.
Nondum enim missus fuerat Ioannes in carce- 24
rem. Facta est autem quaestio ex discipu- 25

[13] 6, 62. Prov 30, 4. Deut 30, 12. Eph 4, 9. Rm 10, 6 | [14] Num 21, 8—9. Gal 3, 13. 2 Cor 5, 21 | [16] Rm 5, 8; 8, 32. 1 J 4, 9 | [17] 5, 22; 12, 47. L 19, 10. Act 17, 31 | [18] 3, 36; 5, 24 | [19] 1, 5. 9—11; 12, 48 | [20] Eph 5, 13 | [22] 2, 12; 4, 1—2; 5, 1; 6, 1; 7, 1 | [23] Mt 4, 12 | [24] Mt 14, 3.

26 lis Ioannis cum Iudaeis de Purificatione. Et
venerunt ad Ioannem, et dixerunt ei: Rabbi,
qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testi-
monium perhibuisti, ecce hic baptizat, et
27 omnes veniunt ad eum. Respondit Ioannes, et
dixit: Non potest homo accipere quidquam,
28 nisi fuerit ei datum de caelo. Ipsi vos mihi
testimonium perhibetis, quòd dixerim: Non
sum ego Christus: sed quia missus sum ante
29 illum. Qui habet sponsam, sponsus est:
amicus autem sponsi, qui stat, et audit eum,
gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo
30 gaudium meum impletum est. Illum oportet
31 crescere, me autem minui. Qui desursum
venit, super omnes est. Qui est de terra, de
terra est, et de terra loquitur. Qui de caelo
32 venit, super omnes est. Et quod vidit, et
audivit, hoc testatur: et testimonium eius
33 nemo accipit. Qui accepit eius testimonium,
34 signavit quia Deus verax est. Quem enim
misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad
35 mensuram dat Deus spiritum. Pater diligit
36 Filium: et omnia dedit in manu eius. Qui
credit in Filium, habet vitam aeternam: qui
autem incredulus est Filio, non videbit vitam,
sed ira Dei manet super eum.

4 Ut ergo cognovit Iesus quia audierunt
Pharisaei quòd Iesus plures discipulos facit,
2 et baptizat, quàm Ioannes [1] (quamquam Iesus

---

[26] 1, 26—34 | [27] Heb 5, 4. 1 Cor 4, 7 | [28] 1, 20—27. Mc 1, 2. Mt 11, 10 | [29] Mt 9, 15; 22, 2 | [30] 2 Reg 3, 1 | [31] 8, 23 | [32] 3, 11 | [34] 1, 33. 34 | [35] 5, 20; 13, 3; 17, 2. Mt 11, 27 | [36] 3, 18. L 3, 7. 1 J 5, 12. Rm 2, 8 | **4** [1] 3, 22. 26 | [2] 1 Cor 1. 17.

*τῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.
καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ·* 26
*ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ
σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες
ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ* 27
*εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν
ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ* 28
*ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ
ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπρο-
σθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν·* 29
*ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου.
αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκεῖνον* 30
δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν 31
*ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς
γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστιν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν·
ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ* 32
τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν 33
*αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς
ἀληθής ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὰ ῥή-* 34
*ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν
ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν,* 35
καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύ- 36
*ων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπει-
θῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ
θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.*

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρι- 4
*σαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, — καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς* 2

---

25 **ιουδαιων** ℵ*GΘ 565 al. lat sy[c] | *28* **ειπον**] + **υμιν** 13 251 a ff[2]l, + eis qui missi sunt ab hierosolymis ad me e Cypr | *31* **εκ** 1[o]] **επι** ℵ* a e | **ο δε εκ τ. ουρ.** ℵ*D a b l q | om. **επανω παντων εστιν** ℵ*D 565 a b e ff[2] l r[1] sy[c] | *32* om. **τουτο** ℵD 565 al. a b e ff[2] sy | *34* om. **ο θεος** 2[o] ℵBCLW 1. 33 b e f l | *36* om. **δε** ℵ* a e ff[2]l | fin.] + **και μετα ταυτα παρεδοθη ο ιωαννης** 2145 e sy[hm] | **4,1** **κυρ.**] **ιησους** ℵDΔΘ 565 al. lat[pler] sy[cp]

3 οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, — ἀφῆκεν
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλι-
4 λαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σα-
5 μαρίας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας
λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
6 Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ
τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς
ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
7 ἦν ὡσεὶ ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι
8 πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
9 τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν
αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος
ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρεί-
τιδος οὔσης; οὐ γὰρ συνχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμα-
10 ρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ·
εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
λέγων σοι· δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν
11 καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ
γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ
ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς
ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν
13 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπ-
εκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ
14 τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ
ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενή-
σεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν
15 αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι
16 ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε

3 **ιουδ.**] + *γην* D Θ 565 al. (a) b e ff² l r¹ | om. **παλιν** A B* Γ Δ al. q | *5* **sichem sy^s** | *6* om. *ουτως* 1. 69. 118. 213. 565 al. a b e ff² l r¹ sy | *7* *και ερχεται* W vet. lat sy | *τις γυνη* ℵ b r¹ sy^cs | *8* vers. post 4, 6 (*πηγη* 2°) pon. sy^cs | *9* > *ιουδ. ων πως* D a b e ff² l q r¹ sy^cs | om. *ου γαρ — σαμ.* ℵ* D a b e | *11* om. **κυριε** Tat sy^s | om. **ουν** ℵ D W a b e ff² l r¹ sy

non baptizaret, sed discipuli eius) | reliquit 3
Iudaeam, et abiit iterum in Galilaeam. oporte- 4
bat autem eum transire per Samariam. Venit 5
ergo in civitatem Samariae, quae dicitur Si-
char: iuxta praedium, quod dedit Iacob Ioseph
filio suo. | Erat autem ibi fons Iacob. Iesus 6
ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra
fontem. Hora erat quasi sexta. | Venit mulier 7
de Samaria haurire aquam. Dicit ei Iesus:
Da mihi bibere. (Discipuli enim eius abierant 8
in civitatem ut cibos emerent.) Dicit ergo ei 9
mulier illa Samaritana: Quomodo tu Iudaeus
cum sis, bibere a me poscis, quae sum mulier
Samaritana? non enim coutuntur Iudaei Sa-
maritanis. Respondit Iesus, et dixit ei: Si 10
scires donum Dei, et quis est, qui dicit tibi:
Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo,
et dedisset tibi aquam vivam. Dicit ei mulier: 11
Domine, neque in quo haurias habes, et puteus
altus est: unde ergo habes aquam vivam? Num- 12
quid tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit
nobis puteum, et ipse ex eo bibit, et filii eius,
et pecora eius? Respondit Iesus, et dixit ei: 13
Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum:
qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, 14
non sitiet in aeternum: sed aqua, quam ego
dabo ei, fiet in eo fons aquae salientis in vitam
aeternam. Dicit ad eum mulier: Domine, 15
da mihi hanc aquam, ut non sitiam: neque
veniam huc haurire. Dicit ei Iesus: Vade, 16

---

[4] L 9, 52 | [5] Gen 48, 22. Jos 24, 32 | [6] 13, 25 | [9] L 9, 53 | [10] 7, 38—39. Act 10, 45; 11, 17. Heb 6, 4 | [12] 8, 53. Mt 12, 41—42 | [13] 6, 58 | [14] 6, 27. 35; 7, 37—39 | [15] 6, 34.

17 voca virum tuum, et veni huc. Respondit
mulier, et dixit: Non habeo virum. Dicit
ei Iesus: Bene dixisti, quia non habeo virum:
18 quinque enim viros habuisti, et nunc, quem
habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti.
19 Dicit ei mulier: Domine, video quia Pro-
20 pheta es tu. Patres nostri in monte hoc
adoraverunt, et vos dicitis, quia Ierosolymis
21 est locus, ubi adorare oportet. Dicit ei Iesus:
Mulier crede mihi, quia venit hora, quando
neque in monte hoc, neque in Ierosolymis
22 adorabitis Patrem. Vos adoratis quod
nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus
23 ex Iudaeis est. Sed venit hora, et nunc est,
quando veri adoratores adorabunt Patrem in
spiritu et veritate. Nam et Pater tales quaerit,
24 qui adorent eum. Spiritus est Deus: et eos,
qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet
25 adorare. Dicit ei mulier: Scio quia Messias
venit, (qui dicitur Christus.) cum ergo venerit
26 ille, nobis annunciabit omnia. Dicit ei Iesus:
27 Ego sum, qui loquor tecum. Et continuo vene-
runt discipuli eius: et mirabantur quia cum
muliere loquebatur. Nemo tamen dixit: Quid
28 quaeris, aut quid loqueris cum ea? Reliquit
ergo hydriam suam mulier, et abiit in civita-
29 tem, et dicit illis hominibus: Venite, et videte
hominem, qui dixit mihi omnia quaecumque
30 feci: numquid ipse est Christus? Exierunt ergo

---

[19] 9, 17. 1 Cor 14, 24—25. L 7, 39.
[20] Deut 12, 5. Ps 121.
[21] Mc 14, 58.
[22] 4 Reg 17, 29—41. Is 2, 3.
[23] 5, 25. Eph 2, 18.
[24] Rm 12, 1. 2 Cor 3, 17.
[25] 1, 41.
[26] 9, 37; 10, 25.
[29] 4, 39.

φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπ- 17
εκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν [αὐτῷ]· οὐκ ἔχω ἄνδρα.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα
οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν 18
ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.
λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης 19
εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ- 20
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις
ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. λέγει αὐτῇ 21
ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ 22
οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι
ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· ἀλλ᾽ ἔρχεται 23
ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς
προσκυνοῦντας αὐτόν· πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς 24
προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι 25
Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν
ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐ- 26
τῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ 27
τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον
ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν·
τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν 28
τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε ἴδετε 29
ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα·
μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον ἐκ τῆς 30

---

17 *εχω* 2°] *εχεις* ℵ D b c e r[1] | *19* om. *κυριε* ℵ* 245 | om. *συ* D a b e l r[1] | *20* om. *ο τοπος* ℵ 348 | *21* > *τουτω τω ορει* D a b e r[1] sy | *23* fin.] + *εν πνευματι* W a b (r[1]) | *24* om. *αυτον* ℵ* D* ff[2] Nov | > *προσκυνειν δει* ℵ* D a r[1] Nov | *25* *οιδαμεν* G L Λ 13. 33. 69 f arm | *αναγγ.*] *δωσει* Tat sy[s] | *27* *επηλθον* ℵ* e q r[1] | *ειπεν*] + *αυτω* Tat ℵ D a (b) ff[2] r[1] sy[cs] | *28* > *η γυν. την υδρ.* D b e ff[2] l q r[1] arm | *απηλθεν*] + *τρεχουσα* Θ | *30* *και εξηλθον* C D b r[1] sy

31 πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ
μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες·
32 ῥαββί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν
33 ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ
μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ
34 φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά
ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ
35 τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι
ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς
36 θερισμόν. ἤδη[1] ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ
συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων
37 ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό-
γος ἐστὶν ἀληθινὸς ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
38 ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν
ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν,
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναι-
κὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.
40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώ-
των αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ
41 δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν
42 διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι
οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ
γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ
44 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς
ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι
45 τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,

---

33 λεγουσιν ℵ* b r^1 | 34 om. και τελ. — εργον 213 Aug | 35 om. ετι D L Π 13. 28. 69 al. sy^c | 40 inc. συνηλθον ουν B* e | 42 om. οτι B W b f r^1 sy^c | λαλιαν] μαρτυριαν ℵ* D b l r^1 | ακηκ.] + παρ αυτου ℵ 565 al. sy^c | > αληθως ουτος ℵ sy^c | fin.] + ο χριστος A D L Γ al. e f q sy^p | 45 γαλ.] + παντες a e ff^2 (G 2145)

de civitate, et veniebant ad eum. Interea 31
rogabant eum discipuli, dicentes: Rabbi,
manduca. Ille autem dicit eis: Ego cibum 32
habeo manducare, quem vos nescitis. Dice- 33
bant ergo discipuli ad invicem: Numquid
aliquis attulit ei manducare? Dicit eis 34
Iesus: Meus cibus est ut faciam voluntatem
eius, qui misit me, ut perficiam opus eius.
Nonne vos dicitis, quòd adhuc quattuor menses 35
sunt, et messis venit? Ecce dico vobis: Le-
vate oculos vestros, et videte regiones, quia
albae sunt iam ad messem. Et qui metit, 36
mercedem accipit, et congregat fructum in
vitam aeternam: ut, et qui seminat, simul
gaudeat, et qui metit. In hoc enim est verbum 37
verum: quia alius est qui seminat, et alius
est qui metit. Ego misi vos metere quod vos 38
non laborastis: alii laboraverunt, et vos in
labores eorum introistis. Ex civitate autem 39
illa multi crediderunt in eum Samaritanorum,
propter verbum mulieris testimonium per-
hibentis: Quia dixit mihi omnia quaecumque
feci. Cum venissent ergo ad illum Samaritani, 40
rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit
ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in 41
eum propter sermonem eius. Et mulieri dice- 42
bant: Quia iam non propter tuam loquelam
credimus: ipsi enim audivimus, et scimus quia
hic est vere Salvator mundi.

Post duos autem dies exiit inde: et abiit 43
in Galilaeam. Ipse enim Iesus testimonium 44
perhibuit quia Propheta in sua patria honorem
non habet. Cum ergo venisset in Galilaeam, 45

---

[33] Mt 16, 7 | [34] 17, 4 | [35] Mt 9, 37. L 10, 2. Act 8, 25 | [36] Is 9, 2 | [37] Mich 6, 15 | [39] 4, 29 | [40] Mt 8, 34. L 9, 53 | [42] 1 J 4, 14 | [43] Mt 4, 12 | [44] Mt 13, 57. Mc 6, 4. L 4, 24 | [45] 2, 23.

exceperunt eum Galilaei, cum omnia vidissent
quae fecerat Ierosolymis in die festo: et ipsi
enim venerant ad diem festum.
46 Venit ergo iterum in Cana Galilaeae,
ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam
regulus, cuius filius infirmabatur Caphar-
47 naum. Hic cum audisset quia Iesus ad-
veniret a Iudaea in Galilaeam, abiit ad eum,
et rogabat eum ut descenderet, et sanaret
48 filium eius: incipiebat enim mori. Dixit
ergo Iesus ad eum: Nisi signa, et prodigia
49 videritis, non creditis. Dicit ad eum regulus:
Domine, descende prius quàm moriatur filius
50 meus. Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus vivit.
Credidit homo sermoni, quem dixit ei Iesus,
51 et ibat. Iam autem eo descendente, servi
occurrerunt ei, et nunciaverunt dicentes, quia
52 filius eius viveret. Interrogabat ergo horam
ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt
ei: Quia heri hora septima reliquit eum febris.
53 Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in
qua dixit ei Iesus: Filius tuus vivit: et cre-
54 didit ipse, et domus eius tota. Hoc iterum
secundum signum fecit Iesus, cum venisset
a Iudaea in Galilaeam.
5 Post haec erat dies festus Iudae-
2 orum, et ascendit Iesus Ierosolymam. Est
autem Ierosolymis Probatica piscina, quae
cognominatur Hebraice Bethsaida, quinque
3 porticus habens. In his iacebat multitudo

---

[46] 2, 1. 9. L 8, 3 | [47] L 7, 2—3 | [48] 2, 18. 1 Cor 1, 22. Mt 8, 10 | [51] Mt 8, 6 | [53] L 19, 9. Act 16, 15. 31 | [54] 2, 11. 23 | 5 [1] 6, 4. Mt 23, 37 | [2] 9, 7.

ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες
ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλι- 46
λαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν
τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καφαρναούμ·
οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας 47
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ
ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς 48
πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε,
οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασι- 49
λικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παι-
δίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ 50
υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη 51
δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν
αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς σου
ζῇ. ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ᾽ αὐτῶν ἐν ᾗ 52
κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς
ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω 53
οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς
καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο [δὲ] πάλιν δεύ- 54
τερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς
Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Μετὰ ταῦτα ἦν [ἡ] ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ 5
ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστιν δὲ ἐν 2
τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμ-
βήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθέσδα, πέντε
στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος 3

---

45 > *εωρακοτες παντα* ℵ* a b f ff^2 | *46 βασιλισκος* D a | *47* om. *ουτος* ℵ* sy^c | *49 βασιλισκος* D | *49 τον παιδα* ℵ* vet. lat | om. *μου* D 1. 565 b e ff^2 l sy | *50 ω ειπεν — ιησ.*] *του ιησου* ℵ* sy^c | om. *και επορευετο* e sy^c | *51* om. *ηδη* e f sy | *52 εβδ.*] tertia c, nona sy^c | 5,*2* om. *επι τη* ℵ* e | *βηθζαθα* ℵ L 33 e l, *βηθσαιδα* B W vg

πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξη-
ρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
4 *ἄγγελος γὰρ Κυρίου κατὰ καιρὸν κατέβαινεν*
ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ
οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδα-
τος ὑγιὴς ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι.
5 *ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη*
6 *ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς*
κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον
7 *ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπ-*
εκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ
ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς
τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος
8 *πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·*
ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 *καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ*
ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. Ἦν
10 *δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν*
οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν,
11 *καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. ἀπ-*
εκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι
εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
12 *ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ*
εἰπών σοι· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει;
13 *ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς*
14 *ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα*
εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε,
15 *ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρω-*

---

3 ξηρων] + παραλυτικων D e f l r¹ | om. εκδεχ.—κινησιν ℵ A B C L 18. 157. 314 q syᵖ | *4* om. vers. ℵ B C D W 33. 134. 157 f l q | *5* om. τις ℵ D a b ff² l q | *7* fin.] + και λαμβανει ιασιν 64, + εγω δε ασθενων πορευομαι 69 | *8* περιπατει] + υπαγε εις τον οικον σου 33 (1071) Aug syᶜ | *9* om. ευθεως ℵ* D W l arm | om. εν εκ. τ. ημ. D e | *12* om. vers. W Γ Λ b sysˢ | om. ουν ℵ B D a c f ff² l r¹ syᶜ | om. τον κραβ. σου ℵ B C L | *13* ιαθ.] ασθενων D b l | *14* ευρ. ο ιησ. τον τεθεραπευμενον ℵ* syᶜ

magna languentium, caecorum, claudorum,
aridorum expectantium aquae motum. Ange- 4
lus autem Domini descendebat secundum
tempus in piscinam: et movebatur aqua. Et
qui prior descendisset in piscinam post
motionem aquae, sanus fiebat a quacumque
detinebatur infirmitate. Erat autem quidam 5
homo ibi triginta et octo annos habens in
infirmitate sua. Hunc cum vidisset Iesus 6
iacentem, et cognovisset quia iam multum
tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri?
Respondit ei languidus: Domine, hominem 7
non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat
me in piscinam: dum venio enim ego, alius
ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, 8
tolle grabatum tuum, et ambula. Et statim 9
sanus factus est homo ille: et sustulit graba-
tum suum, et ambulabat. Erat autem sabba-
tum in die illo. Dicebant ergo Iudaei illi, qui 10
sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi
tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me 11
sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum
tuum, et ambula. Interrogaverunt ergo eum: 12
Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle graba-
tum tuum, et ambula? Is autem, qui sanus 13
fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim
declinavit a turba constituta in loco. Postea 14
invenit eum Iesus in templo, et dixit illi:
Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne
deterius tibi aliquid contingat. Abiit ille ho- 15

---

[8] Mt 9, 6.
[9] 9, 14.
[10] Jr 17, 21. Mt 12, 2—8. L 6, 2. 9.
[12] L 5, 21.
[14] 8, 11.

mo, et nunciavit Iudaeis quia Iesus esset, qui
fecit eum sanum.
16 Propterea persequebantur Iudaei Iesum,
17 quia haec faciebat in sabbato. Iesus autem
respondit eis: Pater meus usque modo ope-
18 ratur, et ego operor. Propterea ergo magis
quaerebant eum Iudaei interficere: quia non
solum solvebat sabbatum, sed et patrem
suum dicebat Deum, aequalem se faciens
19 Deo. Respondit itaque Iesus, et dixit eis:
Amen, amen dico vobis: non potest Filius a
se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem
facientem: quaecumque enim ille fecerit, haec
20 et Filius similiter facit. Pater enim diligit
Filium, et omnia demonstrat ei, quae ipse
facit: et maiora his demonstrabit ei opera, ut
21 vos miremini. Sicut enim Pater suscitat mor-
tuos, et vivificat: sic et Filius, quos vult, vivi-
22 ficat. Neque enim Pater iudicat quemquam:
23 sed omne iudicium dedit Filio, ꜝ ut omnes
honorificent Filium, sicut honorificant Patrem:
qui non honorificat Filium, non honorificat
24 Patrem, qui misit illum. Amen, amen dico
vobis, quia qui verbum meum audit, et credit
ei, qui misit me, habet vitam aeternam, et in
iudicium non venit, sed transiit a morte in
25 vitam. Amen, amen dico vobis, quia venit
hora, et nunc est, quando mortui audient
vocem Filii Dei: et qui audierint, vivent.
26 Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic

---

[16] Mt 12, 14 | [17] 9, 4 | [18] 7, 1. 30; 10, 33 | [19] 3, 11. 32; 5, 30; 15, 5 | [20] 3, 35; 16, 27 | [22] Dan 7, 13—14. Act 17, 31 | [23] Phil 2, 10—11. 1 J 2, 23. L 10, 16 | [24] 3, 16. 18; 8, 51; 11, 25—26. 1 J 3, 14 | [25] 4, 23. Mt 8, 22. Eph 2, 5—6 | [26] 1, 1—4.

πος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς
ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίω- 16
κον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει
ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· 17
ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργά-
ζομαι· διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ 18
Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ
σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν
θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Ἀπεκρί- 19
νατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποι-
οῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς
ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ 20
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μεί-
ζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμά-
ζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς 21
καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωο-
ποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν 22
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τι- 23
μῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ
τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα
αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον 24
μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται
ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν 25
ἐστιν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.
ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως 26

---

15 αυτον] με D 1. 19. 565 a e ff[2] l q sy[c] | *16* ιησ.] + και εζητουν αυτον αποκτειναι A Γ Δ Λ Π al. e f q sy[p] | *17* εργαζεται] + δια τουτο Tat sy[cs] | *18* om. μαλλον U f sy[c] | *19* om. αμην 2° ℵ* sy[s] | υιος 1°] + του ανθρωπου D 13. 69. 124 arm | om. τι W 245. 472 a d e q | > ποιει ομοιως ℵ D a b ff[2] l r[1] | *20* > εργα δειξει ℵ b | *25* om. και νυν εστιν ℵ a b Tert | θεου] ανθρωπου K S Π 28 al. | om. οι (ℵ* l Tert) ακουσαντες e sy[c] | *26* πατηρ] + ο ζων D

27 *καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ*
ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς
28 *ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι*
ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
29 *ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ*[1] *καὶ ἐκπορεύ-*
σονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν
ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν
30 *κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ*
οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν
31 *ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν*
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου
32 *οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ*
ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
33 *μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς*
34 *Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ*
δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
35 *ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος*
ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ
ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
36 *αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ*
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ
ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυ-
37 *ρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. καὶ*
ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ
ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε
38 *οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ*
οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν
39 *ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἐρευνᾶτε*
τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν
αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
40 *περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα*

---

28 inc. dico enim vobis ff^{2} l m | fin.] + **και οι ακουσαντες ζησουσιν** 579 (sy^{c} Orig) | *30* inc. *ου γαρ δυν.* b e l | *32* **οιδατε** ℵ D a e q sy^{c} | **μαρτυρια**] + **μου** D* e | *34* **ανθρ. (ιωαννου 485)**] **ανθρωπων** D 1604 | *36* om. **α ποιω** 314. 544 a ff^{2} l | *37* **αυτος**] **εκεινος** ℵ B W (D) a ff^{2} | *39* **οτι . . . εν αυταις**] **εν αις** Tat a e ff^{2} q Tert

dedit et Filio habere vitam in semetipso:
et potestatem dedit ei iudicium facere, quia 27
Filius hominis est. Nolite mirari hoc, quia 28
venit hora, in qua omnes, qui in monumentis
sunt, audient vocem Filii Dei: et procedent 29
qui bona fecerunt, in resurrectionem vitae:
qui vero mala egerunt, in resurrectionem
iudicii. Non possum ego a meipso facere quid- 30
quam. Sicut audio, iudico: et iudicium meum
iustum est: quia non quaero voluntatem
meam, sed voluntatem eius, qui misit me. Si 31
ego testimonium perhibeo de meipso, testi-
monium meum non est verum. Alius est, qui 32
testimonium perhibet de me: et scio quia
verum est testimonium, quod perhibet de me.
Vos misistis ad Ioannem: et testimonium 33
perhibuit veritati. Ego autem non ab ho- 34
mine testimonium accipio: sed haec dico ut
vos salvi sitis. Ille erat lucerna ardens, et 35
lucens. Vos autem voluistis ad horam
exultare in luce eius. Ego autem habeo 36
testimonium maius Ioanne. Opera enim, quae
dedit mihi Pater ut perficiam ea: ipsa opera,
quae ego facio, testimonium perhibent de me,
quia Pater misit me: et qui misit me Pater, 37
ipse testimonium perhibuit de me: neque
vocem eius umquam audistis, neque speciem
eius vidistis. et verbum eius non habetis 38
in vobis manens: quia quem misit ille, huic
vos non creditis. Scrutamini Scripturas, 39
quia vos putatis in ipsis vitam aeternam
habere: et illae sunt, quae testimonium per-
hibent de me: et non vultis venire ad me ut 40

[27] Dan 7, 10. 14. 1 Cor 6, 2 | [29] 6, 40. Dan 12, 2. Mt 16, 27. Rm 2, 7 | [30] 5, 19; 6, 58 | [31] 8, 14 | [32] 1 J 5. 9 | [33] 1, 19—34; 18, 37 | [34] 11, 42; 12, 30 | [35] L 1, 17. Mt 11, 16. Sir 48, 1 | [36] 1, 33; 3, 2; 10, 25. 37—38; 14, 11. 1 Jo 5, 9 | [37] Mt 3, 17. Deut 4, 12 | [39] L 24, 27. 44. 2 Tim 3, 15—17, 1 Pt 1, 11.

41 vitam habeatis. Claritatem ab hominibus
42 non accipio. Sed cognovi vos, quia dilectio-
43 nem Dei non habetis in vobis. Ego veni in
nomine Patris mei, et non accipitis me: si
alius venerit in nomine suo, illum accipietis.
44 Quomodo vos potestis credere, qui gloriam
abinvicem accipitis: et gloriam, quae a solo
45 Deo est, non quaeritis? Nolite putare quia
ego accusaturus sim vos apud Patrem. est
qui accusat vos Moyses, in quo vos spe-
46 ratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis
forsitan et mihi: de me enim ille scripsit.
47 Si autem illius litteris non creditis: quomodo
verbis meis credetis?

1–15: Mt 14,13–21; 15,32–39. Mc 6,32–44; 8,1–10. L 9,10–17.

6 Post haec abiit Iesus trans mare Gali-
2 laeae, quod est Tiberiadis: et sequebatur
eum multitudo magna, quia videbant signa,
quae faciebat super his, qui infirmabantur.
3 Subiit ergo in montem Iesus: et ibi sedebat
4 cum discipulis suis. Erat autem proximum
5 Pascha dies festus Iudaeorum. Cum suble-
vasset ergo oculos Iesus, et vidisset quia mul-
titudo maxima venit ad eum, dixit ad Phi-
lippum: Unde ememus panes, ut manducent
6 hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse
7 enim sciebat quid esset facturus. Respondit
ei Philippus: Ducentorum denariorum panes
non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum
8 quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis
9 eius, Andreas frater Simonis Petri: Est puer
unus hic, qui habet quinque panes ordea-
ceos, et duos pisces: sed haec quid sunt

---

[43] Mt 24, 5. J 7, 18 | [44] 12, 43. Mt 23, 5—7 | [45] Deut 31, 26 | [46] Gen 3, 15; 49, 10. Deut 18, 15. L 24, 44 | [47] 7, 19. L 16, 31 | 6[3] Mt 5, 1 | [4] 2, 13; 11, 55. L 22, 1 | [9] 4 Reg 4, 42—43.

ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμ- 41
βάνω, ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ 42
θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν 43
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ
με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖ-
νον λήψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, 44
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δό-
ξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; μὴ 45
δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς
ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, 46
ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος
ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ 47
πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς 6
θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ἠκο- 2
λούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθεν 3
δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ 4
ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλ- 5
μοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος
ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ 6
ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν
ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· διακοσίων 7
δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος
βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν 8
αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·
ἔστιν παιδάριον ἓν ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους 9
κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν

1–15: Mt 14,13—21; 15,32—39. Mc 6,32—44; 8,1—10. L 9,10—17.

---

42 > *ουκ εχετε την αγαπ.* ℵ*D b e q | *44* om. *θεου* B W a b | *45* *υμων* 2°] + *προς τον πατερα* B | *46* *αν και εμοι* Tat lat sy^cs | **6**,*1* *γαλ.*] + *εις τα μερη* D Θ 77. 249 b e r[1] | *3* *απηλθεν* ℵ*D 565 al. a ff[2] l | *4* om. vers. 472 | *7* om. *τι* B D b e ff[2] l q r[1] | *9* > *ωδε παιδαριον* 472 b e ff[2] l

10 *εἰς τοσούτους; εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς*
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν
τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν
11 *ὡς πεντακισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ*
Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακει-
μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.
12 *ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·*
συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή
13 *τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώ-*
δεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων
τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν.
14 *Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον*
ὁ Ἰησοῦς ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
15 *φήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς*
οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν
αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν
16–21: Mt 14,22—33. Mc 6,45—52. 16 *εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο,*
κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,
17 *καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς*
θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη
ἐγεγόνει καὶ οὔπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
18 *Ἰησοῦς, ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος*
19 *διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι*
πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περι-
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ
20 *πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει*
21 *αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν*
λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο
τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

11 **τους πεντε αρτους** D 1604 sy^s | **ευχαριστησεν και** ℵD a b e q r^1 | **διεδ.**] + **τοις μαθηταις οι δε μαθηται** DΓΔΛΘ al. b e | *12* **απολ.**] + **εξ αυτων** D f (b l) | *13* **κριθ.**] + **και των δυο ιχθυων** Tat sy^s | fin.] + **και ησαν οι φαγοντες τους αρτους πεντακισχιλιοι ανδρες** Tat sy^s | *14* om. vers. e | > **κοσμ. ερχομ.** ℵD al. a b ff^2 l | *15* **ινα ποιησ.**] **και αναδεικνυναι** ℵ* (q) | **ανεχ.**] **φευγει·** ℵ* a c ff^2 l vg sy^c | om. **αυτος** b ff^2 l | fin.] + **κακει προσηυχετο** Tat D | *17* **και σκ. ηδη εγεγ.**] **κατελαβεν δε αυτους η σκοτια** Tat ℵD | *19* > **σταδια ωσει** D b r^1

inter tantos? Dixit ergo Iesus: Facite homines 10
discumbere. Erat autem foenum multum in
loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi
quinque millia. Accepit ergo Iesus panes: et 11
cum gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis 12
suis: Colligite quae superaverunt fragmenta,
ne pereant. Collegerunt ergo, et impleverunt 13
duodecim cophinos fragmentorum ex quinque
panibus ordeaceis, quae superfuerunt his,
qui manducaverant. Illi ergo homines cum 14
vidissent quod Iesus fecerat signum, dicebant:
Quia hic est vere propheta, qui venturus est
in mundum. Iesus ergo cum cognovisset quia 15
venturi essent ut raperent eum, et facerent
eum regem, fugit iterum in montem ipse solus.
Ut autem sero factum est, descenderunt 16 16–21: Mt 14,22–33.
disciputi eius ad mare. Et cum ascendissent 17 Mc 6,45–52.
navim, venerunt trans mare in Capharnaum:
et tenebrae iam factae erant: et non venerat
ad eos Iesus. Mare autem, vento magno 18
flante, exurgebat. Cum remigassent ergo 19
quasi stadia viginti quinque aut triginta,
vident Iesum ambulantem supra mare, et
proximum navi fieri, et timuerunt. Ille autem 20
dicit eis: Ego sum, nolite timere. Voluerunt 21
ergo accipere eum in navim: et statim navis
fuit ad terram, in quam ibant.

---

[11] 21, 13.
[14] Deut 18, 15.
[15] 12, 13; 18, 36.

22 Altera die, turba, quae stabat trans mare,
vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una,
et quia non introisset cum discipulis suis
Iesus in navim, sed soli discipuli eius abiis-
23 sent: aliae vero supervenerunt naves a Tibe-
riade iuxta locum ubi manducaverant panem,
24 gratias agente Domino. Cum ergo vidisset
turba quia Iesus non esset ibi, neque discipuli
eius, ascenderunt in naviculas, et venerunt
25 Capharnaum quaerentes Iesum. Et cum in-
venissent eum trans mare, dixerunt ei: Rabbi,
26 quando huc venisti? Respondit eis Iesus, et
dixit: Amen, amen dico vobis: quaeritis me
non quia vidistis signa, sed quia manducastis
27 ex panibus, et saturati estis. Operamini non
cibum, qui perit, sed qui permanet in vitam
aeternam, quem Filius hominis dabit vobis.
28 Hunc enim Pater signavit Deus. Dixerunt
ergo ad eum: Quid faciemus ut operemur
29 opera Dei? Respondit Iesus, et dixit eis:
Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem
30 misit ille. Dixerunt ergo ei: Quod ergo tu
facis signum ut videamus, et credamus tibi?
Ps 77,24. 31 quid operaris? Patres nostri manducaverunt
manna in deserto, sicut scriptum est: Panem
32 de caelo dedit eis manducare. Dixit ergo eis
Iesus: Amen, amen dico vobis: Non Moyses
dedit vobis panem de caelo, sed Pater
meus dat vobis panem de caelo verum.

---

23 6, 11.
27 4, 14; 5, 36. Mt 16, 12.
29 1 Jo 3, 23.
30 2, 18. Mc 8, 11.
31 Ex 16, 4. 13—15.
32 6, 49.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς 22
θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ
εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ἄλλα ἦλθεν πλοιάρια 23
ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον
τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. ὅτε οὖν 24
εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια
καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰη-
σοῦν. |καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης 25
εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; ἀπεκρί- 26
θη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ'
ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.)
ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, 27
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον
γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς 28
αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ
θεοῦ; ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 29
τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε
εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐτῷ· 30
τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; ¹οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ 31 Ps 77,24
μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμ-
μένον· »ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
φαγεῖν.« εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν 32
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν
ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδω-
σιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν·

22 εν] + *εκεινο εις ο ανεβησαν οι μαθηται αυτου* (D) *Γ Δ Λ* al. e sy | om. *απηλθον* ℵ* ff^2 l | *23 αλλων πλοιαριων ελθοντων* D b r^1 sy^c | om. *ευχ. τ. κυρ.* D 69 a e sy^{cs} | *24* inc. *και ιδοντες οτι ουκ ην εκει ο ιησους* ℵ* sy^c | *ενεβησαν . . . εις*] *ελαβον* D 13. 69. 124 b ff^2 l r^1 arm | *αυτοι*] *εαυτοις* D b ff^2 l r^1 | *26* om. *ζητειτε με* ℵ* | *σημεια*] + *και τερατα* D a b f r^1 | *27* 〉 *διδωσιν υμιν* ℵ D e ff^2

33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ
34 τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον
οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν
35 ἄρτον τοῦτον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
36 διψήσει πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωρά-
37 κατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσίν μοι
ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός
38 με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ
39 τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστιν
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν
μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ
40 ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα
τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν
καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον,
καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν·
42 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ˈκαὶ
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα;
πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
43 βέβηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
44 μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με
ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ
Is 54,13. Jr 31,33.34. 45 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προ-
φήταις· »καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ·«
πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν

---

36 om. με ℵA a b e q sy^{cs} | *37* om. εξω ℵ* D a b e sy^{cs} | *38* με] + πατρος D 700. 713 al. a b e ff^{2} sy^{cs} | *39* om. τουτο — πεμψ. με ℵ* C 131 al. | απολεσω] + μηδεν a ff^{2} sy^{s} (D b f q sy^{c}) | *42* om. και τ. μητ. ℵ* W b sy^{cs} | om. ουτος 2° BCDLTW a ff^{2} q sy^{cs} | εαυτον . . . καταβεβηκεναι D sy^{s} (c e ff^{2}) | *44* om. ο πατηρ A | *45* εστιν] + γαρ a b e f ff^{2} r^{1} sy | μαθων] + την αληθειαν A

Panis enim Dei est, qui de caelo descendit, et 33
dat vitam mundo. Dixerunt ergo ad eum: 34
Domine, semper da nobis panem hunc. Dixit 35
autem eis Iesus: Ego sum panis vitae: qui venit
ad me, non esuriet: et qui credit in me, non
sitiet umquam. Sed dixi vobis quia et vidi- 36
stis me, et non creditis. Omne, quod dat 37
mihi Pater, ad me veniet: et eum, qui venit
ad me, non eiiciam foras: quia descendi de 38
caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed
voluntatem eius, qui misit me. Haec est 39
autem voluntas eius, qui misit me, Patris:
ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex
eo, sed resuscitem illud in novissimo die.
Haec est autem voluntas Patris mei, qui 40
misit me: ut omnis, qui videt Filium, et
credit in eum, habeat vitam aeternam, et
ego resuscitabo eum in novissimo die. Mur- 41
murabant ergo Iudaei de illo, quia dixisset:
Ego sum panis vivus, qui de caelo descendi,
et dicebant: Nonne hic est Iesus filius Ioseph, 42
cuius nos novimus patrem, et matrem? Quo-
modo ergo dicit hic: Quia de caelo descendi?
Respondit ergo Iesus, et dixit eis: Nolite mur- 43
murare in invicem: nemo potest venire ad 44
me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum:
et ego resuscitabo eum in novissimo die. Est 45 Is 54, 13 Jr 31,33.34
scriptum in Prophetis: Et erunt omnes doci-
biles Dei. Omnis, qui audivit a Patre, et didicit,

---

[33] 6, 51 | [35] 6, 48; 4, 14; 7, 37 | [36] 6, 26. 29 | [37] 17, 6—8. Mt 11, 28 | [38] 4, 34; 5, 30. Mt 26, 39. Heb 10, 9—10 | [39] 10, 28—29; 17, 12 | [40] 5, 29; 11, 24 | [41] 6, 61 | [42] L 4, 22 | [44] 6, 65 | [45] 1 Thess 4, 9.

46 venit ad me. Non quia Patrem vidit quis-
quam, nisi is, qui est a Deo, hic vidit Patrem,
47 Amen, amen dico vobis: Qui credit in me
48 habet vitam aeternam. Ego sum panis
49 vitae. Patres vestri manducaverunt manna in
50 deserto, et mortui sunt. Hic est panis de
caelo descendens: ut si quis ex ipso mandu-
51 caverit, non moriatur. Ego sum panis vivus,
qui de caelo descendi. Si quis manducaverit
ex hoc pane, vivet in aeternum: et panis,
quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.
52 Litigabant ergo Iudaei ad invicem, dicentes:
Quomodo potest hic nobis carnem suam
53 dare ad manducandum? Dixit ergo eis Iesus:
Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis
carnem Filii hominis, et biberitis eius sangui-
54 nem, non habebitis vitam in vobis. Qui man-
ducat meam carnem, et bibit meum sangui-
nem, habet vitam aeternam: et ego resus-
55 citabo eum in novissimo die. Caro enim mea,
vere est cibus: et sanguis meus, vere est
56 potus. qui manducat meam carnem, et bibit
meum sanguinem, in me manet, et ego in
57 illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo
propter Patrem: et qui manducat me, et ipse
58 vivet propter me. Hic est panis, qui de caelo
descendit. Non sicut manducaverunt
patres vestri manna, et mortui sunt. Qui

---

[46] 1, 18.
[47] 3, 16.
[48] 6, 35.
[49] 6, 31—32. 1 Cor 10, 3. 5.
[51] Heb 10, 5. 10.
[52] 6, 60.
[53] 5, 26; 4, 14.
[54] 6, 39. 44.
[56] 15, 4. 1 J 3, 24; 2, 24.

ἔρχεται πρός με. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν 46
τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν
τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων 47
ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 48
οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ 49
καὶ ἀπέθανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ 50
οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ
καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ 51
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τού-
του τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος
δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μού ἐστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ
κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους 52
οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν
δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ 53
Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε
τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε
αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ 54
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν 55
βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστιν πόσις.
ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ 56
αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπ- 57
έστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα,
καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι᾽ ἐμέ. οὗτός 58
ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς
ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· ὁ

---

46 *πατερα* 1°] + *επιγινωσκει η* 28 | *πατερα* 2°] *θεον* ℵ* D a b e r[1] (sy[s]) | 49 *εφαγ.*] + *τον αρτον* D a b e r[1] sy[c] (om. *το μαννα*) | 50 om. *μη* Tat sy[c] | 51 *τουτου του*] *του εμου* ℵ a e r[1] sy[s] | om. *και* ℵ* a b r[1] | om. *δε* Tat ℵ* D 28 al. a b r[1] sy[cs] | *εστιν*] + *ην εγω δωσω* Γ⊿ΛΠ al. f q | > *ζωης η σαρξ μ. εστιν* ℵ Tert | 53 *φαγητε*] *λαβητε* D a | > *το αιμα αυτου πιητε* D a | *ζωην*] + *αιωνιον* ℵ | 55 om. *γαρ* K 565. 700 al. b e ff[2] sy[cs] | om. *εστ. βρωσ.—αληθης* ℵ* | *ποσις*] *ποτον* ℵ* e (!) | om. *και — ποσις* D | 56 fin.] + *καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμιν εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης ουκ εχετε ζωην εν αυτω* D (a ff[2]) | 57 *τρωγων*] *λαμβανων* D | 58 *καταβαινων* ℵ* Θ

τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.
59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρ-
60 ναούμ. Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος·
61 τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; ' εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκαν-
62 δαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
63 που ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦ-
μά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ
οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά
64 ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. ἀλλ᾽ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες
οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς
τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ
65 παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα
ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ
66 ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. Ἐκ τούτου
πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ
67 ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ᾽ αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν
οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
68 ὑπάγειν; ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε,
πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
69 ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν
70 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην;
71 καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. ἔλεγεν δὲ τὸν
Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν
παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

59 fin.] + σαββατω D a ff[2] r[1] | 60 και τις δυν. a d e ff[2] | 61 εγνω ουν ο ιης. . . . και ειπεν ℵ Θ 13. 69 a e ff[2] | 62 om. ουν Tat ℵ* vet. lat | 64 > εξ υμων εισιν ℵ D a b e q r[1] | ιησους] σωτηρ ℵ | om. τινες εισ. οι πιστ. και e sy[cs] | παραδ. αυτον] μελλων αυτον παραδιδοναι ℵ a e q | 65 αυτω] + ανωθ ν c ff[2] l sy[pal] | 67 δωδ.] + μαθητας U Θ 13. 69 c e ff[2] l arm | 68 το ρημα Cypr sy[cs] | 69 ει ο χριστος ο υιος του θεου του ζωντος Γ Δ Λ Π lat[pler] sy[p] | 70 om. αυτοις D b c e l r[1] arm | 71 σκαριωθ D a b (e) ff[2], απο καρυωτου ℵ* Θ 13. 69. 124 (e)

manducat hunc panem, vivet in aeternum.
Haec dixit in synagoga docens, in Capharnaum. 59
Multi ergo audientes ex discipulis eius, dixe- 60
runt: Durus est hic sermo, et quis potest eum
audire? Sciens autem Iesus apud semetipsum 61
quia murmurarent de hoc discipuli eius, dixit
eis: Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis 62
Filium hominis ascendentem ubi erat prius?
Spiritus est, qui vivificat: caro non prodest 63
quidquam. verba, quae ego locutus sum
vobis, spiritus et vita sunt. Sed sunt quidam 64
ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab
initio Iesus qui essent non credentes, et quis
traditurus esset eum. Et dicebat: Propterea 65
dixi vobis, quia nemo potest venire ad me,
nisi fuerit ei datum a Patre meo. Ex hoc 66
multi discipulorum eius abierunt retro: et
iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo 67
Iesus ad duodecim: Numquid et vos vultis
abire? Respondit ergo ei Simon Petrus: 68
Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeter-
nae habes. et nos credidimus, et cognovimus 69
quia tu es Christus Filius Dei. Respondit 70
eis Iesus: Nonne ego vos duodecim elegi: et
ex vobis unus diabolus est? Dicebat autem 71
Iudam Simonis Iscariotem: hic enim erat
traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

---

[61] 6, 41.
[62] 3, 13.
[63] 2 Cor 3, 6. 1 Pt 3, 18.
[64] 13, 11.
[65] 6, 44.
[67] 11, 8. L 22, 28.
[68] 6, 63.
[69] 1, 49; 11, 27. Mt 14, 33; 16, 16.
[70] 15, 16.
[71] 6, 64.

7 Post haec autem ambulabat Iesus in
Galilaeam, non enim volebat in Iudaeam
ambulare: quia quaerebant eum Iudaei inter-
2 ficere. Erat autem in proximo dies festus
3 Iudaeorum, Scenopegia. Dixerunt autem ad
eum fratres eius: Transi hinc, et vade in
Iudaeam, ut et discipuli tui videant opera
4 tua, quae facis. Nemo quippe in occulto
quid facit, et quaerit ipse in palam esse: si
5 haec facis, manifesta teipsum mundo. Neque
6 enim fratres eius credebant in eum. Dicit
ergo eis Iesus: Tempus meum nondum ad-
venit: tempus autem vestrum semper est
7 paratum. Non potest mundus odisse vos: me
autem odit: quia ego testimonium perhibeo
8 de illo quòd opera eius mala sunt. Vos
ascendite ad diem festum hunc, ego autem
non ascendo ad diem festum istum: quia meum
9 tempus nondum impletum est. Haec cum
10 dixisset, ipse mansit in Galilaea. Ut autem
ascenderunt fratres eius, tunc et ipse ascendit
ad diem festum non manifeste, sed quasi in
11 occulto. Iudaei ergo quaerebant eum in die
12 festo, et dicebant: Ubi est ille? Et murmur
multum erat in turba de eo. Quidam enim
dicebant: Quia bonus est. Alii autem dice-
13 bant: Non, sed seducit turbas. Nemo tamen
palam loquebatur de illo propter metum Iu-
daeorum.

14 Iam autem die festo mediante, ascendit
15 Iesus in templum, et docebat. Et mirabantur
Iudaei, dicentes: Quomodo hic litteras scit,
16 cum non didicerit? Respondit eis Iesus, et
dixit: Mea doctrina non est mea, sed eius,

7 [1] 5, 18; 6, 1. Mc 9, 30. L 9, 51 | [2] Lev 23, 34 | [3] 2, 12. Mt 12, 46. Act 1, 14 | [4] Mt 12, 16 | [5] Mt 13, 55 | [6] 2, 4 | [7] 3, 19; 15, 18 | [12] 7, 47. Mt 27, 63 | [13] 9, 22; 12, 42; 19, 38 | [15] Mt 13, 54. L 2, 47 | [16] 12, 49.

Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ 7
Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περι-
πατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.
ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 2
εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετά- 3
βηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα
καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σου ἃ
ποιεῖς· οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ 4
αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέ-
ρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ 5
αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ 6
Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύ- 7
ναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ
πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· 8
ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι
ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ 9
εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ 10
ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε
καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ὡς ἐν κρυ-
πτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ 11
καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; καὶ γογγυ- 12
σμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν
ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι [δὲ] ἔλεγον· οὔ,
ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ 13
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς 14
εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. ἐθαύμαζον οὖν οἱ 15
Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν
μὴ μεμαθηκώς; ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 16
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ

7,*1* ηθελεν] ειχεν εξουσιαν W a b e ff² l r¹ | *3* ιουδ.] γαλιλαιαν D^gr | *4* αυτος] αυτο B D* W, om. b e sy^c | *5* γαρ] + τοτε Tat a c ff² q sy^cs | *8* ουκ ℵ D al. a b c e ff² vg sy^cs | *10* om. ως 2° ℵ D al. a b e r¹ | *12* om. πολυς D Θ a e ff² l | τω οχλω (ℵ D lat sy)] + τω πολλω τω ερχομενω εις την εορτην Tat sy^s | *14* εορτης] + της σκηνοπηγιας Tat sy^cs

17 πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ
18 τοῦ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ᾽
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος
19 ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ
Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;
20 ' ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε
21 ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτο-
μήν, — οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν ἀλλ᾽
ἐκ τῶν πατέρων, — καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
23 ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν
σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ
χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαβ-
24 βάτῳ; μὴ κρίνετε κατ᾽ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
25 κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱερο-
σολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖ-
26 ναι; καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσιν. μή ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες
27 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
28 γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ
διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ
οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλή-
λυθα, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
29 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ᾽
30 αὐτοῦ εἰμι κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. Ἐζήτουν
οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐ-

---

17 διδ.] + ταυτης f l sy^{cs} | *18* inc. ο γαρ αφ f sy^{c} | *21* om. αυτοις D e l arm | *21. 22* > δια τουτο θαυμαζετε Tat (X q), inc. v. *22* ὁ μωυσης ℵ* | *23* inc. ει ουν περ. D a f arm (Tat sy^{c}) | πως εμοι χολ. D sa | *26* μη ποτε] μητι ℵ D lat^{pler} | > εγνωσ. αληθ. 28 sy^{s} | *27* om. δε ℵ e | *30* inc. οι δε εξητουν Tat ℵ | πιασαι] + και εξηλθεν εκ της χειρος αυτων (*Λ*) Θ 13. 69. 262 arm

qui misit me. Si quis voluerit voluntatem 17
eius facere: cognoscet de doctrina, utrum ex
Deo sit, an ego a me ipso loquar. Qui a 18
semetipso loquitur, gloriam propriam quaerit.
qui autem quaerit gloriam eius, qui misit
eum, hic verax est, et iniustitia in illo non
est. Nonne Moyses dedit vobis legem: et 19
nemo ex vobis facit legem? Quid me quae- 20
ritis interficere? Respondit turba, et dixit:
Daemonium habes: quis te quaerit inter-
ficere? Respondit Iesus, et dixit eis: Unum 21
opus feci, et omnes miramini. Propterea 22
Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia
ex Moyse est, sed ex patribus) et in sabbato
circumciditis hominem. Si circumcisionem 23
accipit homo in sabbato, ut non solvatur
lex Moysi: mihi indignamini quia totum
hominem sanum feci in sabbato? Nolite 24
iudicare secundum faciem, sed iustum iudi-
cium iudicate. Dicebant ergo quidam ex 25
Ierosolymis: Nonne hic est, quem quaerunt
interficere? Et ecce palam loquitur, et nihil ei 26
dicunt. Numquid vere cognoverunt principes
quia hic est Christus? Sed hunc scimus unde 27
sit: Christus autem cum venerit, nemo scit
unde sit. Clamabat ergo Iesus in templo docens, 28
et dicens: Et me scitis, et unde sim scitis: et
a me ipso non veni, sed est verus, qui misit
me, quem vos nescitis. Ego scio eum: quia 29
ab ipso sum, et ipse me misit. Quaerebant 30
ergo eum apprehendere: et nemo misit in il-

---

[18] 5, 41—44; 8, 50 | [19] 5, 16. 18. 47. Act 7, 53. Rm 2, 17—29 | [20] Mc 3, 21—22. J 8, 48. 52; 10, 20 | [21] 5, 16 | [22] Gen 17, 10—12. Lev 12, 3—4 | [23] 5, 8 | [24] 8, 15 | [25] 7, 1. 19; 5, 18 | [27] 7, 41. Heb 7, 3 | [29] Mt 11, 27 | [30] 8, 20; 13, 1. L 22, 53.

lum manus, quia nondum venerat hora eius.
31 De turba autem multi crediderunt in eum,
et dicebant: Christus cum venerit, numquid
plura signa faciet quàm quae hic facit?
32 Audierunt Pharisaei turbam murmurantem
de illo haec: et miserunt principes, et Phari-
33 saei ministros ut apprehenderent eum. Dixit
ergo eis Iesus: Adhuc modicum tempus
vobiscum sum: et vado ad eum, qui me misit.
34 Quaeretis me, et non invenietis: et ubi ego
35 sum, vos non potestis venire. Dixerunt ergo
Iudaei ad semetipsos: Quò hic iturus est,
quia non inveniemus eum? numquid in dis-
persionem Gentium iturus est, et docturus
36 Gentes? Quis est hic sermo, quem dixit:
Quaeretis me, et non invenietis: et ubi sum
ego, vos nos potestis venire?
37 In novissimo autem die magno festivi-
tatis stabat Iesus, et clamabat, dicens:
38 Si quis sitit, veniat ad me, et bibat. Qui
credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina
39 de ventre eius fluent aquae vivae. Hoc
autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant
credentes in eum: nondum enim erat Spiritus
datus, quia Iesus nondum erat glorificatus.
40 Ex illa ergo turba cum audissent hos ser-
mones eius, dicebant: Hic est vere propheta.
41 Alii dicebant: Hic est Christus. Quidam
autem dicebant: Numquid a Galilaea venit
42 Christus? Nonne Scriptura dicit: Quia ex se-

---

[33] 13, 33 | [34] 8, 21; 13, 36; 17, 24 | [35] 12, 20. Jc 1, 1. 1 Pt 1, 1 | [37] 7, 14; 4, 10. 14; Lev 23, 36. Is 44, 3; 55, 1; 58, 11 | [38] Ez 47, 1. 12. Zach 13, 1; 14, 8. Joel 3, 1. 23 | [39] 20, 22. Act 5, 32. 2 Cor 3, 17. J 16, 7 | [40] 6, 14. Deut 18, 15. | [41] 1, 46 | [42] 2 Reg 7, 12. Mich 5, 1. Mt 2, 5. 6; 22, 42. Ps 88, 4—5.

τὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, 31
καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκου- 32
σαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ
αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' 33
ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ 34
ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ 35
Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος μέλλει πορεύ-
εσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς
τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι
καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστιν ὁ λόγος 36
οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς 37
εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· ἐάν τις
διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων 38
εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς
κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο 39
δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμ-
βάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν
πνεῦμα ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.
Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τού- 40
των ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης·
ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· οἱ δὲ 41
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
ἔρχεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρ- 42

32 ηκ.] + *δε* Tat ℵDce, + *οι αρχιερεις και* 482. 713 abe sy^{s} | om. *ταυτα* DL 1 vet. lat sy^{cs} | om. *οι φαρ. και οι αρχ.* 118 be sy^{s} | *34 ευρησ.*] + *με* BDX 213. 565 sy | *ειμι*] *υπαγω* 1579 ac sy^{cs} | *35* om. *προς εαυτους* ℵ* e | om. *ημεις* ℵD lat^{pler} | fin.] + *οτι ουχ ευρησομεν αυτον* sy^{cs} | *37* om. *προς με* ℵ*Dbe | *39 αγιον* (om. ℵD *Θ* al. lat^{pler} sy)] + *επ αυτοις* D f, + *δεδεμενον* B lat^{excf} sy | *41* om. *ουτος εστ. ο χρ. οι δε ελεγ.* MΛbq sy^{s}

ματος Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης
43 ὅπου ἦν Δαυίδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; σχίσμα
44 οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· τινὲς δὲ ἤθε-
λον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπ-
45 έβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ
ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους,
καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ τί οὐκ ἠγάγετε
46 αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε
ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρω-
47 πος. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ
48 καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόν-
των ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον
50 ἐπάρατοί εἰσιν. λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς,
ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν τὸ πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐ-
51 τῶν· μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί
52 ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ
53 τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται. ⟦Καὶ
ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
8 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας
3 ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατ-
4 ειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ ' λέ-
γουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατ-
5 είληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη· ἐν δὲ τῷ

---

42 δαυιδ 1°] + εσται ο χριστος sy[s(c)] | om. ο χριστος e sy[s] | *46* ουτος] + λαλει ℵ*D c sy ¦ om. ως ουτ. ο ανθρ. BLW al. | *48* πιστευει ℵ*DΘ | *50* om. ο ελθων—προτερον ℵ* | om. εις ων εξ αυτων 71. 142 e sy[cs] | *51* om. πρωτον e sy[cs] ¦ εποιησεν Tat D c | **7**,*53*—**8**,*11* om. ℵABCLTXΔWΘ al. a f l q sy (cf. ad Lc 21, 38) | *53* om. vers. ff[2] | οικον] τοπον 1. 25 | **8**,*1* ελαιων] + μονος D 272 | *2* om. και πας—αυτους 13. 69. 124 al. (D) | *4* αυτω] + εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις ινα εχωσιν κατηγοριαν αυτου D

mine David, et de Bethlehem castello, ubi
erat David, venit Christus? Dissensio itaque 43
facta est in turba propter eum. Quidam 44
autem ex ipsis volebant apprehendere eum:
sed nemo misit super eum manus. Venerunt 45
ergo ministri ad Pontifices, et Pharisaeos.
Et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum?
Responderunt ministri: Numquam sic locutus 46
est homo, sicut hic homo. Responderunt ergo 47
eis Pharisaei: Numquid et vos seducti estis?
Numquid ex principibus aliquis credidit in 48
eum, aut ex Pharisaeis? sed turba haec, quae 49
non novit legem, maledicti sunt. Dixit 50
Nicodemus ad eos, ille, qui venit ad eum nocte,
qui unus erat ex ipsis: Numquid lex nostra 51
iudicat hominem, nisi prius audierit ab ipso,
et cognoverit quid faciat? Responderunt, 52
et dixerunt ei: Numquid et tu Galilaeus es?
Scrutare Scripturas, et vide quia a Galilaea
propheta non surgit. Et reversi sunt unus- 53
quisque in domum suam. Iesus autem 8
perrexit in montem Oliveti: et diluculo iterum 2
venit in templum, et omnis populus venit
ad eum, et sedens docebat eos. Adducunt 3
autem Scribae, et Pharisaei mulierem in adul-
terio deprehensam: et statuerunt eam in
medio, ' et dixerunt ei: Magister, haec mulier 4
modo deprehensa est in adulterio. In lege 5

---

43 9, 16.
44 7, 30.
45 7, 32.
46 18, 6. Mt 7, 28—29.
47 7, 12. Mt 27, 63.
48 12, 42.
50 3, 1—2.
51 Deut 1, 16—17; 19, 15.
52 7, 41; 1, 46. Mt 4, 14—16.
53 L 21, 37—38.
8 5 Lev 20, 10. Deut 22, 22—24. Mt 22, 15.

autem Moyses mandavit nobis huiusmodi
6 lapidare. Tu ergo quid dicis? ' Hoc autem
dicebant tentantes eum, ut possent accusare
eum. Iesus autem inclinans se deorsum,
7 digito scribebat in terra. Cum ergo perse-
verarent interrogantes eum, erexit se, et
dixit eis: Qui sine peccato est vestrum,
8 primus in illam lapidem mittat. Et iterum
9 se inclinans, scribebat in terra. Audientes
autem unus post unum exibant, incipientes a
senioribus: et remansit solus Iesus, et mulier
10 in medio stans. Erigens autem se Iesus, dixit
ei: Mulier, ubi sunt, qui te accusabant? nemo
11 te condemnavit? Quae dixit: Nemo, Domine.
Dixit autem Iesus: Nec ego te condemnabo:
Vade, et iam amplius noli peccare.
12 Iterum ergo locutus est eis Iesus, dicens:
Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non
ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae.
13 Dixerunt ergo ei Pharisaei: Tu de te ipso
testimonium perhibes: testimonium tuum non
14 est verum. Respondit Iesus, et dixit eis: Et
si ego testimonium perhibeo de meipso, verum
est testimonium meum: quia scio unde veni,
et quò vado: vos autem nescitis unde venio,
15 aut quò vado. Vos secundum carnem iudicatis:
16 ego non iudico quemquam: ' et si iudico ego,
iudicium meum verum est, quia solus non
Dt 17,6; 19,15. 17 sum: sed ego, et qui misit me, Pater. Et in

[7] Deut 17, 7. Rm 2, 22.
[9] Mt 22, 22. Rm 2, 22.
[11] 5, 14.
[12] Is 49, 6. Mt 5, 14. J 1, 5. 9; 12, 46.
[14] 3, 8; 5, 31. 1 Cor 2, 11.
[15] 7, 24; 12, 47.
[16] 8, 29.

νόμῳ ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας
λιθάζειν· σὺ οὖν τί λέγεις; τοῦτο δὲ ἔλεγον 6
πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐ-
τοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ
κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρω- 7
τῶντες αὐτόν, ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὁ
ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ᾽ αὐτὴν βαλέτω
λίθον. καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν 8
γῆν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἷς καθ᾽ εἷς 9
ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ κατ-
ελείφθη μόνος, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα. ἀνα- 10
κύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ποῦ εἰσιν;
οὐδείς σε κατέκρινεν;[1] *ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε.* 11
εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω·
πορεύου, ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.]
Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· 12
ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ
οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ
φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· 13
σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ
ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 14
τοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής
ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ
ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι
ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, 15
ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, 16
ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ
εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν 17 Dt 17,6;19,15.

5 *μωυσης δε εν τω νομω εκελευσεν* D | 6 om *τουτο — κατηγ. αυτου* D 264 | 8 *κατω κυψας τω δακτυλω κατεγραψεν* D 28 | fin.] + *ενος εκαστου αυτων τας αμαρτιας* U al. | 9 inc. *εκαστος δε των ιουδαιων εξηρχετο* D | *ακουσ.*] + *και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι* EGHKS | om. *εις καθ εις* D | *πρεσβ.*] + *εως των εσχατων* SU *Λ* 69. 124. + *ωστε παντας εξελθειν* D | 10 *ιησ.*] + *και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος* EGHK al. | *εισιν*] + *εκεινοι οι κατηγοροι σου* 11. 52. 118 al. | 12 *ουν*] autem b e r syp (om. ff[2] sycs), + cum convenissent e (b) Bars | *εχει* ℵ* e | 14 inc. *ειπεν αυτοις ο ιησους* ℵ sycs | 16 om. *πατηρ* ℵ* D sycs

τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀν-
18 *θρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. ἐγώ εἰμι*
ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
19 *ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ·*
ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε
ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε,
20 *καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. Ταῦτα τὰ ῥή-*
ματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 *Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητή-*
σετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε·
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 *ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν,*
ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
23 *ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω*
ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κό-
σμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
24 *τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς*
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι
ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-*
26 *σοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; πολλὰ ἔχω*
περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας
με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ᾽ αὐτοῦ,
27 *ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι*
28 *τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·*
ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε
γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ
οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα
29 *λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ*
ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ
30 *πάντοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευ-*
31 *σαν εἰς αὐτόν. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς*
πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μεί-

24 om. *ουν* ℵ 543 a e sy | *πιστ.*] + *μοι* ℵD 69. 124 e | 27 *ελεγεν*] + *τον θεον* ℵ*D lat.pler | 28 *ταυτα*] *ουτως* ℵ a e sy Tert

lege vestra scriptum est, quia duorum homi-
num testimonium verum est. Ego sum, qui 18
testimonium perhibeo de me ipso: et testi-
monium perhibet de me, qui misit me, Pater.
[1] Dicebant ergo ei: Ubi est Pater tuus? Re- 19
spondit Iesus: Neque me scitis, neque Patrem
meum: si me sciretis, forsitan et Patrem
meum sciretis. Haec verba locutus est Iesus 20
in gazophylacio, docens in templo: et nemo ap-
prehendit eum, quia necdum venerat hora eius.

Dixit ergo iterum eis Iesus: Ego vado, 21
et quaeretis me, et in peccato vestro morie-
mini. Quò ego vado, vos non potestis venire.
Dicebant ergo Iudaei: Numquid interficiet se- 22
metipsum, quia dixit: Quò ego vado, vos non
potestis venire? Et dicebat eis: Vos de deorsum 23
estis, ego de supernis sum. Vos de mundo
hoc estis, ego non sum de hoc mundo: Dixi 24
ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris:
si enim non credideritis quia ego sum, moriemi-
ni in peccato vestro. Dicebant ergo ei: Tu quis 25
es? Dixit eis Iesus: Principium, qui et loquor
vobis. Multa habeo de vobis loqui, et iudicare. 26
sed qui me misit, verax est: et ego quae audivi
ab eo, haec loquor in mundo. Et non cognove- 27
runt quia Patrem eius dicebat Deum. Dixit 28
ergo eis Iesus: Cum exaltaveritis Filium homi-
nis, tunc cognoscetis quia ego sum, et a meipso
facio nihil, sed sicut docuit me Pater, haec
loquor: et qui me misit, mecum est, et non 29
reliquit me solum: quia ego quae placita sunt
ei, facio semper. Haec illo loquente, multi 30
crediderunt in eum. Dicebat ergo Iesus ad 31
eos, qui crediderunt ei, Iudaeos: Si vos man-

[18] 1 J 5, 9 | [19] 14, 7 | [20] 7, 30; 13, 1. L 22, 53 | [21] 7, 34; 13, 33. Prov 1, 28 | [22] 7, 35 | [23] 3, 31 | [24] 8, 28; 13, 19. Is 47, 8 | [25] 8, 14 | [26] 8, 38; 12, 49 | [28] 3, 14; 8, 58; 12, 32 | [29] 8, 16. Mt 27, 46 | [30] 7, 31; 10, 42; 12, 11. 42 | [31] 15, 14.

seritis in sermone meo, vere discipuli mei
32 eritis: et cognoscetis veritatem, et veritas
33 liberabit vos. Responderunt ei: Semen Abra-
hae sumus, et nemini servivimus umquam:
34 quomodo tu dicis: Liberi eritis? Respondit
eis Iesus: Amen, amen dico vobis: quia
omnis, qui facit peccatum, servus est peccati.
35 servus autem non manet in domo in aeter-
36 num: filius autem manet in aeternum. si
ergo vos filius liberaverit, vere liberi eritis.
37 Scio quia filii Abrahae estis: sed quaeritis me
interficere, quia sermo meus non capit in
38 vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum,
loquor: et vos quae vidistis apud patrem
39 vestrum, facitis. Responderunt, et dixerunt ei:
Pater noster Abraham est. Dicit eis Iesus:
Si filii Abrahae estis, opera Abrahae facite.
40 Nunc autem quaeritis me interficere, hominem
qui veritatem vobis locutus sum, quam audivi
41 a Deo: hoc Abraham non fecit. Vos facitis
opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos
ex fornicatione non sumus nati: unum patrem
42 habemus Deum. Dixit ergo eis Iesus: Si
Deus pater vester esset: diligeretis utique me.
ego enim ex Deo processi, et veni: neque
43 enim a me ipso veni, sed ille me misit. Quare
loquelam meam non cognoscitis? Quia non
44 potestis audire sermonem meum. Vos ex
patre diabolo estis: et desideria patris vestri
vultis facere. ille homicida erat ab initio, et
in veritate non stetit: quia non est veritas in

---

[33] Mt 3, 9. Neh 9, 36 | [34] Rm 6, 16. 20. 1 J 3, 8 | [35] Gal 4, 30 | [36] Rm 6, 18. 22 | [39] Mt 3, 9 | [41] Gen 3, 15. Deut 23, 3 (LXX). Mal 2, 10 | [42] 1 J 5, 1 | [43] 12, 39. Mt 12, 34; 26, 73. Rm 8, 7 | [44] 1 J 3, 8—10. Gen 3, 4. 2 Pt 2, 4.

νητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μού
ἐστε, καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή- 32
θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐ- 33
τόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδου-
λεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν 34
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει 35
ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως 36
ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ 37
ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ
ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ 38
πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον 39
αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ
ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν· νῦν δὲ ζητεῖτέ 40
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν
λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα 41
τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ
πορνείας οὐκ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν
τὸν θεόν. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς 42
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυ-
τοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. διὰ 43
τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ
δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ 44
τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυ-
μίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος
ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλη-
θείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐ-

---

34 om. *της αμαρτιας* D b sy[s] | *35* om. *ο υιος—αιωνα* ℵ X W Γ 33. 124 al. | *38* om. *υμων* B L T W 13 | *ταυτα ποιειτε* D Tert | *39 λεγει αυτοις*] *ειπεν ουν* D e | *ητε*] *εστε* ℵ B D L T ff[2] vg | *ποιειτε* B 700 ff[2] vg | *40 λελαληκεν* Tat e ff[2] sy[s] | *ηκουσεν* D e sy[s] Tert | *43 λαλιαν*] *αληθειαν* D

τῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ,
45 ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ
46 ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς
ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν
47 λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ
τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο
ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.
48 Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· οὐ
καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ
49 δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαι-
μόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου,
50 καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
51 δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ,
52 θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαι-
μόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆ-
ται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου τη-
ρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.
53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ,
ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον·
54 τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν
ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν·
ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέ-
55 γετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστιν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε
αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης·
ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ
τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη.
57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα
58 ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν

45 om. δε D vet. lat sy[s] | 46 om. υμεις W 71 a r[1] arm | om. vers. D | 47 om. οτι — εστε D 011. 579 | 49 ητιμασατε e l r[1] | 51 εαν τις] ος αν D sy | 52 θανατον ου μη θεωρηση B 213. 579 e | 53 οστις] οτι D a | αβρ. και των προφητων οιτινες e sy[s] (b f sy[p]) | 54 ημων] υμων ℵBDFX al. vet. lat | 57 τεσσερακοντα Λ 239. 262 | ουπω] ου Tat sy[s] | εωρακεν σε ℵ* 0124 sy[s]

eo: cum loquitur mendacium, ex propriis
loquitur, quia mendax est, et pater eius. Ego 45
autem si veritatem dico, non creditis mihi.
¹ Quis ex vobis arguet me de peccato? Si 46
veritatem dico vobis, quare non creditis mihi?
¹ Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea 47
vos non auditis, quia ex Deo non estis.
Responderunt ergo Iudaei, et dixerunt ei: 48
Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus
es tu, et daemonium habes? Respondit 49
Iesus: Ego daemonium non habeo: sed
honorifico Patrem meum, et vos inhono-
rastis me. Ego autem non quaero gloriam 50
meam: est qui quaerat, et iudicet. Amen, 51
amen dico vobis: si quis sermonem meum
servaverit, mortem non videbit in aeternum.
Dixerunt ergo Iudaei: Nunc cognovimus quia 52
daemonium habes. Abraham mortuus est, et
Prophetae: et tu dicis: Si quis sermonem
meum servaverit, non gustabit mortem in
aeternum. Numquid tu maior es patre nostro 53
Abraham, qui mortuus est? et Prophetae mor-
tui sunt. Quem te ipsum facis? Respondit
Iesus: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea 54
nihil est: est Pater meus, qui glorificat me,
quem vos dicitis quia Deus vester est, ¹ et non 55
cognovistis eum: ego autem novi eum: Et si
dixero quia non scio eum, ero similis vobis,
mendax. Sed scio eum, et sermonem eius ser-
vo. Abraham pater vester exultavit ut videret 56
diem meum: vidit, et gavisus est. Dixerunt 57
ergo Iudaei ad eum: Quinquaginta annos
nondum habes, et Abraham vidisti? Dixit 58

---

[45] L 22, 67 | [46] 2 Cor 5, 21. 1 Pt 2, 22 | [47] 18, 37. 1 J 4, 6 | [48] 7, 20. Mc 3, 21—22 | [50] 5, 41; 7, 18 | [51] 5, 24; 6, 40. 47; 11, 25 | [52] Mc 9, 1 | [53] 4, 12 | [55] 7, 28. Mt 26, 72 | [56] Mt 13, 17. 1 Pt 1, 8. Gen 17, 17 | [58] 8, 28.

eis Iesus: Amen, amen dico vobis, antequam
59 Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo
lapides, ut iacerent in eum: Iesus autem
abscondit se, et exivit de templo.
9 Et praeteriens Iesus vidit hominem cae-
2 cum a nativitate: et interrogaverunt eum
discipuli eius: Rabbi, quis peccavit, hic,
aut parentes eius, ut caecus nasceretur?
3 Respondit Iesus: Neque hic peccavit, neque
parentes eius: sed ut manifestentur opera
4 Dei in illo. Me oportet operari opera eius,
qui misit me, donec dies est: venit nox,
5 quando nemo potest operari. quamdiu sum
6 in mundo, lux sum mundi. Haec cum dixis-
set, expuit in terram, et fecit lutum ex sputo,
7 et linivit lutum super oculos eius, et dixit
ei: Vade, lava in natatoria Siloe (quod inter-
pretatur Missus.) Abiit ergo, et lavit, et venit
8 videns. Itaque vicini, et qui viderant eum
prius quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic
9 est, qui sedebat, et mendicabat? Alii dice-
bant: Quia hic est. Alii autem: Nequaquam,
sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego
10 sum. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt
11 tibi oculi? Respondit: Ille homo, qui dicitur
Iesus, lutum fecit: et unxit oculos meos, et
dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe, et lava.

---

[59] 10, 31; 12, 36. Mt 23, 37.
9 [1] Act 3, 2; 14, 8.
[2] 9, 34. L 13, 2. Ex 20, 5.
[3] 11, 4.
[4] 5, 17. 20; 11, 9.
[5] 8, 12; 12, 35.
[6] Mc 8, 23.
[7] 5, 2. 4 Reg 5, 10.

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ἦραν οὖν λίθους 59
ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενε- 9
τῆς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέ- 2
γοντες· ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς
αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 3
οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ'
ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ 4
δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως
ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι 5
τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ 6
ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπ-
έχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ τυφλοῦ,ˈ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς 7
τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ ὃ ἑρμηνεύεται
ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ
ἦλθεν βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεω- 8
ροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν,
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
αιτῶν;ˈ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ 9
ἔλεγον· οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος
ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς 10
ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· 11
ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν
καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν
μοι [ὅτι] ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι·

---

58 om. *γενεσθαι* D vet. lat | *59* inc. *τοτε ηραν* D sy^s | fin.] + [*και*] *διελθων δια μεσου αυτων* [*επορευετο*] *και παρηγεν ουτως* A C L X *Γ* al. f q r^1 sy^p | **9**,*1* fin.] + *καθημενον* D | *2* om. *αυτου* D e | om. *λεγοντες* D e l r^1 vg sy^s | *4* *εμε*] *ημας* ℵ* B D L W | *με*] *ημας* ℵ* L W | *6* om. *τον πηλον* 69. 108. 565 al. a c e f sy | *7* om. *αυτω* D a e l | *8* *προσαιτ.*] *τυφλος* *Γ Δ Λ* al. | *11* *μου τ. οφθ.*] *με* b c e ff^2 r^1 | *τον*] *την κολυμβηθραν του* A *Γ Δ Λ Π* al. e q vg

12 *ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ*
εἶπον αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 *Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε*
14 *τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν*
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς
15 *ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ*
Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
16 *ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρι-*
σαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄν-
θρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι [δὲ]
ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐ-
17 *τοῖς. λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· τί σὺ λέγεις*
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς;
18 *ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν.* ˈ*οὐκ ἐπίστευσαν*
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ
ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς
19 *αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος*ˈ *καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς*
λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς
λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει
20 *ἄρτι; ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον·*
οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι
21 *τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν,*
ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ
οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς
22 *περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς*
αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ
συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμο-
23 *λογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ*
τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει,

11 νιψ. ανεβλ.] ενιψαμην και ηλθον βλεπων D | *14* εν η ημερα] οτε A D N Γ Δ al. vg | *17* τω ποτε τυφλω ℵ | om. παλιν D a b c ff² l sy^{s} | *18* om. οτι — ανεβλ. D l, om. και ανεβλ. 28 b sy^{s} | om. του αναβλ. 1. 22. 118. 565 al. vet. lat sy^{s} | *19* λεγοντες (om. ℵ* W vet. lat^{pler} sy^{p})] + ει ℵ* D sy | *21* om. ουκ οιδαμεν 1° e sy | *22* ιουδαιοι] φαρισαιοι και γραμματεις e r¹ sy^{s}, om. X 213 | χριστον] + ειναι D e

Et abii, et lavi, et video. ¦ Et dixerunt ei: Ubi 12
est ille? Ait: Nescio. ¦ Adducunt eum ad 13
Pharisaeos, qui caecus fuerat. Erat autem 14
sabbatum quando lutum fecit Iesus, et
aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant 15
eum Pharisaei quomodo vidisset. Ille autem
dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, et
lavi, et video. Dicebant ergo ex Pharisaeis 16
quidam: Non est hic homo a Deo, qui sabba-
tum non custodit. Alii autem dicebant: Quo-
modo potest homo peccator haec signa facere?
Et scisma erat inter eos. Dicunt ergo caeco 17
iterum: Tu quid dicis de illo, qui aperuit
oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta
est. Non crediderunt ergo Iudaei de illo, quia 18
caecus fuisset et vidisset, donec vocaverunt
parentes eius, qui viderat: et interrogaverunt 19
eos, dicentes: Hic est filius vester, quem
vos dicitis quia caecus natus est? Quo-
modo ergo nunc videt? Responderunt eis 20
parentes eius, et dixerunt: Scimus quia hic
est filius noster, et quia caecus natus est:
¦ quomodo autem nunc videat, nescimus: aut 21
quis eius aperuit oculos, nos nescimus: ipsum
interrogate: aetatem habet, ipse de se loqua-
tur. Haec dixerunt parentes eius, quoniam 22
timebant Iudaeos: iam enim conspiraverant
Iudaei, ut si quis eum confiteretur esse
Christum, extra synagogam fieret. Propterea 23
parentes eius dixerunt: Quia aetatem habet,

---

[14] 5, 9.
[16] 9, 31. 33; 7, 43; 3, 2.
[17] 4, 19.
[22] 7, 13; 12, 42; 16, 2.

24 ipsum interrogate. Vocaverunt ergo rursum
hominem, qui fuerat caecus, et dixerunt ei:
Da gloriam Deo. nos scimus quia hic homo
25 peccator est. Dixit ergo eis ille: Si peccator
est, nescio: unum scio, quia caecus cum
26 essem, modo video. Dixerunt ergo illi: Quid
fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos?
27 Respondit eis: Dixi vobis iam, et audistis:
quid iterum vultis audire? numquid et vos
28 vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo
ei, et dixerunt: Tu discipulus illius sis: nos
29 autem Moysi discipuli sumus. Nos scimus
quia Moysi locutus est Deus: hunc autem
30 nescimus unde sit. Respondit ille homo, et
dixit eis: In hoc enim mirabile est quia vos
nescitis unde sit, et aperuit meos oculos:
31 scimus autem quia peccatores Deus non
audit: sed si quis Dei cultor est, et volun-
32 tatem eius facit, hunc exaudit. A saeculo
non est auditum quia quis aperuit oculos
33 caeci nati. Nisi esset hic a Deo, non poterat
34 facere quidquam. Responderunt, et dixe-
runt ei: In peccatis natus es totus, et tu
35 doces nos? Et eiecerunt eum foras. ¹ Au-
divit Iesus quia eiecerunt eum foras: et
cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in
36 Filium Dei? Respondit ille, et dixit: Quis est,
37 Domine, ut credam in eum? Et dixit ei
Iesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum,

---

[24] Jos 7, 19.
[31] Is 1, 15. Prov 15, 29. Act 10, 35.
[33] 3, 2; 9, 16.
[34] 9, 2. Ps 50, 7.
[37] 4, 26; 10, 25.

αὐτὸν ἐπερωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρω- 24
πον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ·
δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ
ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖ- 25
νος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι
τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον οὖν αὐτῷ πάλιν· 26
τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλ-
μούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ 27
οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ἐλοι- 28
δόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκεί-
νου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί·
ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, 29
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη 30
ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν
ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴ- 31
δαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ'
ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ,
τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη 32
ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου·
εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν 33
οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρ- 34
τίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς 35
ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν
αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; ἀπ- 36
εκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε,
ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰη- 37
σοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ

---

26 om. *ουν* א* a e sy | om. *παλιν* א* B D W lat[pler] sy[s] | *27 απεκρ.*] *ο δε ειπεν* Tat D | *29 θεος*] + *και οτι θεος αμαρτωλων ουκ ακουει* D | *30* om. *αυτοις* D b c e ff[2] l | *31 αμαρτωλον* E X U al. Cypr | *34 αμαρτια* b e l q | *35 και ηκουσεν* א* D sy | om. *εξω* D W sy[s] | om. *αυτω* א* B D W e | *θεου*] *ανθρωπου* א B D W sy[s] | *36 απεκρ. — εστιν*] *και τις εστιν εφη* B W

38 ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ
39 προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς
κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ
μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυ-
40 φλοὶ γένωνται. ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦ-
τα οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ
41 ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ
λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.
10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ
τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ
ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ
2 λῃστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποι-
3 μήν ἐστιν τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς
ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ᾽ ὄνομα
4 καὶ ἐξάγει αὐτά. ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ,
ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα
αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·
5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύ-
ξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλο-
6 τρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα
7 ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι
8 ἡ θύρα τῶν προβάτων. πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ
ἐμοῦ κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ᾽ οὐκ ἤκου-
9 σαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽
ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύ-

---

38 om. *ο δε — 39 ιησους* ℵ* W b (l) | fin.] + *και ειπεν. ναι κυριε πεπιστευκα οτι συ ει ο χριστος ο υιος του θεου ο εις τον κοσμον ερχομενος* 1187 | *40* om. *ταυτα* ℵ* D lat^pler^ sy^s^ | *41* *αι αμαρτιαι υμ. μενουσιν* D W al. sy^s^ | **10**,*1* > *ληστης . . κλεπτης* Tat sy^s^ | *2* *ουτος εστιν ο ποιμην* Tat (D W) vet. lat^pler^ | *3* > *τα προβατα τα ιδια* D a e | *7* om. *ουν* Tat e sy^s^ | om. *παλιν* ℵ* W 565 al. e ff² r¹ | *8* om. *παντες* D l | om. *προ εμου* ℵ* E F G 28 al. lat | *9* *θυρα*] + *των προβατων* 118. 1170 sy^s^ | om. *και εισελευσεται* W ⊿ a e

ipse est. ' At ille ait: Credo Domine. Et 38
procidens adoravit eum. Et dixit Iesus: In 39
iudicium ego in hunc mundum veni: ut qui
non vident videant, et qui vident caeci fiant.
Et audierunt quidam ex Pharisaeis, qui cum 40
ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos
caeci sumus? Dixit eis Iesus: Si caeci essetis, 41
non haberetis peccatum. nunc vero dicitis:
Quia videmus. Peccatum vestrum manet.
Amen, amen dico vobis: qui non intrat per **10**
ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde:
ille fur est, et latro. Qui autem intrat per 2
ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius 3
aperit, et oves vocem eius audiunt, et pro-
prias oves vocat nominatim, et educit eas. Et 4
cum proprias oves emiserit, ante eas vadit:
et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem
eius. Alienum autem non sequuntur, sed 5
fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alie-
norum. ' Hoc proverbium dixit eis Iesus. Illi 6
autem non cognoverunt quid loqueretur eis.
Dixit ergo eis iterum Iesus: Amen, amen dico 7
vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes 8
quotquot venerunt, fures sunt, et latrones,
et non audierunt eos oves. Ego sum ostium. 9
Per me si quis introierit, salvabitur: et ingre-

---

[39] Mt 13, 11—15. L 2, 34.
[40] Mt 23, 26.
[41] 15, 24. Prov 26, 12.
10 [3] Ps 94, 7.
[5] 10, 27.
[6] 16, 25.
[7] 14, 6. Ps 117, 20. Mt 7, 13—14.
[8] Jer 23, 1—2.
[9] 14, 6. Ps 117, 20. 1 Cor 3, 15.

10 dietur, et egredietur, et pascua inveniet. Fur
non venit nisi ut furetur, et mactet, et perdat.
Ego veni ut vitam habeant, et abundantius
11 habeant. ¦ Ego sum pastor bonus. Bonus
pastor animam suam dat pro ovibus suis.
12 Mercenarius autem, et qui non est pastor,
cuius non sunt oves propriae, videt lupum
venientem, et dimittit oves, et fugit: et lupus
13 rapit, et dispergit oves: mercenarius autem
fugit, quia mercenarius est, et non pertinet
14 ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus:
et cognosco meas, et cognoscunt me meae.
15 Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem:
et animam meam pono pro ovibus meis.
16 Et alias oves habeo, quae non sunt ex hoc
ovili: et illas oportet me adducere, et vocem
meam audient, et fiet unum ovile, et unus
17 pastor. Propterea me diligit Pater: quia ego
pono animam meam, ut iterum sumam eam.
18 Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a
meipso, et potestatem habeo ponendi eam:
et potestatem habeo iterum sumendi eam.
19 Hoc mandatum accepi a Patre meo. ¦ Dissensio
iterum facta est inter Iudaeos propter ser-
20 mones hos. Dicebant autem multi ex ipsis:
Daemonium habet, et insanit: quid eum
21 auditis? Alii dicebant: Haec verba non sunt
daemonium habentis: numquid daemonium
potest caecorum oculos aperire?
22 Facta sunt autem Encaenia in Ierosoly-

---

[11] Ps 22, 1. L 15, 4—7 | [12] Is 40, 11. Ez 34, 11—23; 37, 24. J 15, 13. Mt 10, 16. Act 20, 29. Tit 1, 11. 1 Pt 5, 2—3 | [14] 2 Tim 2, 19 | [15] Mt 11, 27 | [16] Ez 37, 24; 34, 23. J 11, 52. 1 Pt 2, 25. Eph 4, 5. Mich 2 12 | [17] Phil 2, 8—9 | [18] 5, 26; 19, 11 | [19] 7, 43; 9, 16 | [20] 7, 20; 8, 48. Mc 3, 21—22. Act 26, 24.

σεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. ὁ 10
κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ
καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ
περισσὸν ἔχωσιν. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. 11
ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν 12
ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ
τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα
καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ
σκορπίζει· ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μι- 13
σθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προ-
βάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω 14
τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς 15
γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα,
καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς 16
ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς
μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη,
εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι 17
ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ 18
τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖ-
ναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.
Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ 19
τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐ- 20
τῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ
ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ 21
ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ- 22

---

10 εγω] + δε Tat D a sy[s] | ζωην] + αιωνιον ℵ | om. και περισσ. εχ. D ff[2] | *11* τιθ.] διδωσιν Tat ℵ*D lat[pler] sy[s] | *12* om. αυτα D b ff[2] l vg sy | *13* om. ο δε μισθ. φευγει ℵBDLW Θ 1. 22. 33 al. e sy[s] | *14* γινωσκομαι — εμων] γινωσκουσι με τα εμα Tat ℵBDW lat sy[s] | *15* τιθημι] διδωμι Tat ℵ*DW | *18* αιρει] ηρεν ℵ*B | om. αλλ — εμαυτου D l | om. μου D a b ff[2] r[1] Tert | *19* τοις ιουδ.] τω οχλω X 218

23 *μοις· χειμὼν ἦν·' καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν*
24 *τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ἐκύκλω-*
σαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως
πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός,
25 *εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·*
εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα
26 *μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε,*
27 *ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. τὰ*
πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν,
κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι,
28 *' κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ*
μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
29 *τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ πατήρ μου ὃς*
δέδωκέν μοι μείζων πάντων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς
δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός
30/31 *μου. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν*
οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν
32 *αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα*
καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον
33 *αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ*
οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν
σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρω-
Ps 81,6. 34 *πος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς*
ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ
35 *ὑμῶν ὅτι »ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε;« εἰ ἐκείνους*
εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο,
36 *καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή,' ὃν ὁ πατὴρ*
ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς
λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ
37 *εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ*

---

25 om. αυτοις ℵ* D r[1] sy[pal] | ειπον] λαλω D Θ lat[pler] sy[s] Tert | υμιν] + ηδη X 213 | ουκ επιστευσατε B 71 | *26* εμων] + καθως ειπον υμιν A D X Γ Δ al. a b e f ff[2] l | *29* om. μου 1° Tat ℵ* vet. lat sy[s] | ο δεδωκεν μοι μειζον B lat | *31* om. παλιν Tat D 28 lat[pler] sy[s] | *32* om. καλα W b sy[s] | om. μου ℵ* B D 579 e sy[s] | *34* om. υμων ℵ* D Θ vet. lat[pler] sy[s] | om. εγω ℵ* l | *36* βλασφημει Tat a b e ff[2] l r[1]

mis: et hiems erat. Et ambulabat Iesus in 23
templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt 24
ergo eum Iudaei, et dicebant ei: Quousque ani-
mam nostram tollis? si tu es Christus, dic no-
bis palam. Respondit eis Iesus: Loquor vobis, 25
et non creditis. opera, quae ego facio in no-
mine Patris mei, haec testimonium perhibent
de me: sed vos non creditis, quia non estis 26
ex ovibus meis. Oves meae vocem meam 27
audiunt: et ego cognosco eas, et sequuntur
me: ¹ et ego vitam aeternam do eis: et non 28
peribunt in aeternum, et non rapiet eas quis-
quam de manu mea. Pater meus quod dedit 29
mihi, maius omnibus est: et nemo potest
rapere de manu Patris mei. Ego, et Pater 30
unum sumus. Sustulerunt ergo lapides Iu- 31
daei, ut lapidarent eum. Respondit eis Iesus: 32
Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo,
propter quod eorum opus me lapidatis?
Responderunt ei Iudaei: De bono opere non 33
lapidamus te, sed de blasphemia: et quia
tu homo cum sis, facis teipsum Deum.
Respondit eis Iesus: Nonne scriptum est 34 Ps 81,6
in lege vestra: quia Ego dixi, dii estis? Si 35
illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est,
et non potest solvi scriptura: quem Pater 36
sanctificavit, et misit in mundum, vos dicitis:
Quia blasphemas: quia dixi, Filius Dei
sum? Si non facio opera Patris mei, nolite 37

---

[22] 1 Macc 4, 59 | [23] Act 3, 11; 5, 12 | [24] L 22, 66—67 | [25] 4, 26; 5, 36; 9, 37 | [26] 6, 64; 8, 45 | [27] 10, 3. 4. 8; 13, 37. Ps 94, 7 | [28] 5, 28; 6, 39; 17, 12; 18, 9 | [31] 8, 59 | [33] 5, 18. Mt 26, 65 | [35] Mt 5, 17—18 | [36] 5, 17—20. L 1, 35 | [37] 10, 25; 5, 36.

38 credere mihi. Si autem facio: et si mihi non
vultis credere, operibus credite, ut cognos-
catis, et credatis quia Pater in me est, et ego
39 in Patre. Quaerebant ergo eum apprehendere:
et exivit de manibus eorum.
40 Et abiit iterum trans Iordanem in eum
locum, ubi erat Ioannes baptizans primum:
41 et mansit illic: ' et multi venerunt ad eum,
et dicebant: Quia Ioannes quidem signum
42 fecit nullum. Omnia autem quaecumque dixit
Ioannes de hoc, vera erant. Et multi credi-
derunt in eum.
11 Erat autem quidam languens Lazarus a
Bethania, de castello Mariae, et Marthae
2 sororis eius. (Maria autem erat, quae unxit
Dominum unguento, et extersit pedes eius
capillis suis: cuius frater Lazarus infirma-
3 batur.) Miserunt ergo sorores eius ad eum
dicentes: Domine, ecce quem amas infir-
4 matur. Audiens autem Iesus dixit eis: In-
firmitas haec non est ad mortem, sed pro
gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam.
5 Diligebat autem Iesus Martham, et sororem
6 eius Mariam, et Lazarum. Ut ergo audivit quia
infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem
7 loco duobus diebus. deinde post haec dixit dis-
8 cipulis suis: Eamus in Iudaeam iterum. Dicunt
ei discipuli: Rabbi, nunc quaerebant te Iudaei
9 lapidare, et iterum vadis illuc? Respondit Iesus:
Nonne duodecim sunt horae diei? Si quis

---

[38] 14, 11 | [39] 8, 59. L 4, 30 | [40] 1, 28 | [42] 8, 30 |
11 [1] L 10, 38—39 | [2] 12, 3 | [4] 9, 3 | [5] Deut 33, 3 |
[8] 8, 59; 10, 31; 6, 67. L 22, 28 | [9] 9, 4—5. 1 J
2, 10.

πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πι- 38
στεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ
γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ
πατρί. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ 39
ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς 40
τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτί-
ζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς 41
αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποί-
ησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ
τούτου ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς 42
αὐτὸν ἐκεῖ.
Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, 11
ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελ-
φῆς αὐτῆς. ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον 2
μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς
θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.
ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· 3
κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 4
σοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
θάνατον ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα
δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι᾽ αὐτῆς. ἠγάπα δὲ 5
ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς
καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, 6
τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·
ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν 7
εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθη- 8
ταί· ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι,
καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 9
οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις

38 om. *και γινωσκητε* D sy[s] | > *εγω εν τ. πατρι και ο πατ. εν εμοι* 213 sy[s] Tert | 40 om. *παλιν* 213. 245 al. e sy | om. *εις τον τοπον* ℵ* 213. 245 | *προτερον* ℵ Δ 69. 218 a e f ff[2] | **11**,3 om. *αι αδελφαι* b l | *αυτον*] *τον ιησουν* D b c e l r[1] sy | > *φιλεις ιδε* 1093 b l | 4 *του θεου* 2[o]] *αυτου* c ff[2] l sy[s] | 5 *ηγ.*] *εφιλει* D a e | 6 *εμειν.*] + *ο ιησους* D b ff[2] (c l) | 7 om. *τοις μαθητ.* e l | om *παλιν* Tat ℵ* sy[s] | 9 *ωρας εχει η ημερα* D

περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
10 *φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις*
περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
11 *οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο*
λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοί-
μηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
12 *εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· κύριε, εἰ κεκοί-*
13 *μηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ*
τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
14 *τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν*
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν,
15 *καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ*
16 *ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν*
Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς·
ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 *Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέ-*
18 *ρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ Βη-*
θανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων
19 *δεκαπέντε. πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐλη-*
λύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν,
ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ
20 *αὐτῶν. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς*
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
21 *ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰη-*
σοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν
22 *ἐτεθνήκει. καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν*
23 *θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·*
24 *ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρ-*
θα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν
25 *τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ*
εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ

9 τη ημερα] τω φωτι X 213 | *11. 12* κοιμαται D lat^{pler} | *13* om. της κοιμησεως c e sy^{s} | *14* λαζ.] + ο φιλος ημων Tat D p | *17* ιησ.] + εις βηθανιαν D X Λ 124. 157 al. sy | om. ηδη A D 237 e sy | *18* om. ως Tat D W sy^{s} | *19* ιουδ.] ιεροσολυμων D | *21* om. κυριε B sy^{s} | > απεθανεν ο αδελφ. μου ℵ B C L X W 1. 33 al. a l p | *24* οιδα οιδα L | om. εν τ. αναστασει X Δ L 213 | *25* om. και η ζωη l sy^{s}

ambulaverit in die, non offendit, quia lucem
huius mundi videt: si autem ambulaverit in 10
nocte, offendit, quia lux non est in eo. Haec 11
ait, et post haec dixit eis: Lazarus amicus
noster dormit: sed vado ut a somno excitem
eum. Dixerunt ergo discipuli eius: Domine, 12
si dormit, salvus erit. Dixerat autem Iesus de 13
morte eius: illi autem putaverunt quia de
dormitione somni diceret. Tunc ergo Iesus 14
dixit eis manifeste: Lazarus mortuus est: et 15
gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non
eram ibi. sed eamus ad eum. Dixit ergo 16
Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos:
Eamus et nos, ut moriamur cum eo. Venit 17
itaque Iesus: et invenit eum quattuor dies
iam in monumento habentem. (Erat autem 18
Bethania iuxta Ierosolymam quasi stadiis
quindecim.) Multi autem ex Iudaeis venerant 19
ad Martham, et Mariam, ut consolarentur eas
de fratre suo. Martha ergo ut audivit quia 20
Iesus venit, occurrit illi: Maria autem domi
sedebat. Dixit ergo Martha ad Iesum: 21
Domine, si fuisses hic, frater meus non
fuisset mortuus: sed et nunc scio quia quae- 22
cumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus.
Dicit illi Iesus: Resurget frater tuus. Dicit 23/24
ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione
in novissimo die. Dixit ei Iesus: Ego sum 25
resurrectio, et vita: qui credit in me,

---

[10] 12, 35. 1 J 2, 11.
[11] Mt 9, 24. L 8, 52.
[16] Mc 10, 32; 14, 31. J 20, 24; 21, 2.
[17] 11, 39.
[24] 5, 29; 6, 40. L 14, 14.

26 etiam si mortuus fuerit, vivet: et omnis, qui
vivit, et credit in me, non morietur in aeter-
27 num. Credis hoc? ¦ Ait illi: Utique Domine,
ego credidi, quia tu es Christus filius Dei
28 vivi, qui in hunc mundum venisti. Et cum
haec dixisset, abiit, et vocavit Mariam
sororem suam silentio, dicens: Magister adest,
29 et vocat te. Illa ut audivit, surgit cito, et
30 venit ad eum: nondum enim venerat Iesus
in castellum: sed erat adhuc in illo loco,
31 ubi occurrerat ei Martha. Iudaei ergo, qui
erant cum ea in domo, et consolabantur
eam, cum vidissent Mariam quia cito surre-
xit, et exiit, secuti sunt eam dicentes: Quia
32 vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Maria
ergo, cum venisset ubi erat Iesus, videns
eum, cecidit ad pedes eius, et dicit ei: Do-
mine, si fuisses hic, non esset mortuus frater
33 meus. Iesus ergo, ut vidit eam plorantem,
et Iudaeos, qui venerant cum ea, ploran-
tes, infremuit spiritu, et turbavit seipsum,
34 ¦ et dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei:
35 Domine, veni, et vide. Et lacrymatus est
36 Iesus. Dixerunt ergo Iudaei: Ecce quomodo
37 amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixe-
runt: Non poterat hic, qui aperuit oculos
caeci nati, facere ut hic non moreretur?
38 Iesus ergo rursum fremens in semetipso,
venit ad monumentum. erat autem spelunca:
39 et lapis superpositus erat ei. Ait Iesus:
Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror eius,
qui mortuus fuerat: Domine, iam foetet, qua-

---

[26] 5, 24; 8, 51 | [27] 6, 69 | [33] 13, 21. Mc 9, 19 | [35] L 19, 41 | [38] 11, 33. Mt 27, 60 | [39] 11, 17; 20, 1.

κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πι- 26
στεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα·
πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· ἐγὼ 27
πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ τοῦτο εἰποῦσα 28
ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐ-
τῆς λάθρᾳ εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ
φωνεῖ σε. ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ 29
καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ 30
Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰου- 31
δαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παρα-
μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν ὅτι
ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ,
δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, 32
ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας,
λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐ- 33
τὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰου-
δαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι
καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, ˈκαὶ εἶπεν· ποῦ τεθεί- 34
κατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ
ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰου- 35/36
δαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλ- 37
μοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀπο-
θάνῃ; Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυ- 38
τῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον,
καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς· 39
ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
τετελευτηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τε-

27 αυτω] + *μαρθα* vet. lat^{pler} sy^{s} | om. *ναι κυριε* A 472. 1223 | *πιστευω* B 472 | *θεου*] + *του ζωντος* 71. 579 ff^{2} | *28 λαθρα*] *σιωπη* D lat^{pler} sy^{s} | *31* om. *οι οντες — οικια και* e sy^{s} | om. *εκει* e sy | *33 εταραχθη τω πνευματι ως εμβριμωμενος* D Θ 1. 22 p | *35 και εδακρ.* ℵ D al. lat sy | *39* om. *η αδελφ. τ. τετελ.* Θ vet. lat sy^{s}

40 *ταρταῖος γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ*
εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ
41 *θεοῦ;* [1] *ἦραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν*
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχα-
42 *ριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι*
πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν
περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με
43 *ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ*
44 *ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν*
ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖ-
ρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περι-
εδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν
καὶ ἄφετε ὑπάγειν.
45 *Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες*
πρὸς τὴν Μαρίαν καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν,
46 *ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλ-*
θον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ
47 *ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχ-*
ιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί
ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ
48 *σημεῖα; ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύ-*
σουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι
καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49 *εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ*
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε
50 *οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα*
εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ
51 *ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ*
οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου προεφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀπο-

---

39 om. γαρ Tat D | *41* inc. οτε ουν ηραν D arm | λιθον] + ου ην ο τεθνηκως κειμενος EGHMSU al. f | ανω] εις τον ουρανον (a) b c f sy^s | *44* inc. και ευθυς εξηλθ. D vg $sy^{s\,pal}$ | om. αυτοις 700 a r^1 sy^s | *46* αυτων] + ουκ επιστευον αλλα sy^s | πρ. τους] + αρχιερεις και 13. 69. 124 | *47* πολλα] τοιαυτα D b c e ff^2 | *49* ονοματι καιαφ. 1. 565 vet. lat sy^p, καιαφ. ονοματι Θ c r^1 sy^s | *50* υμιν BDLMXΓ al. a b e ff^2 l | *51* αρχων W d | om. του ενιαυτ. εκεινου (D) e Aug sy^s

triduanus est enim. Dicit ei Iesus: Nonne dixi 40
tibi quoniam si credideris, videbis gloriam
Dei? Tulerunt ergo lapidem: Iesus autem 41
elevatis sursum oculis, dixit: Pater gratias ago
tibi quoniam audisti me. ego autem sciebam 42
quia semper me audis, sed propter populum,
qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me
misisti. Haec cum dixisset, voce magna 43
clamavit: Lazare veni foras. Et statim 44
prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes,
et manus institis, et facies illius sudario erat
ligata. Dixit eis Iesus: Solvite eum, et sinite
abire.

Multi ergo ex Iudaeis, qui venerant ad 45
Mariam, et Martham, et viderant quae
fecit Iesus, crediderunt in eum. Quidam 46
autem ex ipsis abierunt ad Pharisaeos, et dixe-
runt eis quae fecit Iesus. Collegerunt ergo 47
Pontifices et Pharisaei concilium, et dice-
bant: Quid facimus, quia hic homo multa
signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes 48
credent in eum: et venient Romani, et
tollent nostrum locum, et gentem. Unus 49
autem ex ipsis Caiphas nomine, cum esset
Pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis
quidquam, nec cogitatis quia expedit vobis 50
ut unus moriatur homo pro populo, et
non tota gens pereat. Hoc autem a semet- 51
ipso non dixit: sed cum esset Pontifex
anni illius, prophetavit, quòd Iesus mori-

---

41 3 Reg 18, 36—37.
42 12, 30.
43 Act 14, 10.
45–53 L 16, 31. J 10, 42; 12, 42.
50 18, 14.
51 Gen 50, 20. Ex 28, 30. Num 27, 21.

52 turus erat pro gente, et non tantum pro
gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi,
53 congregaret in unum. Ab illo ergo die cogita-
verunt ut interficerent eum.
54 Iesus ergo iam non in palam ambulabat
apud Iudaeos, sed abiit in regionem iuxta
desertum, in civitatem, quae dicitur Ephrem,
55 et ibi morabatur cum discipulis suis. Proxi-
mum autem erat Pascha Iudaeorum: et
ascenderunt multi Ierosolymam de regione
56 ante Pascha, ut sanctificarent se ipsos. Quae-
rebant ergo Iesum: et colloquebantur ad in-
vicem, in templo stantes: Quid putatis, quia
non venit ad diem festum? Dederant autem
Pontifices, et Pharisaei mandatum, ut si quis
cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant
eum.

1—8: Mt 26,6—13. Mc 14,3—9.

12 Iesus ergo ante sex dies Paschae venit
Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem
2 suscitavit Iesus. Fecerunt autem ei coenam
ibi: et Martha ministrabat, Lazarus vero
3 unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria
ergo accepit libram unguenti nardi pistici,
pretiosi, et unxit pedes Jesu, et extersit
pedes eius capillis suis: et domus impleta
4 est ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex
discipulis eius, Iudas Iscariotes, qui erat eum
5 traditurus: Quare hoc unguentum non vaeniit

---

[52] 10, 16. 1 J 2, 2. Mt 12, 30.
[54] 3, 22. L 9, 10.
[55] 2 Par 30, 17. Mc 10, 32. Act 21, 24. 26. J 2, 13; 6, 4.
[56] 12, 9.
12 [1] 11, 1. 43.
[2] L 10, 40.
[3] L 7, 38.

θνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ 52
ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ
τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. ἀπ᾽ ἐκείνης 53
οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτεί-
νωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν 54
τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην
πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. ἦν 55
δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν
πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ
πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν 56
Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
ἑορτήν; δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 57
σαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ,
ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν 12 **1–8:** Mt 26,6—13 Mc 14,3—9.
εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς,
ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. ἐποίησαν οὖν 2
αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ
Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ·
ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου 3
πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς
πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς
τοῦ μύρου. λέγει οὖν Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης 4
εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι· διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη 5

---

52 > *εις εν συναγ.* D a e | *53 συνεβ.*] + *οι ιουδαιοι* **314** c e f ff^2 r^1 | *54 χωραν*] + *σαμφουρειν* D | *των μαθητ.*] *αυτων και εβαπτισεν* **33** | *55 το πασχ.*] + (*η*) *εορτη* **33. 579** | om. *των ιουδαιων* sy^s | *ανεβησαν ουν* D b c ff^2 | om. *προ του πασχ.* **33. 844** sy^s | **12**,*1* om. *ο τεθνηκ.* ℵ B X W **213** a c e r^1 sy^p | om. *εκ νεκρων* b ff^2 vg | *3* om. *ναρδ.* D b c e ff^2 r^1 | > *πιστικης μυρου* D e | om. *πολυτιμ.* a b e ff^2, + *κατεχεεν αυτου της κεφαλης του ιησου κατακειμενου* Tat sy^s | *θριξιν*] + *της κεφαλης* X **213** sy^{pal} | *4 ισκ.*] *απο καρυωτου* D | *5 επρ.*] + *επανω* X **213**

6 τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν
δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ,
ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων
7 τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
8 σμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάν-
τοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
9 ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰου-
δαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστιν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν
Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν
10 ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχ-
11 ιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι
πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ
ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12—19: Mt 21,1—11. Mc 11,1—10. L 19,29—40.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱερο-
13 σόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξ-
ῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον·
ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Zch 9,9. 14 κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. εὑρὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθώς
15 ἐστιν γεγραμμένον· »μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·
ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ
16 πῶλον ὄνου.« Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς,
τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμ-
17 μένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν
ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώ-
νησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ
18 νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος,
ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ ση-
19 μεῖον. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς·

---

6 τουτο δε ειπεν D a c e f r[1] | *8* om. vers. D sy[s] | *9* om. μονον D 245 b e sy[s] | om. και 2° D lat[pler] sy[s] | om. εκ νεκρων W | *15* ερχεται] + σοι 565 c e sy | *16* ιησους] υιος του ανθρωπου 213 | om. τοτε W b c e l sy | *18* υπηντησαν . . . οχλοι D c sy | *19* φαρ.] + συμβουλιον εποιησαν κατα του ιησου και 472 (364)

trecentis denariis, et datum est egenis? Dixit 6
autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad
eum, sed quia fur erat, et loculos habens, ea,
quae mittebantur, portabat. Dixit ergo Iesus: 7
Sinite illam ut in diem sepulturae meae servet
illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum: 8
me autem non semper habetis. Cognovit ergo 9
turba multa ex Iudaeis quia illic est: et vene-
runt, non propter Iesum tantum, sed ut La-
zarum viderent, quem suscitavit a mortuis.
Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut 10
et Lazarum interficerent: quia multi propter 11
illum abibant ex Iudaeis, et credebant in
Iesum.

In crastinum autem turba multa, quae 12 12–19: Mt 21 1–11. Mc 11 1–10. L 19,29–40.
venerat ad diem festum, cum audissent quia
venit Iesus Ierosolymam: acceperunt ramos 13
palmarum, et processerunt obviam ei, et
clamabant: Hosanna, benedictus, qui venit
in nomine Domini, Rex Israel. Et invenit 14 Zch 9,9.
Iesus asellum, et sedit super eum, sicut scrip-
tum est: [1] Noli timere filia Sion: ecce rex 15
tuus venit sedens super pullum asinae. Haec 16
non cognoverunt discipuli eius primum:
sed quando glorificatus est Iesus, tunc re-
cordati sunt quia haec erant scripta de eo:
et haec fecerunt ei. Testimonium ergo 17
perhibebat turba, quae erat cum eo quando
Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit
eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei 18
turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum.
Pharisaei ergo dixerunt ad semetipsos: 19

---

[6] L 8, 3. J 13, 29 | [8] Deut 11, 15 | [9] 11, 56—57 | [13] 6, 15. Ps 117, 25—26. Lev 23, 40. Is 41, 10; 40, 9—10 | [16] 2, 22; 7, 39; 14, 26 | [18] 12, 13 | [19] 11, 48.

Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus
totus post eum abiit.
20 Erant autem quidam Gentiles ex his, qui
21 ascenderant ut adorarent in die festo. Hi
ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a
Bethsaida Galilaeae, et rogabant eum, di-
22 centes: Domine, volumus Iesum videre. Venit
Philippus, et dicit Andreae: Andreas rursum,
23 et Philippus dixerunt Iesu. Iesus autem re-
spondit eis, dicens: Venit hora, ut clarificetur
24 Filius hominis. Amen, amen dico vobis, nisi
granum frumenti cadens in terram, mortuum
fuerit; ipsum solum manet. si autem mor-
25 tuum fuerit, multum fructum affert. Qui
amat animam suam, perdet eam: et qui odit
animam suam in hoc mundo, in vitam aeter-
26 nam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me
sequatur: et ubi sum ego, illic et minister
meus erit. Si quis mihi ministraverit, honori-
27 ficabit eum Pater meus. Nunc anima mea
turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica
me ex hac hora. Sed propterea veni in
28 horam hanc. Pater, clarifica nomen tuum.
Venit ergo vox de caelo: Et clarificavi, et
29 iterum clarificabo. Turba ergo, quae stabat,
et audierat, dicebat tonitruum esse factum.
30 Alii dicebant: Angelus ei locutus est. [1] Re-
spondit Iesus, et dixit: Non propter me haec
31 vox venit, sed propter vos. Nunc iudicium
est mundi: nunc princeps huius mundi eiici-

---

[20] 7, 35; 11, 55 | [21] 1, 44. L 19, 3; 23, 8 | [23] 14, 19 | [24] Rm 14, 9. 1 Cor 15, 36 | [25] Mt 10, 39. L 14, 26; 17, 33 | [26] 14, 3; 17, 24 | [27] Ps 6, 4; 41, 6. Mt 26, 38 | [28] 1, 51; 5, 37. Mt 3, 17; 17, 5 | [29] L 22, 48 | [30] 11, 42 | [31] 14, 30; 16, 11. L 10, 18.

θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος
ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων 20
ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσ- 21
ῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλι-
λαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλο-
μεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει 22
τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος
λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται 23
αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν 24
μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀπο-
θάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν
καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολ- 25
λύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
ἐὰν ἐμοί διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ 26
ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·
ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, 27
σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο
ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξασόν 28
σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ 29
ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι·
ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη 30
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι᾽ ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν
ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τού- 31
του· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλη-

---

19 ωφελουμεν Tat c f vg sa | κοσμ.] + ολος D L Q X al. lat sy | *21* om. κυριε U 28 | om. τω — γαλ. 28 | *22* παλιν — φιλ.] ερχεται ανδρ. κ. φιλ. και ℵ A B a e sy^s | *28* το ονομ.] τον υιον L X 1. 13. 33. 118. 213 al., + εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι D | ηλθ. ουν] και εγενετο D | ουρ.] + λεγουσα D a c e sy^s | *29* βροντη γεγονεν D Θ vet. lat | αλλοι] + δε W 892 e l sy | ελεγον] + οτι Tat D 13. 69. 253 | *30* γεγ.] ηλθεν D (Θ 579 lat^pler)

32 *θήσεται ἔξω· κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς,*
33 *πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγεν*
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
34 *ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν*
ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
35 *που; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν*
χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστιν. περιπατεῖτε ὡς
τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ·
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ
36 *ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ*
φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλά-
λησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐ-
37 *τῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος*
Is 53,1. 38 *ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἵνα*
ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν
εἶπεν· »κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
Is 6,9.10. 39 *καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;« διὰ*
τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν
40 *Ἠσαΐας· »τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς*
καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ
Is 6,1. 41 *στραφῶσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.« ταῦτα εἶπεν*
Ἠσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν
42 *περὶ αὐτοῦ. ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων*
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς
Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυν-
43 *άγωγοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν*
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
44 *Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς*
ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με,

---

31 εξω] κατω Θ b e ff2 l r1 sys | *32* παντα ℵ* D 1355 lat | *35* om. ουν 579 a e sy | περιπατ.] + ουν D e | εχετε] μεθ υμων εστιν 440 | *39* οτι παλιν] και γαρ D | *40* οφθ. 2°] + και τοις ωσιν ακουσωσιν 13. 69. 124. 346 | και μη νοησ. D a e f l | *41* οτι] οτε D Γ Δ Λ Π al. latpler sy | αυτου 1°] του θεου (D) Θ 13. 69 l sypal | *42* om. και W c e ff2 l

etur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra, 32
omnia traham ad me ipsum. (hoc autem dice- 33
bat, significans qua morte esset moriturus.)
Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege, 34
quia Christus manet in aeternum: et quomodo
tu dicis, Oportet exaltari Filium hominis?
Quis est iste Filius hominis? [1] Dixit ergo eis 35
Iesus: Adhuc modicum, lumen in vobis est.
Ambulate dum lucem habetis, ut non vos
tenebrae comprehendant: et qui ambulat
in tenebris, nescit quo vadat. Dum lucem 36
habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis.
Haec locutus est Iesus: et abiit, et abscondit
se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset 37
coram eis, non credebant in eum: ut sermo 38 Is 53,1.
Isaiae prophetae impleretur, quem dixit:
Domine, quis credidit auditui nostro? et
brachium Domini cui revelatum est? Prop- 39 Is 6,9.10.
terea non poterant credere, quia iterum
dixit Isaias: Excaecavit oculos eorum, et 40
induravit cor eorum: ut non videant oculis,
et non intelligant corde, et convertantur,
et sanem eos. Haec dixit Isaias, quando 41 Is 6,1.
vidit gloriam eius, et locutus est de eo.
Verumtamen et ex principibus multi credide- 42
runt in eum: sed propter Pharisaeos non
confitebantur, ut e synagoga non eiicerentur.
dilexerunt enim gloriam hominum magis, 43
quàm gloriam Dei. Iesus autem clama- 44
vit, et dixit: Qui credit in me, non
credit in me, sed in eum, qui misit me.

---

[32] 8, 28; 17, 24 | [33] Gen 40, 13. 19 | [34] Ps 109, 4. Is 9, 6. Dan 7, 14 | [35] 8, 12; 9, 5; 11, 10; 1, 5. 1 J 2, 11 | [36] Eph 5, 8. Mt 23, 39. J 8, 59 | [37] 20, 30—31 | [38] Rm 10, 16 | [39] 8, 43. Mt 13, 14—15 | [40] Act 28, 26—27 | [42] 7, 18; 9, 22; 16, 2; 19, 38 | [43] 5, 44 | [44] Mt 10, 40.

45 Et qui videt me, videt eum, qui misit me.
46 Ego lux in mundum veni: ut omnis, qui
47 credit in me, in tenebris non maneat. Et si
quis audierit verba mea, et non custodierit:
ego non iudico eum. non enim veni ut iudicem
48 mundum, sed ut salvificem mundum. Qui
spernit me, et non accipit verba mea: habet
qui iudicet eum. sermo, quem locutus sum,
49 ille iudicabit eum in novissimo die. Quia
ego ex me ipso non sum locutus, sed qui
misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit
50 quid dicam, et quid loquar. Et scio quia
mandatum eius vita aeterna est. Quae ergo
ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.
13 Ante diem festum Paschae, sciens Iesus
quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo
ad Patrem: cum dilexisset suos, qui erant in
2 mundo, in finem dilexit eos. Et coena facta,
cum diabolus iam misisset in cor ut traderet
3 eum Iudas Simonis Iscariotae: sciens quia
omnia dedit ei Pater in manus, et quia a
4 Deo exivit, et ad Deum vadit: surgit a coena,
et ponit vestimenta sua: et cum accepisset
5 linteum, praecinxit se. Deinde mittit aquam
in pelvim, et coepit lavare pedes discipulorum,
et extergere linteo, quo erat praecinctus.
6 Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit
ei Petrus: Domine, tu mihi lavas pedes?
7 Respondit Iesus, et dixit ei: Quod ego
facio, tu nescis modo, scies autem post-

---

[45] 14, 9 | [46] 12, 35; 8, 12 | [47] 3, 17; 3, 15. L 9, 56
[48] L 10, 16. Heb 4, 12. Apoc 19, 15 | [50] 8, 26. 28
13 [1] 7, 30; 8, 20; 15, 13. Gal 2, 20. 1 J 3, 16 | [2] L 22, 3
[3] 3, 35; 16, 28; 17, 2 | [4] Mt 11, 29; 20, 28. L 12, 37
[5] L 3, 16 | [6] 1 Pt 5, 3.

καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ 45/46
φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τίς μου 47
ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ
κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κό-
σμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 48
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ
αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυ- 49
τοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐ-
τός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. 50
ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ,
οὕτως λαλῶ.

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς 13
ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους
τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.
καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβλη- 2
κότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας
Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν 3
αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ
ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ 4
τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν
λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς 5
τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν
μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζω-
σμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ 6
λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς
πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ 7
ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ

13,2 *γενομενου* ΑDΓΔΛΠ al. lat | om. *ηδη* 482 a c sy | *ισκ.*] *απο καρυωτου* D e | 5 *ειτα λαβων υδωρ βαλλει* D 13. 69. 124 al. sy[s] | 6 om. *ουν* U 229 b l | > *πετρ. σιμ.* D a l | om. *και* BDLelr[1] sy[pal] | om. *εκεινος* ℵB b | om. *κυριε* ℵ* (item v. 9) | 7 om. *αρτι* b e r[1] sy[s]

8 ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου
τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ᾿
9 ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ
τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
10 τὴν κεφαλήν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ λελου-
μένος οὐκ χρείαν ἔχει εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψα-
σθαι, ἀλλ᾿ ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί
11 ἐστε, ἀλλ᾿ οὐχὶ πάντες. ᾔδει γὰρ τὸν παρα-
διδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
12 καθαροί ἐστε. Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας
αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν
πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
13 ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ
14 κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ
ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδά-
σκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
15 πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς
16 ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος
17 αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε
Ps 40,10. 18 αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα
τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ᾿ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·
»ὁ τρώγων μετ᾿ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ᾿ ἐμὲ
19 τὴν πτέρναν αὐτοῦ.« ἀπ᾿ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ
τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι
20 ἐγώ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων
ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμ-
21–30: Mt 26,21—25. Mc 14,18—21. L 22,21—23. 21 βάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Ταῦτα

8 σε] τους ποδας σου a c e f sy^{pal} | *9* > πετρ. σιμ. B W | κεφ.] + et totum corpus a | *10* om. ει μη τ. ποδ. ℵ c Orig Tert | ει μη — νιψ.] την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον D | αλλ εστιν] εστ. γαρ D (l) sy^{p} | *11* γαρ] + ιησους D l sy^{p} | om. δια — εστε D | *14* > διδασκ. . . . κυρ. c e ff^{2} sy^{s} | διδ.] + ποσω μαλλον D Θ a ff^{2} l r^{1} sy | *15* om. γαρ Tat 472. 700 | *17* om. εαν ποι. αυτα e sy^{s} | *18* > πληρ. η γρ. Tat D b c ff^{2} vg sy^{s} | μετ εμου] μου B C L 127. 249 al.

ea. Dicit ei Petrus: Non lavabis mihi pedes in 8
aeternum. Respondit ei Iesus: Si non lavero
te, non habebis partem mecum. Dicit ei 9
Simon Petrus: Domine, non tantum pedes
meos, sed et manus, et caput. Dicit ei Iesus: 10
Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet,
sed est mundus totus. Et vos mundi estis,
sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset 11
qui traderet eum: propterea dixit: Non estis
mundi omnes. Postquàm ergo lavit pedes 12
eorum, et accepit vestimenta sua: cum
recubuisset iterum, dixit eis: Scitis quid
fecerim vobis? Vos vocatis me Magister, et 13
Domine: et bene dicitis: sum etenim. Si ergo 14
ego lavi pedes vestros, Dominus, et Magister:
et vos debetis alter alterius lavare pedes.
Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum 15
ego feci vobis, ita et vos faciatis. Amen, 16
amen dico vobis: Non est servus maior Do-
mino suo: neque apostolus maior est eo,
qui misit illum. Si haec scitis, beati eritis 17
si feceritis ea. Non de omnibus vobis 18 Ps 40,10.
dico: ego scio quos elegerim: sed ut adim-
pleatur Scriptura: Qui manducat mecum
panem, levabit contra me calcaneum su-
um. Amodo dico vobis, priusquàm fiat: 19
ut cum factum fuerit, credatis, quia ego sum.
Amen, amen dico vobis: Qui accipit si 20
quem misero, me accipit: qui autem me acci-
pit, accipit eum, qui me misit. Cum haec 21 21—30: Mt 26,21—25. Mc 14,18—21. L 22,21—23.

---

[10] 15, 3 | [11] 6, 64. 70. 71 | [13] Mt 23, 8..10 | [14] L 22, 27. 1 Tim 5, 10. 1 J 3, 16 | [15] Phil 2, 5. Col 3, 13. 1 Pt 2, 21 | [16] Mt 10, 24 | [17] Mt 7, 24. L 10, 37. Jc 1, 25 | [19] 8, 24; 14, 29; 16, 4 | [20] Mt 10, 40. Act 16, 15 | [21] 12, 27.

dixisset Iesus, turbatus est spiritu: et prote-
status est, et dixit: Amen, amen dico vobis:
22 Quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant
ergo ad invicem discipuli, haesitantes de quo
23 diceret. Erat ergo recumbens unus ex disci-
pulis eius in sinu Iesu, quem diligebat Iesus.
24 Innuit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei:
25 Quis est, de quo dicit? Itaque cum recu-
buisset ille supra pectus Iesu, dicit ei: Domine
26 quis est? Respondit Iesus: Ille est, cui ego
intinctum panem porrexero. Et cum intinxis-
set panem, dedit Iudae Simonis Iscariotae.
27 Et post buccellam, introivit in eum satanas.
Et dixit ei Iesus: Quod facis, fac citius.
28 Hoc autem nemo scivit discumbentium ad
29 quid dixerit ei. Quidam enim putabant, quia
loculos habebat Iudas, quòd dixisset ei Iesus:
Eme ea, quae opus sunt nobis ad diem festum:
30 aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo acce-
pisset ille buccellam, exivit continuo. Erat
autem nox.
31 Cum ergo exisset, dixit Iesus: Nunc clari-
ficatus est filius hominis: et Deus clarificatus
32 est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, et
Deus clarificabit eum in semetipso: et conti-
33 nuo clarificabit eum. Filioli, adhuc modicum
vobiscum sum. Quaeretis me: et sicut dixi
Iudaeis: Quò ego vado, vos non potestis
34 venire: et vobis dico modo. Mandatum novum

---

[23] 19, 26; 20, 2; 21, 7. 20.
[25] 4, 6.
[27] 13, 2. L 22, 3.
[29] 12, 6.
[30] L 22, 53.
[32] 12, 23; 17, 1—5.
[33] 7, 33; 8, 21.
[34] 15, 12. 13. 17. 1 J 2, 8. 10.

*εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλεπον οὖν* 22
*εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τίνος
λέγει. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν* 23
*αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰη-
σοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει* 24
αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. ἀναπεσὼν 25
*οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ
λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται οὖν ὁ* 26
*Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ
ἐπιδώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει
καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. καὶ* 27
*μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατα-
νᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς ποίησον
ταχεῖον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει-* 28
μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ ἐδόκουν, 29
*ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν
εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν* 30
*οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ
νύξ.*
Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει ὁ Ἰησοῦς· νῦν ἐδο- 31
*ξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδο-
ξάσθη ἐν αὐτῷ· εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ,* 32
*καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς
δοξάσει αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν* 33
*εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰου-
δαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν* 34

22 μαθ.] + *αυτου* 13. 69. 124 a r[1] sy[s] | *23 ανακ.*] + *εν τω κολπω του ιησου* 482 e | *24 και — εστιν*] *πυθεσθαι τις αν ειη* ℵ (+ *περι ου ελεγεν*) A D Γ Δ al. r[1] sy | om. *περι ου λεγει* b ff[2] l | *25* om. *ουτως* ℵ D W al. lat sy | *εστ.*] + *ο παραδιδους* 28. 472 c | *26* om. *λαμβ. και* ℵ* A D Γ Δ al. lat sy | *ισκ.*] *απο καρυωτου* D | *27* om. *μετα το ψωμ.* D e | om. *τοτε* ℵ D L al. a b c ff[2] l sy[s] | *32* om. *ει ο θεος εδοξ. εν αυτω* ℵ B C D X W al. a b c ff[2] l sy[s] | *34* inc. *πλην εντολ.* 565 al. sy[s]

δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί
36 ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. Λέγει
αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις;
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅπου ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ
37 ὕστερον. λέγει αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διὰ τί οὐ
δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου
38 ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν
σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.
14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε
2 εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή,
εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
3 ὑμῖν· καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τό-
πον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
4 ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ
5 ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. Λέγει αὐτῷ
Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ
6 πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ
ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι'
7 ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν
ᾔδειτε. καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωρά-
8 κατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε,
9 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν
εἰμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς
ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις·
10 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ

36 38: Mt 26,33—35. Mc 14,29—31. L 22,31—34.

34 om. ινα κ. υμ. αγ. αλλ. c e ff^2 sy^s | 35 τουτω] + γαρ D c sy^s | 37 om. κυριε ℵ* 33. 249. 565 vg sy^s | 38 ιης.] + και ειπεν αυτω D c (ff^2) sy^{pal} | σοι] + οτι D c r^1 sy | 14,1 inc. και ειπεν τοις μαθηταις αυτου Tat D 423 a c (sy^s) | καρδ.] + μηδε δειλιατω X 213 al. e | 5 θωμ.] + ο λεγομενος διδυμος D 76 | δυναμ.- ειδεναι] την οδον οιδαμεν D b e Tert (B C* a)

do vobis: Ut diligatis invicem, sicut dilexi
vos, ut et vos diligatis invicem. In hoc 35
cognoscent omnes quia discipuli mei estis,
si dilectionem habueritis ad invicem. Dicit 36
ei Simon Petrus: Domine, quo vadis? Re-
spondit Iesus: Quò ego vado, non potes me
modo sequi: sequéris autem postea. Dicit ei 37
Petrus: Quare non possum te sequi modo?
animam meam pro te ponam. Respondit ei 38
Iesus: Animam tuam pro me pones? Amen,
amen dico tibi: Non cantabit gallus, donec
ter me neges. Non turbetur cor vestrum. 14
Creditis in Deum, et in me credite. [1] In domo 2
Patris mei mansiones multae sunt. si quo
minus dixissem vobis: Quia vado parare vobis
locum. Et si abiero, et praeparavero vobis 3
locum: iterum venio, et accipiam vos ad
meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis. Et 4
quò ego vado scitis, et viam scitis. Dicit ei 5
Thomas: Domine, nescimus quò vadis: et quo
modo possumus viam scire? Dicit ei Iesus: 6
Ego sum via, et veritas, et vita. nemo venit
ad Patrem, nisi per me. Si cognovissetis 7
me, et Patrem meum utique cognovissetis:
et amodo cognoscetis eum, et vidistis eum.
Dicit ei Philippus: Domine, ostende nobis 8
Patrem, et sufficit nobis. Dicit ei Iesus: 9
Tanto tempore vobiscum sum: et non
cognovistis me? Philippe, qui videt me,
videt et Patrem. Quomodo tu dicis:
Ostende nobis Patrem? Non creditis quia ego 10

36—38: Mt 26,33—35 Mc 14,29—31 L 22,31—34.

[35] 17, 23 | [36] 7, 34; 21, 18—19 | 14 [1] 14, 27. Mc 11, 22 | [2] Gen 24, 23. 25. Heb 11, 16 | [3] 12, 26; 17, 24. 1 Thess 4, 17 | [6] Heb 10, 20. Mt 11, 27. Rm 5, 1—2. J 11, 25. 10, 7. 9 | [9] 12, 45. Mt 17, 17. Heb 1, 3 | [10] 12, 49.

in Patre, et Pater in me est? Verba, quae
ego loquor vobis, a me ipso non loquor.
Pater autem in me manens, ipse facit opera.
11 Non creditis quia ego in Patre, et Pater in
me est? Alioquin propter opera ipsa credite.
12 Amen, amen dico vobis, qui credit in me,
opera, quae ego facio, et ipse faciet, et
maiora horum faciet: quia ego ad Patrem
13 vado. Et quodcumque petieritis Patrem in
nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater
14 in Filio. Si quid petieritis me in nomine
15 meo, hoc faciam. Si diligitis me: mandata
16 mea servate. Et ego rogabo Patrem, et alium
paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum
17 in aeternum, [1] Spiritum veritatis, quem mun-
dus non potest accipere, quia non videt eum,
nec scit eum. vos autem cognoscetis eum: quia
18 apud vos manebit, et in vobis erit. Non
relinquam vos orphanos: veniam ad vos.
19 Adhuc modicum: et mundus me iam non
videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo,
20 et vos vivetis. In illo die vos cognoscetis quia
ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego
21 in vobis. Qui habet mandata mea, et servat
ea: ille est, qui diligit me. Qui autem diligit
me, diligetur a Patre meo: et ego diligam
22 eum, et manifestabo ei me ipsum. Dicit ei
Iudas, non ille Iscariotes: Domine, quid fac-
tum est, quia manifestaturus es nobis teipsum,
23 et non mundo? Respondit Iesus, et dixit ei:
Si quis diligit me, sermonem meum serva-
bit, et Pater meus diliget eum, et ad eum
veniemus, et mansionem apud eum facie-

---

[11] 10, 25. 28; 14, 20 | [12] Mc 16, 19—20 | [13] 15, 7. Mc 11, 24. 1 J 5, 14 | [14] 16, 23—24 | [15] 15, 10. 1 J 5, 3 | [16] 14, 26; 15, 26; 16, 7. 1 J 2, 1 | [17] 16, 13; 7, 39; 1, 10. Mt 10, 20. Rm 8, 26 | [19] 16, 16 | [20] 17, 21—23 | [21] 2 Cor 3, 18. 1 J 5, 3 | [22] Act 10, 41 | [23] 13, 34. Prov 8, 17. Mt 18, 20; 28, 20. Eph 3, 17. 2 Cor 6, 16.

ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα
ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ
πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. πι- 11
στεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν
ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ 12
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύ-
ομαι· καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, 13
τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.
ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ 14
ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς 15
ἐμὰς τηρήσατε. κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ 16
ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα ᾖ μεθ᾽ ὑμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα, ˈτὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ 17
κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ
οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό,
ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ 18
ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς 19
δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν 20
τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖ- 21
νός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπη-
θήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω
αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐ- 22
τῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί
γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ
οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 23
τῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς
αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιησό-

---

10 μεν. ποιει τα εργα αυτου ℵ B D | *11* > ο πατ. εν εμοι καγω εν τ. πατρι D Hil | *12* om. και μειζ. τ. ποι. e fuld | *14* om. vers. X 213. 565 b fuld sy$^{c\,s\,pal}$ | *22* ισκ.] απο καρυωτου D | ουχ ο ισκ. + sed alius b c ff^{2} r] θωμας sy$^{c\,s}$ | γεγ.] εστιν D sy | *23* ελευσομαι . . . ποιησομαι D e sy^{c}

24 μεθα. ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ
τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς
25 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. Ταῦτα λελά-
26 ληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος,
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ
ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ
27 ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην
ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν·
οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν.
μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.
28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχο-
μαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων
29 μού ἐστιν. καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι,
30 ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ
λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου
31 ἄρχων· καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, ἀλλ' ἵνα
γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς
ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. Ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.
15 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
2 μου ὁ γεωργός ἐστιν. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ
φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν
φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελά-
4 ληκα ὑμῖν· μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ'
ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ
5 ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε-
λος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ

24 τηρησει D 579 | λογος] + ο εμος D 660 a e | *26* πατηρ] + μου D sy | om. και υπομ. υμ. παντα *Λ* 314 b sy^c | om. υμιν vet. lat sy^s | *29* πιστ.] + μοι Tat D | *30* ουκ εχει] ευρησει K *Π* 42. 116 | ουδεν] + ευρειν D a | *31* om. και A E b ff² sy^s | εντολην εδωκεν B L X al. lat | om. ο πατηρ D e l | **15**,*1* αληθ.] + υμεις τα κληματα 5. 28 Orig Hil sy^pal | *4* ουδε] και X 213 vet. lat^pler | *5* εγω] + γαρ D a sy^s | αμπ.— κλημ.] αμπ. η αληθινη 28

mus: qui non diligit me, sermones meos non 24
servat. Et sermonem, quem audistis, non
est meus: sed eius, qui misit me, Patris.
Haec locutus sum vobis apud vos manens. 25
Paraclitus autem Spiritus sanctus, quem 26
mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit
omnia, et suggeret vobis omnia, quaecumque
dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem 27
meam do vobis: non quomodo mundus dat,
ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque
formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado, 28
et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis
utique, quia vado ad Patrem: quia Pater
maior me est. Et nunc dixi vobis prius quàm 29
fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Iam non 30
multa loquar vobiscum. venit enim princeps
mundi huius, et in me non habet quidquam.
Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, 31
et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic
facio. Surgite, eamus hinc.

Ego sum vitis vera: et Pater meus **15**
agricola est. Omnem palmitem in me non 2
ferentem fructum, tollet eum: et omnem,
qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum
plus afferat. Iam vos mundi estis propter 3
sermonem, quem locutus sum vobis. Ma- 4
nete in me: et ego in vobis. Sicut
palmes non potest ferre fructum a se-
metipso, nisi manserit in vite: sic nec vos,
nisi in me manseritis. Ego sum vitis, 5
vos palmites: qui manet in me, et ego

---

[24] 7, 16. 1 J 2, 5 | [26] 14, 16. Mt 10, 19—20. 1 J 2, 27 | [27] 14, 1; 16, 33. Phil 4, 7 | [28] 14, 3. 6. 18. L 24, 52 | [29] 13, 19; 16, 4 | [30] 12, 31. Eph 2, 2 | [31] 10, 18. Mt 26, 46. Mc 14, 42 | 15 [1] Jr 2, 21. Ps 79, 9—18. Sir 24, 17 (23). Mt 21, 33 | [2] Mt 15, 13 | [5] 1 Cor 12, 12. 27. 2 Cor 3, 5. J 5, 19.

in eo, hic fert fructum multum: quia sine me
6 nihil potestis facere. Si quis in me non man-
serit: mittetur foras sicut palmes, et arescet,
et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet.
7 Si manseritis in me, et verba mea in vobis
manserint: quodcumque volueritis petetis, et
8 fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater meus,
ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini
9 mei discipuli. Sicut dilexit me Pater, et ego
10 dilexi vos. Manete in dilectione mea. [1] Si
praecepta mea servaveritis, manebitis in di-
lectione mea, sicut et ego Patris mei prae-
cepta servavi, et maneo in eius dilectione.
11 Haec locutus sum vobis: ut gaudium meum
in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur.
12 Hoc est praeceptum meum ut diligatis in-
13 vicem, sicut dilexi vos. Maiorem hac di-
lectionem nemo habet, ut animam suam ponat
14 quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si
15 feceritis quae ego praecipio vobis. Iam non
dicam vos servos: quia servus nescit quid
faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos:
quia omnia quaecumque audivi a Patre meo,
16 nota feci vobis. Non vos me elegistis: sed
ego elegi vos, et posui vos ut eatis, et fruc-
tum afferatis: et fructus vester maneat: ut
quodcumque petieritis Patrem in nomine meo,
17 det vobis. Haec mando vobis, ut diligatis
18 invicem. Si mundus vos odit: scitote quia
19 me priorem vobis odio habuit. Si de mundo
fuissetis: mundus quod suum erat diligeret:
quia vero de mundo non estis, sed ego ele-

[6] Mt 3, 10; 13, 6. 40 | [7] Mc 11, 24 | [8] Mt 5, 16 | [10] 14, 15; 8, 29. 1 J 2, 4. 8; 5, 3 | [11] 16, 24; 17, 13. 1 J 1, 4 | [12] 13, 34. 1 J 3, 11. Mc 12, 30 | [13] 10, 12. 1 J 3, 16 | [14] 8, 31. Mt 12, 50; 28, 20 | [15] Act 20, 27 | [16] 13, 18; 6, 70 | [18] 7, 7. 1 J 3, 13 | [19] 1 J 4, 5; 17, 14. L 6, 22.

ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μή τις μένῃ 6
ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη,
καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν,
καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά 7
μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ
γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ 8
μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε
ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, 9
κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε 10
ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ
πατρός μου τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ
ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 11
ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη 12
ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους
καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀγάπην 13
οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ
τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν 14
ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι λέγω 15
ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ
αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι
πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα
ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελε- 16
ξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε
καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ,
ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί
μου δῷ ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα- 17
πᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώ- 18
σκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ 19
τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελε-

---

6 εαν] + δε a b r[1] sy | 7 εαν] + δε D f sy | αιτ. και] αιτησασθαι a c f sy | om. υμιν D e | 9 om. τη εμη — 10 εν τη αγαπ. ℵ c | 10 > του πατρος [μου] τας εντολ. ℵ B a b ff[2] vg | 13 om. τις ℵ* D* Θ vet. lat[pler] sy[pal] | 14 υμεις] + γαρ ℵ* D* 579 | 16 δω υμιν] τουτο ποιησω ινα δοξασθη ο πατηρ εν τω υιω 13. 69. 124. 346 | 17 om. ινα D e | 18 om. υμων ℵ D 579 a b c e ff[2]

ξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ
20 ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ
ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώ-
ξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν
21 ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσου-
σιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν
22 τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρό-
φασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23 24 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος
ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ
ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν
Ps 34,19; 69,5. 25 πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν
τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι »ἐμίσησάν με
26 δωρεάν.« Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖ-
27 νος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυ-
16 ρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε. Ταῦτα
2 λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀποσυν-
αγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα
πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσ-
3 φέρειν τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ
4 ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελά-
ληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν μνημο-
νεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ
ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.
5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐ-
6 δεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
7 τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ

20 τους λογους ους D a ff² l | 22 om. δε ℵ* e | 26 πεμπω D ff² | 16,4 om. αλλα D a e l sy | om. αυτων 1° ℵ D Y Γ Δ Λ al. a arm | om. αυτων 2° D L 13. 69. 106 al. lat sy[s]

gi vos de mundo, propterea odit vos mundus.
Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis: 20
Non est servus maior domino suo. Si me
persecuti sunt, et vos persequentur: si ser-
monem meum servaverunt, et vestrum serva-
bunt. Sed haec omnia facient vobis propter 21
nomen meum: quia nesciunt eum, qui misit
me. Si non venissem, et locutus fuissem eis, 22
peccatum non haberent: nunc autem excusa-
tionem non habent de peccato suo. Qui me 23
odit: et Patrem meum odit. Si opera non 24
fecissem in eis, quae nemo alius fecit, pec-
catum non haberent: nunc autem et viderunt,
et oderunt et me, et Patrem meum. Sed ut 25 Ps 34,19; 68,5
adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus
est: Quia odio habuerunt me gratis. Cum 26
autem venerit Paraclitus, quem ego mittam
vobis a Patre, spiritum veritatis, qui a Patre
procedit, ille testimonium perhibebit de me:
et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio 27
mecum estis. Haec locutus sum vobis, ut **16**
non scandalizemini. Absque synagogis facient 2
vos: sed venit hora, ut omnis, qui interficit
vos, arbitretur obsequium se praestare Deo.
et haec facient vobis, quia non noverunt 3
Patrem, neque me. Sed haec locutus sum 4
vobis: ut cum venerit hora eorum, reminisca-
mini, quia ego dixi vobis. Haec autem
vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram:
Et nunc vado ad eum, qui misit me; et nemo 5
ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed 6
quia haec locutus sum vobis, tristitia implevit
cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: 7
expedit vobis ut ego vadam: si enim non

[20] 13, 16. Mt 10, 24 | [21] 10, 22; 16, 3. Mt 5, 11; 10, 22. Mc 13, 13 | [23] 5, 23. 1 J 2, 23. L 10, 16 | [24] 7, 31; 9, 41; 14, 11 | [26] 14, 26. L 24, 49 | [27] L 1, 2. Act 1, 8; 5, 32 | **16** [1] 14, 29 | [2] 9, 22; 12, 42. Mt 5, 11; 24, 9. L 6, 22 | [3] 15, 21 | [4] 13, 19; 14, 29; 17, 12. L 22, 53 | [5] 7, 33. Mt 17, 23 | [7] 14, 16. 26. 28.

abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem
8 abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit
ille, arguet mundum de peccato, et de iustitia,
9 et de iudicio. de peccato quidem: quia non
10 crediderunt in me: ¦ de iustitia vero: quia ad
11 Patrem vado: et iam non videbitis me: ¦ De
iudicio autem: quia princeps huius mundi iam
12 iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis di-
13 cere: sed non potestis portare modo. Cum
autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit
vos omnem veritatem. non enim loquetur a
semetipso: sed quaecumque audiet loquetur,
14 et quae ventura sunt annunciabit vobis. Ille
me clarificabit: quia de meo accipiet, et an-
15 nunciabit vobis. Omnia quaecumque habet
Pater, mea sunt. Propterea dixi: quia de meo
16 accipiet, et annunciabit vobis. Modicum, et
iam non videbitis me: et iterum modicum, et
17 videbitis me: quia vado ad Patrem. Dixerunt
ergo ex discipulis eius ad invicem: Quid est
hoc, quod dicit nobis: Modicum, et non vide-
bitis me: et iterum modicum, et videbitis me,
18 et quia vado ad Patrem? Dicebant ergo:
Quid est hoc, quod dicit, Modicum? nescimus
19 quid loquitur. Cognovit autem Iesus, quia
volebant eum interrogare, et dixit eis: De hoc
quaeritis inter vos quia dixi, Modicum, et non
videbitis me: et iterum modicum, et videbitis
20 me. Amen, amen dico vobis: quia plora-
bitis, et flebitis vos, mundus autem gaudebit:
vos autem contristabimini, sed tristitia
21 vestra vertetur in gaudium. Mulier cum
parit, tristitiam habet, quia venit hora
eius: cum autem pepererit puerum, iam non

[8] 1 Cor 14, 24. Heb 4, 12. Act 24, 25 | [9] 3, 18. Rm 1, 18 | [10] Act 5, 31. Rm 4, 25 | [11] 12, 31; 14, 30 | [12] 1 Cor 3, 1. Mc 4, 33 | [13] 14, 26. 1 J 2, 27. Act 8, 31. 1 Tim 4, 1 | [15] 17, 10 | [16] 14, 19 | [19] L 9, 45. J 9, 2 | [20] Mc 16, 10. L 5, 35 | [21] Is 26, 17.

ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς·
ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ 8
ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας
καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· περὶ 9
ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ 10
δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ
οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ 11
ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ 12
ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν
ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 13
θείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν·
οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ὅσα ἀκούσει
λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖ- 14
νος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ
ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά 15
ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμ-
βάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν καὶ οὐκέτι 16
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
με, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον 17
οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους·
τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
με; καί· ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ' ἔλεγον 18
οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν
τί λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν 19
ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε
μετ᾽ ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεω-
ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν 20
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε
ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπη-
θήσεσθε, ἀλλ᾽ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενή-
σεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν 21
ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι

---

12 βαστ.] + *αυτα* D vet. lat | *13 διηγησεται υμιν την αληθειαν πασαν* Tat em (vg) | *16* om. *οτι—πατερα* ℵ B D L a b e ff² r sa bo | *18* om. *ελεγον ουν* D a b e r sy^s | om. *ο λεγει* ℵ* D* W 1. 13. 69. 124 a b e ff² arm | om. *τι λαλει* B 213 | *19 ηθελον*] *ημελλον* ℵ W 579 c ff² sy | *21 ωρα*] *ημερα* D vet. lat sy

μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι
22 ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑμεῖς
οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς,
καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν
23 ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν
24 ἐν τῷ ὀνόματί μου. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν
ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα
25 ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παρ-
οιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν
παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ
26 τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν
27 ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς
γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ
28 ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα
εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ
29 πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παρ-
30 οιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας
πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν
31 τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπ-
32 εκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ
ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκα-
στος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ
33 μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. ταῦτα λελά-
ληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενί-
κηκα τὸν κόσμον.
17 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς

---

21 θλιψ.] λυπης D 579 c | *22* εξετε A D L N W 33 al. a b er[1] | *23* > πατ. εν τ. ον. μου δωσ. υμιν A D Γ Δ al. lat sy | *26* om. περι υμων 314 b c e *27* fin.] + και ηκω X 213 | *28* om. εξηλθ. - πατρος D W b sy[s] | *30* οιδαμεν] εγνωκαμεν 69. 346 al. | *32* om. και εληλ. 472 Aug | *33* θαρσ.] + οτι 1071 vet. lat sy[spai]

meminit pressurae propter gaudium: quia
natus est homo in mundum. Et vos igitur 22
nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem
videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gau-
dium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo 23
die me non rogabitis quidquam. Amen, amen
dico vobis: siquid petieritis Patrem in nomine
meo, dabit vobis. Usque modo non petistis 24
quidquam in nomine meo: Petite, et accipietis,
ut gaudium vestrum sit plenum. Haec in 25
proverbiis locutus sum vobis. Venit hora cum
iam non in proverbiis loquar vobis, sed palam
de Patre annunciabo vobis. in illo die in nomine 26
meo petetis: et non dico vobis quia ego rogabo
Patrem de vobis: Ipse enim Pater amat vos, 27
quia vos me amastis, et credidistis, quia ego
a Deo exivi. Exivi a Patre, et veni in mun- 28
dum: iterum relinquo mundum, et vado ad
Patrem. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc 29
palam loqueris, et proverbium nullum dicis.
nunc scimus quia scis omnia, et non opus 30
est tibi ut quis te interroget: in hoc credimus
quia a Deo existi. Respondit eis Iesus: Modo 31
creditis? Ecce venit hora, et iam venit, ut 32
dispergamini unusquisque in propria, et me
solum relinquatis: et non sum solus, quia
Pater mecum est. Haec locutus sum vobis, ut 33
in me pacem habeatis. In mundo pressuram
habebitis: sed confidite, ego vici mundum.
Haec locutus est Iesus: et sublevatis **17**

---

[22] Is 66, 14. J 20, 20 | [23] 14, 20. 14, 13—14. 1 J 5, 14. Mt 7, 7. Mc 11, 24 | [24] 15, 11; 17, 13. 1 J 1, 4 | [25] 10, 6 | [27] 5, 20. 14, 21 | [30] 2, 25 | [32] Zach 13, 7. Mt 26, 31. 45. Mc 14, 27. 50. J 8, 29; 19, 27 | [33] 14, 27. Rm 5, 1. 1 J 5, 4 | **17** [1] 11, 41; 13, 1.

oculis in caelum, dixit: Pater venit hora,
clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet
2 te: Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis,
ut omne, quod dedisti ei, det eis vitam
3 aeternam. Haec est autem vita aeterna: Ut
cognoscant te, solum Deum verum, et quem
4 misisti Iesum Christum. Ego te clarificavi
super terram: opus consummavi, quod dedisti
5 mihi ut faciam: et nunc clarifica me tu Pater
apud temetipsum, claritate, quam habui prius,
6 quàm mundus esset, apud te. Manifestavi
nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de
mundo: Tui erant, et mihi eos dedisti: et
7 sermonem tuum servaverunt. Nunc cognove-
runt quia omnia, quae dedisti mihi, abs te
8 sunt: quia verba, quae dedisti mihi, dedi
eis: et ipsi acceperunt, et cognoverunt
vere quia a te exivi, et crediderunt quia
9 tu me misisti. Ego pro eis rogo: Non pro
mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi:
10 quia tui sunt: ' et mea omnia tua sunt, et
11 tua mea sunt: et clarificatus sum in eis: ' Et
iam non sum in mundo, et hi in mundo
sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva
eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: ut sint
12 unum, sicut et nos. Cum essem cum eis,
ego servabam eos in nomine tuo. Quos
dedisti mihi, custodivi: et nemo ex eis per-

---

[2] Mt 9, 6; 11, 27.
[3] 1 J 5, 20. 1 Thess 1, 9.
[4] 4, 34.
[5] 17, 24; 1, 1. Phil 2, 6.
[6] 17, 9. Mt 6, 9. Heb 2, 12.
[8] 16, 30.
[9] 6, 37. 44. 65.
[10] 16, 15. L 15, 31.
[11] 10, 30. Mt 6, 13.
[12] 6, 39. Ps 40, 10; 108, 8. 2 Thess 2, 3.

ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ,
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ
υἱός σου δοξάσῃ σέ, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξου- 2
σίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ
δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ 3
αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον ἀλη-
θινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας 4
ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με 5
σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ
τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά 6
σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι
ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδω-
κας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασιν. νῦν ἔγνω- 7
καν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσιν·
ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, 8
καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ
σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστει-
λας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ 9
κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι
σοί εἰσιν, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ 10
σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι 11
εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν,
κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον
αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα
ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ᾽ αὐτῶν, 12
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδω-
κάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπ-

17,*2* *δωσει αυτ.*] *εχη* D | *3* fin.] + *εις τουτον τον κοσμον* D | *4* *γης*] + *και* D sy^{s} | *5* > *παρα σοι προ* D a f Cypr sy^{pal} | *6* *τετηρηκα* e ff^{2} | *7* inc. *και νυν* b c ff^{2} sy^{s} | *εγνωκα* W 579 al. vet. lat sy | *8* *ελαβ.*] + *αυτα* a b c q r^{1} sy^{s} | om. *και εγν.* ℵ* A D W a e q | *11* *ερχομαι*] + *ουκετι ειμι εν τω κοσμω και εν τω κοσμω ειμι* D (a c) r^{1} | *σου*] + *και οτε ημην μετ αυτων εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου* D | om. *ω δεδ.* — *ημεις* vet. lat sy^{s} | *12* *αυτων*] + *εν τω κοσμω* A X Y Γ Δ al. (a) f q sy | om. *ω δεδ. μοι* ℵ* sy^{s} | *εφυλασσον* ℵ* d r^{1}

ώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ
13 πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν
14 ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ δέδωκα
αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν
αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς
15 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα
ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς
16 αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
εἰσὶν καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. ἁγία-
17 σον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλή-
18 θειά ἐστιν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κό-
σμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν
20 καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ
τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πι-
21 στευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάν-
τες ἓν ὦσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν
σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κό-
22 σμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. κἀγὼ τὴν
δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν
23 ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν
ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ
ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας
24 αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. πάτερ, ὃ δέδω-
κάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν
μετ᾽ ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν,
ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κατα-
25 βολῆς κόσμου. πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε
οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν
26 ὅτι σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ
ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγά-
πησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

14 om. καθως — κοσμου D Π 69 b c e r^1 sy^s | *19* om. εγω ℵ A W 71. 700 al. b c e q r^1 sy^s | *20* πιστευσοντων D^c lat^{pler} | *21* om. εν 5° B C D W a b c e r^1 sy^s | *23* κ. ηγαπησα αυτ. D al. a b r^1 | *24* ο] ους A C L W X Θ al. lat sy^p | om. την εμην D Cypr sy^s | *25* om. και 1° D b c f r^1 q sy^{pal}

iit, nisi filius perditionis, ut Scriptura imple-
atur. Nunc autem ad te venio: et haec loquor 13
in mundo, ut habeant gaudium meum imple-
tum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem 14
tuum, et mundus eos odio habuit, quia
non sunt de mundo, sicut et ego non sum
de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo, 15
sed ut serves eos a malo. De mundo non 16
sunt, sicut et ego non sum de mundo. Sancti- 17
fica eos in veritate. Sermo tuus veritas
est. Sicut tu me misisti in mundum, et ego 18
misi eos in mundum. Et pro eis ego sancti- 19
fico meipsum: ut sint et ipsi sanctificati in
veritate. Non pro eis autem rogo tantum, 20
sed et pro eis, qui credituri sunt per verbum
eorum in me: ut omnes unum sint, sicut tu 21
Pater in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis
unum sint: ut credat mundus, quia tu me
misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, 22
dedi eis: ut sint unum, sicut et nos unum
sumus. Ego in eis, et tu in me: ut sint con- 23
summati in unum: et cognoscat mundus quia tu
me misisti, et dilexisti eos, sicut et me di-
lexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi 24
sum ego, et illi sint mecum: ut videant clari-
tatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti
me ante constitutionem mundi. Pater iuste, 25
mundus te non cognovit. ego autem te
cognovi: et hi cognoverunt, quia tu me misisti.
Et notum feci eis nomen tuum, et notum 26
faciam: ut dilectio, qua dilexisti me, in ipsis
sit, et ego in ipsis.

---

[13] 15, 11; 16, 24. 1 J 1, 4 | [14] 15, 19 | [15] 2 Thess 3, 3. 1 J 5, 18. Mt 6, 13. L 22, 32 | [17] 6, 33 | [18] 20, 21 | [19] Heb 2, 11; 10, 10 | [20] 17, 9. 1 J 1, 3 | [21] Gal 3, 28 | [22] Act 4, 32 | [23] 1 Cor 6, 17. Gal 2, 20. Eph 1, 4—5 | [24] 10, 29; 12, 26. 32. Eph 1, 4 | [26] Rm 8, 39.

18 Haec cum dixisset Iesus, egressus est
cum discipulis suis trans Torrentem Cedron,
ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et
2–11: Mt 26,47–56. Mc 14,43–52. L 22,47–53.
2 discipuli eius. Sciebat autem et Iudas, qui
tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus
3 convenerat illuc cum discipulis suis. Iudas
ergo cum accepisset cohortem, et a Ponti-
ficibus, et Pharisaeis ministros, venit illuc
4 cum laternis, et facibus, et armis. Iesus
itaque sciens omnia, quae ventura erant super
eum, processit, et dixit eis: Quem quaeritis?
5 Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit
eis Iesus: Ego sum. Stabat autem et Iudas,
6 qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit
eis: Ego sum: abierunt retrorsum, et cecide-
7 runt in terram. Iterum ergo interrogavit eos:
Quem quaeritis? Illi autem dixerunt: Iesum
8 Nazarenum. Respondit Iesus: Dixi vobis, quia
ego sum: si ergo me quaeritis, sinite hos
9 abire. Ut impleretur sermo, quem dixit: Quia
quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quem-
10 quam. Simon ergo Petrus habens gladium
eduxit eum: et percussit pontificis servum: et
abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem
11 nomen servo Malchus. Dixit ergo Iesus Petro:
Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem,
quem dedit mihi Pater, non bibam illum?
12–27: Mt 26,57–75. Mc 14,53–72. L 22,54–71.
12 Cohors ergo, et tribunus, et ministri Iudae-
orum comprehenderunt Iesum, et ligaverunt

---

18 [1] Mt 26, 36. Mc 14, 32. L 22, 39. 2 Reg 15, 23.
[2] L 21, 37.
[4] 19, 28.
[6] 7, 46.
[8] Act 10, 21.
[9] 17, 12.
[10] 18, 15.
[11] Mt 26, 39.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθη- 18
ταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων,
ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παρα- 2
διδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη
ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν 3
Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχ-
ιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ
μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς 4
οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξελ-
θὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν 5
αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ
παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν 6
αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ
ἔπεσαν χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· 7
τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ 8
εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπ-
άγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς 9
δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν 10
αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ
ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ
ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς 11
τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην·
τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω
αὐτό;
Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται 12
τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν

2—11: Mt 26,47—56. Mc 14,43—52. L 22,47—53.

12-27: Mt 26,57—75. Mc 14,53—72. L 22,54—71.

18,*1* *του κεδρου* ℵ* D W a b r^1, + *εις ορος* Tat sy^s | *2* > *εκει ο ιησους* D 579 a r^1 vg sy | *4 ειδως*] *ιδων* D 213 al. sy^{spal} | *5 απεκρ.*] + *και ειπον* X 213 f | om. *ο ιησους* D b e r^1 sy^s, > *ειμι ιησους* B a | *10* inc. *τοτε σιμων πετρ.* D | *του δουλου* D a e q r^1 sy^{ppal} (+ *εκεινου* D a e f ff^2 r^1) | *ωταριον* ℵ B C L X lat | *11 θηκην*] + *αυτης* X 213 vet. lat sy, + *παντες γαρ οι λαβοντες μαχαιραν εν μαχαιρα απολουνται* Tat Θ 254

13 *αὐτόν, ʹκαὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον·*
ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ
14 *ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύ-*
σας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον
15 *ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ*
Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ
μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχ-
16 *ιερέως, ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ*
ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς
τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσ-
17 *ήγαγεν τὸν Πέτρον. λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παι-*
δίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν
εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ
18 *εἰμί. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται*
ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ
ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ᾽ αὐτῶν
19 *ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχ-*
ιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν
20 *αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη*
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ
κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ
ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συν-
21 *έρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί με*
ἐπερωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλά-
λησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς τῶν ὑπηρετῶν*
παρεστηκὼς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών·
23 *οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ*
Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ
24 *τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; ἀπέστειλεν*
οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν

---

13 fin.] + 18, 24 (22⁵) Cyr.—Alex. sy$^{s\,pal(?)}$ | *14* αποθανειν] απολεσθαι AEKMS al. | *15* om. ὁ ℵ*AB | *16—18* post 18, 23 pon. sy^s | *17* λεγει — θυρωρος] και ως ειδεν η παιδισκη η θυρωρος τον σιμωνα λεγει αυτω Tat (sy^s) | *18* om. και εθερμαινοντο 1. 565 a b ff^2 | *20* παντες] παντοτε ΥΓΔΛ al. q | *22* om. δε X 213 al. a r^1 sy^s

eum: Et adduxerunt eum ad Annam primum, 13
erat enim socer Caiphae, qui erat pontifex
anni illius. Erat autem Caiphas, qui con- 14
silium dederat Iudaeis: Quia expedit, unum
hominem mori pro populo. Sequebatur 15
autem Iesum Simon Petrus, et alius disci-
pulus. Discipulus autem ille erat notus
pontifici, et introivit cum Iesu in atrium
pontificis. Petrus autem stabat ad ostium 16
foris. Exivit ergo discipulus alius, qui erat
notus pontifici, et dixit ostiariae: et introduxit
Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: 17
Numquid et tu ex discipulis es hominis istius?
Dicit ille: Non sum. ¹ Stabant autem servi, et 18
ministri ad prunas: quia frigus erat, et cale-
faciebant se: erat autem cum eis et Petrus
stans, et calefaciens se. Pontifex ergo inter- 19
rogavit Iesum de discipulis suis, et de doctrina
eius. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus 20
sum mundo: ego semper docui in synagoga,
et in templo, quo omnes Iudaei conveniunt:
et in occulto locutus sum nihil. Quid me 21
interrogas? interroga eos, qui audierunt quid
locutus sim ipsis: ecce hi sciunt quae dixerim
ego. Haec autem cum dixisset, unus assistens 22
ministrorum dedit alapam Iesu, dicens: Sic
respondes pontifici? Respondit ei Iesus: 23
Si male locutus sum, testimonium perhibe
de malo: si autem bene, quid me caedis?
Et misit eum Annas ligatum ad Caipham 24

---

14 11, 49. 50.
15 20, 3; 21, 20. Act 3, 1.
18 18, 25. Zach 14, 6 (LXX).
20 7, 14. 26. Mt 10, 27.
22 19, 3. Act 23, 2.

25 pontificem. Erat autem Simon Petrus stans,
et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid
et tu ex discipulis eius es? Negavit ille, et
26 dixit: Non sum. Dicit ei unus ex servis pon-
tificis, cognatus eius, cuius abscidit Petrus
auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum
27 illo? Iterum ergo negavit Petrus: et statim
gallus cantavit.

28—19,15: Mt 27,2.11—30. Mc 15,1—19. L 23,1—25.

28 Adducunt ergo Iesum a Caipha in prae-
torium. Erat autem mane: et ipsi non in-
troierunt in praetorium, ut non contamina-
29 rentur, sed ut manducarent Pascha. Exivit
ergo Pilatus ad eos foras, et dixit: Quam ac-
cusationem affertis adversus hominem hunc?
30 Responderunt, et dixerunt ei: Si non esset
hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.
31 Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et
secundum legem vestram iudicate eum. Dixe-
runt ergo ei Iudaei: Nobis non licet interficere
32 quemquam. Ut sermo Iesu impleretur, quem
dixit, significans qua morte esset moriturus.
33 Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus,
et vocavit Iesum, et dixit ei: Tu es rex Iu-
34 daeorum? Respondit Iesus: A temetipso hoc
35 dicis, an alii dixerunt tibi de me? Respondit
Pilatus: Numquid ego Iudaeus sum? Gens
tua, et pontifices tradiderunt te mihi: quid
36 fecisti? Respondit Iesus: Regnum meum
non est de hoc mundo. si ex hoc mundo
esset regnum meum, ministri mei utique
decertarent ut non traderer Iudaeis: nunc
autem regnum meum non est hinc.

---

[25] 18, 18 | [29] Ps 65, 12 | [31] 19, 6—7. Act 18, 15 | [32] 3, 14; 8, 28; 12, 32—33. Mt 20, 19 | [34] Mt 16, 13 | [35] 1, 11. Mt 21, 39 | [36] 19, 16. L 23, 25.

τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς 25
καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος
καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων 26
τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέ-
τρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ
μετ᾽ αὐτοῦ; πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ 27
εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς 28 **28—19,15:** Mt 27,2.11—… Mc 15,1—1v. L 23,1—25.
τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλ-
θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ
φάγωσιν τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος ἔξω 29
πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε
κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν καὶ 30
εἶπον αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν
σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ 31
Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·
ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν ση- 32
μαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶ- 33
τος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ·
σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη ὁ 34
Ἰησοῦς· ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι
σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· μήτι 35
ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν 36
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις·
νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

---

25 om. *σιμων* X 213 | *28 απο του*] *προς τον* a c e f ff² | om. *εις το πραιτ.* 71. 1194 | *29* om. *κατα* ℵ* B 579 e q | *31* om. *αυτω* 28 c ff² r¹ sy^s | *32* om. *ον ειπεν* ℵ* | *34* om. *συ* Tat ℵ* D 472 lat^pler arm | *35 ο αρχιερευς* ℵ* b e

37 *εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ*
σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι βασι-
λεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ
εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ-
ρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας
38 *ἀκούει μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος·*
τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν
ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς·
39 *ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἔστιν*
δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασι-
40 *λέα τῶν Ἰουδαίων; ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέ-*
γοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ
ὁ Βαραββᾶς λῃστής.
19 *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ*
2 *ἐμαστίγωσεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέ-*
φανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ,
3 *καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, ˡ καὶ*
ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπί-
4 *σματα. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ*
λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε
5 *ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. ἐξῆλθεν*
οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέ-
φανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει
6 *αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν*
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέ-
γοντες· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς
ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε·
7 *ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρί-*
θησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν,
καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν
8 *θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶ-*
9 *τος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, ˡ καὶ*
εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ

---

37 om. εγω 2° ℵBLWY 1. 13. 33. 69 al. ac arm | *40* om. λεγοντες 251 bceff² r¹ | **19**,5 om. *και λεγει--ανθρωπος* a e ff² r¹ | *6* om. λεγοντες ℵ a b e ff²

Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Re- 37
spondit Iesus: Tu dicis quia rex sum ego. Ego
in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum,
ut testimonium perhibeam veritati: omnis,
qui est ex veritate, audit vocem meam. Dicit 38
ei Pilatus: Quid est veritas? Et cum hoc
dixisset, iterum exivit ad Iudaeos, et dicit
eis: Ego nullam invenio in eo causam. Est 39
autem consuetudo vobis ut unum dimittam
vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis
regem Iudaeorum? Clamaverunt ergo rursum 40
omnes, dicentes: Non hunc, sed Barabbam.
Erat autem Barabbas latro.

Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum, et **19**
flagellavit. Et milites plectentes coronam de 2
spinis, imposuerunt capiti eius: et veste pur-
purea circumdederunt eum. Et veniebant ad 3
eum, et dicebant: Ave rex Iudaeorum: et
dabant ei alapas. Exivit ergo iterum Pi- 4
latus foras, et dicit eis: Ecce adduco vobis
eum foras, ut cognoscatis quia nullam inve-
nio in eo causam. (Exivit ergo Iesus portans 5
coronam spineam, et purpureum vestimen-
tum:) Et dicit eis: Ecce homo. ' Cum ergo 6
vidissent eum Pontifices, et ministri, clama-
bant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Di-
cit eis Pilatus: Accipite eum vos, et crucifi-
gite: ego enim non invenio in eo causam.
Responderunt ei Iudaei: Nos legem habemus, 7
et secundum legem debet mori, quia filium
Dei se fecit. Cum ergo audisset Pilatus 8
hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus 9
est praetorium iterum: et dixit ad

---

[37] 1 Tim 6, 13. J 8, 47; 10, 27.
19 [3] 18, 22.
[7] 5, 18; 10, 33. Lev 24, 16.

Iesum: Unde es tu? Iesus autem responsum
10 non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non
loqueris? nescis quia potestatem habeo cruci-
figere te, et potestatem habeo dimittere te?
11 Respondit Iesus: Non haberes potestatem ad-
versum me ullam, nisi tibi datum esset
desuper. Propterea qui me tradidit tibi,
12 maius peccatum habet. Et exinde quaerebat
Pilatus dimittere eum. Iudaei autem clama-
bant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus
Caesaris. omnis enim, qui se regem facit,
13 contradicit Caesari. Pilatus autem cum
audisset hos sermones, adduxit foras Iesum:
et sedit pro tribunali, in loco, qui dicitur
14 Lithóstrotos, Hebraice autem Gabbatha. Erat
autem parasceve Paschae, hora quasi sexta,
15 et dicit Iudaeis: Ecce rex vester. Illi autem
clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit
eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam?
Responderunt Pontifices: Non habemus Re-
16 gem, nisi Caesarem. Tunc ergo tradidit eis
illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem
Iesum, et eduxerunt.

16–30: Mt 27,31—50. Mc 15,20—37. L 23,26—46.

17 Et baiulans sibi crucem exivit in eum,
qui dicitur Calvariae, locum, Hebraice autem
18 Golgotha: ubi crucifixerunt eum, et cum eo
alios duos hinc et hinc, medium autem
19 Iesum. Scripsit autem et titulum Pilatus: et
posuit super crucem. Erat autem scriptum:
20 Iesus Nazarenus, Rex Iudaeorum. Hunc
ergo titulum multi Iudaeorum legerunt:
quia prope civitatem erat locus, ubi cruci-

---

[11] 10, 18. Act 2, 23.
[12] Act 17, 7.
[15] 19, 6.
[17] Gen 22, 6.

*Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ* 10
*οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη* 11
*Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ᾿ ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ
παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ* 12
*τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ
Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπο-
λύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασι-
λέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν* 13
*Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον
λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.
ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη·* 14
*καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, σταύρωσον* 15
*αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς·
οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν* 16 **16-30:** Mt 27,31—50. Mc 15,20—37. L 23,26—46.
παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.
Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν· καὶ βαστάζων 17
*ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον
Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ,
ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ᾿ αὐτοῦ ἄλλους* 18
*δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν* 19
*ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον* 20
*οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων,
ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυ-*

---

10 > *απολυσαι . . . σταυρωσαι* ℵABE e sy | *12 πας]* + *γαρ* a q vg sy | *13 γαββ.] γολγοθα* ℵ* 579 | *14 εκτη] τριτη* LXΔ. 72. 88. 151 | *16* fin.] + *και ηγαγον* EHIK al. f, + *και επεθηκαν αυτω τον σταυρον* 13. 69. 124 al. | *17 κραν. τοπ. εβρ. δε γολγ.* LX 33. 249 (b ff² vg) | *γαββαθα* X | *19 γεγρ.]* + *εβραιστι ρωμαιστι ελληνιστι* 13. 69. 124. 346 (om. vers. 20 *και ην — ελλην.*), + *ουτος* e sy

ρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί,
21 Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ
ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς
22 εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ
γέγραφα, γέγραφα.
23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰη-
σοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσ-
σαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν
χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
Ps 21,19. 24 ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ
σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος
ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· »δι-
εμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν
ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.« Οἱ μὲν οὖν
25 στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκεισαν δὲ
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ
ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ
26 καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν
τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.
27 ' εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ
ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν
28 εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή,
29 λέγει· διψῶ. σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγ-
γον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες
30 προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβεν
τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας

---

21 ουν] δε Tat r[1] sy[cs] | *23* om. και τον χιτωνα ℵ* a b c ff[2] r[1] sy, τον δε χιτωνα επει ην αραφ. 69. 124. 346 c Cypr arm | *24* ουν] δε Tat r[1] | *25* κλεωπα lat bo arm | *26* ουν] δε ℵ vet. lat sy | *28* ειδως] ιδων E G H K al. a | τετελ.] + [τα] περι αυτου U Θ. 314 al. | *29* inc. οι δε πλησαντες σπογγ. οξ. και Α Υ Γ Λ Π al. (vg) | οξους 2°] + μετα χολης Θ. 348 al. sy[pal] arm | *30* ειπεν] + παν Tat n sy[pal] | fin.] + ως δε εξεπνευσεν εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον απο ανωθεν εως κατω Tat 37. 87. 96. 245 al. r[1]

fixus est Iesus: Et erat scriptum Hebraice,
Graece, et Latine. Dicebant ergo Pilato 21
Pontifices Iudaeorum: Noli scribere, Rex
Iudaeorum: sed quia ipse dixit: Rex sum
Iudaeorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, 22
scripsi.

Milites ergo cum crucifixissent eum, ac- 23
ceperunt vestimenta eius, (et fecerunt quat-
tuor partes. unicuique militi partem) et tuni-
cam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper
contexta per totum. Dixerunt ergo ad in- 24 Ps 21.19.
vicem: Non scindamus eam, sed sortiamur
de illa cuius sit. Ut Scriptura impleretur,
dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi: et
in vestem meam miserunt sortem. Et milites
quidem haec fecerunt. Stabant autem iuxta 25
crucem Iesu mater eius, et soror matris eius,
Maria Cleophae, et Maria Magdalene. Cum 26
vidisset ergo Iesus matrem, et discipulum
stantem, quem diligebat, dicit matri suae:
Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: 27
Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam
discipulus in sua. Postea sciens Iesus quia 28
omnia consummata sunt, ut consummaretur
Scriptura, dixit: Sitio. Vas ergo erat positum 29
aceto plenum. Illi autem spongiam plenam
aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt
ori eius. Cum ergo accepisset Iesus acetum, 30
dixit: Consummatum est. Et inclinato

---

[25] L 2, 35.
[26] 13, 23.
[27] 16, 32.
[28] 13, 3; 18, 4. Ps 21, 16.
[29] Ps 68, 22.
[30] Job 19, 26—27 (LXX). Act 13, 29.

31 capite tradidit spiritum. Iudaei ergo, (quo-
niam Parasceve erat) ut non remanerent in
cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies
ille Sabbati) rogaverunt Pilatum ut frangeren-
32 tur eorum crura, et tollerentur. Venerunt ergo
milites: et primi quidem fregerunt crura, et
33 alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad Iesum
autem cum venissent, ut viderunt eum iam
34 mortuum, non fregerunt eius crura, ' sed unus
militum lancea latus eius aperuit, et continuo
35 exivit sanguis, et aqua. Et qui vidit, testi-
monium perhibuit: et verum est testimonium
Ex 12,46. eius. Et ille scit quia vera dicit: ut et vos
Nu 9,12. Ps 33,21. 36 credatis. Facta sunt enim haec ut Scriptura
Zch 12,10. 37 impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et
iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in quem
transfixerunt.

38—42: Mt 27,57—61. Mc 15,42—47. L 23,50—55.
38 Post haec autem rogavit Pilatum Ioseph
ab Arimathaea, (eo quòd esset discipulus
Iesu, occultus autem propter metum Iudae-
orum) ut tolleret corpus Iesu. Et permisit
Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Iesu.
39 Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad
Iesum nocte primum, ferens mixturam
myrrhae, et aloes, quasi libras centum.
40 Acceperunt ergo corpus Iesu, et ligaverunt
illud linteis cum aromatibus, sicut mos est
41 Iudaeis sepelire. Erat autem in loco, ubi
crucifixus est, hortus: et in horto monu-
mentum novum, in quo nondum quisquam
42 positus erat. Ibi ergo propter Parasceven

---

[31] 7, 37. Deut 21, 33.
[37] Apoc 1, 7.
[38] 12, 42.
[39] 3, 2. Mt 2, 11.

τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. Οἱ οὖν 31
Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ,
ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου,
ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν
τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶ- 32
ται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ
τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ 33
τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη
τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ' ἀλλ' 34
εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν
ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ 35
ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ
ἐστιν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει,
ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα 36 Ex 12,46. Nu 9,12.
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· »ὀστοῦν οὐ συντριβήσε- Ps 33,21.
ται αὐτοῦ.« καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· 37 Zch 12,10.
»ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.«

Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ 38 38-42: Mt 27,57—61.
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμ- Mc 15,42—47
μένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ L 23,50—55.
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος.
ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ' ἦλθεν δὲ 39
καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ
πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς
λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ 40
καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ 41
ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς
ἦν τεθειμένος· ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν 42

---

31 **εκεινη** BH 33. 69 al. vg | *32 αλλου*] + **ομοιως** *Θ* **a**cfnq | *33* om. ως ℵ* sy | *ειδον*] **ευρον** ℵ* f bo | om. ηδη c ff² q r¹ arm | *34* om. ευθυς e | > υδωρ . . . αιμα Y 579 e | *35* om. vers. e fuld | *37* om. λεγει 1. 22. 565 a e ff² n | *38 ηλθον . . . ηραν* Tat ℵ* W vet. lat | *39 μιγμα*] **ελιγμα** ℵ* B W | *40* om. **οθονιοις** e ff²

τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθη-
καν τὸν Ἰησοῦν.

1-18: Mt 28,1—10. Mc 16,1—11. L 24,1—12.

20 *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα-*
ληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ
μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ
2 *μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα*
Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει
ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐ-
3 *τόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη-*
4 *τής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ*
οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν
τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ
5 *μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ*
6 *ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν καὶ*
Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
7 [1] *καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,*
οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς
8 *ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλ-*
θεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς
9 *τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω*
γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νε-
10 *κρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυ-*
11 *τοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ*
μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρ-
12 *έκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους*
ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ
καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα
13 *τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι,*
τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν

42 om. *των ιουδαιων* b e ff^2 n r^1 | **20**,*1* om. *πρωι* W a b c | *ηρμεν.*] + *απο της θυρας* ℵ W 565. 579 al. d f r^1 sy^s | *2 κυριον*] + *μου* X Δ 318 r^1 fuld sy^{pal} *οιδα* 348 al. e r^1 sy | *3* om. *και ηρχ.—μνημ.* ℵ* *4* om. *πρωτος* e sy^s | *6 εισηλθ.*] + *πρωτος* X 713 (69) *9 ηδει* ℵ* b c e ff^2 q r^1 | *11* om. *εξω* ℵ* A vet. lat sy *12* om. *δυο* ℵ* e | *13 κλαιεις*] + *τινα ζητεις* D 69. 255. 579. 713 sy^s

Iudaeorum, quia iuxta erat monumentum,
posuerunt Iesum.
Una autem sabbati, Maria Magdalene venit 20 1—18: Mt 28,1—10. Mc 16,1—11. L 24,1—12.
mane, cum adhuc tenebrae essent, ad monu-
mentum: et vidit lapidem sublatum a monu-
mento. Cucurrit ergo, et venit ad Simonem 2
Petrum, et ad alium discipulum, quem amabat
Iesus, et dicit illis: Tulerunt Dominum de
monumento, et nescimus ubi posuerunt eum.
Exiit ergo Petrus, et ille alius discipulus, et 3
venerunt ad monumentum. Currebant autem 4
duo simul, et ille alius discipulus praecucurrit
citius Petro, et venit primus ad monumentum.
Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina, 5
non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus 6
sequens eum, et introivit in monumentum, et
vidit linteamina posita, ' et sudarium, quod 7
fuerat super caput eius, non cum linteamini-
bus positum, sed separatim involutum in unum
locum. Tunc ergo introivit et ille discipulus, 8
qui venerat primus ad monumentum: et vidit,
et credidit: nondum enim sciebant Scriptu- 9
ram, quia oportebat eum a mortuis resurgere.
Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. 10
Maria autem stabat ad monumentum foris, 11
plorans: Dum ergo fleret, inclinavit se, et
prospexit in monumentum: et vidit duos 12
angelos in albis, sedentes, unum ad caput,
et unum ad pedes, ubi positum fuerat
corpus Iesu. Dicunt ei illi: Mulier, quid 13
ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum

---

20 [2] 13, 23.
[7] 11, 44.
[9] 1 Cor 15, 4. Act 2, 24—32.

20

14 meum: et nescio ubi posuerunt eum. Haec
cum dixisset, conversa est retrorsum, et vidit
Iesum stantem: et non sciebat quia Iesus est.
15 ¦ Dicit ei Iesus: Mulier, quid ploras? quem
quaeris? Illa existimans quia hortulanus esset,
dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito
mihi ubi posuisti eum: et ego eum tollam.
16 ¦ Dicit ei Iesus: Maria. Conversa illa, dicit ei:
17 Rabboni (quod dicitur Magister). Dicit ei Iesus:
Noli me tangere, nondum enim ascendi ad
Patrem meum: vade autem ad fratres meos,
et dic eis: Ascendo ad Patrem meum, et
Patrem vestrum, Deum meum, et Deum
18 vestrum. Venit Maria Magdalene annuncians
discipulis: Quia vidi Dominum, et haec dixit
mihi.

19—23: Mc 16,14—18. L 24,36—49.

19 Cum ergo sero esset die illo, una sabba-
torum, et fores essent clausae, ubi erant
discipuli congregati propter metum Iudaeorum:
venit Iesus, et stetit in medio, et dixit eis:
20 Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis
manus, et latus. Gavisi sunt ergo discipuli,
21 viso Domino. Dixit ergo eis iterum: Pax
vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto
22 vos. Haec cum dixisset, insufflavit: et dixit
23 eis: Accipite Spiritum sanctum: ¦ quorum re-
miseritis peccata, remittuntur eis: et quorum
retinueritis, retenta sunt.
24 Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur

---

[17] 7, 5. Heb 2, 11—12. Rm 3, 29.
[18] Mc 16, 9.
[19] 7, 13; 9, 22; 19, 35.
[20] 16, 22. 1 J 1, 1.
[21] 17, 18.
[22] 7, 39. Gen 2, 7. 1 Cor 15, 45.
[23] Mt 16, 19; 18, 18.
[24] 11, 16; 14, 5; 21, 2.

μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα 14
εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν
Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα 15
ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν,
λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ
μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει 16
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει
αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνὶ ὃ λέγεται διδάσκαλε.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου, οὔπω γὰρ 17
ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ
πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀνα-
βαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν
καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαρία 18
ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι
ἑώρακεν τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ 19 **19—23: Mc 16,14—18. L 24,36—49.**
σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου
ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν 20
τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν
οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. εἶπεν οὖν 21
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς
ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· 22
λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς 23
ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε,
κεκράτηνται.
Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος 24

---

13 οιδαμεν Θ 565 al. sa | *15* εβαστ.] ηρες D lat^{pler} | *16* διδ.] κυριε a r^{1} (D e ff^{2}), + και προσεδραμεν αψασθαι αυτου Θ 13. 346 gat sy$^{s pal}$ | *17* om. μου 1° ℵ* D W e | om. μου 2° ℵ B D W b e sy^{pal} | *18* εωρακα ℵ B W a vg sy^{s} | αυτη] μοι ff^{2} vg sa | ταυτα ειπ. αυτη] α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις D c e sy^{s} | *19* μαθ.] + συνηγμενοι E G K L Θ al. lat^{pler} | *21* πεμψω ℵ* c | *22* ενεφυσ.] + αυτοις D W sy | *23* τινων (bis)] τινος B a e f sy | αφεθησονται a d e r^{1} Nov

Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ᾽ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.
25 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν*
τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω
τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ
βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ
26 *μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν*
ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ᾽
αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλει-
σμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη
27 *ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν*
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ
28 *γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη Θωμᾶς*
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.
29 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευ-*
κας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
30 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ*
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γε-
31 *γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγρα-*
πται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21 *Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰη-*
σοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβε-
2 *ριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων*
Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ
Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
3 *δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύ-*
ειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν
σοί. ἐξῆλθον οὖν καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
4 *ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ*

---

25 μαθ.] + ηλθεν ο κυριος και sy[s] | τυπον 1°] τοπον f q sy[s pal] | τυπον 2°] τοπον A Θ 47. 56 al. lat[pler] | *29* ιδοντες] + με ℵ* al. sy | **21**,*1* μαθ.] + εγερθεις εκ νεκρων 472. 713 | *3* πλοιον] + ευθυς A P Γ Λ Π al.

Didymus, non erat cum eis quando venit Iesus.
Dixerunt ergo ei alii discipuli: Vidimus Do- 25
minum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in
manibus eius fixuram clavorum, et mittam
digitum meum in locum clavorum, et mittam
manum meam in latus eius, non credam.
Et post dies octo, iterum erant discipuli eius 26
intus: et Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis
clausis, et stetit in medio, et dixit: Pax vobis.
Deinde dicit Thomae: Infer digitum tuum huc, 27
et vide manus meas, et affer manum tuam,
et mitte in latus meum: et noli esse incredu-
lus, sed fidelis. Respondit Thomas, et dixit 28
ei: Dominus meus, et Deus meus. Dixit ei 29
Iesus: Quia vidisti me Thoma, credidisti:
beati, qui non viderunt, et crediderunt.

Multa quidem, et alia signa fecit Iesus in 30
conspectu discipulorum suorum, quae non sunt
scripta in libro hoc. Haec autem scripta sunt 31
ut credatis, quia Iesus est Christus Filius
Dei: et ut credentes, vitam habeatis in no-
mine eius.

Postea manifestavit se iterum Iesus disci- **21**
pulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem
sic: Erant simul Simon Petrus, et Thomas, qui 2
dicitur Didymus, et Nathanael, qui erat a Cana
Galilaeae, et filii Zebedaei, et alii ex disci-
pulis eius duo. Dicit eis Simon Petrus: Vado 3
piscari. Dicunt ei: Venimus et nos tecum.
Et exierunt, et ascenderunt in navim: et
illa nocte nihil prendiderunt. Mane autem 4

---

25 19, 34.
26 20, 19.
28 1, 1.
29 1 Pt 1, 8.
30 2, 11; 12, 37.
31 1 J 5, 13. Rm 1, 17.
21 2 1, 45; 11, 16; 20, 24.

facto stetit Iesus in littore: non tamen cogno-
5 verunt discipuli quia Iesus est. Dixit ergo
eis Iesus: Pueri numquid pulmentarium habe-
6 tis? Responderunt ei: Non. [1] Dicit eis: Mittite
in dexteram navigii rete: et invenietis. Mise-
runt ergo: et iam non valebant illud trahere
7 prae multitudine piscium. Dixit ergo discipu-
lus ille, quem diligebat Iesus, Petro: Dominus
est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus
est, tunica succinxit se (erat enim nudus) et
8 misit se in mare. Alii autem discipuli navigio
venerunt: (non enim longe erant a terra, sed
quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium.
9 Ut ergo descenderunt in terram, viderunt
prunas positas, et piscem superpositum, et
10 panem. Dicit eis Iesus: Afferte de piscibus,
11 quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Pe-
trus, et traxit rete in terram, plenum magnis
piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum
12 tanti essent, non est scissum rete. Dicit eis
Iesus: Venite, prandete. Et nemo audebat
discumbentium interrogare eum: Tu quis es?
13 scientes, quia Dominus est. Et venit Iesus, et
accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.
14 Hoc iam tertio manifestatus est Iesus disci-
pulis suis cum resurrexisset a mortuis.
15 Cum ergo prandissent, dicit Simoni Pe-
tro Iesus: Simon Ioannis diligis me plus

---

[4] 20, 14. L 24, 16.
[5] L 24, 41.
[6] L 5, 4—7.
[7] 13, 23—24.
[13] 6, 11.
[14] 20, 19. 26.
[15] 1, 42. Mt 16, 17. L 7, 42—43; 24, 34. 1 Cor 15, 5.

ἤδη γινομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν·
οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσ- 5
φάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. ὁ δὲ 6
εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ
πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν,
καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλή-
θους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος 7
ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν.
Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν,
τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ
ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ ἄλλοι 8
μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν
μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν δια-
κοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ὡς 9
οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν
κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψα- 10
ρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη [οὖν] Σίμων Πέ- 11
τρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν
ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ
τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέγει 12
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ
ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς
εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρχεται οὖν ὁ 13
Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν
αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρί- 14
τον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς
ἐκ νεκρῶν.
Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ 15
ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον

---

4 om. ηδη ℵ* 22. 69. 124 al. a c e q r[1] sy | ηδεισ.] εγνωσαν ℵ L X al. | 5 om. ο ιησους W a sy[s] | 7 εστιν 1°] + ημων D sy | εβαλεν εαυτον] ηλατο D | 8 τω] + αλλω ℵ* | 9 ανθρ καιομενην a b c ff[2] r[1] aur | 13 om. ερχεται c sy[s] | διδ.] ευχαριστησας εδωκεν D f r[1] sy[s pal] | 15—17 ιωαννου] ιωνα Α Χ Γ Δ Λ Π al. (c)

τούτων; λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι
16 *φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου.* ' *λέ-*
γει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου,
ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρόβατά
17 *μου. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου,*
φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ
τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· κύριε,
πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε· λέγει
18 *αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· βόσκε τὰ πρόβατά μου. ἀμὴν*
ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυ-
τὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηρά-
σῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει
19 *καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπεν ση-*
μαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ
20 *τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. ἐπιστρα-*
φεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε,
21 *τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ*
Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί;
22 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν*
ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει.
23 *ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς*
ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ
εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει,
ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί
πρὸς σέ;

---

15 om. *συ οιδας οτι φιλω σε* a e r[1] sy[s] | *αρνια*] *προβατα* C*D a b c e r[1] | *16* om. *παλιν* D c e | *16. 17* *προβατια* BC(W[c]) 1582 (b) | *16* om. *ναι* ℵ* | om. *συ οιδας οτι φιλω σε* a sy[s] | *18* *την χειραν* ℵ* | om. *εκτεν. τ. χειρ. σου* Chrys e Aug | *αλλοι ζωσουσιν σε κ. αποισουσιν* ℵ* (D) *Π* (W) 1. 19. 22. 33 al. sy[pal] arm | *20* om. *ακολ.* ℵ* W ff[2] | om. *κυριε* C* *21* *πετρ.*] + *ακολουθουντα* X sy[s] | om. *κυριε* ℵ 209 | *23* *αδελφ.*] *μαθητας* 713 sy[s], + *και εδοξαν* D arm | *οτι ουκ αποθν.*] *ουκ αποθνησκεις* D e r[1] | om. *τι προς σε* ℵ* 1. 22. 565 a e sy[s]

his? Dicit ei: Etiam Domine, tu scis quia amo
te. Dicit ei: Pasce agnos meos. ¹ Dicit ei 16
iterum: Simon Ioannis, diligis me? Ait illi:
Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit
ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon 17
Ioannis, amas me? Contristatus est Petrus,
quia dixit ei tertio, Amas me? et dixit ei:
Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te.
Dixit ei: Pasce oves meas. ¹ Amen, amen dico 18
tibi: cum esses iunior, cingebas te, et ambu-
labas ubi volebas: cum autem senueris, ex-
tendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet
quò tu non vis. Hoc autem dixit significans 19
qua morte clarificaturus esset Deum. Et cum
hoc dixisset, dicit ei: Sequere me. Conversus 20
Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat
Iesus, sequentem, qui et recubuit in coena
super pectus eius, et dixit: Domine quis est
qui tradet te? Hunc ergo cum vidisset Petrus, 21
dixit Iesu: Domine hic autem quid? Dicit 22
ei Iesus: Sic eum volo manere donec veniam,
quid ad te? tu me sequere. Exiit ergo sermo 23
iste inter fratres quia discipulus ille non mori-
tur. Et non dixit ei Iesus: Non moritur. sed:
Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te?

---

[16] 1 Pt 5, 2. 4.
[17] 13, 38; 16, 30.
[18] 21, 7. Mt 16, 22; 26, 39.
[19] 13, 36.
[20] 13, 23.

24 Hic est discipulus ille, qui testimonium
perhibet de his, et scripsit haec: et scimus,
25 quia verum est testimonium eius. Sunt autem
et alia multa, quae fecit Iesus: quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

---

[24] 15, 27.
[25] 20, 30.

Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τού- 24
των καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀλη-
θής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστιν δὲ καὶ 25
ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν
γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδ᾽ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον
χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

24 τουτων] του ιησου a e | 25 αλλα] + σημεια 472 | χριστος ιησους D, + ενωπιον των μαθητων αυτου 21. 472. 713 sy^pal | om. vers. ℵ*

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάν-*
των, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε
2 *καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς*
ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο
3 *ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα*
μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι᾽
ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ
4 *λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ συν-*
αλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγε-
5 *λίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης*
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι
βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας
6 *ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐ-*
τὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀπο-
7 *καθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπεν δὲ*
πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους
ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξου-
8 *σίᾳ, ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ*
ἁγίου πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου
μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ :καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
9 *καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ*

1,2 > *ανελημφθη εντειλαμενος* D sy^hm sa | *εξελ.*] + *και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον* D Aug sy^hm (sa) 4 *συναλ.*] + *μετ αυτων* D e g p sy | *ηκουσα φησιν δια του στοματος μου* D* aeth | 5 *αγιω βαπτισθ. και ο μελλετε λαμβανειν* D* g t | fin.] + *εως της πεντηκοστης* D* Aug sa | 7 inc. *και ειπεν* D g p t | 9 *και ταυτα ειποντος αυτου νεφ. υπελαβ. αυτον και απηρθη* D sa

ACTUS APOSTOLORUM.

Primum quidem sermonem feci de om- 1
nibus o Theophile, quae coepit Iesus facere,
et docere [1] usque in diem, qua praecipiens 2
Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit,
assumptus est: quibus et praebuit seipsum 3
vivum post passionem suam in multis argu-
mentis, per dies quadraginta apparens eis, et
loquens de regno Dei. Et convescens, prae- 4
cepit eis ab Ierosolymis ne discederent, sed
expectarent promissionem Patris, quam audistis
(inquit) per os meum: quia Ioannes quidem 5
baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spi-
ritu sancto non post multos hos dies. Igitur 6
qui convenerant, interrogabant eum, dicentes:
Domine si in tempore hoc restitues regnum
Israel? Dixit autem eis: Non est vestrum nosse 7
tempora vel momenta, quae Pater posuit in
sua potestate: sed accipietis virtutem super- 8
venientis Spiritus sancti in vos, et eritis mihi
testes in Ierusalem, et in omni Iudaea, et
Samaria, et usque ad ultimum terrae. Et cum 9
haec dixisset, videntibus illis, elevatus est:

---

1 [1] L 1, 3.
[2] L 6, 13. J 20, 22.
[4] 10, 41. J 15, 26. L 24, 49. Mt 26, 29.
[5] 11, 16. Mt 3, 11.
[6] 3, 21. L 24, 21. Mt 6, 10.
[7] Mc 13, 32.
[8] 10, 39.
[9] Mc 16, 19. L 24, 51. J 6, 62.

et nubes suscepit eum ab oculis eorum.
10 Cumque intuerentur in caelum euntem illum,
ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus
11 albis, ' qui et dixerunt: Viri Galilaei quid statis
aspicientes in caelum? hic Iesus, qui assumptus
est a vobis in caelum, sic veniet quemadmo-
12 dum vidistis eum euntem in caelum. Tunc
reversi sunt Ierosolymam a monte, qui vocatur
Oliveti, qui est iuxta Ierusalem, sabbati habens
13 iter. Et cum introissent in coenaculum, ascen-
derunt ubi manebant Petrus, et Ioannes, Ia-
cobus, et Andreas, Philippus, et Thomas,
Bartholomaeus, et Matthaeus, Iacobus Al-
14 phaei, et Simon Zelotes, et Iudas Iacobi. hi
omnes erant perseverantes unanimiter in
oratione cum mulieribus, et Maria matre Iesu,
et fratribus eius.
15 In diebus illis exurgens Petrus in medio
fratrum dixit (erat autem turba hominum
Ps 40,10. 16 simul, fere centum viginti). Viri fratres, opor-
tet impleri Scripturam, quam praedixit Spiri-
tus sanctus per os David de Iuda, qui fuit dux
17 eorum, qui comprehenderunt Iesum: qui con-
numeratus erat in nobis, et sortitus est sortem
18 ministerii huius. Et hic quidem possedit agrum
de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit
medius: et diffusa sunt omnia viscera eius.

---

[10] L 24, 4.
[11] Mt 26, 64. L 21, 27. 1 Tim 3, 16. Apoc 1, 7.
[12] L 24, 50—53.
[13] L 6, 13—16.
[14] 2, 1. J 7, 3. 5. Mt 13, 55.
[18] Mt 27, 3—10. 2 Pt 2, 15.

νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν 10
πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρ-
ειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, οἳ καὶ 11
εἶπον· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες
εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς
ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν
τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν
οὐρανόν. Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ 12
ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν
ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. καὶ 13
ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν
καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς,
Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώ-
βου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμο- 14
θυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίᾳ
τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος 15
ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνο-
μάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι· ἄνδρες 16 Ps 40,10.
ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προ-
εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ
περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλα-
βοῦσιν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν 17
ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύ-
της. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ 18
τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν
μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

---

9 om. *των οφθαλμων* sa Aug (D) | *10 εσθητι λευκη* DE al. g Aug | *11* om. *εις τον ουρανον* 2° D g | *14 προσευχη*] + *και τη δεησει* C³ Ψ al. | *γυν.*] + *και τεκνοις* D | *15 αδελφ.*] *μαθητων* DE al. | *16 δει* D lat | *γραφ.*] + *ταυτην* D E al. vet. lat sy | *17 και*] *ος* D* | *18 αδικιας*] + *αυτου* D t syh*

19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν
Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο
τῇ ἰδίᾳ • διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ'
Ps 68,26; 108,8 · 20 ἔστιν χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
ψαλμῶν· »γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ,« καί· »τὴν
21 ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος.« δεῖ οὖν τῶν
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ
εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς,
22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως
τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα
τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα
23 τούτων. Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλού-
μενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ
24 Μαθθίαν. καὶ προσευξάμενοι εἶπον· σὺ κύριε
καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ
25 τούτων τῶν δύο ἕνα ' λαβεῖν τὸν τόπον τῆς δια-
κονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη
Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.
26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆ-
ρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ
τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

2 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς
πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ
2 αὐτό· καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν
3 ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, καὶ ὤφθησαν
αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός,
4 ἐκάθισέν τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ' καὶ ἐπλή-
σθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο

20 αυτου 1°] αυτων 31. 34 al. t vg | *21* ιησους χριστος D al. Aug sy^{h} | *23* και 1°] + τουτων λεχθεντων E | εστησεν D* g Aug | βαρναβαν D g p^{t} aeth | *25* τοπον 1°] κληρον ℵC^{3}E al. sy | *26* αυτων D E al. **2**,*1* και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του συμπληρ. τ. ημερ. τ. πεντ. οντων αυτων παντων επι D | *2* και 1°] + ιδου D | *3* εκαθισαν ℵ*D sy | *4* πνευμα] + το αγιον E lat^{pler} aeth

Et notum factum est omnibus habitantibus 19
Ierusalem, ita ut appellaretur ager ille,
lingua eorum, Haceldama, hoc est, ager san-
guinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum: 20 Ps 68,26; 108,8.
Fiat commoratio eorum deserta, et non sit qui
inhabitet in ea: et episcopatum eius accipiat
alter. Oportet ergo ex his viris, qui nobiscum 21
sunt congregati in omni tempore, quo intravit
et exivit inter nos Dominus Iesus, incipiens a 22
baptismate Ioannis usque in diem, qua as-
sumptus est a nobis, testem resurrectionis
eius nobiscum fieri unum ex istis. Et sta- 23
tuerunt duos, Ioseph, qui vocabatur Barsabas,
qui cognominatus est Iustus: et Mathiam. Et 24
orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nosti
omnium, ostende, quem elegeris ex his duo-
bus unum [1] accipere locum ministerii huius, et 25
apostolatus, de quo praevaricatus est Iudas
ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes 26
eis, et cecidit sors super Mathiam, et an-
numeratus est cum undecim Apostolis.

Et cum complerentur dies Pentecostes, 2
erant omnes pariter in eodem loco: et factus 2
est repente de caelo sonus, tamquam ad-
venientis spiritus vehementis, et replevit
totam domum ubi erant sedentes. Et appa- 3
ruerunt illis dispertitae linguae tamquam
ignis, seditque supra singulos eorum: et repleti 4
sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt

---

21 J 15, 27.
22 10, 37. L 23, 5.
24 J 2, 24—25; 6, 70; 15, 8. 1 Reg 16, 7.
26 Prov 16, 33.
2 1 1, 14. Lev 23, 15—21. L 9, 51.
2 4, 31.
3 Mt 3, 11.
4 4, 31; 10, 44—46; 19, 6.

loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus
5 dabat eloqui illis. Erant autem in Ierusalem
habitantes Iudaei, viri religiosi ex omni
6 natione, quae sub caelo est. Facta autem
hac voce, convenit multitudo, et mente
confusa est, quoniam audiebat unusquisque
7 lingua sua illos loquentes. Stupebant autem
omnes, et mirabantur, dicentes: Nonne ecce
omnes isti, qui loquuntur, Galilaei sunt,
8 et quomodo nos audivimus unusquisque lin-
9 guam nostram, in qua nati sumus? Parthi,
et Medi, et Aelamitae, et qui habitant Meso-
potamiam, Iudaeam, et Cappadociam, Pon-
10 tum, et Asiam, | Phrygiam, et Pamphyliam,
Aegyptum, et partes Libyae, quae est circa
11 Cyrenen, et advenae Romani, | Iudaei quoque,
et Proselyti, Cretes, et Arabes: audivimus eos
12 loquentes nostris linguis magnalia Dei. Stupe-
bant autem omnes, et mirabantur ad invicem
13 dicentes: Quidnam vult hoc esse? Alii autem
irridentes dicebant: Quia musto pleni sunt
14 isti. Stans autem Petrus cum undecim le-
vavit vocem suam, et locutus est eis:
Viri Iudaei, et qui habitatis Ierusa-
lem universi, hoc vobis notum sit, et auri-
15 bus percipite verba mea. Non enim, sicut
vos aestimatis, hi ebrii sunt, cum sit hora
Joel 3 1—5. 16 diei tertia: sed hoc est, quod dictum est

[5] 13, 26.
[13] Job 32, 18—19 (LXX).
[14] Job 32, 10 (LXX).

λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδί-
δου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ ἐν 5
Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐ-
λαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν·
γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ 6
πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο 7
δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐκ ἰδοὺ πάντες
οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς 8
ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν
ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλα- 9
μεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν,
Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν
Ἀσίαν, ˡ Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυ- 10
πτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην,
καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, ˡ Ἰουδαῖοί τε καὶ 11
προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λα-
λούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγα-
λεῖα τοῦ θεοῦ; ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπό- 12
ρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο
εἶναι; ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύ- 13
κους μεμεστωμένοι εἰσίν. Σταθεὶς δὲ ὁ Πέ- 14
τρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ
καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς·

Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερου-
σαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς 15
ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα
τρίτη τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον 16

---

5 inc. *εν ιερουσ. ησαν* D | 6 *οτι*] *και* D | *ηκουσεν* ℵB al. | *τη ιδ. διαλ λαλ.*] *λαλουντας ταις γλωσσαις* D Aug sy | 7 *λεγ.*] + *προς αλληλους* C³DE al. vet. lat sy | 8 > *εκαστ. ακου.* E g t | *τον διαλεκτον ημ.* D* | 9 *ιουδ.*] armeniam Tert Aug | 12 *αλλον*] + *επι τω γεγονοτι* D Aug sy^hm | 13 *διεχλευαζον λεγοντες* D | *γλ. ουτοι μεμεστ.* D (vg) | 14 *τοτε σταθεις δε* D sy^p | *ενδ.*] + *αποστολοις* D g p t sy^p | *επηρεν*] + *πρωτος* D(E) | *απεφθ. αυτοις*] *ειπεν* D g p (sy^p) | > *παντες οι κατοικ.* D g p | 15 *ουσης ωρας της ημ. τριτης* D pt vg

Joel 3,1–5. 17 *διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· »καὶ ἔσται ἐν ταῖς*
ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφη-
τεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται·
18 *καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δού-*
λας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
19 *πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. καὶ δώσω*
τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς
γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
20 *ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ*
σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου
21 *τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς*
ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.«
22 *Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τού-*
τους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπο-
δεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ
τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι᾽ αὐτοῦ ὁ
23 *θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, ' τοῦ-*
τον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ
ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀν-
24 *είλατε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ*
θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι
Ps 15,8–11. 25 *αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ. Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·*
»προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παν-
τός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
26 *διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλ-*
λιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου

---

16 om. ιωηλ D Reba t Hil Aug | *17* εν τ. εσχ. ημ.] μετα ταυτα B sa (C al.) | θεος] κυριος D lat | υμων 1° 2°] αυτων D g Hil | om. υμων 3° 4° D Rebapt | *18* om. εν τ. ημ. εκ. D g Rebapt | om. και προφ D p Tert Rebapt Prisc | *19* om. αιμα — καπνου D g p | *20* om. και επιφ. ℵD g | *21* om. vers. ℵ* | *22* δεδοκιμασμενον D* | εις ημας D al. | αυτοι] υμεις παντες E (g vg) | *23* εκδοτ.] + λαβοντες C³ D E P al. | *24* λυσας] + δι αυτου E | θαν.] αδου D lat syp | *25* κυρ.] + μου ℵD syp

per prophetam Ioel: Et erit in novissimis 17
diebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu
meo super omnem carnem: et prophetabunt
filii vestri, et filiae vestrae, et iuvenes vestri
visiones videbunt, et seniores vestri somnia
somniabunt. Et quidem super servos meos, 18
et super ancillas meas in diebus illis effundam
de Spiritu meo, et prophetabunt: et dabo 19
prodigia in caelo sursum, et signa in terra
deorsum, sanguinem, et ignem, et vaporem
fumi: Sol convertetur in tenebras, et luna 20
in sanguinem, antequam veniat dies Domini
magnus et manifestus. Et erit: omnis, qui- 21
cumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.
Viri Israelitae, audite verba haec: Iesum 22
Nazarenum, virum approbatum a Deo in vobis,
virtutibus, et prodigiis, et signis, quae fecit
Deus per illum in medio vestri, sicut et vos
scitis: hunc definito consilio, et praescientia 23
Dei traditum, per manus iniquorum affli-
gentes interemistis: quem Deus suscitavit, 24
solutis doloribus inferni, iuxta quod impossibile
erat teneri illum ab eo. David enim dicit in 25 Ps 15,8–11.
eum: Providebam Dominum in conspectu meo
semper: quoniam a dextris est mihi ne com-
movear: Propter hoc laetatum est cor meum, 26
et exultavit lingua mea, insuper et caro mea

---

[17] 21, 9. Is 2, 2.
[21] 2, 47. Rm 10, 13.
[22] J 3, 2. L 24, 19.
[23] 4, 28; 10, 39. 1 Pt 1, 20.
[24] 3, 15. Ps 17, 6; 114, 3 (LXX).

27 requiescet in spe: Quoniam non derelinques
animam meam in inferno, nec dabis Sanctum
28 tuum videre corruptionem. Notas mihi
fecisti vias vitae: et replebis me iucunditate
29 cum facie tua. Viri fratres, liceat audenter
dicere ad vos de patriarcha David quoniam
defunctus est, et sepultus: et sepulchrum eius
est apud nos usque in hodiernum diem.
Ps 88 4.5. 30 Propheta igitur cum esset, et sciret quia
iureiurando iurasset illi Deus de fructu lumbi
Ps 15,10. 31 eius sedere super sedem eius: providens
locutus est de resurrectione Christi, quia
neque derelictus est in inferno, neque caro
32 eius vidit corruptionem. Hunc Iesum resus-
citavit Deus, cuius omnes nos testes sumus.
33 Dextera igitur Dei exaltatus, et promissione
Spiritus sancti accepta a Patre, effudit hunc,
Ps 109,1. 34 quem vos videtis, et auditis. Non enim David
ascendit in caelum: dixit autem ipse: Dixit
Dominus Domino meo, sede a dextris meis
35 donec ponam inimicos tuos scabellum pedum
36 tuorum. Certissime sciat ergo omnis domus
Israel, quia et Dominum eum, et Christum
fecit Deus, hunc Iesum, quem vos cruci-
37 fixistis. His autem auditis, compuncti sunt
corde, et dixerunt ad Petrum, et ad reliquos
38 Apostolos: Quid faciemus, viri fratres? Pe-
trus vero ad illos: Poenitentiam (inquit)

---

[27] 13, 35.
[29] 13, 36. 3 Reg 2, 10.
[30] Ps 131, 11; 88, 4—5. 2 Reg 7, 12—13.
[33] 1, 4.
[34] Mt 22, 44. Heb 1, 13.
[36] 5, 31.
[37] 16, 30.
[38] 3, 17—19. L 24, 47.

κατασκηνώσει ἐπ᾽ ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις 27
τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν
σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς 28
ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσ-
ώπου σου.« Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ 29
παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ
μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύ-
της. προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι 30 Ps 88,4.5
ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσ-
φύος αὐτοῦ [τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
Χριστὸν] καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προ- 31 Ps 15,10.
ϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ,
ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐ-
τοῦ εἶδεν διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀν- 32
έστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες·
τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγε- 33
λίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς [καὶ] βλέπετε
καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς 34 Ps 109,1.
οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ 35
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.«
ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ 36
ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ
θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώ-
σατε. Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρ- 37
δίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοι-
ποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελ-
φοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, 38

30 οσφ.] κοιλιας g p sy aeth, de praecordia d | om. *το κ. σαρκ.—χριστον* ℵ A B C 61. 95. 142 al. lat sy^p | *31 εγκατ.]* + *η ψυχη αυτου* C³ E P sy^h | *33 εξεχεεν]* + in nos p D (*υμιν*) | *τουτο* (om. D*)] + *το δωρον* E p t sy | *υμεις]* + *και* B D 81 p | *34 λεγει]* *ειρηκεν* D g | *37* inc. *τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσ.* D sy^hm | *και τινες εξ αυτων ειπαν* D | om. *λοιπους* D g Aug | *τι]* + *ουν* D g Aug | *αδ.]* + *υποδειξατε ημιν* D vet. lat sy^hm

φησὶν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρ-
τιῶν ὑμῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
39 *πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ*
τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν,
ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
40 *ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ*
παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς
41 *τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι*
τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέ-
θησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
42 *ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-*
στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου
43 *καὶ ταῖς προσευχαῖς. Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ*
φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν
44 *ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβος τε*
ἦν μέγας ἐπὶ πάντας. καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύ-
σαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά,
45 *καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον*
καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν
46 *εἶχεν. καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυ-*
μαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον,
μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφε-
47 *λότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες*
χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετί-
θει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν [τῇ ἐκκλη-
σίᾳ] ἐπὶ τὸ αὐτό.

3 *Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν*

---

38 τυυ κυριου ιησου χριστου DE al. p Lucif Aug sy | εις αφεσ. αμαρτιων (om. υμων) DEP al. vet. lat | *39* ημιν . . τεκν. ημων D Aug | *41* ουν] + ασμενως EP al. Aug sy | αποδ.] πιστευσαντες D | *42* αποστ.] + εν ιερουσαλημ D | *43* om. εν ιερουσ.—*44* παντας και BDE al. sy | *45* και οσοι κτ. ειχον η υπ. D sy^{p} | *45. 46* > πασιν καθ ημεραν D* g p | *46* inc. παντες τε προσεκαρτερουν εν τ. ι. και κατ οικους επι το αυτο κλωντες τε αρτ. D | *47* λαον] κοσμον D | om. τη εκκλ. ℵABCG al., > επι το αυτο εν τ. εκκλ. D | **3**,*1* inc. εν δε ταις ημεραις ταυταις πετρ. D p | ιερον] + το δειλεινον D

agite, et baptizetur unusquisque vestrum in
nomine Iesu Christi in remissionem peccato-
rum vestrorum: et accipietis donum Spiritus
sancti. Vobis enim est repromissio, et filiis 39
vestris, et omnibus, qui longe sunt, quos-
cumque advocaverit Dominus Deus noster.
Aliis etiam verbis plurimis testificatus est, et 40
exhortabatur eos, dicens: Salvamini a genera-
tione ista prava. Qui ergo receperunt ser- 41
monem eius, baptizati sunt: et appositae sunt
in die illa animae circiter tria millia. Erant 42
autem perseverantes in doctrina Apostolorum,
et communicatione fractionis panis, et oratio-
nibus. Fiebat autem omni animae timor: 43
multa quoque prodigia, et signa per Apostolos
in Ierusalem fiebant, et metus erat magnus in
universis. Omnes etiam, qui credebant, erant 44
pariter, et habebant omnia communia. Posses- 45
siones et substantias vendebant, et dividebant
illa omnibus, prout cuique opus erat. Quotidie 46
quoque perdurantes unanimiter in templo, et
frangentes circa domos panem, sumebant
cibum cum exultatione, et simplicitate cordis,
collaudantes Deum, et habentes gratiam ad 47
omnem plebem. Dominus autem augebat qui
salvi fierent quotidie in idipsum. Petrus **3**
autem, et Ioannes ascendebant in templum

---

[39] Joel 3, 5. Is 57, 19.
[40] Deut 32, 5. Gal 1, 4. Phil 2, 15.
[41] 4, 4; 5, 14.
[42] 20, 7; 27, 35.
[44] 4, 32.
[46] 27, 33. 1 Par 19, 22. Eccl 9, 7.
[47] 2, 21; 4, 4; 5, 14; 11, 21; 14, 1.
3 [1] 10, 3.

2 ad horam orationis nonam. Et quidam vir,
qui erat claudus ex utero matris suae, baiu-
labatur: quem ponebant quotidie ad portam
templi, quae dicitur Speciosa, ut peteret
eleemosynam ab introeuntibus in templum.
3 Is cum vidisset Petrum, et Ioannem inci-
pientes introire in templum, rogabat ut
4 eleemosynam acciperet. Intuens autem in
eum Petrus cum Ioanne, dixit: Respice in nos.
5 At ille intendebat in eos, sperans se aliquid
6 accepturum ab eis. Petrus autem dixit: Argen-
tum et aurum non est mihi: quod autem habeo,
hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni
7 surge, et ambula. Et apprehensa manu eius
dextera, allevavit eum, et protinus consoli-
8 datae sunt bases eius, et plantae. Et exi-
liens stetit, et ambulabat: et intravit cum illis
in templum ambulans, et exiliens, et laudans
9 Deum. Et vidit omnis populus eum ambu-
10 lantem, et laudantem Deum. Cognoscebant
autem illum, quòd ipse erat, qui ad eleemo-
synam sedebat ad Speciosam portam templi:
et impleti sunt stupore et extasi in eo, quod
11 contigerat illi. Cum teneret autem Petrum, et
Ioannem, cucurrit omnis populus ad eos ad
porticum, quae appellatur Salomonis, stupen-
12 tes. Videns autem Petrus, respondit ad popu-
lum: Viri Israelitae quid miramini in hoc, aut
nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut

---

[2] 14, 8. J 9, 1.
[4] 14, 9.
[6] 3, 16. Mc 14, 8.
[8] J 5, 14.
[11] 5, 12.

ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καί τις 2
ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων
ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὴν
θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν
ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ
ἱερόν· ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας 3
εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν.
ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ 4
εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς 5
προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐτῶν λαβεῖν. εἶπεν δὲ Πέ- 6
τρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ
δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει.
καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐ- 7
τόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις
αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, 8
καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ
ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα 9
καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, 10
ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος
ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
αὐτῷ. Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ 11
τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐ-
τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκ-
θαμβοι. ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς 12
τὸν λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ
τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ

---

2 inc. και ιδου D* sy^p | *3* ος] ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και Dh | om. λαβειν DPh Lucif sy^h | *4* εμβλεψας . . . ατενισον D | *5* επειχ.] ατενισας D | *6* om. εγειρε και ℵBD sa | *7* και παραχρ. εσταθη και εστερ. Dh | *8* περιεπ. χαιρομενος, om. περιπ. και εξαλλομ. και D(E)h | *11* εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου συνεξεπορευετο κρατων αυτους. οι δε θαμβηθεντες εστησαν εν τη στοα Dh | *12* αποκριθεις δε ο π. ειπεν προς αυτους D(g) | ως] + ημων τη Dp

13 εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ
Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνή-
σασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκεί-
14 νου ἀπολύειν· ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρι-
15 σθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτεί-
νατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς
16 μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε,
ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι᾽
αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπ-
17 έναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες
18 ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος
πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐ-
19 τοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν καὶ
ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρ-
20 τίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ
προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ-
21 κεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ
οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστά-
σεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος
Dt 18,15.19. 22 τῶν ἁγίων ἀπ᾽ αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. Μωϋ-
σῆς μὲν εἶπεν ὅτι »προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς
ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λα-
Lv 23,29. 23 λήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευ-

---

12 τουτο πεποιηκοτων D g p | *13* ιησουν χριστο[ν] D h | παρεδ.] + εις κρισιν D h p sy^{hm} (E) | fin. + αυτον θελοντος D | *14* ηρν.] εβαρυνατε D Iren | ητησ. + μαλλον E sy^{hm} | φονεα] + ζην και E h Aug *16* τουτον θεωρ. κ. οιδ. οτι D* | *17* ανδρες αδ. επιστα-μεθα οτι υμεις μεν κ. α. επραξ. πονηρον D h (g p sy^{hm}) | *18* α] ο D h | *20* επελθωσιν D | αναψ.] + υμι[ν] E (h Tert sy^{ph}) | *21* om. απ. αιωνος D al. g h p arm *22* ειπεν] + προς τους πατερας ημων D 13 g p (al.)

potestate fecerimus hunc ambulare? Deus 13
Abraham, et Deus Isaac, et Deus Iacob, Deus
patrum nostrorum glorificavit filium suum Ie-
sum, quem vos quidem tradidistis, et negastis
ante faciem Pilati, iudicante illo dimitti. Vos 14
autem sanctum, et iustum negastis, et petistis
virum homicidam donari vobis: auctorem vero 15
vitae interfecistis, quem Deus suscitavit a
mortuis, cuius nos testes sumus. Et in fide 16
nominis eius, hunc, quem vos vidistis, et
nostis, confirmavit nomen eius: et fides, quae
per eum est, dedit integram sanitatem istam
in conspectu omnium vestrum. Et nunc 17
fratres scio quia per ignorantiam fecistis,
sicut et principes vestri. Deus autem, quae 18
praenunciavit per os omnium prophetarum,
pati Christum suum, sic implevit. Poenitemini 19
igitur, et convertimini ut deleantur peccata
vestra: ut cum venerint tempora refrigerii 20
a conspectu Domini, et miserit eum, qui
praedicatus est vobis, Iesum Christum, ' quem 21
oportet quidem caelum suscipere usque in
tempora restitutionis omnium, quae locutus
est Deus per os sanctorum suorum a saeculo
Prophetarum. Moyses quidem dixit: Quoniam 22 Dt 18,15.19.
Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus
vester de fratribus vestris, tamquam me,
ipsum audietis iuxta omnia quaecumque locu-
tus fuerit vobis. Erit autem: omnis anima, 23 Lv 23,29.
quae non audierit Prophetam illum, extermina-

13 Ex 3, 6. 15. Is 52, 13; 53, 11. Act 2, 23; 5, 30; 28, 18.
14 22, 14. Mt 27, 20—21. 1 J 2, 1.
15 4, 10; 5, 31. Heb 2, 10.
17 13, 27; 17, 30. L 23, 34. 1 Tim 1, 13.
18 L 24, 27.
19 2, 38.
21 1, 11. Col 3, 1. Apoc 19, 11.
22 7, 37.

24 bitur de plebe. Et omnes prophetae a Samuel,
et deinceps, qui locuti sunt, annuncia-
Gn 12,3; 22,18. 25 verunt dies istos. Vos estis filii prophe-
tarum et testamenti, quod disposuit Deus ad
patres nostros, dicens ad Abraham: Et in
semine tuo benedicentur omnes familiae ter-
26 rae. Vobis primum Deus suscitans Filium
suum, misit eum benedicentem vobis: ut con-
4 vertat se unusquisque a nequitia sua. Lo-
quentibus autem illis ad populum, supervene-
runt sacerdotes, et magistratus templi, et Sad-
2 ducaei, dolentes quòd docerent populum, et
annunciarent in Iesu resurrectionem ex mor-
3 tuis: et iniecerunt in eos manus, et posuerunt
eos in custodiam in crastinum: erat enim iam
4 vespera. Multi autem eorum, qui audierant
verbum, crediderunt: et factus est numerus
virorum quinque millia.
5 Factum est autem in crastinum, ut con-
gregarentur principes eorum, et seniores, et
6 scribae in Ierusalem. et Annas princeps sacer-
dotum, et Caiphas, et Ioannes, et Alexander,
7 et quotquot erant de genere sacerdotali. Et
statuentes eos in medio, interrogabant: In
qua virtute, aut in quo nomine fecistis hoc
8 vos? Tunc repletus Spiritu sancto Petrus,
dixit ad eos: Principes populi, et se-

---

[24] 10, 43. Heb 11, 32.
[25] Gal 3, 8.
[26] 13, 46.
4 [1] L 22, 4. 52.
[2] 16, 18; 23, 8.
[3] 3, 1.
[4] 2, 47.
[7] Mt 21, 23.
[8] Mt 10, 19—20.

θήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.« καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆ- 24
ται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλά-
λησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.
ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς δια- 25 Gn 12,3; 22 18.
θήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας
ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· »καὶ ἐν τῷ σπέρ-
ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ
τῆς γῆς.« ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν 26
παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς
ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν
ὑμῶν. Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, **4**
ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ
ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ 2
τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν
ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, καὶ 3
ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν
εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ 4
τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ
ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες
πέντε.

Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν 5
τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
γραμματεῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ Ἄννας ὁ ἀρχ- 6
ιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος
καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, καὶ στή- 7
σαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν
ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο
ὑμεῖς; τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου 8
εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρε-

---

24 om. *δε* D lat sy[p] | *25 πατ. ημων* ℵ*CEP sy[h] sa | *26* om. *αυτον* D g h p | *ευλογουντας* D, + *και αγιαζοντα* 43. 81 | **4**,*1 λαον*] + *τα ρηματα ταυτα* D(E)g h p | *αρχιερεις* BC arm | om. *και ο στρατ. τ. ιερ.* D | *2 αναγγελ. τον ιησουν εν τη αναστασει* D | *3 επεβαλ. . . . και*] *επιβαλοντες* D h | *επαυριον* D | *4* om. *τον λογον* A h | > *αριθμος τε εγεν.* D h | om. *ωσει* ℵ A al. t vg | *5 αυριον ημεραν συνηχθησαν οι αρχοντες κ. οι πρεσβυτεροι και γραμματεις* D bo | *6 καιφας κ. ιωναθας* D g(p)

9 σβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινό-
μεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι
10 οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώ-
σατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ
11 οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. οὗτός
ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν
οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδο-
μένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ
Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι
ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπ-
εγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν,
14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα
τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπ-
16 ελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους ˡ λέγοντες· τί
ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς
κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
17 μεθα ἀρνεῖσθαι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον δια-
νεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα
αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μη-
18 δενὶ ἀνθρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγ-
γειλαν τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ δι-
19 δάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος

8 om. του ισρ. ℵAB al. vg | fin.] + ακουσατε E al. g Cypr sy^p | *9* ανακρ.] + αφ υμων DE vet. lat sy | *10* του κυριου ιησου E h | υμων] + σημερον E | fin.] + και εν αλλω ουδενι E h sy^hm | *12* om. η σωτηρ. D p | *13* om. και ιδιωτ. D | *14* ειχον] + ποιησαι η D h | *15* inc. tunc assecuti iusser. h | απαχθηναι D^gr h | *17* πλεον τι D p | λαον] + τα ρηματα ταυτα E g(h) p sy^hm | om. απειλη ℵABD 25. 40 vg sy^p | *18* συνκατατιθεμενων δε αυτων τη γνωμη φωνησαντες αυτους παρηγγειλαντο κατα το μη D g h sy^hm

niores audite: Si nos hodie diiudicamur in 9
benefacto hominis infirmi, in quo iste salvus
factus est, ' notum sit omnibus vobis, et omni 10
plebi Israel: quia in nomine Domini nostri Iesu
Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem
Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste astat
coram vobis sanus. Hic est lapis, qui repro- 11
batus est a vobis aedificantibus, qui factus
est in caput anguli: et non est in alio aliquo 12
salus. Nec enim aliud nomen est sub caelo
datum hominibus, in quo oporteat nos salvos
fieri. Videntes autem Petri constantiam, et 13
Ioannis, comperto quòd homines essent sine
litteris, et idiotae, admirabantur, et cognos-
cebant eos quoniam cum Iesu fuerant:
hominem quoque videntes stantem cum 14
eis, qui curatus fuerat, nihil poterant con-
tradicere. Iusserunt autem eos foras extra 15
concilium secedere: et conferebant ad in-
vicem, ' dicentes: Quid faciemus hominibus 16
istis? quoniam quidem notum signum fac-
tum est per eos, omnibus habitantibus Ieru-
salem: manifestum est, et non possumus
negare. Sed ne amplius divulgetur in popu- 17
lum, comminemur eis, ne ultra loquantur in
nomine hoc ulli hominum. Et vocantes eos, 18
denunciaverunt ne omnino loquerentur, neque
docerent in nomine Iesu. Petrus vero, 19

---

[10] 3, 6. 13—16.
[11] Mt 21, 42. L 20, 17. Ps 117, 22.
[12] Mt 1, 21.
[13] 1 Cor 14, 23—24.
[14] 3, 8—9.
[16] J 11, 47.
[17] 5, 28.
[19] 5, 29.

et Ioannes respondentes, dixerunt ad eos: Si
iustum est in conspectu Dei, vos potius audire
20 quàm Deum, iudicate. non enim possumus
21 quae vidimus et audivimus non loqui. At illi
comminantes dimiserunt eos: non invenientes
quomodo punirent eos propter populum, quia
omnes clarificabant id, quod factum fuerat
22 in eo quod acciderat. Annorum enim erat
amplius quadraginta homo, in quo factum
23 fuerat signum istud sanitatis. Dimissi
autem venerunt ad suos: et annunciaverunt
eis quanta ad eos principes sacerdotum, et
24 seniores dixissent. Qui cum audissent, unanimiter levaverunt vocem ad Deum, et dixerunt:
Domine, tu es qui fecisti caelum, et terram,
Ps 2,1.2. 25 mare, et omnia, quae in eis sunt: qui Spiritu
sancto per os patris nostri David, pueri tui,
dixisti: Quare fremuerunt Gentes, et populi
26 meditati sunt inania? Astiterunt reges
terrae, et principes convenerunt in unum adversus Dominum, et adversus Christum eius?
27 convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Iesum, quem
unxisti, Herodes, et Pontius Pilatus cum Gen-
28 tibus, et populis Israel, ' facere quae manus
tua, et consilium tuum decreverunt fieri.
29 Et nunc Domine respice in minas eorum, et
da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum
30 tuum, in eo quòd manum tuam extendas ad
sanitates, et signa, et prodigia fieri per
31 nomen sancti filii tui Iesu. Et cum orassent,
motus est locus, in quo erant congregati:

---

[20] 22, 15. 1 Pt 5, 1. 2 Pt 1, 16. 18. 1 J 1, 1. 3 | [24] Ex 20, 11. Ps 145, 6. Is 37, 16. Jr 32, 17. L 2, 29. Apoc 6, 10 | [27] 10, 38. L 4, 18; 23, 12 | [28] 2, 23 | [29] Eph 6, 19 | [31] 2, 2. 4; 16, 26.

*καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς·
εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν
μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· οὐ δυνάμεθα γὰρ* 20
ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. οἱ 21
*δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν
εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν
λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γε-
γονότι· ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ* 22
*ἄνθρωπος ἐφ᾽ ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς
ἰάσεως. Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς* 23
*ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχ-
ιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες* 24
*ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
εἶπον· δέσποτα, σὺ [ὁ θεὸς] ὁ ποιήσας τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος* 25 Ps 2,1.2
*ἁγίου στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών· »ἵνα τί
ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρ-* 26
*έστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.« συνήχθησαν γὰρ* 27
*ἐπ᾽ ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρῴδης τε καὶ
Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ,
ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προ-* 28
ώρισεν γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ 29
*τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου
μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ* 30
*σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων* 31
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι,

---

19 ει τουτο υμιν δικ. φαινεται E | > μαλλον ακουειν E p t vg | *20* om. μη D | *21* μη ευρισκ. αιτιαν D p sy^p | δια] φοβουμενοι E | *22* om. τουτο D^gr gp | *24* ακον.] + και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν D | om. ο θεος ℵ A B t vg | *25* ος δια πν. αγ. δια του στομ. λαλησας δ. παιδ. σ. D (lat) | *27* om. εν τη πολ. ταυτη P 1. 31 al. | *30* om. σου 1° A B d g

καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος,
καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.
32 *Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρ-*
δία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρ-
χόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς
33 *ἅπαντα κοινά. καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν*
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
34 *αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι*
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦν-
35 *τες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων ' καὶ*
ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο
36 *δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσὴφ*
δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων,
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως,
37 *Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ' ὑπάρχοντος αὐτῷ*
ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.
5 *Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ*
2 *τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, καὶ ἐνοσφί-*
σατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός,
καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
3 *στόλων ἔθηκεν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία,*
διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου,
ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσα-
4 *σθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ*
ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν;
τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο;
5 *οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. ἀκούων*
δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξ-
έψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας

---

31 fin.] + *παντι τω θελοντι πιστευειν* D E Iren Aug | *32* *μια*] + *και ουκ ην διακρισις εν αυτοις ουδεμια* D E) h | *34* *κτητ.*] + *ησαν* D arm | om. *υπηρχον* ℵ* D^c arm | *35* *ενι εκαστω* D^gr e g p | *36* > *κυπρ. λευ* D | *37* *αγρ.*] *χωριου* D | **5**,*3* *αν.*] *προς ανανιαν* D Ψ vg | *επειρασεν* Epiph vg | *4* *σου ποιησαι πονηρον τουτο* D (sa) | *5* inc. *και ευθεως ακουων* E | *τουτ.*] + *παραχρημα* D p

et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et loque-
bantur verbum Dei cum fiducia.

Multitudinis autem credentium erat cor 32
unum, et anima una: nec quisquam eorum,
quae possidebat, aliquid suum esse dicebat,
sed erant illis omnia communia. Et virtute 33
magna reddebant Apostoli testimonium resur-
rectionis Iesu Christi Domini nostri: et gratia
magna erat in omnibus illis. Neque enim quis- 34
quam egens erat inter illos. Quotquot enim
possessores agrorum, aut domorum erant ven-
dentes afferebant pretia eorum, quae vende-
bant, et ponebant ante pedes Apostolorum. 35
Dividebatur autem singulis prout cuique opus
erat. Ioseph autem, qui cognominatus est 36
Barnabas ab Apostolis, (quod est interpre-
tatum Filius consolationis) Levites, Cyprius
genere, [I] cum haberet agrum, vendidit eum, 37
et attulit pretium, et posuit ante pedes
Apostolorum.

Vir autem quidam nomine Ananias, cum 5
Saphira uxore sua vendidit agrum, et frau- 2
davit de pretio agri, conscia uxore sua:
et afferens partem quamdam, ad pedes
Apostolorum posuit. Dixit autem Petrus: 3
Anania, cur tentavit satanas cor tuum,
mentiri te Spiritui sancto, et fraudare de pretio
agri? Nonne manens tibi manebat, et 4
venundatum in tua erat potestate? Quare
posuisti in corde tuo hanc rem? Non es men-
titus hominibus, sed Deo. Audiens autem 5
Ananias haec verba, cecidit, et expiravit.
Et factus est timor magnus super omnes,

---

[32] 2, 44 | [33] 2, 47 | [34] 2, 45 | [36] 11, 22. 24; 13, 4; 15, 39 | 5 [2] 4, 37. Gen 3, 1. Jos 7, 1 | [3] J 13, 2 | [I] 18, 17.

6 qui audierunt. Surgentes autem iuvenes
amoverunt eum, et efferentes sepelierunt.
7 Factum est autem quasi horarum trium
spatium, et uxor ipsius, nesciens quod factum
8 fuerat, introivit. Dixit autem ei Petrus: Dic
mihi mulier, si tanti agrum vendidistis? At
9 illa dixit: Etiam tanti. Petrus autem ad eam:
Quid utique convenit vobis tentare Spiritum
Domini? Ecce pedes eorum, qui sepelierunt
10 virum tuum ad ostium, et efferent te. Con-
festim cecidit ante pedes eius, et expiravit.
Intrantes autem iuvenes invenerunt illam
mortuam: et extulerunt, et sepelierunt ad
11 virum suum. Et factus est timor magnus in
universa ecclesia, et in omnes, qui audierunt
haec.

12 Per manus autem Apostolorum fiebant
signa, et prodigia multa in plebe. Et erant
13 unanimiter omnes in porticu Salomonis. Ce-
terorum autem nemo audebat se coniungere
14 illis: sed magnificabat eos populus. Magis
autem augebatur credentium in Domino mul-
15 titudo virorum, ac mulierum, ' ita ut in plateas
eiicerent infirmos, et ponerent in lectulis ac
grabatis, ut, veniente Petro, saltem umbra
illius obumbraret quemquam illorum, et libe-
16 rarentur ab infirmitatibus suis. Concurrebat
autem et multitudo vicinarum civitatum Ieru-
salem, afferentes aegros, et vexatos a spiritibus
17 immundis: qui curabantur omnes. Exurgens
autem princeps sacerdotum, et omnes, qui cum

---

[6] Lev 10, 4—5.
[10] Lev 10, 4—5.
[11] 19, 17.
[12] 3, 11.
[14] 2, 47; 6, 7; 21, 20.
[15] 19, 11—12. Mc 6, 56.
[17] 4, 1. 6; 13, 45. Mt 27, 18.

τοὺς ἀκούοντας. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι 6
συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.
Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ 7
αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη 8
δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου
τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου.
ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη 9
ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ
ἐξοίσουσίν σε. ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς 10
πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ
νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο 11
φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ
πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο 12
σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν
ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος·
τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, 13
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ 14
προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀν-
δρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε καὶ εἰς τὰς πλα- 15
τείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ
κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέ-
τρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συν- 16
ήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς
Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλου-
μένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες
ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν 17

---

6 δε] + παραχρημα E | 8 ειπε μοι ει] ερωτησω σε ει αρα D^{gr} | 9 ανδρ. σου] + εισταναι E | 10 εξεν.] συνστειλαντες εξηνεγκαν και D^{gr} sy^{ph} | 12 απαντ.] + εν τω ιερω D (E) | σαλομ. ℵ lat | 13 και ουδεις τε λοιπ. D t·sy | 15 ασθ.] + αυτων D p | τιθ.] + εμπροσθεν αυτω E | fin.] + απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθενειας ως ειχεν εκαστος αυτων D (E) p (g) | 16 φεροντες] + μεθ εαυτων E | 17 inc. και ταυτα βλεπων αναστ. ο αρχ. E inc. annas autem p

αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλή-
18 σθησαν ζήλου ' καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας [αὐτῶν]
ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρή-
19 σει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς
ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε
20 αὐτοὺς εἶπεν· πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε
ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
21 ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον
εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ
συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχ-
22 θῆναι αὐτούς. οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται
οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες
23 δὲ ἀπήγγειλαν ' λέγοντες ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ
τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοί-
24 ξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ ἤκουσαν
τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν
25 γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δέ τις ἀπήγ-
γειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες, οὓς ἔθεσθε ἐν
τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδά-
26 σκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς
σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας,
27 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ἀγα-
γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ
28 ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς ' λέγων· παραγ-
γελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερου-
σαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγα-
γεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

---

18 fin.] + και επορευθη εις εκαστος εις τα ιδια D | *19* τοτε δια νυκτ. αγγ. κυρ. D sy^{p} | *22* υπηρ.] + και ανοιξαντες την φυλακην D al. pt vg sy^{h} | εν τ. φυλ.] εσω D (vg) | και αναστρ. D g p *24* αρχ.] + εθαυμαζον και E | γενοιτο] θελοι ειναι E | *26* στρατ.] + εν τω ιερω E (p) | om. ου D* | φοβουμενοι D^{gr} (h) | *27* ιερευς D g | *28* λεγων] + ου D^{gr} E P al. sy

illo erant, (quae est haeresis Sadducaeorum)
repleti sunt zelo: et iniecerunt manus in 18
Apostolos, et posuerunt eos in custodia
publica. Angelus autem Domini per noctem 19
aperiens ianuas carceris, et educens eos, dixit:
Ite, et stantes loquimini in templo plebi omnia 20
verba vitae huius. Qui cum audissent, intra- 21
verunt diluculo in templum, et docebant. Ad-
veniens autem princeps sacerdotum, et qui
cum eo erant, convocaverunt concilium, et
omnes seniores filiorum Israel: et miserunt ad
carcerem ut adducerentur. Cum autem venis- 22
sent ministri, et aperto carcere non invenis-
sent illos, reversi nunciaverunt, | dicentes: 23
Carcerem quidem invenimus clausum cum
omni diligentia, et custodes stantes ante ia-
nuas: aperientes autem neminem intus inve-
nimus. Ut autem audierunt hos sermones 24
magistratus templi, et principes sacerdotum
ambigebant de illis quidnam fieret. Adveniens 25
autem quidam nunciavit eis: Quia ecce viri,
quos posuistis in carcerem, sunt in templo
stantes, et docentes populum. Tunc abiit 26
magistratus cum ministris, et adduxit illos
sine vi: timebant enim populum ne lapida-
rentur. Et cum adduxissent illos, statuerunt 27
in concilio: Et interrogavit eos princeps sa-
cerdotum, | dicens: Praecipiendo praecepimus 28
vobis ne doceretis in nomine isto: et ecce
replestis Ierusalem doctrina vestra: et vultis
inducere super nos sanguinem hominis istius.

---

[19] 12, 7. Heb 1, 14.
[20] Phil 2, 16.
[28] 4, 18. Mt 27, 25.

29 Respondens autem Petrus, et Apostoli, dixe-
runt: Obedire oportet Deo magis, quàm ho-
30 minibus. Deus patrum nostrorum suscitavit
Iesum, quem vos interemistis, suspendentes
31 in ligno. Hunc principem, et salvatorem Deus
exaltavit dextera sua ad dandam poenitentiam
32 Israeli, et remissionem peccatorum. et nos
sumus testes horum verborum, et Spiritus
sanctus, quem dedit Deus omnibus obedienti-
33 bus sibi. Haec cum audissent, dissecabantur,
34 et cogitabant interficere illos. Surgens autem
quidam in concilio Pharisaeus, nomine Gama-
liel, legisdoctor honorabilis universae plebi,
35 iussit foras ad breve homines fieri. dixitque ad
illos: Viri Israelitae attendite vobis super ho-
36 minibus istis quid acturi sitis. Ante hos enim
dies extitit Theodas, dicens se esse aliquem,
cui consensit numerus virorum circiter quadrin-
gentorum: qui occisus est: et omnes, qui cre-
debant ei, dissipati sunt, et redacti ad nihilum.
37 Post hunc extitit Iudas Galilaeus in diebus
professionis, et avertit populum post se, et ipse
periit: et omnes, quotquot consenserunt ei, dis-
38 persi sunt. Et nunc itaque dico vobis, disce-
dite ab hominibus istis, et sinite illos: quoniam

---

[29] 4, 19. Dan 3, 18.
[30] 3, 15. Deut 21, 22.
[31] 2, 33. Heb 2, 10; 12, 2.
[32] L 24, 48. J 7, 39; 15, 26—27.
[33] 7, 54.
[34] 22, 3.
[36] 8, 9; 21, 38.
[37] L 2, 2; 13, 1.
[38] Mt 15, 13.

ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον· 29
πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ὁ 30
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ 31
δεξιᾷ αὐτοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες 32
τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. οἱ 33
δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν
αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρι- 34
σαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος
παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώ-
πους ποιῆσαι,[1] *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες 35*
Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τού- 36
των τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί
τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς
τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι
ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς
οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλι- 37
λαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπ-
έστησεν λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπ-
ώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορ-
πίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ 38
τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι

---

29 αποκρ.—ειπον] ο δε πετρος ειπεν προς αυτους D* | fin.] + ille autem ait deo et dixit petrus ad eum h (g) | *30 ιησουν*] + τον παιδα αυτου E | *31 δεξια*] δοξη D h(?) g p sa | fin.] + εν αυτω D h p sa | *32 μαρτ.*] + παντων D h p | *33 ακουσ.*] + ταυτα E g vg sy^{ph} | *34* εκ του συνεδριου D E h p | ανθρ.] αποστολους D E H P al. sy | > τους αποστ. εξω D(h) | *35 αυτους*] τους αρχοντας και τους συνεδριους D sa (h) | απο των ανθρωπων τουτων E g h p | *36 εαυτον*] + μεγαν ℵ A B C H al. (D) h g sy^{p} | ανηρεθη . . . διελυθησαν] διελυθη αυτος δι αυτου D* (p) | *37* om. παντες D g h p | *38 νυν*] + (εισιν) αδελφοι (D) d h | αφετε] εασατε D E H P al. | αυτους] + μη μιαναντες τας χειρας υμων (D E) h

ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον
39 τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ
δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μή ποτε καὶ
40 θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, ' καὶ
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρ-
ήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ
41 καὶ ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθη-
42 σαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν
πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ
2 διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσ-
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθη-
τῶν εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλεί-
ψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.
3 ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος [ἁγίου]
καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας
4 ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
5 τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ
λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέ-
ξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ
Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικό-

---

39 αυτους] + ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι. απεχεσθε ουν απο των ανθρωπων τουτων D (E) al. h sy^h | om. και D p sy | *40* δειρ.] + αυτους E d | λαλ.] + τινι E h (g) | *41* ουν] + αποστολοι D al. sy^h | **6**,*1* fin.] + εν τη διακονια των εβραιων D (h) | *2* ειπ.] + προς αυτους D (h) | *3* τι ουν εστιν αδελφοι. επισκεψ. εξ υμων αυτων ανδρ. D h (p) | om. αγιου ℵBD 137 al. g p vg | *4* δε εσομεθα . . . προσκαρτερουντες D lat | *5* λογος] + ουτος D h sy (g) | πληθ.] + των μαθητων D h | πληρης ℵAC*DEH al.

si est ex hominibus consilium hoc, aut opus,
dissolvetur: si vero ex Deo est, non poteritis 39
dissolvere illud, ne forte et Deo repugnare
inveniamini. Consenserunt autem illi. Et 40
convocantes Apostolos, caesis denunciaverunt
ne omnino loquerentur in nomine Iesu, et
dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes 41
a conspectu concilii, quoniam digni habiti
sunt pro nomine Iesu contumeliam pati. Omni 42
autem die non cessabant in templo, et circa
domos docentes, et evangelizantes Christum
Iesum.

In diebus autem illis, crescente nu- **6**
mero discipulorum, factum est murmur
Graecorum adversus Hebraeos, eo quòd
despicerentur in ministerio quotidiano vi-
duae eorum. Convocantes autem duo- 2
decim multitudinem discipulorum dixerunt:
Non est aequum nos derelinquere verbum
Dei, et ministrare mensis. Considerate ergo 3
fratres, viros ex vobis boni testimonii septem,
plenos Spiritu sancto, et sapientia, quos consti-
tuamus super hoc opus. Nos vero orationi, et 4
ministerio verbi instantes erimus. Et placuit 5
sermo coram omni multitudine. Et elegerunt
Stephanum, virum plenum fide, et Spiritu
sancto, et Philippum, et Prochorum, et Nica-
norem, et Timonem, et Parmenam, et Nico-

---

[39] 9, 5. Sap 12, 14.
[40] 22, 19.
[41] Mt 5, 10—12. 1 Pt 4, 13.
[42] 18, 5.
6 [1] 4, 35.
[3] 1 Tim 3, 7—8.
[4] 2, 42. L 1, 2.
[5] 8, 5; 11, 24; 21, 8.

6 laum advenam Antiochenum. Hos statuerunt
ante conspectum Apostolorum: et orantes
imposuerunt eis manus.
7 Et verbum Domini crescebat, et multipli-
cabatur numerus discipulorum in Ierusalem
valde: multa etiam turba sacerdotum obedie-
bat fidei.
8 Stephanus autem plenus gratia, et forti-
tudine faciebat prodigia, et signa magna in
9 populo. Surrexerunt autem quidam de sy-
nagoga, quae appellatur Libertinorum, et
Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum
qui erant a Cilicia, et Asia, disputantes cum
10 Stephano: et non poterant resistere sapien-
11 tiae, et Spiritui, qui loquebatur. Tunc sum-
miserunt viros, qui dicerent se audivisse eum
dicentem verba blasphemiae in Moysen, et in
12 Deum. Commoverunt itaque plebem, et se-
niores, et Scribas: et concurrentes rapuerunt
13 eum, et adduxerunt in concilium, ' et sta-
tuerunt falsos testes, qui dicerent: Homo iste
non cessat loqui verba adversus locum sanc-
14 tum, et legem. audivimus enim eum dicentem:
quoniam Iesus Nazarenus hic, destruet locum
istum, et mutabit traditiones, quas tradidit
15 nobis Moyses. Et intuentes eum omnes, qui
sedebant in concilio, viderunt faciem e-

[6] 1, 24; 13, 3; 14, 23.
[7] 9, 31; 12, 24; 19, 20. Rm 1, 5.
[10] L 21, 15.
[11] Mt 26, 60—66.
[13] 21, 28. Jr 26, 11.
[14] Mt 23, 28; 24, 2; 26, 61.
[15] L 4, 20; 20, 36.

λαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐν- 6
ώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπ-
έθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπλη- 7
θύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ
σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον
τῇ πίστει.
Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως 8
ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.
ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς 9
λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλε-
ξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συν-
ζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆ- 10
ναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε 11
ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ
λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ
τὸν θεόν· συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς 12
πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπι-
στάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέ- 13
γοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν
ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νό-
μου· ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς 14
ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦ-
τον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋ-
σῆς. καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθ- 15
εζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐ-

---

6 ουτοι εσταθησαν D^{gr} p sy^{p} | και] οιτινες D^{gr} | 7 θεου] κυριου D E al. h p t sy^{h} | 8 χαρ.] πιστεως H P al. (E) | fin.] + δια του ονοματος κυριου ιησου χριστου D E) 5. 13 al. lat | 9 inc. καθ' ο ανεστ. τιν. E t | om. και ασιας A D* | 10 και 1°] οιτινες D h t | σοφ.] + τη ουση εν αυτω D E h | πνευμ.] + τω αγιω D E vet. lat | fin.] + δια το ελεγχεσθαι αυτους υπ αυτου μετα πασης παρρησιας. μη δυναμενοι ουν αντοφθαλμειν τη αληθεια D (E h) t sy^{hm} | 11 βλασφημιας ℵ D^{gr} lat^{pler} | 12 inc. και ταυτα ειποντες συνεκ. E | om. επισταντ. ℵ | 13 ψευδ.] + κατα αυτου D | αγ.] + τουτου B C al. t p (h) | 15 και ητενιζον δε αυτω π. οι καθημενοι ... και ειδ D^{gr} | fin.] + εστωτος εν μεσω αυτων D h t

7 *τοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχ-*
2 *ιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ ἔφη·*
Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ
θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ
ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐ-
3 *τὸν ἐν Χαρράν, ˈκαὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε*
ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ
4 *δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν*
ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖ-
θεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετ-
ῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
5 *κατοικεῖτε, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν*
ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ-
ναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρ-
ματι αὐτοῦ μετʼ αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
6 *ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα*
αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν
7 *αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ*
ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς
εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
8 *σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν αὐ-*
τῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν
τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς
9 *δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ-*
σαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ
10 *ἦν ὁ θεὸς μετʼ αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ*
πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως
Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπʼ
11 *Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ*
λιμὸς ἐφʼ ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ

7,1 *αρχ.*] + *τω στεφανω* D E vet. lat | *3 συγ. σου*] + *και εκ του οικου του πατρος σου* E Aug | *4 τοτε*] + *αβρααμ* D sy^p | *κατοικ.*] + *και οι πατερες υμων οι προ υμων* (D E al.) sy^h | *6 θεος*] + *προς αυτον* D | > *κακωσ. . . . δουλωσ.* E | *αυτο*] *αυτους* D g t vg | *8 ισαακ* 2°] + *εγεννησεν* E p sy^p | *11 αιγ.*] *γην αιγυπτου* E H P al. d e g p sy^h

ius tamquam faciem Angeli. Dixit autem prin- 7
ceps sacerdotum: Si haec ita se habent?
Qui ait: 2
Viri fratres, et patres audite: Deus glo-
riae apparuit patri nostro Abrahae cum esset
in Mesopotamia, prius quàm moraretur in
Charan, | et dixit ad illum: Exi de terra tua, 3
et de cognatione tua, et veni in terram, quam
monstravero tibi. Tunc exiit de terra Chal- 4
daeorum, et habitavit in Charan. Et inde,
postquàm mortuus est pater eius, transtulit
illum in terram istam, in qua nunc vos habi-
tatis. Et non dedit illi hereditatem in ea nec 5
passum pedis: sed repromisit dare illi eam in
possessionem, et semini eius post ipsum, cum
non haberet filium. Locutus est autem ei Deus: 6
Quia erit semen eius accola in terra aliena, et
servituti eos subiicient, et male tractabunt eos
annis quadringentis: et gentem, cui servierint, 7
iudicabo ego, dixit Dominus. et post haec
exibunt, et servient mihi in loco isto. Et dedit 8
illi testamentum circumcisionis: et sic genuit
Isaac, et circumcidit eum die octavo: et Isaac,
Iacob: et Iacob, duodecim Patriarchas. Et 9
Patriarchae aemulantes, Ioseph vendiderunt
in Aegyptum. et erat Deus cum eo: | et 10
eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius:
et dedit ei gratiam, et sapientiam in con-
spectu Pharaonis regis Aegypti, et constituit
eum praepositum super Aegyptum, et super
omnem domum suam. Venit autem fames in 11
universam Aegyptum, et Chanaan, et

7[1] 17, 11 | [2] Ps 28, 3. Gen 11, 31; 15, 7 | [3] Gen 12, 1; 48, 4 | [4] Gen 11, 31. 32; 12, 5 | [5] Gen 12, 7; 13, 15; 17, 8; 48, 4. Deut 2, 5 | [6] Gen 15, 13—14. Ex 2, 22; 12, 40 | [7] Ex 3, 12 | [8] Gen 17, 10; 21, 4 | [9] Gen 37, 11. 28; 39, 1. 2. 21; 45, 4. Act 5, 17. Mt 27, 18 | [10] Gen 39, 21; 41, 38—45. Ps 104, 21 | [11] Gen 41, 54; 42, 5.

tribulatio magna: et non inveniebant cibos
12 patres nostri. Cum audisset autem Iacob esse
frumentum in Aegypto: misit patres nostros
13 primum: et in secundo cognitus est Ioseph a
fratribus suis, et manifestatum est Pharaoni
14 genus eius. Mittens autem Ioseph accersivit
Iacob patrem suum, et omnem cognationem
15 suam in animabus septuagintaquinque. Et
descendit Iacob in Aegyptum: et defunctus
16 est ipse, et patres nostri. Et translati sunt
in Sichem, et positi sunt in sepulchro, quod
emit Abraham pretio argenti a filiis Hemor
17 filii Sichem. Cum autem appropinquaret
tempus promissionis, quam confessus erat
Deus Abrahae, crevit populus, et multipli-
18 catus est in Aegypto, quoadusque surrexit
alius rex in Aegypto, qui non sciebat Ioseph.
19 Hic circumveniens genus nostrum, afflixit
patres nostros ut exponerent infantes suos,
20 ne vivificarentur. Eodem tempore natus est
Moyses, et fuit gratus Deo, qui nutritus est
21 tribus mensibus in domo patris sui. Exposito
autem illo, sustulit eum filia Pharaonis, et
22 nutrivit eum sibi in filium. Et eruditus est
Moyses omni sapientia Aegyptiorum, et erat
23 potens in verbis, et in operibus suis. Cum
autem impleretur ei quadraginta annorum
tempus, ascendit in cor eius ut visitaret
24 fratres suos filios Israel. Et cum vidisset
quendam iniuriam patientem, vindicavit illum:
et fecit ultionem ei, qui iniuriam sustinebat,

---

[12] Gen 42, 2 | [13] Gen 45, 3. 16 | [14] Gen 45, 9—11; 46, 27. Ex 1, 5. Deut 10, 22 | [15] Gen 46, 1; 49, 33. Ex 1, 6 | [16] Gen 23, 16—17; 33, 19; 45, 9; 50, 13. Jos 24, 32 | [17] Ex 1, 8 | [19] Gen 24, 7. Ex 1, 9. 22 | [20] Ex 2, 2. Heb 11, 23 | [21] Ex 2, 5. 10 | [22] 3 Reg 5, 10 | [23] Ex 2, 11. 1 Cor 2, 9 | [24] Ex 2, 12.

θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ
πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία 12
εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν
πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ 13
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ
Φαραὼ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ 14
Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομή-
κοντα πέντε. καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, 15
καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν,
καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν 16
τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυ-
ρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ. Καθὼς 17
δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολό-
γησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ
ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρι οὗ ἀνέστη βασι- 18
λεὺς ἕτερος ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰω-
σήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν 19
ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν τὰ
βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.
Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος 20
τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ πατρός· ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐ- 21
τὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν
ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς πάσῃ 22
σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ
ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερα- 23
κονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς
Ἰσραήλ. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, 24
καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ

---

12 δε] ουν Dgr g | *15* om. *εις αιγ.* B | *16 αβρ.] + ο πατηρ ημων* E p | *17 ομολ.] ωμοσεν* HP al. syp[h], *επηγγειλατο* DE | *18* om. *επ αιγ.* DEHP al. g | *ηδει τον] εμνησθη του* DEgp | *19 ουτος] και* Dgr | fin.] + *τον αρρενα* Eg | *21 αυτου] + παρα τον ποταμον* D(E) sy[h] | *22 πασαν την σοφιαν* D | *24 αδικ.] + εκ του γενους αυτου* DEg sy[ph]

25 πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐ-
τοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.
26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις,
καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄν-
27 δρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ
δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών·
τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ᾽
28 ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες
29 χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν
τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
30 Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρω-
θέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς
31 βάτου. ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὅραμα·
προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο
32 φωνὴ κυρίου· ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ
33 γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ᾽ ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.
34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα,
καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο
35 ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν,
ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρ-
χοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα
καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
36 ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐ-
τοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ

---

24 fin.] + και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω D | *26* μαχ.] + και ειδεν αυτους αδικουντας D | τι ποιειτε ανδρ. αδ. ινα τι D | *29* inc. ουτως και εφυγαδευσεν μωυσην (DE) | *30* και μετα ταυτα πλησθεντων αυτω ετη D | αγγ.] + κυριου DEHP al. p sy | *31* και προσερχ. D gt vg | εγ. φων. κυρ. (+ εκ του ουρανου E)] ο κυριος ειπεν αυτω λεγων D | *32* εγω] + ειμι E d g p | *33* ειπεν—κυρ.] εγενετο φωνη προς αυτον D | *34* και ιδων γαρ ειδ. D | αυτου B D sy^p | *35* δικ.] + εφ ημων ℵ D al. | λυτρ.] δικαστην ℵ*

percusso Aegyptio. Existimabat autem in- 25
telligere fratres, quoniam Deus per manum
ipsius daret salutem illis: at illi non intellexe-
runt. Sequenti vero die apparuit illis litigan- 26
tibus: et reconciliabat eos in pace, dicens:
Viri, fratres estis, ut quid nocetis alterutrum?
Qui autem iniuriam faciebat proximo, repulit 27
eum, dicens: Quis te constituit principem,
et iudicem super nos? numquid interficere 28
me tu vis, quemadmodum interfecisti heri
Aegyptium? Fugit autem Moyses in verbo 29
isto: et factus est advena in terra Madian,
ubi generavit filios duos. Et expletis annis 30
quadraginta, apparuit illi in deserto montis
Sina Angelus in igne flammae rubi. Moyses 31
autem videns, admiratus est visum. Et ac-
cedente illo ut consideraret, facta est ad
eum vox Domini, dicens: ' Ego sum Deus 32
patrum tuorum, Deus Abraham, Deus Isaac, et
Deus Iacob. Tremefactus autem Moyses, non
audebat considerare. Dixit autem illi Domi- 33
nus: Solve calceamentum pedum tuorum: locus
enim, in quo stas, terra sancta est. Videns vidi 34
afflictionem populi mei, qui est in Aegypto, et
gemitum eorum audivi, et descendi liberare eos.
Et nunc veni, et mittam te in Aegyptum.' Hunc 35
Moysen, quem negaverunt, dicentes: Quis te
constituit principem, et iudicem? hunc Deus
principem, et redemptorem misit, cum manu
Angeli, qui apparuit illi in rubo. Hic eduxit 36
illos faciens prodigia, et signa in terra Aegypti,

---

[26] Ex 2, 13 | [27] Ex 2, 14. L 12, 14 | [29] Ex 2, 15. 22; 18, 3—4 | [30] Ex 3, 2. Deut 33, 16 | [32] Ex 3, 6 | [33] Ex 3, 5 | [34] Ex 3, 7—10; 2, 24; 4, 19 | [35] Ex 2, 14; 3, 13—14; 5, 31 | [36] Ex 7, 3. 10; 14, 21. Num 14, 33.

et in rubro mari, et in deserto annis quadra-
37 ginta. Hic est Moyses, qui dixit filiis Israel:
Prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus
38 vestris, tamquam me, ipsum audietis. Hic
est, qui fuit in Ecclesia in solitudine cum
Angelo, qui loquebatur ei in monte Sina, et
cum patribus nostris: qui accepit verba vitae
39 dare nobis. Cui noluerunt obedire patres no-
stri: sed repulerunt, et aversi sunt cordibus
40 suis in Aegyptum, ¹ dicentes ad Aaron: Fac
nobis deos, qui praecedant nos: Moyses enim
hic, qui eduxit nos de terra Aegypti, nescimus
41 quid factum sit ei. Et vitulum fecerunt in
diebus illis, et obtulerunt hostiam simulachro,
et laetabantur in operibus manuum suarum.
m 5,25—27. 42 Convertit autem Deus, et tradidit eos servire
militiae caeli, sicut scriptum est in Libro
Prophetarum: Numquid victimas, et hostias
obtulistis mihi annis quadraginta in deserto,
43 domus Israel? Et suscepistis tabernaculum
Moloch, et sidus Dei vestri Rempham, figuras,
quas fecistis, adorare eas. Et transferam
44 vos trans Babylonem. Tabernaculum testi-
monii fuit cum patribus nostris in deserto,
sicut disposuit illis Deus, loquens ad Moysen,
ut faceret illud secundum formam, quam vide-
45 rat. Quod et induxerunt, suscipientes patres
nostri cum Iesu in possessionem Gentium, quas
expulit Deus a facie patrum nostrorum, usque
46 in diebus David, ¹ qui invenit gratiam ante Deum,
et petiit ut inveniret tabernaculum Deo Iacob.

---

[37] 3, 22. Deut 18, 15 | [38] 7, 53. Ex 19, 3. Deut 9, 10; 33, 2 (LXX) | [39] Num 14, 3 | [40] Ex 32, 1. 23 | [41] Ex 32, 4. 6 | [42] Jr 7, 18 (LXX). Rm 1, 24 | [44] Ex 25, 40 | [45] Gen 17, 8; 48, 4. Deut 32, 49. Jos 3, 14; 18, 1 | [46] 2 Reg 7, 2. Ps 131, 5.

*καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη
τεσσεράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας* 37 Deut 18,15.
*τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ
θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. οὗτός* 38
*ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ
μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπ-* 39
*ήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο
καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς
Αἴγυπτον,' εἰπόντες τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν* 40
*θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς
οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ
οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν* 41
*ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ
εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν
χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρ-* 42 Am 5,25—27
*έδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ,
καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· »μὴ
σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσ-
σεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; καὶ* 43
*ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε
προσκυνεῖν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα
Βαβυλῶνος.« Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς* 44
*πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο
ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν
τύπον ὃν ἑωράκει· ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξά-* 45
*μενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατα-
σχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσ-
ώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν
Δαυίδ· ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ* 46
ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ.

37 om. *υμων* א* | fin.] + *αυτου ακουσεσθε* CDE lat sy | 39 *ω*] *οτι* D | *αποστραφησ*. D vg | 40 *ουτος*] + *ο ανθρωπος* א | 43 om. *υμων* BD g syp | *ρομφα* B, *ρεμφαμ* D h vg | *επεκ*.] *επι τα μερη* D g (ep) | fin.] + *λεγει κυριος ο θεος παντοκρατωρ ονομα αυτου* syh al. | 46 > *σκηνωμα ευρειν* D h | *θεω*] *οικω* א* BD

47/48 Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ᾽ οὐχ
ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ
Is. 66,1. 2. 49 προφήτης λέγει· »ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ
γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον
οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς
50 καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν
51 ταῦτα πάντα;« Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερί-
τμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν
52 καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ
πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεί-
λαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν
53 ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, οἵτινες
ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ
οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις
αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν.
55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας
εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
56 ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, ⸌ καὶ εἶπεν· ἰδοὺ
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ.
57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα
αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν,
58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν.
καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ
59 τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. καὶ
ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ
λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.
60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,
μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ

---

48 inc. ο δε υψιστ. ου κατοικει εν D g h (p) | *52* οι πατ. υμ.] εκεινοι D (h) | *54* ακουσαντες D h | *55* πληρ.] + πιστεως και ℵ al. sy^{p} | ιησ.] + τον κυριον D h p | ⸌ θεου εστωτα D h | *58* εκβαλ.] + αυτον A 5. 13 al. h p t vg sy | ελιθοβ.] + αυτον D h p t sy | νεαν.] + τινος D g p t sy^{p} | *60 inc.* quique iam deficiens t | μεγ.] + λεγων D lat^{pler} sy^{p}

Salomon autem aedificavit illi domum. Sed 47/48 Is 66,1.2.
non Excelsus in manufactis habitat, sicut
Propheta dicit: [1] Caelum mihi sedes est: terra 49
autem scabellum pedum meorum. Quam
domum aedificabitis mihi, dicit Dominus?
aut quis locus requietionis meae est? Nonne 50
manus mea fecit haec omnia? Dura cervice, 51
et incircumcisis cordibus, et auribus, vos
semper Spiritui sancto resistitis, sicut Patres
vestri, ita et vos. Quem Prophetarum non 52
sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt
eos, qui praenunciabant de adventu Iusti,
cuius vos nunc proditores, et homicidae
fuistis: qui accepistis legem in dispositione 53
Angelorum, et non custodistis.

Audientes autem haec dissecabantur cor- 54
dibus suis, et stridebant dentibus in eum.
Cum autem esset plenus Spiritu sancto, in- 55
tendens in caelum, vidit gloriam Dei, et Iesum
stantem a dextris Dei. Et ait: Ecce video 56
caelos apertos, et filium hominis stantem
a dextris Dei. Exclamantes autem voce 57
magna continuerunt aures suas, et impetum
fecerunt unanimiter in eum. Et eiicientes 58
eum extra civitatem lapidabant: et testes
deposuerunt vestimenta sua secus pedes
adolescentis, qui vocabatur Saulus. Et lapida- 59
bant Stephanum invocantem, et dicentem:
Domine Iesu suscipe spiritum meum. Positis 60
autem genibus, clamavit voce magna, dicens:
Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et

---

[47] 3 Reg 6, 1 | [51] Ex 32, 9; 33, 3. Lev 26, 41. Num 27, 14. Jr 6, 10; 9, 26. Is 63, 10 | [52] 2 Par 36, 16. Mt 23, 31. Act 2, 23; 3, 15; 4, 10; 5, 30 | [53] Ex 20. Gal 3, 19. Act 7, 38. Heb 2, 2 | [54] 5, 33 | [55] L 22, 69 | [56] Mt 26, 64 | [57] 14, 19 | [58] 22, 20 | [59] Ps 30, 6. L 23, 46 | [60] L 23, 34.

cum hoc dixisset, obdormivit in Domino.
Saulus autem erat consentiens neci eius.
8 Facta est autem in illa die persecutio
magna in Ecclesia, quae erat Ierosolymis, et
omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae, et
2 Samariae praeter Apostolos. Curaverunt autem
Stephanum viri timorati, et fecerunt planctum
3 magnum super eum. Saulus autem devastabat
Ecclesiam per domos intrans, et trahens viros,
ac mulieres, tradebat in custodiam.
4 Igitur qui dispersi erant pertransibant,
5 evangelizantes verbum Dei. Philippus autem
descendens in civitatem Samariae, praedicabat
6 illis Christum. Intendebant autem turbae his,
quae a Philippo dicebantur unanimiter au-
7 dientes, et videntes signa quae faciebat. Multi
enim eorum, qui habebant spiritus immundos,
clamantes voce magna, exibant. Multi autem
8 paralytici, et claudi curati sunt. Factum est
9 ergo gaudium magnum in illa civitate. Vir
autem quidam nomine Simon, qui ante fuerat
in civitate magus, seducens gentem Samariae,
10 dicens se esse aliquem magnum: cui auscul-
tabant omnes a minimo usque ad maximum,
dicentes: Hic est virtus Dei, quae vocatur
11 magna. Attendebant autem eum: propter quod
multo tempore magiis suis dementasset eos.
12 Cum vero credidissent Philippo evangelizanti
de regno Dei, in nomine Iesu Christi baptiza-

---

8 [1] 7, 58; 11, 19; 22, 20 | [2] Mt 14, 12 | [3] 9, 1; 22, 4 | [4] 8, 40; 9, 32; 11, 19 | [5] 6, 5 | [6] 16, 14 | [7] Mc 16, 17 | [8] J 4, 40—42 | [9] 5, 36 | [12] Mt 28, 19.

τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν συνευδο- 8
κῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες
δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας
καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκό- 2
μισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποί-
ησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ. Σαῦλος δὲ 3
ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους
εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας
παρεδίδου εἰς φυλακήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελι- 4
ζόμενοι τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς 5
τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν
Χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις 6
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν
αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλοὶ 7
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα
φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυ-
μένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· ἐγένετο δὲ 8
πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ τις 9
ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεῖχον πάντες 10
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν
ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. προσ- 11
εῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις
ἐξεστακέναι αὐτούς. ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φι- 12
λίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτί-

8,*1* μεγ.] + και θλιψις D sa | fin.] + οι εμειναν εν ιερουσαλημ D vet. lat[pler] sa | *4* λογ.] + του θεου E t w Aug | *6* προσειχ.—οχλοι] ως δε ηκουον παν οι οχλοι προσειχον D syp | *8* χαρα τε μεγαλη εγενετο D syp | *10* om. παντες HP al. | om. καλουμ. BLP al. syp | *12* του φιλιππου ευαγγελιζομενου ℵ* g | θεου] κυριου ℵ*

13 ζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ
αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτε-
ρῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνά-
14 μεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. Ἀκού-
σαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέ-
δεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
15 λαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἵτινες
καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως
16 λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον· οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ᾽
οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτι-
σμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
17 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ
18 ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων
ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστό-
λων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν
19 αὐτοῖς χρήματα [1] λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξ-
ουσίαν ταύτην ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμ-
20 βάνῃ πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπ-
ώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ
21 χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ
κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου
22 οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. μετανόησον
οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρ-
23 δίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον
24 ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων
εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύ-
ριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες
τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα,
πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο.

---

13 ηv] + και D* g | *16* ιησου χριστου D | *18* om. το αγιον ℵB sa | *19* inc. παρακαλων και λεγων D g p | επιθω] + καγω D p | *23* ην (εν) γαρ πικριας χολη και συνδεσμω θεωρω D | *24* ειπεν] + προς αυτους παρακαλω D (g sy^{h}) | fin.] + κακων E, + ος πολλα κλαιων ου διελιμπανεν D sy^{hm}

bantur viri, ac mulieres. Tunc Simon et ipse 13
credidit: et cum baptizatus esset, adhaerebat
Philippo. Videns etiam signa, et virtutes
maximas fieri, stupens admirabatur. Cum 14
autem audissent Apostoli, qui erant Ierosoly-
mis, quòd recepisset Samaria verbum Dei,
miserunt ad eos Petrum, et Ioannem: Qui cum 15
venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent
Spiritum sanctum: Nondum enim in quem- 16
quam illorum venerat, sed baptizati tantum
erant in nomine Domini Iesu. Tunc impone- 17
bant manus super illos, et accipiebant Spiri-
tum sanctum. Cum vidisset autem Simon 18
quia per impositionem manus Apostolorum
daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam,
dicens: Date et mihi hanc potestatem, ut 19
cuicumque imposuero manus, accipiat Spiri-
tum sanctum. Petrus autem dixit ad eum: 20
Pecunia tua tecum sit in perditionem: quo-
niam donum Dei existimasti pecunia possi-
deri. Non est tibi pars, neque sors in ser- 21
mone isto. cor enim tuum non est rectum
coram Deo. Poenitentiam itaque age ab hac 22
nequitia tua: et roga Deum, si forte remit-
tatur tibi haec cogitatio cordis tui. In felle 23
enim amaritudinis, et obligatione iniquitatis
video te esse. Respondens autem Simon, dixit: 24
Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil
veniat super me horum, quae dixistis. Et 25
illi quidem testificati, et locuti verbum Domini
redibant Ierosolymam, et multis regionibus
Samaritanorum evangelizabant.

---

[14] 3, 1; 11, 1. 22.
[17] 1 Tim 4, 14. Act 9, 17; 19, 6.
[20] Mt 10, 8.
[21] Ps 77, 37. Eph 5, 5.
[23] Deut 29, 18. Is 58, 6. Heb 12, 15.
[25] J 4, 35.

26 Angelus autem Domini locutus est ad
Philippum, dicens: Surge, et vade contra
meridianum ad viam, quae descendit ab
27 Ierusalem in Gazam: haec est deserta. Et
surgens abiit. Et ecce vir Aethiops, eunuchus,
potens Candacis Reginae Aethiopum, qui erat
super omnes gazas eius: venerat adorare in
28 Ierusalem: et revertebatur sedens super cur-
rum suum, legensque Isaiam prophetam.
29 Dixit autem Spiritus Philippo: Accede, et
30 adiunge te ad currum istum. Accurrens autem
Philippus, audivit eum legentem Isaiam pro-
phetam, et dixit: Putasne intelligis quae legis?
31 Qui ait: Et quomodo possum, si non aliquis
ostenderit mihi? Rogavitque Philippum ut
Is 53,7.8. 32 ascenderet, et sederet secum. Locus autem
Scripturae, quam legebat, erat hic: Tamquam
ovis ad occisionem ductus est: et sicut agnus
coram tondente se, sine voce, sic non aperuit
33 os suum. In humilitate iudicium eius subla-
tum est. Generationem eius quis enarrabit,
34 quoniam tolletur de terra vita eius? Respon-
dens autem eunuchus Philippo, dixit; Ob-
secro te, de quo Propheta dicit hoc? de
35 se, an de alio aliquo? Aperiens autem Phi-
lippus os suum, et incipiens a Scriptura
36 ista, evangelizavit illi Iesum. Et dum irent
per viam, venerunt ad quandam aquam:
et ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet
37 me baptizari? Dixit autem Philippus: Si
credis ex toto corde, licet. Et respondens
ait: Credo, Filium Dei esse Iesum Christum.

---

[27] 24, 11. Is 56, 3—7. Ps 67, 32.
[31] J 16, 13.
[35] 10, 34. Mt 5, 2.
[36] 10, 47.

Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον 26
λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν
ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἰερου-
σαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀνα- 27
στὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος
δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων,
ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει
προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ, ἦν τὲ ὑποστρέ- 28
φων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ
ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. εἶπεν δὲ τὸ 29
πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι
τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος 30
ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαΐαν τὸν
προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀνα-
γινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην 31
ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν
Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ 32 Is 53.7.8
περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη·
»ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς
ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως
οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει 33
αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐ-
τοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς
ἡ ζωὴ αὐτοῦ.« ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ 34
Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προ-
φήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου
τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ 35
καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγ-
γελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο 36
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ
εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;

---

27 της βασ.] βασ. τινος D | om. ος 2° ℵ*AC*D* lat | *28* αναγινωσκων D p t vg | *31* om. γαρ E g p syp | *33* om. αυτου 1° ℵAB lat | om. δε ℵABC vg syh | *36* fin.] + ειπεν δε αυτω ο φιλιππος. ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας σου εξεστιν. αποκριθεις δε ειπεν. πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον (vel simil.) E al. vet. lat syh

38 *καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν*
ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ
39 *εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν*
ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν
Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦ-
χος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
40 *Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχό-*
μενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ
ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρείαν.
1—29: 22,3—21; 26,9—20 9 *Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου*
εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ
2 *ἀρχιερεῖ ' ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δα-*
μασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
3 *δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἰερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ*
πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ,
ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ
4 *οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν*
λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;
5 *' εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς*
6 *ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς*
τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν.
7 *οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν*
ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ
8 *θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς,*
ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν
ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον
9 *εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέ-*
πων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
10 *Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνα-*
νίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος·
11 *Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. ' ὁ δὲ*

---

39 πνευμ. κυρ.] πνευμα αγιον επεπεσεν επι τον ευνουχον. αγγελος δε κυριου A 15. 18 al. p w sy^h | **9** 5 *ιησ.*] + *ο ναζωραιος* A C E al. h p t sy | fin.] + *σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν* E vet. lat sy, + *τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον* h p t sy^hm | 7 fin.] + cum quo loqueretur g (h p), + et ait ad illos levate me de terra p w

Et iussit stare currum: et descenderunt uterque 38
in aquam, Philippus, et Eunuchus, et bapti-
zavit eum. Cum autem ascendissent de aqua, 39
Spiritus Domini rapuit Philippum, et amplius
non vidit eum Eunuchus. Ibat autem per
viam suam gaudens. Philippus autem in- 40
ventus est in Azoto, et pertransiens evange-
lizabat civitatibus cunctis, donec veniret
Caesaream.

Saulus autem adhuc spirans minarum, et 9 1—29: 22,3—21; 26,9—20.
caedis in discipulos Domini, accessit ad prin-
cipem Sacerdotum, et petiit ab eo epistolas 2
in Damascum ad synagogas: ut si quos in-
venisset huius viae viros, ac mulieres, vinctos
perduceret in Ierusalem. Et cum iter fa- 3
ceret, contigit ut appropinquaret Damasco:
et subito circumfulsit eum lux de caelo. Et 4
cadens in terram audivit vocem dicentem
sibi: Saule, Saule, quid me persequeris? Qui 5
dixit: Quis es Domine? Et ille: Ego sum
Iesus, quem tu persequeris. durum est tibi
contra stimulum calcitrare. Et tremens, ac 6
stupens dixit: Domine, quid me vis facere?
Et Dominus ad eum: Surge, et ingredere
civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat
facere. Viri autem illi, qui comitabantur cum 7
eo, stabant stupefacti, audientes quidem vo-
cem, neminem autem videntes. Surrexit autem 8
Saulus de terra, apertisque oculis nihil vide-
bat. Ad manus autem illum trahentes, intro-
duxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus 9
non videns, et non manducavit, neque bibit.

Erat autem quidam discipulus Damasci, no- 10
mine Ananias: et dixit ad illum in visu Domi-
nus: Anania. At ille ait: Ecce ego, Domine. Et 11

---

[39] 16, 34. 3 Reg 18, 12. 1 Thess 4, 17 | [40] 8, 4; 21, 8—9 | 9 [1] 8, 3 | [3] 1 Cor 15, 8 | [4] Eph 5, 30 | [5] 5, 39 | [7] Sap 18, 1 | [9] J 9, 39 | [10] 10, 17; 16, 9 | [11] 21, 39.

Dominus ad eum: Surge, et vade in vicum,
qui vocatur rectus: et quaere in domo Iudae
Saulum nomine Tharsensem: ecce enim orat.
12 (Et vidit virum Ananiam nomine, introeun-
tem, et imponentem sibi manus ut visum
13 recipiat.) Respondit autem Ananias: Domine,
audivi a multis de viro hoc, quanta mala
14 fecerit sanctis tuis in Ierusalem: et hic habet
potestatem a principibus sacerdotum alli-
15 gandi omnes, qui invocant nomen tuum. Dixit
autem ad eum Dominus: Vade, quoniam vas
electionis est mihi iste, ut portet nomen
meum coram gentibus, et regibus, et filiis
16 Israel. Ego enim ostendam illi quanta opor-
17 teat eum pro nomine meo pati. Et abiit
Ananias, et introivit in domum: et imponens
ei manus, dixit: Saule frater, Dominus misit
me Iesus, qui apparuit tibi in via, qua venie-
bas, ut videas, et implearis Spiritu sancto.
18 Et confestim ceciderunt ab oculis eius tam-
quam squamae, et visum recepit: et surgens
19 baptizatus est. Et cum accepisset cibum,
confortatus est.

Fuit autem cum discipulis, qui erant Da-
20 masci, per dies aliquot. Et continuo in synago-
gis praedicabat Iesum, quoniam hic est Filius
21 Dei. Stupebant autem omnes, qui audiebant,
et dicebant: Nonne hic est, qui expugnabat in
Ierusalem eos, qui invocabant nomen istud: et
huc ad hoc venit ut vinctos illos duceret ad
22 principes sacerdotum? Saulus autem multo
magis convalescebat, et confundebat Iudaeos,

---

[14] 22, 16. 1 Cor 1, 2. 2 Tim 2, 22 | [15] 25, 13; 27, 24. Rm 1, 5. 2 Cor 4, 7. Rm 9, 22—23 | [16] 9, 23. 29. 2 Cor 11, 23—28. Col 1, 24 | [17] 8, 17; 19, 6 | [19] 27, 36 | [21] 9, 1. 14; 8, 1; 26, 10 | [22] 18, 28.

κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν
ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν
οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ
προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα Ἀνα- 12
νίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ
χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας·
κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τού- 13
του, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν
Ἰερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14
ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ
ὄνομά σου. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· 15
πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ
βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ
βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω 16
αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
παθεῖν. Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς 17
τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας
εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με,
Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως
ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. καὶ 18
εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς
λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,
καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. 19
Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν
ἡμέρας τινάς, καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς 20
ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ 21
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἰερου-
σαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς
ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον 22
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν τοὺς Ἰουδαίους

---

12 om. *εν οραμ.* ℵA al. lat | om. vers. h | *15 των εθνων* BC | *17* inc. *τοτε εγερθεις αναν. απηλθεν* 137. 180 p (syp) | om. *η ηρχου* ℵ* | *18 τε*] + *παραχρημα* EL al. hp syh | *21 ιερουσ.*] + *παντας* 40. 68 hp syp | *22 ενδυν.*] + *τω λογω* CEhp | *συνεχυνεν* AHLP al.

τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων
23 *ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπλη-*
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
24 *δαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ*
ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύ-
λας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν·
25 *λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ*
τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
26 *Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν*
κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦν-
το αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής.
27 *Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς*
τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν
τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ,
καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ
28 *ὀνόματι [τοῦ] Ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσ-*
πορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ,
παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου,
29 *ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς·*
30 *οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. ἐπιγνόντες δὲ*
οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρείαν καὶ
ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 *Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας*
καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην οἰκο-
δομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου,
καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο.

32 *Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων*
κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦν-
33 *τας Λύδδα. εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνό-*
ματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
34 *κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐ-*

---

22 συμβιβ.] + *και λεγων* E p | > *24 οπως αυτον* **πιασωσιν** *ημερας* A al. | *28* om. *και εκπορευομενος* HLP al. | *30 καισ.]* + *νυκτος* E 180 (g) p sy | *31 αι* . . . *εκκλησιαι* (+ *πασαι* E) . . . *ειχον* . . . *οικοδουμεναι* . . EHLP al. gp Aug syp

qui habitabant Damasci, affirmans quoniam
hic est Christus. Cum autem implerentur dies 23
multi, consilium fecerunt in unum Iudaei ut
eum interficerent. Notae autem factae sunt 24
Saulo insidiae eorum. Custodiebant autem et
portas die ac nocte, ut eum interficerent.
Accipientes autem eum discipuli nocte, per 25
murum dimiserunt eum, submittentes in sporta.
Cum autem venisset in Ierusalem, tentabat 26
se iungere discipulis, et omnes timebant eum,
non credentes quòd esset discipulus. Barna- 27
bas autem apprehensum illum duxit ad
Apostolos: et narravit illis quomodo in via
vidisset Dominum, et quia locutus est ei, et
quomodo in Damasco fiducialiter egerit in
nomine Iesu. Et erat cum illis intrans, et 28
exiens in Ierusalem, et fiducialiter agens in
nomine Domini. Loquebatur quoque Genti- 29
bus, et disputabat cum Graecis: illi autem
quaerebant occidere eum. Quod cum cogno- 30
vissent fratres, deduxerunt eum Caesaream,
et dimiserunt Tharsum.

Ecclesia quidem per totam Iudaeam, et 31
Galilaeam, et Samariam habebat pacem, et
aedificabatur ambulans in timore Domini, et
consolatione sancti Spiritus replebatur.

Factum est autem, ut Petrus dum pertrans- 32
iret universos, deveniret ad sanctos, qui habi-
tabant Lyddae. Invenit autem ibi hominem 33
quendam, nomine Aeneam, ab annis octo iacen-
tem in grabato, qui erat paralyticus. Et ait il- 34

---

[23] 23, 12—29 | [24] 23, 16 | [25] 2 Cor 11, 32—33 | [26] 22, 17—21. Gal 1, 17—19 | [27] 9, 20 | [30] 11, 25. Gal 1, 21 | [31] 6, 7. 1 Cor 14, 3 | [32] 8, 4. 40 | [34] 3, 8; 14, 10. Mt 10, 8.

li Petrus: Aenea, sanat te Dominus Iesus
Christus: surge, et sterne tibi. Et continuo
35 surrexit. Et viderunt eum omnes, qui habi-
tabant Lyddae, et Saronae: qui conversi sunt
ad Dominum.
36 In Ioppe autem fuit quaedam discipula,
nomine Tabitha, quae interpretata dicitur
Dorcas. Haec erat plena operibus bonis, et
37 eleemosynis, quas faciebat. Factum est
autem in diebus illis, ut infirmata moreretur.
Quam cum lavissent, posuerunt eam in
38 coenaculo. Cum autem prope esset Lydda ad
Ioppen, discipuli audientes quia Petrus esset
in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes:
39 Ne pigriteris venire usque ad nos. Exurgens
autem Petrus venit cum illis. Et cum ad-
venisset, duxerunt illum in coenaculum: et
circumsteterunt illum omnes viduae flentes,
et ostendentes ei tunicas, et vestes, quas
40 faciebat illis Dorcas. Eiectis autem omnibus
foras: Petrus ponens genua oravit: et con-
versus ad corpus, dixit: Tabitha, surge. At
illa aperuit oculos suos: et viso Petro, resedit.
41 | Dans autem illi manum, erexit eam. Et cum
vocasset sanctos, et viduas, assignavit eam
42 vivam. Notum autem factum est per uni-
versam Ioppen: et crediderunt multi in
43 Domino. Factum est autem ut dies multos
moraretur in Ioppe, apud Simonem quendam
coriarium.

10 Vir autem quidam erat in Caesarea,
nomine Cornelius, Centurio cohortis, quae
2 dicitur Italica, | religiosus, ac timens Deum cum
omni domo sua, faciens eleemosynas multas

---

[40] Mt 10, 8. Mc 5, 40—41 | [41] 9, 32 | [42] 19, 17 |
[43] 10, 6 | **10** [1] 27, 1. Mt 8, 5 | [2] L 7, 5.

*τῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός·
ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως
ἀνέστη. καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες* 35
*Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ
τὸν κύριον.*

Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, 36
*ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλή-
ρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.
ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν* 37
*αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν
ἐν ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ* 38
*οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν
αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρα-
καλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν.
ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παρα-* 39
*γενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρ-
έστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει
μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω* 40
*πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύ-
ξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Τα-
βιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. δοὺς* 41
*δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ
τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν
ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόπ-* 42
*πης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.
Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόπ-* 43
πῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, 10
*ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰτα-
λικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν* 2
παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς

---

38 om. δυο ανδρας HLP al. | *40* αναστ.] + εν τω ονοματι του κυριου ημων ιησου χριστου (h) g m p sy^{h} | η δε] + παραχρημα E sa | *43* om. αυτον ℵ* B 3. 95 | **10**,*1* τις] + ην P al. g vg

τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός,
3 *εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην*
τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
4 *αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας*
αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν,
κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
5 *ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας*
εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς
6 *ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται παρά τινι*
Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν.
7 *ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας*
δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
8 *προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαν-*
τα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.
9 *Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ*
πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα
10 *προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ*
πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευα-
ζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασις,
11 *καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ κατα-*
βαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν
ἀρχαῖς [δεδεμένον καὶ] καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς,
12 *ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ*
13 *τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο*
φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ
14 *φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι*
οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.
15 *καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ*
16 *θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο*
ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
17 *οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος*

3 om. περι LP al. lat | om. του θεου Hg | *6* fin.] + ος λαλησει ρηματα προς σε εν οις σωθηση συ και πας ο οικος σου 8. 26. 27 al. | *9* εκειν.] αυτων ℵAEL al. | fin.] + της ημερας Ag | *11* καταβ.] + επ αυτον LP al. | μεγαλην] splendidum dg sy^hm | om. δεδεμενον και ℵAB vg | *15* inc. φωνησας δε παλ. D | *17* εαυτω] + εγενετο D

plebi, et deprecans Deum semper: is vidit in 3
visu manifeste, quasi hora diei nona, Angelum
Dei introeuntem ad se, et dicentem sibi,
Corneli. At ille intuens eum, timore correptus, 4
dixit: Quid est, Domine? Dixit autem illi:
Orationes tuae, et eleemosynae tuae ascen-
derunt in memoriam in conspectu Dei. Et 5
nunc mitte viros in Ioppen, et accersi Simonem
quendam, qui cognominatur Petrus: hic hospi- 6
tatur apud Simonem quendam coriarium,
cuius est domus iuxta mare: hic dicet tibi quid
te oporteat facere. Et cum discessisset Ange- 7
lus, qui loquebatur illi, vocavit duos domesti-
cos suos, et militem metuentem Dominum ex
his, qui illi parebant. Quibus cum narrasset 8
omnia, misit illos in Ioppen. Postera autem 9
die iter illis facientibus, et appropinquantibus
civitati, ascendit Petrus in superiora ut oraret
circa horam sextam. Et cum esuriret, voluit 10
gustare. Parantibus autem illis, cecidit super
eum mentis excessus: et vidit caelum aper- 11
tum, et decendens vas quoddam, velut
linteum magnum, quattuor initiis submitti
de caelo in terram, in quo erant omnia 12
quadrupedia, et serpentia terrae, et volatilia
caeli. Et facta est vox ad eum: Surge Petre, 13
occide, et manduca. Ait autem Petrus: 14
Absit Domine, quia numquam manducavi
omne commune, et immundum. Et vox 15
iterum secundo ad eum: Quod Deus purificavit,
tu commune ne dixeris. Hoc autem factum 16
est per ter: et statim receptum est vas in
caelum. Et dum intra se haesitaret Petrus 17

---

[3] 10, 30; 3, 1. L 1, 11 | [6] 9, 43 | [11] 11, 5—17 | [14] Ez 4, 14. Lev 11 | [15] Mt 15, 11. Mc 7, 15. 19 | [17] 12, 9.

quidnam esset visio, quam vidisset: ecce viri,
qui missi erant a Cornelio, inquirentes domum
18 Simonis, astiterunt ad ianuam. Et cum
vocassent, interrogabant, si Simon, qui co-
gnominatur Petrus, illic haberet hospitium
19 Petro autem cogitante de visione, dixit
20 Spiritus ei: Ecce viri tres quaerunt te. Surge
itaque, descende, et vade cum eis nihil dubi-
21 tans: quia ego misi illos. Descendens autem
Petrus ad viros, dixit: Ecce ego sum, quem
quaeritis: quae causa est, propter quam
22 venistis? Qui dixerunt: Cornelius Centurio,
vir iustus, et timens Deum, et testimonium
habens ab universa gente Iudaeorum, re-
sponsum accepit ab Angelo sancto accersire
te in domum suam, et audire verba abs
23 te. Introducens ergo eos, recepit hospitio.
Sequenti autem die surgens profectus est
cum illis: et quidam ex fratribus ab Ioppe
24 comitati sunt eum. Altera autem die introivit
Caesaream. Cornelius vero expectabat illos,
convocatis cognatis suis, et necessariis ami-
25 cis. Et factum est cum introisset Petrus,
obvius venit ei Cornelius, et procidens ad
26 pedes eius adoravit. Petrus vero elevavit
eum, dicens: Surge, et ego ipse homo sum.

---

[19] 13, 2; 15, 28.
[21] J 18, 8.
[23] 11, 12.
[26] 14, 15. L 5, 8. Apoc 19, 10.

*τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπ-
εσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες
τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυ-
λῶνα, καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων* 18
ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ 19
*δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος
εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί
σε· ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν* 20
*αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα
αὐτούς. καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας* 21
*εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι᾽
ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπον· Κορνήλιος ἑκατοντ-* 22
*άρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν,
μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν
Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος* 23
*οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς
ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν
ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. τῇ δὲ ἐπαύριον* 24
*εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισαρείαν· ὁ δὲ Κορνήλιος
ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συνκαλεσάμενος τοὺς
συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.
῾Ως δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναν-* 25
*τήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας
προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέ-* 26
γων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

---

17 διερωτ.] + και μαθοντες 32. 42. 57 al. | *18* επυθοντο BC | *19* τρεις] δυο B, om. DHLP al. sy^h | *21* τοτε καταβας DE sy^p | τους ανδρας] αυτους C* g, + τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον H (31 al.) | ζητειτε] + τι θελετε η D sy^h | *22* ειπ.] + προς αυτον D sy^p sa | κορν. τις εκατ. D sy^p | *23* inc. τοτε εισαγαγων ο πετρος D (lat^pler) | om. αναστας HLP al. | *24* fin.] + περιεμεινεν D sy^hm | *25* ως—πετρον] προσεγγιζοντος δε του πετρου εις την καισαριαν προδραμων εις των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιος εκπηδησας και D g sy^hm | προσεκ.] + αυτον D* p t w | *26* αναστ.] τι ποιεις D (p w sy^hm) | om. αυτος DEgt | ειμι] + ως και συ DEgptw

27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει
28 συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς·
ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰου-
δαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
κἀμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρ-
29 τον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλ-
θον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν· τίνι λόγῳ
30 μετεπέμψασθέ με; καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ
τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην
τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσ-
ευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐν-
32 ώπιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ
μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ
33 θάλασσαν. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε
καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάν-
τες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι
πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.
34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ᾽ ἀληθείας
καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ
35 θεός, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν
καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν·
36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγ-
γελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός
37 ἐστιν πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενό-
μενον ῥῆμα καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν

---

27 inc. και εισελθων τε και ευρεν D | 28 επιστ.] + βελτιον D Aug | ανδρι αλλοφυλω D sy^{p} sa | 30 απο της τριτης ημ. μ. της αρτι ωρας ημην νηστευων τ. εν. τε πρ. D | 32 ιοππ.] + ανδρας E | fin.] + ος παραγενομενος λαλησει σοι CDEHLP al. g t sy | 33 σε] + παρακαλων ελθειν σε προς ημας D p sy^{h} | εποιησ.] + εν ταχει D | του θεου] σου D p t vg sy^{p} | παρεσμ.] βουλομενοι D* g p (t) | ακουσ.] + παρα σου D | 36 τον γαρ λογον C*D al. p t sy | om. ον AB d vg | 37 αρξαμενον LP al., + γαρ AD lat | βαπτ.] κηρυγμα B

Et loquens cum illo intravit, et invenit multos, 27
qui convenerant: | dixitque ad illos: Vos scitis 28
quomodo abominatum sit viro Iudaeo con-
iungi, aut accedere ad alienigenam: sed mihi
ostendit Deus, neminem communem aut im-
mundum dicere hominem. Propter quod sine 29
dubitatione veni accersitus. Interrogo ergo,
quam ob causam accersistis me? Et Cornelius 30
ait: A nudiusquarta die usque ad hanc horam,
orans eram hora nona in domo mea, et ecce vir
stetit ante me in veste candida, | et ait: Corneli, 31
exaudita est oratio tua, et eleemosynae tuae
commemoratae sunt in conspectu Dei. Mitte 32
ergo in Ioppen, et accersi Simonem, qui
cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo
Simonis coriarii iuxta mare. Confestim ergo 33
misi ad te: et tu bene fecisti veniendo.
Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo
adsumus audire omnia quaecumque tibi prae-
cepta sunt a Domino. Aperiens autem 34
Petrus os suum, dixit: In veritate comperi
quia non est personarum acceptor Deus, sed 35
in omni gente qui timet eum, et operatur
iustitiam, acceptus est illi. Verbum misit 36
Deus filiis Israel, annuncians pacem per
Iesum Christum: (hic est omnium Dominus.)
Vos scitis quod factum est verbum per 37
universam Iudaeam: incipiens enim a Ga-
lilaea post baptismum, quod praedicavit

---

[33] J 4, 22.

[34] 8, 35. Deut 10, 17. 1 Reg 16, 7. Rm 2, 11. Mt 5, 2.

[35] 16, 14. J 9, 31; 10, 16.

[36] Ps 106, 20; 146, 18. Is 52, 7. Nah 2, 1. Mt 28, 18. Eph 2, 17; 6, 15.

[37] 1, 22. Mt 4, 12—17. L 23, 5.

38 Ioannes, ¹ Iesum a Nazareth: quomodo
unxit eum Deus Spiritu sancto, et virtute,
qui pertransiit benefaciendo, et sanando
omnes oppressos a diabolo, quoniam Deus
39 erat cum illo. Et nos testes sumus omnium,
quae fecit in regione Iudaeorum, et Ieru-
salem, quem occiderunt suspendentes in ligno.
40 Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum
41 manifestum fieri ¹ non omni populo, sed testi-
bus praeordinatis a Deo: nobis, qui manduca-
vimus, et bibimus cum illo postquam resur-
42 rexit a mortuis. Et praecepit nobis praedicare
populo, et testificari quia ipse est, qui consti-
tutus est a Deo iudex vivorum, et mortuorum.
43 Huic omnes Prophetae testimonium perhibent
remissionem peccatorum accipere per nomen
44 eius omnes, qui credunt in eum. Adhuc
loquente Petro verba haec, cecidit Spiritus
sanctus super omnes, qui audiebant verbum.
45 Et obstupuerunt ex circumcisione fideles, qui
venerant cum Petro: quia et in nationes
46 gratia Spiritus sancti effusa est. Audiebant
enim illos loquentes linguis, et magnificantes
47 Deum. Tunc respondit Petrus: ¹ Numquid
aquam quis prohibere potest ut non bapti-
zentur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt
48 sicut et nos? Et iussit eos baptizari in no-
mine Domini Iesu Christi. Tunc rogaverunt
eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

---

[38] 4, 27. Is 61, 1. Mt 3, 16. L 4, 18 | [39] 1, 8; 2, 23. Deut 21, 22. Gal 3, 13 | [40] 1 Cor 15, 4—7 | [41] 1, 4. J 14, 19. 22; 15, 27; J 21, 13. L 24, 30. 43. Mt 26, 29 | [42] 17, 31. Rm 14, 9—10. 1 Pt 4, 5. 2 Tim 4, 1 | [43] 3, 24; 13, 38—39. Is 33, 24; 53, 5—6. Jr 31, 34. Ez 34, 16. Dan 9, 24 | [44] 11, 15 | [46] 2, 4; 19, 6. Mc 16, 17 | [47] 8, 36. Mt 3, 11 | [48] J 4, 40. 1 Cor 1, 17.

Ἰωάννης, ˈ Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν 38
αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς
διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς
καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ
θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων 39
ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
Ἰερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ
ξύλου. τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 40
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, οὐ παντὶ 41
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονη-
μένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν
καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ 42
λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ
νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦ- 43
σιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι 44
λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπ-
έπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περι- 45
τομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ
ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκ-
κέχυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσ- 46
σαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη
Πέτρος· μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις 47
τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξεν 48
δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βα-
πτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας
τινάς.

---

38 ον εχρισ. ο θεος D | *σατανα* E | *39 παντ.] αυτον* D (g t) | *40 μετα την τριτην ημεραν* D t | *41 αυτω] + και συν(αν)εστραφημεν* D g p sy^h | fin.] + *δι ημερων τεσσερακοντα* E g t (D sa, p sy^h) | *43 ονομ.] αιματος* 36. 180 | *46 ειπεν δε ο πετρ.* D | *48 παρεκαλεσαν αυτ. προς αυτους διαμειναι* D sy sa (g vg)

11 *Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέ-
2 ξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέ-
τρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ
3 ἐκ περιτομῆς ' λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας
ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.
4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς
5 λέγων· ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-
μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις
6 ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ
7 καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ καὶ
φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον
8 καὶ φάγε. εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοι-
νὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα
9 μου. ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.
10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν
11 ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς
ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν,
12 ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. εἶπεν δὲ
τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρί-
ναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
13 καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγ-
γειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ*

11,*1* *ακουστον δε εγενετο τοις αποστολοις και τοις αδελφοις τοις εν τη ιουδαια* D sy^p | fin.] + *και εδοξαζον τον θεον* g p^corr sy^h | *2*] *ο μεν ουν πετρος δια ικανου χρονου ηθελησεν πορευθηναι εις ιεροσολυμα. και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους. ος και κατηντησεν αυτοις και απηγγειλεν αυτοις την χαριν του θεου. οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον* D (p w sy^h) | *3* *εισηλθεν . . . συνεφαγεν* B L 5. 13 al. sy | *4* om. *καθεξης* L al. | *5* om. *προσευχ.* ℵ* | *9* inc. *εγενετο φωνη εκ του ουρανου προς με* D | *11* *ημην* E H L P al. lat sy | *12* om. *μηδ. διακρ.* D p sy^h

Audierunt autem Apostoli, et fratres, 11
qui erant in Iudaea: quoniam et Gentes
receperunt verbum Dei. Cum autem ascen- 2
disset Petrus Ierosolymam, disceptabant ad-
versus illum, qui erant ex circumcisione,
dicentes: Quare introisti ad viros praeputium 3
habentes, et manducasti cum illis? Incipiens 4
autem Petrus exponebat illis ordinem, dicens:
Ego eram in civitate Ioppe orans, et vidi in 5
excessu mentis visionem, descendens vas
quoddam velut linteum magnum quattuor
initiis summitti de caelo, et venit usque ad me.
In quod intuens considerabam, et vidi 6
quadrupedia terrae, et bestias, et reptilia, et
volatilia caeli. Audivi autem et vocem dicen- 7
tem mihi: Surge Petre, occide, et manduca.
Dixi autem: Nequaquam Domine: quia com- 8
mune aut immundum numquam introivit in
os meum. Respondit autem vox secundo de 9
caelo: Quae Deus mundavit, tu ne commune
dixeris. Hoc autem factum est per ter: et 10
recepta sunt omnia rursum in caelum. Et ecce 11
viri tres confestim astiterunt in domo, in qua
eram, missi a Caesarea ad me. Dixit autem 12
Spiritus mihi ut irem cum illis, nihil haesitans.
Venerunt autem mecum et sex fratres isti, et
ingressi sumus in domum viri. Narravit 13
autem nobis, quomodo vidisset Angelum in

---

11 [1] 8, 14; 11, 22. 1 Thess 2, 13.
[2] 10, 45; 15, 5.
[3] Gal 2, 12. Eph 2, 11.
[4] L 1, 3.
[5] 10, 9—48; 16, 9.
[12] 10, 23.

domo sua, stantem et dicentem sibi: Mitte
in Ioppen, et accersi Simonem, qui cogno-
14 minatur Petrus, qui loquetur tibi verba, in
quibus salvus eris tu, et universa domus tua.
15 Cum autem coepissem loqui, cecidit Spiritus
sanctus super eos, sicut et in nos in initio.
16 Recordatus sum autem verbi Domini, sicut
dicebat: Ioannes quidem baptizavit aqua, vos
17 autem baptizabimini Spiritu sancto. Si ergo
eandem gratiam dedit illis Deus, sicut et
nobis, qui credidimus in Dominum Iesum
Christum: ego quis eram, qui possem pro-
18 hibere Deum? His auditis, tacuerunt: et
glorificaverunt Deum, dicentes: Ergo et Gen-
tibus poenitentiam dedit Deus ad vitam.
19 Et illi quidem, qui dispersi fuerant a
tribulatione, quae facta fuerat sub Stephano,
perambulaverunt usque Phoenicen, et Cy-
prum, et Antiochiam, nemini loquentes ver
20 bum, nisi solis Iudaeis. Erant autem quidam
ex eis viri Cyprii, et Cyrenaei, qui cum
introissent Antiochiam, loquebantur et ad
21 Graecos, annunciantes Dominum Iesum. Et
erat manus Domini cum eis: multusque
numerus credentium conversus est ad Do-
22 minum. Pervenit autem sermo ad aures
ecclesiae, quae erat Ierosolymis super istis:
et miserunt Barnabam usque ad Antiochiam.
23 Qui cum pervenisset, et vidisset gratiam
Dei, gavisus est: et hortabatur omnes in
proposito cordis permanere in Domino:

---

[15] 10, 44 | [16] 1, 5 | [17] 15, 8 | [18] 13, 48; 14, 27; 15, 12. L 7, 16; 23, 47. 2 Tim 2, 25 | [19] 8, 1—4 | [20] 2, 36; 10, 36; 13, 1 | [21] 2, 47 | [22] 4, 36; 8, 14 | [23] 13, 43; 14, 22.

οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· ἀπό-
στειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα
τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσει ῥήματα 14
πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.
ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα 15
τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν
ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, 16
ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς
δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ οὖν 17
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ
ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν;
ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν 18
τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς
τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως 19
τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοι-
νίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λα-
λοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν 20
δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρη-
ναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν
καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
κύριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, 21
πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ
τὸν κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα 22
τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἰερουσαλὴμ περὶ
αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιο-
χείας· ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν 23
[τὴν] τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας
τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,

---

13 om. αυτω ℵ A B | *17* om. ο θεος D Rebapt Aug | fin.] + του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω D (p Aug sy^h) | *18* εδοξαζον A E H L P al. | *19* μονοις D al. lat | *20* ελληνας A D arm | fin.] + χριστον D al. w | *21* αυτων] + του ιασθαι αυτους 7. (25.) 27 al. | *22* βαρν. διελθειν εως D E H L P al. sy^h | *23* ος] και g (D)

24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου
καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ
25 κυρίῳ. ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦ-
26 λον, ¹καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι
τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστια-
νούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ
28 Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς
δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἅγαβος ἐσήμανεν διὰ
τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι
ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυ-
29 δίου. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις,
ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι
30 τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ
ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέ-
ρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12 Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης
ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ
2 τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
3 φὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ
4 Πέτρον, ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, ¹ ὃν καὶ
πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν
τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

---

24 om. τω κυριω B* *25.26* ακουσας δε οτι σαυλος εστιν εις θαρσον εξηλθεν αναζητων αυτον· και ως συντυχων παρεκαλεσεν ελθειν εις αντ. D p sy[hm] | *26* οιτινες παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον. και τοτε πρωτον εχρηματισεν εν αντ. οι μαθηται χρειστιανοι D (g p sy[hm]) | *28* ην δε πολλη αγαλλιασις. συνεστραμμενων δε ημων εφη εις εξ αυτ. ον. αγ. σημαινων D (p) w Aug | *29* οι δε μαθηται καθ. ευπορουντο D p vg | **12**,*1* fin.] + εν τη ιουδαια D p sy[h] | *3* ιουδ.] + η επιχειρησις αυτου επι τους πιστους D (p) sy[hm] | *4* ον και] τουτον D g

quia erat vir bonus, et plenus Spiritu sancto, 24
et fide. Et apposita est multa turba Domino.
Profectus est autem Barnabas Tarsum, ut 25
quaereret Saulum: quem cum invenisset, per- 26
duxit Antiochiam. Et annum totum conver-
sati sunt ibi in Ecclesia: et docuerunt turbam
multam, ita ut cognominarentur primum
Antiochiae discipuli, Christiani.

In his autem diebus supervenerunt ab 27
Ierosolymis prophetae Antiochiam: et surgens 28
unus ex eis nomine Agabus, significabat per
spiritum famem magnam futuram in universo
orbe terrarum, quae facta est sub Claudio.
Discipuli autem, prout quis habebat, propo- 29
suerunt singuli in ministerium mittere habi-
tantibus in Iudaea fratribus: quod et fece- 30
runt, et mittentes ad seniores per manus
Barnabae, et Sauli.

Eodem autem tempore misit Herodes rex 12
manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia.
Occidit autem Iacobum fratrem Ioannis 2
gladio. Videns autem quia placeret Iudaeis, 3
apposuit ut apprehenderet et Petrum. Erant
autem dies Azymorum. Quem cum appre- 4
hendisset, misit in carcerem, tradens quat-
tuor quaternionibus militum custodiendum,
volens post Pascha producere eum populo.

---

24 6, 5; 5, 14.
25 9, 30.
26 Gal 2, 11. Act 26, 28. 1 Pt 4, 16.
27 13, 1; 15, 32.
28 18, 2; 21, 10.
29 Gal 2, 10. Rm 15, 27. 2 Cor 8, 12.
30 12, 25.
12 1 4, 3.
2 Mt 20, 22—23.
3 24, 27; 25, 9. Rm 8, 36. L 3, 20.

5 Et Petrus quidem servabatur in carcere.
Oratio autem fiebat sine intermissione ab
6 Ecclesia ad Deum pro eo. Cum autem pro-
ducturus eum esset Herodes, in ipsa nocte
erat Petrus dormiens inter duos milites,
vinctus catenis duabus: et custodes ante
7 ostium custodiebant carcerem. Et ecce
Angelus Domini astitit: et lumen refulsit in
habitaculo: percussoque latere Petri, exci-
tavit eum, dicens: Surge velociter. Et ceci-
8 derunt catenae de manibus eius. Dixit autem
Angelus ad eum: Praecingere, et calcea te
caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: Circum-
da tibi vestimentum tuum, et sequere me.
9 Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia
verum est, quod fiebat per angelum: existi-
10 mabat autem se visum videre. Transeuntes
autem primam et secundam custodiam, vene-
runt ad portam ferream, quae ducit ad civi-
tatem: quae ultro aperta est eis. Et exeuntes
processerunt vicum unum: et continuo dis-
11 cessit Angelus ab eo. Et Petrus ad se reversus,
dixit: Nunc scio vere quia misit Dominus
Angelum suum, et eripuit me de manu Hero-
dis, et de omni expectatione plebis Iudae-
12 orum. Consideransque venit ad domum
Mariae matris Ioannis, qui cognominatus est
Marcus, ubi erant multi congregati, et orantes.
13 Pulsante autem eo ostium ianuae, pro-
cessit puella ad audiendum, nomine Rhode.
14 Et ut cognovit vocem Petri, prae gaudio

[5] Jc 5, 16.
[6] 5, 22—23.
[7] 5, 19. 3 Reg 19, 5. Heb 1, 14.
[9] 10, 17.
[12] 12, 25; 13, 5. 13; 15, 37.
[13] 16, 16.

ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσ- 5
ευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλη-
σίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἤμελλεν 6
προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν
δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς
θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος 7
κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκή-
ματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου
ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ
ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.
εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπό- 8
δησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ
λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ
ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ 9
οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ
ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελθόντες 10
δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθον ἐπὶ τὴν
πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν,
ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες
προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ
ἄγγελος ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ 11
γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπ-
έστειλεν [ὁ] κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξ-
είλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσ-
δοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. συνιδών τε 12
ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς
Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν
ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. κρού- 13
σαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλ-
θεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη, καὶ 14
ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς

---

5 πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου απο τ. εκκλ. D | 6 προσαγ. ℵB al. | 7 επεστη] + τω πετρω D p sy^{h} | επελαμψεν τω οικ. D | πατ.] νυξας D g | 9 δε] γαρ D g p sy^{p} | 10 εξελθ.] + κατεβησαν τους ζ΄ βαθμους και D (p) | 13 om. του πυλ. D | προηλθεν ℵ p vg

οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγ-
γειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.
15 *οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρί-*
ζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν
16 *αὐτοῦ. ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀν-*
17 *οίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. κατα-*
σείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο αὐτοῖς
πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς,
εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελ-
φοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον
18 *τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ*
ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγέ-
19 *νετο. Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ*
εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχ-
θῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς
20 *Καισαρείαν διέτριβεν. Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυ-*
ρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν
πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ
κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ
τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασι-
21 *λικῆς. τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυσάμενος*
ἐσθῆτα βασιλικὴν [καὶ] καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
22 *ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει·*
23 *θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ*
ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ
ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωλη-
24 *κόβρωτος ἐξέψυξεν. Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ*
ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.

---

14 ηνοιξεν αυτω την θυραν E syp | *15* ελεγ.] + προς αυτην τυχον D syp | *16* εξανοιξαντες δε και ιδοντες D | *17* σιγαν] ινα σιγωσιν εισηλθεν και D | *18* ουκ ολιγος] μεγας 15. 18 al., om. D g p | *19* αποκτανθηναι Dgr sy | διετρ.] + εκει lat sy | *20* οι δε ομοθυμαδον εξ αμφοτερων των πολεων παρησαν προς τον βασιλεα D | > τας χωρας αυτων D lat | *22* ο δε] καταλλαγεντος δε αυτου τοις τυριοις D syh | φωναι D lat syp | ανθρωπων ℵ* syp | *23* θεω και καταβας απο του βηματος γενομ. σκωλ. ετι ζων και ουτως εξεψ. D | *24* θεου] κυριου B vg

non aperuit ianuam, sed intro currens nun-
ciavit stare Petrum ante ianuam. At illi 15
dixerunt ad eam: Insanis. Illa autem affir-
mabat sic se habere. Illi autem dicebant:
Angelus eius est. Petrus autem perseverabat 16
pulsans. Cum autem aperuissent, viderunt
eum, et obstupuerunt. Annuens autem eis 17
manu ut tacerent, narravit quomodo Dominus
eduxisset eum de carcere, dixitque: Nunciate
Iacobo, et fratribus haec. Et egressus abiit
in alium locum. Facta autem die, erat non 18
parva turbatio inter milites, quidnam factum
esset de Petro. Herodes autem cum requi- 19
sisset eum, et non invenisset, inquisitione
facta de custodibus, iussit eos duci: descen-
densque a Iudaea in Caesaream, ibi commo-
ratus est. Erat autem iratus Tyriis, et 20
Sidoniis. At illi unanimes venerunt ad eum,
et persuaso Blasto, qui erat super cubiculum
regis, postulabant pacem, eo quòd alerentur
regiones eorum ab illo. Statuto autem die He- 21
rodes vestitus veste regia, sedit pro tribunali,
et concionabatur ad eos. Populus autem 22
acclamabat: Dei voces, et non hominis. Con- 23
festim autem percussit eum Angelus Domini,
eo quòd non dedisset honorem Deo: et con-
sumptus a vermibus, expiravit. Verbum 24
autem Domini crescebat, et multiplicabatur.

---

[15] 26, 24. L 24, 37. Mt 18, 10. Heb 1, 14.
[18] 5, 21—22.
[20] 3 Reg 5, 25 (11). Ez 27, 17.
[22] Ez 28, 2.
[23] Dan 5, 20.
[24] 6, 7; 19, 20. Is 55, 11.

25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab
Ierosolymis expleto ministerio, assumpto Io-
anne, qui cognominatus est Marcus.
13 Erant autem in Ecclesia, quae erat An-
tiochiae, prophetae, et doctores, in quibus
Barnabas, et Simon, qui vocabatur Niger, et
Lucius Cyrenensis, et Manahen, qui erat He-
2 rodis Tetrarchae collactaneus, et Saulus. Mi-
nistrantibus autem illis Domino, et ieiunan-
tibus, dixit illis Spiritus sanctus: Segregate
mihi Saulum, et Barnabam in opus, ad quod
3 assumpsi eos. Tunc ieiunantes, et orantes,
imponentesque eis manus, dimiserunt illos.
4 Et ipsi quidem missi a Spiritu sancto
abierunt Seleuciam; et inde navigaverunt
5 Cyprum. Et cum venissent Salaminam, prae-
dicabant verbum Dei in synagogis Iudaeorum.
Habebant autem et Ioannem in ministerio.
6 Et cum perambulassent universam insulam
usque Paphum, invenerunt quendam virum
magum pseudoprophetam, Iudaeum, cui no-
7 men erat Bariesu, qui erat cum Proconsule
Sergio Paulo viro prudente. Hic, accersitis
Barnaba, et Saulo, desiderabat audire verbum
8 Dei. Resistebat autem illis Elymas magus,
(sic enim interpretatur nomen eius) quaerens
9 avertere Proconsulem a fide. Saulus autem,
qui et Paulus, repletus Spiritu sancto, in-

---

[25] 11, 29; 12. 15, 37.
13 [1] 11, 20. 27.
[2] 9, 15. Gal 1, 15.
[3] 14, 23—26; 6, 6. 1 Tim 4, 14; 5, 22.
[4] 15, 39.
[5] 12, 12. 25.
[8] 2 Tim 3, 8.
[9] 2, 4; 4, 8; 7, 55.

Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ 25
Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμ-
παραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.
Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκ- 13
κλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνά-
βας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λού-
κιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ
τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. Λειτουρ- 2
γούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων
εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν
Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσ-
κέκλημαι αὐτούς· τότε νηστεύσαντες καὶ προσ- 3
ευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἀπέλυσαν.

Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου 4
πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκείαν, ἐκεῖθέν τε
ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, καὶ γενόμενοι ἐν Σαλα- 5
μῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς
συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι 6
Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην
Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, ' ὃς ἦν σὺν τῷ 7
ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπ-
εζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἀνθίστατο 8
δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερ-
μηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι
τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, 9
ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτε-

---

25 σαυλ.] + *ος επεκληθη παυλος* p sy^{h} | **13**,*1 ο τε*] *εν οις* D* p vg | *3 προσευξ.*] + *παντες* D | *απελ.* (om. D)] + *αυτους* E lat | *4 κατηλθ.*] *καταβαντες δε* D | *5 θεου*] *κυριου* D^{gr} g sy^{p} | *ειχ. δε*] *εχοντες μεθ εαυτων* E | *υπηρετουντα αυτοις* D p sy^{hm} (E vg) | *6 και περιελθοντων δε αυτων* D* | *ονοματι καλουμενον βαριησουαν* D, + *ο μεθερμηνευεται ελυμας* E g w (paratus) | *7 και εζητησεν* D* | *8 ετοιμος* Lucif (*-μας* D*) | fin.] + *επειδη ηδιστα ηκουεν αυτων* D* (E) sy^{h}

10 νίσας εἰς αὐτὸν ' εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου
καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς
11 ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ
κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν
ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ'
αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει
12 χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς
ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ
κυρίου.
13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦ-
λον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης
δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερο-
14 σόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης
παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ
ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
15 βάτων ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ
νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυν-
άγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ
τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν
16 λαόν, λέγετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατα-
σείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ
17 φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τοῦ
λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας
ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν
γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξ-
18 ήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, καὶ ὡς τεσσερακονταέτη
19 χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανaὰν κατεκληρονό-
20 μησεν τὴν γῆν αὐτῶν ' ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις
καὶ πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς

---

10 om. πασης 1° D*g | *11* παραχρ. δε] και ευθεως D lat | *12* inc. ιδων δε D^gr g | γεγ.] + εθαυμασεν και D E (g) | επιστ.] + τω θεω D | *14* inc. παυλος δε και βαρναβας διελθ. E | την πισιδιαν ℵ A B C | *15* λογ.] + σοφιας D | *16* χειρι] + σιγαν lat | *18* ετροφοφωρ. A C E al. vet. lat, + sicut quis foveat homo filium suum Lucif | om. ως D E lat | *19* αυτων] των αλλοφυλων D* syh | *20* > και μετα ταυτα ως ετ. τετρ. κ. πεντ. E H al. d sy | εδωκεν] + αυτοις E al. g sy

tuens in eum, [1] dixit: O plene omni dolo, et 10
omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis
iustitiae, non desinis subvertere vias Domini
rectas. Et nunc ecce manus Domini super 11
te, et eris caecus, non videns solem usque
ad tempus. Et confestim cecidit in eum ca-
ligo, et tenebrae, et circuiens quaerebat qui
ei manum daret. Tunc Proconsul cum vidisset 12
factum, credidit admirans super doctrina
Domini.

Et cum a Papho navigassent Paulus, et 13
qui cum eo erant, venerunt Pergen Pamphy-
liae. Ioannes autem discedens ab eis, reversus
est Ierosolymam. Illi vero pertranseuntes 14
Pergen, venerunt Antiochiam Pisidiae: et in-
gressi synagogam die sabbatorum, sederunt.
Post lectionem autem legis, et Prophe- 15
tarum, miserunt principes synagogae ad eos,
dicentes: Viri fratres, si quis est in vobis
sermo exhortationis ad plebem, dicite. Sur- 16
gens autem Paulus, et manu silentium indi-
cens, ait: Viri Israelitae, et qui timetis
Deum, audite: Deus plebis Israel elegit patres 17
nostros, et plebem exaltavit cum essent
incolae in terra Aegypti, et in brachio ex-
celso eduxit eos ex ea, et per quadraginta 18
annorum tempus mores eorum sustinuit in
deserto. Et destruens gentes septem in terra 19
Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum,
quasi post quadringentos et quinqua- 20
ginta annos: et post haec dedit iudices,

---

[10] Os 14, 10 | [11] 9, 8; 22, 11. J 9, 39 | [12] Mc 1, 22. 27 | [13] 12, 12. 25; 15, 38. Mt 21, 30 | [14] 16, 13 | [15] 15, 21. 32; 28, 17. Heb 13, 22 | [16] 21, 40 | [17] Is 1, 2. Ex 6, 1. 6; 12, 37. 41; 14, 8 | [18] Ex 16, 35. Num 14, 34. Deut 1, 31 | [19] Deut 7, 1. Jos 14, 2 | [20] Jud 2, 16. 1 Reg 3, 20.

21 usque ad Samuel Prophetam. Et exinde
postulaverunt regem: et dedit illis Deus Saul
filium Cis, virum de tribu Beniamin, annis
Ps 88,21. Is 44,28. 1 Reg 16,12-13, 22 quadraginta. et amoto illo, suscitavit illis
David regem: cui testimonium perhibens,
dixit: Inveni David filium Iesse, virum
secundum cor meum, qui faciet omnes
23 voluntates meas. Huius Deus ex semine
secundum promissionem eduxit Israel salva-
24 torem Iesum, praedicante Ioanne ante faciem
adventus eius baptismum poenitentiae omni
25 populo Israel. Cum impleret autem Ioannes
cursum suum, dicebat: Quem me arbitramini
esse, non sum ego, sed ecce venit post me,
cuius non sum dignus calceamenta pedum
26 solvere. Viri fratres, filii generis Abraham,
et qui in vobis timent Deum, vobis verbum
27 salutis huius missum est. Qui enim habi-
tabant Ierusalem, et principes eius hunc
ignorantes, et voces prophetarum, quae per
omne sabbatum leguntur, iudicantes imple-
28 verunt, et nullam causam mortis invenientes
in eo, petierunt a Pilato, ut interficerent eum.
29 Cumque consummassent omnia, quae de eo
scripta erant, deponentes eum de ligno, posue-
30 runt eum in monumento. Deus vero susci-
31 tavit eum a mortuis tertia die: qui visus est
per dies multos his, qui simul ascenderant
cum eo de Galilaea in Ierusalem: qui usque
32 nunc sunt testes eius ad plebem. Et

---

[21] 1 Reg 8, 5; 10, 21. 24 | [22] Heb 1, 5; 5, 5. | [23] 2 Reg 7, 12. Is 11, 1 | [24] L 3, 3 | [25] J 1, 20. 27. L 3, 16. Mc 1, 7. | [26] 13, 46. Ps 106, 20 | [27] 3, 17. J 16, 3 | [28] Mt 27, 22—23 | [29] Mt 27, 59—60. J 19, 28. 30 | [30] 3, 15 | [31] 1, 3 | [32] 13, 23.

ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. κἀκεῖθεν ᾐτή- 21
σαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν
Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη
τεσσεράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν 22 Ps 88,21. Is 44,28.
τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρ- 1 Sam 13,14.
τυρήσας· »εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα
κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ
θελήματά μου.« τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρ- 23
ματος κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σω-
τῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ 24
προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετα-
νοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. ὡς δὲ ἐπλήρου 25
Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε
εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ᾽ ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ
οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν 26
ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς
σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦν- 27
τες ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦ-
τον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν
τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρί-
ναντες ἐπλήρωσαν, καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανά- 28
του εὑρόντες ᾐτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι
αὐτόν· ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ 29
γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 30
ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν 31
αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες
νῦν εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. καὶ 32

---

22 om. ανδρα — καρδ. μου E (B) | *23* inc. ο θεος ουν απο του σπερμ. αυτου D | *25* εγω] + χριστος E | *26* θεον] + ακουσατε E | υμιν CEHLP al. lat sy^{p} | *27* τουτ. αγν.] μη συνιεντες D* | τας γραφας DE | *28* ευρ. εν αυτω κρειναντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εις αναιρεσιν D | *29* γεγρ.] + εισιν ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι και επιτυχοντες παλιν και D (sy^{hm}) | *30* ον ο θεος ηγειρεν (om. εκ νεκρ.) D g | *31* ουτος ωφθη τοις συναναβαινουσιν αυτω . . ιερουσ. εφ ημ. πλειονας D

ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέ-
Ps 2,7. 33 *ρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς*
ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας
Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευ-
τέρῳ· »υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
Is 55,3. 34 *σε.« ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι*
μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως
εἴρηκεν ὅτι »δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ
Ps 15,10. 35 *πιστά.« διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· »οὐ δώσεις*
36 *τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.« Δαυὶδ μὲν γὰρ*
ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας
37 *αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν,*
38 *οὐκ εἶδεν διαφθοράν. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν,*
ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν
οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι,
Hab. 1,5 39/40 *ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. βλέπετε*
οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς
41 *προφήταις· »ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυ-*
μάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι
ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύ-
42 *σητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.« Ἐξιόντων δὲ*
αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλη-
43 *θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ*
τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύ-
λῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐ-

---

32 πατ.] + ημων DE lat | *33* ημων] αυτων υμιν C³ EHLP al. sy | αναστ.] + εκ νεκρων A g | τον κυριον ιησ. χριστον D | ως και] ουτως γαρ D | δευτ.] πρωτω d g Hil | fin.] + αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης D sy^hm | *34* αυτον] + ο θεος EH sy^p | *35* inc. και ετερως λ. D | *38* αμαρτ.] + και μετανοια D | *39* fin.] + παρα θεω D al. (t) | *40* om. εφ υμας ℵBD al. | *41* καταφρ.] + επιβλεψατε και E al. | om. εργον 2° DELP al. sy | fin.] + και εσιγησαν D sy^h | *42* αυτων] + εκ της συναγωγης των ιουδαιων L al. | παρεκ.] + τα εθνη LP al.

nos vobis annunciamus eam, quae ad patres
nostros repromissio facta est: quoniam hanc 33 Ps 2,7.
Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Ie-
sum, sicut et in Psalmo secundo scriptum est:
Filius meus es tu, ego hodie genui te. Quòd 34 Is 55,3.
autem suscitavit eum a mortuis, amplius iam
non reversurum in corruptionem, ita dixit:
Quia dabo vobis sancta David fidelia. Ideoque 35 Ps 15,10.
et alias dicit: Non dabis Sanctum tuum videre
corruptionem. David enim in sua generatione 36
cum administrasset, voluntati Dei dormivit:
et appositus est ad patres suos, et vidit cor-
ruptionem. Quem vero Deus suscitavit a 37
mortuis, non vidit corruptionem. Notum 38
igitur sit vobis viri fratres, quia per hunc
vobis remissio peccatorum annunciatur, et ab
omnibus, quibus non potuistis in lege Moysi
iustificari, [1] in hoc omnis, qui credit, iustifica- 39
tur. Videte ergo ne superveniat vobis quod 40 Hab 1,5
dictum est in Prophetis: Videte contemptores, 41
et admiramini, et disperdimini: quia opus
operor ego in diebus vestris, opus quod
non credetis, siquis enarraverit vobis. Exe- 42
untibus autem illis rogabant ut sequenti
sabbato loquerentur sibi verba haec. Cum- 43
que dimissa esset synagoga, secuti sunt
multi Iudaeorum, et colentium advenarum,
Paulum, et Barnabam: qui loquentes sua-

---

[33] Rm 1, 4. Heb 1, 5; 5, 5.
[35] 2, 27.
[36] 2, 29. 3 Reg 2, 10. Jud 2, 10.
[38] 10, 43. Num 15, 30. Heb 9, 9; 13. 20.
[39] Rm 10, 4.
[42] 13, 15.
[43] 11, 23; 14, 22; 17, 4.

debant eis ut permanerent in gratia Dei.
44 Sequenti vero sabbato pene universa civitas
45 convenit audire verbum Dei. Videntes
autem turbas Iudaei, repleti sunt zelo, et
contradicebant his, quae a Paulo dicebantur,
46 blasphemantes. Tunc constanter Paulus, et
Barnabas dixerunt: Vobis oportebat primum
loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud,
et indignos vos iudicatis aeternae vitae, ecce
Is 49,6. 47 convertimur ad Gentes. sic enim praecepit
nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium,
ut sis in salutem usque ad extremum terrae.
48 Audientes autem Gentes gavisae sunt, et
glorificabant verbum Domini: et crediderunt
quotquot erant praeordinati ad vitam aeter-
49 nam. Disseminabatur autem verbum Domini
50 per universam regionem. Iudaei autem con-
citaverunt mulieres religiosas, et honestas, et
primos civitatis, et excitaverunt persecutio-
nem in Paulum, et Barnabam: et eiecerunt eos
51 de finibus suis. At illi excusso pulvere pedum
52 in eos, venerunt Iconium. Discipuli quoque
replebantur gaudio, et Spiritu sancto.
14 Factum est autem Iconii, ut simul introirent
in synagogam Iudaeorum, et loquerentur, ita
ut crederet Iudaeorum, et Graecorum copiosa
2 multitudo. Qui vero increduli fuerunt Iu-

---

[45] 13, 50; 14, 2; 17, 5; 5, 17. Rm 10, 19.
[46] 3, 26; 18, 6. Mt 10, 6. L 7, 30.
[47] L 2, 32.
[48] 11, 18. Rm 8, 29.
[51] 18, 6. Mt 10, 14.
14 [1] 13, 14.
[2] 13, 45.

τοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ
θεοῦ. Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα 44
ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν 45
ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ [τοῦ] Παύλου λα-
λουμένοις βλασφημοῦντες. παρρησιασάμενοί τε 46
ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· ὑμῖν ἦν ἀναγ-
καῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρί-
νετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφό-
μεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ 47 Is 49,6
κύριος· »τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί
σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.« ἀκούοντα 48
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ
κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι
εἰς ζωὴν αἰώνιον· διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυ- 49
ρίου δι᾽ ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρ- 50
ώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας
καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν
διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ
ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ 51
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ᾽
αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, οἵ τε μαθηταὶ ἐπλη- 52
ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.
14 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν
αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ
λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰου- 2

---

43 fin.] + εγενετο δε καθ ολης της πολεως διελθειν τον λογον του θεου D (E w sy^hm) | 44 εχομενω A E al. | 44 ακουσαι παυλου· πολυν τε λογον ποιησαμενου περι του κυριου D | 45 και ιδοντες οι ι. το πληθος D | αντελ.] + τοις λογοις D E g sy^p | λαλ.] + αντιλεγοντες και D I P 40 al. (E g) sy^h | 48 εδοξ.] εδεξαντο D g Aug | 50 επηγ.] + θλιψιν μεγαλην και D (E) | 51 ηλθ.] κατηντησαν D^gr | **14**,1 ουτ.] + προς αυτους D (E) sy^h | ωστε θαυμασαι ιουδ. . . . πληθ. και πιστευσαι E | 2 οι δε αρχισυναγωγοι των ιουδαιων και οι αρχοντες της συναγωγης επηγαγον αυτοις διωγμον κατα των δικαιων D sy^hm

δαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν
3 *ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν χρό-*
νον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ
μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, δι-
δόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
4 *αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ*
οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς
5 *ἀποστόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε*
καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι
6 *καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, συνιδόντες κατέφυγον*
εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρ-
7 *βην καὶ τὴν περίχωρον· κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι*
8 *ἦσαν. Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς*
ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
9 *ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. οὗτος ἤκουεν τοῦ*
Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν
10 *ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλῃ [τῇ]*
φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ
11 *ἥλατο καὶ περιεπάτει. οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ*
ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀν-
12 *θρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς, ἐκάλουν τε τὸν*
Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ
13 *αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὅ τε ἱερεὺς*
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους
καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν

---

2 fin.] + ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην D (E) g p w | *3* διατριψαντες D^gr g, + εκει E g sy^ph | *4* ην δε εσχισμενον D | αποστ.] + κολλωμενοι δια τον λογον του θεου D sy^hm | *6* fin.] + ολην D E (vg) | *7* ευαγγ.] + τον λογον του θεου E | fin.] + και εκινηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις (om. εν λυστρ. **14** S) D (E) h w | *9* ος ατεν. αυτω] υπαρχων εν φοβω. ατενισας δε αυτω ο παυλος D | *10* φωνη] + σοι λεγω εν τω ονοματι του κυριου ιησου χριστου C D (E H al. h) sy^phm | ορθος] + και περιπατει D h sy^hm | και 1°] + παραχρημα D (ευθεως παραχρ.) E h sy^hm | *11* om αυτων ℵ* g h | *13* οι δε ιερεις του οντος διος . . . ενεγκαντες . . . ηθελον επιθυειν D g

daei, suscitaverunt, et ad iracundiam conci-
taverunt animas Gentium adversus fratres.
Multo igitur tempore demorati sunt, fidu- 3
cialiter agentes in Domino, testimonium per-
hibente verbo gratiae suae, dante signa, et
prodigia fieri per manus eorum. Divisa est 4
autem multitudo civitatis: et quidam quidem
erant cum Iudaeis, quidam vero cum Apo-
stolis. Cum autem factus esset impetus 5
Gentilium, et Iudaeorum cum principibus
suis, ut contumeliis afficerent, et lapidarent
eos, intelligentes confugerunt ad civitates 6
Lycaoniae Lystram, et Derben, et universam
in circuitu regionem, et ibi evangelizantes 7
erant. Et quidam vir Lystris infirmus pedibus 8
sedebat, claudus ex utero matris suae, qui
numquam ambulaverat. Hic audivit Paulum 9
loquentem. Qui intuitus eum, et videns quia
fidem haberet ut salvus fieret, dixit magna 10
voce: Surge super pedes tuos rectus. Et
exilivit, et ambulabat. Turbae autem cum 11
vidissent quod fecerat Paulus, levaverunt
vocem suam Lycaonicè dicentes: Dii similes
facti hominibus, descenderunt ad nos. Et 12
vocabant Barnabam Iovem, Paulum vero
Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi. Sa- 13
cerdos quoque Iovis, qui erat ante civitatem,
tauros, et coronas ante ianuas afferens, cum

---

[3] 19, 11; 15, 12; 20, 32. Heb 2, 4. Mc 16. 20.
[5] 14, 19. 2 Tim 3, 11.
[6] Mt 10, 23.
[7] 11, 19—20.
[8] 3, 2; 9, 33. J 9, 1.
[9] 3, 4. Mt 9, 28.
[10] 3, 8; 9, 34. J 5, 9; 11, 43. Ez 2, 1.
[11] 28, 6.

14 populis volebat sacrificare. Quod ubi audie-
runt Apostoli, Barnabas, et Paulus, conscissis
tunicis suis exilierunt in turbas clamantes,
15 [I] et dicentes: Viri, quid haec facitis? et nos
mortales sumus, similes vobis homines, annun-
ciantes vobis ab his vanis converti ad Deum
vivum, qui fecit caelum, et terram, et mare,
16 et omnia, quae in eis sunt: qui in praeteritis
generationibus dimisit omnes gentes ingredi
17 vias suas. Et quidem non sine testimonio
semetipsum reliquit, benefaciens de caelo,
dans pluvias, et tempora fructifera, implens
18 cibo, et laetitia corda nostra. Et haec dicentes,
vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent.
19 Supervenerunt autem quidam ab Antiochia,
et Iconio Iudaei: et persuasis turbis lapi-
dantesque Paulum, traxerunt extra civitatem,
20 existimantes eum mortuum esse. Circum-
dantibus autem eum discipulis, surgens intra-
vit civitatem, et postera die profectus est cum
21 Barnaba in Derben. Cumque evangelizassent
civitati illi, et docuissent multos, reversi sunt
22 Lystram, et Iconium, et Antiochiam, [I] con-
firmantes animas discipulorum, exhortantes-
que ut permanerent in fide: et quoniam per
multas tribulationes oportet nos intrare in
23 regnum Dei. Et cum constituissent illis
per singulas ecclesias presbyteros, et oras-

---

[15] 10, 26. Ex 20, 11. Ps 145, 6. Is 37, 16. Jr 32, 17. Jc 5, 17.

[16] 17, 30.

[17] Ps 144, 16; 146, 8. Jr 5, 24.

[19] 7, 58; 8, 1; 9, 16; 17, 13. 2 Cor 6, 9; 11, 25. 2 Tim 3, 11.

[21] Mt 28, 19.

[22] 11, 23; 13, 43. 1 Thess 3, 3. Mt 7, 14. 2 Tim 3, 12.

[23] 13, 3; 20, 32. Tit 1, 5.

τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ 14
ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες
τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον,
κράζοντες ¹ καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποι- 15
εῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρω-
ποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν
ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις 16
γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν 17
ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ
καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. καὶ ταῦτα λέ- 18
γοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ
θύειν αὐτοῖς. Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας 19
καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους
καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πό-
λεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλω- 20
σάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλ-
θεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν
τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐαγγελισάμενοί τε 21
τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον
καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς 22
τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει,
καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ 23
αὐτοῖς κατ᾽ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξά-

---

14 ακουσας δε βαρν. και παυλ. D g (h) sy^{p} | *15* λεγ.] φωνουντες D* | om. και 2° D g h | υμας] υμιν τον θεον D | οπως απο τ. τ. μ. επιστρεψητε D(E) g | *18* fin.] + αλλα πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδια C al. sy^{hm} (cf. ad Acta 5, 18: Jo 7, 53) | *19* διατριβοντων δε αυτων και διδασκοντων επηλθον τινες ιουδαιοι απο ικον. και αντιοχ. C D H al. h sy^{hm} | και πεισ. τ. οχλ.] και διαλεγομενων αυτων παρρησια (αν)επεισαν τους οχλους αποστηναι απ αυτων λεγοντες οτι ουδεν αληθες λεγουσιν αλλα παντα ψευδονται C 3. 15 al. sy^{hm} | *20* αυτον] + et cum vespera facta esset sa | πολιν] + λυστραν h (D) | *21* τους εν τη πολει D h

μενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ
24 *εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισι-*
25 *δίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, καὶ λαλήσαντες*
ἐν Πέργῃ τὸν λόγον [τοῦ κυρίου] κατέβησαν
26 *εἰς Ἀτταλίαν, κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντι-*
όχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ
27 *θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι*
δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν
28 *τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ χρό-*
νον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15 *Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδί-*
δασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε
τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.
2 *γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης*
τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν
ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλ-
λους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρε-
σβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος
3 *τούτου. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς*
ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμα-
ρίαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν,
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
4 *παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰεροσόλυμα παρεδέχ-*
θησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς

---

25 fin.] + ευαγγελιζομενοι αυτους D 137 sy^{h} | *27* ο θεος εποιησεν (αυτοις) μετα των ψυχων αυτων (D) g | **15**,*1* ιουδ.] + των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων 8. 137 al. sy^{hm} | περιτμηθητε και τω εθει μωσεως περιπατητε D sy^{hm} sa | *2* om. και ζητησεως E lat^{pler} | προς αυτ.] συν αυτοις D^{gr} | εταξ.—εξ αυτων] ελεγεν γαρ ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν διισχυριζομενος. οι δε εληλυθοτες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις τω παυλω και βαρναβα και τισιν αλλοις αναβαινειν D (g w) sy^{hm} | fin.] + οπως κριθωσιν επ αυτοις sy^{h} (D 137) | *3* εκπεμφθεντες E g

sent cum ieiunationibus, commendaverunt eos
Domino, in quem crediderunt. Transeuntes- 24
que Pisidiam, venerunt in Pamphiliam, et 25
loquentes verbum Domini in Perge, descende-
runt in Attaliam: et inde navigaverunt Antio- 26
chiam, unde erant traditi gratiae Dei in opus,
quod compleverunt. Cum autem venissent, et 27
congregassent Ecclesiam, retulerunt quanta
fecisset Deus cum illis, et quia aperuisset
Gentibus ostium fidei. Morati sunt autem 28
tempus non modicum cum discipulis.

Et quidam descendentes de Iudaea, do- **15**
cebant fratres: Quia nisi circumcidamini
secundum morem Moysi, non potestis salvari.
Facta ergo seditione non minima Paulo, et 2
Barnabae adversus illos, statuerunt ut ascen-
derent Paulus, et Barnabas, et quidam
alii ex aliis ad Apostolos, et presbyteros in
Ierusalem super hac quaestione. Illi ergo 3
deducti ab Ecclesia pertransibant Phoenicem,
et Samariam, narrantes conversionem Gen-
tium: et faciebant gaudium magnum omnibus
fratribus. Cum autem venissent Ierosoly- 4
mam, suscepti sunt ab Ecclesia, et ab Apostolis,
lis, et senioribus, annunciantes quanta Deus

---

[26] 13, 1—2; 15, 40. 1 Cor 15, 10.
[27] 1 Cor 16, 9. Act 11, 18.
15 [1] 15, 24. Gal 5, 2.
[2] 11, 30. Gal 2, 1.
[3] 8, 14. 25; 11, 19.
[4] 14, 27.

5 fecisset cum illis. Surrexerunt autem quidam
de haeresi Pharisaeorum, qui crediderunt,
dicentes: Quia oportet circumcidi eos, prae-
cipere quoque servare legem Moysi.
6 Conveneruntque Apostoli, et seniores vi-
7 dere de verbo hoc. Cum autem magna con-
quisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos:
Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis
diebus Deus in nobis elegit, per os meum
audire Gentes verbum Evangelii, et credere.
8 Et qui novit corda Deus, testimonium perhi-
buit, dans illis Spiritum sanctum, sicut et
9 nobis, et nihil discrevit inter nos et illos,
10 fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid
tentatis Deum, imponere iugum super cer-
vices discipulorum, quod neque patres nostri,
11 neque nos portare potuimus? Sed per gra-
tiam Domini Iesu Christi credimus salvari,
12 quemadmodum et illi. Tacuit autem omnis
multitudo: et audiebant Barnabam, et Pau-
lum narrantes quanta Deus fecisset signa,
13 et prodigia in Gentibus per eos. Et post-
quam tacuerunt, respondit Iacobus, dicens:
14 Viri fratres, audite me. Simon narravit
quemadmodum primum Deus visitavit su-
Am 9,11 12. 15 mere ex Gentibus populum nomini suo. Et
huic concordant verba Prophetarum, sicut
16 scriptum est: Post haec revertar, et reaedifi-

[5] 11, 2.
[7] 10, 44; 11, 15.
[8] 1, 24; 11, 17.
[9] 10, 34. Rm 2, 29.
[10] Gal 3, 10; 5, 1. Mt 11, 30; 23, 4.
[11] Gal 2, 16. Eph 2, 4—10.
[12] 11, 18; 14, 3.
[13] 21, 18. Gal 2, 9.
[14] 15, 7—9. L 1, 68.
[16] Jr 12, 15.

ἐποίησεν μετ᾽ αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δέ τινες 5
τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευ-
κότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παρ-
αγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.
Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρε- 6
σβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς 7
δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν
πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ
θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν
λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρ- 8
διογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς [αὐ-
τοῖς] τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, καὶ 9
οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν,
τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν 10
οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ
τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες
ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ 11
τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
θῆναι καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. Ἐσίγησεν δὲ 12
πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύ-
λου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι᾽ αὐτῶν. Μετὰ 13
δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων·
ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγή- 14
σατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν
ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ 15 Am 9,11.12.
συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέ-
γραπται· »μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδο- 16

---

5 οι δε παραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες τινες απο D sy^{hm} | 6 πρεσβ.] + συν τω πληθει sy^{h} al. | λογ.] ζητηματος E al. g sy^{h} | 7 ανεστησεν εν πνευματι (αγιω) πετρος και D al. | 8 om. αυτοις 1° E lat^{pler} | om. αυτοις 2° ℵAB 13 al., επ αυτους D | 11 ιησ. χριστου CD al. g Aug sy^{p} | 12 συνκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εσιγησεν D sy^{h} | 13 αναστας ιακωβ. ειπεν D sy^{p} | 15 τουτω] ουτως D g

μήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ
τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορ-
17 *θώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοι-*
ποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ
ἔθνη ἐφ᾽ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽
18 *αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα ¹ γνωστὰ ἀπ᾽*
19 *αἰῶνος.«* διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν,
20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι [ἀπὸ]
τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας
21 καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. Μωϋσῆς γὰρ
ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσον-
τας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάβ-
22 βατον ἀναγινωσκόμενος. Τότε ἔδοξε τοῖς
ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι
εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰού-
δαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄν-
23 δρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ
χειρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι [καὶ οἱ] ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν
καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν
24 χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν
ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευά-
ζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα,
25 ¹ ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξα-
μένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς
26 ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώ-
ποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ

16 κατεστραμμενα ℵ(B) 13 al. | *18* γνωστα απ αιων. εστιν τω θεω παντα τα εργα αυτου EHLP al. (g sy^p), γνωστον απ αι. (εστιν) τω κυριω το εργον αυτου A(D) lat^pler sy^hm | *20* om. και τ. πνικτ. D g Iren | fin.] + και οσα αν μη θελωσιν αυτοις γινεσθαι ετεροις μη ποιειν D 7. 27. 29 al. Iren sa | *23* αυτων] + επιστολην (και πεμψαντες) περιεχουσαν C(D) al. g w sy^hm | om. ταδε ℵ* AB vg | om. και οι ℵ* ABCD 13. 61 vg | *24* om. εξελθοντες ℵ* B al. arm | υμων] + λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον CEHLP al. sy | *26* την ψυχην D Iren

cabo tabernaculum David, quod decidit: et
diruta eius reaedificabo, et erigam illud: ut 17
requirant ceteri hominum Dominum, et omnes
gentes, super quas invocatum est nomen
meum, dicit Dominus faciens haec. Notum 18
a saeculo est Domino opus suum. Propter 19
quod ego iudico non inquietari eos, qui ex
Gentibus convertuntur ad Deum, sed scribere 20
ad eos ut abstineant se a contaminationibus
simulachrorum, et fornicatione, et suffocatis,
et sanguine. Moyses enim a temporibus anti- 21
quis habet in singulis civitatibus qui eum
praedicent in synagogis, ubi per omne sabba-
tum legitur. Tunc placuit Apostolis, et senio 22
ribus cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis,
et mittere Antiochiam cum Paulo, et Barnaba,
Iudam, qui cognominabatur Barsabas, et
Silam viros primos in fratribus, scribentes per 23
manus eorum. Apostoli et seniores fratres,
his, qui sunt Antiochiae, et Syriae, et Ciliciae
fratribus ex Gentibus, salutem. Quoniam 24
audivimus quia quidam ex nobis exeuntes,
turbaverunt vos verbis, evertentes animas
vestras, quibus non mandavimus: placuit nobis 25
collectis in unum, eligere viros, et mittere ad
vos cum charissimis nostris Barnaba, et Paulo,
hominibus, qui tradiderunt animas suas pro 26

---

[18] Is 45, 21.
[20] 21, 25. Gen 9, 4. Lev 3, 17; 5, 2; 17, 10—16.
[21] 13, 15. 2 Cor 3, 15.
[22] Heb 13, 7. 17. 24.
[24] 15, 1.
[26] 20, 24; 21, 13. Rm 16, 4.

27 nomine Domini nostri Iesu Christi. Misimus
ergo Iudam, et Silam, qui et ipsi vobis verbis
28 referent eadem. Visum est enim Spiritui
sancto, et nobis nihil ultra imponere vobis
29 oneris quàm haec necessaria: ut abstineatis
vos ab immolatis simulachrorum, et sanguine,
et suffocato, et fornicatione, a quibus custo-
dientes vos, bene agetis. Valete.
30 Illi ergo dimissi, descenderunt Antiochiam:
et congregata multitudine tradiderunt episto-
31 lam. Quam cum legissent, gavisi sunt super
32 consolatione. Iudas autem, et Silas, et ipsi
cum essent Prophetae, verbo plurimo conso-
33 lati sunt fratres, et confirmaverunt. Facto
autem ibi aliquanto tempore, dimissi sunt
cum pace a fratribus ad eos, qui miserant
34 illos. Visum est autem Silae ibi remanere:
35 Iudas autem solus abiit Ierusalem. Paulus
autem, et Barnabas demorabantur Antiochiae
docentes: et evangelizantes cum aliis pluribus
verbum Domini.
36 Post aliquot autem dies, dixit ad Barnabam
Paulus: Revertentes visitemus fratres per uni-
versas civitates, in quibus praedicavimus ver-
37 bum Domini, quomodo se habeant. Barnabas
autem volebat secum assumere et Ioannem, qui
38 cognominabatur Marcus. Paulus autem rogabat
eum (ut qui discessisset ab eis de Pamphilia,
et non isset cum eis in opus) non debere re-

---

[28] Mt 23, 4.
[29] 1 Cor 10, 7—8. Ex 34, 15—16.
[32] 11, 27; 13, 1. 15. Heb 13, 22.
[36] 1 Thess 3, 5.
[37] 12, 12. 25.
[38] 13, 13. Col 4, 10. 2 Tim 4, 11.

ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐ- 27
τοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξεν 28
γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον
ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπ-
άναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος 29
καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες
ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε.
Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιό- 30
χειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν
ἐπιστολήν. ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρα- 31
κλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας καὶ αὐτοὶ, προ- 32
φῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· ποιήσαντες δὲ χρό- 33
νον ἀπελύθησαν μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν
πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. Παῦλος δὲ 35
καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων
πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν 36
Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγεί-
λαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνά- 37
βας δὲ ἐβούλετο συμπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην
τὸν καλούμενον Μάρκον· Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν 38
ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ
συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαμ-

26 fin.] + *εις παντα πειρασμον* D E 137 sy^hm | *29* om. *κ. πνικτων* D Cypr vg (?) | *πορν.*] + *και οσα μη θελετε εαυτοις γινεσθαι ετερω μη ποιειτε* D 25. 29 al. p Cypr Iren sy^h | *πραξ.*] + *φερομενοι εν τω αγιω πνευματι* D Iren Tert | *30 απολ.*] + *εν ημεραις ολιγαις* D | *32 οντες*] + *πληρεις πνευματος αγιου* D | om. *πολλου* D | om. *και επεστηρ.* ℵ* | *33* fin.] + *εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτου[ς]* C D 13 al. g w sy^h, + *μονος δε ιουδας επορευθη* D g w arm, + *εις ιερουσαλημ* w arm | *36* fin.] + placuit autem cogitatio barnabae sy^h | *38 ηξιου*] *ουκ εβουλετο λεγων* D | *εργ.*] + *εις ο επεμφθησαν* D w

39 *βάνειν τοῦτον. ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε*
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε Βαρ-
νάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς
40 *Κύπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλ-*
θεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν
41 *ἀδελφῶν· διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν*
16 *ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. Κατήντησεν δὲ*
καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μα-
θητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναι-
2 *κὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, ὃς*
ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ
3 *ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ*
ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς
Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις·
ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ
4 *ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις,*
παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ
κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων
5 *τῶν ἐν Ἰεροσολύμοις. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι*
ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθ-
μῷ καθ᾽ ἡμέραν.

6 *Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώ-*
ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆ-
7 *σαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν*
Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι,
8 *καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· παρελ-*
θόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα.
9 *καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ*

---

38 τουτον μη ειναι συν αυτοις D | *39* τοτε βαρναβας παραλαβων . . . επλευσεν, om. εις κυπρ. D | *41* fin.] + παραδιδους τας εντολας των πρεσβυτερων D g sy^lm arm | **16**,*1* inc. διελθων δε τα εθνη (ταυτα) κατηντ. εις δ. D (g) sy^hm | *4* διερχομενοι δε τ. π. εκηρυσσον και παρεδ. αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιησουν χριστον αμα παραδιδοντες και τας εντολας των αποστ. D sy^hm | *5* om. τη πιστει D | *6* διελθοντες H L P al. vg | μηδενι λαλ. τ. λογ. του θεου D g (sy^p) | *7* επειρ.] ηθελαν D sy^p | *8* διελθοντες D g sy^h | *9* εν οραματι D^gr e sy^p | ωσει ανηρ D sy^p sa

cipi. Facta est autem dissensio, ita ut dis- 39
cederent ab invicem, et Barnabas quidem
assumpto Marco navigaret Cyprum. Paulus 40
vero electo Sila profectus est, traditus gra-
tiae Dei a fratribus. Perambulabat autem 41
Syriam, et Ciliciam, confirmans Ecclesias:
praecipiens custodire praecepta Apostolorum,
et seniorum. Pervenit autem Derben, et 16
Lystram. Et ecce discipulus quidam erat ibi
nomine Timotheus, filius mulieris Iudaeae fide-
lis, patre Gentili. Huic testimonium bonum 2
reddebant qui in Lystris erant, et Iconio
fratres. Hunc voluit Paulus secum proficisci: 3
et assumens circumcidit eum propter Iudaeos,
qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes
quòd pater eius erat Gentilis. Cum autem 4
pertransirent civitates, tradebant eis custodire
dogmata, quae erant decreta ab Apostolis et
senioribus, qui erant Ierosolymis. Et Ec- 5
clesiae quidem confirmabantur fide, et abun-
dabant numero quotidie.

Transeuntes autem Phrygiam, et Galatiae 6
regionem, vetati sunt a Spiritu sancto loqui
verbum Dei in Asia. Cum venissent autem in 7
Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: et non
permisit eos Spiritus Iesu. Cum autem per- 8
transissent Mysiam, descenderunt Troadem:
et visio per noctem Paulo ostensa est: Vir 9

---

[39] 4, 36; 13, 4; 17, 16. 1 Cor 13, 5.
[40] 14, 26. 2 Cor 1, 12.
16 [1] 17, 14; 19, 22. 2 Tim 1, 5. Phil 2, 19—22.
[2] 6, 3.
[3] 21, 28—29. Gal 2, 3. 1 Cor 9, 20.
[4] 15, 23—29; 21, 25.
[6] 18, 23.
[9] 11, 5; 18, 9.

Macedo quidam erat stans, et deprecans eum,
et dicens: Transiens in Macedoniam, adiuva
10 nos. Ut autem visum vidit, statim quaesivi-
mus proficisci in Macedoniam, certi facti quòd
vocasset nos Deus evangelizare eis.
11 Navigantes autem a Troade, recto cursu
venimus Samothraciam, et sequenti die Nea-
12 polim: et inde Philippos, quae est prima
partis Macedoniae civitas, colonia. Eramus
autem in hac Urbe diebus aliquot, conferentes.
13 Die autem sabbatorum egressi sumus foras
portam iuxta flumen, ubi videbatur oratio
esse: et sedentes loquebamur mulieribus,
14 quae convenerant. Et quaedam mulier no-
mine Lydia, purpuraria civitatis Thyatire-
norum, colens Deum, audivit: cuius Dominus
aperuit cor intendere his, quae dicebantur a
15 Paulo. Cum autem baptizata esset, et domus
eius, deprecata est dicens: Si iudicastis me
fidelem Domino esse, introite in domum meam,
16 et manete. Et coegit nos. Factum est
autem euntibus nobis ad orationem, puellam
quandam habentem spiritum pythonem ob-
viare nobis, quae quaestum magnum praesta-
17 bat dominis suis divinando. Haec subsecuta
Paulum, et nos, clamabat dicens: Isti homines
servi Dei excelsi sunt, qui annunciant vobis
18 viam salutis. Hoc autem faciebat multis die-

---

[13] 13, 14. L 4, 20.
[14] J 6, 44. Act 8, 6—12; 10, 35; 17, 34.
[15] 28, 10. Mt 10, 40. L 24, 29.
[16] 12, 13; 19, 24.
[17] Mc 1, 24. 34.
[18] 4, 2; 19, 13. Mc 16, 17.

Μακεδών τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.
ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελ- 10
θεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσ-
κέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρο- 11
μήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς
Νέαν πόλιν, ¹ κἀκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις 12
ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος [τῆς] Μακεδονίας πόλις,
κολωνία. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρί-
βοντες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββά- 13
των ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ
ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες
ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. καί τις 14
γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως
Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ
κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς
λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη 15
καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ
κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες
εἰς τὸν οἶκόν μου μείνατε· καὶ παρεβιάσατο
ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς 16
τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα
πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν
παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. αὕτη 17
κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν
λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν
ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέ- 18

---

9 om. ην D E al. | και 2°] κατα προσωπον αυτου D al. sy^{h} sa | *10* διεγερθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν και ενοησαμεν οτι D sa | αυτους] τους εν τη μακεδονια D | *11* τη δε επαυριον αχθεντες απο D 137 sy^{hm} | νεαπολιν CDEH al. | *12* πρ. τ. μερ.] κεφαλη D sy^{p}, πρ. μερις E al. arm | *13* ενομιζετο (εδοκει D lat) προσευχη EHLP al. | συνελθ.] + ημιν ℵ* CE | *15* εβαπτ.] + αυτη E al. g sy | και 1°] + πας D al. (g) | *16* αυτης] δια τουτο D* | *17* ημιν] τω σιλα L al. | om. ανθρ. D* g Orig | καταγγ.] ευαγγελιζονται D

ρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας
τῷ πνεύματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς· καὶ ἐξῆλ-
19 θεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς
ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβό-
μενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς
20 τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγα-
γόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον· οὗτοι οἱ
ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰου-
21 δαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ
οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
22 Ῥωμαίοις οὖσιν. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ᾽
αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ
23 ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, πολλάς τε ἐπι-
θέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν,
παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν
24 αὐτούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν
αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς
25 πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ
τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχό-
μενοι ὕμνουν τὸν θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν
26 οἱ δέσμιοι· ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας,
ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου·
ἠνεῴχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ
27 πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος
ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας
τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς
28 δεσμίους. ἐφώνησεν δὲ μεγάλῃ φωνῇ ὁ Παῦλος
λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες
29 γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπή-

---

18 ⟩ επιστρεψας δε ο π. τω πν. και διαπον. D | ινα εξελθης D g | εξ. αυτ τ. ω] ευθεως εξηλθεν D | *19* ως δε ειδαν οι κ. της πεδισκης οτι απεστερησθαι της εργ. αυτ. ης ειχαν δι αυτης επιλ. D | ειλκ.] εσυραν E g | *22* και πολυς οχλος συνεπεστησαν κατ αυτ. κραζοντες. τοτε οι στρατ. D | *26* om. παραχρ. B g | ανελυθη ℵ*D* | *27* την μαχαιρ. BCD al.

bus. Dolens autem Paulus, et conversus, spiri-
tui dixit: Praecipio tibi in nomine Iesu Christi
exire ab ea. Et exiit eadem hora. [1] Videntes 19
autem domini eius quia exivit spes quaestus
eorum, apprehendentes Paulum, et Silam per-
duxerunt in forum ad principes: et offerentes 20
eos magistratibus, dixerunt: Hi homines con-
turbant civitatem nostram, cum sint Iudaei:
et annunciant morem, quem non licet nobis 21
suscipere, neque facere, cum simus Romani.
Et cucurrit plebs adversus eos: et magistra- 22
tus, scissis tunicis eorum, iusserunt eos virgis
caedi. Et cum multas plagas eis imposuis- 23
sent, miserunt eos in carcerem, praecipientes
custodi ut diligenter custodiret eos. Qui cum 24
tale praeceptum accepisset, misit eos in in-
teriorem carcerem, et pedes eorum strinxit
ligno. Media autem nocte Paulus, et Silas 25
orantes, laudabant Deum: et audiebant
eos, qui in custodia erant. Subito vero 26
terraemotus factus est magnus, ita ut
moverentur fundamenta carceris. Et
statim aperta sunt omnia ostia: et uni-
versorum vincula soluta sunt. Expergefac- 27
tus autem custos carceris, et videns ianuas
apertas carceris, evaginato gladio volebat
se interficere, aestimans fugisse vinctos.
Clamavit autem Paulus voce magna, di- 28
cens: Nihil tibi mali feceris: universi enim
hic sumus. Petitoque lumine, introgres- 29

---

[19] 19, 25.
[20] 17, 6. 3 Reg 18, 17.
[22] 2 Cor 11, 25. Phil 1, 30. 1 Thess 2, 2.
[24] 12, 6. 10.
[25] Jc 5, 13. Col 3, 16.
[26] 4, 31.
[27] 12, 19; 27, 42.

sus est: et tremefactus procidit Paulo et
30 Silae ad pedes: et producens eos foras, ait:
Domini, quid me oportet facere, ut salvus
31 fiam? At illi dixerunt: Crede in Dominum
32 Iesum: et salvus eris tu, et domus tua. Et
locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus,
33 qui erant in domo eius. Et tollens eos in illa
hora noctis, lavit plagas eorum: et baptizatus
est ipse, et omnis domus eius continuo.
34 Cumque perduxisset eos in domum suam,
apposuit eis mensam, et laetatus est cum
35 omni domo sua credens Deo. Et cum dies
factus esset, miserunt magistratus lictores,
36 dicentes: Dimitte homines illos. Nunciavit
autem custos carceris verba haec Paulo:
Quia miserunt magistratus ut dimittamini,
37 nunc igitur exeuntes, ite in pace. Paulus
autem dixit eis: Caesos nos publice, in-
demnatos, homines Romanos miserunt in
carcerem, et nunc occulte nos eiiciunt?
Non ita: sed veniant, et ipsi nos eiiciant.
38 Nunciaverunt autem magistratibus lictores
verba haec. Timueruntque audito quòd
39 Romani essent: et venientes deprecati sunt

---

30 2, 37.
31 J 6, 29.
34 8, 39. Ps 22, 5.
37 22, 25.
38 22, 29.

δησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς 30
ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; οἱ 31
δὲ εἶπον· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ
σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ 32
τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ 33
ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ
ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παρα-
χρῆμα, ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρ- 34
έθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πε-
πιστευκὼς τῷ θεῷ. Ἡμέρας δὲ γενομένης 35
ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέ-
γοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τού- 36
τους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ
στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες
πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐ- 37
τούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους,
ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς
φυλακήν· καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ
γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ 38
ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσιν, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐ- 39

29 γεν.] *υπαρχων* CD 137 al. | *προσεπ.*] + *προς τους ποδας* D g p vg? sy^h | *30 εξω*] + *τους λοιπους ασφαλισαμενος* D sy^h | *34 ηγαλλιατο συν τω οικω αυτου πεπ. επι τον θεον* D g | *35 γενομ. συνηλθον οι στρατ. επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστ.* D sy^hm | fin.] + *ους εχθες παρελαβες* D 137 sy^hm | *36* inc. *και εισελθων ο δεσμ. απηγγειλεν* D sy | om. *εν ειρ.* D g | *37* om. *προς αυτους* E | *αναιτιους δειραντες* D | *38 ταυτα*] + *τα ρηθεντα προς τους στρατηγους* D sy^p | *οι δε ακουσ. οτι ρ. εισ. εφοβ.* D sy^p | *39 και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην παρεκ. αυτους εξελθειν ειποντες. ηγνοησαμεν τα καθ υμας οτι εστε ανδρες δικαιοι και εξαγ. παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες. εκ της πολεως ταυτης εξελθατε μη ποτε παλιν συνστραφωσιν ημιν επικραζοντες καθ υμων* D (al. sy^h)

τούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς
40 πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλ-
θον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐξῆλθον.

17 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολ-
λωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συν-
2 αγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ
Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα
3 τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, δι-
ανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει
παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω
4 ὑμῖν. καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσ-
εκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ,| τῶν τε
σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε
5 τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. Ζηλώσαντες δὲ οἱ
Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄν-
δρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύ-
βουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
6 ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· μὴ
εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας
ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
7 πάρεισιν,| οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι
πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσ-
σουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν.
8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας
9 ἀκούοντας ταῦτα, καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν
τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες
παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων

40 ιδ. τους αδελφ. διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοις παρακαλεσαντες αυτους D | **17**,*1* και — εις] και κατηλθον εις απολλωνιδα κακειθεν εις D | 4 σιλ.] + τη διδαχη πολλοι των σεβομενων D | και γυναικες D lat | 5 om. και οχλοποιησ. D | 6 βοωντ.] + και λεγοντες D g | ουτοι] + εισιν D g p | 8 και εταραξαν . . . τ. πολιτ . . και τ. οχλ. D g syp

eos, et educentes rogabant ut egrederentur de
Urbe. Exeuntes autem de carcere, introierunt 40
ad Lydiam: et visis fratribus consolati sunt
eos, et profecti sunt.
Cum autem perambulassent Amphipolim, **17**
et Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi
erat synagoga Iudaeorum. Secundum con- 2
suetudinem autem Paulus introivit ad eos, et
per sabbata tria disserebat eis de Scripturis,
adaperiens et insinuans quia Christum opor- 3
tuit pati, et resurgere a mortuis: et quia hic
est Iesus Christus, quem ego annuncio vobis.
Et quidam ex eis crediderunt, et adiuncti 4
sunt Paulo, et Silae, et de colentibus, Gen-
tilibusque multitudo magna, et mulieres
nobiles non paucae. Zelantes autem Iudaei, 5
assumentesque de vulgo viros quosdam
malos, et turba facta, concitaverunt civi-
tatem: et assistentes domui Iasonis quaere-
bant eos producere in populum. Et cum 6
non invenissent eos, trahebant Iasonem,
et quosdam fratres ad principes civitatis,
clamantes: Quoniam hi, qui Urbem con-
citant, et huc venerunt, quos suscepit 7
Iason, et hi omnes contra decreta Caesaris
faciunt, regem alium dicentes esse, Iesum.
Concitaverunt autem plebem, et principes 8
civitatis audientes haec. Et accepta satis- 9
factione a Iasone, et a ceteris, dimiserunt
eos. Fratres vero confestim per noctem 10
dimiserunt Paulum, et Silam in Beroeam. Qui
cum venissent, in synagogam Iudaeorum

---

[39] Mt 8, 34 | 17 [1] 1 Thess 2, 2 | [2] L 4, 16 | [3] 26, 23. L 24, 26. 27. 45. 46 | [4] 13, 43; 28, 24 | [5] 13, 45 | [6] 16, 20 | [7] L 2, 1; 23, 2. J 19, 12. Rm 16, 21. Phil 1, 17 | [10] 23, 31.

11 introierunt. Hi autem erant nobiliores eorum,
qui sunt Thessalonicae, qui susceperunt ver-
bum cum omni aviditate, quotidie scrutantes
12 Scripturas, si haec ita se haberent. Et multi
quidem crediderunt ex eis, et mulierum
13 Gentilium honestarum, et viri non pauci. Cum
autem cognovissent in Thessalonica Iudaei,
quia et Beroeae praedicatum est a Paulo
verbum Dei, venerunt et illuc commoventes,
14 et turbantes multitudinem. Statimque tunc
Paulum dimiserunt fratres, ut iret usque ad
mare: Silas autem, et Timotheus remanserunt
15 ibi. Qui autem deducebant Paulum, perduxe-
runt eum usque Athenas, et accepto mandato
ab eo ad Silam, et Timotheum ut quàm cele-
riter venirent ad illum, profecti sunt.

16 Paulus autem cum Athenis eos expec-
taret, incitabatur spiritus eius in ipso, vi-
17 dens idololatriae deditam civitatem. Dis-
putabat igitur in synagoga cum Iudaeis,
et colentibus, et in foro, per omnes dies ad
18 eos, qui aderant. Quidam autem Epicurei,
et Stoici philosophi disserebant cum eo, et
quidam dicebant: Quid vult seminiverbius
hic, dicere? Alii vero: Novorum daemoni-
orum videtur annunciator esse: quia Iesum,

---

[11] 7, 1. J 5, 39.
[13] 14, 19. 1 Thess 2, 14.
[14] 16, 1.
[18] 1 Cor 4, 12.

ἀπήεσαν· οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν 11
Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ
πάσης προθυμίας, τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἀνακρίνοντες
τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν 12
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων
γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλί-
γοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης 13
Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ
Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύον-
τες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ 14
τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πο-
ρεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ
τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστά- 15
νοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ
λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμό-
θεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξῄεσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ 16
Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. δι- 17
ελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις
καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν
ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ 18
καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων
συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι
ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαι-
μονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν

---

11 ευγενεις D^{gr} p | λογον του θεου μετα παρρησιας E | fin.] + καθως παυλος απαγγελλει 137 al. g sy^{h} | *12* πολλ.] τινες D^{gr} | επιστ.] + τινες δε ηπιστησαν D 137 al. | ελληνων και των ευσχ. ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν D | *13* οτι λογος θεου κατηγ. εις βερ. και επιστευσαν και ηλθ. εις αυτην D | fin.] + ου διελιμπανον D sy^{p} | *14* τον μεν ουν π. οι αδ. εξαπεστ. απελθειν επι D | *15* και λαβ.] παρηλθεν δε την θεσσαλιαν. εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον. λαβ. δε D | επιστολην E^{gr} sy^{p}, + απ αυτου E lat^{pler} sy^{p}, + παρα παυλου D | οπως εν ταχει D | *16* εκδεχ. αυτου ℵ*D* | *18* om. οτι -- ευηγγ. D g

19 *καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. ἐπιλαβόμενοί τε*
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες·
δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ
20 *λαλουμένη διδαχή; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις*
εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα
21 *θέλει ταῦτα εἶναι. Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ*
ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν
22 *ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. Σταθεὶς δὲ*
ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη· ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους
23 *ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν*
τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπ-
εγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες
24 *εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ θεὸς*
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ,
οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν
25 *χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν*
ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος,
αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα·
26 *ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατ-*
οικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας προσ-
τεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
27 *κατοικίας αὐτῶν, ' ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε*
ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε οὐ
28 *μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν*
αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς
καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν·
29 *»τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.« γένος οὖν ὑπάρχον-*
τες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ

---

19 inc. *μετα δε ημερας τινας επιλαβ αυτ. ηγαγον επι αριον παγον πυνθανομενοι και λεγ.* D 137 syh | *λαλ.*] *καταγγελλομενη* D | *20 εισφ.*] + *ρηματα* D (E) sy | *21 επιδ.*] + *εις αυτους* Dgr sa | *23 αναθ.*] *διιστορων* D | *25 ως προσδεομ.* ℵ* d e g arm | *26 ενος*] + *αιματος* D E H L P al. g sy | *προτεταγμ.* D al. | *κατα οροθεσιαν* Dgr Iren | *27* inc. *μαλιστα ζητειν το θειον εστιν* D (d Iren) | *αυτον*] *αυτο* D* g Iren | *μακραν ον αφ ενος εκαστ. ημων* D lat Iren | *28 εσμεν το καθ ημεραν ωσπερ και των κ. υμ. τινες ειρηκ.* D (g Iren) | *29 ουτε χρυσω* D

et resurrectionem annunciabat eis. Et appre- 19
hensum eum ad Areopagum duxerunt, dicentes:
Possumus scire quae est haec nova, quae a
te dicitur, doctrina? nova enim quaedam 20
infers auribus nostris: Volumus ergo scire
quidnam velint haec esse. (Athenienses 21
autem omnes, et advenae hospites, ad nihil
aliud vacabant nisi aut dicere, aut audire
aliquid novi.) Stans autem Paulus in medio 22
Areopagi, ait: Viri Athenienses per omnia
quasi superstitiosiores vos video. Prae- 23
teriens enim, et videns simulachra vestra,
inveni et aram, in qua scriptum erat:
Ignoto Deo. Quod ergo ignorantes co-
litis, hoc ego annuncio vobis. Deus, qui 24
fecit mundum, et omnia quae in eo sunt,
hic caeli et terrae cum sit Dominus, non in
manufactis templis habitat, nec manibus hu- 25
manis colitur indigens aliquo, cum ipse det
omnibus vitam, et inspirationem, et omnia:
fecitque ex uno omne genus hominum inhabi- 26
tare super universam faciem terrae, definiens
statuta tempora, et terminos habitationis
eorum, quaerere Deum si forte attrectent 27
eum, aut inveniant, quamvis non longe sit ab
unoquoque nostrum. In ipso enim vivimus, 28
et movemur, et sumus: sicut et quidam
vestrorum Poetarum dixerunt: Ipsius enim
et genus sumus. Genus ergo cum simus 29
Dei, non debemus aestimare auro, aut

---

[24] 7, 48. 3 Reg 8, 27. Is 42, 5. Mt 11, 25.
[25] Ps 49, 12.
[26] Deut 32, 8.
[27] Is 55, 6. L 24, 39. 1 J 1, 1.
[28] Ps 144, 18. Jr 23, 23.
[29] 19, 26. Gen 1, 27. Is 40, 18. 1 Cor 12, 2.

argento, aut lapidi, sculpturae artis, et cogi-
30 tationis hominis, Divinum esse simile. Et
tempora quidem huius ignorantiae despiciens
Deus, nunc annunciat hominibus ut omnes
31 ubique poenitentiam agant, eo quòd statuit
diem, in quo iudicaturus est orbem in aequi-
tate, in viro, in quo statuit, fidem praebens
32 omnibus, suscitans eum a mortuis. Cum
audissent autem resurrectionem mortuorum,
quidam quidem irridebant, quidam vero
33 dixerunt: Audiemus te de hoc iterum. Sic
34 Paulus exivit de medio eorum. Quidam vero
viri adhaerentes ei, crediderunt: in quibus
et Dionysius Areopagita, et mulier nomine
Damaris, et alii cum eis.

18 Post haec egressus ab Athenis, venit
2 Corinthum: et inveniens quendam Iudaeum
nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper
venerat ab Italia, et Priscillam uxorem eius,
(eo quòd praecepisset Claudius discedere
3 omnes Iudaeos a Roma) accessit ad eos. Et
quia eiusdem erat artis, manebat apud eos,
et operabatur: (erant autem scenofacto-
4 riae artis.) Et disputabat in synagoga per
omne sabbatum, interponens nomen Domini
5 Iesu, suadebatque Iudaeis, et Graecis. Cum
venissent autem de Macedonia Silas et Ti-
motheus, instabat verbo Paulus, testificans

---

30 17, 23; 14, 16. L 24, 47. Sir 28, 7.
31 10, 42. Ps 9, 9; 95, 13; 97, 9. Rm 10, 14.
32 24, 25.
34 16, 14.
18 2 11, 28. 18, 26. Rm 16, 3.
3 20, 34. 1 Cor 4, 12.
5 17, 14—15.

ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυ-
μήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τοὺς 30
μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς
τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας
πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν 31
ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ,
ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀνα-
στήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνά- 32
στασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον·
ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. οὕτως 33
ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ 34
ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ
Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δά-
μαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.
Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν 18
Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. καὶ εὑρών τινα 2
Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,
προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ
Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους
ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, ' καὶ διὰ τὸ 3
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργά-
ζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. διελέγετο 4
δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν
τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον 5
ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος,
συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος

---

30 αγν.] + ταυτης D* lat[pler] | *31* om. εν η μελλει D Aug | παρεσχειν D g | *34* εκολληθησαν D* g | ο] τις D h | αρεοπ.] + ευσχημων D | om. και γυν.—δαμ. D | **18**,*1* inc. αναχωρησας δε απο D (h) | om. ο παυλος ℵBD 13 lat | *2* ρωμ.] + οι και κατωκησαν εις την αχαιαν D h sy[hm], + paulus autem agnitus est aquilae h sy[hm] | αυτοις] αυτω ο παυλος D | *3* ηργαζοντο ℵ* B* | om. ησαν — τεχνη D g | *4* εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα π. σ. διελεγετο και εντιθεις το ονομα του κυριου ιησου και επειθεν δε ου μονον ιουδ. αλλα και ελλ. D h | *5* inc. παρεγενοντο δε απο D tunc supervenerunt h | ο τε] τοτε D[gr]

6 *τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντι-*
τασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτινα-
ξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα
ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ
7 *τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς*
ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου
Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συν-
8 *ομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυν-*
άγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες
9 *ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος*
ἐν νυκτὶ δι᾽ ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ,
10 *ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι*
μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κα-
κῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει
11 *ταύτῃ. Ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ δι-*
12 *δάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Γαλλίω-*
νος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστη-
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ
13 *ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν*
νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβε-
14 *σθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν*
τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους·
εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ
15 *Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ*
ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ
νόμου τοῦ καθ᾽ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ

---

6 inc. πολλου δε λογου γινομενου και γραφων διερμηνευομένων D h sy^{hm} | εκτιν. ο παυλος τα ιμ. αυτου D h | αφ υμων νυν εις τ. ε. πορευσομαι D h | *7* εκειθεν] απο του ακυλα D 137 (h) | om. τιτιου ADHLP al. | *8* > ο δε αρχ. κρισπ. D h | εις τον κυριον D h | fin.] + πιστευοντες τω θεω δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου D h | *11* inc. και εκαθ. εν κορινθω D h (sy^{ph}) | ενιαυτ.] + ενα ℵ sy^{h} | διδ. αυτους D | *12* συνλαλησαντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας D h (sy^{h}) | αυτον] + προς τον ανθυπατον sy^{h} (h) | *13* καταβοωντες και λεγ. D h | *14* ω ανδρες ιουδ. D lat^{pler} | *15* εστιν] εχετε D^{gr} g

Iudaeis esse Christum Iesum. Contradicentibus 6
autem eis, et blasphemantibus, excutiens vesti-
menta sua, dixit ad eos: Sanguis vester super
caput vestrum: mundus ego, ex hoc ad Gentes
vadam. Et migrans inde, intravit in domum 7
cuiusdam, nomine Titi Iusti, colentis Deum,
cuius domus erat coniuncta synagogae. Crispus 8
autem archisynagogus credidit Domino cum
omni domo sua: et multi Corinthiorum audien-
tes credebant, et baptizabantur. Dixit autem 9
Dominus nocte per visionem Paulo: Noli ti-
mere, sed loquere, et ne taceas: propter 10
quod ego sum tecum: et nemo apponetur
tibi ut noceat te: quoniam populus est mihi
multus in hac civitate. Sedit autem ibi annum 11
et sex menses, docens apud eos verbum
Dei. Gallione autem proconsule Achaiae, 12
insurrexerunt uno animo Iudaei in Paulum,
et adduxerunt eum ad tribunal, [1] dicentes: 13
Quia contra legem hic persuadet homini-
bus colere Deum. Incipiente autem Paulo 14
aperire os, dixit Gallio ad Iudaeos: Si
quidem esset iniquum aliquid, aut facinus
pessimum o viri Iudaei, recte vos sustinerem.
Si vero quaestiones sunt de verbo, et nomi- 15
nibus, et lege vestra, vos ipsi videritis: Iudex

---

[6] 13, 46. 51; 20, 26.
[8] 1 Cor 1, 14.
[9] 16, 9. 1 Cor 2, 3.
[10] 22, 18. Ex 3, 12. Jos 1, 5. 9. Is 41, 10; 43, 5. Jr 1, 8. Os 2, 25. J 10, 16.
[14] 25, 18—20.
[15] J 18, 31.

16 ego horum nolo esse. Et minavit eos a tri-
17 bunali. Apprehendentes autem omnes Sosthe-
nem principem synagogae, percutiebant eum
ante tribunal: et nihil eorum Gallioni curae
18 erat. Paulus vero cum adhuc sustinuisset
dies multos, fratribus valefaciens, navigavit
in Syriam, (et cum eo Priscilla, et Aquila)
qui sibi totonderat in Cenchris caput: habebat
19 enim votum. Devenitque Ephesum, et illos
ibi reliquit. Ipse vero ingressus synagogam,
20 disputabat cum Iudaeis. Rogantibus autem
eis ut ampliori tempore maneret, non consen-
21 sit, ' sed valefaciens, et dicens, Iterum revertar
ad vos Deo volente, profectus est ab Epheso.
22 Et descendens Caesaream, ascendit, et salu-
23 tavit Ecclesiam, et descendit Antiochiam. Et
facto ibi aliquanto tempore profectus est,
perambulans ex ordine Galaticam regionem,
et Phrygiam, confirmans omnes discipulos.
24 Iudaeus autem quidam, Apollo nomine,
Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit
25 Ephesum, potens in scripturis. Hic erat
edoctus viam Domini: et fervens spiritu
loquebatur, et docebat diligenter ea, quae
sunt Iesu, sciens tantum baptisma Ioannis.
26 Hic ergo coepit fiducialiter agere in
synagoga. Quem cum audissent Priscilla et
Aquila, assumpserunt eum, et diligentius ex-

---

[17] 1 Cor 1, 1.
[18] 21, 23—24. Num 6, 9. 18.
[19] 19, 8.
[21] Rm 1, 10. 1 Cor 4, 19. Jc 4, 15.
[22] 21, 15.
[23] 16, 6.
[24] 1 Cor 3, 6; 16, 12.
[25] 19, 3. Rm 12, 11. Apoc 3, 15.
[26] 18, 2.

ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν 16
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάν- 17
τες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον
ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τού-
των τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι 18
προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀπο-
ταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐ-
τῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγ-
χρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. κατήν- 19
τησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐ-
τοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν δι-
ελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20
πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, ἀλλὰ 21
ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω πρὸς
ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέ-
σου, ' καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρείαν, ἀναβὰς καὶ 22
ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιό-
χειαν, ' καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχό- 23
μενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυ-
γίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξαν- 24
δρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφε-
σον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατ- 25
ηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ
Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·
οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συν- 26
αγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσ-
κιλλα προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐ-

16 απελυσεν D e g h | *17* om. οι ελλ. ℵ A B al. lat^pler | *18* επλευσεν D (E) | *19* κατανρησας D^gr h | και τω επιοντι σαββατω εκεινους κατελ. D (al. sy^h) | διελεγετο D al. lat^pler | *20* μειναι] + παρ αυτοις D E H P al. sy^p | *21* παλιν] + δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα. παλιν δε D H L P al. sy | fin.] + τον δε ακυλαν ειασεν εν εφεσω αυτος δε ανενεχθεις ηλθεν εις καισαρειαν 137 al. sy^phm | *22* και αναβας D g | *24* > ονοματι απολλωνιος γενει αλ. D 13 (g) | *25* κατηχ.] + εν τη πατριδι D (g) | την οδ] τον λογον D | απελαλει D g | *26* > πρισκ και ακ ℵ A B E lat^pler

27 *τῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. βουλομένου δὲ*
αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι
οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι
αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς
28 *πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος· εὐτόνως γὰρ τοῖς*
Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς
διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
19 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίν-*
θῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν
2 *εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινας μαθητάς, εἶπέν τε*
πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύ-
σαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ᾽ οὐδὲ εἰ πνεῦμα
3 *ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. εἶπέν τε· εἰς τί οὖν*
ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον· εἰς τὸ Ἰωάννου βά-
4 *πτισμα. εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν*
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν
ἐρχόμενον μετ᾽ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ᾽
5 *ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτί-*
6 *σθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· καὶ ἐπι-*
θέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσ-
7 *σαις καὶ ἐπροφήτευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες*
8 *ὡσεὶ δώδεκα. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συν-*
αγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγό-

26 om. *του θεου* D g | *27 βουλ – αυτον*] *εν δε τη εφεσω επιδημουντες τινες κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοις εις την πατριδα αυτων. συνκατανευσαντος δε αυτου οι εφεσιοι εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως αποδεξωνται τον ανδρα ος επιδημησας εις την αχαιαν πολυ συνεβαλλετο εν ταις εκκλησιαις* D (sy^{hm}) | om. *δια της χαρ.* D al. lat sy^{h} | *28 δημ.*] + *διαλεγομενος και* D 137 al., + *και κατ οικον* E | > *τον ιησ. ειναι χρ.* D sy sa | **19**,*1 εγεν.—2 ειπεν τε*] *θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν εις την ασιαν. διελθων δε τα ανωτερικα μερη ερχεται εις εφεσον και ευρων τινας μαθητας ειπεν* D g sy^{hm} | *2 εστιν*] *λαμβανουσιν τινες* D sy^{hm} | *5* fin.] + *χριστου εις αφεσιν αμαρτιων* D 137 al. g sy^{h} | *6 ηλθ.*] *ευθεως επεσεν* D | *8 συν.*] + *εν δυναμει μεγαλη* D sy^{hm}

posuerunt ei viam Domini. Cum autem vellet 27
ire Achaiam, exhortati fratres, scripserunt di-
scipulis ut susciperent eum. Qui cum venisset,
contulit multum his, qui crediderant. Vehe- 28
menter enim Iudaeos revincebat publice, osten-
dens per Scripturas, esse Christum Iesum.

Factum est autem, cum Apollo esset 19
Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus
partibus veniret Ephesum, et inveniret quos-
dam Discipulos: [1] dixitque ad eos: Si Spiritum 2
sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt
ad eum: Sed neque si Spiritus sanctus est,
audivimus. Ille vero ait: In quo ergo baptizati 3
estis? Qui dixerunt: In Ioannis baptismate.
Dixit autem Paulus: Ioannes baptizavit bap- 4
tismo poenitentiae populum, dicens: In eum,
qui venturus esset post ipsum, ut crederent,
hoc est, in Iesum. His auditis, baptizati sunt 5
in nomine Domini Iesu. Et cum imposuisset 6
illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus
super eos, et loquebantur linguis, et prophe-
tabant. Erant autem omnes viri fere duo- 7
decim. Introgressus autem synagogam, cum 8
fiducia loquebatur per tres menses, dispu-

---

[27] Rm 16, 1. 2 Cor 13, 1. Col 4, 10.
[28] 9, 22; 17, 3.
19 [2] 2, 38.
[4] Mt 3, 11.
[6] 2, 4; 8, 17; 10, 44. 46.
[8] 18, 19. 26; 28, 23. 31.

9 tans, et suadens de regno Dei. Cum autem
quidam indurarentur, et non crederent, male-
dicentes viam Domini coram multitudine,
discedens ab eis, segregavit discipulos, quo-
tidie disputans in schola tyranni cuiusdam.
10 Hoc autem factum est per biennium, ita ut
omnes, qui habitabant in Asia, audirent
11 verbum Domini, Iudaei atque Gentiles. Vir-
tutesque non quaslibet faciebat Deus per
12 manum Pauli: ita ut etiam super languidos
deferrentur a corpore eius sudaria, et semi-
cinctia, et recedebant ab eis languores, et
13 spiritus nequam egrediebantur. Tentaverunt
autem quidam et de circumeuntibus Iudaeis
exorcistis, invocare super eos, qui habebant
spiritus malos, nomen Domini Iesu, dicentes:
Adiuro vos per Iesum, quem Paulus prae-
14 dicat. Erant autem quidam Iudaei Scevae
principis sacerdotum septem filii, qui hoc
15 faciebant. Respondens autem spiritus nequam
dixit eis: Iesum novi, et Paulum scio: vos
16 autem qui estis? Et insiliens in eos homo,
in quo erat daemonium pessimum, et domi-
natus amborum, invaluit contra eos, ita ut
nudi, et vulnerati effugerent de domo illa.
17 Hoc autem notum factum est omnibus Iu-
daeis, atque Gentilibus, qui habitabant Ephesi:

---

[9] 9, 2. 2 Tim 1, 15. Tit 3, 10. 11. 2 Cor 6, 17. 2 J 10.
[11] 14, 3.
[12] 5, 15. Mc 5, 28.
[13] 16, 18. L 9, 49.
[15] Mc 1, 34. L 4, 41.
[17] 5, 5. 11; 9, 42.

μενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ. ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν 9
κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους,
ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς,
καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράν-
νου τινός. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε 10
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλη-
νας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς 11
ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ 12
τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρω-
τὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσ-
σεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα
τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχείρησαν δέ τινες 13
καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν
ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ
πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες·
ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει.
ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ 14
υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα 15
τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω
καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;
καὶ ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ 16
ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφο-
τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ
τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκεί-
νου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις 17
τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον,

---

8 om τα BD g vg | *9* τινες μεν ουν αυτων D | την οδον] τον λογον του κυριου E, + του θεου g syp | fin.] + απο ωρας πεμπτης εως ωρας δεκατης D 137 al g syhm | *10* εως παντες οι κατοικουντες την ασιαν ηκουσαν τους λογους τ. κ. ιουδαιοι και ελληνες D* | *14* εν οις και υιοι σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι. εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν. και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες. παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν D syhm | *15* τοτε απεκριθη D

καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ
18 *ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· πολλοί*
τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
19 *καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ*
τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς
βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψή-
φισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
20 *μυριάδας πέντε. Οὕτως κατὰ κράτος ὁ λόγος*
τοῦ κυρίου ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

21 *Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν*
τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν
πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ
22 *γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀπο-*
στείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακο-
νούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς
23 *ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ*
κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
24 *τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυρο-*
κόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρ-
25 *είχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, οὓς*
συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας
εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς
26 *ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστιν, καὶ θεωρεῖτε καὶ*
ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης
τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν
ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ
27 *χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει*
ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ
τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν
λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς

20 κρατ. ενισχυσεν και η πιστις του θεου ηυξανε και επληθυνε D | *21* inc. τοτε παυλος εθετο D | *22* χρονον ολιγον εν τη ασια D | *23* οδου] + κυριου d g p arm (+ θεου sy) | *24* ονοματι] ην D, om. g | om. αργυρους B g | αρτεμ.] + ισως ως κιβωρια μικρα Chrys 33. 57 | αρτ.] + ος D | *25* ους .. και] ουτος D g sy[p] | τεχνιτας εφη προς αυτους ανδρες συντεχνιται D sy[h] sa | *26* εως εφεσιου D 14

et cecidit timor super omnes illos, et magnifi-
cabatur nomen Domini Iesu. Multique 18
credentium veniebant confitentes, et annun-
ciantes actus suos. Multi autem ex eis, qui 19
fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, et
combusserunt coram omnibus: et computatis
pretiis illorum, invenerunt pecuniam denario-
rum quinquaginta millium. Ita fortiter cresce- 20
bat verbum Dei, et confirmabatur.

His autem expletis, proposuit Paulus in 21
Spiritu, transita Macedonia et Achaia ire
Ierosolymam, dicens: quoniam postquam fuero
ibi, oportet me et Romam videre. Mittens 22
autem in Macedoniam duos ex ministrantibus
sibi, Timotheum, et Erastum, ipse remansit
ad tempus in Asia. Facta est autem illo 23
tempore turbatio non minima de via Domini.
Demetrius enim quidam nomine, argentarius, 24
faciens aedes argenteas Dianae, praestabat
artificibus non modicum quaestum: quos 25
convocans, et eos, qui huiusmodi erant opi-
fices, dixit: Viri, scitis quia de hoc artificio
est nobis acquisitio: et videtis, et auditis 26
quia non solum Ephesi, sed pene totius
Asiae, Paulus hic suadens avertit multam
turbam, dicens: Quoniam non sunt dii, qui
manibus fiunt. Non solum autem haec 27
periclitabitur nobis pars in redargutionem
venire, sed et magnae Dianae templum in
nihilum reputabitur, sed et destrui incipiet

---

[20] 6, 7; 12, 24.
[21] 23, 11. Rm 1, 13.
[22] 17, 14; 18, 5. Rm 16, 23. 1 Cor 4, 17. 2 Tim 4, 20.
[23] 19, 9. 2 Cor 1, 8—9.
[24] 16, 16.
[25] 16, 19.
[26] 17, 29.

maiestas eius, quam tota Asia, et orbis colit.
28 His auditis, repleti sunt ira, et exclamaverunt
29 dicentes: Magna Diana Ephesiorum. Et impleta est civitas confusione, et impetum fecerunt uno animo in theatrum, rapto Gaio, et Aristarcho Macedonibus, comitibus Pauli.
30 Paulo autem volente intrare in populum, non
31 permiserunt discipuli. Quidam autem et de Asiae principibus, qui erant amici eius, miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum:
32 alii autem aliud clamabant. Erat enim Ecclesia confusa: et plures nesciebant qua ex
33 causa convenissent. De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Iudaeis. Alexander autem manu silentio postulato,
34 volebat reddere rationem populo. Quem ut cognoverunt Iudaeum esse, vox facta una est omnium, quasi per horas duas clamantium:
35 Magna Diana Ephesiorum. Et cum sedasset scriba turbas, dixit: Viri Ephesii, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse magnae Dianae,
36 Iovisque prolis? Cum ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse, et nihil
37 temere agere. Adduxistis enim homines istos, neque sacrilegos, neque blasphemantes
38 deam vestram. Quòd si Demetrius, et qui cum eo sunt artifices, habent adversus aliquem causam, conventus forenses aguntur,
39 et proconsules sunt, accusent invicem. Si quid autem alterius rei quaeritis: in légitima

---

[29] 20, 4; 21, 30; 27, 2. Col 4, 10. Philem 24.
[32] 21, 34.

μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
μένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλή- 28
ρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις
Ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, 29
ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συν-
αρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας,
συνεκδήμους Παύλου. τοῦ δὲ Παύλου βουλο- 30
μένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἴων αὐτὸν
οἱ μαθηταί· τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες 31
αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν
μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν 32
ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυ-
μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα
συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν 33
Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων·
ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰου- 34
δαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς
ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις
Ἐφεσίων. καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν 35
ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν
νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ
διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον 36
ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν
προπετὲς πράσσειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας 37
τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας
τὴν θεὸν ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν 38
αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι
ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλή-
λοις. εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ 39

---

28 ταυτα δε ακουσαντες D g arm | θυμ.] + δραμοντες εις το αμφοδον D 137 al. sy^hm | 29 και συνεχυθη ολη η πολις αισχυνης D | 30 > οι μαθηται εκωλυον D sy^p | 33 κατεβιβασαν D* | 34 κραζοντες ℵ A | μεγ. η αρτ. εφ. bis rep. B | 35 κατασεισας D E al. | εφεσιοι] αδελφοι ℵ* arm | εφεσιων] ημετεραν D | 37 τουτους] + ενθαδε D 137 al. sy^hm | 38 προς] + αυτους D | 39 περαιτ.] περι ετερων ℵ A D^gr H al. e vg sy

40 *ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν*
ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς
αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀπο-
δοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ
ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.
20 *Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μετα-*
πεμψάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρα-
καλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς
2 *Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ*
παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν
3 *Ἑλλάδα, ' ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπι-*
βουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀν-
άγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑπο-
4 *στρέφειν διὰ Μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ*
ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος,
Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος,
καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ
5 *Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος· οὗτοι δὲ προελθόντες*
6 *ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν*
μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων,
καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι
ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
7 *Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν*
κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλ-
λων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν
8 *λόγον μέχρι μεσονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες*
9 *ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθ-*
εζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς
θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγο-

40 om. ου 2° DE al. lat^{pler} | *ταυτης*] + *και ει ταυτα ουτως εχει* 13 | **20**,*1* *πολλα παρακαλεσ.* D | om. *πορευεσθαι* D al. g | *2* *παντα τα μερη* D | *παρακ αυτ.*] *χρησαμενος* D* | *3* *ηθελησεν αναχθηναι* D sy^{hm} | *εγεν. γνωμ. του*] *ειπεν δε το πνευμα αυτω* D g sy^{hm} | *4* *μελλοντος ουν εξιεναι αυτου μεχρι της ασιας* D sy^{hm} | om. *αχρ. τ. ασ.* ℵB 13 lat^{pler} | *δερβ.*] *δουβεριος* DE g | *ασιαν.*] *εφεσιοι* D sa (sy^{hm}) | *τυχ.*] *ευτυχος* D | *5* *ημας*] *αυτον* D^{gr} | *6* *αχρ. ημ. πεντ.*] *πεμπταιοι* D | *8* *υπολαμπαδες* D | om. *συνηγμ.* E | *9* *επι τη θυριδι κατεχομενος υπνω βαρει* D

Ecclesia poterit absolvi. Nam et periclitamur 40
argui seditionis hodiernae: cum nullus ob-
noxius sit (de quo possimus reddere rationem)
concursus istius. Et cum haec dixisset, dimi-
sit Ecclesiam.

Postquam autem cessavit tumultus, vo- **20**
catis Paulus discipulis, et exhortatus eos,
valedixit, et profectus est ut iret in Macedo-
niam. Cum autem perambulasset partes illas, 2
et exhortatus eos fuisset multo sermone,
venit ad Graeciam: ubi cum fecisset men- 3
ses tres, factae sunt illi insidiae a Iudaeis
navigaturo in Syriam: habuitque consilium
ut reverteretur per Macedoniam. Comitatus 4
est autem eum Sopater Pyrrhi Beroeensis,
Thessalonicensium vero Aristarchus, et Se-
cundus, et Gaius Derbeus, et Timotheus:
Asiani vero Tychicus, et Trophimus. Hi 5
cum praecessissent, sustinuerunt nos Tro-
ade: nos vero navigavimus post dies 6
Azymorum a Philippis, et venimus ad eos
Troadem in diebus quinque, ubi demo-
rati sumus diebus septem. Una autem 7
Sabbati cum convenissemus ad frangen-
dum panem, Paulus disputabat cum eis pro-
fecturus in crastinum, protraxitque sermonem
usque in mediam noctem. Erant autem 8
lampades copiosae in coenaculo, ubi era-
mus congregati. Sedens autem quidam 9
adolescens nomine Eutychus super fene-
stram, cum mergeretur somno gravi, dispu-

---

20 [1] 20, 17; 19, 21.
[3] 2 Cor 11, 26.
[4] 17, 10; 19, 29; 21, 29. Rm 16, 21.
[5] 16, 8.
[7] 2, 42. 46. 1 Cor 16, 2.

tante diu Paulo, ductus somno cecidit de
tertio coenaculo deorsum, et sublatus est
10 mortuus. Ad quem cum descendisset Paulus,
incubuit super eum: et complexus dixit:
Nolite turbari, anima enim ipsius in ipso est.
11 Ascendens autem, frangensque panem, et
gustans, satisque allocutus usque in lucem,
12 sic profectus est. Adduxerunt autem puerum
13 viventem, et consolati sunt non minimè. Nos
autem ascendentes navem, navigavimus in
Asson, inde suscepturi Paulum: sic enim
disposuerat ipse per terram iter facturus.
14 Cum autem convenisset nos in Asson, assum-
15 pto eo, venimus Mitylenen. Et inde navi-
gantes, sequenti die venimus contra Chium,
et alia applicuimus Samum, et sequenti die
16 venimus Miletum. proposuerat enim Paulus
transnavigare Ephesum, nequa mora illi fieret
in Asia. Festinabat enim, si possibile sibi
esset, ut diem Pentecostes faceret Ierosolymis.
17 A Mileto autem mittens Ephesum,
18 vocavit maiores natu Ecclesiae. Qui cum
venissent ad eum, et simul essent, dixit
eis: Vos scitis a prima die, qua ingres-
sus sum in Asiam, qualiter vobiscum per
19 omne tempus fuerim, serviens Domino cum
omni humilitate, et lacrymis, et tenta-

---

[10] 3 Reg 17, 21.
[16] 18, 21.
[18] 18, 19; 19, 10. 1 Thess 2, 1; 1, 5.
[19] 20, 3. 1 Thess 2, 6. 15—16. 1 Pt 5, 3.

μένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ
ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν 10
αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε·
ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ 11
καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ᾽ ἱκανόν
τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον 12
δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ με-
τρίως. Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον 13
ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀνα-
λαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος
ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλλεν 14
ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν
εἰς Μιτυλήνην· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ 15
ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ
ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, [καὶ μείναντες ἐν
Τρωγυλλίῳ] τῇ [δὲ] ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλη-
τον. κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν 16
Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι
ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ,
τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερο-
σόλυμα.
Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον 17
μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· 18
ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ᾽ ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ᾽ ὑμῶν τὸν πάντα
χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πά- 19
σης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρα-

---

12 inc. *ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισκον ζ.* D | *13 κατελθοντες* D^gr g | *15 εσπερα* B 15 al. | om. *και μειν. εν τρωγ. . . . δε* ℵ B C E 13. 15 al. lat^pler | *ερχομενη* D 4. 18 al. | *16 μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσις τις* D | *ει—αυτω] εις* D | *17 μετεπεμψατο* D | *18 παρεγ.] εσκληρυνοντο* E^gr | *αυτον] + ομοσε οντων αυτων* A D (E) lat | *επιστ.] + αδελφοι* D al. | *πως - εγενομην] ως τριετιαν η και πλειον ποταπως μεθ υμων ην παντος χρονου* D* g | *19 κυριω] + μεθ υμων* C al. sy^h

σμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν
20 *Ἰουδαίων, ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόν-*
των τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς
21 *δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰου-*
δαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν
22 *καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. καὶ νῦν*
ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς
Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ
23 *εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν*
διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις
24 *με μένουσιν. ἀλλ᾽ οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν*
ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον
μου [μετὰ χαρᾶς] καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον
παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ
25 *εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ*
ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου
ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασι-
26 *λείαν. διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον*
ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάν-
27 *των· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι*
28 *πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. προσέχετε*
ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ
29 *τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ἐγὼ [γὰρ] οἶδα [τοῦτο]*
ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι
βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,
30 *καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦν-*

---

20 διδαξαι κατ οικους και δημ. D | *21* πιστ. δια του κυριου ημων ιησου χριστου D^{gr} | *22* ειδ.] γεινωσκων D | *23* κατα πασαν πολιν D g sy (lat) | μενουσιν μοι εν ιεροσολυμοις D g sy^{h} sa | *24* ποιουμ.] + ουδε εχω EHLP al. | τελειωσω ℵB | om. μετα χαρας ℵABD 13 al. lat sy^{p} | διακον. του λογου ον παρελαβον D g | διαμαρτ.] + ιουδαιοις και ελλησιν D g sa | *25* fin.] + του θεου EHLP, + του ιησου D sa, + κυριου ιησου g | *26* διοτι — οτι] αχρι ουν της σημερον ημερας D | *27* om. μη D^{gr} g | *28* θεου] κυριου ACDE 13. 15 al. | *29* om. γαρ . . . τουτο ℵ*ACD 13. 15 al. lat

tionibus, quae mihi acciderunt ex insidiis
Iudaeorum: quomodo nihil subtraxerim uti- 20
lium, quo minus annunciarem vobis, et doce-
rem vos publice, et per domos, testificans 21
Iudaeis, atque Gentilibus in Deum poeniten-
tiam, et fidem in Dominum nostrum Iesum
Christum. Et nunc ecce alligatus ego spiritu, 22
vado in Ierusalem: quae in ea ventura sint
mihi, ignorans: nisi quòd Spiritus sanctus per 23
omnes civitates mihi protestatur, dicens:
quoniam vincula, et tribulationes Ierosolymis
me manent. Sed nihil horum vereor: nec 24
facio animam meam pretiosiorem quàm me,
dummodo consummem cursum meum, et
ministerium verbi, quod accepi a Domino
Iesu, testificari Evangelium gratiae Dei.
Et nunc ecce ego scio quia amplius non vide- 25
bitis faciem meam vos omnes, per quos trans-
ivi praedicans regnum Dei. Quapropter con- 26
testor vos hodierna die, quia mundus sum a
sanguine omnium. Non enim subterfugi, quo- 27
minus annunciarem omne consilium Dei vobis.
Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos 28
Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ec-
clesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.
Ego scio quoniam intrabunt post discessionem 29
meam lupi rapaces in vos, non parcentes
gregi. Et ex vobis ipsis exurgent viri loquen- 30

---

[21] 26, 18.
[22] 19, 21.
[23] 9, 16; 21, 4. 11.
[24] 21, 13. 2 Tim 4, 7. 1 Thess 2, 8. 2 Cor 5, 18.
[26] 18, 6. 1 Thess 2, 10.
[27] 20, 20. J 15, 15.
[28] Ps 73, 2. 1 Tim 4, 16. 1 Pt 5, 2.
[29] Mt 7, 15; 10, 16. J 10, 12.
[30] 1 J 2, 19. Gal 4, 17.

tes perversa, ut abducant discipulos post se.
31 Propter quod vigilate memoria retinentes:
quoniam per triennium nocte et die non
cessavi, cum lacrymis monens unumquemque
32 vestrum. Et nunc commendo vos Deo, et
verbo gratiae ipsius, qui potens est aedificare,
et dare hereditatem in sanctificatis omnibus.
33 Argentum, et aurum, aut vestem nullius
34 concupivi, sicut ' ipsi scitis: quoniam ad ea,
quae mihi opus erant, et his, qui mecum sunt,
35 ministraverunt manus istae. Omnia ostendi
vobis, quoniam sic laborantes, oportet sus-
cipere infirmos, ac meminisse verbi Domini
Iesu, quoniam ipse dixit: Beatius est magis
36 dare, quàm accipere. Et cum haec dixisset,
positis genibus suis oravit cum omnibus illis.
37 Magnus autem fletus factus est omnium: et
procumbentes super collum Pauli, osculaban-
38 tur eum, ' dolentes maxime in verbo, quod
dixerat, quoniam amplius faciem eius non
essent visuri. Et deducebant eum ad navem.

21 Cum autem factum esset ut navigaremus
abstracti ab eis, recto cursu venimus Coum,
et sequenti die Rhodum, et inde Pataram.
2 Et cum invenissemus navem transfretantem
3 in Phoenicen, ascendentes navigavimus. Cum
apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam
ad sinistram, navigavimus in Syriam, et veni-
mus Tyrum: ibi enim navis expositura erat
4 onus. Inventis autem discipulis, mansimus
ibi diebus septem: qui Paulo dicebant

---

[31] Mc 13, 35. 37. 1 Thess 2, 11 | [32] 14, 3. 23. Deut 33, 3. Rm 16, 25. Eph 1, 18. Col 1, 12 | [33] Mt 10, 8. 1 Cor 9, 12. 1 Reg 12, 3 | [34] 18, 3. 1 Cor 4, 12. 1 Thess 2, 9 | [35] 1 Thess 4, 11 | [36] 21, 5 | [37] 21, 6. Rm 16, 16. 1 Pt 5, 14 | [38] 20, 25. Col 2, 1
21 [4] 21, 11. 12; 20, 23.

*τες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
ὀπίσω αὐτῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες* 31
*ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην
μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ* 32
*νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ
δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶ-
σιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς* 33
ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις 34
*μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ
χεῖρες αὗται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως* 35
*κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων,
μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι
ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα* 36
αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς 37
*δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες
ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,
ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι* 38
*οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν.
προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.*
Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέν- 21
*τας ἀπ᾽ αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς
τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον κἀκεῖθεν εἰς
Πάταρα· καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι-* 2
νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες δὲ 3
*τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον
ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον·
ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν* 4
αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον

---

30 αποστρεφειν D | *31* εκαστ.] + υμων DE al. lat | *32* υμας] + αδελφοι CEHLP al. | θεω] κυριω Bg | οικοδ.] + υμας DEg sy | πασιν] των παντων D | fin.] + αυτω η δοξα εις τους αιωνας των αιωνων αμην 137 al. sy[h] | *33* ουθενος ABE, + υμων DE arm | *34* μου] + πασιν Dg | *35* παντα] πασι D | **21**,*1* inc. και επιβαντες ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων απ D(g) | πατ.] + και μυρα D(g) sa

διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσό-
5 *λυμα. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας,*
ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς
πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς
πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
6 *προσευξάμενοι ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ*
ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν
7 *εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες*
ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ
ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν
8 *μίαν παρ᾽ αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες*
ἤλθομεν εἰς Καισαρείαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ
9 *τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ᾽ αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν*
θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι.
10 *Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους κατ-*
ῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι
11 *Ἅγαβος, καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν*
ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας
καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως
δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παρα-
12 *δώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν*
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
13 *τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ. τότε*
ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ
συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερου-
σαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
14 *κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυ-*
χάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

---

5 om. εως ℵ d g | *7* κατεβημεν A E lat^{pler} | *8* ηλθ.] οι περι τον παυλον ηλθον H L P al. | *9* fin.] + et mansimus apud eum g | *10* ημων] αυτων ℵ*, om. A B C al. sy | *11* inc. ανελθων δε D* | *12* τον παυλον του μη επιβαινειν D | *13* inc. ειπεν δε προς ημας ο παυλος D | om. κλαιοντες και ℵ* | συνθρ.] θορυβουντες D g p Tert | δεθ.] + βουλομαι D Tert | ιησου] + χριστου C D g sy^{p} Tert | *14* ειπ.] + προς αλληλους D

per Spiritum ne ascenderet Ierosolymam. Et 5
expletis diebus profecti ibamus, deducentibus
nos omnibus cum uxoribus, et filiis usque
foras civitatem: et positis genibus in littore,
oravimus. Et cum valefecissemus invicem, 6
ascendimus navem: illi autem redierunt in
sua. Nos vero navigatione expleta a Tyro 7
descendimus Ptolemaidam: et salutatis fratri-
bus, mansimus die una apud illos. Alia autem 8
die profecti, venimus Caesaream. Et intrantes
domum Philippi evangelistae, qui erat unus de
septem, mansimus apud eum. Huic autem erant 9
quattuor filiae virgines prophetantes. Et cum 10
moraremur per dies aliquot, supervenit quidam
a Iudaea propheta, nomine Agabus. Is cum 11
venisset ad nos, tulit zonam Pauli: et alligans
sibi pedes, et manus dixit: Haec dicit Spiri-
tus sanctus: Virum, cuius est zona haec, sic
alligabunt in Ierusalem Iudaei, et tradent in
manus Gentium. Quod cum audissemus, roga- 12
bamus nos, et qui loci illius erant, ne ascen-
deret Ierosolymam. Tunc respondit Paulus, 13
et dixit: Quid facitis flentes, et affligentes
cor meum? Ego enim non solum alligari, sed
et mori in Ierusalem paratus sum propter
nomen Domini Iesu. Et cum ei suadere non 14
possemus, quievimus, dicentes: Domini vo-
luntas fiat.

---

[5] 20, 36.
[6] J 16, 32; 19, 27.
[8] 6, 5; 8, 40.
[9] 2, 17.
[10] 11, 28.
[11] 20, 23.
[12] Mt 16, 22.
[13] 20, 24.
[14] Mt 26, 39. J 21, 18.

15 Post dies autem istos praeparati, ascen-
16 debamus in Ierusalem. Venerunt autem et ex
discipulis a Caesarea nobiscum, adducentes
secum apud quem hospitaremur Mnasonem
17 quendam Cyprium, antiquum discipulum. Et
cum venissemus Ierosolymam, libenter excepe-
18 runt nos fratres. Sequenti autem die introi-
bat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnesque
19 collecti sunt seniores. Quos cum salutasset,
narrabat per singula, quae Deus fecisset in
20 Gentibus per ministerium ipsius. At illi cum
audissent, magnificabant Deum, dixeruntque
ei: Vides frater, quot millia sunt in Iudaeis, qui
crediderunt, et omnes aemulatores sunt legis.
21 Audierunt autem de te quia discessionem do-
ceas a Moyse eorum, qui per Gentes sunt,
Iudaeorum: dicens non debere eos circum-
cidere filios suos, neque secundum consuetu-
22 dinem ingredi. Quid ergo est? utique oportet
convenire multitudinem: audient enim te su-
23 pervenisse. Hoc ergo fac quod tibi dicimus:
Sunt nobis viri quattuor, votum habentes
24 super se. His assumptis, sanctifica te cum illis:
et impende in illis ut radant capita: et scient
omnes quia quae de te audierunt, falsa sunt,
25 sed ambulas et ipse custodiens legem. De

[18] 12, 17; 15, 13. Gal 1, 19.
[20] 15, 1.
[21] 16, 3. Rm 10, 4.
[23] 18, 18.
[24] J 11, 55.
[25] 15, 20. 29; 16, 4.

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι 15
ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα· συνῆλθον δὲ καὶ 16
τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες
παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρ-
χαίῳ μαθητῇ. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰεροσό- 17
λυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ 18
δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰά-
κωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκα- 19
στον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς
διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον 20
τὸν θεόν, εἶπόν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευ-
κότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χουσιν· κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν 21
διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς
τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. τί οὖν 22
ἐστιν; πάντως [δεῖ συνελθεῖν πλῆθος] ἀκούσον-
ται [γὰρ] ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίησον ὅ 23
σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν
ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν ἁγνί- 24
σθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα
ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες
ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ 25

---

15 δε τινας ημερας αποταξαμενοι αναβαινομεν D | *16* inc. ουτοι δε ηγαγον ημας D | προς ους ξενισθωμεν και παραγενομενοι εις τινα κωμην εγενομεθα παρα μνασ. D sy^hm | ιασονι ℵ g p | *17* κακειθεν εξιοντες ηλθομεν εις ιεροσ. υπεδεξαν τε ημας ασμενως οι αδελφοι D sy^hm | *18* ιακ. ησαν δε παρ αυτω οι πρ. συνηγμενοι D | *19* ους ασπ. διηγειτο ενα εκαστ. ως D | *20* ειπ. τε] ειποντες C D al. sy^h | των ιουδαιων H L P al., εν τη ιουδαια D p Aug sy^p sa, om. ℵ g | παντες] + ουτοι D g Aug sy^p, + ζητουσιν και 13 | *21* κατηχησαν (D) 25. 40 | εν τοις εθεσιν αυτου περιπ. D* sy^hm | *22* om. δει συνελθ. πληθος . . . γαρ B C al. | *24* αλλα – και] αλλ οτι πορευου D

δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν
κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον
26 *καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. τότε ὁ Παῦ-*
λος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγ-
γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνι-
σμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου
αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 *Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι,*
οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν
τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον
28 *ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας, ¹ κράζοντες· ἄνδρες Ἰσραη-*
λῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου
πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας
εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
29 *τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον*
τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον
30 *ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη*
τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ,
καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω
τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
31 *Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ*
χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύννεται Ἰερου-
32 *σαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ*
ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς· οἱ δὲ
ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύ-
33 *σαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ*
χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι

---

25 εθν.] ανθρωπων E | ουδεν εχουσι λεγειν προς σε ημεις γαρ απεστειλ. κρινοντες D g sa | κριν.] + μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη C D E H al. g sy[h] | om. και πνικτ. D g | *26* εχομ.] ερχομενη 21. 31. 41, επιουση D | εισηλθεν D | εως ου] οπως D | *27* inc. συντελουμενης δε της εβδομης ημερας D g | ιουδ.] + εληλυθοτες D | συνεκινησαν τε τον οχλ. E | επιβαλλουσιν D | *28* τοπου] + του αγιου A C[c] | *29* ενομισαμεν D[gr] | *31* fin.] + vide igitur ne faciant insurrectionem sy[h] | *32* λαβων B d

his autem, qui crediderunt ex Gentibus, nos
scripsimus, iudicantes ut abstineant se ab
idolis, immolato, et sanguine, et suffocato, et
fornicatione. Tunc Paulus, assumptis viris, 26
postera die purificatus cum illis intravit in
templum, annuncians expletionem dierum
purificationis, donec offerretur pro unoquoque
eorum oblatio.

Dum autem septem dies consummarentur, 27
hi, qui de Asia erant, Iudaei, cum vidissent
eum in templo, concitaverunt omnem populum,
et iniecerunt ei manus, ' clamantes: Viri Israe- 28
litae, adiuvate: hic est homo, qui adversus
populum, et legem, et locum hunc, omnes
ubique docens, insuper et Gentiles induxit
in templum, et violavit sanctum locum istum.
Viderant enim Trophimum Ephesium in civi- 29
tate cum ipso, quem aestimaverunt quoniam
in templum introduxisset Paulus. Commota- 30
que est civitas tota, et facta est concursio
populi. Et apprehendentes Paulum, trahe-
bant eum extra templum: et statim clausae
sunt ianuae. Quaerentibus autem eum occi- 31
dere, nunciatum est tribuno cohortis: Quia
tota confunditur Ierusalem. Qui statim assump- 32
tis militibus, et centurionibus, decurrit ad
illos. Qui cum vidissent tribunum, et milites,
cessaverunt percutere Paulum. Tunc accedens 33
tribunus apprehendit eum, et iussit eum alligari

---

[26] Num 6, 9—20. 1 Cor 9, 20. 1 Macc 3, 49. 50.
[28] 6, 13. Ez 44, 7.
[29] 20, 4. 2 Tim 4, 20.
[30] 19, 29.
[33] 21, 11; 20, 23.

catenis duabus: et interrogabat quis esset,
34 et quid fecisset. Alii autem aliud clamabant
in turba. Et cum non posset certum cogno-
scere prae tumultu, iussit duci eum in castra.
35 Et cum venisset ad gradus, contigit ut por-
36 taretur a militibus propter vim populi. Seque-
batur enim multitudo populi, clamans: Tolle
37 eum. Et cum coepisset induci in castra Pau-
lus, dicit tribuno: Si licet mihi loqui aliquid
38 ad te? Qui dixit: Graecè nosti? [1] Nonne tu
es Aegyptius, qui ante hos dies tumultum
concitasti, et eduxisti in desertum quattuor
39 millia virorum sicariorum? Et dixit ad eum
Paulus: Ego homo sum quidem Iudaeus a
Tharso Ciliciae, non ignotae civitatis muni-
ceps. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad
40 populum. Et cum ille permisisset, Paulus
stans in gradibus, annuit manu ad plebem,
et magno silentio facto, allocutus est lingua
Hebraea, dicens:

22 Viri fratres, et patres, audite quam ad vos
2 nunc reddo rationem. Cum audissent autem
quia Hebraea lingua loqueretur ad illos, magis
3 praestiterunt silentium. Et dicit: [1] Ego sum vir
Iudaeus, natus in Tharso Ciliciae, nutritus
autem in ista civitate, secus pedes Gamaliel
eruditus iuxta veritatem paternae legis, aemu-
lator legis, sicut et vos omnes estis hodie:

3–21: 9,1—29; 26,9—20.

---

[34] 19, 32; 22, 24.
[36] 22, 22. L 23, 18.
[38] 5, 36. 37.
[39] 9, 11.
[40] 13, 16.
22 [1] 7, 2; 13, 26.
[2] 21, 40.
[3] 5, 34. Rm 10, 2. L 4, 16.
[4] 8, 3.

*ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν
πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ* 34
*ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς
διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς
τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα-* 35
*βαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· ἠκολούθει* 36
*γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν.
Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ* 37
*Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν
τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; ' οὐκ* 38
*ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν
ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς
τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; εἶπεν δὲ* 39
*ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος,
Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πο-
λίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι
πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος* 40
*ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ
τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·*

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου 22
τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ 2
*ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς
μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· ' ἐγώ εἰμι* 3 **3-21**: 9,1—29; 26,9—20
*ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς
Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ
ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρ-
χων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·*

---

35 οχλ.] λαου D g | *36* om. *του λαου* D g | *αιρε] αναιρεισθαι* D | *37 τω χιλ. αποκριθεις ειπεν* D | *38* om. *αρα* D g | *39 εν ταρσω δε της κιλ. γεγεννημενος* D | *επιτρ.] συνχωρησαι* D[gr] | *μοι] + λογον* ℵ* | *40 αυτου] τον χιλιαρχον* D g | *και σεισας* D[gr] | *τω λαω] προς αυτους* D syp | *σιγ.] ησυχειας* D | **22**,*2 παρ. ησ.] ησυχασαν* D | *3* > *ανηρ ειμι* ℵ g | om. *υπαρχων* D lat | *θεου] νομον* lat[pler], om. 137 | > *υμεις παντες* D lat

4 *ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δε-*
σμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ
5 *γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ*
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς
δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν
ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδε-
6 *μένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ἐγέ-*
νετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμα-
σκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
7 *περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, ἔπεσά τε*
εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι·
8 *Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; ἐγὼ δὲ ἀπεκρί-*
θην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς με· ἐγώ εἰμι
9 *Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν*
ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν
10 *οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ· τί*
ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀνα-
στὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαλη-
θήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.
11 *ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς*
ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι
12 *ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐ-*
λαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
13 *των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός*
με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνά-
βλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.
14 *ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρί-*
σατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν
δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος
15 *αὐτοῦ, ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώ-*

---

4 ος] και D syp | φυλακην D al. gp | *5* αρχ.] + ανανιας 137 al. syh | παν] ολον D | om. και 3° D syp | *6* εγγιζοντι δε μοι μεσημβριας δαμασκω εξεφνης απο του ουρανου περιεστραψε με φως D | *7* fin.] + σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν E g syhm | *8* απεκρ.] + και ειπα ℵ syp | *9* εθεασ.] + και εμφοβοι εγενοντο DELP al. syh | *11* ως] αναστας d g syhm | ουδεν εβλεπον B(E) | *12* om. ευλαβης A latpler | κατοικ.] + εν δαμασκω HL al. syh | *13* om. εις αυτον d sa

qui hanc viam persecutus sum usque ad mor- 4
tem, alligans et tradens in custodias viros ac
mulieres, sicut princeps sacerdotum mihi 5
testimonium reddit, et omnes maiores natu, a
quibus et epistolas accipiens ad fratres Dama-
scum pergebam, ut adducerem inde vinctos in
Ierusalem ut punirentur. Factum est autem, 6
eunte me, et appropinquante Damasco media
die, subito de caelo circumfulsit me lux
copiosa: et decidens in terram, audivi vocem 7
dicentem mihi: Saule, Saule, quid me perse-
queris? Ego autem respondi: Quis es Domine? 8
Dixitque ad me: Ego sum Iesus Nazarenus,
quem tu persequeris. Et qui mecum erant, 9
lumen quidem viderunt, vocem autem non
audierunt eius, qui loquebatur mecum. Et 10
dixi: Quid faciam, Domine? Dominus
autem dixit ad me: Surgens vade Damascum:
et ibi tibi dicetur de omnibus, quae te oporteat
facere. Et cum non viderem prae claritate 11
luminis illius, ad manum deductus a comi-
tibus, veni Damascum. Ananias autem 12
quidam, vir secundum legem testimonium
habens ab omnibus cohabitantibus Iudaeis,
veniens ad me, et astans dixit mihi: Saule 13
frater respice. Et ego eadem hora respexi in
eum. At ille dixit: Deus patrum nostrorum 14
praeordinavit te, ut cognosceres voluntatem
eius, et videres iustum, et audires vocem ex
ore eius: quia eris testis illius ad omnes homi- 15

---

[6] 8, 26.
[9] Sap 18, 1.
[10] 16, 30. L 3, 10.
[11] 13, 11.
[12] 2, 5; 8, 2.
[14] 3, 14.

16 nes eorum, quae vidisti, et audisti. Et nunc
quid moraris? Exurge, et baptizare, et ablue
17 peccata tua invocato nomine ipsius. Factum
est autem revertenti mihi in Ierusalem, et
18 oranti in templo, fieri me in stupore mentis, ' et
videre illum dicentem mihi: Festina, et exi
velociter ex Ierusalem: quoniam non recipient
19 testimonium tuum de me. Et ego dixi:
Domine ipsi sciunt quia ego eram concludens
in carcerem, et caedens per synagogas eos,
20 qui credebant in te: et cum funderetur
sanguis Stephani testis tui, ego astabam, et
consentiebam, et custodiebam vestimenta
21 interficientium illum. Et dixit ad me: Vade
quoniam ego in nationes longe mittam te.
22 Audiebant autem eum usque ad hoc verbum,
et levaverunt vocem suam dicentes: Tolle de
terra huiusmodi: non enim fas est eum
23 vivere. Vociferantibus autem eis, et proii-
cientibus vestimenta sua, et pulverem iac-
24 tantibus in aerem, iussit tribunus induci
eum in castra, et flagellis caedi, et torqueri
eum, ut sciret propter quam causam sic
25 acclamarent ei. Et cum astrinxissent eum
loris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus:
Si hominem Romanum et indemnatum licet
26 vobis flagellare? Quo audito, Centurio
accessit ad tribunum, et nunciavit ei, dicens:
Quid acturus es? hic enim homo civis
27 Romanus est. Accedens autem tribunus,
dixit illi: Dic mihi si tu Romanus es?

---

[16] 2 Tim 2, 22 | [17] 9, 26; 11, 30. Gal 1, 18—19. | [18] 18, 10 | [19] 22, 4 | [20] 7, 58; 8, 1 | [21] 9, 15; 13, 2 | [22] 21, 36 | [24] 21, 34 | [25] 16, 37; 23, 27.

πους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλ- 16
λεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρ-
τίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐγέ- 17
νετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ
προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν
ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον 18
καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ
παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ 19
εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην
φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα 20
Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην
ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ
ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπεν πρός 21
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο-
στελῶ σε. Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου 22
τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέ-
γοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ
καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν 23
καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλ-
λόντων εἰς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος 24
εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἴπας
μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν
αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτει- 25
ναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα
ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκού- 26
σας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ
ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄν-
θρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ 27
χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ;

---

20 πρωτομαρτυρος L 4. 6 al. | συνευδ.] + τη αναιρεσει αυτου HLP al. sy[h] | 22 ηκουσαν D g sy[p] | 23 om. αυτων D g | αερα] ουρανον D g sy[p] | 24 αυτω] περι αυτου D g | 26 inc. τουτο ακουσας οτι ρωμαιον εαυτον λεγει D 137 g (lat) | απηγγ. αυτω, om. λεγων D 137 g sy[h] | ορα τι μελλ. DHLP al. | om. γαρ D | 27 inc. τοτε προσελθ. ο χιλ. επηρωτησεν αυτον D | ειπεν· ειμι D g

28 ὁ δὲ ἔφη· ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ
πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτη-
σάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.
29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες
αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη
ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν
δεδεκώς.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές,
τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦ-
23 λον ἔστησεν εἰς αὐτούς. ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος
τῷ συνεδρίῳ εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ
συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι
2 ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἁνανίας
ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ
3 τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν·
τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε·
καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
4 παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρ-
εστῶτες εἶπον· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;
Ex 22,27 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν
ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι »ἄρχοντα τοῦ
6 λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.« γνοὺς δὲ ὁ Παῦ-
λος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ
ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ·
ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρι-
σαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
7 ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγέ-
νετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων,
8 καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ
λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε
πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.

---

28 πολλου] οιδα ποσου D | *29* ευθ. ουν] τοτε D | fin.] + και παραχρημα ελυσεν αυτον 137 sy^h | *30* πεμψας ελυσεν 137 al. sy^h | *6* υιος φαρισαιου EHLP al. sy^h | om. εγω 2° B g Tert | *7* ειποντος AE al. | εγεν.] επεπεσεν B*

At ille dixit: Etiam. [1] Et respondit tribunus: 28
Ego multa summa civilitatem hanc consecu-
tus sum. Et Paulus ait: Ego autem et natus
sum. Protinus ergo discesserunt ab illo, qui 29
eum torturi erant. Tribunus quoque timuit
postquam rescivit, quia civis Romanus esset,
et quia alligasset eum.

Postera autem die volens scire diligentius 30
qua ex causa accusaretur a Iudaeis, solvit
eum, et iussit sacerdotes convenire, et omne
concilium, et producens Paulum, statuit inter
illos. Intendens autem in concilium Paulus 23
ait: Viri fratres, ego omni conscientia bona
conversatus sum ante Deum usque in hodier-
num diem. Princeps autem sacerdotum 2
Ananias praecepit astantibus sibi percutere
os eius. Tunc Paulus dixit ad eum: Percu- 3
tiet te Deus, paries dealbate. Et tu sedens
iudicas me secundum legem, et contra legem
iubes me percuti? Et qui astabant dixerunt: 4
Summum sacerdotem Dei maledicis? Dixit 5 Ex 22,27.
autem Paulus: Nesciebam fratres quia prin-
ceps est sacerdotum. Scriptum est enim:
Principem populi tui non maledices. Sciens 6
autem Paulus quia una pars esset Saddu-
caeorum, et altera Pharisaeorum, excla-
mavit in concilio: Viri fratres, ego Phari-
saeus sum, filius Pharisaeorum, de spe et
resurrectione mortuorum ego iudicor. Et 7
cum haec dixisset, facta est dissensio inter
Pharisaeos, et Sadducaeos, et soluta est
multitudo. Sadducaei enim dicunt, non esse 8
resurrectionem, neque Angelum, neque Spiri-
tum: Pharisaei autem utraque confitentur.

---

[29] 16, 38 | 23 [1] 22, 1; 24, 16. 2 Tim 1, 3 | [2] J 18, 22—23 | [3] Mt 23, 27. Ez 13, 10—15. Lev 19, 15 | [5] 4, 2; 22, 3; 26, 5 | [8] Mt 22, 23 | [9] 25, 25; 5, 39.

9 [1] Factus est autem clamor magnus. Et surgen-
tes quidam Pharisaeorum, pugnabant, di-
centes: Nihil mali invenimus in homine isto:
quid si Spiritus locutus est ei, aut Angelus?
10 Et cum magna dissensio facta esset, timens
tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis,
iussit milites descendere, et rapere eum de
medio eorum, ac deducere eum in castra.
11 Sequenti autem nocte assistens ei Dominus,
ait: Constans esto: sicut enim testificatus es
de me in Ierusalem, sic te oportet et Romae
12 testificari. Facta autem die collegerunt se
quidam ex Iudaeis, et devoverunt se dicentes,
neque manducaturos, neque bibituros donec
13 occiderent Paulum. Erant autem plus quàm
quadraginta viri, qui hanc coniurationem
14 fecerant: qui accesserunt ad principes sacer-
dotum, et seniores, et dixerunt: Devotione
devovimus nos nihil gustaturos, donec occi-
15 damus Paulum. Nunc ergo vos notum
facite tribuno cum concilio, ut producat illum
ad vos, tamquam aliquid certius cogituri
de eo. Nos vero prius quàm appropiet,
16 parati sumus interficere illum. Quòd cum
audisset filius sororis Pauli insidias, venit,
17 et intravit in castra, nunciavitque Paulo. Vo-
cans autem Paulus ad se unum ex Centu-
rionibus, ait: Adolescentem hunc perduc ad
18 tribunum, habet enim aliquid indicare illi. Et
ille quidem assumens eum duxit ad tribunum,
et ait: Vinctus Paulus rogavit me hunc

---

[11] 16, 9; 18, 9; 19, 21; 27, 23; 28, 16. 23.
[14] J 16, 2—3. Rm 9, 3.

ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς 9
τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων δι-
εμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ
ἄγγελος; Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως φοβη- 10
θεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ'
αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι
αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβο-
λήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος 11
εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ
εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ-
τυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες 12
συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς,
λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτεί-
νωσιν τὸν Παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους τεσσερά- 13
κοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι·
οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς 14
πρεσβυτέροις εἶπον· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν
τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ 15
χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐ-
τὸν πρὸς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκρι-
βέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι
αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκού- 16
σας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν,
παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν
ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ 17
Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη· τὸν νεανίαν
τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι
ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν 18
ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος
Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον

---

9 διεμαχ.] + *προς αλληλους* ℵ g | fin.] + *μη θεομαχωμεν* HLP al. | *10* om. *εκ μεσ. αυτ.* ℵ* | *11 θαρσ.*] + *παυλε* HLP al. p | *15 υμεις — συνεδρ.*] rogamus uti hoc nobis praestetis. congregate concilium et petite a tribuno h sy^hm | *οπως*] + *αυριον* HLP al. | fin.] + *εαν δεη και αποθανειν* 137 h sy^hm

τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί
19 σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρ-
χος καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί
20 ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπεν δὲ ὅτι οἱ
Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον
τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλ-
λων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐ-
τὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα,
οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσιν
ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον,
παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐν-
23 εφάνισας πρὸς ἐμέ. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρα-
τιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Και-
σαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιο-
λάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυ-
24 κτός, ˈκτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες
τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγε-
25 μόνα, γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦ-
26 τον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
27 Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
ὑπ᾽ αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλά-
28 μην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· βουλόμενός τε
ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ,
29 κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν
εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχον-

---

23 εβδ.] εκατον 137 h syhm sa | 24 παυλ.] + νυκτος 137 h syhm | διασ.] + εις καισαρειαν (137) syh | fin.] + εφοβηθη γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτεινωσι και αυτος μεταξυ εγκλημα εχη ως αργυριον ειληφως 137 g p syh | 25 εγραψε δε 137 g (p) | 28 om. κατηγ. — αυτων B* 61 | 29 αυτων] + μωυσεως και ιησου τινος 137 g syhm

adolescentem perducere ad te, habentem
aliquid loqui tibi. Apprehendens autem tribu- 19
nus manum illius, secessit cum eo seorsum, et
interrogavit illum: Quid est, quod habes
indicare mihi? Ille autem dixit: Iudaeis con- 20
venit rogare te, ut crastina die producas Pau-
lum in concilium, quasi aliquid certius inqui-
situri sint de illo: tu vero ne credideris illis, 21
insidiantur enim ei ex eis viri amplius quàm
quadraginta, qui se devoverunt non mandu-
care, neque bibere donec interficiant eum: et
nunc parati sunt, expectantes promissum
tuum. Tribunus igitur dimisit adolescentem, 22
praecipiens ne cui loqueretur quoniam haec
nota sibi fecisset. Et vocatis duobus Centurio- 23
nibus, dixit illis: Parate milites ducentos ut
eant usque Caesaream, et equites septuaginta,
et lancearios ducentos a tertia hora noctis:
et iumenta praeparate ut imponentes Pau- 24
lum, salvum perducerent ad Felicem praesi-
dem, (Timuit enim ne forte raperent eum
Iudaei, et occiderent, et ipse postea calum-
niam sustineret, tamquam accepturus pecu-
niam) ' scribens epistolam continentem haec: 25
Claudius Lysias optimo Praesidi, Felici 26
salutem. Virum hunc comprehensum a Iudaeis, 27
et incipientem interfici ab eis, superveniens
cum exercitu eripui, cognito quia Romanus
est: Volensque scire causam, quam obiiciebant 28
illi, deduxi eum in concilium eorum. Quem in- 29
veni accusari de quaestionibus legis ipsorum,
nihil vero dignum morte aut vinculis haben-

---

[26] L 1, 3.
[27] 21, 33; 22, 25.
[28] 22, 30.
[29] 18, 14—15.

30 tem criminis. Et cum mihi perlatum esset
de insidiis, quas paraverant illi, misi eum ad
te denuncians: et accusatoribus ut dicant
31 apud te, Vale. Milites ergo secundum prae-
ceptum sibi, assumentes Paulum, duxerunt
32 per noctem in Antipatridem. Et postera die
dimissis equitibus ut cum eo irent, reversi
33 sunt ad castra. Qui cum venissent Caesaream,
et tradidissent epistolam praesidi, statuerunt
34 ante illum et Paulum. Cum legisset autem,
et interrogasset de qua provincia esset: et
35 cognoscens quia de Cilicia, ' Audiam te, inquit,
cum accusatores tui venerint. Iussitque in
praetorio Herodis custodiri eum.

24 Post quinque autem dies descendit princeps
sacerdotum, Ananias, cum senioribus quibus-
dam, et Tertullo quodam oratore, qui adierunt
2 praesidem adversus Paulum. Et citato Paulo
coepit accusare Tertullus, dicens: Cum in
multa pace agamus per te, et multa corri-
3 gantur per tuam providentiam; semper et
ubique suscipimus, optime Felix, cum omni
4 gratiarum actione. Ne diutius autem te
protraham, oro, breviter audias nos pro
5 tua clementia. Invenimus hunc hominem
pestiferum, et concitantem seditiones omni-
bus Iudaeis in universo orbe, et auctorem
6 seditionis sectae Nazarenorum: qui etiam
templum violare conatus est, quem et

---

30 24, 8.
31 17, 10.
34 22, 3.
24 1 23, 2; 25, 2.
3 23, 26; 26, 25. L 1, 3.
5 17, 6.
6 21, 28.

τα ἔγκλημα. μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς 30
τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ,
παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς
αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται 31
κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν
Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα·
τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχε- 32
σθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·
οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρείαν καὶ ἀνα- 33
δόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερω- 34
τήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος
ὅτι ἀπὸ Κιλικίας· ˈδιακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν 35
καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι
αὐτόν.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς 24
Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος
Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι
κατὰ τοῦ Παύλου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο 2
κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· πολλῆς εἰρήνης
τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινο-
μένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας,
ˈπάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε 3
Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ 4
πλεῖόν σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν
συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν 5
ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην
πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως,
ˈὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ 6

29 fin.] + *εξηγαγον αυτον μολις τη βια* 137 g sy^{hm} | *30 εσεσθαι*] + *υπο των ιουδαιων* HLP al. sy^{p} | *τα προς αυτον*] *αυτους* ℵA 13 | om. *ερρωσο* AB 13 lat | *34. 35 αναγν. δε την επιστολην και επερ. τον παυλον εκ π. επαρχ. ει εφη κιλικιας και πυθομ. εφη· ακουσομαι σου οταν* 137 g sy^{hm} | *35* om. *και* 137 al. g p sy | **24,***1 πεντε*] *τινας* A | *πρεσβ. τιν.*] *των πρεσβ.* HLP al. sy^{p} | *5 στασιν* HLP al. sy

8 *ἐκρατήσαμεν, παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας*
περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατ-
9 *ηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰου-*
10 *δαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη*
τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέ-
γειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει
τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ
11 *ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ*
πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ᾽ ἧς ἀνέβην
12 *προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ*
ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν
ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε
13 *κατὰ τὴν πόλιν, οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι*
14 *περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ*
τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν
οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι
τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις
15 *γεγραμμένοις,*[1] *ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ*
αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν
16 *ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ καὶ*
αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς
17 *τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι᾽*
ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ
18 *ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς*
εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου
19 *οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας*
Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατ-
20 *ηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. ἢ αὐτοὶ οὗτοι*
εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ

6 fin.] + *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν.* [7]*καθελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε* [8]*κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε* E al. g sy | *9 ειποντος δε αυτου ταυτα συνεπεθεντο και* 137 sy^{h} | *10 ηγεμ.*] + defensionem habere pro se statum autem assumens divinum sy^{hm} | *κριτην*] + *δικαιον* E 137 al. sy^{h} | *11 προσκυνησαι* E al. g | *15 εσεσθαι*] + *νεκρων* EHLP al. sy | *16 εχων* HLP al. | > *δια παντος προς* E 137 al. g | *18 εν οις* HLP al. | *19 δει* HL al. | *20 ευρ.*] + *εν εμοι* CEHLP al. vg sy

apprehensum voluimus secundum legem no-
stram iudicare. Superveniens autem tribunus 7
Lysias, cum vi magna eripuit eum de manibus
nostris, iubens accusatores eius ad te venire:
a quo poteris ipse iudicans, de omnibus istis 8
cognoscere, de quibus nos accusamus eum.
Adiecerunt autem et Iudaei, dicentes haec ita 9
se habere. Respondit autem Paulus, (annuente 10
sibi Praeside dicere) Ex multis annis te esse
iudicem genti huic sciens, bono animo pro me
satisfaciam. Potes enim cognoscere quia non 11
plus sunt mihi dies quàm duodecim, ex quo
ascendi adorare in Ierusalem: et neque in 12
templo invenerunt me cum aliquo disputan-
tem, aut concursum facientem turbae, neque
in synagogis, neque in civitate: neque probare 13
possunt tibi de quibus nunc me accusant.
Confiteor autem hoc tibi, quòd secundum 14
sectam, quam dicunt haeresim, sic deservio
Patri, et Deo meo, credens omnibus, quae in
Lege, et Prophetis scripta sunt: spem habens 15
in Deum, quam et hi ipsi expectant, resur-
rectionem futuram iustorum, et iniquorum. In 16
hoc et ipse studeo sine offendiculo conscien-
tiam habere ad Deum, et ad homines semper.
Post annos autem plures eleemosynas facturus 17
in gentem meam, veni, et oblationes, et vota.
in quibus invenerunt me purificatum in templo: 18
non cum turba, neque cum tumultu. Quidam 19
autem ex Asia Iudaei, quos oportebat apud
te praesto esse, et accusare siquid haberent
adversum me: aut hi ipsi dicant siquid 20
invenerunt in me iniquitatis cum stem in

---

[8] 23, 30 | [9] 7, 1; 17, 11 | [11] 8, 27; 21, 17 | [14] 24, 5 | [15] Dan 12, 2. J 5, 28—29 | [16] 23, 1 | [17] Rm 15, 25—26. Gal 2, 10. 2 Cor 8, 9 | [18] 21, 27.

21 concilio, nisi de una hac solummodo voce,
qua clamavi inter eos stans: Quoniam de
resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a
22 vobis. Distulit autem illos Felix, certissime
sciens de via hac, dicens: Cum Tribunus Lysias
23 descenderit, audiam vos. Iussitque Centurioni
custodire eum, et habere requiem, nec quem-
24 quam de suis prohibere ministrare ei. Post
aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla
uxore sua, quae erat Iudaea, vocavit Paulum,
et audivit ab eo fidem, quae est in Christum
25 Iesum. Disputante autem illo de iustitia, et
castitate, et de iudicio futuro, tremefactus
Felix respondit: Quod nunc attinet, vade:
26 tempore autem opportuno accersam te: simul
et sperans, quòd pecunia ei daretur a Paulo
propter quod et frequenter accersens eum,
27 loquebatur cum eo. Biennio autem expleto,
accepit successorem Felix Portium Festum.
Volens autem gratiam praestare Iudaeis Felix,
reliquit Paulum vinctum.

25 Festus ergo cum venisset in provinciam, post
triduum ascendit Ierosolymam a Caesarea.
2 Adieruntque eum principes sacerdotum, et pri-
mi Iudaeorum adversus Paulum: et rogabant

---

[21] 23, 6.
[22] 23, 26.
[23] 27, 3.
[24] Mc 6, 20.
[25] J 16, 8.
[27] 12, 3; 25, 9. L 23, 25. Rm 8, 36.
25 [2] 24, 1.

συνεδρίου, ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέ- 21
κραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. Ἀνεβάλετο δὲ 22
αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς
ὁδοῦ, εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ,
διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ 23
ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν
καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν
αὐτῷ. Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος 24
ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ
Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν
αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως.
διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ 25
ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος
ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν
ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέ-
σομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθή- 26
σεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότε-
ρον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. Διε- 27
τίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ
Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι
τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον
δεδεμένον.

Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς 25
ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας,
ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι 2
τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν

---

22 ακουσας δε ταυτα ο φ. ανεβ. αυτους HLP al. | ειπας] + οτι E 137 al. | 23 υπηρ. | + η προσερχεσθαι HLP al. | 24 παυλ.] + quae rogabat videre paulum et audire verbum. volens igitur satisfacere ei accersivit paulum sy^{hm} | 25 > εγκρατ. . . . δικαιοσ. ℵ | μελλ.] + εσεσθαι HLP al. | καιρ. δε μεταλ.] καιρω δε επιτηδειω E lat arm | 26 om. αυτω B p vg | παυλ.] + οπως λυση αυτον HLP al. | 27 θελων—δεδεμ.] τον δε παυλον ειασεν εν τηρησει δια δρουσιλλαν 137 sy^{hm} | χαριτας HP al. | 25,1 επαρχειω ℵ* A | 2 ο αρχιερευς HP al.

3 *αὐτὸν ˈ αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μετα-*
πέμψηται αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ, ἐνέδραν ποι-
4 *οῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν*
Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς
Καισαρείαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκ-
5 *πορεύεσθαι· οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ*
συνκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
6 *κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. Διατρίψας δὲ ἐν αὐ-*
τοῖς ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς
εἰς Καισαρείαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ
7 *βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παρα-*
γενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ
Ἰεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ
καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον
8 *ἀποδεῖξαι, τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι*
οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ
9 *ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. ὁ Φῆστος*
δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀπο-
κριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα
ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ;
10 *εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος*
ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.
11 *εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά*
τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν
ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύ-
ναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.
12 *τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου*
ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα
πορεύσῃ.
13 *Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ*
βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρείαν
14 *ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας*

---

3 fin.] + illi qui votum fecerant quomodo obtinerent ut in manibus suis esset sy^{hm} | *5 καταβαντ.* ℵ g | *ατοπον*] *τουτω* H L P al. | *6* om. *ου πλειους* 137 sy | om. *οκτω* 18. 63 al. | *11 και*] *η* E lat sy^{p} | *12 συνεδριου* C (68) p

eum, ' postulantes gratiam adversus eum, ut 3
iuberet perduci eum in Ierusalem, insidias
tendentes ut interficerent eum in via. Festus 4
autem respondit servari Paulum in Caesarea:
se autem maturius profecturum. Qui ergo 5
in vobis (ait) potentes sunt, descendentes
simul, si quod est in viro crimen, accusent
eum. Demoratus autem inter eos dies non 6
amplius quàm octo, aut decem, descendit
Caesaream, et altera die sedit pro tribunali,
et iussit Paulum adduci. Qui cum perductus 7
esset, circumsteterunt eum, qui ab Ierosolyma
descenderant Iudaei, multas, et graves causas
obiicientes, quas non poterant probare, ' Paulo 8
rationem reddente: Quoniam neque in legem
Iudaeorum, neque in templum, neque in
Caesarem quidquam peccavi. Festus autem 9
volens gratiam praestare Iudaeis, respondens
Paulo, dixit: Vis Ierosolymam ascendere,
et ibi de his iudicari apud me? Dixit autem 10
Paulus: Ad tribunal Caesaris sto, ibi me
oportet iudicari: Iudaeis non nocui, sicut tu
melius nosti. Si enim nocui, aut dignum 11
morte aliquid feci, non recuso mori: si vero
nihil est eorum, quae hi accusant me, nemo
potest me illis donare. Caesarem appello.
Tunc Festus cum concilio locutus, respondit: 12
Caesarem appellasti? ad Caesarem ibis.

Et cum dies aliquot transacti essent: 13
Agrippa rex, et Bernice descenderunt Caesare-
am ad salutandum Festum. Et cum dies plures 14

---

[3] 23, 15—16.
[6] 21, 34; 22, 30.
[9] 24, 27.
[13] 9, 15.
[14] 24, 27.

ibi demorarentur, Festus regi indicavit de
Paulo, dicens: Vir quidam est derelictus
15 a Felice vinctus, de quo cum essem Ieroso-
lymis, adierunt me principes sacerdotum, et
seniores Iudaeorum, postulantes adversus
16 illum damnationem. Ad quos respondi: Quia
non est Romanis consuetudo damnare aliquem
hominem prius quàm is, qui accusatur, prae-
sentes habeat accusatores, locumque defen-
17 dendi accipiat ad abluenda crimina. Cum
ergo huc convenissent sine ulla dilatione, se-
quenti die sedens pro tribunali, iussi adduci
18 virum. De quo, cum stetissent accusatores,
nullam causam deferebant, de quibus ego
19 suspicabar malum: Quaestiones vero quas-
dam de sua superstitione habebant adversus
eum, et de quodam Iesu defuncto, quem af-
20 firmabat Paulus vivere. Haesitans autem ego
de huiusmodi quaestione, dicebam si vellet
21 ire Ierosolymam, et ibi iudicari de istis. Paulo
autem appellante ut servaretur ad Augusti
cognitionem, iussi servari eum, donec mittam
22 eum ad Caesarem. Agrippa autem dixit ad
Festum: Volebam et ipse hominem audire.
23 Cras, inquit, audies eum. ¹ Altera autem die
cum venisset Agrippa, et Bernice cum multa
ambitione, et introissent in auditorium cum
tribunis, et viris principalibus civitatis, iu-
24 bente Festo, adductus est Paulus. Et dicit
Festus: Agrippa rex, et omnes, qui simul
adestis nobiscum viri, videtis hunc, de quo
omnis multitudo Iudaeorum interpellavit me

---

[19] 18, 15.
[22] L 23, 8.
[23] Mt 10, 18.
[24] 25, 2. 7; 22, 22.

*διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ
κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τίς ἐστιν κατα-
λελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ γενο-* 15
*μένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχ-
ιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτού-
μενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· πρὸς οὓς ἀπεκρί-* 16
*θην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα
ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσ-
ωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας
λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν* 17
*αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος
τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα
ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατ-* 18
*ήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν
πονηράν, ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισι-* 19
*δαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰη-
σοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν* 20
*ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα
κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου* 21
*ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ
Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐ-
τὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.
Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον [ἔφη]· ἐβου-* 22
*λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. [ὁ
δὲ] αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. Τῇ οὖν* 23
*ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερ-
νίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων
εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδρά-
σιν τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. καί φησιν* 24
*ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συν-
παρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ
οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι*

15 ενεφαν.] + *μοι* Egr lat | *δικην* EHLP al. | *16 ανθρ.*] + *εις απωλειαν* HLP al. g syp | *18 πονηρων* BE al. | *20 εγω*] + *εις* CE al. | *22* om. *εφη . . . ο δε* ℵAB (13) g vg

ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ
25 δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμην
μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ
δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
26 πέμπειν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ
οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν καὶ
μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς
27 ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· ἄλογον
γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ᾽
26 αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν
Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέ-
γειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελο-
2 γεῖτο· Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰου-
δαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακά-
3 ριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, μά-
λιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰου-
δαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι
4 μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν
μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς γενομένην
ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες
5 Ἰουδαῖοι, ʹπρογινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέ-
λωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην
αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρι-
6 σαῖος. καὶ νῦν ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας
ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ
7 ἕστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν
ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει

---

24 ενθαδε] + ut traderem eum iis ad tormentum. sine defensione non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab augusto. si autem quis eum accusaturus esset dicebam ut sequeretur me in caesaream ubi custodiebatur. qui cum venissent εβοων sy^{hm} | *25* εγω δε] cum autem hanc et alteram partem audivissem sy^{hm} | αυτου—πεμπειν] cum autem dicerem vis iudicari cum iis hierosolymae caesarem appellavit sy^{hm} | **26**,*1* υπερ] περι ℵ A C E H al. | παυλ.] + confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens sy^{hm} | *3* om. παντων A al. g | ζητ.] + επισταμενος A C 13 al. sy^{p} | *4* > απ αρχης . . . εκ νεοτ. E | *6* om. ημων H L P al.

Ierosolymis, petentes et acclamantes non opor-
tere eum vivere amplius. Ego vero comperi 25
nihil dignum morte eum admisisse. Ipso autem
hoc appellante ad Augustum, iudicavi mittere.
De quo quid certum scribam domino, non 26
habeo. Propter quod produxi eum ad vos, et
maxime ad te rex Agrippa, ut interrogatione
facta habeam quid scribam. Sine ratione enim 27
mihi videtur mittere vinctum, et causas eius
non significare. Agrippa vero ad Paulum 26
ait: Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc
Paulus extenta manu coepit rationem red-
dere. De omnibus, quibus accusor a Iudaeis, 2
rex Agrippa, aestimo me beatum, apud te
cum sim defensurus me hodie, maxime te 3
sciente omnia, et quae apud Iudaeos sunt
consuetudines, et quaestiones: propter quod
obsecro patienter me audias. Et quidem 4
vitam meam a iuventute, quae ab initio fuit
in gente mea in Ierosolymis, noverunt omnes
Iudaei: praescientes me ab initio (si velint 5
testimonium perhibere) quoniam secundum
certissimam sectam nostrae religionis vixi
Pharisaeus. Et nunc in spe, quae ad patres 6
nostros repromissionis facta est a Deo, sto
iudicio subiectus: in quam duodecim tribus 7
nostrae nocte ac die deservientes, sperant

---

26 [1] 13, 16; 21, 40.
[5] 23, 6. Phil 3, 5.
[6] 28, 20.
[7] 24, 15.

devenire. De qua spe accusor a Iudaeis, rex.
9—20: 8 Quid incredibile iudicatur apud vos, si Deus
9 1—29
22,3—21. 9 mortuos suscitat? Et ego quidem existima-
veram, me adversus nomen Iesu Nazareni
10 debere multa contraria agere. quod et feci
Ierosolymis, et multos sanctorum ego in
carceribus inclusi, a principibus sacerdotum
potestate accepta: et cum occiderentur, de-
11 tuli sententiam. Et per omnes synagogas
frequenter puniens eos, compellebam blasphe-
mare: et amplius insaniens in eos, perse-
12 quebar usque in exteras civitates. In qui-
bus dum irem Damascum cum potestate,
13 et permissu principum sacerdotum, ꜝ die me-
dia in via, vidi, rex, de caelo supra splen-
dorem solis circumfulsisse me lumen, et eos,
14 qui mecum simul erant. Omnesque nos cum
decidissemus in terram, audivi vocem lo-
quentem mihi Hebraica lingua: Saule, Saule,
quid me persequeris? durum est tibi contra
15 stimulum calcitrare. Ego autem dixi: Quis
es Domine? Dominus autem dixit: Ego sum
16 Iesus, quem tu persequeris. Sed exurge, et
sta super pedes tuos: ad hoc enim apparui
tibi, ut constituam te ministrum, et testem
eorum, quae vidisti, et eorum, quibus appa-
17 rebo tibi, ꜝ eripiens te de populo, et gentibus,
18 in quas nunc ego mitto te, ꜝ aperire oculos
eorum, ut convertantur a tenebris ad lucem,
et de potestate satanae ad Deum, ut acci-
piant remissionem peccatorum, et sortem
inter sanctos per fidem, quae est in me.
19 Unde rex Agrippa, non fui incredulus

---

[9] J 16, 2. Apoc 2, 10 | [16] Ez 2, 1. 3 | [17] Jr 1, 7. 1 Par 16, 35 | [18] 20, 32. Deut 33, 3. Is 35, 5; 42, 7. 16; 61, 1. Eph 2, 2. Col 1, 13 | [19] Gal 1, 16.

καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ
Ἰουδαίων, βασιλεῦ. τί ἄπιστον κρίνεται παρ' 8
ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν 9 9–20: 9,1—29; 22,3—21.
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-
ραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· ὃ καὶ ἐποίησα 10
ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ
ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχ-
ιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν
κατήνεγκα ψῆφον, καὶ κατὰ πάσας τὰς συν- 11
αγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον
βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς
ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς καὶ 12
πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας
καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης 13
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· πάντων τε 14
καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν
λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα
λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ 15
[κύριος] εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.
ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· 16
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε
ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθή-
σομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ 17
τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, ἀνοῖξαι 18
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους
εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν
θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ
κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς 19

---

7 fin.] + *αγριππα* HLP al. sy | *14 γην*] + *δια τον φοβον εγω μονος* 137 al. (g) sy^hm | *15* om. *κυριος* HP al. | *ειπεν*] + *προς με* E sy^p | *ιησ.*] + *ο ναζωραιος* 137 al. g sy^ph | *16* om. *και στηθι* B al. | *ειδες*] + *με* BC 105 al. Aug sy | *18 αυτων*] *τυφλων* E Aug | *ηγιασμ.*] + *πασιν* E

20 τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ
πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν
χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελ-
λον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν,
21 ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἕνεκα
τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ
22 ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυ-
χὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης
ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ,
οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν
23 μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ παθητὸς ὁ
Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς
μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος με-
γάλῃ τῇ φωνῇ φησιν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά
25 σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ὁ δὲ Παῦ-
λος· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ
ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγ-
26 γομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς,
πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν
γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ
27 γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύ-
εις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι
28 πιστεύεις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν
29 ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. ὁ δὲ Παῦ-
λος· εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν
μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους
ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.
30 Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη
31 καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαντες
ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θα-
νάτου ἢ δεσμῶν ἄξιον πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

---

20 ιερουσαλημ E | *24* γραμμ.] + επιστασθε A | *26* om. και B al. hp arm | om. τι B 137 al. | *28* χρηστιαν. ℵ, χρειστ. B | ποιησαι] γενεσθαι EHLP al. lat[pler] sy[p] | *30* inc. και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη HLP al. h sy[h]

caelesti visioni: sed his, qui sunt Damasci 20
primum, et Ierosolymis, et in omnem regionem
Iudaeae, et Gentibus annunciabam, ut poeni-
tentiam agerent, et converterentur ad Deum,
digna poenitentiae opera facientes. Hac ex 21
causa me Iudaei, cum essem in templo, com-
prehensum tentabant interficere. Auxilio 22
autem adiutus Dei usque in hodiernum diem
sto, testificans minori, atque maiori, nihil
extra dicens quàm ea, quae Prophetae locuti
sunt futura esse, et Moyses, ¹ si passibilis 23
Christus, si primus ex resurrectione mortu-
orum, lumen annunciaturus est populo, et
Gentibus. Haec loquente eo, et rationem 24
reddente, Festus magna voce dixit: Insanis
Paule: multae te litterae ad insaniam con-
vertunt. Et Paulus: Non insanio (inquit) 25
optime Feste, sed veritatis, et sobrietatis verba
loquor. Scit enim de his rex, ad quem et con- 26
stanter loquor: latere enim eum nihil horum
arbitror. Neque enim in angulo quidquam
horum gestum est. Credis rex Agrippa pro- 27
phetis? Scio quia credis. ¹ Agrippa autem ad 28
Paulum: In modico suades me Christianum
fieri. Et Paulus: Opto apud Deum, et in mo- 29
dico, et in magno, non tantum te, sed etiam
omnes, qui audiunt, hodie fieri tales, qualis
et ego sum, exceptis vinculis his. Et exurre- 30
xit rex, et praeses, et Bernice, et qui asside-
bant eis. Et cum secessissent, loquebantur 31
ad invicem, dicentes: Quia nihil morte,
aut vinculis dignum quid fecit homo iste.

---

[20] Mt 3, 8 | [21] 21, 30—31 | [22] L 24, 44—47 | [23] 17, 3. 1 Cor 15, 20. Col 1, 18. 2 Tim 1, 10. Mt 4, 16. L 24, 46 | [24] J 10, 20 | [25] L 1, 3 | [26] J 18, 20 | [28] 11, 26. 1 Pt 4, 16.

32 Agrippa autem Festo dixit: Dimitti poterat
homo hic, si non appellasset Caesarem.
27 Ut autem iudicatum est navigare eum
in Italiam, et tradi Paulum cum reliquis
custodiis centurioni nomine Iulio cohortis
2 Augustae, ascendentes navem Adrumetinam,
incipientes navigare circa Asiae loca, sustu-
limus, perseverante nobiscum Aristarcho Ma-
3 cedone Thessalonicensi. Sequenti autem die
devenimus Sidonem. Humane autem trac-
tans Iulius Paulum, permisit ad amicos
4 ire, et curam sui agere. Et inde cum sustu-
lissemus, subnavigavimus Cyprum, propterea
5 quòd essent venti contrarii. Et pelagus Cili-
ciae, et Pamphiliae navigantes, venimus Ly-
6 stram, quae est Lyciae: et ibi inveniens cen-
turio navem Alexandrinam navigantem in
7 Italiam, transposuit nos in eam. Et cum
multis diebus tarde navigaremus, et vix de-
venissemus contra Gnidum, prohibente nos
vento, adnavigavimus Cretae iuxta Sal-
8 monem: et vix iuxta navigantes, venimus
in locum quendam, qui vocatur Boniportus,
9 cui iuxta erat civitas Thalassa. Multo
autem tempore peracto, et cum iam non
esset tuta navigatio, eo quòd et ieiunium

---

32 25, 11.
27 1 25, 12.
2 19, 29; 20, 4. Col 4, 10. Philem 24.
3 24, 23; 28, 2. 16; 27, 43.
9 2 Cor 11, 25—26. Lev 16, 29.

Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύ- 32
νατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν 27
Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας
ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ
σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν
τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· τῇ τε ἑτέρᾳ κατ- 3
ήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος
τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φί-
λους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν 4
ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ
τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, τό τε πέλαγος τὸ 5
κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύ-
σαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀ- 6
κεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρι-
νὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς
αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες 7
καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσ-
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, μόλις τε παραλεγόμενοι 8
αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Κα-
λοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία. Ἱκα- 9
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη
ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν

27,*1* inc. *και ουτως εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι* 97 al. h sy^{hm} | *ημας*] *τους περι τον παυλον* P 6 al. | *παρεδ. — σεβαστ.*] et in crastinum vocavit centurionem quendam (cent. cohortis italice g) nomine iulium et tradidit ei paulum cum ceteris custodiis h g sy^{hm} | *2 θεσσαλονικεων δε αρισταρχος και σεκουνδος* 137 al. sy^{h} | *3 ιουλιανος* A | *5 κατηλθ.*] + *δι ημερων δεκαπεντε* 137 al. h sy^{h} | *μυρρα* B, *σμυρναν* E, *λυστραν* ℵ (A) lat^{pler} | *8* om. *τινα* A g sy^{p} | *λασ.*] t(h)alassa lat^{pler}, *αλασσα* A al. sy^{hm}, *λασσεα* ℵ* al.

10 *ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος*[1] *λέγων*
αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ
πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσε-
11 *σθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερ-*
νήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς
12 *ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις. ἀνευθέτου δὲ τοῦ*
λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν οἱ
πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ
πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παρα-
χειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ
13 *λίβα καὶ κατὰ χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ νό-*
του δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι,
14 *ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ᾽*
οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ᾽ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς
15 *ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· συναρπασθέντος δὲ*
τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
16 *ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι*
ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν
17 *μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἣν*
ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ
πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκ-
πέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.
18 *σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκ-*
19 *βολὴν ἐποιοῦντο, καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν*
20 *σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν. μήτε δὲ ἡλίου*
μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν
περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σῴζεσθαι ἡμᾶς.
21 *Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης τότε σταθεὶς ὁ*
Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες,
πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς

---

14 ανεμος] + μεγας 13 s | ευρακυλων ℵ A B* lat sa | *15 επιδ.*] + τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια 137 al. sy[h] | *16* καυδα B lat | *17* βοηθειαν ℵ* g | το σκευος] τα ιστια 37. 56 sy[p] | εφερομεθα 15. 18 al. sy[p] | *19* ερριψαμεν H L P al. sy, + εις θαλασσαν 137 al. vet. lat[pler] sy[h]

iam praeteriisset, consolabatur eos Paulus,
10 dicens eis: Viri, video quoniam cum iniuria,
et multo damno non solum oneris, et navis,
sed etiam animarum nostrarum incipit esse
11 navigatio. Centurio autem gubernatori et
nauclero magis credebat, quàm his, quae a
12 Paulo dicebantur. Et cum aptus portus non
esset ad hiemandum, plurimi statuerunt consilium navigare inde, si quomodo possent, devenientes Phoenicen, hiemare, portum Cretae
13 respicientem ad Africum, et ad Corum. Aspirante autem Austro, aestimantes propositum se tenere, cum sustulissent de Asson, legebant
14 Cretam. Non post multum autem misit se contra ipsam ventus Typhonicus, qui vocatur Euro-
15 aquilo. Cumque arrepta esset navis, et non posset conari in ventum, data nave flatibus,
16 ferebamur. In insulam autem quandam decurrentes, quae vocatur Cauda, potuimus vix
17 obtinere scapham. Qua sublata, adiutoriis utebantur, accingentes navem, timentes ne in Syrtim inciderent, summisso vase sic fere-
18 bantur. Valida autem nobis tempestate iactatis,
19 sequenti die iactum fecerunt: et tertia die suis manibus armamenta navis proiecerunt.
20 Neque autem sole, neque sideribus apparentibus per plures dies, et tempestate non exigua imminente, iam ablata erat spes omnis salutis
21 nostrae. Et cum multa ieiunatio fuisset, tunc stans Paulus in medio eorum, dixit: Oportebat quidem, o viri, audito me, non tollere a

---

16 27, 30.
19 Jonas 1, 5.
21 27, 33. 38.

Creta, lucrique facere iniuriam hanc, et iac-
22 turam. Et nunc suadeo vobis bono animo
esse. amissio enim nullius animae erit ex
23 vobis, praeterquàm navis. Astitit enim mihi
hac nocte Angelus Dei, cuius sum ego, et cui
24 deservio, [1] dicens: Ne timeas Paule, Caesari te
oportet assistere: et ecce donavit tibi Deus
25 omnes, qui navigant tecum. Propter quod
bono animo estote viri: credo enim Deo, quia
26 sic erit, quemadmodum dictum est mihi. In
insulam autem quandam oportet nos devenire.
27 Sed posteaquàm quartadecima nox super-
venit, navigantibus nobis in Adria circa me-
diam noctem, suspicabantur nautae apparere
28 sibi aliquam regionem. Qui et summittentes
bolidem, invenerunt passus viginti: et pusil-
lum inde separati, invenèrunt passus quin-
29 decim. Timentes autem ne in aspera loca
incideremus, de puppi mittentes anchoras quat-
30 tuor, optabant diem fieri. Nautis vero
quaerentibus fugere de navi, cum misissent
scapham in mare, sub obtentu quasi inci-
31 perent a prora anchoras extendere, dixit
Paulus Centurioni, et militibus: Nisi hi in
navi manserint, vos salvi fieri non potestis.
32 Tunc absciderunt milites funes scaphae, et
33 passi sunt eam excidere. Et cum lux inciperet
fieri, rogabat Paulus omnes sumere cibum,
dicens: Quartadecima die hodie expectantes
34 ieiuni permanetis, nihil accipientes. Prop-
ter quod rogo vos accipere cibum pro sa-

---

[24] 9, 15; 23, 11.
[26] 28, 1.
[30] 27, 16.
[33] 27, 21. 27; 2, 46.
[34] 1 Reg 14, 45. 2 Reg 14. 11. Mt 10, 30.

Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν
ζημίαν. καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· 22
ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν
πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ 23
νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος
λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 24
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς
πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, 25
ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται
καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον δέ 26
τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαι- 27
δεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ
Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ
ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. καὶ βολί- 28
σαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ δια-
στήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς
δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μή που κατὰ τραχεῖς 29
τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύ-
ρας τέσσαρας ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν 30
δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ
χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προ-
φάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτεί-
νειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς 31
στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε ἀπέκοψαν οἱ 32
στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν
αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλεν 33
γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μετα-
λαβεῖν τροφῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σή-
μερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε,
μηδὲν προσλαβόμενοι. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς 34
μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας

---

23 ειμι] + εγω ℵA al. vg | *27* επεγενετο A 61. 68 lat^{pler} | προσεγγιζειν 137 al. | *28* και 1°] οιτινες ℵ* lat^{pler} | *29* εκπεσωσιν 61 al arm | *30* εκφυγειν A 137 al. | om. προφασει 137 al. | *33* μηθεν ℵ*AB | *34* διο] + και B g | προσλαβειν HLP al. | τροφης] + τινος 137 al. sy^{h} (ℵ*) | ημετερας A 137 al. sy^{h}

σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ
35 τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. εἴπας δὲ ταῦτα καὶ
λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον
36 πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ
γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τρο-
37 φῆς. ἦμεν δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ δια-
38 κόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς
ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς
39 τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν
οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν
ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο
40 ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες
εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτη-
ρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα
41 τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. περι-
πεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν
ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσά-
λευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν
42 κυμάτων. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκ-
43 κολυμβήσας διαφύγῃ· ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βου-
λόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς
τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους
κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν
44 ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως
ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη
2 ἡ νῆσος καλεῖται. οἵ τε βάρβαροι παρεῖχον οὐ
τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ

34 απολ.] πεσειται HLP al. g sy^h | *35 εσθ.*] + επιδιδους και ημιν 137 al. sy^p | *36 μετελαμβανον* 137 al. | *37 διακοσ.*] ως B sa | εξ] πεντε A | *39 δυνατον* CHLP al. | εκσωσαι BC al. arm | *41 ναυν*] + eo ubi syrtis sy^h | διελυετο L 137 al. | *των κυματ.*] maris lat, om. ℵ* AB* | *43 εκκολυμβ.* B g | *44 επι γης* 137 | **28**,*1 μελιτηνη* B* lat sy^hm | *2 αναψαντες* HLP al.

lute vestra: quia nullius vestrum capillus
de capite peribit. Et cum haec dixisset, 35
sumens panem, gratias egit Deo in conspectu
omnium: et cum fregisset, coepit manducare.
Animaequiores autem facti omnes, et ipsi 36
sumpserunt cibum. Eramus vero universae 37
animae in navi ducentae septuaginta sex. Et 38
satiati cibo alleviabant navem, iactantes tri-
ticum in mare. Cum autem dies factus esset, 39
terram non agnoscebant: sinum vero quendam
considerabant habentem littus, in quem cogi-
tabant, si possent, eiicere navem. Et cum 40
anchoras sustulissent, committebant se mari,
simul laxantes iuncturas gubernaculorum: et
levato artemone secundum aurae flatum ten-
debant ad littus. Et cum incidissemus in 41
locum dithalassum, impegerunt navem: et
prora quidem fixa manebat immobilis, puppis
vero solvebatur a vi maris. Militum autem 42
consilium fuit ut custodias occiderent: ne-
quis cum enatasset, effugeret. Centurio autem 43
volens servare Paulum, prohibuit fieri: ius-
sitque eos, qui possent natare, emittere se
primos, et evadere, et ad terram exire: et 44
ceteros alios in tabulis ferebant: quosdam
super ea, quae de navi erant. Et sic factum
est, ut omnes animae evaderent ad terram.

Et cum evasissemus, tunc co 28
gnovimus quia Melita insula vocabatur.
Barbari vero praestabant non modi- 2
cam humanitatem nobis. Accensa enim

---

[35] J 6, 11. 1 Tim 4, 4. L 22, 19.
[36] 9, 19.
[42] 16, 27.
[43] 27, 3.
[44] 27, 22—25.
28 [2] 27, 3. 2 Cor 11, 27.

pyra, reficiebant nos omnes propter imbrem,
3 qui imminebat, et frigus. Cum congregasset
autem Paulus sarmentorum aliquantam mul-
titudinem, et imposuisset super ignem, vipera
a calore cum processisset, invasit manum
4 eius. Ut vero viderunt Barbari pendentem
bestiam de manu eius, ad invicem dicebant:
Utique homicida est homo hic, qui cum
evaserit de mari, ultio non sinit eum vivere.
5 Et ille quidem excutiens bestiam in ignem,
6 nihil mali passus est. At illi existimabant
eum in tumorem convertendum, et subito
casurum, et mori. Diu autem illis expectanti-
bus, et videntibus nihil mali in eo fieri, conver-
7 tentes se, dicebant eum esse Deum. In locis
autem illis erant praedia principis insulae,
nomine Publii, qui nos suscipiens, triduo be-
8 nigne exhibuit. Contigit autem, patrem Publii
febribus, et dysenteria vexatum iacere. Ad
quem Paulus intravit: et cum orasset, et im-
9 posuisset ei manus, salvavit eum. Quo facto,
omnes, qui in insula habebant infirmitates,
10 accedebant, et curabantur: qui etiam multis
honoribus nos honoraverunt, et navigantibus
imposuerunt quae necessaria erant.
11 Post menses autem tres navigavimus in
navi Alexandrina, quae in insula hiemaverat,
12 cui erat insigne Castorum. Et cum venisse-
13 mus Syracusam, mansimus ibi triduo. Inde
circumlegentes devenimus Rhegium: et post
unum diem flante Austro, secunda die

[5] Mc 16, 18. L 10, 19.
[6] 14, 11.
[8] Mc 1, 30. L 10, 9.
[10] 16, 15. Mt 10, 8. L 8, 3.

*πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν
τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. συστρέψαντος* 3
*δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπι-
θέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης
ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ* 4
*εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς
χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως
φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα
ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν* 5
*οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν
οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν* 6
*πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ
πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων
μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι
ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν* 7
*τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς
τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ* 8
*τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεν-
τερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦ-
λος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς
χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. τούτου δὲ γενο-* 9
*μένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες
ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, οἳ καὶ* 10
*πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις
ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.*

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ 11
*παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ,
παρασήμῳ Διοσκούροις. καὶ καταχθέντες εἰς* 12
Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, ὅθεν 13
*περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ
μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι*

---

2 προσανελαμβανον ℵ (137) al. | om. παντας A g bo, > ημας παντας 13 lat | *3* επιθ] + του παυλου 13 *6* οι δε] + εξελθοντες 13 | εμπιπρασθαι ℵ 27. 29 al. *7* πουπλιω 5. 7 al. | > ημερ. τρεις B. 31. 137 al. ημερ.] + in domo sua syp[h]* | *9* om. και 1° B g *10* επεθ.] + in navi sy[h] | την χρειαν HLP al. *12* ημεραις τρισιν B lat | *13* περιελοντες ℵ* B

14 *ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς*
παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας
15 *ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖ-*
θεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθον
εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ
Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστή-
16 *σας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος. Ὅτε δὲ εἰσήλ-*
θομεν εἰς Ῥώμην [ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν
τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῳ], τῷ [δὲ]
Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν σὺν τῷ
φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
17 *Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι*
αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελ-
θόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες
ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς
ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων
18 *παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες*
ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδε-
19 *μίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ἀντι-*
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων
20 *τι κατηγορεῖν. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρ-*
εκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περί-
21 *κειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς οὔτε*
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,
οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγει-
22 *λεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ*
παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς
αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν ὅτι παντα-

---

14 επιμειναντες H 137 al. sy^{h} | *15* om. οι B 96 | om. τα περι ημων lat sy^{p} | *16* om. ο εκατοντ. - στρατοπεδ., > επετραπη τω παυλω ℵ A B I 13. 40 al. vg sy^{ph*} | εαυτον] + εξω της παρεμβολης 137 al. g p sy^{h*} | *18* οιτινες] + πολλα 137 al. sy^{h*} | εβουλ.] + με ℵ* vg | *19* ιουδ.] + και επικραζοντων αιρε τον εχθρον ημων 137 al. sy^{h*} | fin.] + αλλ ινα λυτρωσωμαι την ψυχην μου εκ θανατου 137 al. g p sy^{h*} | *21* περι] κατα ℵ p s

venimus Puteolos; ubi inventis fratribus ro- 14
gati sumus manere apud eos dies septem: et
sic venimus Romam. Et inde cum audissent 15
fratres, occurrerunt nobis usque ad Appii
forum, ac tres Tabernas. Quos cum vidisset
Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam.
Cum autem venissemus Romam, permissum 16
est Paulo manere sibimet cum custodiente se
milite.

Post tertium autem diem convocavit 17
primos Iudaeorum. Cumque convenissent,
dicebat eis: Ego, viri fratres, nihil adversus
plebem faciens, aut morem paternum, vinctus
ab Ierosolymis traditus sum in manus Roma-
norum, qui cum interrogationem de me habu- 18
issent, voluerunt me dimittere, eo quòd nulla
esset causa mortis in me. Contradicentibus 19
autem Iudaeis, coactus sum appellare Caesa-
rem, non quasi gentem meam habens aliquid
accusare. Propter hanc igitur causam rogavi 20
vos videre, et alloqui. Propter spem enim
Israel catena hac circumdatus sum. At illi 21
dixerunt ad eum: Nos neque litteras accepi-
mus de te a Iudaea, neque adveniens aliquis
fratrum nunciavit, aut locutus est quid de te
malum. Rogamus autem a te audire quae sen- 22
tis: nam de secta hac notum est nobis quia ubi-

---

[15] Rm 1, 7.
[16] 27, 3.
[17] 13, 15; 23, 1.
[18] 3; 13. L 23, 14—15.
[19] 25, 11.
[20] 26, 6—7.
[22] 24, 11. L 2, 34.

23 que ei contradicitur. Cum constituissent au-
tem illi diem, venerunt ad eum in hospitium
plurimi, quibus exponebat testificans regnum
Dei, suadensque eis de Iesu ex Lege Moysi, et
24 Prophetis a mane usque ad vesperam. Et
quidam credebant his, quae dicebantur: qui-
25 dam vero non credebant. Cumque invicem
non essent consentientes, discedebant dicente
Paulo unum verbum: Quia bene Spiritus
sanctus locutus est per Isaiam prophetam ad
Is 6,9.10. 26 Patres nostros, ' dicens: Vade ad populum
istum, et dic ad eos: Aure audietis, et non
intelligetis: et videntes videbitis, et non
27 perspicietis. Incrassatum est enim cor populi
huius, et auribus graviter audierunt, et oculos
suos compresserunt: ne forte videant oculis,
et auribus audiant, et corde intelligant, et
28 convertantur, et sanem eos. Notum ergo sit
vobis, quoniam Gentibus missum est hoc
29 salutare Dei, et ipsi audient. Et cum haec
dixisset, exierunt ab eo Iudaei, multam
habentes inter se quaestionem.
30 Mansit autem biennio toto in suo con
ducto: et suscipiebat omnes, qui ingredie-
31 bantur ad eum, ' praedicans regnum Dei, et
docens quae sunt de Domino Iesu Christo
cum omni fiducia, sine prohibitione.

---

[23] 19, 8.
[24] 17, 4.
[26] Mt 13, 14. Mc 4, 12. J 12, 40.
[27] 2 Cor 3, 14.
[28] Ps 66, 3; 97, 3. Act 13, 46. L 3, 6.
[31] 28, 23; 1, 3; 19, 8. 2 Tim 2, 9.

χοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν 23
ἦκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς
ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ
πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς 24
λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες 25
πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν
διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας
ὑμῶν λέγων· »πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον 26 Is 6,9.10.
καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε,
καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπ- 27
αχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς
ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.« γνω- 28
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη
τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκού-
σονται.
Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, 30
καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους
πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ 31
καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

23 ηκον] *ηλθον* ℵ A B 13 al. | *διαμαρτ.*] *παρατιθεμενος* A | *24 τοις*] + *υπο του παυλου* g p | *25 υμων*] *ημων* H L P al. vg | *27 επαχ. γαρ*] *εβαρυνθη γαρ* ℵ*, ingrassa autem p, grava autem g (cf. ad Mt 13, 15) | *ωσιν* 1°] + *αυτων* ℵ A 13 al. sy^{p} | om. *και τοις ωσ. βαρ. ηκ.* g p | om. *και επιστρ.* p | *28* > *υμιν εστω* B al. | fin.] + *και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* H L P al. g p sy^{h} | *30 αυτον*] + *ιουδαιους τε και ελληνας* 137 al. sy^{h*}, + et disputabat cum iudaeis et graecis g p | *31* om. *χριστου* ℵ* 137 al. sy^{h} | fin.] + dicens quia hic est christus iesus filius dei per quem incipiet totus mundus iudicari p sy^{hm}

Southern Evangelical Seminary
3000 Tilley Morris Road
Matthews, NC 28105

DATE DUE

BS1965 1922 v.1
Bible. N.T. Greek &
Latin. 1922.
Novum testamentum

Matthews, NC 28105

SOUTHERN EVANGELICAL SEMINARY
3 7387 00071 6637